

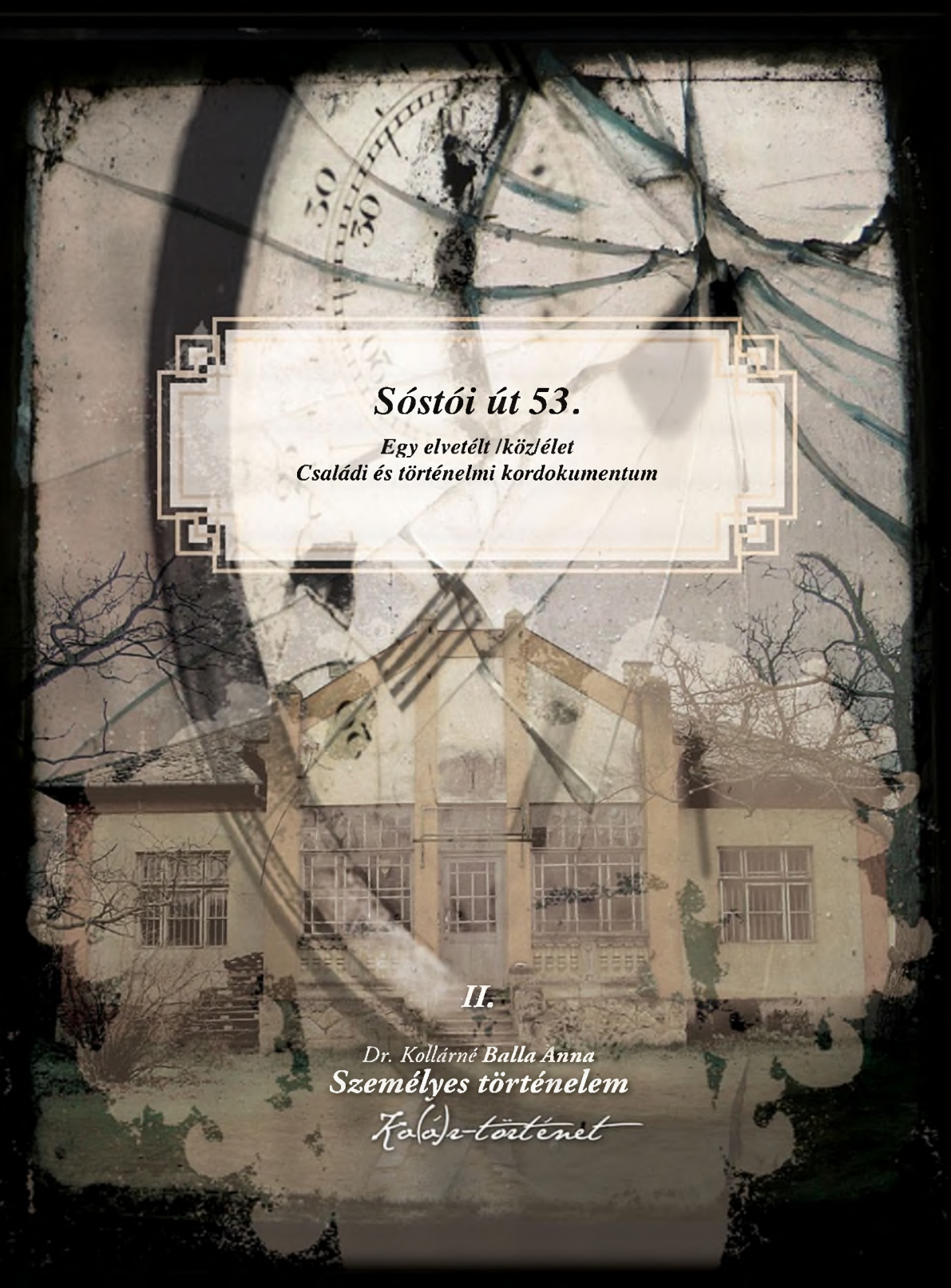
Dr. Kollárné Balla Anna Sóstói út 53. II. kötet

Sóstói út 53.

*Egy elvetélt /köz/élet
Családi és történelmi kordokumentum*

II.

*Dr. Kollárné Balla Anna
Személyes történelem
Fala)-történet*

Sóstói út 53.

*Egy elvetélt /közélet
Családi és történelmi kordokumentum*

II.

*Dr. Kollárné Balla Anna
Személyes történelem*

Ka(a)s-történet

Sóstói út 53.

*Egy elvetélt (köz)élet
Családi és történelmi kordokumentum*

II. kötet

*Dr. Kollárné **Balla Anna***

Ka(á)z-történet

Személyes történelem

Édesapánk,
Dr. Balla István
emlékére

születésének
100. évfordulóján

2011-ben

*A kéziratot gondozta, összeállította,
kiadásra szerkesztette:*

© Dr. Kollárné Balla Anna, 2011
www.drkollarne-ballaanna.hu

Szakmai segítő:
Drobni Erzsébet, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár

Lektor:
Orbán András

A könyv megrendelhető a 00 36 20 978 5662-as telefonszámon,
vagy
a drkollarne@gmail.com címen.

ISBN 978-963-85019-4-3 (ö.)

ISBN 978-963-85019-5-0

A kiadásért felel a Kiadó igazgatója
Popart Reklámügynökség Kft.
www.popgroup.hu

Nyomdai kivitelezés:
Arrabona Print Csoport – Print Invest Magyarország Kft. – Győr
Felelős vezető: Ványik László
Borítótervezés: Varga Zoltán
Tipográfia, tördelés: Váraljai Nóra

A könyvben található valamennyi illusztráció a Balla család hagyatéka.

*Dr. Kollárné **Balla Anna***

Fa(á)z - történet

Személyes történelem

Dokumentumok alapján

Előszó

„Ha egy nemzet csak mások érdekére figyel, és a magáét elfelejti, abból nem sok jó származik” – olvasható az *Így láttam, így emlékezem, ez a véleményem* című múlt évben megjelent visszaemlékezésében, a **Sóstói út 53.** című könyv első, önállóan jegyzett kötetében.

„A cím szimbolikus értelmű, a helyszín, ahol a visszaemlékező élt születésétől a haláláig... Lassan negyedszázados maga a rendszerváltás is, és előtte kezdte el írni sajátos kis visszaemlékezéseit *Balla István*, hajdani városi tisztviselő. *És a doktor úr* – ahogyan hajdan Nyíregyházán vagy akár Nagykanizsán emlegették – oly bátran és találóan írt a magyarság viharos éveiről, ahogyan képzett történészek még a rendszerváltás után sem nagyon mertek beszélni... A könyv erénye, hogy a történelmet emberi sorsokon, megtörtént eredeti eseményeken mutatja be a már 22 éve elhunyt *Dr. Balla Istvánt*.”

*Vass István Zoltán, Történetem Történelem,
Lánchíd Rádió, 2011. március 23.*

„...A könyv szó szerint, de az írások tartalmát tekintve is súlyos. Látszólag egy ember visszaemlékezése a könyv vezérfonala, de valójában két városnak és egy országnak a története, sőt, valahol Európáé is...”

ZA. Kanizsa Újság, 2010. június 10.

„...Egy vélemény, melyet akár napjaink történéseiről is kialakíthatna valaki – pedig 60 évvel ezelőtt fogalmazott így *Dr. Balla István*... A Népbíróság elé állított, elítélt majd szabadlábra helyezett közigazgatási szakember 1989-ben, a rendszerváltás első napjait még megérve, hunyt el. Gyermekeire több száz oldalnyi doku-

mentumot hagyott emlékeiről, a történekről... A meglehetősen vaskos, több mint 800 oldalas könyv első látásra megrémísztheti az olvasót. Aki azonban belemélyed, könnyen bele is felejtkeznek, mert olyan információkat oszt meg az olvasóval, melyekkel nagyon kevesen találkozhattak eddig...”

Szalabán Attila, Zalai Hírlap, 2010. június 12.

„...A *Sóstói út 53.* egy nagyon olvasmányosan, érdekesítően megírt kézikönyv. Kézikönyv annak ellenére, hogy egy ember személyes története, ám nem csak az! Az egyéneken keresztül ez egy család, egy város és egy ország története is. Ráadásul nem napló, hanem egy hat esztendő alatt papírra vetett (írógéppel sűrűn teleírva a lapok mindkét oldalát), a szerző élményeivel, észrevételeivel, véleményével kiegészített visszaemlékezés. Súlyos könyv, és nem csak a szó szoros értelmében az. (Lemértem, 1,2 kilogramm, tehát már e miatt sem egy könnyű esti olvasmány.) A tartalma még súlyosabb, igaz, ezen sokat könnyít *Balla István* olvasmányos stílusa. Mint említettem kiváló kézikönyvként is használható, köszönhetően a kitűnően összeállított hely- és névmutatónak, ami közel 1500 címszót tartalmaz. A nevek döntő hányada ahhoz a két városhoz kötődik – Nyíregyháza, Nagykanizsa – ahol közigazgatási szakemberként dolgozott, de mellettük épp úgy megtalálhatók mindazok a személyek, akik hazánk és a nagyvilág múlt századi történetét alakították. A helynevek segítségével pedig végigjárhatunk az 1900-as évek első felének meghatározó helyszínein, Erdélyben éppúgy, mint a Felvidéken, Kárpátalján vagy a Délvidéken. A történelmet mindig valakinek a szája íze szerint írták, még inkább e szerint tanították, s tanítják ma is. Sajnos történelmünk – a magyar és a világtörténelem is – tele van valótlanosságokkal. Időnként egy-egy történész, vagy a múlttal szívesen foglalkozó ember megpróbál közeledni a valóhoz, ilyenkor azonban gyakran megkövezik azok, akik, pozíciójuknál fogva ezt megtehetik, talán éppen azért, mert féltik beosztásukat, eddig kivívott tekintélyüket, melyet egy másfajta történelemszemlélet esetleg erősen megtépzana...”

Orbán András, Szabolcs-Szatmári Szemle, 2010. 2. sz.

„...A vaskos kötet olyan ember visszaemlékezéseit tárja az olvasó elé, aki 34 éves koráig aktívan részt vett Nyíregyháza közigazgatásában, s akinek pályája – sok más, addig a helyi és az országos közigazgatásban dolgozó sorstársával együtt – 1945-ben lezárult. Vétjük az volt, hogy a háború előtti rendszer tisztviselői voltak, akik egy-egy község vagy város felvirágoztatásáért tevékenykedtek, miközben a lakók minden ügyét-baját a vállukon cipelték. Ezek a magasan képzett, jogvégzett emberek egyik napról a másikra állástalanná, kisemmizetté, meghurcoltakká váltak, miközben munkanélkülüként vagy alkalmi kiségitő munkából kellett eltart-

taniuk a családjukat. A kötet – melyet 1983-tól haláláig, 1989 novemberéig írt – elsősorban visszaemlékezés, amely nagyobb részt az 1945 előtti időkbe kalauzolja el az olvasót, de néhány fejezetben érinti az 1956-os eseményeket, illetve a rendszerváltozás előtti éveket is. E mű olyan kordokumentum, amely nemcsak a nyíregyházi olvasóknak érdekes, hanem mindazoknak, akik érdeklődnek a magyar történelem iránt, amely egy ember személyes élményei, családjának sorsa nyomán bontakozik ki...

Dr. Révay Valéria, Műsorkalauz, 2010. május

„...Nemcsak családi, hanem kortörténeti dokumentum is az a kötet, amely *Dr. Balla Istvánnak*, neves nyíregyházi polgármesterek leszármazottjának írásai alapján készült, abból a célból, hogy a személyes vallomások alapján hiteles képet adjon arról a korról, amely elvhűsége és származása miatt megbélyegezte a visszaemlékező életét.

Kölcsey Televízió, 2010. április 5.

„...Ez az első kötet a kézirat anyagából készült, tartalmilag érintetlen változatban. Arányaiban eltolódást mutat az 1945. előtti időkre, amelynek aktív résztvevője volt a visszaemlékező. Miközben erre az időre élettartamának kevesebb, mint a fele esik, hiszen 1945-ben mindössze 34 éves. *Ezért is van szükség a II. kötet megjelentetésére, a **Ko/ó/r-történet**-re, amely azokat a dokumentumokat mutatja be, amely fokmérője lehet annak, hogy később hogyan is élt... Miközben tükröt tart az olvasónak magáról a korról és annak mechanizmusairól...*”

Esti Gyors Városi TV, 2010. március 25.

E fenti idézetek az első – tegyük hozzá tolsztoji méretű – kötet sajtóvisszhangjai.

Privát véleményeket is lehetne idézнем, mint például egykori munkatársamét, aki még egy internetes recenzióhoz is hozzáírta: „*Örömlék, ha a mai fiatalok kezébe kerülne e nagyszerű könyv*”.

Vagy a Bécsben élő gyermekkori barátnőmét, aki súlyos betegsége ellenére is nekiveselkedett a 820 oldalnak és alig egy hét alatt „kivégezve” kommentálta: „*a maga nemében igaza van Édesapádnak, bár engem más szellemben neveltek.*” (Hogyne nevelték volna, hiszen Ő lett az egyik olyan Ifjúsági lakótelepes szomszéd, amely háztömb a Sóstói út 53. mögötti kisajátított kerten épült. (Lásd II. kötet: „*A villa és csonkítása*” fejezetet.)

De akadt más megközelítésű észrevétel is:

Az I. kötet sajtóbemutatójakor, a Megyei Levéltárban a szocializmus iránt elkötelezett múzeumigazgató a nagy plénum előtt kijelentette: „*az édesapját úgysem*

tudja tisztára mosni abban, hogy az Imrédy kormány ideje alatt vállalt szerepet Nagykanizsán/?, és hogy Szobor Pál sógora volt, aki a legkritikusabb időben volt Nyíregyháza polgármestere, majd a felelősségre vonás elől Kanadába menekült.

Ezen véleménnyel szembeállítható a már nyugalmazott MTV-s Drámai Osztály vezetőjének spontán megkeresése, aki a Lánchíd Rádióknak a könyvről szóló *Történetem Történelem* című adása után sms-ben az alábbi üzenetet küldte: „*nagy ember volt az édesapja, minden lehetséges eszközt mozgósítani kell, hogy széleskörű publicitást kapjon!*”

Majd a könyvet beszerezve levélben jelezte, hogy érdemes lenne a visszaemlékezést egy maximum 300 oldalra redukálni, kihagyva a családi vonatkozásokat, s ezáltal „*valamennyi állampolgárunk számára egy követendő magatartásmodell példaképpül állítani.*” Ezen véleményen volt az országgyűlési képviselői pozíciót is betöltő megyei önkormányzat elnöke, aki egykori történelemtanárként közelítette meg a Sóstói út 53. mondanivalóját és telefonon történő megkeresésben kifogásolta a terjedelmét.

Miniszterelnökünk Pilinszky János szavaival köszönte meg a könyvet, miszerint: „*A jó ajándék önmagunk egy darabja*” – miközben köszönőlevelében megjegyezte, hogy „*Jó érzés tudni, hogy magunk mögött tudhatjuk az Ön, és az Önöz hasonló, bazájukért és a jövő nemzedékek történelmi ismereteinek több forrásból való gyarapításáért felelősséget érző emberek támogatását is...*”

Talán a legfájdalmasabb reakció az a 93 éves kanadai telefonálóé volt, aki elcsukló hangon, a mobiltelefon anomáliái közepette azt kérte, hogy ha egyszer Nyíregyházán járnék, a Sóstói út 33. elé tegyek már le a nevében egy virágcsokrot. 1945. áprilisában édesanyjával onnan indultak gyalog a nagyvilágba, maga mögött hagyva 16 éves leánytestvérük emlékét, akit az oroszok abban a házban lőttek agyon, mert az a megerőszakolása ellen tiltakozott... Azóta sem járt ott, egyszerűen képtelen átlépni nemhogy a város, hanem az ország határát sem.

Sokáig lehetne sorolni az ismerősöktől és ismeretlenektől kapott reflexiókat, beleértve a legközelebbi hozzátartozókét is. Pozitívokat, negatívokat egyaránt.

Az „*Így láttam, így emlékezem, ez a véleményem*” könyvben történő kiadásával a szándék – hogy ami fórum hiányában nem hallgathattatott meg, az most hallgattassék meg – célba ért.

Közvetlen úton, hiszen a visszaemlékező saját tudtával, akaratával, szavaival szólt az utókorhoz. Bár voltak kétségei afelől, hogy olvasni fogják-e valaha is sorait.

E második kötet közvetett úton szól a **korról**, a **batalomról**, annak **reakcióról** és benne ez **emberről**. Gyűjtőmunka eredménye. Megpróbál valamilyen rendszert vinni azokba a különböző helyekről összegyűjtött iratokba, amelyek íróasztal mélyéről, levéltárakból kerültek elő, és fontosak lehetnek.

Nemcsak önigazolásául egy emberi magatartásnak, hanem történelmi mementóul arra, hogy egy társadalmi berendezkedés hogyan mond ellent olykor önmagának.

„*Nem az a nagy, ha valaki EZ, vagy AZ, hanem ha ÖNMAGA*” – mondja a filozófus. Bár feltételezhetően *Dr. Balla István* életében nem játszott szerepet Kierkegaard, mégis ennek szellemében cselekedett, mikor valamennyi ügyének végső akkordjaként a Magyar Szocialista Népköztársaságban demokratikusnak deklarált *szabad médiához* fordult ügyének elbírálása érdekében. Tette ezt úgy, hogy nagyon is jól tudta, mindez csak „*falra hányt borsó*” lehet abban a társadalomban, amelyben nem lehet jogász a római joghoz ragaszkodó szakember, hiszen nincs jog...

De meglehet, mindez csak egyfajta: *nemezis. Hiszen a társadalomnak sem kellett az ilyesfajta jogkövető.*

Ezen eldöntendő kérdésnél az idő az utókorra bízza a bíró szerepét.

Aki nem más, mint *Maga az olvasó!*

Dr. Kollárné Balla Anna
szerkesztő

Estátomjegyzék

ELŐSZÓ	7
I. fejezet TÖRÉSVONAL	19
Felszabadu(ú)lás 1945–47	
<i>(dokumentumok)</i>	21
63 év távlatából	
<i>Amiről az iratok beszélnek...</i>	37
Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, Budapest	119
Függelék	
<i>Ismeretanyag a kor történelmi mechanizmusához</i>	155
Nyugdíjügy	
<i>Felszaba/dú/lás következménye (dokumentumok)</i>	193
II. fejezet KITÖRÉSI KÍSÉRLET	249
BBC Pályázat és annak sorsa <i>(dokumentumok)</i>	251
III. fejezet A VILLA ÉS CSONKÍTÁSA 1964–67 <i>(dokumentumok)</i>	273
Kisajátítás 1964–1967	277
GALÉRIA	341
IV. fejezet KÍSÉRT A MÚLT	355
Kertész ügy 1984	
<i>Amikor kísért a múlt... Igaztalanul</i>	357
V. fejezet HARCBAN A JÓZAN ÉSSZEL <i>(dokumentumok, levelezések)</i>	365
Biztosítási ügy 1987	
<i>Állami Biztosító contra sértett: Sóstói út 53.</i>	367
UTÓSZÓ	389
HELY- ÉS NÉVMUTATÓ	397
DOKUMENTUMOK JEGYZÉKE	409
KÉPEK JEGYZÉKE	413

I. fejezet

Érészmondal

Felzabadu (i) lás

1945-47, dokumentumok

Történelmi háttér

(1945)

A felszabadulás utáni korszak történelmi feldolgozására és elvi problémáinak tárgyalására egyre nagyobb az igény, mind az egyéni – *családi* – mind a társadalmi jelenségeket kutatva. Mai életünk megértéséhez ismernünk kell azt az alapot, és azokat az eseményeket, amelyek a későbbiekben meghatározták életünket.

„A második világháború magyarországi történetében nemcsak a nagypolitika szereplői lehetnek figyelemre érdemesek. Az újkori magyar történelem legbaljósbab időszakában, 1944–45 fordulóján a kisember hétköznapi óbatatlanul is összefonódtak a háborús pusztítás következményeivel. Az ő történetük – egyfajta „történelem alulnézetben” – hozzájárul az események hátterében húzóó folyamatok megismeréséhez, a társadalom makroszintjén bekövetkezett változások értelmezéséhez.” – olvashatja az Interneten az Elektronikus Periodika (epa) egyik idevonatkozó tanulmányában az érdeklőó, aki a világháború közvetlen befejezését követően – **1945. évben – a letartóztatások, illetve annak törvényi szabályozására próbál valamilyen forrást találni.**

A világhálón azt is megtudhatja, hogy az intézkedések sorában többek között **1944.12.22:** Megalakul az Ideiglenes Nemzeti Kormány, miniszterelnökké a pártönkíüli **Dálnoki Miklós Bélát** választják. **1945.01.04: Kormányrendelet a közigazgatás újjászervezéséről és az állami alkalmazottak magatartását felülvizsgáló bizottságok felállításáról.** **1945.01.21:** Tildy Zoltán vezetésével megalakul a **Budapesti Nemzeti Bizottság.** **1945.01.25:** A háborús bűnösök felelősségre vonására a kormány felállítja a népbíróságokat. **1945. április 23-án felosztatják a csendőrséget, és Magyar Államrendőrség néven egységes rendőrséget állítanak fel.**

E korszakra vonatkozóan igen kevés dokumentum áll rendelkezésre, bizonyítva ezzel is e történelmi idők átmeneti, anarchikus jellegét. A forráskiadványok és visszaemlékezések terén az 1989-es rendszerváltást követően megindult némi mozgás, de hitelességükből jócskán veszít az eredeti dokumentumok hiánya, valamint az a szelektív „gondozás”, amit az ilyen iratokkal való bánásmód jellemzett.

A forráskiadványok terén Szabolcs-Szatmár Megyei vonatkozásban is hasonló a helyzet. Többnyire pillanatképek állnak rendelkezésre, amelyek meglehetősen szubjektív jellegűek. Tártyilagos történelemszemléletet igényel e korszak pártatlan elemzése, amely remélhetően már nem sokáig várat magára.

Némi útbaigazítást ad a világhálón is fellelhető nyíregyházi Jósa András múzeum 10-es évkönyve (1967) és abban az azóta már rég halott egykori tanszékvezető történész (*Hársfalvi Péter*) azon törekvése, hogy valamilyen rendszerbe pró-

bálja foglalni a Szabolcs Megyei Nemzeti Bizottság 1945. április végéig történő működését.

Mivel ezen időszakra tehetőek azok a döntések, amelyek alapján keletkeznek az e könyv tartalmául is szolgáló periratok, így a szerkesztői koncepció szerint idézzünk néhány megállapítást e fentebb említett *Hársfalvi Péter* tanulmányából, illetve a 10-es Évkönyv *N. Dikán Nóra* általi összeállításából. Kiemelve azokat a neveket, akik majd meghatározóak a **Ko/ó/r-történet** vonatkozásában.

„...Az az elképzelés, hogy a nemzeti bizottságok, a helyi demokratikus erők összefogásának funkcióját töltsék be, a Magyar Kommunista Párt programjában jelenik meg először. Az MKP 1944. november 30-án a debreceni Néplapban közölte Magyarország demokratikus újjáépítésének és felemelkedésének programját:

„A német elnyomók és magyar cinkosaik elleni harcban, a fasiszta és feudális reakció széttűzésére és a demokratikus átalakulás biztosítására községenként és városokként a demokratikus pártok megbízottaiból és kipróbált Hitler-ellenes hazafiakból *nemzeti bizottságokat* kell teremteni. *A nemzeti bizottságok a Magyar Függetlenségi Front helyi szervei*, melyek egyesítik a demokratikus hazafias erőket és vezetik a harcot a demokratikus Magyarországért... Megalakult a választásokat lebonyolító *Ideiglenes Nemzetgyűlés Előkészítő Bizottsága*, amely 1944. dec. 16-án felhívást adott közre a debreceni Néplapban a nemzetgyűlés küldötteinek megválasztására, s ugyanakkor megjelöli a képviselők megválasztásának módjait is.

„Felhívjuk a városok és községek önkormányzati testületeit, a nemzeti bizottságokat, a szakszervezeteket, az ipari, mezőgazdasági és kereskedelmi szervezeteket, a kulturális és egyéb egyesületeket, hogy demokratikusan válasszák meg küldötteiket az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe.”

Szabolcs megyében az *Ideiglenes Nemzetgyűlés Előkészítő Bizottsága* küldötteinek a megérkezésekor, 1944. december 17-én hívták össze a *Nemzeti Bizottság* alakuló ülését.

A nemzeti bizottság létrehozása **Erőss János** főispánon keresztül történt, akit előzőleg tájékoztattak a nemzeti bizottság létrehozásának módjáról és a Szabolcs megyei képviselők számáról. A megnyitó beszédet tartó főispán tudomására hozta a megjelenteknek, hogy az előkészítő bizottság határozata értelmében Szabolcs megyének 5 képviselőt kell küldeni (kettőt Nyíregyháza város, három környéke képviselőjében). Ismertette a megválasztandó nemzeti bizottság összetételét is: a Független Kisgazda és Földműves Polgári Párt, a Szociáldemokrata Párt, a szakszervezetek, a gazdaszövetség, a kereskedők és iparosok csoportja, valamint

a pártonkívüli demokraták által delegált három-három küldöttből álló nemzeti bizottság választja meg az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe a küldötteket.

A december 17-i gyűlésen részt vettek a megye közigazgatásának és politikai életének legszármottevőbb képviselői, összesen 14 személy.

Jelen voltak: *Turóczy Zoltán* evangélikus püspök, *Békefi Benő* református lelkész, *Rimaszombathy Géza* ny. pénzügyi igazgató, *Kelemen László* kereskedő, *dr. Elekffy Lajos* kórházi igazgatófőorvos, *Fazekas János* polgármester, *Pintér András* rendőrkapitány, *Egri Sándor*, *Jeles László*, *Máichel Sándor*, *Sajben András*, *Henzsel András*, *Szesztay András* tiszti főügyész, *Gyüre Károly* jegyzőkönyv vezető a főispánon és a debreceni küldötteken kívül.

A létszámból, a megjelentek foglalkozásából következtethetünk nemcsak arra, hogy a gyűlés rögtönzött keretek között ment végbe, hanem arra is, hogy a politikai élet megindulása még igen kezdeti szakaszában járt. A főispán a nemzeti bizottságban résztvevő pártok közül csak a Kiszgazda és a Szociáldemokrata Pártot említi, valószínűleg ekkor még csak ezek működtek.

A széles néprétegek részvételét a választásokban a különböző érdekképviselői szervekkel igyekeztek biztosítani úgy, hogy azok is nemzeti bizottsági tagságot kaptak.

A *Szabolcs Megyei Nemzeti Bizottság* első, december 19-i ülése volt hivattott az elnök és a képviselők megválasztására. Elnökké *Eröss János* főispánt, képviselőknek *Pintér Andrást* (MKP), *Bacsik Józsefet* és *Máichel Sándort* (Szocdem Párt), *Bartha Lászlót* (Parasztszövetség) és *Eröss Jánost* (Kiszgazda Párt) választották meg.

Az Ideiglenes Nemzeti Kormány januárban kiadott rendelete kötelezővé tette a nemzeti bizottságok megalakítását minden községben és városban, valamint a közigazgatási szervezetnek megfelelően a járási és megyei nemzeti bizottságok létrehozását is. ***Ezzel törvényes formába öntötte az addig megalakult nemzeti bizottságokat, és elhatárolta tevékenységi körüket a közigazgatási szervektől.*** Viszont elrendelte, hogy az önkormányzati testületeket: városi és községi képviselőtestületeket, törvényhatósági bizottságokat alakítsák újjá.

Eröss János főispán, a megyei nemzeti bizottság elnöke már a január 10-i ülésen ismertette az említett rendeletet, és felhívta a figyelmet az önkormányzati testületek újjáalakításának feladatára. Szintén ebben a közlönyben adta közzé a kormány a karhatalom felállításáról szóló rendeletét is, amelynek megszervezésébe a nemzeti bizottságokat is be kívánja vonni, az önkormányzati testületek és a vezető közigazgatási tisztviselők mellett. ***A karbatalom megszervezését és a legfőbb tisztviselőinek kijelölését Szabolcs Megyében Eröss János főispán végezte.***

Az újjászervezett rendőrség élére ideiglenesen, a régi munkásmozgalmi múlttal rendelkező *Pintér András*, későbbi nemzetgyűlési képviselő és nemzeti bizottsági tag került 1944. novemberében. *Pintér András* január elején lemondott, lemondását a január 10-i nemzeti bizottsági ülés elé is terjesztette. Helyére a főispán **Sajben András** (NPP) nemzeti bizottsági tagot jelölte. A jan. 10-i ülésen a főispán vitára bocsátotta a rendőrkapitány személyével együtt az általa kijelölt rendőrségi tisztviselők névsorát is.

Az igazoló bizottságok megszervezését előíró miniszterelnöki rendeletet is a jan. 10-i ülésen tárgyalták. Néhány nap múlva az igazoló bizottsági tagságokat ki is sorsolták az öt demokratikus párt (Kisgazdapárt, Szocdem, MKP, Parasztpárt, Polgári Demokrata Párt) 3–3 javasolt tagja között. Személyi változások miatt végleges összetételét febr. 4-én nyerte el. Az igazoló bizottságok megszervezését előíró miniszterelnöki rendeletet is a jan. 10-i ülésen tárgyalták.

Létrehozásukat Szabolcs megyében az is sürgette, hogy igen sok panasz hangzott el a nyilas érzelmű, állásukban maradt és demokratikus állapotoknak meg nem felelő politikát folytató tisztviselők és előljárósági tagok miatt.

Eröss János főispán jan. 10-én az egy nappal korábban lezajlott főszoigabírói értekezletről is beszámolt, ahol kötelezte a főszoigabírákat a nyilas érzelmű előljárósági tagok leváltására, és hasonlő esetekről jelentést kért. Valószínűleg a fent említett problémák indították a főispánt arra, hogy a ***nemzeti bizottság véleményét kérje a megyei közigazgatási állásba kerülő tisztviselőkkel kapcsolatban.*** Bár vita nem alakult ki az ülés elé terjesztett személyek körül, mégis jelentős eseménynek könyvelhetjük el a nemzeti bizottság történetében.

Febr. 7-én ***Sajben András rendőrkapitány bejelentette, hogy még mindig sokan vannak a nyilas rendszer exponensei közül a vezető községi és járási állásokban. Tőle származik az a javaslat is, hogy a jegyzői és szolgabírói kinevezéseket terjesszék a nemzeti bizottság elé, politikai megbízhatóság megvizsgálása végett.*** Áprilisban az igazoló bizottságok munkája és tekintélye jelentősen megnőtt, ekkor már nem merült fel problémaként a községi tisztviselők kinevezése az igazolási eljárás lefolytatása nélkül. Viszont a nemzeti bizottság most a minisztérium eljárása ellen tiltakozott. Április 23-án kérvénnyel fordult az illetékes minisztériumhoz az igazolás körüli visszaélések miatt. ***Felbívja a figyelmet a minisztérium azon eljárásának következményeire, hogy nem kéri ki előzetesen az igazolóbizottság véleményét.*** „*Adva van, hogy az ide visszahelyezett képviselőt a Főispán úr az igazolás megtörténtéig ugyan nem állítja szolgálatba, de nem akadályozhatja meg, hogy az illető volt szolgálati székhelyére tegye tartózkodási helyét. Ott a falun aztán az illető sorra*

járhatja mindazokat, akik ellene az igazolásnál panasszal élhetnének és élnének. Megmutatván magas helyről kapott megbízatását, kéréssel, kapacitálással s a jövőre való ígérettel eltéríti előbbeni szándékuktól az esetleg panasszal élőket, ezért az igazoló bizottsághoz a panaszok nem futnak be.”

Ugyanitt a demokratikus átalakulás biztosítása érdekében tiltakozásokat fejezik ki a múltban nagy szerepet játszó kereskedelmi érdekeltségek (METESZ, HANGYA) felelevenítése ellen, amelyek vezetőik mentalitása miatt váltak hírhedtté. Nem akarják, hogy működésük engedélyezésével lehetőség nyíljon a volt vezetők visszatérésére.

A megyei élet fontosabb eseménye volt a közigazgatás kiépítésében az új törvényhatósági választások lezajlása április 9-én. Az ápr. 5-i pártközi értekezleten **Erőss János** főispán ismerteti, hogy belügyminiszteri rendelet értelmében a politikai pártoknak kell javaslatot tenni a megválasztandó megyei tisztviselőre, mégpedig az alispánt, vmegyei főügyészt, a vmegyei főjegyzőt és az árvaszéki elnököt illetően. A Kisgazdapárt részéről *Szesztay* kirendelt alispánt, a Szocdem Párt részéről *Tompos Endre* volt tiszalóki szolgabíró javasolták. Az árvaszéki elnök személyében (*Kovács Győző*) mindegyik párt megegyezett, méltányolva érdemeit. A megjelentek, mivel nem tudtak megállapodni a többi tisztviselő személyében, április 7-re halasztották az értekezletet.

Ezen a pártközi értekezleten sem jutottak sokkal előbbre: csak az alispáni hivatal betöltésére javasolt személyek száma bővült kettőről háromra. Az említettek mellett *Sipos Ferenc* vmegyei főjegyzőt javasolták. Főjegyzőnek az eddigi *Sipos Ferencet* és *Pető Gézá*t, vmegyei főügyésznek *Szesztay András*t és *Görömbey Bélát* jelölték a MKP kivételével a jelenlevő pártok. A MKP a választások napirendről való levételét, a többi párt a választások megtartását ugyan, de azok kétheti időtartamra való elhalasztását kérte.

Erőss János április 24-én keltezett belügyminiszterhez írt jelentésében elemzi a választások elhúzódásának okait. A már említett pártközi értekezletek eseményein kívül, hivatkozik a nyíradonyi járás főszolgabírójától igen későn kapott megyebizottsági tagok névsorára (április 1), valamint arra a tényre is, amit a jegyzőkönyvek nem említenek, t. i. hogy a MKP vétót jelentett be a törvényhatósági választásokkal szemben. A főispán beiktatásán még részt vettek, utána végig fehér lappal szavaztak. Igaz, fellebbezés még az napig a főispán jelentése szerint nem érkezett. ***Ugyancsak április folyamán jelölte ki a megyei nemzeti bizottság a kiadott miniszterelnöki rendelet értelmében a megyei Népbíró-ság és Népbizottság vezetőit.***

A megyei nemzeti bizottságnak nem volt közvetlen kapcsolata a községi nemzeti bizottságokkal. Ezeket a megalakuló pártok kezdeményezésére, vagy a köz-

igazgatási tisztviselők, a szolgabírók és jegyzők utasítására hozták létre. ***A legtöbb nemzeti bizottság önállóan működött, helyi problémákra fordították a figyelmet, s ha kértek is tanácsot a megyei nemzeti bizottságtól szervezeti vagy hatásköri kérdésekben, azokat nem mindig tartották meg.*** Sőt, ismerünk olyan esetet is, ahol a községi nemzeti bizottság közvetlen felettes hatóságának a belügyminisztériumot ismerte el.

Idők folyamán azonban a konszolidálódó állapotok változást hoztak, és lassan a megyei nemzeti bizottság is egységesítette, és megfelelően átszervezte a községi nemzeti bizottságokat. Ez a törekvés nyilvánul meg a március végén elküldött körlevélben, ahol a megyei nemzeti bizottság jelentést kért a községi és járási nemzeti bizottságok létszámáról, felépítéséről, a tagok adatairól (pártállás, lakcím, stb.). A hiányosan beküldött jelentésekből is kiderült: létszámuk és összetételük, megalakítási módjuk nem felelt meg a koalíciós alapokon nyugvó rendelkezéseknek, amely szerint az öt demokratikus párt egyenlő képviselőiből tevődjön össze. A megyei NB ezek után körlevelet küldött ki és elrendelte, hogy ha valamelyik párt még nem alakult volna meg, úgy a szakszervezet, esetleg más demokratikus érdekképviseleti szerv kapjon benne helyet ideiglenesen, a hiányzó párt megalakulásáig.

Áttekintve a *Magyei Nemzeti Bizottság* működését ezekben a hónapokban, megállapíthatjuk a rendelkezésre álló kevés adatból is, hogy jelentős szerepet töltek be a megye életében. Fontos állomás volt működésükben a nemzetgyűlési képviselők megválasztása, az igazoló bizottságok megszervezése, felügyelet a demokratikus elvnek megfelelően átalakítandó közigazgatás felett, a megválasztandó tisztviselők javasolásával, az önkormányzati testületek újjáalakításával, *a népbíróságok és népjegyészégek vezető ügyészeinek és vezetőbíráinak kijelölésével, az esküdtek delegálásával.* A megyei nemzeti bizottság munkájában nem lépett túl a rendeletekben megállapított kereteken. Ilyen szempontból különbözött a községi nemzeti bizottságok működésétől, amelyek nagyobb hatáskörrel működtek, jobban beleszóltak a község életébe azzal, hogy ténylegesen ők intézték a község összes ügyeit.

A Megyei Nemzeti Bizottság mindvégig főleg politikai szerepet játszott. A gyorsan kiépülő közigazgatás nem is rótt rá olyan feladatokat, sőt kiépülésével inkább a meglevőket is leszűkítette. Így a megyei nemzeti bizottság működésében már korán, március-április folyamán átmeneti megtorpanás következett be, s ezzel leglényegesebb szakasza, le is zárult. A megyében ezt a törvényhatósági bizottság megalakulásához, illetőleg megalakulásának hónapjához köthetjük. A Megyei Nemzeti Bizottság április hónapban már nagyobb rész az igazolási eljárásokkal foglalkozik.” (forrás: epa.oszk.hu/01600/01614/00007/pdf/nyjame_10_1967_109-117.pdf)

Talán e fenti részletek utalnak némiképp arra a politikai légkörre, ami megalapozta, továbbá lehetővé tette **Dr. Balla István közigazgatási alkalmazott** letartóztatását, illetve Nyíregyházára történő elszállítását és az itteni népbíróság elé állítását. Pedig ő már 9 hónapja az ország másik végében – Nagykanizsán – volt főjegyző, tehát a rendszerváltás vonatkozásában elméletileg az új politikai rendszer számonkérése ott következhetett volna. Mivel dokumentumok nem voltak felkutatathatók abban a vonatkozásban, hogy ki és milyen utasítás alapján rendelte el a Nyíregyházára történő visszaszállítását, így csak következtetni lehet arra a koreográfiára, ami ebben a felbolydult történelmi időszakban megalapozta ezen eljárást. A fenti adatokból ismeretes, hogy január óta mind a főispáni (**Eröss**), mind a rendőrségi (**Sajben**) vezető hangot adott annak, hogy a régi tisztségviselők még léteznek, („nyilas rendszer exponensei”) – ideje lépni, ráadásul a belügyminisztériumi hatáskör megszüntetésével, mert az „nem kéri ki előzetesen az igazolóbizottság véleményét”, s ez helyzetismeret hiánya miatt anomáliákat okoz...

Hát hogyan került volna a figyelem előterébe egy olyan közigazgatási pályán már maga is 16 évet Nyíregyházán letöltött egyén, akinek felmenői gyakorlatilag fél évszázada a város első emberei voltak? És mivel senkit nem lehetett közülük elérni, így elő kellett keresni azt, aki ebben a zűrzavarban Magyarországon maradt! Így kerülhetett sor a nagykanizsai kiruccanáshoz, már ami a rendőrségi begyűjtőket illeti.

E letartóztatás előzményeként azért érdemes elidőzni a parancsot foganatosító személyek –*letartóztatók* – kiléte és a *letartóztatott* közötti személyi kapcsolatról.

Az 1945-ben fényes karriert befutó **Eröss János főispánról** a Jósza András Múzeum évkönyve széljegyzetben az alábbiakat jegyzi meg: „Nyíregyházi ügyvéd. Bajcsy-Zsilinszky köréhez tartozó baloldali politikus. A bevonuló szovjet katonai parancsnokság nevezi ki november elején főispánnak. Részt vesz az Ideiglenes Nemzetgyűlésben, elnöke a Megyei Nemzeti Bizottságnak. Szabolcsban az ő tekintélye alatt szerveződött meg az új Kisgazda Párt. 1946-ban Közélelmezésügyi miniszter. Egy ideig Franciaországban élt. Néhány évvel ezelőtt meghalt...”

Ennyi. Se több, se kevesebb. Nem szól a hír 45-előtti tevékenységéről, sem a külföldi disszidálásáról, hogy mikor és miért hagyta el az országot, pont ő, aki bizalmat kap és hatalmat gyakorolhat egészen minisztériumi szintig az újonnan alakuló Magyar Népköztársaságban. Az évkönyv sorai 1967-ben íródnak, akkor, amikor majd e **Ko/ó/r-történet** dokumentumaiban fogunk találkozni többek között olyan hatósági kiszólással, hogy például egy Kisajátítási ügyben – lásd III. fejezet: Villa és csonkítása – a hatóság disszidensnek nevezi a kisajátítandó terület

tulajdonosát, aki 1945. márciusában hagyja el az országot a kivándorlók hosszú tömegével, gyalog és lesz az egyik győztes hatalom, az USA megbecsült állampolgára. Ő „*disszidens*”-nek minősül, miközben a másik csak egyszerűen „*Franciaországban él...*”

Egyébként Erőss főispán, későbbi miniszter előéletéről érdekes adatokat kapunk a **Sóstói út 53.** I. kötetében – *Így láttam, így emlékezem, ez a véleményem* – a visszaemlékezőtől is. A konkrét adatok birtokában következtetni lehet jellemére – lásd: Sóstói út I. 591-593, 605,627, 757 oldalak – továbbá arra is, hogy hogyan alakult egyes emberek egzisztenciális karrierje. És miközben a földmunkásból lett rendőrkapitány **Sajben András** igyekszik tisztességesen betartani törvény szabta kötelezettségét – lásd I. kötet. 606. oldal – addig a tanult, egymásnak ellentétes politikai rendszerben is funkcionáló jogi végzettségű tisztségviselő semmitől sem riad vissza... Meglehet, e körültekintően fogalmazott szavak azoknak, akik csak e II.kötetet olvassák, kissé érthetetlennek tűnhetnek, de a tisztánlátáshoz ajánlott az első kötettel történő egybevetés, amely egyértelművé teszi azt is, hogy e dokumentumokban jelentős terjedelmet kitevő periratok *vádlói* és a *vádlott* igencsak ismerősei egymásnak. De így volt ez ekkortájt, ahol a személyes indíttatás, kicsinyes bosszú és számonkérés, vagy csak a megfelelni, a bizonyítani akarás hatványozottabban került elő, és hozta ki az emberből a szunnyadó jellemét...

E kis történelmi háttér vázlatos felvezetésével következzen hát egy per tételes anatómiája, ami bár egy *személyes történelem* része, mégis jó példa egy történelmi korszak mechanizmusának megismeréséhez.

Hangulatjelentés

1945. december 18.

MAGYAR NÉP

I. oldal.

A nemzetgyűlés feladatairól Történelmi visszafilozofálás

Az 1945. évi VIII. törvények alapján megkezdett nemzetgyűlési munkák...

De több nemzetgyűlési előzetes az évszázad legrosszabb korszakát a történelmi előzetesek...

A nemzetgyűlés az etnikai Vízváradról állít jót és néha szívesebben nygó állam felé, nemzeti előzetesek...

A XX. században csak a politikai mindkét irányzatok között országgyűlési alakulat, amelynek az összes nemzeti feladata...

1972-80 kezdte már átadással az a korszak, hogy a nemzetgyűlési munkák...

1988 Magyarországon is véget ért a rendi alkotmányos állam...

Az első világháború után ismét nemzetgyűlési munka az a korszak...

A második világháború után a Drezdai konferencia elhatározta nemzetgyűlési munkák...

(Folytatás)

Dr. LUKOVICS ÁGYÓRÓ

Dr. Balla István volt polgármesterhelyettes a Népbíróság előtt

A bírósá feladata idén egyik legfontosabb feladata a nyíregyházi Népbíróság...

Dr. Balla István a jobboldali mozgalmak szervezőjének nevezte...

Mivel vádolja a Népbíróság Balla Istvánt

Dr. Balla István 34 éves nyíregyházi a korszak egyik legfontosabb vezetője...

A Népbíróság azt követeli, hogy Balla István a Népbíróság elnöke...

A Népbíróság azt követeli, hogy Balla István a Népbíróság elnöke...

A Népbíróság azt követeli, hogy Balla István a Népbíróság elnöke...

A Népbíróság azt követeli, hogy Balla István a Népbíróság elnöke...

szociálisták, a magyar szocializmusért.

Hasonló szellemben tartott beszédet Dr. Balla István a Kései Arconval Barlangi Szociálisták...

A Népbíróság Szabolcsi Hivatal 1945. évi június 24-i ülésén...

Dr. Balla István 1944. szeptember 13-ig tartó időben...

A Népbíróság vád tárgyát képező Balla István...

A Népbíróság azt követeli, hogy Balla István a Népbíróság elnöke...

Tanuvallomások

A bíróságon elhangzott tanuvallomások is igazolták, hogy Balla István a Népbíróság elnöke...

Az elhangzott vallomások során az is megemlíti, hogy a pártvezetők még a szocialista...

Az ítélet

A Népbíróság Dr. Balla István bűnösnek nyilvánította...

Ismét békébeli játékok uralkodnak a karácsonyi vásárt

A Szomoró emelték háborús évek korszakának hangulatát az Szabolcsi Arconval Barlangi Szociálisták...

tek. A tanácsok, az Ágyúk és a repülőgépek minden formájában...

A bíró elő karácsonya megindította a fiatalok világ gyerekeket...

Szemlelőmunka előkészítését a Magyar Kommunista Pártnak

Zsoltó szellemű, a halálra ítélt...

A szemlelőmunka előkészítését a Magyar Kommunista Párt...

Dr. Fegyély Mihály úrnak

Nyitlő Fathívó

Béres György nyitlő Fathívó...

Dr. Fegyély Mihály úrnak

Egy új szociálisták...

Tanulmányok...

Egy komplett...

Felhasznált...

Első fele...

100 kg...

Egy...

Egy...

Öve...

Közvetlen...

Magyar Nép, 1945. december 18., 8. oldal

Dr. Balla István

**volt polgármesterhelyettes
a Népbíróság előtt**

A bűnös fasiszta idők egy legjellegzetesebb alakja került tegnap reggel a Nyíregyházi Népbíróság elé.

Dr. Balla István polgármesterhelyettes a háborús idők korlátlan közellátási diktátora volt Nyíregyházán. Ebben a minőségben bebizonyította, hogy ténykedése mindenben népellenes volt. Kevés ember volt Nyíregyházán, akit a dolgozók úgy gyűlöltek volna, mint *Dr. Balla Istvánt*. A ringójárású dzsentritípusú polgármesterhelyettes szobájába bejutni csak kivételeseknek lehetett. Kérlelhetetlenül kiutasított mindenkit, aki közellátási panasszal mert hozzáfordulni. Vastag szőnyegekkel borított elegáns hivatali szobájában Cézárként diktálta a közellátási rendelkezéseket, melyek alkalmasak voltak arra, hogy a nép éhezzen.

Dr. Balla István a jobboldali mozgalmakat szívvel-lélekkel szolgálta. Különös örömet szerzett számára a zsidóellenes intézkedések könnyörtelen végrehajtása. A sötétlelkű *Szobor Pál* polgármester emberkínzó gettóbéli intézkedéseit ő hajtotta végre.

A Népbíróság előtt már nem olyan fennhéjázó, nem olyan öntelt, a fogház hónapjai és az idők elkövetkezett változásai őt is megváltoztatták. Szolgálatkészen és udvariasan felel a kérdésekre és úgy állítja be önmagát, mint aki a legártatlanabb „báránykája” volt a szomorúemlékű fasiszta időknek. Kihallgatása során mindent tagad.

Mivel vádolja a Népiügészség Balla Istvánt

Dr. Balla István 34 éves, nyíregyházi születésű városi főjegyzőt a nyíregyházi Népiügészség *háborús büntettel és folytatólagosan elkövetett népellenes büntettel* vádolja azért, mert a Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1944. év május 27-i számában „*Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja*” címmel **és aláírásával** ellátott cikke jelent meg.

Balla István cikkében a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célkitűzéseit ismerteti. Cikkében többek között a következőket írja:

„A Szövetség zárt csatarendbe tömöríteni akarja mindazokat, akik a Keleti arcvonal poklában a legnagyobb áldozatot vállalták a magyarságért, egyben koronatanúi lettek a minden nemzet számára balálos veszedelmet jelentő vérgőzös bolsevizmusnak. Feladatunk kettős: nemzeti szolgálat és érdekvédelem. Biztosítani akarjuk a külső és belső front szilárdságát, bele akarjuk égetni

minden magyar lelkébe a feltétlen győzelmi akaratot és minden poklon keresztül ki akarjuk barcolni a végső magyar küzdelmet fajtánkért és az új Európáért. Nem akarunk sem kint, sem bent gyáva kételkedőket, hitetlenkedőket látni. Ezek sürgősen és örökre némuljanak el, mert különben gyáva bazaárulók. Kishitűségüket mi fogjuk a torkukra forrasztani. De barcolni akarunk itthon is a szellem, a lélek fegyverével.

Harcolni akarunk a nemzetiszocializmus keresztje jegyében megte-remtendő egységes magyar nemzetszervezetért, a magyar szocializmusért.

Hasonló szellemben tartott beszédet *Dr. Balla István* a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség 1944. év június havában tartott dísztoborzásán is.

A Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1944. év június 24-i számában „*Csak a győzni akaró magyarság győzhet*” cím alatt közölt beszédének tartalma miatt ugyancsak vádat emelt ellene a Népügyszég.

Dr. Balla István 1944. augusztus 13-ig terjedő időben elvállalta a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség vármegyei szervezését.

A Népügyszég vád tárgyává tette, hogy Balla István, mint közellátási előadó 1944. augusztus 13. napjáig terjedő időben következetesen népellenes hivatali működést fejtett ki. A közellátás céljaira levágandó sertés és más állatok levágását csaknem kizárólag Hegedűs András nyíregyházi hentes és mészárosnak utalta ki a többi kisiparosok hátrányára. Amikor emiatt a kisiparosság kérelemmel fordult hozzá, hivatali szobájából a henteseket durván és gorombán kiutasította.

Vagyon elleni bűncselekmény elkövetésével is vádolják Balla Istvánt, aki Nyíregyházán 1944. május havában a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség részére Urbán (Ungár) Béla nyíregyházi lakos, Luther u. 2. szám alatti lakását átvette és a lakásból több értékes képet, vitrintágyat jogtalanul eltulajdonított.

Tanúvallomások

A főtárgyaláson elhangzott tanúvallomások is igazolták, hogy *Balla István* diktatori hatalommal intézte a közellátási ügyeket Nyíregyházán. Henteseket kizárt a sertésvágásokból és több alkalommal kijelentette, hogy a hentesek a kezében vannak, és bármikor kitekerheti a nyakukat. A kisiparosokat elnyomta és minden kiutalást *Hegedűs András* hentes és mészárosnak adott.

Az elhangzott vallomások során az is beigazolást nyert, hogy a panaszosokat még a szobájába sem engedte belépni, már az ajtó kinyitáskor kizavarta őket.

Az ítélet

A Népbíróság *Dr. Balla Istvánt* háborús és népellenes bűntettekben mondotta ki bűnösnek és ezért **5 évi kényszermunkára**, politikai jogainak **15 évre való felfüggesztésére** ítélte.

* * *

Az a bizonyos

a vádat képviselő cikk, melyet a vádlott nem írt alá és nem is olvasott el a megjelenés előtt

Amit soha nem írt a vádlott, így alá sem írta. S amit a bírósági tárgyaláson a nyomdai szedő – későbbi polgármester – is megerősít... Mint ahogy azt is, hogy a nyomdába az oroszok bejövetele után külföldre távozott Füsthy Molnár vitt és diktált be...

2. Nyírvidék, Szabolcsi Hírlap, 1944. május 27.

*Nyírvidék, Szabolcsi Hírlap, 2-dik oldal
1944. május 27.*

Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja?

A Szövetség zárt csatarendbe tömöríteni akarja mindazokat, akik a keleti arcvonal poklában a legnagyobb áldozatot vállalták a magyarságért, s egyben koronatanúi lettek a minden nemzet számára halálos veszedelmet jelentő vérgőzös bolsevizmusnak.

Feladatunk kettős: nemzetszolgálat és érdekvédelem.

Szolgálat: Biztosítani akarjuk a külső és belső front szilárdságát, bele akarjuk égetni minden magyar lelkébe a feltétlen győzelmi akaratot, s minden poklon keresztül ki akarjuk harcolni a végső magyar győzelmet fajtánkért, az Új Európáért. Nem akarunk sem kint, sem bent gyáva kétkedőket, hitetlenkedőket látni. Ezek sürgősen és örökre némuljanak el, mert különben gyáva hazaáruló kishitűségüket mi fogjuk a torkukra forrasztani. De harcolni akarunk itthon is a szellem, a lélek fegyvereivel az igazságosabb, testvériesebb és magyarabb Magyarországért. Harcolni akarunk a nemzeti szocializmus koreszméje jegyében megteremtendő egységes magyar nemzetszervezetért, a magyar szocializmusért. A keleti arcvonal megpróbáltatásai között kialakult bajtársi összetartozás érzületét akarjuk állítani a pártoskodások, a pártvillongások helyébe.

Úgy a külső, mint a belső arcvonalon a Keleti Arcvonal Bajtársainak kell az élen járniuk. A teljesített nagyobb áldozat jogosítja, de egyben kötelezi őket erre.

Érdekvédelem: Minden személyes erőnkkel és tudásunkkal, de a szövetségünk teljes erkölcsi súlyával is a bajtársiasság szellemében szolgálni akarjuk a Keleti Arcvonal, de egyben az előző világháború tűzharcosainak, hadirokkantjainak, hadiözvegyeinek és hadiárváinak is minden jogos és méltányos érdekét. Azt akarjuk, hogy elsősorban azok élvezzék az egész nemzet segítő támogatását, akik a nagy nemzeti célokért kifejtett rendkívüli erőfeszítésekben áldozatvállalással az élen jártak. Azt akarjuk, hogy az első falat kenyér a katonáé, a második pedig azé legyen, aki a magyar katona után a legtöbbet teszi a győzelemért. Nem akarunk elhagyott katonafeleségeket, és katonapapát elhagyott gyermekeit látni. Akarjuk, hogy a győzelemért dolgozó magyar munkás becsülettel megkapja a magyar kenyérből, ami neki jár. A nemzet parazitái, a munka haszonélvezői, a munkás kizsákmányolói – akik eddig habzsolták és élvezték mások munkájának gyümölcsét – álljanak félre az útból, mert ezután nem lehet már igényük semmire, csak eddigi bűneik és vétkeik levezeklésére.

Tökéletes és teljes magyar közösségi szellemet akarunk, hogy ebben a szel-
lemben emelkedjék és növekedjék lebírhatatlan erejűvé a magyarság ellenállása.
Az idő helytállást, és áldozatot követel tőlünk. Sokat és sokkal többet kell dolgoz-
nunk, mint eddig. Az eljövendő Magyarország olyan lesz, amilyennek mi építjük!

3. Nyírvidék, Szabolcsi Hírlap: "Nincs aláírva"

Bajtárs! Akarsz-e ezért az eljövendő Magyarországaért, a magyarok Magyaror-
szágáért velünk együtt küzdeni? Ha él benned a kötelességteljesítés szent tüze,
akkor eljössz közénk!

Vár a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség Nyíregyházi Szervezete (Nyíregyháza,
Kossuth tér KABSZ székház).

Dr. Balla István

tart. főhadnagy

Dr. Füstby Molnár Lajos

tart. főhadnagy

Dr. Kubassy Tamás

tart. főhadnagy

63 éu távlatából

Amiről az iratok beszélnek...

2008. március 17-i keltezéssel levelet írtam a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár igazgatójának, melyben kértem, hogy Édesapám, **Dr. Balla István** (szül. 1911. jan. 27 – meghalt 1989. nov. 4. anyja neve: *Bencs Etelka*) **Népbíróági ügyének dokumentumaiba** betekintést kapjak, annak dokumentumairól fénymásolatot kérjek, s melynek költségeit a dokumentumok átvételekor készpénzben rendezzek.

Több telefon előzte meg kérésem teljesülését, mire megkaptam a kért Dossziét, amelynek itt közölt tartalma betekintést enged abba a korba, amelyben íródott. Nemcsak tartalmi, hanem formai vonatkozásokban is. Az adminisztrációs személyzet szakmai, létszámbeli hiánya eredményeként olykor a legelemibb nyelvtani, fogalmazásbeli hibák fordulnak elő a peranyagban, s mindez tanúsítja azt a korszakváltást, amely a történelmi változásokat az apparátusi vonalon is jellemezte. Ezen hibák a dokumentumok leírásakor az érthetőség okán részben javításra kerültek, viszont igen sok stilisztikai, formai hiba változtatás nélkül kerül közlésre.

Válasz a levélre:

Telefon 1: A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár igazgatója vagyok. Kis türelmét kérném, Édesapja dossziéját beszereztük Debrecenből, mert a bírósági iratok ott voltak. Engedélyt kértem a Városi Bíróságtól – lehetnek leszármazottak a feljelentők között, akiket ez kínosan érint – a bíróság a kérvényét illetékességből áttette a Városi Ügyészségre. Mihelyt megkapom a választ, azonnal értesítem.

Telefon 2: A Levéltárból hívom ismét, még mindig türelmét kérném, mert a kérvénye átkerült a Megyei Ügyészségre. Belső használatra itt átnézheti a dossziét, de az iratok fénymásolása az engedélyig nem történhet meg, mert 1993-ban megírtuk. Egy magát újságírónak kiadó nő kikérte az apja anyagait, majd az iratok megjelentek a *Kurírban*, mint szegény elítelt dokumentumai, miközben az apuka köztörténelmes bűnökért ült. Jobb tehát az elővigyázatosság.

Telefon 3: „Dr. F. I. vagyok, a Legfelsőbb Ügyészségtől hívom. Látom itt a kérvényén a telefonszámát, ne haragudjon e telefonbívásért, de árulja már el, ki volt a maga édesapja és mit csinált, hogy a megye ilyen körülményes?” ... „Hogy a Népbíróság elítélte? Minden valamire való magyar embernek volt konfliktusa, és nagyon jól tudjuk, hogyan születtek akkor ezek a perek!” ... „Két és fél évet ült? Húsjegyek, meg valami szövetség ügyében? Hát ez nem lehet komoly, hiszen akkor csak úgy röpködtek a kiszabott évek!” ... „Hogy ez az egész későbbi életét meghatározta?” ... „Hogy soha többé nem tudott szakmájában elhelyezkedni és csak az evangélikus egyháznál kapott állást?” ... „Hogy nem számolták be a közigazgatásban eltöltött 45-előtti éveket a nyugdíjába?” ... „56-ban nem is volt aktív?” ... „Visszavonult a közélettől?” ... „Hogy az ősök döntéshozók voltak a város közéletében 1890-től? El kellett volna költözni 50 km-el arrébb, és akkor a kutya se tudta volna, hogy kicsoda. Ha készen lesz a könyv, feltétlenül igényt tartanék elolvasására.”

Telefon 4: A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltárból hívom, Dr. N. F. vagyok, az intézmény igazgatója. Megvan az engedély, lehet jönni az iratokért!

A Dosszié

4. B.122/1945, Dr.Balla István V-107906

Tartalomjegyzék

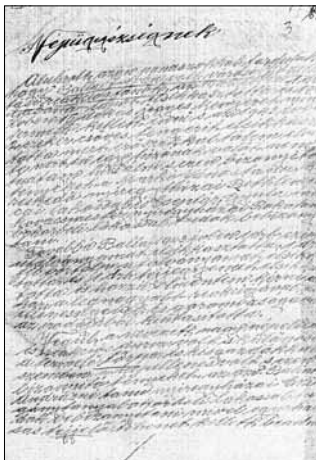
a V-107906-ból Csonthán Lív anyagokról

Szám	Az anyag megnevezése	Dátum	Helyezés
1.	Tartalomjegyzék	1-6	
2.	Bejelentés	2-8	
3.	Feladvány	3-11	
4.	Tanulmányi jtv.	10-30	
5.	Feladvány	31-39	
6.	Előzetes jtv.	40-41	
7.	Tanulmányi jtv.	42-49	
8.	Tanulmányi jtv.	50-59	
9.	Feladvány	60-67	
10.	Feladvány	68-83	
11.	Feladvány	84-90	
12.	Feladvány	91-96	
13.	Feladvány	97-100	
14.	Feladvány	101-109	
15.	Feladvány	110-113	
16.	Feladvány jtv.	114-118	
17.	Feladvány	119-121	
Tulajdonos 17. szeptember 12. 1945. előzetes jtv.			
Műk. jtv. 1970. október 17.			

5. Tartalomjegyzék

2. Bejelentés

Dosszié, 3-4. oldal

6. Bejelentés

(Bővebben a 42. oldalon található.)

3. Jelentés

Dosszié, 6–7. oldal

Államrendőrség, nyíregyházi kapitánysága jelentése 1945. május 25-én, Hartmann Ferencné sz. Balogh Anna kihallgatásáról:

„Dr. Balla Istvánt jó nébány éve ismerem. – 1941 év szeptember elején fakeskerkedést nyitottam, amely célra Földes Sándornétól béreltem raktár és irodahelyiséget. – Bár önállósítási kölcsönnel indultam Balla meg volt győződve arról, hogy zsidó tőkével dolgozom, és stróman vagyok. – Intenzíven figyelte minden ténykedésemet és az volt a batározott impresszióm, hogy meg akar fogni, hogy tönkretessen. – Több ízben megfordult a telepen körülszagolt, figyelt és figyelmeztetett, hogy máskor is el fog jönni, mert tudja, hogy stróman vagyok. – Bizonyos vagyok benne, hogy ez az egész akciója nem ellenem irányult személyileg, hanem Hartmann család ellen, akiről feltételezte, hogy ők adtak tőkét nekem kijátszva a zsidótörvény szigorításait. – Egyébként Hartmanék ellen valóságos bajszát indított, el... lisztkiutalást, akkor, amikor semmilyen ilyen irányú rendelkezés nem jött és a beérkezett és engedélyezett több vagyronnyi lisztszállítmányt lefoglalta és átadta Zelenyánszki fűszerkereskedőnek. – Nem kétséges, hogy ezért ne kapott volna honoráriumot.

A nyíregyházai zsidók gettóba tömörítésénél Dr. Balla István volt a város részére a végrehajtótanács feje. A gettózásban résztvevő összes polgári segédletnek, értem ezalatt a városi tisztviselőket, tanárokat és mindazokat a beosztottakat, akik résztvettek az összesedés leltározás és általában a gettózás munkájában, Balla adta ki az utasításokat a legapróbb részletekig. De Balla tanácsnok úr nem elégedett meg az embertelen kormányzati utasításokkal. Hogy féktelen gyűlöletében hogyan lépte túl még a központi brutális intézkedéseket is, amelyet a Gestapó és Endre Lászlóék ördögi batározatai és utasításai írtak elő, a következőkben számolok be.

Földes Sándor és Hartmann Erzsébet leánygyermek, aki szintén kereszténynek számított, mert szülei a házasságkötés előtt jóval kitértek, nálam volt elhelyezve, tekintve, hogy szüleik a rendelkezések értelmében zsidónak számított gettóba zárták. (A gyerek nem volt csillagviselésre kötelezett, nem is vitték be a gettóba, annyira, hogy az iratok alapján az összesedéskor a csendőrök nálam hagyták.) Ezzel az összeszedő bizottsággal szállt ki a város részéről Kecskeméti Mihály városi tisztviselő is, aki túlbuzgóságból telefonon jelentette az esetet Ballának. Balla nem tehetett mást, minthogy engedélyezte, hogy a gyerek nálam maradhat. Úgy látszik időre volt szüksége, míg kiagyal valamit, mert két

nap múlva csendőr jött a gyerekért, azzal, hogy „Balla tanácsnok úr utasítása alapján a gyereket be kell vinni a gettóba.” – Minden könyörgésem hasztalan volt, mert elvitte a kisfiút. – Kétségbeesve robantam Ballához, aki nem is akart szóba állni velem, de én bivatkoztam arra, hogy a gyerek a hivatalos rendelkezések értelmében nem számít zsidónak, amit iratokkal is tudok bizonyítani. Ballát nem érdekelték az iratok, és azzal dobott ki, hogy ne kifogásoljam az ő intézkedéseit, mert internáltatni fog. Ezzel én elmentem, látva a határatlan gyűlöletet, amely egy ártatlan hétéves gyermek ellen irányul, akinek az az egyetlen bűne, hogy valaha szülei zsidók voltak. A gyereket bezárták a gettóba, később deportálták, és mind a mai napig semmit sem tudok róla. Ha Balla akkor nem küld csendőrt a gyerekért, ma életben lenne itthon. – Az ő vére Balla kezén szárad.

De nemcsak ezt az engem meglehetősen közletről érintő esetet lehet felhozni bizonyítékkul Balla sátáni gyűlöletére. Határozottan állítom, hogy nem volt még Magyarországon Hitlernek olyan hü csatlósa, mint ez az ember. Sátáni mosollyal az arcán nézte a deportálandók szomorú menetét, és határozottan meg volt elégedve önmagával. De minden intézkedése, amit nem csak a gettóba zárt zsidóságnak tette elviselhetetlenné az amúgy is pokoli helyzetét, hanem a város lakosságának rovására elkövetett sorozatos panamáit és kétes közellátási intézkedései mutatják meg ennek az embernek igazi arcát.

A tárgyval kapcsolatosan egyéb előadnivalóm nincsen.”

Dosszié, 19-20. oldal

A rendőrség nyíregyházi kapitánysága jelentése 1945. június 6-án, Szücs Sándor kihallgatásáról:

„Balla István v. tanácsnok közellátási előadót azóta ismerem közelebbről, amikor átvette a közellátási teendőket. A letűnt fasiszta rendszer hü kiszolgálója nagyzási mániában szenvedő ember, a hozzá tartozó kisiparosok rossz szelleme volt. Én, mint hentes a jegyrendszer bevezetése után részese lettem annak a minősíthetetlen bánásmódnak, amivel Balla a kisiparosokat sújtotta. Mint a közellátás vezetője ő utalta ki a henteseknek a levágásra szánt állatokat. – Hivatalosan havonta egy marhát utaltak ki a kisiparosoknak, holott a szarvasmarha állomány arányában sokkal több jutott volna. – Ez nem lett volna még baj, Balla végtelen aljassága ott kezdődött, hogy pl. Hegedűs András, helybeli hentes, aki igen intim viszonyban állott Ballával, Bartossal sőt magával Szoborral is, havon-

ta 30–40 sőt 50 marbát kapott levágásra. – A számunkra kiutalt marba mellett a sertés kiutalásnál is csúnya dolgok történtek. Ha volt sertésosztás, a hozzánk hasonló kisiparosok 1–2 sertést kaptunk. Ugyanakkor Hegedűs 20–25 sertés kapott egy esetben előfordult 150 drb.-ot is kapott. Ezt nébányan sérelmesnek találtuk és elhatároztuk, hogy felmegyünk Ballához és megpróbálunk orvoslást keresni. – Előadtuk neki, hogy tarthatatlanok ez irányban az állapotok, s kértük őt ne tegyen kivételeket. – Rettenetesen felháborodott, megkérdezte a nevünket, kikereste a listát, megkeresztezett, bekarikázta a nevünket, s ajtót mutatott. – Nem tehetünk mást, elmentünk. – Ez a karikázás gyakorlatilag annyit jelentett, hogy mint abogyan megjegyezte „gondom lesz magukra” az ezután következő 3–4 osztásból, akik fent jártunk nála, kimaradtunk és 1–2 hónapig nem kaptunk egyetlen sertés sem.

A szakosztályi ülésen sérelmesnek találva az esetet felszólaltunk az igazságtalan eljárás miatt, de Hegedűs a szakosztály elnöke elutasította kérelmünket azzal, hogy Balla és Bartos annak és annyit ad, amennyit akar.

Balla annak idején figyelmeztetett, hogy vigyázzunk magunkra, mert internáltatni fog. Teljesen tehetetlenek voltunk ezekkel a lelkiismeretlen emberekkel szemben, és ki voltunk nekik teljes egészségünkben szolgáltatva, mert a megélbétésünk függött a kiutalástól.”

*

Dosszié 8-9. oldal

A rendőrség nyíregyházi kapitánysága jelentése 1945. évi június hó 7-én, Juhász József kihallgatásáról:

„A Szűcs Sándor kollégám által előadottakat teljes egészében az utolsó betűig magamévá teszem.

Az általa előadottakhoz még a következőket kívánom előadni: 1943 év tavaszán a város közellátása részére a vármegyétől kb. 200 q. margarint kért, és kapott kölcsön a város azzal, hogy a margarin mennyiségének 50%-át zsírszalonnában kellett visszaadni. A margarin kiosztásában az összes nyíregyházi hentesek részt vettek. Ez azonban igen csekély jövedelemmel járt. Gondoltunk arra, hogy a visszaadásnál levágandó sertésekből majd nagyobb jövedelmet tudtunk kapni. Amikor azonban erre sor került legnagyobb meglepetésünkre egyetlen sertést sem kaptunk levágásra. Kb. 180 drb. sertés került ekkor levágásra, és Balla tanácsnok úr az utolsó darabig Hegedűs Andrásnak utalta ki. Azzal érvelt, hogy jobb, hogy ha egy helyen van, nincs nekik idejük nagy adminisztrációra. Becslésem szerint a kiutalt

sertésekből kb. 120 mázsa zsírt kellett volna beszolgáltatni. Hegedűs csak 50 mázsa zsírt adott át. – Érdekes, hogy senki sem kutatta, hogy hová lett a többi. – Mi nem mertünk szólni, mert Balla, sőt Hegedűs maga nem egyszer fenyegetett internálásal olyanokat, akik meg merték mondani a véleményüket. – Sokáig gondolkoztunk a dolgon, végre elhatároztuk, hogy nem hagyjuk annyiban. Gyakorlatilag Balla aljassága annyit jelentett, hogy csak a Hegedűs régi és állandó vevői kaptak ebből a húsból, a szegény munkások, tisztviselők nem juthattak hozzá.

Felmentünk Ballához, ahol előadtuk, hogy sérelmesnek találjuk ezt az intézkedését. Végig sem hallgatott bennünket, a legdurvább módon kirúgott irodájából.

Nem tebettem mást, összehívtam a szakosztályi ülést (mint a szakosztály al-elnöke) ahol követeltük, hogy Hegedűs mondjon le elnök tisztségéről, mert nem lehet, hogy éppen a szakosztály elnöke vegyen részt egy ilyen közérdeket sértő panamában. A gyűlés, szám szerint 32-en, a határozatot elfogadta, amelyről értesítettük az I. fokú Iparhatóságot. Balla utasítására a határozatot nem fogadták el. Ez még nem volt elég. Balla és Hegedűs engem, aki akkor katona voltam, izgatásért feljelentett az állomásparancsnokságon, mert azt mondtam, hogy a húst nem szociálisan osztják el. A katonai bíróság 1 hónapi fogházra ítelt, amelyet a kassai katonai fogházban töltöttem ki, majd azonnali batállyal Munkácsra helyezett át. Feleségem az én katonáskodásom alatt természetesen nem tudta el látni az én teendőimet és a kiutalásból jegyet adott át Tassy mézárósnak, akitől megvonták a kiutalást, mert szembe mert helyezkedni Ballával.

Balla, mikor erre rájött, feleségemet felhívatta, és a következőket mondta neki: „Férje felett tegnap forgattam meg Demoklész kardját, de végre meg van az alkalom, hogy elintézem a húsiparosokat.”

Az elégedetleneket általában azzal intette le közvetlenül az én elintézésem után: „Vigyázzanak, ne hogy úgy járjanak, mint Jubász.”

*

Dosszié 10. oldal

A rendőrség nyíregyházi kapitánysága jelentése 1945. évi június hó 7-én, Ferkó József kihallgatásáról:

„Szűcs Sándor, Jubász József és Szabó Márton által előadottakat teljes egészében magamévá teszem. Az általuk előadottakhoz a következőket kívánom hozzáfűzni. Én 1943 óta soha kiutalást nem kaptam, mert egy alkalommal hiányom volt a zsír elszámolásnál. A hiányt két hét múlva pótoltam, de Balla mindezek ellenére egy alkalommal sem adott ki részemre kiutalást.

Egy alkalommal kényszervágásom volt 3 q. 12 kg-os sertés kellett levágnom az előírás szerint le nem perzselve és ketté nem hasítva vittem a vágóbídra. Eljárás indult ellenem egy rosszindulatú feljelentés alapján, a sertést elkobozták s hogy, hogy nem az én hízott sertésemet Hegedűs árusította. Nem vitás, hogy kebel barátja és panama társa Balla utalta neki ki.”

*

Dosszié 11. oldal

**A rendőrség nyíregyházi kapitánysága jelentése
1945. évi június hó 7-én, Cihály András kihallgatásáról:**

„Szűcs Sándor, Jubász József, Szabó Márton által előadottakat teljes egészében magamévá teszem. Magam részéről a következő hozzáfűzni valóm van. 1944 év húsvétján Nyíregyházán a sertéskiutalásból Hegedűs Andráson kívül senki egyetlen darabot sem kapott, ugyan ekkor Hegedűs Balla kebel-barátja 100 sertés vágott le. Balla antiszociális és népellenes magatartása a nyíregyházi kishentesek tönkretételére irányult.”

*

Dosszié 12. oldal

**A rendőrség nyíregyházi kapitánysága jelentése
Greksza József, Sinka Gábor és Vékony Ferenc kihallgatásáról:**

„Szűcs Sándor, Jubász József, Szabó Márton és Cihály András által előadottakat teljes egészében magamévá teszem. Magam részéről a következő hozzáfűznivalóm van: én 5 hónapig nem kaptam sertés és marha kiutalást Ballától, mert kifogásolni mertem a kiutalás módját.

Fent nevezettek vallomását teljes egészében magamévá teszem és a magam részéről még a következő hozzáfűznivalóm van: Engem háromszori sertéskiutalásból teljesen kizártak, azért mert kifogásoltam a sertés kiosztás módját.

Vékony Ferenc

Fent nevezettek vallomását teljes egészében magamévá teszem.”

Dosszié 13–14. oldal

A rendőrség nyíregyházi kapitánysága jelentése Németh Gyula kihallgatásáról, 1945. évi június 7-én

„Dr. Balla István tanácsnok városi közellátási előadót hosszú évek óta ismerem. – Nyíregyházai kisiparosok életének megrontója, existenciájuk tönkrevetője volt. – Jó vagy rosszkedvétől függött, lesz-e egy egy szegény kisiparosnak a következő hónapokban betevő falatja. Minden esetben kivételt képeztek azok a kebelbarátai, akik megfelelően honorálták Balla szívességeit. A közellátási kiutalásoknál olyan sorozatos visszaéléseket követett el, különösen a benteseknél, hogy a város egyik leggyűlöltebb alakja lett.

1942 évben októberében az Ipartestület megkérdezésem nélkül körzeti szappanfőzőnek jelölt azzal, hogy én vagyok egyedül szappanfőző a megyében. Ebben az időben volt egy szabadalmam, amelyet a közellátási minisztériumból megtekintettek és megállapították, hogy az új szappanfőzői módszer alapján Szabolcs vármegye szappanellátása biztosítottnak látszik. A jelölést én örömmel fogadtam, mert láttam, hogy szabadalmammal a nagy szappanbiányt megszüntethetem. Már hozzá is láttam az előkészületekhez, mikor 1942. október 12-ére idézést kaptam Balla István tanácsnok úrhoz. Az idézésre megjelenve Balla azzal fogadott, hogy a jelölést, sőt a szabadalmat sem fogadja el, mert én zsidókkal tartok fenn igen szoros nexust. Kifogásolta, hogy vadbázasságban élek egy zsidó nővel. Ez volt egyetlen indoka, amivel meg is akadályozta, hogy a vármegyei szappanbiányon enyhítsek. Mikor kifejtettem véleményemet, hogy a hivatali rendelkezések nem kifogásolják, hogy keresztény férfi zsidó nővel tart fenn kapcsolatot, ordítózni kezdett, hogy én ne kifogásoljam az ő intézkedéseit, mert internáltatni fog. Mikor azt mondtam, hogy ehhez nincsen joga, azt mondta, hogy letartóztat, mert talál majd módot, hogy elintéztessen. Formálisan kirúgott az irodájából.

1944 évben aztán sikerült Ballának tönkretenni. Azzal, hogy zsidó kapcsolatokat tartok fenn, rám fogta, hogy feketézek, ezzel az indoklással, bár egyik sem volt bebizonyított, sikerült elvennie a gépeimet és ezzel megfosztott minden kereseti lehetőségtől. Ez az én személyi ügyem volt Ballával. De ahhoz, hogy az igazi arcukat lássuk ennek a népellenes gonosztevőnek, el kell mondanom, hogy a kis bentesek, akikkel jó viszonyban voltam nap nap után panaszkodtak, hogy Balla elkészeríti az életüket, kivesszi a kenyeret a szájukból, tönkreteszi őket. Olyan sorozatos visszaéléseket követett el a kisiparosokkal szemben, hogy nem volt az ő kedvencein kívül a városban kisiparos, – aki a közellátással kapcsolatban volt – aki ne gyűlölte volna teljes szívéből.

A gettózás alatt ő volt a végrebajtó tanács feje. – Seidl S.S. százados utasításai ellenére, sikerült őt annyira befolyásolnia, hogy azzal, hogy ne rontsák a levegőt, kiküldötte őket a pusztákra, ahol ki voltak szolgáltatva a kakastoll olyan képviselőinek, mint Trencsényi alhadnagy.

Sötétlelkű, gentrymajmoló, nagyzási hóborban élő ember vezette az utóbbi években a város közellátási ügyeit, s féktelen gyűlöletében sikerült a szegény házlárait zsidók utolsó napjait megkeseríteni.”

*

Dosszié 15. oldal

A rendőrség nyíregyházi kapitánysága jelentése

1945. évi június hó 7-én, Szabó Márton kihallgatásáról:

„Szűcs Sándor és Jubász József által előadottakat teljes egészében magamévá teszem. Ezeken kívül a következőket kívánom előadni. 1944. februárjában miniszteri rendelet alapján Balla tanácsnok felszólított bennünket, hogy kössünk a várossal hízlalási szerződést, amelyre darabonként 250 P hízlalási kölcsönt folyósítanak. A szerződés szerint a sertések a mi nevünkön lesznek. A szerződést megkötöttük, de amikor a kölcsönért mentünk, Balla kinevetett bennünket és azt mondta, hogy csak akkor folyósít, ha a sertéseket a város nevére íratjuk. Ezt természetesen nem fogadtuk el, mert tudtuk, hogy ha a város utalja ki levágásra ezeket a sertéseket, akkor megint Hegedűs lép az előtérbe. Nagyon nehéz helyzetben voltunk, mert saját költségünkön kellett hízlalni. Ezek a disznók a harcok folyamán mind elvesztek, egyedül a mi pénzünk veszett oda, holott a szerződés szerint Ballának folyósítani kellett volna a kölcsönt. Antiszociális intézkedéseivel a kisiparosság teljes kizsákmányolásával Balla hírhedtté tette nevét, nemcsak a mi körünkben, de a város egész lakossága előtt.”

*

Dosszié 16. oldal

A rendőrség nyíregyházi kapitánysága jelentése

1945. évi június hó 7-én, Tóth József kihallgatásáról:

„1942 évben a kormányrendelet alapján engedélyt kértem Dr. Balla aljegyzőtől ahhoz, hogy 12 kereszt gabonámat kézzel csépeljem ki, mert zsuppszalmára van szükségem, házám fedésére. Balla a rendelet ellenére elutasított, majd kérvényt

adtam be. A kérvényemet szemem láttára keresztülbúztá, és csak úgy tudtam az engedélyt megkapni, hogy a főispán úrhoz mentem panaszra. Mikor engedélyt kértem Ballától, azt felelte: nem érdekel, engedélyt nem adok senkinek.

1943 évben, amikor a vágómarha beszolgáltatási rendelet megjelent, Bognár nyilas vezető tanyabíró politikai ellentétből egyetlen marhámat is igénybe akarta venni. Én panasszal fordultam Ballához és megmutatva neki a rendelet szövegét, melynek értelmében egy marhát elvenni nem lehet. Balla azt felelte, ez őt nem érdekli, le fogja adni, ha nem teszi internáltatom vagy bevonultatatom. Mikor azt mondtam erre, hogy én ettől nem félek, Balla azt felelte, ilyen embert az akasztófán szeretne látni.”

*

Dosszié 17. oldal

A rendőrség nyíregyházi kapitánysága jelentése 1945. évi június hó 8-án, Nagy József kihallgatásáról:

„1943 év október havában tisztiorvosi bizonyítvánnyal, mely azt igazolta, hogy Jolán nevű gyermekem részére cipő kell, elmentem a városi közellátás vezetőjéhez Bartoshoz. Bartos meg sem hallgatva, Dr. Balla tanácsoshoz küldött. Mikor elmentem Ballához, ő durván rám kiabált és azt mondta, meg kell az orvost nyúzni, annak a bőréből csináljak cipőt, de ő nem ad.”

*

Dosszié 18. oldal

A rendőrség nyíregyházi kapitánysága jelentése 1945. évi június hó 9-én, Szilágyi János kihallgatásáról:

„1943 évbe albérleti lakásomból ki kellett mennem és ekkor felmentem Ballához, hogy sok gyermekes apa lévén juttasson az ONCSA bázakból részemre is. Balla kérésemet jóformán meg sem hallgatva, azt felelte – micsoda kommunista kijelentés ez, majd én megmutatom, hogy kinek adok lakóházat.

A következő napokban mikor engem elutasított, feleségem fordult hozzá ilyen kérelemmel. Balla feleségemnek azt mondta, hogy – maga az a Szilágyiné, sírhat mindörökre, a maga férje egy gazember kommunista érzelmű munkás, ilyennek nincs lakás, ilyenekkel mindent lehet csinálni.”

**Jegyzőkönyv György Józsefnének
a nyíregyházi népügyészségen, 1945. július hó 23-án tett vallomásáról:**

„A nyíregyházi zsidók összeszedése alkalmával, én családommal együtt a Körte utcán nyertem elhelyezést. Úgy a gettólakóktól, mint az ú.n. zsidótanács tagjaitól tudom, mert hallottam ezt, hogy mindenféle kéréssel, amely a mi életünkkel volt összefüggésben, mindenkit Dr. Balla Istvánhoz utasítottak. A nyíregyházi zsidóknak a környező pusztákra való kitelepítése is tudomásom szerint az ő műve volt. Sőt a Nyírjes pusztával kapcsolatban hallottam, amint beszélgették, hogy a tanács egyes tagjai elmentek Balla Istvánhoz aziránt, hogy engedélyezze a tanyán egy kút fúrását, mire nevezett azt a kijelentést tette „marháknak elég volt, a zsidók sem igényelhetnek több vizet”. Hallottam ugyanekkor még azt is, hogy maguk a németek is sokallták azt a szigort és kegyetlenséget, amit nevezett parancsolt. Dr. Balla István egyébként mindenkit, aki hozzáfordult, bármilyen jogos kérés is volt az, elutasította.”

Bejelentés*

(*Bár a dátum alapján az irat egy évvel későbbi, de a dosszié itt tartalmazza. [Szerk. megjegyzés.]

Tekintetes Népügyészségnek!

Alulírott azon panaszokkal fordulok, hogy Balla István volt városi Közellátási reakciós főnök az 1943. évben 1 drb. gabona-lapot elsikkasztotta és 1943 évben 15 dekás jegyes kenyeret, mint termelő kellett enni s azt 1943 évben 2 szekér csöves tengerit elsikkasztotta mert erőszakkal tőlem elvette mert én egy hízónak valót nem tudtam hizlalni, s ezen bizonyító tényeket a Markó János tanú kereskedő Nyíregyházai Bethlen utcai lakossal és Cseplár Gyula tanú kovácsmester Nyíregyházai Rókatanya bokorbéli lakossal tudok bebizonyítani.

Továbbá Balla 1943 évben 1 drb. cipő utalványomat elsikkasztotta, 1 db fél bőrtalpú utalványomat elsikkasztotta és 1 drb tejjegyemet elsikkasztotta és hozzá elmentem kérni akarva a legnagyobb reakciójával, népellenességével, és grombaságával az irodájából kiutasította.

Végül a nevezett nagy népellenes és reakciós durva volt s különösen a termelő törpe és kiscgazdákkal szemben, a népellenes volt, s ezzel bizonyító tényeket, az özv. Bálint Andrásné tanú Nyíregyházai Czigánytanya-bokorbéli lakossal tudott bebizonyítani, mivel egy hasas tejelő tehenet kellett beadni, s a törpe és a kiscgazdákat 2 féle büntetéssel pénz és megszégyenítő az Aradványi törvényszéki bíróval szerette súlyosan büntettetni.

Nyíregyháza, 1946. évi július hó 10-én.

Lakcím. Füzestanya-bokor 1 szám alatt van:

Teleki János

Rehabilitált, előhozán és duplabőza aranykalászos gazdász.

925/1946

*

M. Áll. Rendőrség nyíregyházai kapitányság Politikai osztálya

B.594/1946.

Jelentés: Nyíregyháza 1946. évi Augusztus hó 8-án

Jelentem, hogy a nyíregyházi népügyészség 925/1946. nű. számú átíratára a nyomozást lefolytattam és annak eredményeképpen, az alábbiakat közlöm:

Kikérdeztük *Teleki János* panaszost, annak előadásából megállapítottuk, hogy nevezett *Balla István* ellen 1942 évben feljelentést tett az akkori polgármesternél *Szobor Pálnál*, hogy *Balla István* nem akarja kiadni az ő gazdálapját, melyre neve-

zett szerint jogosult volt. **Teleki János zavaros előadásából nem tudtuk megállapítani azt, hogy jogos volt-e a törvények szerint a gazdalapra, és így feljelentésének komoly alapja nincs.** Panaszkodott, hogy jogtalanul jártak el a kukorica beszolgáltatásánál, ezt megállapítani nem tudtuk a sértett előadásából.

Kihallgatás során megállapítottuk, hogy nevezett szellemileg nem beszámítható, szabad elhatározási képességgel nem rendelkezik.

k.m.f.t.

Gyenes Sándor r.ny.hdgy.sk.

Gábor András r.ny.hdgy.sk.

*

5. Jelentés

Dosszié 31-37. oldal

Rendőrség nyíregyházi kapitánysága

J e l e n t é s

Jelentem, hogy *Dr. Balla István*, Nyíregyháza, 1911. január 27-én született, ág. ev.vall. nős, városi főjegyző, apja: + *Balla /Sztempák/ Jenő*, anyja: *Bencs Etelka*. Nagykanizsa, Sugár út 18. sz. alatti lakos kihallgatása során a következőket adja elő:

Édesapám 1915-től 1917-ig Nyíregyháza Polgármestere volt. Elemi és középiskoláimat Nyíregyházán végeztem. Még iskolai tanuló koromban a nyári vakációt a városi hivatalban töltöttem el, ahol az adóhivatalnál, majd az aljegyző mellett munkálkodtam. Közvetlenül az érettségim után 1928 őszén egy éves katonai szolgálatra vonultam be, ahonnan *1929. november 15-én* már hivatalosan is Nyíregyháza város szolgálatába léptem, mint ideiglenes városi napidíjas. Beiratkoztam az egyetemre is és 1933-ban Szegeden a jogtudományok doktorává avattak. A város képviselőtestülete 1930. májusában választott meg másodosztályú fogalmazónak, 1939-ben első osztályú fogalmazó, 1940 vagy 41 évben másodosztályú aljegyző, majd 1943-ban első osztályú aljegyző lettem. *1940 áprilisában*, mikor a közellátási hivatal megkezdte nyíregyházi működését, a *közellátási ügyek előadója* lettem. 1944 áprilisában a *zsidókkal kapcsolatos ügyek személyi előadói teendőivel bízott* meg a polgármester. 1944. július 10-én a belügyminiszter Nagykanizsa főjegyzőjévé nevezett ki. Nagy-

kanizsán maradtam az orosz felszabadítás alatt is, mikor is hivatalos rendelkezések értelmében igazolásomig hivatali teendőim alól felmentettek. 1945. április 30-án a nagykanizsai rendőrség őrizetbe vett, majd május 15-én Nyíregyházára szállítottak.

Nyíregyházi működésem alatt, mint előadónak önálló intézkedési jogköröm nem volt. Az utasításokat a polgármestertől kaptam. Mint közellátási előadó a városi közellátási hivatal és a polgármester között közvetítettem. A közellátás teendőit ellátni mindenkor nehéz és hálátlan feladat volt. Nyíregyházi viszonylatban különösen a cipő és a zsirellátás körül voltak zavarok és bajok. A szükséglet és a rendelkezésre álló anyagok aránya nem engedhette meg, hogy mindenkinek szükségletét és kívánságát megfelelő módon teljesítsük. Ez azonban nem a hivatal hibájának róható fel, hanem a nagy arányú exportnak és a vegyi anyagok hiányának.

A húsiparosok ellenem felhozott vádjaira a következőket adhatom elő: sem a vételi jegyeket, sem a város saját hízalási sertéseit nem én osztottam ki, ezt a munkát a Városi Közellátási Hivatal végezte. A húsiparos szakosztály tagjai két pártba tömörültek. Egymással állandó feszült viszonyban voltak, torzsalakodásaiknak oka ebben keresendő. **Ez a szakosztály belső ügye volt, amihez a közellátási hivatalnak semmi köze nem volt.** Minthogy *Hegedűs András* maradt minden ellenkező megmozdulás dacára az elnök, a város a tárgyalásait vele folytatta le. Hozzá semmiféle baráti kapocs nem fűzött. Egy ízben emlékszem arra, hogy húsipari küldöttség járt nálam, kifogásolta elosztási módját. Mivel azelőtt a sertéseket **a szakosztály osztotta fel, de teljesen igazságtalanul**, mert nem volt tekintettel az üzleti elhelyezésre, a vevőkörre stb, **vissza kellett vonni a kiosztást, s újból a hivatal végezte.** A küldöttségnek azt mondtam, hogy Nyíregyháza a város saját sertéseit azzal, azokkal vágatja le, akivel akarja. Tény az, hogy a küldöttségből néhányan meglehetősen nagy hangot használtak, mire megkérdeztem nevüket, listán bekarikáztam és utasítottam a közellátási vezetőt, hogy ezeket a következő két, három osztásból zárja ki. Annak a lehetőségét sem tagadom, hogy ezek után kitessékeltem őket az irodából.

Hegedűs András semmiféle kiváltságban nem részesült. Az elosztás az üzem méreteinek, vevőköreinek, szükségleteinek megfelelően történt. 1944 év tavaszán a húsiparosok hibájából a meghirdetett zsírjegyek egy része fedezetlenül maradt, mivel a húsiparosok nem rendelkeztek készlettel, melyet a hivatal jogosan terhükre nyilvántartott. Kénytelenek voltunk *Hegedűstől*, mint zsírgyűjtőtől kölcsön kérni a hiányzó zsírt, kb. 35q-át, melyet úgy adtunk meg, hogy annyi sertést adtunk *Hegedűsnek*, amelyből a zsírmennyiség letermelhető volt. Ha a húsiparosok között osztottuk volna fel a sertéseket, *Hegedűs* soha nem kapta volna vissza a zsírt. Tény az, hogy ebből az osztásból csak *Hegedűs* kapott.

A hízalási szerződésekbek esetleg biztosított jogokat a város és az utasítás bizonyos előírásokat is tartalmazott, amiket bármikor érvényesíteni lehetett, **de a hízalási szerződések ügyét nem én, hanem Dr. Balogh Gyula kijelölt sertéskereskedő intézte.** A hízalási szerződésekkel kapcsolatban én nem tárgyaltam a húsiparosokkal.

Jubász bentest soha fel nem jelentettem, most hallom először, hogy a katonai bíróság őt felelősségre vonta. Sem a feleségének, sem másnak nem mondtam, hogy internáltatni fogom, vagy elintézem őket. Mindezekkel kapcsolatban **rágalomnak minősítem** mindazokat a kijelentéseket, hogy **én bárkitől bármiért vagyoni vagy bármilyen más ellenszolgáltatást fogadtam volna el.**

Ferkó hentes ellen vizsgálat folyt, amelynek alapján polgármesteri határozatban részesült büntetésben.

Nagy József ügyére nem emlékszem, egy azonban tény, hogy semmiféle orvosi megbízást nem ajánlottam senkinek.

Szilágyi János személyére nem emlékszem, **az Oncsa házakat a sokgyerekesek között a közjóléti szövetkezet osztotta ki,** nem én. Soha senkit sem a hivatalban, sem hivatalon kívül le nem kommunisztáztam.

Németh Gyula valóban járt nálam, elő is akarta terjeszteni a városi központi szappanfőzőnek. Ehhez kellett azonban összes okmányainak bemutatása. Ígérte, hogy elkéri Esztergomban, a primási udvarban szolgálatot teljesítő testvérétől. Közben azt hallottam, hogy felesége zsidó és azért nem jött, mert okmányait nem tudja bemutatni. Beidéztem és kértem az okmányokat, s közöltem, hogy mit hallottam. **Azt felelte, hogy nincs felesége,** mivel nőtlen, az okmányait pedig néhány nap múlva hozza. **Azóta sem jelentkezett,** hogy miért nem, azt nem tudom. Vallomásának többi része valótlanság.

1944 tavaszán a vármegye zsidóságával kapcsolatos intézkedések során első ízben, ha jól emlékszem egy szombati napon talán április 15-én hallottam első ízben arról, hogy a kormányzat bizonyos intézkedéseket fog foganatosítani a zsidó lakossággal szemben. Ezen a szombati napon a polgármester tanulmányozásra átadott egy aktát, amely „elnökibe” volt iktatva, ha jól emlékszem száma Rssz:600 volt, s amely bizalmasan közli, hogy a vármegye zsidó lakosságát egy később meghatározott időben és formában össze kell gyűjteni, ez a VIII. hadtesthez tartozik ez a rendelkezés, és az egész hadtest területére kiterjed. Az utasítás bizonyos előírásokat is tartalmazott, történetesen meghagyta, hogy a zsidók által hátrahagyott értékeket egy később meghatározott mód szerint a munkácsi Nemzeti Bank fiókjába kell beszoigálatni, s a vármegye gyűjtőhelye Nyíregyháza lesz. A beszállítandó zsidók **15 napi élelmet hozzanak magukkal, és 50 kg-ig terjedhet az a poggyász, amit a gyűjtőhelyre magukkal hozhatnak.**

A következő napon a polgármester utasítására du. 4 órakor a városháza tanácstermében értekezleten kellett megjelennem. Az értekezleten a rendőrség, csendőrség képviselői jelentek meg, a városháza részéről a polgármester *Szobor Pál*, *Jakabfy Ödön*, *Kindl* mérnök és *én vettem részt*. A *Gestapó* részéről *Seidl százados* jelent meg. Itt találkoztam *Seiddel* legelső alkalommal. Ezen megbeszélést megelőzően a polgármester az idevonatkozó ügyek előadói teendőit rám bízta. Ezen a megbeszéléseken részletesen letárgyalták a nyíregyházi zsidókra vonatkozó teendőket, megalakították a zsidó tanácsot és részletes tervet dolgoztak ki az elhelyezésükre vonatkozóan. Az értekezlet másik felében a polgármester bizonyára a *Seiddel* való megbeszélés alapján *Jakabfyt* és engem utasított, hogy jelöljük ki és állítsuk fel az összeszedő bizottságokat, amelyek az összegyűjtésnél a házakhoz kiszállnak. Ezen az értekezleten más feladatot nem kaptam. A kiszálló bizottság megalakítása csak napok múlva jött létre. Ilyen összehívott értekezleten csupán egy alkalommal vettem részt.

Mint a **zsidóügyek** előadója összekötő voltam a zsidó tanács és a polgármester között. **Az összegyűjtő bizottságokban a városi közigazgatásnak annyi része volt, hogy a gyűjtő bizottságok karhatalmi tagjai mellé ki kellett rendelni egy-egy hivatalnokot, a bűnjeljegyzékben foglalt értékcikkeket a karhatalmi közeggel együtt le kellett pecsételni az érdekelt jelenlétében, a jegyzékeket aláírni és az értékeket a karhatalmi közeggel együtt beszélni a városi számvevőségnek. Hogy kik esnek ezen rendelkezés alá, kik összegyűjtendőek, az a karhatalmi közegek feladata volt.** A lakást együttesen kellett lezárni és lepecsételni. Ezek az intézkedések az előírt formában mentek véghez, semmiféle atrocitásról vagy kilengésről nem tudok.

Mikor az összegyűjtés megtörtént és statisztikai adatokat készítettünk az elhelyezésre vonatkozóan, **olyan embertelen és abnormális arányok jöttek ki, hogy mindenki láthatta, lehetetlen fél m²-nyi területen embereket elhelyezni.** Különböző kombinációk merültek fel. A polgármester a Bujtost és egyes elszigetelt háztömböket ajánlott, de *Seidl* ezt visszautasította. **Ekkor merült fel az a megoldás, hogy a várost környező puszták közül Sima pusztán fogják a vidéki zsidóságot elhelyezni.** Ezt a javaslatot elfogadták és végre is hajtották. A megoldás nem volt teljes, mert a simapusztai tábor megtelt ugyan, de a túlzásfoltosság nem szűnt meg. Így került tehát **napirendre Nyírjes puszta**, amelynek kérdésében véglegesen **Endre László deportálásokért felelős belügyi államtitkár döntött.** Nyírjes mellett **Harangod pusztát** is kijelölték később elhelyezésre.

A zsidók élelmezéséhez a városnak semmi köze nem volt. Az ellátás úgy történt, hogy előbb a magukkal hozott élelmet használták fel, majd összeszedték

a gyűjtőhelyen az általuk hátrahagyott élelmiszer készletet. **A zsidók élelmezése ekkor tehát már nem volt közellátási ügy.** Ezekben a napokban érkezett egy rendelet, amelyek a zsidók élelmiszer fejadagjait módosítja. Ezt a rendeletet Nyíregyházán nem hajtottuk végre, mert a zsidóság már gettóba volt zárva. Arról az intézkedésről, amelyet *Bartos Gyula* a közellátási hivatal vezetője adott ki, s amelyben az összes élelmiszerjegyeket bevonta, nem tudok.

A zsidóság tábori ellátása nyugodtan mondhatom "biztosítva" volt. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy a deportálás után tekintélyes élelmiszert hagytak vissza. A táborok életéről, elhelyezésükről, elszállításukról semmit nem tudok. **A zsidó értéktárgyak becsüléséhez, lakások kiutalásához, leltározáshoz semmi közöm nem volt. Az értékcikkek itt a városi számvevőség kezelte,** a lakáskulcsok a házi pénztár őrizetében voltak. A leltározást tudomásom szerint a pénzügyi hatóságok intézték.

Mint közigazgatási tisztviselő esküt tettem arra, hogy a kormány rendeleteit végrehajtom.

Visszatekintve 16 éves közszolgálati múltamra, nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy hivatali hatalommal semmilyen körülmények között nem éltem, az előírásokat át nem léptem, egyéni érzelmeimet senkivel szemben, annak esetleges kárára nem érvényesíttem.

Balogh Annának arra a vádjára, hogy nála **strómanságot** kerestem, a következőket adom elő: abban az időben a vármegye főispánjától a város polgármesteréhez bizalmas rendelet érkezett, egy névsor melléklettel, azzal az utasítással, hogy a névsorban szereplők esetleges strómansága kivizsgálandó. A polgármester e feladattal engem bízott meg. Így jelentem meg többek között *Balog Anna* fakeskedésében, ahol azt állapítottam meg, hogy nevezett kölcsönt kapott az államtól, a Nyíregyházi Takarékpénztár számára hitelt szavazott meg, így a rendelkezésre álló pénz fedezte az üzlet szükségletét. Ugyanakkor még másik 7 társánál jártam és a végzettekről a polgármesternek jelentést tettem.

A **Hartman családot** egyáltalán nem ismerem, így ellene gyűlölet nem vezethető. Mikor a lisztet lefoglaltuk, a polgármester utasítására jártunk el, felülvizsgálva valamennyi nyíregyházi sütőipari készletet és akinek 2 hétnél több készlete volt, be kellett szolgáltatni *Zelejánszki András*hoz a város lisztelosztójához. Így történhetett, hogy *Hartmanék* lisztkészlete is odakerült. A liszt lefoglalásának oka a város liszt ellátási zavara volt. Ilyen intézkedést kellett foganatosítani pld. A Júlia malomnál, a Nyírségi Henger malomnál, a Nyíregyházi Termény és Áruraktárnál is.

A gyermek elszállítására nem emlékszem. Annak elbírálása, hogy ki esik alá a rendelkezéseknek, **a rendőrség feladata volt.** Semmiféle csendőrt nem utasít

tottam az elszállításra, annál kevésbé, mert **én mint közigazgatási ember nem utasíthatok karhatalmi szervek tagjait. Internálási jogom nincsen, tehát nem is fenyegethettem senkit sem ezzel.** Megjegyzem: hogy a csendőr osztály egyik parancsnoka *Dr. Balogh Főhadnagy* volt. Lehet, hogy a csendőr az ő utasítására járt el egyik- másik ízben, és esetleg feltételezhető, hogy az egyforma hangzású név miatt összetévesztettek velem.

Politikai párthoz, azok működéséhez semmi közöm nem volt.

Újságcikket nem írtam, szónoklatot nem tartottam. A közvéleményre semmi kialakító szerepem nem volt.

1944 májusában felkértek **a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség** nyíregyházi törzsének megszervezésére. Ezt a feladatot elvállaltam. A Szövetség célkitűzése a hivatalos közlés szerint az volt, **hogy létesít egy érdekvédelmi szövetséget, amely politikamentesen gyűjti össze és védi a frontot járt katonák érdekeit.** Néhány nap múlva puccszerűen *Imrédy Bélát* választották meg a szövetség vezetőjének. *Imrédy* bevonásával a szövetség politikai szerv lett. Az én nyíregyházi tartózkodásom és szervezésem alatt a törzs nem alakult meg, mert az előírás szerint 100 tagnak kellett lenni a létszámnak a törzs megalakításához. Tudomásom szerint kb. 40-50 belépési nyilatkozat volt. Tekintve, hogy a törzs legalább is az én működésem alatt nem alakult meg, be sem jelentettük a hatóságoknak. **Augusztus 13-án utaztam el Nyíregyházáról, mikor bejelentettem a központnak, hogy bízzanak meg más szervezőnek. Hogy ezek után mi történt Nyíregyházán, nem tudom.** Magamnak ezek után a szövetséggel semmi dolgom nem volt.

Napi politikával sohasem foglalkoztam. Soha politikai pártnak tagja nem voltam, politikai állásfoglalásomat egyetlen politikai párt célkitűzéseinek keretében nem tudom belehelyezni. **Mai szemmel nézve, politikai állásfoglalásom határozottan jobboldali volt.**

A tárggyal kapcsolatban egyéb előadnivalóm nincs. A jelentés felolvasás és jóváhagyás után aláíratott.

k.m.f.t

Kálmán Ervin Dr. Balla István

detektív gyanúsított

1945. június 19.

6. Gyanúsított jegyzőkönyv

Dosszié 38-39. oldal

A Nyíregyházi Népgyűlés

J e g y z ő k ö n y v

Készült, a nyíregyházi népgyűléseken, Nyíregyházán, **1945. évi június hó 19.** napján, a háborús és népellenes büntettel gyanúsított Dr. *Balla István* ellen folyamatba tett bűnügyben.

Jelen vannak alulírottak:

A fogházból elővezetett: *Dr. Balla István*, aki 1911. január 17-én született, Nyíregyházán, nős *Ertl Irénnel*, gyermektelen, város főjegyző, atyja: + *Jenő*, anyja: *Bencs Etelka*, vagyontalan, büntetlen, katona volt, az V. gv. tüzérsztyály főhadnagya, nagykanizsai (Sugár út 14. sz. alatti) lakos, gyanúsított, a törv. figy. után a következőket adja elő:

A gyanúsítást megértettem, nem érzem magamat bűnösnek.

***A nyíregyházi rendőrség előtt jelentés formájában foglalt vallomáso-
mat fenntartom és kérem azt ügyészi vallomásomként tekinteni.***

A nyíregyházi gettóval kapcsolatban semmi szerepem nem volt, mint városi aljegyző, a polgármester rendeletére összekötő szerepet kaptam a zsidó tanács és a polgármester között. Önálló intézkedési jogom nem volt. A gettóval kapcsolatban sem a polgármester előtt, sem más hatóság előtt semmiféle indítványom nem volt.

A gettónak Nyíregyháza város területéről történt kitelepítése is kimondottan *Endre László* akkori államtitkár intézkedésére történt.

Kifejezetten tagadom azt is, hogy az egyes u.n. összegyűjtő bizottságok tagjai tőlem utasítást kértek és kaptak volna a tekintetben, hogy kit kell és kit nem kell a gettólakók közé szállítani. Ez az intézkedés kifejezetten karhatalmi szervek feladata volt, ha kért volna is tőlem valaki ilyen információt, az kifejezetten magánvélemény jellegű lett volna, de semmi esetre nem utasítás.

Egy esetre visszaemlékszem, éspedig arra, hogy *Ház Sándornak* egy barátja járt nálam *Szendy-Moldován László* és megkérdezte tőlem, tudok-e olyan rendelkezésről, miszerint az összeszedő küldöttségek olyan utasítást kaptak, hogy csak a Vitézi Szék által kiállított mentesítő igazolvány szolgál a gettó alóli mentesítésül. Erre én azt válaszoltam, hogy megítélésem szerint *Ház Sándornak* olyan bizonyítványa van, miszerint reá törvény nem vonatkozik, hogy azonban a bizottság akceptálta-e vagy nem, nem tudom, ill. a gettóba beszállították őt is.

Azt beismerem, hogy 1944 év májusában *Szentmiklósi Antal* budapesti lakos felkérésére elvállaltam a *KABSZ Nyíregyházi és Szabolcs vm.-i* törzsének megszervezését. A belépési nyilatkozatokat a központ küldte el hozzám és azt azoknak, aki személyesen jelentkeztek, én adtam át, ill. a vidéki tagokhoz én küldtem át.

Közreműködésem mellett történt a jelentkezők közül az egyes községi szervezők kiválasztása is. A KABSZ hivatalos helyisége az *Ungár*-féle házban volt elhelyezve. Megítélésem szerint összesen kb. 40-50 belépési nyilatkozat futott be hozzánk csupán, holott az előírás szerint legalább 100 tag jelentkezése volt szükséges ahhoz, hogy a törzs megalakítható legyen. A Szabolcsi törzs lényegileg meg sem alakult így. Augusztus 13-án hagytam el kinevezés folytán a várost, amikor is jelentettem a KABSZ központjának, hogy bízzanak meg másat a szervezéssel.

Nem ismerem be azt, hogy a *Dr. Füsti Molnár Lajos* által szerkesztett KABSZ felhívást, mely az újságban megjelent, az én tudtom és beleegyezésem mellett tette közzé nevezett az újságba. Úgy tudom, *Füsti Molnár Lajos* sk.-zta a nevemet.

Viszont beismerem azt, hogy a KABSZ nyíregyházi táborozásán én nyitottam meg a táborozást és én is zártam azt be.

Előadom, hogy a rendőrség által őrizetbe vett ékszerek a feleségem és édesanyám tulajdonát képezik, az nem az én tulajdonom.

Felolvasott vallomásom helybenhagyva aláírtam.

Jegyzőkönyv lezárattott.

K.m.f.t.

H a t á r o z a t

A háborús és népellenes bűntett miatt gyanúsított *Dr. Balla István* ellen folyamatba tett bűnügyben, *Dr. Balla István* előzetes letartóztatását a 81/1945 M. E. sz. rendelet 33. §-ra figyelemmel, a Bp. 141. §-ának 2. pontja alapján elrendelem.

Az ezúttal elrendelt előzetes letartóztatás 1945. évi július hó 15 napján jár le.

I n d o k l á s

A nyomozás eddigi adatai szerint *Dr. Balla István* alaposan gyanúsítható azzal, hogy Nyíregyházán 1944. év április és május hó folyamán, mint városi aljegyző és ebbeli minőségében Nyíregyháza város polgármestere által kijelölt személyi referens, ebbeli minőségében a reá bízott hatalommal visszaélve tettese, ill. részese volt a nyíregyházi gettóben elhelyezett zsidók embertelen, törvénytelen megkínzásának az által, hogy közreműködött a zsidók összeszedésében, elhelyezésében, majd az u.n. táborszerű elhelyezésben is.

Nyíregyházán 1944. év augusztus hó 13-áig terjedő időben mint a KABSZ vármegyei szervezője a KABSZ központja által kiküldött belépési nyilatkozat szétosztása, illetőleg vidéki postai megküldése által az abban leírt szöveg által a háború fokozottabb mértékben való folytatására izgatott.

Mint az előbb említett személyi referens, több alkalommal a csendőrségnek, ill. rendőrségnek, mint katonai jellegű alakulatnak, egyes személyek ellen elkövetett erőszakos cselekményéhez segítséget nyújtott az által, hogy az összegyűjtő bizottságoknak utasítást adott olyan személyek gettóba való szállítására is, kik a fennálló rendelkezések értelmében gettólakásra nem voltak kényszeríthetők.

Nyíregyházán, 1944. év augusztus hó 13-ig terjedő időben ama nem vezető jellegű cselekményével, hogy vállalta a KABSZ megyei szervezését, a nyilas mozgalomnak segítséget nyújtott a hatalom megszerzéséhez.

Mint közellátási előadó, tehát joghatósággal bíró közalkalmazott, 1944. évi augusztus hó 13-áig terjedő időben következetesen népellenes hivatali működést fejtett ki az által, hogy a sertések és vágóállatok szétosztásánál csaknem kizárólag *Hegedűs András* részesítette a többi kisiparosok hátrányára előnyben.

Gyanúsítottnak ezen cselekményei **a 81/1945. M. E. sz. rendelet 11. §-ának 5., 13. §-ának 1. 2. és 3. pontjának 1. bekezdésében írt háborús büntett és a 15. §-ának 3. pontjában írt népellenes büntett tényelemei megállapítására alkalmas.**

Mínhogy a fenti cselekményre kiszabható büntetés előrelátható nagysága miatt terhelt szökésétől alaposan tartani lehet, az előzetes letartóztatás elrendelendő volt.

Nyíregyháza, 1945. évi június hó 19. napján.

Fenti határozat gyanúsított előtt kihirdettetett.

K.m.f.t., nü.vezető

*

Dosszié 40-41. oldal

J e g y z ő k ö n y v

Készült a nyíregyházi népügyészségen, Nyíregyházán 1945. év november hó 3. napján a háborús és népellenes büntett miatt gyanúsított *Dr. Balla István* ellen folyamatba tett bűnügyben.

Jelen vannak alulírottak.

A fogházból elővezetett. *Dr. Balla István* gyanúsított a hozzá intézett kérdésekre a következőket adja elő:

Előadom, miszerint megfelel az a valóságnak, hogy a zsidó tanács kéréseivel egy *Weinstock* nevű tanácsstag jött hozzám, mely kéréseket én a polgármester úrnak történt referálás után mindig teljesítettem sőt, nem is jöttek soha hozzám olyan kérelmekkel, amit nem lehetett volna teljesíteni. Az nem felel meg a valóságnak, hogy én *Weinstockot* kérelmének meghallgatása nélkül durván gorombán kiutasítottam volna hivatali szobámból.

Nem felel meg az sem a valóságnak, miszerint olyan értelmű telefonhívás intéztem volna a Nyíregyházi Zsidó Tanácshoz, hogy a kezelésükben lévő és a gettó számára liztre összegyűjtött 40.000 P. körüli összeget haladéktalanul szolgáltatásuk be a városhoz, ill. az én kezeimhez. A nyíregyházi gettó élelmezése nem tartozott a város feladatai közé.

A gettó területének valamint a férőhelyek kijelölése tárgyában semmi szerepköröm és befolyásom nem volt, úgyszintén nem volt intézkedési jogköröm a zsidó lakások felleltározása tekintetében sem. Én magam, személyesen *Endre László* akkori belügyi államtitkárral soha nem beszéltem, általa a gettóra vonatkozólag adott utasításait én mindig csak a polgármester elbeszéléséből szereztem tudomást.

Mint már beismertem, a *KABSZ Nyíregyházi és Szabolcs* vmi törzsének a megszervezését elvállaltam. De még mielőtt megalakulhatott volna a szervezet Nagykanizsára helyeztek és ott nem kerestem ezzel a szervezettel semmilyen kontaktust.

A Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1944. év május hó 27-iki (:2119) számában „*Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja?*” címmel megjelent közlemény az én tudtom és beleegyezésem nélkül lett közzétéve.

Beismerem, hogy 1944. év július havában tartott dísztáborozást én nyitottam meg és ugyancsak én zártam le. Ezen ünnepélyről ill. táborozásról a Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1944. évi június 24. napján (:141:) számában „*Csak a győzni akaró magyarság győzhet*” címmel megjelent közleményben foglalt beszédemnek a tartalma fedi-e az általam elmondottakat arra most már határozottan visszaemlékezni nem tudok. Az azonban megfelel a valóságnak, hogy a táborozás bezárása előtt én indítványoztam, hogy a KABSZ országos vezérének vitéz. *Imrédy Bélának* a szövetség táviratot küldjön, amelyben a KABSZ nyíregyházi szervezet hűségéről és ragaszkodásáról biztosítsa vitéz *Imrédy Bélát*.

A KABSZ az Antibolsevista Ifjúsági Táborral szervileg semmi összeköttetésbe nem volt, annak ügyeibe én nem avatkoztam bele.

A KABSZ-nak egyébként a belső szervezési ügyeit *Dr. Füstí Molnár Lajos* intézte, az előttem most felmutatott lappéldányokban a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetséggel kapcsolatban megjelent cikkeket *Jákváry Kálmán* népművelési titkár írta, amit onnan tudok, hogy a cikk végén aláírásként megjelölt „y–n.” az ő nevét jelentette.

Sztanek nevezetű nyíregyházi embert nem ismerek, az Ungár-féle Luther u. 2-4. sz. a. helyiséget teljesen üres állapotba vettem át a KABSZ részére, így nem felel meg a valóságnak, hogy én ebből a helyiségből vitrintárgyat, képet vagy gyermekjátékot eltulajdonítottam volna.

Magatartásomra vonatkozólag előadom, hogy mikor a nyíregyházai zsidók elszállítása megkezdődött, *Weinstock* nevezetű tag, akivel én az érintkezést fenntartottam, elszólítása előtt feljött hozzám és megköszönte nekem azt az udvarias és önzetlen bánásmódot, amiben én és általa keresztül a zsidó tanácsot részesítettem.

Az előttem felmutatott belépési nyilatkozatokat bocsájtottunk ki.

Egyebet előadni nem kívánok, felolvasott vallomásom helyes.

A jegyzőkönyv feltárás után aláíratott.

K.m.f.t.
nü.vezető, jkvvtő.

*

7. Tárgyalási Jegyzőkönyv

Dosszié 42-56. oldal

B.122/1945/12

J e g y z ő k ö n y v

Készült a háborús és népellenes büntett miatt *Dr. Balla István* ellen indított bűnügyben a Nyíregyházi Népbíróságnál Nyíregyházán, 1945. évi december hó 17. napján tartott nyilvános főtárgyalásról.

J e l e n v o l t a k

Dr. Varga János, Tszéki bíró

Az alábbi megnevezett vádlott és tanúk
a nb. vezetője

Tóth Ferenc

Dr. Nagy Béla, ügyvéd védő

Dr. Garay Gyuláné

Dr. Márkus László, t.széki orvos, szakértő

Pók István

Czinkovszki Márton

Dr. Eötvös Pál

Garai József
népbírák
Dr. Tas Tibor, t.széki jegyző
jegyzőkönnyvezető
Dr. Oláh Béla
Népjegyész

Vezető bíró a főtárgyalást a Bp. 301. §-a szerint az ügy rövid megjelölésével megnyitja, a hallgatóságot megfelelően figyelmezteti és vádlottat személyes viszonyai felől kikérdezi.

Vádlott személyes viszonyai:

Dr. Balla István 1911. január 17-én született Nyíregyházán, nős *Ertl Irénnel*, magyar állampolgár, nyíregyházi illetékességű, nagykanizsai lakos, magyar anyanyelvű, ág.ev.vallású, *családos (1 gyermek)* városi főjegyző, katona volt az V.gv tűzér osztálynál t.fhdgy, *vagyontalan*, atyja: + *Balla Jenő*, anyja: *Bencs Etelka*, *büntetve nem volt.*

Vezető bíró megállapítja, hogy a megidézettek Ferkó József és Németh Gyula tanúk kivételével, akik az idézést szabályszerűen vették, megjelentek.

A tanúk és szakértő a Bp. 301. §-ának 4. és 5. bekezdésében foglalt felhívás és figyelmeztetés után a tárgyalótermet elhagyták.

Ezután a Bp. 304. §-ának értelmében felolvassák az 1945. évi november hó 3. napján 1759/1945. nü. szám alatt kelt vádiratnak a Bp. 255. § 1.és 2. pontjában megjelölt részt.

Dr. Balla István vádlott a Bp. 304. §-ának alkalmazása mellett feltett kérdésekre lényegben a következőképpen nyilatkozik:

A vádat megértettem, magamat bűnösnek nem érzem.

Még 1944 év tavaszán a volt katonai parancsnokomtól egy körlevelet kaptam,, hogy a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség /KABSZ/, mint fronton lévő katonák és hozzátartozóiknak az érdekvédelmi szövetsége megalakult és abban vegyek részt. Ezután 1944. májusában, vagy júniusában Budapestről *Szentmiklóssy Antaltól* levelet kaptam, melyben felkért, hogy Nyíregyházán és Szabolcs megyében vállalam el a KABSZ megszervezését. Ezt, mint politikamentes és a fenti célkitűzés mellett megalakult érdekvédelmi szövetség szervezését el is vállaltam és a Frontharcos szövetséggel karöltve, ebben a tudatban kezdtem meg a munkát. Mikor aztán megtudtam, hogy a KABSZ vezetősége egy aktív pártpolitikust, *Imrédyt* bízta meg a szövetség vezetésével, bejelentettem a központnak, hogy ilyen körülmények között nem vállalom tovább a munkát és küldjenek más szervezőt. A központ kérése azonban, hogy ne lépjek ki, amíg már át nem helyeznek – mivel ekkor már

befejezett tény volt a Nyíregyházáról való távozásom – nehogy esetleg újságba kerüljön stb. Megvártam, hogy áthelyezésemmel hagyjam ott a Szövetséget. 1944. június 10-én Nagykanizsára neveztek ki városi főjegyzőnek és új hivatali helyemen már semmiféle kapcsolatot a KABSZ-nak ottani szervezetével fel nem vettem.

Szabolcsban a szervezést és tulajdonképpen csak elkezdtem, megindítottam, de a Szabolcs megyei törzs tulajdonképp meg se alakult, mert amíg én Nyíregyházán voltam kb. csak 40-50 belépési nyilatkozat futott be és a szervezés szerint legalább 100 tag kellett, hogy a törzs megalakítható legyen. De mint említettem, nem is akartam a szervezést folytatni, amint a Szövetség politikát vitt be a programjába és *Imrédy* lett a vezetője. Amíg én a Szövetség szervezését irányítottam, soha a budapesti központtól semmiféle politikai utasítást nem kaptam.

A Nyírvidéki Szabolcsi Hírlapban megjelent és velem szemben vád tárgyává tett „Mi a KABSZ célja” című cikket nem én, hanem Dr. Füsthy Molnár Lajos járásbíró írta. E cikket egyébként csak most az ügyészi kihallgatásom során ismertem meg, mert annak idején azt nem olvastam. Az újságcikket ugyanis Füsthy Molnár Lajos felhozta hozzám, hogy olvassam el, de egyéb hivatali elfoglaltságom miatt azt nem olvastam el, mire Ő azután eltávozott. Így tény, hogy tudtommal és beleegyezésemmel jelent meg a Dr. Füsthy által írt cikk. Azt azonban, hogy a cikk alatt az én nevem is, mint sk, szerepelni fog, nem tudtam, arról csak most az ügyészségen értesültem. Hogy Dr. Füsthy miért tett be a cikkbe politikai vonatkozású dolgokat is, azt nem tudom, de én – mint említettem – a cikket nem is olvastam.

A másik vád tárgyává tett és ugyancsak a Nyírvidék Szabolcsi Hírlapban „**Csak a győzni akaró magyarság győzhet**” **cím alatt megjelent beszéddel kapcsolatosan** a való tényállás az, **hogy szintén nem én, hanem Dr. Füsthy Molnár Lajos mondta el**. Én mindössze csak megnyitottam, majd *Dr. Füsthy Molnár* beszéde után azt megköszönve pár szóval bezártam az összejövetelt, amit nem is tudom, hogy az újságban miért neveztek dísztáborozásnak. Egy egyszerű szervezési összejövetel volt, amit rendszerint hetenként tartottunk. Alig 30-35 ember volt csak jelen és ott újságíró nem is volt. Nekem mindössze ennyi volt a szerepem, és határozottan tagadom, hogy ott én beszédet mondtam volna.

Vezető bíró kérdésére: a Nyírvidék Szabolcsi Hírlapot nem olvastam rendszeresen és a cikkekről is csak most az ügyészi kihallgatásom során értesültem. **Ezért nem tiltakoztam a cikk valótlanága ellen, de a mai sajtótörvény mellett cáfolatot közzétenni nem is láttam volna értelmesnek.**

Mint Nyíregyháza város közellátási előadója, ebbeli minőségemben elkövetett vádbeli cselekményekkel kapcsolatosan előrebocsátom, hogy mint városi aljegyző, nem voltam joghatósággal bíró közalkalmazott, így ez tévedése az ügyészségnek. Önálló intézkedési jogköröm nem volt, hanem a polgármestertől kaptam az utasí-

tást és mint közellátási előadó a városi közellátási hivatal és a polgármester között közvetítettem. A közellátás céljára levágandó sertés és más állatok levágását nem én utaltam ki, hanem az állatok levágásához **vételi jegy kellett**, amit viszont a városi közellátási hivatal osztott ki a húsiparosok között és ahhoz nekem semmi közöm nem volt. A vételi jegyekkel egyébként nem volt baj, mert azt kapott mind-egyik húsiparos elegendőt, sőt még sokszor fölösleg is maradt. – Nyíregyháza város, mint magánhizlalda által hizlalt sértéseket a város természetesen azoknak adta levágásra, akiknek akarta. A város úgy határozott, hogy a nyíregyházi húsiparosok között fogja szétosztani, hogy minél több helyen lehessen vásárolni. Ezt a szétosztást ugyancsak a városi közellátási hivatal végezte. – Ezt megelőzően a szétosztás a húsipari szakosztály hatáskörébe tartozott. A húsiparosok azonban egymással megegyezni nem tudtak, a szakosztály a szétosztást igazságtalanul, tekintet nélkül az üzlet elhelyezésére, forgalmára stb. végezte, ezért vissza kellett venni a kiosztást is és így ismét a közellátási hivatal hatáskörébe került. A közellátási hivatal azután a szétosztást az üzlet nagyságának, vevőkörének, fogyasztásának figyelembevételével összeállított hivatalos statisztika alapján végezte. Nyíregyházán a közellátás nem zsírjegyet, hanem úgynevezett zsírszelvényeket vezetett be nem állandó jelegű kiosztással és minden alkalommal közhírré lett téve, hogy a szelvényre hány dkg. zsírt kötelesek a húsiparosok kiszolgáltatni. Így 1944. tavaszán is meghirdettük, hogy a zsírszelvények beválthatók. Egy reggel azután több asszony jött hozzám azzal a panasszal, hogy a szelvényeket nem tudják beváltani. A vizsgálat eredményeként kiderült, hogy a hentesek nem rendelkeztek azzal a zsírmeny-nységgel, amelyet a hivatal jogosan a terhükre nyilvántartott. Hogy a szelvények mégis beválthatók legyenek, kénytelen volt a polgármester a hatóságilag kijelölt zsírgyűjtőtől, Hegedűs Andrástól a hiányzó zsír pótlására kb. 25 mázsa zsírt kölcsönkérni. Ezt azután úgy tudta a város Hegedűsnek visszaadni, hogy annyi sertést adott a saját hizlalásából, amennyiből a hiányzó zsírmenyiség kitermelhető volt. Ezért kapott akkor Hegedűs András több sertést a szétosztásnál, amit a húsiparosok kifogásoltak, de ezt pótlásképpen kapta a polgármester utasítására.

Tagadom azt, hogy a hozzám forduló közönséggel szemben durván, gorbombán viselkedtem, vagy meghallgatás nélkül kiutasítottam volna bárkit. Emlékszem, hogy amikor a húsiparosok küldöttsége volt nálam, akkor is nemhogy én durván kiutasítottam volna, hanem éppen a küldöttség néhány tagja használt velem szemben olyan hangot, hogy kénytelen voltam a polgármesternél e miatt panaszt tenni és megbüntetésüket kérni. Az lehetséges, hogy ezek után kitessékeltem őket az irodából, de akkor sem gorbombán.

Ami az Ungár-féle háznak a KABSZ részére való kiigénylését illeti, tagadom, hogy azzal kapcsolatban és onnan bármit is elvittem volna. A lakást a polgármes-

ter szabályszerű igénylésre utalta ki a megalakítandó szövetség céljára. Még én vittem fel napszamosokat, akik a városi bizottság előtt összegyűjtötték az ott lévő ingóságokat az egyik külön lakásba, amit azután a bizottság lepecsételt. A lakást azután üresen vettem át a bizottságtól. Az igaz, hogy a KABSZ nevében igényeltünk egyes berendezési tárgyakat, de amíg én Nyíregyházán voltam, ebben döntés nem történt. Vitrin tárgyakat és egyéb dolgokat a KABSZ nem igényelt és nekem nem volt szokásom képet, vitrint, tárgyat, vagy egyéb ilyen dolgokat eltulajdonítani. Én semmit onnan el nem vittem.

Egyebet előadni nem kívánok.

Bírói kérdésre: Hogy az újságban írt KABSZ dísztáborozását milyen szavakkal nyitottam meg, arra már nem emlékszem, de az bizonyos, hogy semmi politikai vonatkozású dolgot nem mondtam. – Én a hozzám forduló felekkel szemben mindig udvariasan bántam és a lehetőség szerint igyekeztem elintézni ügyüket. **Csak azt mondhatom, hogy ha Nyíregyháza 60.000 lakosa közül alig néhány, talán tíz panasztevő van ellenem, akkor mégsem lehettem olyan rossz ember.**

Népgyűlés kérdése: A KABSZ jelvénye emlékezetem szerint két kard és halálfej volt, az üdvözlés pedig „harc”, de ez szerintem még nem mutatja a szövetség antiszociális jellegét. – 1944. június 24-én a KABSZ-nak az újságban közölt táborozása alkalmából azért indítványoztam, hogy a Szövetség biztosítsa táviratilag hűségéről *Imrédyt*, mert előzőleg erre vonatkozóan a központtól egy körtávirat érkezett a szervezetekhez, hogy *Imrédy* a nyilasok részéről ért támadás miatt a Szövetség továbbra is biztosítsa hűségéről. – A zsidó tanácsnak *Weinstock* által előterjesztett kérései tárgyában a döntés nem tőlem függött, hanem azt én minden esetben **referáltam a polgármesternek.** – *Ungár Bélával* nekem semmi dolgom nem volt. Tőle én sem pénzt, sem mást nem kértem.

Védő kérdésére: **Nálam zsidó származású ékszer nem volt soha.** Nem is tartottam érdemesnek tiltakozni, mikor erre vonatkozó cikk jelent meg az újságban, már csak a jelenlegi sajtótörvény miatt sem. – A KABSZ, kérdéses táborozásán az általam mondott bevezetőben emlékezetem szerint csak a szervezéssel kapcsolatban mondtam néhány szót, de pontosan visszaemlékezni már nem tudok. Csak azok voltak ezen az összejövetelen, akik a belépési nyilatkozatot már előzőleg aláírták. Egy szervezési megbeszélés volt tulajdonképpen, amire semmiféle előzetes újságfelhívás sem volt. **1944. augusztus 13-án** mentem el Nyíregyházáról és eddig az időpontig a KABSZ szabolcsi törzse meg sem alakult, mert a megalakuláshoz szükséges 100 tag még nem volt meg. – Én semmiféle napi vagy pártpolitikával nem foglalkoztam és semmilyen pártnak tagja nem voltam.

Bírói kérdésre: A németek győzelmében azóta nem bíztam, amikor 1941. júniusban a rádió bement, hogy hadba léptek az oroszokkal. Hogy ennek ellenére elvállaltam a KABSZ szervezését, hogy 1941-ben már nem hittem a németek győzelmében, az szerintem ettől független volt, mert a KABSZ csupán érdekvédelmi szövetségnek indult és ha jelszava „harc” is volt, az semmi összefüggésben nem volt a háború kimenetelével.

Népügyész kérdésre: *Németh Gyula* szappanfőzővel kapcsolatosan a helyzet az volt, hogy a körzeti szappanfőzőt az alispán jelölte ki a város előterjesztésére. Ennek megfelelően érdeklődtem is az ipartestületnél megfelelő személy iránt, és felküldték hozzám *Német Gyulát,* aki mutatott is nekem egy szappanmintát. Én akkor kértem tőle az előterjesztéshez szükséges iratokat, mire azt felelte, hogy a testvérénél vannak, de hamarosan felhozta. Ezután vagy 4-5 hétig nem jelentkezett. Közben az ipartestületnél is sürgettem, de csak nem jelentkezett újra, mire azután Sarok Gyula lett kijelölve körzeti szappanfőzőnek – én se őt, se senki más internálással nem fenyegettem.

Vezető bíró ezután ismerteti a *Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1944. május hó 27-iki számában „Mi a KABSZ célja”* és az 1944. június 24-iki számában *„Csak a győzni akaró magyarság győzhet”* – címmel megjelent és vád tárgyává tett cikkeket.

Vádlott észrevétele: *Én nem írtam alá egyik cikket sem, és mint említettem, nem is olvastam azokat. Az utóbbi cikket „y.-n.-, megjelölés alatt Jákváry Kálmán* hozta.

Egyéb észrevétel nem tétetett.

Vezető bíró vádlott kihallgatását egyelőre befejezettnek nyilvánítja, és figyelmezteti őt észrevételezési jogára.

Ezután a tanúk a **Bp. 210. §-ában foglaltakra történt figyelmeztetés** után a még ki nem hallgatott tanú távollétében külön-külön a következőképpen vallottak.

Urbán (Ungár) Béla, 66 éves, nyíregyházi születésű és lakos, izraelita, nagykereskedő, érdektelen **tanú:**

Tudomásom van arról, hogy mikor a vádlott, mint a KABSZ vezetője átvette a szövetség részére kiutalt Luther u. 2–4. sz. alatti házamat, felment néhány KABSZ-beli bajtársával a lakásomba és behívatta az egyik ottani lakásban lakó Sztanek nevű tisztviselőt, akitől azt kérdezte, hogy mely képek, miniatűrök és vitrin tárgyak az értékesebbek. Ezek közül azután vádlott még az ő jelenlétében néhányat magához vett. Mindezt az öcsémnek és feleségének mondta el *Sztanek* még Budapesten, akinek azonban jelenlegi tartózkodási helyét nem tudom.

Vezető bíró ismerteti az iratoknál elfekvő és a vádlott által a Magyar Bank és Kereskedelmi Rt.-hez, mint a KABSZ részére kiutalt Ungár-féle ház bérletére vonatkozó 1944. május hó 31-én kelt levelét.

Vádlott megjegyzi: Elismerem, a levelet én írtam.

Tanú folytatólag előadja:

A zsidók gettózásával kapcsolatosan vádlott volt a zsidó ügyek előadója. Mint a zsidó tanács egyetlen élő tagja, állítom, **hogy a vádlott egyetlen kérésünket nem teljesítette.**

A tanács *Weinstock Samu* tanácsstagot bízta meg, hogy vádlottal a felmerült ügyekben tárgyaljon, de mindig merev elutasítás volt a válasz. Ha a polgármesterhez fordultunk, mindig *Ballához* utasították, aki szinte tejhatalommal intézkedett. A zsidók kitelepítésénél vádlott személyesen ment helyszíni szemlére a kijelölt három pusztára. Egy alkalommal magam beszéltem vádlottal telefonon, mikor még menekülésem előtt, 1944. májusában felhívta a zsidó tanácsot és én vettem fel a hallgatót. Szinte parancsszerűen mondta akkor, hogy a tanácsnál lévő pénzt azonnal fizessük be a város pénztárába, ami pedig liszt vásárlására volt összegyűjtve. Közöltem *Weinstockal* az üzenetet, aki el is intézte vádlottal az ügyet, majd visszajövet azt mondta, hogy „ez egy sötétlelkű gazember, aki a zsidók pusztulását akarja.”

Bírói kérdésre: Vádlott egyedül csak *Weinstockal* tárgyalt. *Sztanek* az öcsémel, *Ungár Ernővel* személyesen beszélt.

Népügyész kérdésre: A textilkiutalással kapcsolatosan az történt, hogy mikor 1942. év végén Budapesten a textilközponttól nagyobb mennyiségű kiutalást kaptam, vádlott azt tiltotta és intézkedett, hogy a készletet *Hartos Lajos* nyíregyházi kereskedőnek adjam át, aminek kénytelen voltam eleget tenni. Az öcsémnek mondta ez alkalommal, hogy zsidó ilyen textilyanyagot nem árulhat, ezzel indokolta, bár tudtommal ilyen rendelkezés abban az időben még nem volt.

Vádlott észrevétele: a tanú vallomása nem felel meg a valóságnak. A kérdéses textilkiutalás nem 1942-ben, hanem 1944-ben történt, amint azt, az iratoknál elfekvő, vonatkozó számla is bizonyítja, melyet a textilközpont kiutalása alapján 1944. március 18-án számlázott a debreceni cég Ungár Lipótnak. A Hartos cégnek való átadása az áruknak pedig a polgármester rendelkezésére történt, a textilközpont intézkedése folytán.

Szembesítve vádlott *Ungár Béla* tanúval, **a tanú kijelenti, miután a vezető bíró felmutatja előtte az iratoknál elfekvő *Petrik Károly* debreceni cégnek vonatkozó számláját és a textilközpont távirati rendelkezését: lehet, hogy 1944-ben volt a textil kiutalás, tévedtem a dátumban.** Egyébként fenntartom vallomásomat. A zsidó tanács minden ügyét *Dr. Balla* intézte és ha a polgármester

aláírásával is jelent meg a végzés – mint mindegyik végzés – *azt csak a vádlott csinálta.*

Vádlott megjegyzi: Én éppen ellenkezően, mint a tanú állítja, igyekeztem a zsidók minden ügyét a lehetőség szerint elintézni, amit az is bizonyít, hogy mikor a zsidókat kezdték elszállítani, feljött hozzám *Weinstock*, a zsidó tanács tagja, akivel mindig érintkeztem és külön megköszönte azt az udvarias és készséges magatartásomat, amiben őt és rajta keresztül a zsidó tanácsot részesítettem. Az én tanácsomra történt az is, hogy a Júlia gőzmalomtól a zsidó tanács lisztet vásárolt. Állítom, hogy a gettózott zsidók ellátása biztosítva volt, amit az is bizonyít, hogy az elszállításuk után tekintélyes élelmiszer mennyiség maradt vissza.

Egyébként mindketten fenntartják vallomásaikat.

A Népbíróság a tanú megesketését a népügyész nem ellenzett indítványára elrendelte, aki a Bp. 217. §-ában írt ismételt figyelmeztetés után esküt letette.

Ungár Ernőné szül. **Netter Olga**, 48 éves, londoni születésű nyíregyházi lakos, izraelita. Háztartásbeli, érdektelen tanú:

1944. év júniusában felkeresett engem Budapesten egy *Sztanek* nevű nyíregyházi ember és elmondta, hogy a nyíregyházi lakásunkat a KABSZ foglalta le és azt a vádlott vette át. Az ülő és egyéb használati bútorok ott is maradtak és tőle kérdezte meg a vádlott, hogy a falon lévő miniatűr képek és egyes vitrintárgyak közül melyek az értékesebbek. Erre azután több ilyen apró tárgyat zsebre vágtak, így általánosan mondta, hogy mármint *Balla* és a vele volt társai viselkedtek így. Nyilván ez volt a sorsa az egyéb vitrin tárgyaknak is

Védő kérdésére: *Sztanek* keresztény ember volt. Azt nem tudom, hogy most hol tartózkodhat.

Vádlott észrevétele: A tanú vallomása nem felel meg a valóságnak, én nem vittem el semmit. Nem szokásom.

Tanú megesketése indítvány hiányában mellőztetett.

Jubász József, 41 éves vas megyeri születésű, nyíregyházi lakos, református, hentesmester, érdektelen tanú:

A húsiparosok szakosztályának alelnöke voltam, azonban nem tudtam az iparos társaim érdekeit és ügyeit megfelelően intézni, mert azt a vádlott és *Hegedűs András* hentes, a szakosztály elnöke intézték együtt és kizárólagosan. Ennek volt köszönhető, hogy a jegyrendszer bevezetése után a levágásra kerülő állatok kiutalásánál a vádlott, aki a közellátás vezetője volt, a kisiparosokkal szemben lehetetlen bánásmódot folytatott. Amikor a marha és sertés levágásnál a kisiparosoknak alig 1-2 kiutalás jutott, ugyanakkor **Hegedűs András**, mint a vádlott barátja, mindig a sokszorosát kapta annak, mint amennyit nekünk utaltak ki. Így történt akkor is, amikor 1943-ban a város a zsírellátás kérdését nem tudta megoldani, és

ezért a vármegyétől 200 mázsa margarint kapott kölcsön úgy, hogy annak 50 %-át fogja visszaadni zsírszalonnában. A margarin szétosztásában az összes nyíregyházi hentesek részt vettek és gondoltam, ha jók voltak a húsiparosok a szétosztásban, akkor jók lesznek a visszatermelésben is, és részestüljön mindegyik húsiparos a kb.200 db levágásra kerülő sertésből, ne csak egyedül *Hegedűs András*. Fel is mentem *Dr. Ballához* megkérni, hogy a sertéseket egyformán ossza szét, illetve juttasson levágásra mindegyik húsiparosnak, azonban elutasítást kaptam és *Balla* azt mondta, hogy *Ő* csak *Hegedűssel* tárgyal, mert úgy látja jónak.

Ezt természetesen sérelmesnek találtuk, és a hentesek hozzám fordultak, hogy csináljak valamit. Én, mint alelnök összehívtam a húsipari szakosztály tagjait, és ezen a rendkívüli ülésen *Hegedűs András* elnököt lemondásra szólítottuk fel, ő azonban ezt nem vette tudomásul, hanem megmaradt és továbbra is intézte az ügyeket *Ballával* egyetértésben.

Ebben az időben én katonai szolgálatot teljesítettem Nyíregyházán és még, mint katona hívtam össze a szakosztályi ülést, amiért engem fel is jelentettek az államparancsnokságon. **Tudomásom szerint Balla, Hegedűs és Bartos, a Közellátási Hivatal vezetője jelentettek fel** és ennek folytán *Budabázy* vezérőrn. Úr el is ítelt lázítás miatt és 30 nap szigorított fogságot kaptam. Sőt a hadtestparancsnoksághoz is került az ügy és Kassán a hadbíróóság még 30 napi fogházra ítelt.

Bírói kérdésre: a feljelentést én nem láttam csak *Nagy Endre* gh. fadgy és *Dr. Nagy János* orvos **alezredestől tudtam meg**, akiket régről ismerek. – Az érdekembe nekem nem tett *Dr. Balla* soha semmit. Általában a húsiparosokra haragudott, ez volt mindannyiunk benyomása, csak *Hegedűst* szerette. – Arról tudnia kellett vádloznak, hogy a húsipari szakosztály *Hegedűst* az elnökségről letette. A vármegyének a margarin helyett visszaszolgáltató szalonnamennyiség kitermelésére levágásra került sertések az Engel féle hizlaldából voltak, amely hizlalási szerződés alapján **a város részére hizlalta az állatokat.**

Vádlott észrevétele: Nem felel meg a tanú vallomása a valóságnak, én őt nem jelentettem fel.

A Népbíróóság a tanú megesketését népügyész nem ellenzett indítványára elrendelte, aki a Bp. 217. §-ában írt ismételt figyelmeztetés után az esküt letette.

Tóth József. 50 éves nyíregyházi születésű és lakos, ág. evangélikus vallású, földműves, érdektelen tanú:

Mint szegény napszámos ember 1942-ben elmentem *Balla* aljegyző úrhoz engedélyt kérni arra, hogy 10 kereszt gabonát kézzel csépelhessünk ki, mert szükséges lett volna zsuphoz. *Ő* elutasított, mire írtam kérvényt és elmentem *Szobor* polgármester úrhoz és úgy volt, hogy meg is kapom, de mikor visszajött a kérvény *Balla Dr.-hoz*, a többiekkel együtt elutasította. Ekkor elmentem a főispáni hiva-

talba, ahol azt mondták: rendben van, az engedélyt megkapom és telefonáltak is *Dr. Ballának*, mire azután ő is aláírta. – A Jurcsek rendszer alatt a vágómarha beszolgáltatásnál az enyémet vették el elsőnek, pedig csak az volt és kérésemre a rozsrét tanyabíró azt felelte, hogy az utolsót is el lehet venni. Mikor *Balla Dr.*-hoz mentem emiatt panaszra, ő is azt felelte, hogy nem számít az, ha az utolsó is. – A bizottság azután a vágóhídnál visszaadta.

Bírói kérdésre: *Balla* aljegyző úr a felekkel, munkás emberekkel komiszul bánt. – **Azt nem hallottam, hogy valakit kommunistázott volna.** – *Balla Dr.* mondta, ***hogy menjek a bizottsághoz kérni, hogy mentesítsenek a beszolgáltatás alól, ez igaz.***

Vádlott észrevétele: A kézciséplési engedélyt csak a közellátási kormánybiztos adhatta, ezért én természetesen elutasítottam. Hogy kinek kellett az állatait a közvágóhídnál működő bizottságnak bemutatni, azt a tanyabíró jelentette be, nekem abba semmi befolyásom nem volt. A bizottság vizsgálta felül az állatokat a tenyésztésre való alkalmasság stb. tekintetében és döntött a beszolgáltatás felől. – Ahogyan a tanú előadta, az nem felel meg a valóságnak.

Szembesítve a tanú vádlottal, fenntartja vallomását.

Népügyész indítványozza, védő ellenzi a tanú megesketését.

V é g z é s

A népbíróság *Tóth József* tanúnak vallomására való megesketését törvényes akadály hiányában elrendeli.

Védő: a népbíróság határozatát a Bp. 384. §-ának 9-pontjában írt semmisségi okként jelöli meg, amit a népbíróság tudomásul vesz.

Tanú a Bp. 217. §-ában írt ismételt figyelmeztetés után vallomására az esküt letette.

Czibány András 49 éves, nyíregyházi szül. és lakos g.kat. hentes mester érdektelen tanú:

Kértem *Dr. Ballát* én is, mint kisiparos, hogy utaljon ki számomra sertést, de ő kijelentette, hogy nem teheti, hanem forduljak a kiutalás végett *Bartoshoz*, a Közellátási Hivatal Vezetőjéhez. Én szerintem *Hegedűs András* volt az, aki miatt nem jutott nekünk kisiparosoknak levágására sertés, ő volt a felbujtó *Ballánál*, mert mindent egy kézbe, magának szeretett volna megkapni..

Vezető bíró kérdésére: A húsipari szakosztály ülésén én nem voltam.

Bírói kérdésre: *Velem szemben Balla rendesen viselkedett, nem gorombáskodott.* – Nekem nem volt annyi pénzem, mint *Hegedűsnek*, így természetesen nem vághattam annyit, de a sertéseket szét lehetett volna az összes húsiparosok között arányosan osztani. – *Hegedűs* volt az oka, szerintem, hogy nekünk nem jutott. Mert ő mindent felvásárolt. De hogy neki utalta ki, azt megmondani nem tudom.

Tanú megesketése indítvány hiányában mellőztetett.

Szabó Márton, 47 éves, újfehértói születésű, nyíregyházi lakos, református, hentesmester, érdektelen tanú:

Tudom azt, hogy mikor a városnak a vármegyétől kölcsönkapott margarin helyett a megállapított zsírmennyiséget vissza kellett adni, a visszaadandó zsír kitermeléséhez szükséges mintegy 200 db sertést mind *Hegedűs András* kapta. Én ebből az ügyből kifolyólag nem voltam *Ballánál*, csak a kollegák közül egyesekek. A város felhívására 1943-ban sertéshizlalási szerződést kötöttem a várossal *Dr. Balogh* körzetkereskedő közvetítésével, azzal, hogy hizlalási kölcsönt is fogunk kapni. Mikor azonban a kölcsönt ki kellett volna fizetni, *Balla* doktor úr azt nem adta meg, mert nekem, mint *Dr. Balogh* szerint mondta: „a bőröm alatt is pénz van.” Ez ügyben nem én, hanem *Dr. Balogh* körzetkereskedő tárgyalta *Ballával*.

Bírói kérdésre: Mikor a húsiparosok küldöttsége volt *Ballánál*, akkor én is ott voltam, és igaz, hogy akkor hallottam, mikor azt mondta, hogy a hentesek a kezében vannak és most fogja kicsavarni a nyakukat. Egy alkalommal a feleségemet is, mint elmondta nekem, durván kiutasította az irodájából.

Védő kérdésére: *Azt nem állítottam, hogy Balla az oka, hogy nem kaptam a Hegedűsnek kiutalt 200 drb. sertésből.*

Vádlott észrevétele: A hízalási szerződést a sertés körzetkereskedő kötötte meg a várossal, az nem tartozott én rám A tanú felesége pedig azért volt nálam, illetve hivattam fel az irodába, mert az egyik tanár a városban panaszt tett, hogy az üzletben a zsírszelvényre nem adta ki a zsírt.

Szembesítve a tanúval, a tanú kijelenti: az igaz, hogy a hízalási szerződést a körzetkereskedő kötötte és nem a doktor úr, de a doktor úron keresztül történt mégis. A zsírszelvény beváltásával kapcsolatban tény, hogy a feleségem akkor nem tudta odaadni a zsírt, de nem hogy nem váltja be, csak azt mondtam én, hogy későbbben fogom kiadni.

Népbügyész indítványozza, védő nem ellenzi a tanú megesketését.

A Népbíróság a tanú megesketését elrendeli, aki a Bp. 217. §-ában írt figyelmeztetés után az esküt letette.

Sinka Gábor 38 éves, kemecsei születésű, nyíregyházi lakos, ref. hentes mester, érdektelen tanú:

Én csak azt tudom, hogy vagy 2–3 ízben *Dr. Balla* kizárt engem a sertéskiutalásból. és kérdésemre azt felelte, hogy” annak ad, akinek akar”.

Védő kérdésére: Nem tudom pontosan már, hogy ez az eset mikor volt, de 1941-42-ben, mikor még Vancsisin volt a húsiparosok elnöke.

Vádlott észrevétele: Igaz, hogy javasoltam a polgármesternek, hogy *Sinkát* és még néhány társát zárják ki 3 alkalommal a sertéskiutalásból, de ez csak azért történt, mert az illetők olyan minősíthetetlen magatartást tanúsítottak, mikor a húsiparosok küldöttsége nálam járt, hogy ezt kénytelen voltam megtenni.

Népbügyész ne ellenezett indítványára a népbíróság a tanú megesketését elrendelte, aki a Bp. 217. §.-ában írt ismételt figyelmeztetés után az esküt letette.

Szilágyi János, 51 éves, nyíregyházi lakos, nyírtasi születésű. Református, asztalos mester, érdektelen tanú:

Egy alkalommal, mikor a lakásomat felmondták, felmentem *Dr. Ballához*, hogy mint sokgyermekes családapának juttasson nekem is az ONCSA lakásokból, hiszen én is megérdemlem. Akkor rám támadt, hogy „*menjen innen maga piszkos kommunista, majd én tudom, kinek kell odaadni, ilyen embernek nincs lakás.*” – Később azután a polgármester úrtól mégis megkaptam.

Védő kérdésére: Ez 2–3 évvel ezelőtt történhetett, pontosan már nem emlékszem.

Vádlott kijelenti: A tanú vallomása nem felel meg az igazságnak.

Tanú fenntartja vallomását, a szembesítés eredménytelen.

A népügyész nem ellenezett indítványára a népbíróság tanú megesketését elrendelte, aki a Bp. 217. §-ában írt ismételt figyelmeztetés után az esküt letette.

Szűcs Sándor, 46 éves, tiszaezslári születésű, nyíregyházi lakos r.kat. hentes mester, érdektelen tanú:

A levágásra kerülő állatok kiutalásában mi kisiparosok mindig hátrányt szenvedtünk, ami *Balla Dr.*-nak tudható be, ő volt a közellátás vezetője. A legszembetűnőbb és sérelmes azonban *Hegedűs András* pártolása volt, mert mikor mi pl. csak 1–2 sertést kaptunk levágásra, akkor *Hegedűs* 20–25 sertést kapott. *Hegedűs* volt a húsiipari szakosztály elnöke, de ő természetesen maga ellen nem tett semmit és hiába mentünk *Ballához*, vagy *Bartoshoz*, a városi közellátás vezetőjéhez panaszra a tarthatatlan helyzet miatt, mindig elutasítottak. Egyik a másikra toltá mindíg, hogy nem őrá tartozik a kiutalás. *Balla Dr.* egyszerűen kizavarta az embert.

Bírói kérdésre: a vételi jegyeket a közellátásnál osztották ki, ahol ki volt írva a nyíregyházi húsiparosok névjegyzéke, és hogy az illető hol és mennyi vételi jegyet kap. Ez még egy régi vágatási lajtsrom alapján lett összeállítva és tudomásom szerint *Balla Dr.* úrnak módjában lett volna ezen változtatni. Mikor a vágóhídra pl. 100 sertést hoztak fel, akkor én 1–2-őt kaptam, míg *Hegedűs András* 20–25 sertést is kapott, ami többször is megtörtént.

Védő kérdésére: a listán *Bartos* neve volt aláírva, ez igaz, de mégis *Balla Dr.* volt a vezető.

Népügyész nem ellenezett indítványára a népbíróság a tanú megesketését elrendelte, aki a Bp. 217. §-ában írt ismételt figyelmeztetés után esküt letette.

Vékony Ferenc, 37 éves, bajai szül. nyíregyházi lakos. g.kat. hentes mester, érdektelen tanú:

Azt tudom, hogy mi kisiparosok mindig kevés állatvágási kiutalást kaptunk. Én is keveselltem a vágatást, amit még úgy tudom egy 1938. év beli vágási kimutatás alapján állítottak össze. El is mentem *Dr. Ballához*, de orvoslást nem kaptam, elutasított kéréssel.

Bírói kérdésre: nem volt goromba, csak kijelentette, hogy nem tudja teljesíteni kérésemet.

Vádlott észrevétele: az 1938-as statisztika alapján összeállított vágási lajtsromon nekem nem állott módomban változtatni.

Tanú megesketése indítvány hiányában mellőztetett.

Ezután:

Dr. Márkus László, 38 éves, pesterzsébeti születésű, nyíregyházi lakos, ág. evangélikus vallású törvényszéki orvos a már letett hivatali esküjére történt figyelmeztetés után szakvéleményét az alábbiakban terjesztette elő:

Vádlottat megvizsgáltam, akit testileg és szellemileg ép, egészségesnek találtam, testi munkára alkalmas.

Észrevétel nem tétetett.

A Bp. 314. §-a alapján feltett kérdésre:

Népügyész indítványozza a meg nem jelent **Németh Gyula** és **Ferkó József** tanúknak a nyomozás során tett vallomásainak a Bp. 313. §-a alapján való ismertetését.

Védő a népügyész által indítványozott bizonyítás kiegészítési kérelmet ellenzi.

V é g z é s

A népbíróság a népügyész indítványa folytán **Németh Gyula** tanú nyomozati vallomásának ismertetését a Bp. 313. §-a értelmében elrendeli, ellenben az ugyancsak ismertetni kért Ferkó József tanú nyomozati vallomásának kérelmét elutasítja, mert nevezett tanú a rendőrségi kihallgatása során jelen volt a többi tanú kihallgatásánál is, így vallomásának ismertetése perrendellenes.

Népügyész a népbíróság határozatát a **Ferkó József** tanú nyomozati vallomását elutasító részében a Bp. 384. § 9. pontjában írt semmisségi okként jelöli meg, amit a népbíróság tudomásul vesz, egyébként tudomásul vétetett.

Vezető bíró ismerteti **Németh Gyula** tanúnak a nyíregyházi rendőrkapitányság előtt 1945. évi június hó 7. napján tett nyomozati vallomását.

Észrevétel nem tétetett.

Védő a bizonyítás kiegészítése tárgyában kéri **Bartos Gyula** a városi közellátási hivatal volt vezetőjének tanúkénti kihallgatását annak igazolására, hogy vételi jegy a húsiparosoknak korlátlanul állt a rendelkezésére, sőt mind el sem fogyott, s becsatolja. Nevezettnek erre vonatkozó írásbeli nyilatkozatát is. Becsatolja továbbá **Dr. Sass Elemér** és **Dr. Bontó László** belügyminiszteri volt főtisztviselők írásbeli nyilatkozatát vádlott hivatali működésére és kinevezéssel kapcsolatos körülményekre vonatkozólag és kéri azok ismertetését. Kéri továbbá tanúként kihallgatni **Vancsisin József** hentes mestert, **Dr. Balogh Gyula** kijelölt állatkereskedő és **Bacsik József** nyíregyházi lakosokat vádlottnak, mint közellátási előadónak működésére és az általa előadott védekezésének igazolására. Végül **Dr. Nagy János orvos alezredes**, nyíregyházi lakos tanúkénti kihallgatását annak bizonyítására, hogy Juhász József tanú vallomása nem felel meg a valóságnak, őt vádlott nem jelentette fel.

Népügyész a védő által előterjesztett bizonyítás kiegészítése iránti kérelmet, mint a bűnügy további felderítésére vonatkozóan fölöslegeset – ellenzi.

V é g z é s

A népbíróság a védő által előterjesztett bizonyítás kiegészítése iránti kérelmet – mint fölöslegeset – elutasítja, mert bűnügyet tisztázottnak és jelen állásában is elbírálhatónak találja.

Védő a népbíróság határozatát a **Bp. 384. § 9.pontjában** írt semmisségi okként jelöli meg, amit a népbíróság tudomásul vesz.

Vezető bíró a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítja és felhívja népügyészt a vád, védőt és vádlottat pedig a védelem szóbeli előterjesztésére.

Népügyész indítványozza, hogy **Dr. Balla István** bűnösnek mondassék ki 1–1 rb a **81/1945. M.E.sz.r. 13. §-ának 1 pontjában és ugyanezen rendelet 13. §. 3. pont 1 bekezdésébe ütköző háborús bűntettekben**, továbbá **1-1 rb. a 81/1945. M.E.sz.r. 10. §-ának 6. pontjában** ütköző népellenes bűntettekben és ítéltessék el az **1759/1945.nü.szám** alatt kelt vádiratban leírt és a főtárgyalás során sem változott tényállás alapján.

Védő a Bp. 326. §-ának 1. ill. 2. pontja alapján vádlottnak az ellene emelt vád és következményei alól való felmentését kéri, esetleges elítéltetése esetén pedig a Btk. 92. §-ának alkalmazásával enyhe büntetés kiszabását.

A népbíróság a NBr. 49. §-ában írt módon zárt tanácskozásban meghozta, és vezető bíró nyilvános ülésén **kihirdette a csatolt ítéletet a rendelkező rész felolvasásával és az indoklás lényeges tartalmának szóbeli előadásával.** (Bp. 329. §.)

Az ítélet kihirdetése után:

Népügyész a kihirdetett ítélet ellen – a bejelentett semmisségi ok fenntartása mellett – vádlott terhére fellebbezést jelent be a Bp. 382. §-a és a 385. §. 1/b pontja alapján az eltérő minősítés és a felmentő rész ellen, továbbá a Bp. 385. § 2. pontja alapján, a további mellékbüntetés nem alkalmazása miatt és végül a II.B. 28. §-a alapján súlyosbítás végett. – Egyben az ítéletet Nagykánizsa város polgármesterével a 22253/1945. számra hivatkozással közölni kéri.

Védő a kihirdetett ítélet ellen fellebbezést jelent be és vádlott bűnösségének megállapítása miatt, felmentése végett és a Btk. 92. §-ának nem alkalmazása miatt, **enyhítés végett. Egyben a bejelentett semmisségi okokat fenntartja.**

A népbíróság meghozta, és vezető bíró kihirdette az alábbi

V é g z é s t

A népbíróság a bejelentett fellebbezéseket elfogadja, és a fellebbezés indokolására nyitva álló törvényes határidő eltelte után az összes iratokat a Népbíróságok

Országos Tanácsához felterjeszteni rendeli. Egyben vádlott előzetes letartóztatását a Nbr. 33. §-ának utolsó bekezdése alapján a hozandó jogerős érdemi határozatig fenntartja. Végül az Ítélet jogerőre emelkedése után annak egy kiadmányát Nagykánizsa város polgármesterének a 22253/1945. számra hivatkozással megküldeni rendeli.

Tudomásul vétetett.

Vezető bíró a főtárgyalást berekesztette azzal, hogy a felmerült és kiutalt 4500.- P.költség a költségjegyzék 1.t.a van bejegyezve.

tanszéki bíró
a nb. vezetője

k.m.f.t
tanszéki jegyző
jegyzőkönyvezető

*

Dosszié 57-72. oldal

NOT.IV.1221/1946-18. szám

J e g y z ő k ö n y v

Készült népellenes büntett miatt *Dr. Balla István* vádlott ellen indított bűnügyben a Népbírószágok országos Tanácsa által NOT.IV.1221/1946-16. számú végzéssel elrendelt bizonyítás kiegészítésnek Nyíregyházán, 1946. évi október hó 25. napján történt fogatosításáról.

J e l e n v o l t a k

Dr. Gáspár Tivadar kiküldött bíró
Dr. Kiss László Elemér jző
Alább megnevezett tanúk

Dr. Nagy Elemér ügyvéd védő
Dr. Balla István vádlott

Kiküldött bíró a Népbírószágok Országos Tanácsa által NOT.IV.1221/1946-16. sz. végzéssel a Nbr. 60. §-ára való utalással a Bp. 402. §-a alapján elrendelt bizonyítás kiegészítést, nevezetesen tanúk kihallgatását, – miután megállapított, hogy a megidézett tanúk közül: *Nagy József, Bartos Gyula, Vancsicsin József, Dr. Balogh Gyula* és *Bacsik József* jelentek meg – a Bp. 210. §-ában történt figyelmeztetés után az alábbiakban fogatosította.

Dr. Nagy János 60 éves, gátaljai születésű, nyíregyházi lakos (... sz.), nyugálományú o.alezr., gyakorló orvos, házas, érdektelen tanú vallja:

Nyíregyházán a háború folyamán létesült 554-es hadikórháznak voltam a parancsnoka, mint orvos alezredes. *Jubász József* nyíregyházai hentesmestert, aki a kórháznál, mint gh. felvételező működött: ismertem. Nincs tudomásom arról, hogy *Jubász József* ellen, vádlott aláírásával ellátott feljelentés érkezett volna. Én ilyen feljelentést nem láttam, nem hallottam és *Jubász József* sem mondott nekem ilyenről semmit, hogy van ellene feljelentés. Vele kapcsolatban semmiféle izgatás, vagy lázítás miatt indított bünvádi eljárásról nem tudok. **A vádlottat csendes, rendes embernek ismertem. Ha ilyen írásbeli feljelentés érkezett volna, emlékezmem kellene arra, még akkor is, ha az olyankor érkezett is, amikor én szabadságon voltam.** Azt tudom, hogy *Jubász József* ellen indult más ügyből kifolyólag hadbírószági eljárás, melynek során áthelyezték büntetésből Kassára, majd leszerelték, azonban ez nem a mi kezünkön ment keresztül, úgyhogy pontos tudomásom erről nincsen.

Felek tanúhoz kérdést, vallomására észrevételt nem tesznek.

Tanú megesketése elrendeltetett, melyet a Bp. 217. §-a alapján, vallomására letett.

Bartos Gyula 49 éves, nyíregyházai születésű lakos, volt városházai tisztviselő, házas, érdektelen tanú vallja:

Én Nyíregyháza város Közellátási Hivatalának voltam vezetője. 52 tisztviselő volt hozzám beosztva. Vádlott, mint közellátási előadó felettesem volt, illetve összekötő volt a polgármester és a hivatal között. Én a polgármester, törvényhatósági bizottság, képviselőtestület rendelkezéseit vádlotton keresztül, vagy közvetlenül, írásban kaptam. Én a hivatal adminisztrációs ügyeit intéztem, a közellátási rendeletek, illetőleg a helyi szokásnak megfelelő módosítások alapján.

Amikor a háborús helyzet megkívánta, mint az egész ország területén, úgy Nyíregyházán is a közellátási miniszter rendelettel intézkedett a polgárok hús, illetőleg zsírral való ellátásáról, úgyhogy a levágásra kerülő állatok száma a múltéhoz viszonyítva 70, később 50%-ra csökkent le. A levágásra kerülő állatoknak a nyíregyházai 52 húsiparos között való felosztása úgy történt, hogy a vágóhídon a vágási lajstomból három évre visszamenően statisztikát állítottak össze, hogy így megállapítsák a vágások számát és annak elosztási módját. Azonban e szerint úgy kellett volna a vágatási jegyeket elosztani, hogy egyes nagyobb üzemmél rendelkező húsiparosok kapták volna meg, s a kisebb forgalommal rendelkezőknek nem jutott volna, ezen aztán úgy segített, hogy amit a nagyüzemektől elvettek, azt a kisebbeknek juttatták, így aztán az 52 húsiparos mindegyike megkapta az egy hónapra eső vágatás jegyét, amellyel vásárolhatta és vághatta le az illető húsipari terméket.

Nyíregyháza város egy hónapban 70 szarvasmarhára adott ki igénybevételi jegyet, amelyet a húsiparosok között kiosztva, kellett nekik a szarvasmarhát beszerezni. Előfordult természetesen, hogy néhányan kisebb húsiparosok közül, nem tudták beszerezni a szarvasmarhát, s átadták valamelyik nagyobbaknak, hogy az szerezze be. Nekem arra kellett ügyelnem, hogy minden jegyre megtörténjen a vágatás, úgyhogy ha a hónap 25-ig valamelyik hentes nem szerezte be a szarvasmarhát, felszólítottam, hogy amennyiben nem vágja le a szarvasmarhát, szolgáltatassa vissza a részére kiadott jegyet, hogy másnak lehessen átadni. Ez természetesen így volt minden levágásra kerülő állattal. Így sertésre 800 db jegyet adott ki Nyíregyháza városa.

A város zsír ellátásáról a közellátási hivatal gondoskodott, s a polgármester úgy igyekezett biztosítani a zsírszükségletet, hogy saját személyében a város részére bérhízlalási szerződést kötött különböző egyénekekkel. **Ebben vádlottnak semmi szerepe nem volt. Ezt a bérhízlalást a közellátási miniszter hagyta jóvá, nem kellett hozzá a képviselőtestület hozzájárulása.**

Az egyik zsírkiosztás alkalmával nem volt elegendő zsírmennyiség tárolva a húsiparosoknál, mint amennyinek rendes körülmények között meg kellett volna lenni, amit én állapítottam meg, és tartottam nyilván, s ennek megfelelően állapítottam meg a fejadagot és adtam ki a jegyet. Jelentés érkezett a hivatalomba, hogy a jegyeket az egyes húsiparosok nem tudják beváltani. Ekkor vádlott szállt ki a hentesekhez, elszámoltatta őket és megállapította, hogy zsír hiány van. Ekkor a polgármester úgy intézkedett, hogy a közellátási célokra, – az egyes magánszemélyek sertés vágása után beszolgáltattott, s a közellátási felügyelőség előterjesztésére, a közellátási miniszter által kinevezett *Hegedűs András* hentesmesternél – tárolt készletből vesz kölcsön, s kiosztatja az ellátatlanok részére. S mivel más zsír nem állt rendelkezésre, a város részére hizlalt sertésekből adta vissza a kölcsön vett zsírmennyiséget. **Vádlottnak ezekben a dolgokban mindössze annyi szerepe volt, hogy ő hajtotta végre a polgármester utasításait. Kezdeményezési joga azonban vádlottnak nem volt.**

Hegedűs András hentesmester vágta le a város tulajdonát képező, bérhízlalásból származó sertéseket mindaddig, amíg a fent említett zsírkészlet, amit a közellátási miniszter zsírgyűjtő telepéről kölcsönvett készlet, vissza nem adatott. Ezekből a sertésekből említett időpontig, más húsiparos vágásra nem kapott. Mint említettem vádlottnak ebben szerepe nem volt.

Tudomásom van arról is, hogy rendelet szabályozta, hogy mennyi vágómarhát tartoznak beszolgáltatni az egyes községek, azonban, hogy ezt hogyan hajtották végre, arról nem tudok nyilatkozni. Azt tudom, hogy a vágóhídon egy bizottság állapította meg, hogy a beszolgáltattott állatokat hogyan kell osztályozni, mely bizott-

ság az állattenyésztő egyesület kiküldötteiből és az állategészségügyi felügyelőség kiküldöttéből állott. Ebben vádlottnak semmi szerepe nem volt, nem is lehetett.

Vádlott közellátási előadói működése alatt, feltűnő szabálytalanságot nem tett, de nem is tehetett, mert annyi fórum volt, amely felülvizsgálta intézkedéseit, hogy azonnal beleütköztek volna. Vádlott a közellátási miniszter rendeleteit és a polgármester utasításait híven és pontosan végrehajtotta, hatáskörét túl nem lépte. Becsületes, szorgalmas, precíz tisztviselőnek ismertem. A hozzá forduló felekkel jól bánt, panasz nem volt ellene, igazságtalan senkivel nem volt. Tudomásom szerint, sem írásbeli, sem szóbeli panasz ellene fel nem merült.

Egyebet előadni nem tudok.

Vádlott kérdésére elmondom:

A vágási lajstrom alapján készült statisztika szerint, ha a vágási jegyet százalékosan adtuk volna ki, akkor előfordult volna mint már említettem az az eset, hogy *Hegedűs Andrásnak* jutott volna az 50%, mint aki egymaga annyit vágatott, mint a többi húsiparos együtt véve. Azonban a statisztika csak egy kiindulási alap volt, s úgy oldottuk meg, hogy mindenkinek jusson vágási jegy, hogy a nagyok bizonyos hányadát elvettük és a kisebb húsiparosoknak adtuk.

Az alatt a 4 év alatt, amíg vádlottal együtt működtem, sem a saját, sem a családjára részére, soha nem kért semmiféle kedvezményt, még cipőutalványt sem.

Vádlott észrevételi joga alapján előadja:

A polgármester a bérhízlalást *Dr. Balogh Gyula* kijelölt sertés nagykereskedővel kötötte, azonban a város a Varjúlaposi gazdaságban másfél, kétezer darab sertést hizlaltatott. Nekem ebben az volt a szerepem, hogy a hízlaláshoz szükséges takarmánnyal én láttam el a hizlaldákat. Több ízben jártam Budapesten a közellátási minisztériumban, ahol több vagon termény kiutalását kértem, hasonló ügyben voltam Újvidéken is. *Hegedűs Andrásnál* tárolt közellátási zsírból történt kölcsönt, a Varjúlapos hizlaldában lévő sertésállományból utalta vissza a polgármester.

Nyíregyháza városnak is kellett szarvasmarhát beszolgáltatni, melynél én is közreműködtem. Az állatok osztályozásánál *Kriston Miklós* vett részt, mint az állattenyésztők egyesületének elnöke.

Felek tanúhoz kérdése, vallomására a továbbiakban észrevételt nem tesznek. Tanú a Bp. 217. §-a alapján vallomására esküt tett.

Védő indítvány terjeszt elő abban a vonatkozásban, hogy tanúként hallgattassék ki *Hegedűs András* a vételi jegyek leosztásával kapcsolatban, míg *Kriston Miklós* a szarvasmarha beszolgáltatásra és azzal kapcsolatos intézkedésekre.

Iratokhoz csatolás végett becsatol egy iratot Nyíregyháza város közellátási hivatala által Ké. 2069/1946. sz. alatt Nyíregyházán, 1946. október 9-én keltezte,

mely szerint a sertés vételi jegyek és mindennemű közellátási elszámolások a háborús események következtében elvesztek.

Kiküldött bíró a védelem által kért tanúk kihallgatását elrendeli, s a fenti iratot csatolja.

Hegedűs András 51 éves, tiszaezslári születésű, nyíregyházi lakos (... sz.), hentes és mészáros mester, házas, érdektelen tanú vallja, a Bp. 210. §-ában írt figyelmeztetés után:

Nyíregyházán hentes és mészáros üzletem van, melyben 1938 és ezt követő években 6–8 segéd dolgozott. Havonta 50-60 db szarvasmarhát, fele annyi borjút és 80 db. sertést vágtam le. Szállítója voltam a honvédségnek, Erzsébet kórháznak, úgyhogy kis tételekben csak keveset adtam el. Én voltam az ipartestületben a szakosztály elnöke, s rajtam kívül 51 húsiparos volt még Nyíregyházán. Volt közöttük kisebb és nagyobb üzlettel rendelkező, átlagban azonban ezek hetenként 1–3 db szarvasmarhát vágtak.

Amikor a háború folyamán csökkent a készlet s csak hatósági intézkedésre lehetett vágásokat eszközölni, akkor a vételi jegyek szétosztása úgy történt, hogy 3 évre visszamenően a vágatási lajstromból statisztikát készítettek, melynek alapján minden húsiparosra bizonyos % jutott, melynek arányosabbá tétele végett a nagyok részéből a kisebb húsiparosoknak juttattak. *Bartos Gyula* a Közellátási Hivatal akkori vezetője állította össze, hogy ki mennyi vételi jegyet kap. **Ez ellen tudomásom szerint panasz nem volt, valamint az ellen sem, hogy egyesek nem kapták volna meg a vételi jegyet.** Azonban az előfordult, hogy néhányan nem tudták felhasználni, s azok vagy visszaszolgáltatták, vagy átadták más húsiparosnak, aki beszerezte és levágta a jegyen feltüntetett állatfaját.

Engem a közellátási miniszter bízott meg a magánszemélyek által beszolgáltatott zsír tárolásával, nálam volt az ún. zsírgyűjtő állomás, mely készlet felett a debreceni zsírközpont diszponált. Hogy én lettem az említett megbízott, abban vádolttnak semmi szerepe nem volt, mert az a közellátási felügyelőség javaslatára történt.

Előfordult egy alkalommal az az eset, hogy a város nem rendelkezett elegendő mennyiségű zsírral, illetőleg az egyes húsiparosoknál feltüntetett zsír mennyiség nem volt feltalálható, s **az ellátatlanok részére nem tudott a város zsírt kiadni. Ezért a polgármester felhívott, s mondotta, hogy kölcsönképpen igénybe veszi a nálam tárolt közellátási célokat szolgáló zsír egy részét, ami által a húsiparosok is megmenekülnek a rájuk nézve hátrányos következményektől, s a város lakossága is zsírhoz jut. Én egy feltétel alatt voltam hajlandó a szükséges mennyiséget a város rendelkezésére bocsátani, és pedig úgy, ha a város hizlaldában lévő sertéseket én vágom le mind-**

addig, amíg a kölcsönkért zsírmennyiség nem pótolatik. Erre a feltételre pedig azért volt szükség, mert az általam átadott zsír tökéletesen kezelt préselt áru volt, s félttem, hogy az egyes húsiparosoktól majd mindenféle sózott, lisztezett, s tisztátalan zsírt fogok helyébe visszakapni. A város tulajdonában lévő varjúlaposi hizlaldából *Dr. Balogh Gyula* körzeti kereskedő útján a sertéseket meg is kaptam, melyek levágás után **kiolvasztott zsírja pótolta a kölcsönadott zsírmennyiséget.** A polgármesternek mindössze az volt a kikötése, hogy a sertések húsát hatósági áron osszam ki a lakosság között, mely meg is történt. *Ebből a sertés készletből, más húsiparos nem kapott, amiért vádaskodni kezdtek* ellenem. Én ezt a kérdést felvettem a szakosztályi gyűlésen és mondtam, hogy **ha ketten is bizalmatlanságot szavaznak, lemondok az elnökségről, azonban egy embert állt fel.** Tudtam azonban, azt, **hogy Jubász József akar lenni az elnök, aki aztán később az is lett.**

A margarin kiosztást sokan nem vállalták a húsiparosok, mert keresni nem lehetett rajta, én azonban vállaltam, mert volt hozzá emberem, aki mérte. Úgy tudom, hogy a margarintért 50%-os zsírt adtunk cserébe.

A fent említett ügyeket a polgármester személyesen intézte, ebben vádlottnak szerepe nem volt, intézkedési és rendelkezési joga is csak a polgármesternek volt, a vádlott legfeljebb végrehajtotta az utasításokat.

Tudom azt, hogy a közellátási célokat szolgáló zsír kölcsöne fejében nekem a várostól adott sertések általam egyedül történt levágása miatt, a többi húsiparosok vádlottnál, **ellenem panasszal éltek és személyeskedtek, vádlott azonban megmutatta a polgármester határozatát, ennek ellenére azonban szóváltás keletkezett közte és a panaszosok között, akiket rendreutasított, s akik haraggal váltak el tőle, s megfenyegették, hogy nem sokáig fog jelen pozíciójában maradni.**

Vádlott modorát sokan nem szerették, mert röviden tárgyalt és nyíltan egyenesen megmondta, hogy ezt lebet és ezt nem, azonban semmi panasz nem volt ellene, hogy meg nem engedett intézkedéseket tett volna. Hozzáférhetetlen, tiszta kezű ember volt. Soha nem hallottam, hogy közellátási ügyekkel kapcsolatban a hozzá tanácsért fordulokat elutasította volna, vagy nem hallgatta volna meg. Sőt emlékezem egy estre, amikor az egyik húsiparos a zsiradékot drágította, s az iparengedélyének az elvonását megtehetette volna, nem tette meg, hanem az ügyet eltusolta.

A községi szarvasmarha beszolgáltatással kapcsolatos teendők nem tartoztak a vádlott hatáskörébe, s abba nem is folyt be. Ez a közellátási felügyelőség állattenyésztő egyesületéhez tartozott.

Arról nem tudok, hogy Nyíregyházán szappanfőző üzem volt és hol működött.

Egyebet előadni nem tudok.

Vádlott kérdésére előadom:

Vádlott üzletemben vásárolt, de sem édesanyja, sem saját részére soha nem kért megkülönböztetést, vagy kedvezményt. Tudom, hogy zsírjeggyel voltak ellátva. Rideg és kemény volt a hangja, ami miatt a kislányom panaszkodott is.

Emlékszem arra az esetre is, hogy egy alkalommal két asszony azzal a panasszal kereste fel vádlottat, hogy nem vagyok hajlandó zsírt adni nekik, hanem azt a kifejezést használtam velük szemben, hogy „*dögöljenek meg*”. Vádlott ezért magához rendelt, hogy szembesítsen az asszonyokkal, amire azonban felértem, az asszonyok eltűntek. Amivel igazolták alaptalan vádaskodásukat.

Felek tanúhoz egyéb kérdést, vallomására észrevételt nem tesznek.

Tanú megesketeése elrendelitetet, melyet a Bp. 217. §-a alapján, vallomására letette.

Vancsicsin József 56 éves, nyíregyházai születésű és lakos (... sz.), volt hentesmester, jelenleg gazdálkodó, házas, érdektelen tanú vallja:

1942 év őszéig én is húsiparos voltam, akkor abbahagytam. Nyíregyházán 51–52 volt a húsiparosok száma, akik között *Hegedűs Andrásnak* volt a legnagyobb üzeme, aki egymaga majdnem annyit vágott, mint a többiek együttvéve, bár közelebről senkinek nem ismertem az üzleti forgalmát, de tudom, hogy a kisebbeknek gyengébben ment. Amikor a jegyrendszer bejött, az iparos körben szakosztályi gyűlés volt, ahol megbeszéltük saját sorsunkat, a jövőt illetően, közelebről pedig azt, hogy a kiosztásra kerülő vételi jegyek milyen arányban osztassanak el. Ebből a célból a vágóhídon egy kimutatást készítették 3 évre visszamenően, hogy átlagban mennyit vágta a húsiparosok, s a vételi jegy kiosztásának az alapját ez alkotta. Azonban ez alapon előfordult volna, hogy nagyobb forgalommal rendelkezők kapták volna meg a vételi jegyek nagy részét, míg a kisebbeknek nem jutott volna semmi. Így aztán onnan bizonyos hányadot elvettek és a kisebbeknek juttatták, így aztán a kisebbek is megkapták a közellátási hivataltól a részükre megállapított vételi jegyeket, úgy hogy *ez irányban panasz nem merült fel*. Az azonban megtörtént, hogy egyesek visszaadták a jegyet. Így volt ez szarvasmarhánál, sertésnél egyaránt. *Ezekben a kérdésekben vádlott nem szólt bele*.

Az általános jegyrendszer életbeléptekor a zsírt is jegyre adtuk olyan formában, hogy a vágási jegy alapján levágásra kerülő sertés zsírját a húsiparosok bejelenteni tartoztak, s a készletet tárolni voltak kötelesek, amíg nem jött a rendelkezés, hogy a megfelelő jegyszelvényre, előírt mennyiségben ki kell osztani. Ha jól emlékszem akkor 15 dkg jutott egy személynek, s a nálam levő 150 kg zsírt, ha kiosztottam, akkor a jegy tulajdonosa máshol szerezte be a zsíradagját. Hallomásból tudom, hogy egyes húsiparosoknál hiány volt a zsírban, s volt olyan eset is, hogy a város

egyáltalán nem rendelkezett zsírral, azt azonban nem tudom, hogy a polgármester *Hegedűs András*tól kért volna kölcsön, a közellátási célokra tárolt zsírból, hogy a hiányt pótolja. Én már akkor valószínű abba hagytam a húsipari szakmámat.

*Vádlott a hivatali érintkezése során velem szemben durva, goromba bánásmódot **nem tanúsított**, nem tudok ilyen esetről, hogy valakivel is hasonló módon bánt volna el. Tiszta kezű, jó tisztviselőnek ismertem, kevésbeszédűnek, aki röviden intézte el ügyfeleit, mert sok munkája volt. Ezt természetesen sokan rossznéven vették tőle. Megfigyeltem egy esetet, amikor fent voltam hivatalába, egy szegény asszony kereste fel éppen, s kérte vádlottat, hogy gyermekei részére fát utaljon ki, amit vádlott nem tudott teljesíteni. Amikor elment az asszony mondotta nekem, hogy ha neki gyermekei volnának nem válogatna az eszközökben, hogy megszerezze a fát, azonban azt nem mondhatta az asszonynak, hogy menjen el fát lopni.*

Arról is tudok, hogy anyagihiány miatt a cipőkiutalásnál is nehéz helyzetben volt vádlott, mert volt 5.000 talpigénylő és ki lehetett osztani 200 darabot. Akkor közügyekkel foglalkozni nehéz és hálátlan feladat volt, mert elégedetlen és renitens emberek mindig voltak.

Szappanfőzésről nem tudok előadni semmit, nem hallottam, hogy ilyen lett volna.

Egyebet előadni nem tudok.

Védő kérdésére előadom:

A vidéki állatbeszolgáltatással kapcsolatos dolgokat nem ismertem.

Vádlott kérdésére előadom:

Vádlott szívességet sem saját, sem családja részére soha nem kért, hasonlóképpen kivételeket sem.

Tudom, hogy a város részére Engelnél is hizlaltak sertést, kb. 2.000 darabot, amellyel kapcsolatban vádlott nem egyszer megkért, hogy nézzem meg, hogy híznak-e, szakszerűen megy-e a hizlalás, s hogy nem tudok-e tanácsot adni, hogy honnan szerezzen nekik takarmányt. *Tudtommal sokat tett vádlott ebben az ügyben a város érdekében.*

Felek tanúhoz kérdést, vallomására észrevételt a továbbiakban nem tesznek.

Tanú megesketeése elrendeltetett, amit a Bp. 217. §-a alapján vallomására tett.

Dr. Balogh Gyula 66 éves, makói születésű, debreceni (... sz.) lakos, ny. egyetemi gazdasági hivatali igazgató volt körzeti sertés felügyelő, házas, érdektelen tanú vallja:

Vádlottat ismerem, ő volt a városi közellátási előadó. Abban az időben én voltam Nyíregyházán a kijelölt sertés nagykereskedő. Én vettem át a beszolgáltatás-

ra kerülő sertéseket és adtam ki a húsiparosoknak. Én kezeltem a város részére fenntartott hizlaldákat is, és én ellenőriztem azokat. Ezt bérszerződés alapján kötötte meg a polgármester az egyes hentésekkel, így ki volt adva 600 db sertés. Így volt *Hegedűs András, Jubász József, Szabó Márton* stb. húsiparosoknál. Amely olyan formában történt, hogy nevezettek megvették a sertést, amennyinek a hizlalását vállalták, s részükre a közellátási miniszter kiutalta a takarmányt, ezeket is én ellenőriztem. *Ezt a polgármester intézte, ebbe vádlottnak semmi beszólása nem volt.*

Volt ezenkívül a városnak hizlaldája, melyet úgy létesített, hogy egyeseknek, így *Engelnek, Rónainak* adott sertés vásárlására előleget, akik megvásárolták a sertést, mely a város tulajdonába ment át és rendelkezése alá tartozott. Ezeket a sertéseket is én mentem átvenni. Természetesen a városi hizlalda részére termény kellett volna az ott lévő sertések hizlalására, mintegy 18 vagonnal, amelynek kiutalását kértem a közellátási minisztertől, amely azonban nem volt lehetséges, kérelemmel elutasított. Vádlott azonban utánajárt s megszerezte a szükséges termény mennyiséget, így lehetővé tette a sertéseknek a lakosság részére való meghizlalását.

Tudom, hogy Nyíregyházán 52 húsiparos volt, akik között a jegyrendszer életbeléptekor a vételi jegyeket %-os arányban osztották el úgy, hogy a nagyforgalmúaktól elvettek s a kisebbeknek juttattak bizonyos hányadot. Természetes elégedetlenek voltak ez ellen, azonban a többség meg volt elégedve ezen intézkedéssel. Vádlott ebbe az intézkedésbe nem folyt bele.

Tudomásom van arról, hogy a város egy alkalommal, nem lévén elegendő zsír a kiosztás alkalmával, ezért a polgármester *Hegedűs Andrástól* kért e célra kölcsön, s úgy állapodtak meg, hogy természetben kapja vissza *Hegedűs* a zsírt akképpen, hogy a városi hizlaldából annyi sertést kap levágásra, ameddig a kölcsön adott mennyiség vissza nem térül. Ez a zsír melyet *Hegedűs* adott, ez a magánosok által beszolgáltatott közellátási zsírkészletből származott, mely felett a debreceni zsírközpont, illetőleg a közellátási miniszter diszponált. Ez természetesen szabályellenes cselekedet volt, azonban a szükség hozta magával és a közérdeket szolgálta. Ezt onnan is tudom, hogy így történt, mert én voltam a járási zsírgyűjtő. *Ezt a polgármester intézte így, ebbe vádlottnak sem kezdeményező, sem tevőleges része nem volt.*

Vádlott magatartásában szabálytalanságot soha nem észleltem, mindig a legkorrektebben bánt mind velem, mind ügyfeleivel. A legigazságosabb tisztviselőnek ismertem s részéről oly megértésre és támogatásra találtam, amely lehetővé tett az említett 600 db sertés felhizlalását, amit közreműködése nélkül nem lehetett volna megoldani. Ő a maga részéről mindig szorgalmazta a hizlalást.

Vádlottat Nyíregyháza város társadalma részéről csak köszönet és bála illeti, mert a közellátási ügyek terén hathatóan hozzájárult a készletek zavartalan biztosításához és igazságos elosztásához. S nagy megértést tanúsított az iparosággal szemben.

A vidéki szarvasmarha beszolgáltatásról nem tudok semmit, mert az állatforgalmi ügy.

Vádlott hozzám kedvezményekért soha nem fordult, mindenki úgy ismerte, mint tisztakezü, hozzáférhetetlen embert.

Felek tanúhoz kérdést, vallomására észrevételt nem tesznek.

Tanú megesketeése elrendeltetett, amelyet a Bp. 217. §-a alapján, vallomására letett.

Bacsik József 48 éves, miskolci születésű nyíregyházi (... sz.) lakos, cukrász, házas, érdektelen tanú vallja:

Vádlottat ismerem, ő volt a városi közellátási hivatal előadója, s én, mint cukrász a kiutalásokkal kapcsolatban kerültem vele érintkezésbe. A rendelkezéseket mindig közvetlenül kaptam a közellátási minisztériumból, mely tartalmazta, hogy mennyi lisztet, zsírt és cukrot utaltak ki részemre, amelyet aztán minden esetben pontosan megkaptam, összeütközés emiatt soha nem volt. *Sőt ahol tudott a vádlott mindig segített, készséggel állt rendelkezésre, megmagyarázta a teendőket és útbajazúttással látott el, ha valamiben szűkséget szenvedtem. Azt láttam, hogy nemcsak velem, hanem mindenkiel hasonlókép bánik, ami jogos kérésük volt elintézte, ami ellenben szabályellenes volt, azt nem volt hajlandó elintézni. Tudom, hogy sokan nem értették meg, mert szűkszavú volt, de gorombaságot részéről soha nem tapasztaltam. Aki hivatalba van, annak mindig van ellensége és barátja egyaránt.*

Vádlott irántam tanúsított jóindulatára szeretnék rámutatni egy velem kapcsolatos eseményre. Én ugyanis politikai emigrációban éltem 18 éven át. Én a spanyol forradalomból menekültem, s a rádió leköszölte a teljes névlistát. A belügyminisztérium rendeletet adott ki a listán szereplő egyének kézre kerítését illetően. Ezt a rendelkezést rám vonatkozóan vádlott kapta kézhez, aki felhivatott magához és felolvasta előttem a belügyminiszteri rendeletet, mely hűen tükrözte személyi adataimat és politikai múltamat. Ez engem annyira felkészületlenül talált, hogy nem is tudtam védekezni. Vádlott erre kijelentette, hogy be fogja fagyasztani az egész eljárását és olyan választ ad a miniszternek, hogy ilyen egyén, ilyen formában Nyíregyházán nem tartózkodik, de ha megérkezne, azonnal a szűkséges intézkedéseket bevezeti ellene. Így nekem akkor az életemet mentette meg. *Ezt azért mondtam el, hogy rávilágítsak a vádlott jellemére, hogy ember és ember között, politikai felfogása miatt, nem tett különbséget.*

Nem tudok arról, hogy vádlott működése alatt politikai magatartása miatt üldözött volna valakit, sőt az én esetemben éppen az ellenkezőjéről tett bizonyosságot.

Vádlottról tudom, hogy ügyfeleivel nyers, rövid volt, nem „tereferélt”, ami hivatalához tartozott híven elintézte, javasolta, s mindenkivel szemben jóindulattal viselkedett. Modorát azonban sokan kifogásolták. Tisztakezű, becsületes embernek ismertem.

Egyebet előadni nem tudok.

Vádlott kérdésére előadom:

Emlékezem rá, hogy egy alkalommal felkerestem vádlottat és előadtam, hogy mindössze 3 kg lisztem van, tegye lehetővé azt, hogy a közellátási lisztből kiutalást kapjak. Vádlott azonban ezt megtagadta, azzal az indoklással, hogy a város lakóinak inkább van szüksége kenyérré, mint cukrász-süteményre.

Felek tanúhoz kérést, vallomására észrevételt nem tesznek.

Tanú megesketeése elrendeltetett, melyet a Bp. 217. §-a alapján vallomására letett.

Védő indítvány terjeszt elő, melynek során kéri, hogy vádlott a *Keleti Arcvonal* *Bajtársi Szövetség (KABSZ)-al* kapcsolatos *Szabolcsi Hírlapban* megjelent cikkeire vonatkozóan hallgattassék ki *Jóba Elek* a lap volt tulajdonosa és *Fazekas János* volt nyomdász.

Kiküldött bíró az indítványnak helyt ad és nevezett, előállított tanúkat a Bp. 210. §-ában írt figyelmeztetés után az alábbiakban hallgatja ki:

Jóba Elek 35 éves, nyíregyházai születésű és lakos (... sz.), kereskedő, házas, érdektelen tanú vallja:

A Nyírvidék Szabolcsi Hírlap betéti társaságnak én voltam a cégjegyzettje, s mint ilyen a lap kiadója, felelős szerkesztőként csak később célszerűségi szempontból vettem be, amely azonban nem fedte a valóságot.

1944. május 27. napján a lapban megjelent s vádlott által aláírt cikkekre nem emlékszem, az nem az én, hanem a tulajdonképpeni főszerkesztő *Aradvári Béla* kezén ment keresztül. Tudom, hogy a cikken aláíróként szereplő *Füsti-Molnár Lajos* járásbíró, gyakran járt be a szerkesztőségbe, több ízben hozott cikket. Vádlott nem járt be, legfeljebb akkor, ha valami hivatalos hirdetményt hozott közlés végett. A kefelenyomatot is a szerkesztőség csinálta, én abba nem folytam bele. A szerkesztőség különben is teljesen független volt tőlem. A kéziratokat is *Aradvári Béla* vette át, aki átjavította, sok esetben átírta és ellátta 1–2 vagy 3 jelzéssel, ami a közlés helyét jelentette.

A beadott cikkeken eredeti aláírás nem volt fontos, és szükséges, rendszerint gépírásos, sk-ás aláírások voltak a cikkek alatt, ez volt a gyakorlat. S különben *Füsti Molnártól*, aki „bennfentes” volt nem kívánták meg, hogy a cikk aláírása ere-

deti legyen, tőle elfogadta Aradvári úgy is, mert megbízott benne. Az is lehetséges, hogy az eredeti kéziratot sem vádlott, sem a harmadik aláíró *Dr. Kubassy Tamás* nem írták alá, hanem *Füsti Molnár* csak rágépelte azokat.

Jákvári Kálmán volt a Szabolcs vármegyei népművelési bizottság elnöke, a lap kül-munkatársaként működött, s dolgozott a lapban. Nem volt azonban valóságos újságíró, hanem népművelési ügyeket intéző tanító, akit nem ismertem olyan kapacitásúnak, hogy egy meghallott beszédet 3-4 nap múlva hűen vissza tudott volna adni cikkében, vagy helyzetközlésében. Tudom, hogy gyorsírást nem tudott, s ha meghallott egy beszédet, s azt le kellett az újságnak közölnie, akkor, amit a beszédből leszűrte magának, hozzátett, elvett belőle, s az így megjelent újság cikk csak a legkritikább esetben fedhette a valóságot. Ez volt a helyzet a főszerkesztő, *Aradvári Bélánál* is. A lapnál egyedül *Máczay Lajos* volt, aki tudott gyorsírni, s aki vetette a Magyar Távirati Irodának a híreit, telefonon.

Egyebet előadni nem tudok.

Védő kérdésére előadom:

Tudomásom szerint *Aradvári Béla* minden cikket átnézett, mely be betoldásokat eszközölt, sőt átdolgozott, ő adta a címekeket. Egy esetre emlékszem, hogy *Sarvay Elek* képviselő beszédével kapcsolatban történt, amikor nevezett mondta, hogy ilyen beszédet ő nem mondott, akkor azt mondta neki *Aradvári*, „*az nem baj, az a fontos, hogy szépen kijött a lapban!*” Így fontos volt a jó hangzó cím és cikk, az nem volt lényeges, hogy a beszéd hű tükre legyen a lap, így aztán előfordult, hogy nem volt olyan cikk, ami a valóságnak megfelelő lett volna.

Vádlott kérdésére előadom:

Tudomásom van arról, hogy *Füsti Molnár Lajos* a propaganda minisztériummal kapcsolatban volt, s az utasításokat onnan kapta, bizalmas rendeletek kapcsán.

Felek tanúhoz kérdést, vallomására észrevételt nem tesznek.

Tanú megesketeése elrendeltetett, melyet a Bp. 217. §-a szerint, vallomására tett.

Fazekas János 53 éves, nyíregyházai születésű és lakos, városi polgármester, házas, érdektelen tanú vallja.

1910 óta lakom állandóan Nyíregyházán, s az Orosz Károly-féle nyomdában működtem, mint nyomdász, ahol a Nyírvidék Szabolcsi Hírlap c. napilap nyomtatódott. Ismertem a lap szerkesztőit, s többek között *Füsti Molnár Lajos* járásbíró, aki politikai vonalú ténykedést fejtett ki a lapnál, melyben több cikke megjelent. 1944. május 27-én az ő tollából jelent meg egy elmefuttatás „**Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja**” címmel. **E cikket én szedtem ki, úgyhogy tudom, hogy három különböző kéztől származó aláírás volt rajta, s egyik vádlotté volt. Azt azonban nem tudom megmondani, hogy eredeti aláírások lettek**

**volna, csak azt tudom, hogy nem egy kéztől származtak, s nem gépelt sk-
ás aláírások voltak. *En vádlottat nem ismerem, így az aláírását sem.***

Kiküldött bíró felmutat tanú előtt vádlottnak kezétől származó, eredeti alá-
írást.

Tanú erre kijelenti, és tovább folytatja vallomását:

**„Az előttem most felmutatott aláírás nem azonos azzal, amely a fent
említett cikk alá írva volt. Ennek teljesen más a vonalvezetése, annak pe-
dig ami a cikk alá volt írva, olvasható tisztán kiírt aláírás volt.”**

Füsti Molnár Lajos bejáratos volt a szerkesztőségbe. Olyan „minden lében ka-
nál” volt, mániákus cikkíró, akinek sok esetben nem közöltük le a cikkeit, több
ilyen cikket megsemmisítettünk, s a szerkesztőség mosta a kezeit, hogy az nem az
ő, hanem a nyomda bűne.

Jákvári Kálmán népművelési titkárt ismertem, ő is írt a lapba cikkeket. A fő-
ispán útján, a népművelési bizottságnak nagy ereje volt, úgyhogy minden cikkét
le kellett közölni, s volt egy körlevél, amelyet közlésre hozta hozzánk, mely, ha
megjelenik tartalmánál fogva kárt jelentett volna az akkori társadalomra, úgyhogy
mi ezt a nyomdában eltüntettük, s amit helyébe hoztak más volt már, mert egy
példányban volt meg nekik, úgyhogy ugyanazt szóról szóra nem tudták hozni.
Ebben a formában aztán megjelent a lapban. *Jákváriék* a sajtóosztálytól kapták az
instrukciókat. Ezekről kapott titkos rendeletek alapján dolgoztak. Ha a városban
elhangzott egy beszéd, az hűen soha nem jelent meg az újságban, mert levették
a tényállást, elferdítették, az ő utasításaiknak megfelelően, s úgy jelent meg az
újságban.

Velem is előfordult, hogy egy alkalommal egy munkásgyűlésen beszédet tar-
tottam, melyet a lap másképp akart leközölni, s mondták, hogy a mostani nemzeti
érdek így kívánja, hogy ilyen formában jelenjék meg, mely ellen tiltakoztam és
kijelentettem, hogy akkor a munkásokat le fogom állítani, s nem dolgozunk. Így
tudtam csak elérni, hogy az eredeti kéziratomnak megfelelő beszédem került bele
a lapba. Helyreigazító nyilatkozatot ebben az időben nem lehetett kérni, annak
semmi eredménye nem lett volna. Maga a szerkesztő sem mert szembeszállni, de
azért sem, mert betiltották volna, vagy az állam subvenciót megvonták volna. Így
is jöttek a sajtó osztálytól kék és sárga felhívások, hogy ennyi és ennyi számú kör-
iratunkat miért nem közölték. Ennek megfelelően aztán tervszerűen összeállított,
hangulatkeltő cikkek sorozatával volt tele az újság, amit vagy név nélkül, vagy
álnéven kellett hozni.

Tudomásom szerint *Jákvári Kálmán* nem tudott gyorsítani. Nagy elfoglaltságú,
munkával túlterhelt egyén volt, aki egy beszédet ha meghallott nem is rögzíthetett
pontosan fejébe úgy, hogy 3-4 nap múlva hűen tudott volna rá visszaemlékezni.

De különben is csak azonnal tudja az ember lerögzíteni a beszéd után, mert később, már kiesések vannak. Így aztán nevezett, ha ilyen beszédek újságba való leközlésére megkérték miután már nem emlékezett legfeljebb a gondolatmenetre, a saját és utasításokból eredő elgondolása alapján rögzítette papírra a beszédet, amit aztán a lap leközlött. Az így megjelent közlés soha nem fedte a valós helyzetet. Ezek saját észleleteim, amely rendszer állandó gyakorlattá vált a Nyírvidék Szabolcsi Hírlapnál.

Vádlottat morózus embernek mondták, azonban semmi közelebbit személyével kapcsolatban nem tudok mondani, mert nem ismertem.

Felek tanúhoz kérdést, vallomására észrevételt nem tesznek.

Tanú megesketeése elrendeltetett, amit a Bp. 217. §-a alapján vallomására letett.

Kriston Miklós 30 éves, kisérdai születésű nyíregyházi (... sz.) lakos, gazdálkodó, házas, érdektelen tanú a Bp. 210. §-ban írt figyelmeztetés után vallja:

Én az Állattenyésztő Egyesületnek voltam az elnöke. Ez volt megbízva a beszoigáltatott szarvasmarhák felülvizsgálásával, a közellátási felügyelőséggel karöltve.

Minden község állatállományához viszonyítva az alispán rendelkezésének megfelelően bizonyos számú szarvasmarhát tartozott beszoigáltatni, melyet a községi képviselő testület állapított meg, hogy ki köteles azt beadni. A vidék állat beszoigáltatásába vádlottnak semmi szerepe nem volt, s ha valaki olyan kérelemmel járult volna hozzá, hogy mentesítse szarvasmarháját a beszoigáltatás alól, nem tehetett volna érdekében semmit. A beszoigáltatott szarvasmarhákat aztán mi vizsgáltuk felül, hogy tenyészállat-e, vemhes-e, vagy jó tejelő, vagy pedig közellátási célokra igénybe vehető. Ez a bizottsági döntés a helyszínen történt. Ez volt a vidék szarvasmarha beszoigáltatása.

A városban, Nyíregyházán másképp volt, itt teljes egészében a Szarvasmarhatenyésztő Egyesület intézte. Bár először úgy volt, hogy a tanyabíró fogja kijelölni a beszoigáltatandó gazdákat, azonban, mivel sok visszaélés volt ezzel kapcsolatban, ettől eltértünk, s saját magunk intéztük a kijelölést is. Mindig a szociális szempontokat tartottuk szem előtt, úgyhogy az nem fordult elő, hogy egy szarvasmarhával rendelkezőtől elvettük volna, illetve beadásra kényszeríthettük volna. Sőt akciót indítottunk, hogy Dunántúlról hozunk állatokat, s lehetővé tettük, hogy olyan árat fizessünk megváltásként, hogy az akciós szarvasmarhákból sokkal jobb fajtát, és jobb minőségű állatot kapott a gazda. Így aztán a beszoigáltatás nem volt terhes, hanem örömmel hozták, mert tudták, hogy jobbat kaphatnak érte. Panasz a beszoigáltatás terén nem merült fel. Mert mint említettem a megváltási 300 P. összegért, 5–700 P. értékű szarvasmarhához jutott a gazda. Volt aztán egy kiegyenlítési alap, melybe bizonyos összeget kellett fizetnie mindenkinek, amiből aztán a súlydifferenciát fizettük vissza.

Arról nincs tudomásom, hogy vádlott valakivel is durván, gorombán bánt volna. Sűrűn érintkeztem a vádlottal, melynek során, ha ilyen előfordult volna, arról tudnom kellene, látnom és hallanom kellett volna. Azonban ilyen soha nem fordult elő. Vádlott ellen soha, senki nem panaszkodott.

Felek tanúhoz kérdést, vallomására észrevételt nem tesznek.

Tanú megesketeése elrendeltetett, melyet a Bp. 217. §-a alapján, vallomására letett.

Kiküldött bíró felhívja a védelmet, hogy a NOT.IV.1221/1946-17. sz. végzésben elrendelt felhívásnak, melyben a tanúk előállításáról kellett volna gondoskodnia, nem tett eleget.

Védő bejelenti, hogy *Sarok Gyulát* nem tudja előállítani, mert nevezett deportáltatott, ellenben kéri *Sarok Gyuláné* nyíregyházi lakost helyette kihallgatni, aki azonban jelenleg Budapesten tartózkodik, vagy közjegyzőleg hitelesített vallomását,- a szappanellátásra vonatkozóan, a kitűzendő főtárgyalásra be fogja csatolni.

Jákvári Kálmán jelenleg nyugaton tartózkodik, ezért nem lehetett megidézni.

Sztanek nevű tanúra vonatkozóan becsatolt a magyar rendőrség nyíregyházi kapitányságának bejelentőhivatala által 1946. október 21-én kelt lakcím tudakozódást, melynek hátlapján 8 *Sztanek* nevű személy van feltüntetve, azonban ezek közül egyik sem tisztviselő, úgyhogy ezért nem lehetett a tárgyalásra előállítani. Kéri az iratokhoz csatolni.

Ferkó Gyula tanúvallomásával kapcsolatban két iratot mutat fel, arra vonatkozóan, hogy vádlott miután hiányt talált nevezettnél, melyre Nyíregyháza város polgármestere K.21067/1942. sz. alatt határozatot hozott, melyben nevezettet megbüntette. Erre vonatkozó hiteles kiadmányokat a főtárgyaláson fogja becsatolni.

Bizonyítás kiegészítése tárgyában kéri tanúként kihallgatni: *Bodnár Ilona* és *Kiss János* nyíregyházi lakosokat arra vonatkozóan, hogy **vádlott és családja nevezettek cipésműhelyében dolgoztatott, amíg a bőr zár alá nem került, ellenben amikor ez megtörtént, attól kezdve munkával soha nem keresték fel, hanem esetleg csak javításokkal és rossz cipőket hordott vádlott maga is.**

Hernádi Mibályné nyíregyházi lakos, volt húsiparos nejét, arra a körülményre, hogy a szarvasmarhák levágására szolgáló vételi jegyek elosztásánál vádlott úgy intézkedett, hogy a nagyobb üzemektől el kell venni és a kisebbeknek juttatni, így kapott aztán nevezett férje vételi jegyet.

Rónaszéki Józsefné nyíregyházi lakost arra vonatkozóan, hogy vádlott hogyan bánt a felekkel, s általában vádlott általános jellemzésére.

Kiküldött bíró kihirdette az alábbi

V é g z é s t

A védelem által kért bizonyítás-kiegészítést, mint feleslegeset, s nem a vádhoz tartozót, mellőzi.

Felek tudomásul vették.

Kiküldött bíró a bizonyítás kiegészítés foganatosítására kitűzött tárgyalást, berekesztette. Jegyzőkönyv berekesztve aláíratott.

Kmft.

Kiküldött bíró Jegyzőkönyvvezető

*

9. Vádirat

Dosszié 74-77. oldal

Nyíregyházi Népgyógyásztól

1759/1945 nü. szám. II. 272/1945.

A Nyíregyházai Népbíróság Tanácsvezető Bírájának

Helyben

V á d i r a t

A./ alatti nyomozati iratok egyidejű áttétele mellett vádat emelek az 1945. évi június hó 19. napjától előzetes letartóztatásban lévő

Dr. Balla István, 34 éves, nyíregyházi születésű nagykanizsai lakos, városi főjegyző foglalkozású, terhelt ellen.

1 rb., a 81/1945 M.E. sz. rendelet 13. §-ának 1. pontjába

1 rb., ugyanezen rendelet 13. §-ának 3. pont 1. bekezdésébe ütköző *háborús büntett miatt*,

1 rb., ugyanezen rendelet 15. §-ának 3. pontjába ütköző folytatólagosan elkövetett és

1 rb., az 1440/1945. M. E. sz. rendelet 10. §-ának 6. pontjába ütköző *népellenes büntett miatt*, azért, mert a Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1944. évi május hó 27-i számában „*Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja.*” címmel és aláírásával közzétett cikk szövege által, miszerint „*a Szövetség zárt csatarendbe tömöríteni akarja mindazokat, kik a keleti arcvonal poklába a legnagyobb áldozatot vál-*

lalták a magyarságért, egyben koronatanúí lettek a minden nemzet számára halálos veszedelmet jelentő vérgőzös bolsevizmusnak. Feladatunk kettő: nemzet szolgálat és érdekvédelem. Szolgálat; biztosítani akarjuk a külső és belső front szilárdságát, bele akarjuk égetni minden magyar lelkébe a feltétlen győzelmi akaratot és minden poklon keresztül ki akarjuk barcolni a végső magyar küzdelmet, fajtánkért és az új Európáért. Nem akarunk sem kint, sem bent gyáva kételkedőket, hitetlenkedőket látni. Ezek sürgősen és örökre némuljanak el, mert különben gyáva bazaárulók, kishitűségüket mi fogjuk a torkukra forrasztani. De barcolni akarunk itthon is a szellem, a lélek fegyverével, az igazságosok testvéresebb és magyarabb Magyarországaért. Harcolni akarunk a nemzeti szocializmus koreszméje jegyében megteremtendő, egységes magyar nemzetszervezetért, a magyar szocializmusért...”,

továbbá, Nyíregyházán, 1944. év június havában ma már közelebről meg nem határozható időpontban, a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség Nyíregyházai Szervezete által tartott díszbátorozást megnyitó és a Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1944 év június hó 24-i számában „**Csak a győzni akaró magyarság győzhet**” cím alatt közölt beszédének azon tartalma által, hogy „**Dr. Balla István határozott és kemény szavakkal mutatott rá a bolsevista veszélyre, a magyarság harcoss helytállására, az egyedüli útra, melyen minden hazáját szerető és felelősségét átérző magyarnak járni kell. Erőt és bizalmat merítet a szövetség minden tagja abból a határozottságból, pártpolitikán felüli nemzeti erők összefogásából, aminek külső jele az is, hogy ugyanebben az órában Magyarország minden városában, ahol a KABSZ megalakult, 10 és 10 ezrek jönnek ma össze hirdetni a helytállást, a harcoss akaratot, a győzelembe vetett hitet**”, mely cselekményével vagyis nyomtatványban, gyülekezet előtt elmondott beszédében a háború fokozottabb mértékben való folytatására izgatott.

ugyanő, Nyíregyházán, 1944. év augusztus hó 13-ig terjedő időben ama nem vezető jellegű cselekményével, hogy elvállalta a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség Szabolcs vm.-i szervezését, s hogy e minőségében a vidéki szervezőket kiválasztotta, azok részére a szervezés mikéntjére utasítást adott, belépési nyilatkozatokat osztott, – a nyilas mozgalomnak segítséget nyújtott a hatalom megszerzéséhez –

ugyan ő, mint Nyíregyháza város közellátási előadója, tehát *joghatósággal bíró közalkalmazott, 1944 évi augusztus hó 13 napjáig terjedő időben következetesen népellenes hivatali működést fejtett ki az által, hogy a közellátás céljára levágandó sertés és más állatok levágását csaknem kizárólag Hegedűs András nyíregyházai hentes és mészárosnak utalta ki, a többi kisiparosok hátrányára. Sőt némelyiktől a kiutalást teljesen meg is tagadta, továbbá hogy cipő, vagy zsír, lakás kiutalása iránt hozzáfordulókat a nélkül, hogy kérelmüket teljesítette, illetve meghallgatta vol-*

na, hivatali szobájából durván-gorombán kiutasította, végül mint a KABSZ megyei szervezője a fasiszta és demokrácia ellenes uralmi rendszer hatalmi eszközeinek saját céljaira való felhasználásával vagyon elleni bűncselekményt követett el az által, hogy Nyíregyházán, 1944. év május havában, ma már közelebről meg nem határozható időpontban, mikor a KABSZ nyíregyházai szervezete részére Ungár Béla nyíregyházai lakos Luther u. 2-4. szám alatt levő lakását átvette, a lakásból lévő több értékes képet, vitrintárgyat és gyermekjátékot jogtalanul eltulajdonított.

E vádak tekintetében a főtárgyalás megtartására a Nyíregyházai Népbíróság bír hatáskörrel és illetékességgel.

Az előzetes letartóztatás indokai ma is változatlanul fennállnak, ezért annak meghosszabbítása is indokolt.

Az idézendők jegyzékét csatolom.

I n d o k l á s

A tényállást az indítványi rész tartalmazza.

Terhelt beismerte, hogy a Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1944. május hó 27-i számában „Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja” címmel megjelent közleményt aláírta és hogy az az ő tudta és beleegyezésével jelent meg a napilapban. Beismerte, ugyancsak, hogy a Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1944. június hó 24-i számában „Csak a győzni akaró magyarság győzhet.” cím alatt közzétett beszédet a KABSZ nyíregyházai szervezetének dísztáborozásán elmondta. Beismerte, miszerint a KABSZ vm.-i szervezetének szervezői tisztségét elvállalta s hogy ebbeli minőségében a szervezet vidéki szervezésében is tevékenyen részt vett, a szervezők részére utasítást adott, belépési nyilatkozatokat osztott, egyébként tagadta a terhére rótt további bűncselekmények elkövetését.

Eme tagadásával szemben azonban a főtárgyalás folyamán kihallgatni indítványozott tanúk vallomásával, valamint saját beismerő vallomása alapján is a vád tárgyává tett bűncselekmény és annak terhelt által történt elkövetése bizonyítható.

Az ekként elkövetett cselekmények pedig hiánytalanul kimerítik az indítványi részben írt s a 81/1945 M. E. sz. rendelet 13. §-ának 1., 3. pont 1. bekezdés, 15. §. 3. pont és az 1440/1945. M. E. sz. rendelet 10. §-ának 6. pontjába ütköző háborús, illetve népellenes bűncselekmények tényálladási elemeit, s miért is a vádemelés indokolt.

A már elrendelt előzetes letartóztatás indokai pedig ma is változatlanul fennállnak, ezért annak meghosszabbítása is indokolt.

Nyíregyháza, 1945. évi november hó 3. napján., nü. vezető h.

Idézendők:

1./ Terhelt.	1759/1945. nü. szám. II. 272/1945.
2./ Kirendelt védő.	
3./ Orvosszakértő.	Nyomozás befejezés vádirattal.
4./ Ungár Béla H ... u. 2-4.	
5./ Ungár Ernőné ... u. 2-4.	L.K.
6./ Tóth József ... 54.	
7./ Juhász József H. ... u. 48.	Vádirat + összes iratok Címnek.
8./ Ciháj András H. ... u. 65.	
9./ Szabó Márton H. ... u. 3.	Lajstrom: 1-4. 6. 10.
10./ Ferkó József, H. ... u.18.	Vádpertartam. 1-6. hónap
11./ Vékony Ferenc ... u. 5.	
12./ Sinka Gábor H. ... 29.	
13./ Németh Gyula H. ... 12.	<u>Fogoly piros papíron azonnal.</u>
14./ Szilágyi János H. ... u. 49.	
15./ Szücs Sándor ... u. 22.	

*

Dosszié 103-105. oldal

B e a d v á n y

B.122/1945 észrevétele (103-105)

Dr. Balla István városi főjegyző nagykanizsai lakosnak a 1759/1945. nü.II.272.1945 számú vádirattal kapcsolatban melyben azonnali szabadlábra helyezését is kéri.

Tekintetes Népbíróság!

A nyíregyházi népügyészség 1759/1945 nü. számú és II. 272/1945 jelzésű, 1945. évi november hó 21. napján kikézbcsített vádiratára észrevételemet. a törvényes határidőn belül a következőkben teszem meg.

Előjáróban le kívánom szögezni, hogy a nagykanizsai rendőrség **1945. évi április hó 30. napján vett őrizetbe**, és azóta megszakítás nélkül fogva tartva vagyok. Bár ezen őrizetbe vétel nem a népügyészség rendeletére történt, a tényen ez mit sem változtat, így joghátrányt szenvedek akkor, amikor letartóztatásom

időpontjául a vádirat **1945. június hó 19. napját jelöli meg**. Hogy a rendőrség – félretéve minden jogszabályt – csak június 16 napján kísértetett át a népügyészségre, éppen olyan kevésbé rajtam múlt, mint az, hogy az ügyem – bár kiegészítő, illetve kiegészítő nyomozás nem történt – december 17-én, tehát 6 hónap és 1 napi ügyészségi tartózkodás után kerül érdemleges elbírálásra.

A vádirat a Népbíróságokról szóló rendelkezések 4 pontjába ütköző bűncselekmények elkövetésével vádol. E vádpontokat egyenként a következőkben részletezem:

a) A 81/1945. M. E. rendelet 13. §-ának 1. pontja a következőket mondja: „Háborús bűnös az is, aki nyomtatványban (bármely módon sokszorosított iratban) gyülekezet előtt elmondott beszédben, vagy rádió útján a háború fokozottabb mértékben való folytatására, vagy a háborúba való belépésre izgatott.”

A vádirat ezzel kapcsolatban a „*Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja*” és „*Csak a győzni akaró magyarság győzhet*” cím alatt a Nyírvidek Szabolcsi Hírlapban megjelent cikkekben látja a bűncselekmény elkövetését.

Annak leszögezése mellett, hogy ezen, a vádiratban ismertett és inkriminált újságközleményekben **nem tudom felismerni** a háború fokozottabb mértékben való folytatására történő izgatást, ezzel kapcsolatban a következőket adom elő.

A „Mi a KABSZ célja” című közleményt nem én írtam, amint ezt mindkét ügyészi kihallgatásom alkalmával hangsúlyoztam, hanem *Dr. Füsthy Molnár Lajos* járásbíró. Aki egyszer életében hallotta Füsthyt, vagy olvasta cikkeit, a mondatszerkesztésekből azt azonnal megállapíthatja. A mondat szerkesztés kétségtelen dinamikus módja igen jellemző. Az igaz, hogy *Füsthy Molnár* ezen újság-cikket felhozta hozzám, hogy olvassam el; nekem azonban hivatali dolgaim miatt erre nem lévén időm, azt nem olvastam el. Ő azután eltávozott. Hogy ezen ismerettség alatt a nevem szerepel arról első ügyészi kihallgatásom során értesültem. A teljes cikket ma sem ismerem.

Nem helytálló a vádirat azon indoklásbeli megállapítása, hogy ezen közleményt aláírtam. **Nem tudja a vádhatóság ezen aláírásomat előmutatni, a nyomtatott sk pedig még nem aláírás.**

A „*Csak a győzni akaró magyarság győzhet*” című beszédet – **amint a második ügyészi kihallgatáson megmutatott újságszám már a címében is igazol – nem én**, hanem *Füsthy Molnár* mondta. Itt tehát a vádhatóság ténybeli tévedésével állok szemben, mely úgy a vádló, mint indokló részben felmerül, tehát elírásról sem lehet szó.

Ezzel kapcsolatban csak annyit, hogy szó sem volt ott táborozásról, nem hagyta volna el akkor az újságíró a megjelent „előkelőségek” felsorolását mindössze arról, hogy volt egy összejövetel, melyen megjelentünk vagy 20-an, én bejelentettem, hogy *Füsthy Molnár* kíván beszélni, majd megköszöntem a beszédet. Udvariassági aktus. Ebből született azután az újságírói nagytáborozás fellengzős cikke.

A Nyírvidék Szabolcsi Hírlapot rendszeresen nem olvastam. E cikkekről csak most értesültem. De hozzáteszem azt, hogy ha tudtam volna is róla, már a megtörtént tényen úgy sem lett volna módom változtatni. Cáfolatot pedig a jelenlegi sajtótörvény mellett nem látok érdemesnek közreadni. Ezért nem cáfoltam meg pl. az ez év májusában a Magyar Népből és Szabolcsi Hétfőben személyemmel kapcsolatban megjelent cikkeket sem, pedig az valamivel debonesztálőbb volt reám nézve pl: milliós ékszer stb. Abogym nem cáfoltam most, úgy sem cáfoltam akkor sem.

b) A 81/1945 M. E. rend. 13. §-nak 3. pontja 1. bekezdésében felsorolt bűncselekményt nem értem, mert, mennyiben meríti ki az a cselekményem, hogy a KABSZ szervezését elvállaltam, de az eredménytelen maradt, így a KABSZ nem alakult meg.

A KABSZ velem közölt és általam az óta is ismert célja a fronton lévők és hozzátartozóinak jelenlegi és jövőbeni érdekvédelme. Háború ütötte sebgyógyítás. Ma is elvállalnám, hiszen a front katonájának legtöbbje nem felelős a háborúért. Amikor azután a KABSZ vezetősége egy aktív pártpolitikust választott meg vezetőjének, minden kedvemet elvesztettem. Ezt a vezetőséggel egyedül az országban én közöltem, bejelentettem, hogy ilyen körülmények között megszervezve Szabolcsba és Nyíregyházán a KABSZ nem lesz. A központ kérésére – minthogy akkor már befejezett tény volt Nyíregyházáról való távozásom – megvártam, hogy áthelyezéssel hagyjam ott a Szövetséget, és **új állomáshelyemen semmiféle érintkezést a Szövetség ott már megalakult kanizsai törzsével fel nem vettem. Igazolja ezt az, hogy a kanizsai rendőrség – bár 16 napig nyomozott – ilyen irányban sem produkált semmi adatot.** Elborította ezt is, mint annyi magyar megindulást a napi politika hulláma és a személyi kultusz.

Hogy ez a szövetség mennyiben támogatta a nyilas mozgalmat, azt nem tudom felfogni. Hiszen itt a nyilas frontharcosok parancsra nem léptek be a szövetségbe, Pesten pedig állandó összecsapások voltak a KABSZ tagok és a nyilasok között. Hát ezzel támogatta a szövetség a nyilas mozgalmat?

c) A 81/1945. M. E. rendelet 15. §-nak 3. bekezdésének velem szemben való alkalmazása súlyos közigazgatásjogi tévedés. A városi aljegyző még úgyis, mint közellátási előadó nem joghatósággal bíró közalkalmazott. Ilyenről me-

gyei városoknál csak a polgármesternél lehet szó és bizonyos mértékben a rendőri és községi bíraskodással megbízott tisztviselőnél.

Az 1929. évi XXX. t.c.-a megyei városi közigazgatás alfája – csak annyi lehetőséget ad a polgármesternek, hogy „egyéni felelősségének érintetlenül hagyása mellett” egyes ügyosztályvezető tanácsnokokat a kiadmányozás jogával ruházhat fel. Tehát még az ilyen ügyosztályvezető tanácsnok sem válik joghatósággal bíró közalkalmazottá. Hát még az aljegyző?

Az ezzel kapcsolatban velem ismertetett tanúvallomásokra véleményemet részletesen a rendőrségi kihallgatásom során különben már elmondottam. Megjegyzem, hogy az állatok levágásához vételi jegy kellett, amit nem én osztottam ki.

d) Az 1440/45 M. E. rendelet 10. §-nak 6. pontja így szól: **„aki fasiszta és a demokráciaellenes uralmi rendszer hatalmi eszközeinek saját céljaira való felhasználásával szemérem, vagy személyes szabadság elleni bűncselekményt követett el – népellenes.”** Idéztem ezt a Ries-Major-féle kiadványból.

A vád szerint vagyon elleni bűncselekményt követtem el. Mit keres ez akkor a Népbíróság előtt? E vádponttal szemben hatásköri kifogást emelek.

Különben is szabályszerű igénylésre utalta ki a polgármester az *Ungár* házat a megalakítandó Szövetség céljára. A városi bizottságtól Ungár Ernő és Béla lakását vettem át üresen. Még ha rossz is a Reis-Major kiadvány és szerepel a „vagyon” delictum is, nem kellett ide semmiféle „hatalmi eszköz” hiszen mindenki igényelhetett lakást, üzlethelyiséget stb. én meg nem is saját céljaimra igényeltem. Különben nem tudom ki az az *Ungár Béla*, lakásába nem voltam, de különben sem volt szokásom képet, vitrin tárgyat, játékot, vagy bármi „eltulajdonítani”. Talán a gyermekjátékkal a hivatalba játszottam, mint akkor még nőtlen ember?

Mindezek után előadom azon úgy érzem méltányos kérelmemet, hogy mivel szolgálati helyemet nem hagytam el – talán én vagyok az egyedüli közalkalmazott itt a népbíróság előtt, aki nem menekült el – szokésemtől 6 és fél hónapi fogva tartásom után nem kell tartani, ezért tárgyalásomig szabadlábra helyezésemet elrendelni szíveskedjék.

Nyíregyháza, 1945. november hó 23. napján

80

bűnjel elkövetését a Btk. 61. §-a alapján
 részére kiadását a Bp. 488. §-a alapján
 elrendeli és a ^{bűnjel} ~~bűnjelnek~~ az ítélet jogerőre emelkedése után a kir. ügyésznek megköldi
 elvitelére a jogosítottat felhívja

Az ügyvédek díja fejében a Bp. 485. §-a alapján
 részére
 szemben pengőt és
 részére
 szemben pengőt állapít meg/.....

népbíróság
 A ^{187. sz. §-a} ~~187. sz. §-a~~ ^{187. sz. §-a} elrendeli, hogy az ítélet jogerőre emelkedése után,
 a ~~Bp. 404. §-a~~ ^{Bp. 404. §-a} alapján a vádlott erkölci és vagyoni bizonyítványával, va-
 tamint a költségjegyzékkel együtt a *nyíregyházi újs.* kir.
 ügyészszéggel, az *Orsz. Bírósági Hivatal* ~~.....~~
Szabolcsvaranyai város Lakóhivatalával és a
 mint a vádlott felettes hatóságával és a Bp. 330. §-a alapján a mellék-
 büntetés nyilvántartása végett
 város polgármesterével közöltessék.

1876.
1876. szeptember 14.
 Ezzel szemben a népbíróság Dr. Balla István vádlottat
 az elűző ~~parancs~~ i. d. az 1440/1945. M. E. 22. sz. rendelet 10. §-ának
 6. pontjában meghatározott újszerű büntető pénzt emelt
 vád és következményei alál a Bp. 326. §-ának 2. pontja
 alapján felmentette. —

Indokolás:

A népbíróság Dr. Balla István vádlott nyilatkozata, valamint a fő-
 tárgyaláson kihallgatott Juhász József, Tóth József, Gábor, András, Balázs
 Márton, Székely Gábor, Szilágyi János, Szucs Sándor és Vékony Pálhoz szem-
 vallomási, és ismertetett, valamint a felolvasott újszerű ítélet alapján,
 végül az orvosszakértő szakvéleménynek figyelembevételével az a-
 lábbi tényállást állapította meg:
 Dr. Balla István vádlott - aki 1944-ben Nyíregyháza városra költözött -
 volt 1944. szeptember havában elvált és a helyi arcvonal Balassziói Szabócska
 Szabolcsvaranyai és Nyíregyháza Városi szarvadtételek megismeréséért.

8. A Nyíregyházi Népbíróság ítélete

24
834

egyéb tetteiben is húzómozabb időn át olyan folyamatos tevékenységet fejtett ki, amely alkalmas volt arra, hogy fasiszta és demokrácia ellenes irányzatok megsejtése céljából a közfelvilágást jelentősen mértékben befolyásolja és az országba közösen terelje.

Nem taglalta a népbíróság megállapíthatónak a vádlott büntetését az 1940/1945 E. 2. sz. rendelet 10. §-ának 1. pontjában előírt háborús bűntettben az írt, mert vádlottnak "Hírvetési Törvonal Bajtarsi Szövetség elnöke" című cikkében sem a háborúba való lépésre, sem a háború fokozottabb mértékben való folytatására vonatkozó igazságtényekről semmi feltűnővé nem tudta. A rendelet 10. §-ának 3. pont 1. bekezdésében írt háborús bűntettben pedig azért nem állapította meg a népbíróság a vádlott büntetését, mert arra vonatkozóan, hogy vádlott mint nyilas párttag, a nyilas létszám növelésében vagy a létszám után a hatalom megtartásában bármiféle tevékenységet is fejtett volna ki, sem a nyilasok soraiban, sem a főtörvényszéken adat nem került elő.

226

226

Vádat emelt még a népbíróság Dr. Balla István vádlott ellen I. r. b. évi 1440/1945 E. 2. sz. rendelet 10. §-ának 3. pontjában előírt közvesztés büntetés miatt is azért, mert mint a K. I. B. Sz. szervezője, a fasiszta és demokrácia ellenes irányzatok terjedését a hatalmi eszközökkel segítve céljára való felhasználásával, a jóslati büntetésnek követeitől az írt, hogy Nyíregyházán 1944 május havában, amikor a K. I. B. Sz. Nyíregyházi szervezete részéről Urbán Béla nyíregyházi lakos Luther utca 2-4 alatti lakását látogatta, a lakásból több értékes képet vitrinárgépet és „peraképeket” jogtalanul elvitte.

A főtörvényszék a népbíróság idevonatkozóan kikelt adata: Urbán Béla és Ungár Ernőné tanárnak, 2 tanuk közvetlen emlékeikük alapján idevonatkozóan semmi nem tudtak, csak hallották egy Szatmari nevű tisztviselőtől, hogy a lakásuk átadásakor vádlott néhány miniatűr képet és vitrin tárgyat magához vett. Eltekintve attól, hogy arra vonatkozóan sincs semmi adat, hogy micéiből vette ezekhez a vitrin tárgyakat magához a vádlott, a népbíróság nem taglalta a két tanúnak a hallgatásán alapuló vallomását olyan meggyőző bizonyságnak, ami a vádlott bűntudatát szemben a vég idevonatkozó részlet igazolná, ezért a népbíróság Dr. Balla István vádlottat a végpont és idevonatkozó nyilasi alól a bűnvád perrendtartás 320. §-ának 2. pontja alapján mentette fel.

A büntetés kiszabásánál a népbíróság, amelynek körülményként mérlegelte a vádlott részbeni bűr nem teljes erkölcsi súlyu bűntudatát, nos, családias volt, és azt a tényt, hogy a K. I. B. Sz. szervezettel a későbbi folyamán sokként vizsgálódott, súlyosbítoznak vette a halmozatot. A büntetési körülmények viszonylatára figyelemmel a népbíróság úgy találta, hogy a rendelkezés részben kiszabott helyszerelemmel büntetés áll arányban a vádlott alanyi büntetésének fokával a családjának tárgyi súlyával, ezért is azt róta ki.

A népbíróság a vádlott által indítványozott bizonyítás megtagadása iránti kérelmet azért utasította el, mert a vádlott bizonyították a bizonyítékoknak a további bizonyítást feleslegesnek találta.

Az ítélet egyéb rendelkezése a felhívott törvényes eljárásokon alapulnak és vádlott elítélésének a Következményei.

Nyíregyháza 1945 évi december hó 17.

Urbán Béla
 J. Garay Gyula
 Cinkler István
 népbírósági elnök

Li. 8 péld. ban leírando, s felterjesztés végett bemutatando.

**A nyíregyházi népbíróság
B.122/1945/12.**

A Magyar Nép nevében!

A nyíregyházi népbíróság, mint büntetőbíróság háború és népellenes büntettek – miatt

Dr. Balla István ellen indított bűnügyben nyilvános főtárgyalás alapján meghozta a következő

Í t é l e t e t

Dr. Balla István vádlott, 34.éves, ág. ev vallású, nyíregyházi születésű, nagykanizsai lakos, magyar állampolgár, nős *Ertl Irénnel*, családos (1. gyermek), városi főjegyző, katona volt, atyja: + *Balla Jenő*, anyja: *Bencs Etelka*, vagyontalan, aki 1945.évi június hó 19. napjától előzetes letartóztatásban van,

bűnös, 1 rb, az 1440/945.M.E.sz.rendelet 10.§-ának 4.p.-ba és 1 rb. Ugyanezen rendelet 12.§-ának 2.p.-ba, valamint 1 rb.a 81/1945.M.E.sz. rendelet 15.§-ának 3.p.-ba ütköző népellenes büntettekben.

Ellenben a népbíróság *Dr. Balla István* vádlottat az ellene 1 rb. az 1440/45 M.E. sz. rendelet 10. §-ának 6. pontjában meghatározott népellenes büntett miatt emelt vád és következményei alól a Bp. 326 §-ának 2. pontja alapján felmenti.

A népbíróság ezért *Dr. Balla István* vádlottat az 1440/1945. M.E. sz. rendelet 11. §.a. pontja és ugyanezen rendelet 13. §-a alapján a Btk. 96 és 99. §-ának felhívásával összbüntetésül:

5-/(öt)/ évi kényszermunkára, mint főbüntetésre, ezenfelül a hivatkozott rendelet 1. §.-ának 8. pontja alapján politikai jogai gyakorlásának 15 évre való felfüggesztésére, mint mellékbüntetésre ítéli.

A kényszermunkát megkezdésének napjától, a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését a szabadságvesztés elévülésének befejezésétől kell számítani.

A vádlott az 1896: XXXIII. tc. (Bp) 480. §-a értelmében köteles az eddig felmerült bűnügyi költséget – 4500 Pengőt-t és az ezután felmerült bűnügyi költséget az államkincstárnak megtéríteni, de a költséget a népbíróság az 1890: XLIII. tc. 4 §-a alapján egyelőre behajthatatlannak nyilvánítja. A népbíróság elrendeli, hogy az ítélet jogerőre emelkedése után Nbr. sz. § alapján a költségjegyzékkel együtt a nyíregyházi népügyszésséggel, az Orsz. Bűnügyi Nyilv. Hivatallal, Nagykanizsa város Lakáshivatalával közöltessék.

I n d o k l á s

A népbíróság *Dr. Balla István* vádlott nyilatkozata, valamint a főtárgyaláson kihallgatott *Juhász József, Tóth József, Cibály András, Szabó Márton, Simka Gábor, Szilágyi János, Szűcs Sándor* és *Vékony Ferenc* tanúk vallomásai, az ismertetett, valamint a felolvasott újságcikkek alapján, végül az orvos-szakértő szakvéleményének figyelembevétele mellett az alábbi tényállást állapította meg:

Dr. Balla István vádlott – aki 1944-ben Nyíregyháza megyei jogú város aljegyzője volt – 1944. év május havában elvállalta a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség Szabolcs-vármegyei és Nyíregyháza Városi szervezetének megszervezését.

Ennek eredményessége érdekében a Nyíregyházán megjelenő nyírvidék szabolcsi hírlap 1944. évi május 27-iki számában „*Mi a Keleti Arcvonal bajtársi Szövetség célja?*” címen az ő és két társa aláírásával ellátva egy felhívási közleményt tett közzé, amelyben a többek között a következőket mondja:

„A szövetség zárt csatarendbe tömöríteni akarja mindazokat, kik a Keleti Arcvonal poklában a legnagyobb áldozatot vállalták a magyarságért s egyben korona tanúi lettek a minden nemzet számára halálos veszedelmet jelentő vérgőzös bolsevizmusnak.

Feladatunk kettős: Nemzetszolgálat és érdekvédelem.

Szolgálat: biztosítani akarjuk a külső és belső front szilárdságát, bele akarjuk égetni minden magyar lelkébe a feltétlen győzelmi akaratot, s minden poklon keresztül ki akarjuk barcolni a végső magyar győzelmet fajtánkért, az új Európáért. Nem akarunk sem kint, sem bent gyáva kétkedőket, hitetlenkedőket látni. Ezek sürgősen és örökre némuljanak el, mert különben gyáva hazaáruló kishitűségüket mi fogjuk a torkukra forrasztani. De barcolni akarunk itthon is a szellem, a lélek fegyvereivel, az igazságosabb, testvériesebb és magyarabb Magyarorszáért. Harcolni akarunk a nemzeti szocializmuskor eszméje jegyében megteremtendő egységes magyar nemzet szervezetéért, a magyar szocializmusért.” stb.

KABSZ céljaira kiigényelte Nyíregyházán a Luther utca 2–4. szám alatt elfekvő Ungár-féle házat, ahol a Szövetség be is rendezkedett. Mint a vármegyei szervezéssel megbízott kiküldötte az egyes községek részére a belépési nyilatkozatokat, részt vett a Szövetség táborozásán, s az 1944. június 22-én tartott dísztáborozás megnyitó beszédében, a táborozáson összegyűlt szövetségi tagok előtt „határozott és kemény szavakkal mutatott rá a bolsevizta veszélyre, a magyarság harcoss helyzetére, az egyedüli útra, melyen minden hazáját szerető és felelősségét átérző magyarnak járnia kell.”

További tényállásként állapította meg a népbíróság, hogy vádlott 1944. évi június hó 10-ig Nyíregyháza város közellátási előadója volt. Mint ilyennek hatáskö-

rébe tartozott a levágásra kerülő sertéseknek az egyes húsiparosok között való szétosztása. Ezt vádlott rendszerint a kisiparosok hátrányára, s *Hegedűs András* nyíregyházai nagyvágó előnyére intézte el. Amikor *Hegedűs András* egyszeri levágásra 20–25 sertést kapott, ugyanakkor a kisebb iparosoknak 1–2 sertés jutott.

1943-ban a város zsírellátásnak a biztosítására Szabolcs vármegyétől 200 q. margarint kapott kölcsön, akként, hogy azt zsírban és pedig a kiutalt margarin mennyiség 50 %-ban fogja később visszaadni. Amikor sor került a kölcsön megadására, a város nevében vádlott azt a 200 db sertést, amelyből a visszaadandó zsírmennyiség termeltetett ki, mind *Hegedűs András* kapta meg. Amikor a húsiparosok emiatt panasszal fordultak a vádlotthoz, nevezett elutasította őket azzal, hogy ő csak Hegedűssel tárgyal e kérdésben, mert azt így látja jónak.

Dr. Balla István vádlott a főtárgyaláson bűnösségét nem ismerte el. A tekintetben, hogy felkérésre elvállalta a *Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség Szabolcsi és Nyíregyházi* megszervezését, ténybeli beismerést tett. Védekezése szerint ezt azért tette, mert a Szövetség megalakulásakor mint érdekvédelmi szövetség a fronton lévő katonák és hozzátartozóiknak érdekvédelme jegyében alakult meg. Később, amikor *Imrédy* lett a Szövetség vezetője, s így a szövetség politikai szintre került, ő azonnal bejelentette a szervezet munkájától való visszalépését. Azonban szervezéstől véglegesen csak akkor lépett vissza, amikor Nagykanizsára főjegyzőnek nevezték ki.

A népbíróság vádlott idevonatkozó védekezését nem fogadta el. Nem pedig azért, mert amennyiben vádlott valóban nem kívánt volna politikai irányú szervezetben szervezkedést folytatni, úgy akkor, amikor látta annak igazi célját, attól azonnal vissza kellett volna lépni, s nem abban tovább működni. De egyébként vádlott a későbbiek során önmaga cáfolta meg ezen védekezését, amikor beismeri, hogy a KABSZ-nak 1944. június 24-én tartott táborozása alkalmából ő indítványozta Imrédynek táviratilag történt üdvözlését.

Beismerte vádlott azt is, hogy a Nyírvidék Szabolcsi Hírlapban „*Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja?*” című újságcikk az ő tudtával és bejegyzésével tétetett közzé. Azonban – védekezése szerint – annak tartalmát nem ismerte, mert akkor másnemű hivatali elfoglaltsága miatt azt elolvasni nem tudta.

A vád tárgyává tett másik újságcikkben közölt beszédével kapcsolatban azt adta elő, hogy ő ez alkalommal megtartott táborozást pár szóval csak megnyitotta és bezárta, azonban az összejövetelel a beszédet nem ő, hanem *Füsthy Molnár* mondta el.

A hírlapi közleményekkel kapcsolatban a népbíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy *amennyiben azok nem fedték a valóságot, úgy a fennálló törvények értelmében neki a cikk tartalma, vagy esetleges átformálása, illetőleg hely-*

telen szövegezése miatt helyreigazító nyilatkozat közzétételét kellett volna kérnie. De mert azt nem tette, ezzel a közölt újságcikk tartalmát magáénak elismerte, illetve a tudósítást helyesnek találta, s így azt magáénak elfogadta, ami védekezésével szemben most megnyugtató bizonyítékot nyújt, ezért a népbíróság az idevonatkozó tárgyalást megállapította.

Tagadta vádlott azt, hogy mint közellátási előadó, a vágómarha és sertések kiosztását ő intézte volna, s hogy az egyes húsiparosok rovására az elosztás szabálytalanul történt volna meg. Vallomása szerint a város Közellátási Hivatala éppen ezért vette kezébe a szétosztást, mert a húsiparosok egymás között megállapodni nem tudtak. A közellátási hivatal azután a szétosztást az üzlet vevőkörének, fogyasztásának figyelembevételével összeállított hivatalos statisztika alapján végezte.

Vádlottnak ezt a védekezését megcáfolták s igazolták az idevonatkozó vádbeli tényállást a főtárgyaláson kihallgatott tanúk. Nevezetesen: *Jubász József* tanú szerint a vádlott, aki a közellátás vezetője volt, a kisiparosokkal szemben lehetetlen bánásmódot folytatott. Míg a marha és sertés levágásoknál a kisiparos alig 1–2 kiutalást kapott, addig *Hegedűs András* ennek a többszörösét kapta. Ugyancsak nevezett nagyvágó kapta meg a margarin visszatérítéséért járó 200 db sertésből kitermelendő zsírkitermelését is, dacára annak, hogy a margarin szétosztásában minden húsiparos részt vett.

Amikor ezért – vallja tovább tanú – *Dr. Ballához* felment megkérni őt, hogy a sertéseket egyformán ossza szét, elutasításban volt részük s kijelentette vádlott, hogy csak *Hegedűssel* tárgyal. *Cziha András* tanú – bár nincs közvetlen panaszja vádlott ellen – de szerinte is arányosabb lehetett volna a sertéseknek az egyes húsiparosok között való szétosztása. Szabó Márton tanú vallotta: hogy jelen volt, amikor a húsiparosok küldöttsége a vádlottnál járt s ott nevezett kijelentette, „hogy a hentesek kezében vannak és most fogja kicsavarni a nyakukat”. *Sinka Gábor* tanút a vádlott önkényesen két-három ízben kizárta a kiutalásból. *Szücs Sándor* tanú szerint is *Dr. Ballának*, mint a közellátás vezetőjének tudható be, hogy a vágó állatok kiutalásánál a kisiparosok mindig hátrányt szenvedtek. Megerősíti a tanú *Jubász József* tanúnak azt a vallomását, hogy míg a kisiparos egy-két sertést kapott, addig *Hegedűs* 20–25 darabot. Az, hogy 100 sertés közül levágásra ő 1–2 darabot kapott, míg *Hegedűs* 20–25-öt, évente többször megtörtént. Végül *Vékony Ferenc* tanú is kevesellte a részére kiutalt sertés, s amikor ezért a vádlottnál orvoslást keresett, ő kérelmét durván elutasította.

Míndezeket egybevetve a Népbíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy vádlott tagadásával szemben az idevonatkozó tényállás is bizonyítva van, miért is az teljes bizonyossággal megállapítható.

A megállapított tényállás birtokában eldöntendő kérdést az képezte, hogy vádlottnak a tényállásban foglalt cselekményei a vád szerint, vagy attól eltérően minősülnek-e? Miután nem volt vitás az, hogy vádlott a KABSZ megszervezését elvállalja, tehát fasiszta szervezetben tisztséget vállalt, ezért az ő bűnössége az Nb. nov. 12. §-nak 2. pontjában megállapítandó volt. De megállapíthatónak találta a népbíróság a vádlott bűnösségét a hivatkozott törvény 15. §-ának 3. pontjában is, *mert vádlott, mint közellátási előadó, tehát joghatósággal bíró közalkalmazott, következetesen népellenes hivatali működést fejtett ki.* Végül megállapította a népbíróság a vádlott bűnösségét a Nb. nov. 10. §-val kiegészített 81/1945 M. E. sz. rendelet 15. §-ának 4. pontjában is, mert vádlottnak a megállapított tényállásban foglalt az a cselekménye, hogy *a KABSZ megszervezése érdekében nyomtatványban s gyülekezet előtt elmondott beszédében, valamint a tényállásban foglalt egyéb tetteiben is huzamosabb időn át olyan folyamatos tevékenységet fejtett ki, amely alkalmas volt arra, hogy fasiszta és demokrácia ellenes irányzatok megerősítése céljából a közfelfogást jelentős mértékben befolyásolja, s az országra káros irányba terelje.*

Nem találta a népbíróság megállapíthatónak a vádlott bűnösségét az Nb. rendelet 13. §-ának 1. pontjába ütköző háborús büntettségben azért, mert vádlottnak „Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja?” című cikkében sem a háborúba való lépésre, sem a háború fokozottabb mértékben való folytatására vonatkozó izgatás tényálladási elemeit feltalálni nem tudta. A rendelet 13. §-ának 3. pontja 1. bekezdésében írt háborús büntettségben pedig azért nem állapította meg a népbíróság a vádlott bűnösségét, mert arra vonatkozóan, hogy vádlott, mint nyilas párttag, a nyilas lázadás előkészítésében vagy a lázadás után a hatalom megtartásában bármiféle tevékenységet is fejtett volna ki – sem a nyomozás során, sem a főtárgyaláson adat nem merült fel.

Vádat emelt még a népügyészség *Dr. Balla István* vádlott ellen I. rendbeli az 1440/1945. M. E. sz. rendelet 10. §-ának 6. pontjába ütköző népellenes büntettség miatt is azért, mert mint a KABSZ megyei szervezője, a fasiszta és demokráciaellenes uralmi rendszer hatalmi eszközeinek saját céljára való felhasználásával vagy elleni bűncselekményt követett el azáltal, hogy Nyíregyházán *1944 május havában, amikor a KABSZ nyíregyházi szervezete részére Urbán Béla nyíregyházi lakos Luther utca 2-4 alatti lakását átvette, a lakásból több értékes képet vitrintárgyat és gyermekjátékot jogtalanul eltulajdonított.*

A főtárgyaláson a népbíróság idevonatkozóan kihallgatta: *Ungár Béla* és *Ungár Ernő* né tanúkat. E tanúk közvetlen észleletük alapján idevonatkozóan semmit nem tudnak, csak hallották egy *Sztanek* nevű tisztviselőtől, hogy a lakásuk átadásakor vádlott néhány miniatűr képet és vitrintárgyat magához vett. Eltekintve attól, hogy arra vonatkozóan sincs semmi adat, hogy mi célból vette ezeket a vitrin tárgyakat

magához a vádlott, a népbíróság nem találta e két tanúnak a hallomáson alapuló vallomását olyan megnyugtató bizonyítéknak, ami a vádlott tagadásával szemben a vád idevonatkozó részét igazolná, ezért a népbíróság *Dr. Balla István* vádlottat e vádpont és következményei alól a bűnvád perrendtartás 326. §-ának 2. pontja alapján mentette fel.

A büntetés kiszabásánál a népbíróság enyhítő körülményként mérlegelte a vádlott részbeni, bár nem teljes erkölcsi súlyú beismerését, nős, családos voltát, s azt a tényt, hogy a KABSZ szervezésétől a későbbiek folyamán önként visszalépett. Súlyosbítóknak vette a halmazatot. A bűnösségi körülmények viszonylatára figyelemmel a népbíróság úgy találta, hogy a rendelkező részben kiszabott kényszermunka büntetés áll arányban a vádlott alanyi bűnössége fokával s cselekménye tárgyi súlyával, miért is azt róttá ki.

A Népbíróság a vádlott által indítványozott bizonyítás kiegészítés iránti kérelmet azért utasította el, mert a tényállást tisztázottnak s így elbírállhatónak a további bizonyítást feleslegesnek találta.

Az ítélet egyéb rendelkezése a felhívott törvényszakaszon alapulnak és vádlott elítélésének a következményei.

Nyíregyháza, 1945. december hó 17.

1 év után

**Fellebviteli Tárgyalás
ahol a NOT Nyíregyházára delegálja emberét,
és ott tartatik meg a tárgyalás**

Dosszié 86-88. oldal

V é g z é s

NOT.IV.1221/16
1946.

A Népbíróságok Országos Tanácsa a népellenes büntett miatt vádolt *Dr. Balla István* ellen indított bűnügyet, amelyben a Nyíregyházi Népbíróság 1945.évi december hó 17. napján B.122/1945/12. sz. alatt ítéletet hozott, a népügyésznek a vádlott terhére az eltérő minősítés és a felmentő rész miatt és súlyosbítás végett – amelyet a népfőügyész Nf.4292/1946. sz. alatt kelt írásbeli nyilatkozatával fenntartott – továbbá a védőnek a bűnösség megállapítása miatt felmentése, illetőleg enyhítés végett bejelentett fellebbezése folytán megtartott nyilvános fellebviteli tárgyaláson vizsgálat alá vett, s meghozta a következő

v é g z é s t

A Népbíróságok Országos Tanácsa a mai fellebviteli tárgyalás elnapolása mellett a Nbr. 60. §-ára való utalással a Bp. 402. §-a alapján a bizonyítás kiegészítését rendeli el és annak Nyíregyházán való foganatosítása végett a Bp. 403. §-a alapján az ügyben eljáró *Dr. Gáspár Tivadar* előadó bírót bízza meg.

A vádlott védője által előterjesztett szabadlábra való helyezés iránti kérelmét elutasítja.

A bizonyítás felvételének a következő ténykörülmenyre kell kiterjedni:

1.) *Tisztázandó* a Nyíregyháza és környéke szappanellátására vonatkozó és Németh Gyula szappanfőző mester nyíregyházi lakos kijelölésére, illetve mellőzésére vonatkozó körülmények. Különösen tisztázandó, hogy *Németh Gyula* kijelölése mellőzésének *mi volt az oka*, s miért lett szappanfőzéssel *Sarok Gyula* szappanfőző mester megbízva.

2.) *Tisztázandó*, hogy Nyíregyházán a *marha és sertés állatok kiutalása*, s ez alapon azok *vágatása a húsiparosok között mi alapon történt*, azt teljes jogkörrel felruházva ki intézte, illetve kinek a hatáskörébe tartozott, a kiutalás

körül voltak-e szabálytalanságok és milyen mértékben. Megállapítandó, hogy vádlott úgy az élőállatok kiutalása, mint a közéletmezés egyéb terein *követett-e el szabálytalanságokat*, s ha igen, azok miben állottak. Való-e az, hogy vádlott ellen sok panasz merült fel a közéletmezési intézkedései terén észlelt szabálytalanságok miatt, s ha való, *lett-e ezek miatt felettes hatósághoz panasz beadva*. Való-e az, hogy vádlott a vágómarha beszoigáltatása körül szabálytalanságokat követett el.

Milyen volt a vádlott magatartása közellátási előadói működése alatt, hogyan bánt a hozzá forduló felekkel, s *volt-e jogos panasz vádlott felettes hatósághoz beadva*, s ha igen, melyek ezen jogos panaszok.

3.) Való-e az, hogy *Juhász József nyíregyházi lakos*, hentes mestert lázadás miatt a *vádlott jelentette fel* az állomásparancsnokságnál és a hadtest parancsnokságnál, ha igen, honnan tudja ezt a tanú. Való-e az, hogy *Juhász Józsefet* a feljelentés alapján a *hadbíróóság elítélte?* Ez ügygel kapcsolatosan az összes ténykörülmények felderítendők.

4.) Való-e az, hogy vádlott a *Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1944. évi május 27. napján megjelent számában közzétett „Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja” – című cikket nem írta* alá, s hogy az e cikk alatt szereplő *s.k.-val ellátott* névalírást *Füsthly Molnár Lajos* eszközölte a vádlott beleegyezése nélkül.

5.) Való-e az, hogy vádlott a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség által rendezett dísztáborozáson *nem mondott beszédet*, hanem csak egy pár szóval azt megnyitotta és bezárta, s hogy a Szabolcsi Hírlap 1944. évi június hó 24. napján megjelent lapszámában közzétett, s a vádlottnak tulajdonított beszédet nem mondta el.

6.) Való-e az, hogy a vádlott a KABSZ részére kiutalt *Ungár Ernő* lakásáról *miniatűr képeket és egyéb vitrintárgyakat vitt el*, s azokat magánál tartotta.

7.) Beszerzendők a marha és sertés állatok kiosztására vonatkozó vágatási lajstrom és a vételi jegyek kiosztására vonatkozó nyilvántartás összes iratai, amelyek a kihallgatandó tanúk vallomásainál felhasználandók.

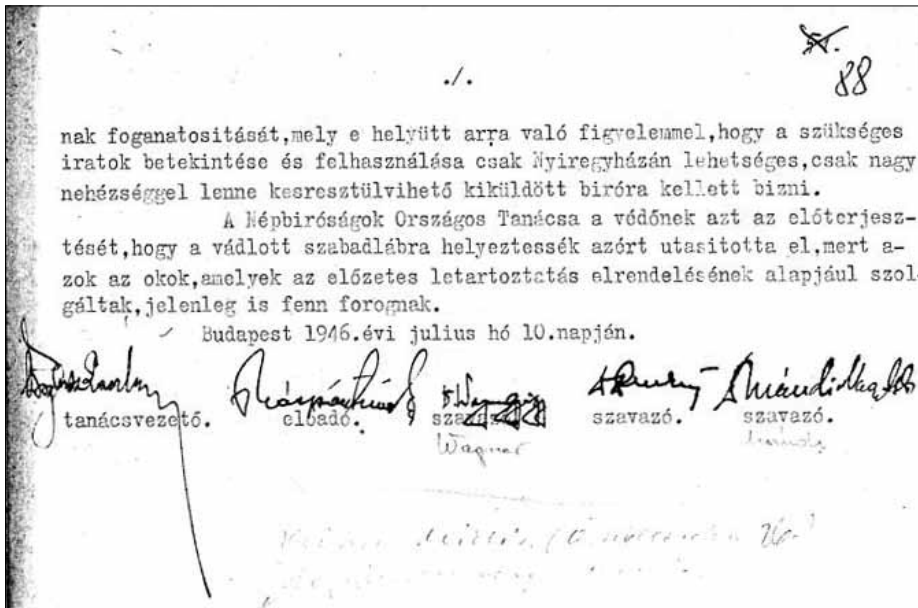
Az 1. pont alatti ténykörülmény *Németh Gyula, Sarok Gyula* és a bizonyítási eljárás alatt esetleg bejelentendő és előállított nyíregyházi lakosok, a 2. pont alatti ténykörülmény *Ferkó József, Bartos Gyula, Vascsicsin József, Dr. Balogh Gyula és Bacsik József* nyíregyházi lakosok, a 3. pont alatti ténykörülmény *Dr. Nagy János* orvos alezredes nyíregyházi lakos, a 4. és 5. pont alatti ténykörülmény – *Jákváry Kálmán* nyíregyházi a 6. pont alatti ténykörülményre *Sztanek* nevezetű egyén, nyíregyházi lakos, akinek lakcíme a lakásbejelentő hivatal útján puhatolandó ki tanúkenti kihallgatása útján tisztázandó.

I n d o k l á s

Az ügy bővebb felderítése céljából a bizonyítandó eljárásnak a jelzett irányban való kiegészítésére szükség lévén: azt elrendelni és annak fogatosítását, amely e helyütt arra való figyelemmel, hogy a szükséges iratok betekintése és felhasználása csak Nyíregyházán lehetséges, csak nagy nehézséggel lenne keresztülvihető, kiküldött bíróra kellett bízni.

A Népbíróságok Országos Tanácsa a védőnek azt az előterjesztését, hogy a vádlott szabadlábra helyeztessék, azért utasította el, mert azok az okok, amelyek az előzetes letartóztatás elrendelésének alapjául szolgáltak, jelenleg is fenn forognak.

Budapest, 1946. évi július hó 10. napján.

10. A Budapesti keltetéssel ellátott - Nyíregyházán tartott - fellebbviteli tárgyalás végzésének bűteles aláírásai

A feleség közbelép Tiszteletteljes kérelme

Dr. Balla Istvánné nyíregyházi (Virág utca 22. sz.) lakosnak férje *Dr. Balla István* elleni bűnügyben (Not.IV.1221/1946) sürgős tárgyalás kitűzése, illetve szabadlábra helyezése iránt

B e a d v á n y

Népbíróság Országos Tanácsának Elnökéhez.

Elnök Úr

Alulírott dr. Balla Istvánné tisztelettel kérem a háborús és népellenes büntett miatt férjem dr. Balla István elleni bűnügyben (Not.IV.1221/1946 szám) a tárgyalást soron kívül kitűzni, illetőleg férjem szabadlábra helyezését elrendelni. Kérelmem indokául előadom, hogy férjem ügyében az Országos Tanács bizonyításkiegészítést rendelt el, amelyet lefolytatva 1946. december 9. napjára tárgyalást tűzött ki. Sajnos azonban az Országos Tanács hivatalos akadályoztatása miatt a tárgyalást határozatlan időre elbalasztotta.

Minden reményem az volt, hogy uram ügyében – aki a legőszintébb meggyőződéseim szerint mindig a nép érdekét szolgálta, a németeket nem szerette, győzelmüket nem kívánta, okmányilag bizonyítottan a nyilasokkal nem egy alkalommal szembe került, sőt egy alkalommal közte és a nyilasok között tettelegességre is került a sor, az oroszok bevonulásakor nem menekült el, sőt Nagykanizsán mint helyettes polgármester a bevonuló oroszokat maga üdvözölte - hamarosan döntésre kerül a sor és uram szabadul, illetőleg ítélelhozás után a fejünk felett mintegy két éve húzódó borzasztó bizonytalanságnak vége szakad.

Mióta férjem le van tartóztatva 1 éves kisfiammal együtt a legnagyobb nélkülözések között élünk. Az a kereset, amit kezem munkájával szerzek meg a mai nehéz gazdasági viszonyok között még a labbérem kifizetésére is alig elég. Férjem ügyében a mielőbbi döntés létkérdés számomra.

Tekintettel arra, hogy férjem több mint 20 hónapja van előzetes letartóztatásban, tisztelettel kérem – különösen, ha az új tárgyalás egy hónapnál hosszabb időpontra volna csak kitűzhető - szabadlábra helyezését. Úgy érzem, hogy azon nem várt esetben is, ha a férjem bűnösnek lenne kimondva, a már elszenvedett fogságával bűnéért eléggé megszenvedett.

*Kérelmemet ismételten Elnök úr jóindulatába ajánlom
Nyíregyháza, 1946. december 10., Dr. Balla Istvánné*

Az iratok tanúsága szerint is ismételten 1 év telik el eredménytelenül. Ekkor ismételten a feleség lép, ezúttal férje nevében:

Dosszié 109. oldal

A kérelem, amit a vádlott helyett a színésznő feleség ír és visz fel személyesen Budapestre... és felgyorsulnak az események: gyorsan megszületik az ítélet.

<p>Népbiróságok Országos Tanácsának</p>	
<p>1947. márc. 23.</p>	<p>109</p>
<p>Utóirat</p>	<p>TV 1221/946</p>

Alulírott Dr. Balla István az ellenem No. IV. 1221/1946 szám alatt folyamatban lévő büntügyben tisztelettel kérem a s z a b a d l á b r a való helyezésem elrendelését.

I n d o k o l á s .

Ötévi szabadságvesztés büntetésre lettem ítélve nem jövevényesen, melyből 22 hónapot és 17 napot azideig kitöltöttem. Ügyemben már két ízben volt fellebbesztési tárgyalás kitűzve. A felvett bizonyítás kiegészítés során kihallgatott tanúk valamennyien ófolták az ellenem emelt vádakat.

Nis, családos vagyok s a büntetés elrendelhetőségére sem olyan, hogy megszükbőségemről kellene tartani s így szabaddbra való helyezésem indokolt.

Vyiregyhása 1947 március hó 17. napján

Tisztelettel !

Dr. Balla István

12. A Budapestre vitt kérelem, amit a feleség ír alá a férje nevében

Isten malmai ezuttal gyorsabban örölnék...

ITÉLET II.

Dosszié 84-86. oldal

x
84

NÉPBÍRÓSÁGOK ORSZÁGOS TANÁCSA.

NOE.III.122/1946-21.szám.

A Magyar Kormányzat Névében!

A Népbíróságok Országos Tanácsa a háborús és népellenes bűntett miatt védolt dr. BALLA ISTVÁN ellen indított büntető, amelyben a nyíregyházi népbíróság 1945.évi december hó 17.napján 122/1945/12. számú alatt ítéletet hozott, a népgyűlésnek a vádlott részben törvényt felmentése miatt, a vádtól eltérő minősítés miatt és a büntetés súlyosbítása végett, a vádlottnak a bűnszegség megállapítása és a büntetés enyhítése végett bejelentett fellebbezése folytán az 1947.évi június hó 11.napján megtartott nyilvános fellebbviteli tárgyaláson felülvizsgálta és megmozdta a következő

i t é l e t e t :

A Népbíróságok Országos Tanácsa az elsőbíróság ítéletének azt a részét, amellyel a vádlottat a Nbr.15.§.3.pontjában meghatározott népellenes bűntettben mondogta ki bűnszegnek, a Bp.423.§.3. bekezdése alapján megváltoztatja és a vádlottat e vád alól a Bp.326.§.2.pontja alapján felmenti.

Az elsőbíróság ítéletének a vádlott terhére fennmaradó cselekményeket az Hrnov.10.§.-nak 4.pontja és a Hrnov.12.§.2.pontja szerint minősítő részét a Bp.385.§.1.b. pontjában írt anyagi semmisségi okból a Bp.423.§.2.bekezdése alapján a büntetési tételre is kiható hatállyal megsemmisíti és a vádlottak terhére fennmaradó cselekményeket egységeseen a Hrnov.12.§.2.pontjában írt népellenes bűntetté minősíti és ezért a vádlottat a Hrnov.13.§.-a, 1.§-nak 8.pontja alapján a Btk. 21.§.-nak felhívásával 2 /kettő/ évi börtönrre mint főbüntetésre, továbbá politikai jogok gyakorlásának § 5 /öt/ évi felügyeletére mint mellékbüntetésre ítéli.

Az elsőbíróság ítéletének felmentő részét helybenhagyja, a vádlott szabadságvesztésbüntetését előzetes letartóztatásnak és rendőri őrizetnek tartalmával teljes egészében kitöltöttnak veszi elrendelő a vádlott azonnali szabadlárahelyezését és erről sürgönylevéllel intézkedik.

i n d o k o l á s :

Az Országos Tanács az elsőbíróság ítéletében megállapított tényállást - a Nbr.15.§.3.pontjával kapcsolatos rész kivételével - 1- tákosára alapjául elfogadja. A vádlott népellenes működésével kapcsolatos ítéleti tényállást azonban meg kellett változtatni, mert a főtárgyalás és a fellebbviteli eljárás során lefolytatott bizonyítékgyűjtés alkalmazásával kihallgatott tanúk vallomásaiknak egybevetéséből csupán az állapítható meg, hogy a vádlott közellátási eldőlőként az egyes huszárparók között felmerült érdekellentétet valamennyi fél

13. Az ítélet II.

-2-

megelégedésére megoldani nem tudta, ezzel kapcsolatos ténykedései azonban önmagukban népellenes tevőkenységnek nem tekinthetők, nem tartozik az Országos Tanács hatáskörébe annak a kérdésnek a vizsgálata, hogy a konkrét érdekellentét hogyan lett volna helyesen megoldandó, mert a tényállás csoport keretében hiányzik a vádlott cselekményei kövérté - t e s s é g é nek bizonyítása is. A lényeges tényálladási elem bizonyítatlansága folytán is az elsőbíróság ítéletének ezen - a vádlott büntetését a Nbr.15.§.3.pontjában meghatározott népellenes büntettség megállapító - részét az Országos Tanács megváltoztatta és a vádlottat ex vado alól a Bp.326.§.2.pontja alapján felmentette.

Az elsőbíróság helyesen állapította meg, hogy a vádlottnak a KÁBSZ megszervezésével kapcsolatos ténykedései, ennek keretében elmondott beszéde, hozzájárulásával megjelent újságcikk népellenes büntetést képeznek. A Bp.355.§.1.b. pontjában írt anyagi semmisségi okot valószínűleg meg azonban az elsőbíróság a tényállás csoport egyik : a beszédre és az újságcikkre vonatkozó részének önálló: a Nbrnov.10.§.4.pontja szerinti minősítésével. Vádlott egy ízben mondott inkriminálható beszédet és hozzájárulásával egy inkriminálható újságcikk jelent meg. E cselekményei tehát sem huzamosak, sem állandó, vagy folyamatos jellegűek, nem voltak, ezért nem minősíthetők helyesen a Nbrnov.10.§.5.pontja szerinti népellenes büntetést. Vádlott a cselekményeit is mint a KÁBSZ szervezője és szervezet érdekében követte el, tehát írászta és demokráciaellenes szervezet tisztviselőjeként tevékeny működést fejtett ki. Ezért a KÁBSZ -al kapcsolatos valamennyi cselekményét egységesen éspedig a Nbrnov.12.§.2.pontja szerint kell minősíteni. Ezért semmisítette meg az Országos Tanács az elsőbíróság ítéletét a tévesen minősítő részét és olvasztotta jogi egységbe vádlott cselekményeit.

A helyes minősítés a büntetés kiszabására is kihat. A halmozatossága folytán a súlyosító körülményt nem észlelt az Országos Tanács és az elsőbíróság által felsorolt és helyesen értékeltenyíthető körülmények alapján a vádlott javára a Btk.91.§.-ét alkalmazta a a vádlott büntetésével arányban állóan 2 évi börtönben és 5 évi politikai jogvesztésben állapította meg vádlott büntetését.

A vádlott megadólábrahelyezése a Btk.94.§.-nak imperatív rendelkezésén alapul.

Az ítélet felmentő részét helyes indokai alapján hagyta helyben az Országos Tanács.

Budapest, 1947.évi június hó 11.napján.

Dr.Kiss Kálmán s.k.tanácsvezető, dr.Sarlós Béla s.k. előadó, dr.Kovácsy Sándor s.k., dr.Csebi Pongány Béla s.k., dr.Mándi Nagy István s.k. szavazók.

NYIREGyhÁZI Törvényszék	
Bejuttatva	
7. aug. 6.	
11	
Elm. írás	
Főnöki írás	116-122
1945	8

NÉPBÍRÓSÁGOK ORSZÁGOS TANÁCSA
NOT.III. 122.1946-21. szám.

A Magyar Köztársaság Nevében!

A NÉpbíróóságok Országos Tanácsa a háborús és népellenes bűntett miatt vádolt *Dr. BALLA ISTVÁN* ellen indított bűnügyet, amelyben a nyíregyházai népbíróóságok 1945.évi december hó 17. napján 122/1945/12. sorszám alatt ítéletet hozott, a népügyészségnek a vádlott részben történt felmentése miatt, a vádtól eltérő minősítés miatt és a büntetés súlyosbítása végett, a vádlottnak a bűnösség megállapítása és a büntetés enyhítése végett bejelentett fellebbezése folytán az 1947. évi június hó 11.napján megtartott nyilvános fellebbeviteli tárgyaláson felülvizsgálta és meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Népbíróóságok Országos Tanácsa az elsőbíróság ítéletének azt a részét, amelylyel a vádlottat a Nbr.15.§3. pontjában meghatározott ***népellenes bűntettben mondotta ki bűnösnek, a Bp. 423.§3. bekezdése alapján megváltoztatja és a vádlottat e vád alól a Bp. 326.§2. pontja alapján felmenti.***

Az elsőbíróság ítéletének a vádlott terhére fennmaradó cselekményeket az Nbr. nov.10.§-ának 4.pontja és a Nbr nov. 12.§2. pontja szerint minősítő részét a Bp. 385.§1/b. pontjában írt anyagi semmiségi okból a Bp.423.§2. bekezdése alapján a büntetési tételre is kiható hatállyal megsemmisíti és a vádlottat terhére fennmaradó cselekményeket egységesen a Nbr.nov.12.§2. pontjában írt *népellenes bűntetté minősíti és ezért a vádlottat a Nbr.nov.13.§-a. 1.§-ának 8.pontja alapján a Btk.91.§-nak felhívásával 2 (kettő) évi börtönre mind főbüntetésre, továbbá politikai jogai gyakorlatának 5 évi felfüggesztésére mint mellékbüntetésre ítéli.*

Az elsőbíróság ítéletének felmentő részét helybenhagyja, a vádlott szabadságvesztésbüntetését előzetes letartóztatásának és rendőri őrizetének tartalmával teljes egészében ***kitöltöttnek veszi, elrendeli a vádlott azonnali szabadláb-
ra helyezését és erről sürgönylevéllel intézkedik.***

I n d o k l á s

Az Országos Tanács az elsőbíróság ítéletében megállapított tényállást – a Nbr.15.§3. pontjával kapcsolatos rész kivételével – ítélezése alapjául elfogadja. A vádlott népellenes működésével kapcsolatos ítéleti tényállást azonban meg kellett változtatni, mert

A főtárgyalás és a fellebbviteli eljárás során lefolytatott bizonyítás kiegészítés alkalmával kihallgatott tanúk vallomásainak egybevetéséből csupán az állapítható meg, hogy a vádlott közellátási előadóként az egyes hűsiparosok közt felmerült érdekellentétet valamennyi fél megalégedésére megoldani nem tudta, ezzel kapcsolatos *ténykedései azonban önmagukban népellenes tevékenységnek nem tekinthetők*. Nem tartozik az Országos Tanács hatáskörébe annak a kérdésnek a vizsgálata, hogy a konkrét érdekellentét hogyan lett volna helyesen megoldandó, mert e tényálláscsoport keretében *hiányzik a vádlott cselekménye következtességének bizonyítása is*. E lényeges tényálladási elem bizonyítatlansága folytán is az elsőbíróság ítéletének ezen – a vádlott bűnösségét a Nbr.15.§3. pontjában meghatározott népellenes büntettségben megállapító – részét az Országos Tanács megváltoztatta és a vádlottat e vád alól 30.326.§2. pontja alapján felmentette.

Az első bíróság helyesen állapította meg, hogy a vádlottnak a KABSZ megszervezésével kapcsolatos ténykedései, ennek keretében elmondott beszéde, *hozzájárulásával megjelent újságcikk népellenes büntetést képeznek*. A Bp. 385.§1/b. pontjában írt anyagi semmisségi okot valószínűsített meg, azonban az elsőbíróság e tényálláscsoport egyik – a beszédre és az újságcikkre vonatkozó részének önálló – a Nbr.nov.10.§4. pontja szerinti minősítésével. Vádlott egy ízben mondott inkriminálható beszédet és hozzájárulásával egy inkriminálható újságcikk jelent meg. E cselekményei tehát sem huzamosak, sem állandó, vagy folyamatos jellegűek, nem voltak, ezért nem minősíthetők helyesen a Nbr.nov.10.§4. pontja szerinti népellenes büntetetté. Vádlott a cselekményeit is mint a KABSZ szervezője e szervezet érdekében követte el, tehát fasiszta és demokráciaellenes szervezet tisztségviselőjeként tevékeny működést fejtett ki. Ezért a KABSZ-al kapcsolatos valamennyi cselekményét egységesen, és pedig a Nbr.nov.12.§2. pontja szerint kell minősíteni. Ezért semmisítette meg az Országos Tanács az első bírói ítélet e tévesen minősítő részét, s olvasztotta jogi egységbe vádlott cselekményeit.

A helyes minősítés a büntetés kiszabására is kihat. A halmazat kiesése folytán súlyosbító körülményt nem észlelt az Országos Tanács és az elsőbíróság által felsorolt és helyesen értékelt enyhítő körülmények alapján a vádlott javára a Btk. 91. §-át alkalmazta s a vádlott bűnösségével arányban állóan 2 évi börtönben és 5 évi politikai jogvesztésben állapította meg vádlott büntetését.

A vádlott szabaddábra helyezése a Btk. 94. §-ának imperatív rendelkezésén alapul. Az ítélet felmentő részét helyes indokai alapján hagyta helyben az Országos Tanács.

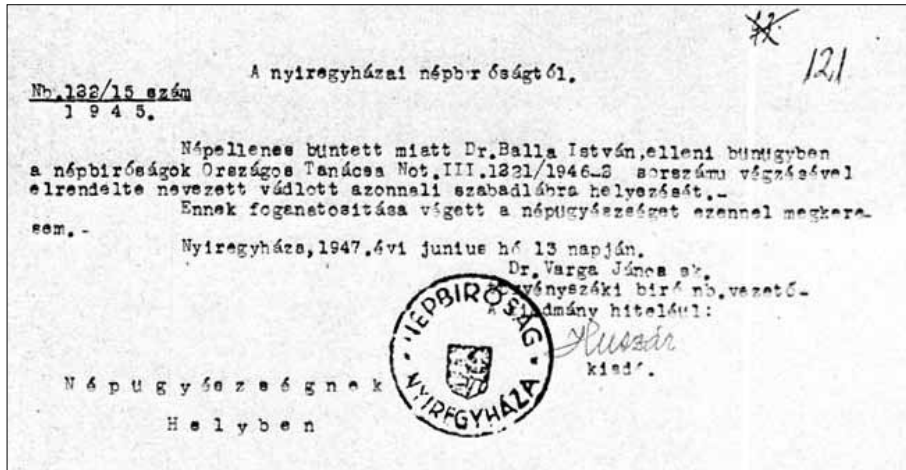
Budapest, 1947. évi június hó 11. napján.

dr. Kiss Kálmán s.k. Tanácsvezető, *dr. Sarlós Béla* s.k. előadó
dr. Kovácsy Sándor s.k., *dr. Csebi Pogány Béla* s.k.,
dr. Mándi Nagy István s.k. szavazók

2 év után
Szabaddlábra helyezés

Átirat

Dosszié 121. oldal

15. Átirat

Népügyészségnek

Helyben

A Nyíregyházi Népbíróságtól

Nb. 122/15 szám 1945

Népellenes bűntett miatt *Dr. Balla István*, elleni bűntügyben a népbíróságok Országos Tanácsa Not. III. 1221/1946-2 sorszám végzésével elrendelte nevezett **vádlott azonnali szabaddlábra helyezését.**

Ennek foganatosítása végett a népügyészséget ezennel megkeresem.

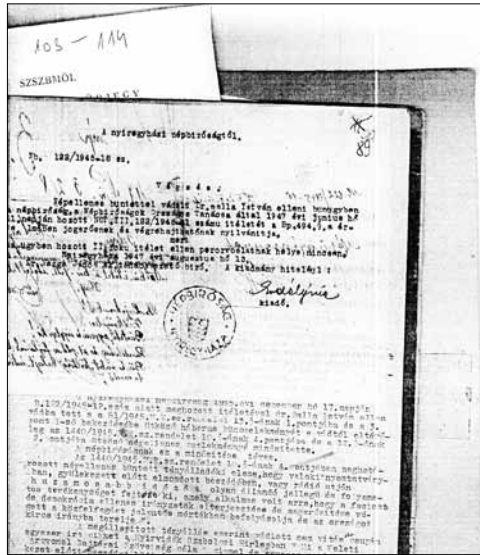
Nyíregyháza, 1947. évi június hó 13 napján.

Dr. Varga János sk.
Törvényszéki bírónb. vezető

**2 év után
Szabaddlábra helyezés**

Végzés

Dosszié 89. oldal

16. A nyíregyházi Népbíróság végzése egy régi ügyíratra írva. (Papírbiány van.)

A Nyíregyházi Népbíróságtól

Nb. 122/1945-18 sz.

V é g z é s

Népellenes bűntettel vádolt *Dr. Balla István* elleni bűnügyben a népbíróság, a Népbíróság Országos Tanácsa által 1947. évi június 11. napján hozott NOT. III.122/1946-1. számú ítéletét a Bp. 494.§ értelmében jogerősnek és végrehajtott-nak nyilvánítja. Mert

Az ügyben hozott II. fokú ítélet ellen perorvoslatnak helye nincsen.

Nyíregyháza 1947. évi augusztus hó 13.

Dr. Varga János sk, tanácsvezető bíró

A kiadvány hitelül *Erdélyiné* kiadó

Állambiztonsági Szolgálatok
Erténeli Levéltára
Budapest

2008. március 18-i keltezéssel a 2003. évi III. törvény 5.§-ának értelmében *Betekintési Kérelemmel* fordultam az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára Ügyfélszolgálatához, hogy a levéltárban kezelt, Édesapám: **Dr. Balla Istvánra** (szül. 1911. jan. 27 – meghalt 1989. nov. 4. anyja neve: *Bencs Etelka*) vonatkozó iratokat, feljegyzéseket megismerhessem.

Kérelmemben utaltam arra, hogy Édesapámat *1945-ben Nagykanizsán*, mint *főjegyzőt* eltávolította a hatalom és visszavitték Nyíregyházára, ahol nemcsak Ő volt közalkalmazottja 1929-től a városnak, hanem négy közvetlen őse: *nagyapja, dédapja, nagybátyja, sógora polgármesterként* gyakorlatilag 1891-től a város vezetői közé tartoztak. (Mára ezt hatalmas portréik a Polgármesteri Hivatal aulájában hitelesítik.) Ugyanakkor egyetlen, Magyarországon élő leszármazottként 1945-ben a Népbíróság koholt vádak alapján börtönnel bünteti, és 1947.júniusi szabadulása után csak 1951-ben tudott elhelyezkedni az *Evangelikus Egyháznál* pénzbeszedőként és innen is ment nyugdíjba 1968-ban. A közélettől elszigetelten, magányosan élt és így is halt meg 1989. november 4-én szintén Nyíregyházán.

Beadványomban azt is jeleztem, hogy *„gyermekként emlékszem azokra az időkre, amikor rendszeresen jöttek hozzá „elbeszélgetni”* – továbbá hagyatékából több olyan írott dokumentum került elő, amely arra enged következtetni, hogy megfigyelés alatt állt. (Többek között ilyen egy BBC-nek küldött angol pályázat, ami soha nem ért célba, s erről valamennyi dokumentum birtokomban van.) És azt is megemlítettem, hogy véleményem szerint megfigyelése kiterjedt egészen az 1980-as évekig.

Beadványomra még a tárgyhóban visszaigazolást, majd 2009. júliusára értesítést kaptam, hogy mehetek az iratokért.

A Történeti Levéltár válaszelevele

Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
H-1067. Budapest, Bótvös u. 7
Ügyfélszolgálati Osztály

Ft: H-1369. Bp. 367
Tel: (06-1) 478-6020
Fax: (06-1) 478-6026
e-mail: info@abl.hu
Internet: www.abtl.hu
Tel: 478-6025

1. számú példány

Dr. Kollárné Balla Anna

Szentendre
Orgona u. 10.

2000

Nyt. szám: 22030/Ü/2008.

(Válaszában kérjük, hogy
szíveskedjék a fenti számra hivatkozni!)

Tisztelt Ügyfelünk!

Benyújtott kérelmét nyilvántartásba vettük és a megadott adatok alapján munkatársaink megkezdték a kutatást. Tájékoztatom, hogy az clőkészítő munka a felhalmozódott korábbi megkeresések miatt várhatóan több mint egy évet is igénybe vehet.

Nem tudjuk, hogy találunk-e hozzátartozójára vonatkozó adatot, de előre is értesítem az alábbiakról:

A 2003. évi III. törvény 1. §. (2) bekezdés 3., 4., 5., 6., és 7. pontjai szerint:

1.) **„megfigyelt személy:** az a természetes személy, akiről az 1. § a) pontjában meghatározott iratokat keletkeztető szervezetek célzottan, nyílt vagy titkos információgyűjtés során adatokat gyűjtöttek;

hivatásos alkalmazott: az a személy, aki az e törvény hatálya alá tartozó iratokat keletkeztető szervezetekkel hivatásos szolgálati viszonyban állt, ideértve a „titkos” és „szigorúan titkos” állományú munkatársakat is;

hálózati személy: az a személy, aki az e törvény hatálya alá tartozó iratokat keletkeztető szervezetek számára titokban, fedéssel és fedőnévvel jelentést adott, vagy ilyen jellegű beszervezési nyilatkozatot írt alá, vagy ilyen tevékenységért előnyben részesült;

operatív kapcsolat: az a személy, akit az e törvény hatálya alá tartozó iratokat keletkeztető szervezetek „társadalmi kapcsolatként” vagy „alkalmi kapcsolatként” tartottak nyilván;

harmadik személy: a 3-6. pont alá nem eső más természetes személy, akiről az 1. § (1) bekezdés a)-b) pontjában meghatározott iratokat keletkeztető szervezetek adatokat kezeltek”. A fenti törvény alapján a kérelmező a levéltárban őrzött iratokból csak azokat az adatokat ismerheti meg, amelyben elhunyt hozzátartozója megfigyeltként vagy harmadik személyként szerepel (6. §. (2) bekezdés).

2.) Eredményes kutatómunkát követően az iratátvétel előtt igazolnia kell jogosultságát (elhunyt hozzátartozója halotti) és hozzátartozói voltát (az Ön születési anyakönyvi kivonatának másolatával).

A kutatás befejezéséről értesíteni fogjuk, addig is szíves türelmét kérem.

Budapest, 2008. március 31.

Megértésében bízva, tisztelettel:

Molnár Anita
osztályvezető

17. Válaszlevél: melyből megismerhető a betekintést szabályozó törvény is

A MAGYAR NÉPKOZTARSASAG BELÜGYMINISZTERIUMA

SZIGORÚAN TITKOS!

SZERV: **BM.**

OSZTALY:

..... SZÁM

Vizsgálati dosszié

dr. Balla István ÜGYEBEN

..... KÖTET

A NYOMOZÁS KEZDETÉNEK IDŐPONTJA:

A NYOMOZÁS BEFEJEZÉSÉNEK IDŐPONTJA:

V-107906 ARCHIV SZÁM:

18. Vizsgálati dosszié

**Állambiztonsági Szolgálatok
Történelmi Levéltára**
H-1067. Budapest, Eötvös u. 7
Ügyfélszolgálati Osztály

Ff: H-1869. Bp. 387
Tel: (06-1) 478-6020
Fax: (06-1) 478-6036
e-mail: info@abtl.hu
Internet: www.abtl.hu
Tel: 478-6025

Nyilvántartási szám: 22030 /

IRATMÁSOLAT ÁTADÓ LAP

Igazolom, hogy a mai napon átadott 79 lap terjedelmű iratanyag másolata a levéltárban őrzött eredeti dokumentumokról készült.

<u>Az irat jelzete</u>	<u>Oldalszám</u>	<u>Lap</u>
Hálózati anyag (6/a H-44785) (2009)	/	1
Op. vgl. katonai	/	1
M-39950	/	2
N-38663	/	3
O-13513	/	1
Ö-14863/146	/	3
V-107906	/	64
.....

Budapest, 2009. a.p. 14.

.....
ügyművezető

Az előkészített iratmásolatokat átvettem:

Budapest,

.....
ügyfél

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárából kapott iratok egy része a Népbírói Tártyalás anyagának egy példánya, amelyek – tartalmilag – megegyeznek a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltárból Nyíregyházán kapott „Dosszié” anyagával. Viszont figyelemreméltó különbség, hogy a Történelmi Intézettől kapott Népbírói iratokban szerepel három olyan jegyzőkönyv, amelyeket a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltártól kapott B.122/1945-V-107906 dosszié NEM tartalmaz.

Az itt fellelhető dokumentumok közül talán mégis a legfontosabb egy 1945. május 19-én kelt irat.

Egy 1945. május 19-én kelt Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitányságának Politikai és Rendészeti Osztályától kapott „Utastás szabadonbocsátásra”, amely soha nem is lépett érvénybe, tehát azt bizonyítja, hogy valakiknek Nyíregyházán érdekükben állt a felsőbb utastás megtagadása! És nemcsak érdekükben állt, hanem meg is tudták akadályozni a szabadon bocsátást. Ez azért igen lényeges, mert a történelem úgy tartja számon, hogy az egypártrendszer hatalomra jutásáig – 1949 – viszonylagos jogrend uralkodott Magyarországon. Ezen esetben tetten érhető a helyi összefonódás érdekérvényesítése épp úgy, mint a jogrend torzulása már akkor is!

Vizsgálati Dosszié (5-ös oldal)

MAGYAR ÁLLAMRENDŐRSÉG
BUDAPESTI FŐKAPITÁNYSÁGÁNAK
POLITIKAI ÉS RENDEZETI OSZTÁLYA

V-107906

Utasítás szabadonbocsátásra

11 Utasítom a foglárt, hogy Dr. Balla István
34 éves, Műregényíró születési, Magyarországi vallású,
14. május 1920 foglalkozású Budapesti (Sugár utca 70.) lakos őrizettest
összes értéktárgyaival bocsátása szabadon.
Budapest, 1945. május hó 19 napján.
Szevács

49 – Áll. Ny. Rt., Bpest

20. A nem fogyanatosított utasítás, melynek értelmében nem is kellett volna börtönbe mennie...

Nem szerepel a Nyíregyházán átadott Dossziében az UNGÁR házaspárnak később, augusztusban, és novemberben felvett három kihallgatási jegyzőkönyve sem, amelyek a vád egyik alapját képezték – zsidóellenesség –, de az első tárgyaláson, a szembesítésnél megdőltek.

Érdekessége mindhárom jegyzőkönyvnek, hogy a vádat képviselő információ azon része, amely *Ungár Béla* feljelentő személyes lakásának igénybevételekor keletkezik és a gyanúsított erkölcsi, etikai magatartására vonatkozik – azaz, hogy a lakásából különböző tárgyakat eltulajdonít, közismertebb nevén ellop – nem kerül nevesítésre már az eredeti első iratban sem, tehát még 1945-ben, a rendőrségen törlik. Majd a másik két novemberben tett feljelentésnél már eleve ***ismeretlen mérnök*** néven szerepel. Így érthető, hogy még ebben a politikailag is zűrzavaros időben a feljelentés nem állja meg a helyét – lásd tárgyalási jegyzőkönyv – hiszen a textilügy időrendben a németek megszállásakor történt, csak a feljelentő személyes okok miatt 3 évvel korábbra datálja, a lopásügy meg eleve komolytalannak minősül. A kérdés most már csak az, hogy miért hiányoznak ezek az iratok a helyi aktákból, miközben a budapesti Népbíróságra eljutnak... **A vádló személyes indíttatása ismeretes, hiszen Dr. Balla István** gyámügyi előadóként eljárást indított Ungár ellen alkalmazottainak megerősökölése miatt... (lásd Sóstói út I.kötet: Így láttam....)

**Az első jegyzőkönyv,
mely a nyíregyházi népgyűlésen
1945. évi augusztus hó 14-én készült
Ungár Béla kihallgatásáról:**

„A nyíregyházi gettóval kapcsolatban a gyanúsított volt a zsidó ügyek referense. Én, mint a zsidó tanács egyik tagja szerepeltem és a tanács határozata az volt, hogy *Dr. Balla Istvánnal Weinstock Samu* tanácsstag intézze el a szóbanforgó ügyeket, mindig őt küldtük, mert abban a hiszemben voltunk, hogy nevezett van legközelebb *Dr. Balla Istvánhoz*. Bármilyen ügyben is küldtük nevezettet a gyanúsítotthoz, minden kérdésben elutasító volt a határozata, annyira, hogy amikor *Weinstock* a tanácshoz visszaérkezett hogy beszámoljon a tárgyalások eredményéről, nevezett magánkívül volt és alig lehetett szólásra bírni elkeseredettségéből, mert mint mondta, olyan durván és drasztikusan tárgyalta vele minden jogos és méltányos kérdést illetően is. *Dr. Balla István* egyébként minden kérdésben saját hatáskörben és nyomban döntött anélkül, hogy bárkinek is referált volna. Így többek között több ízben küldtük *Weinstockot* azzal a kéréssel, hogy miután egyes községekből voltak a behurcoltak, semmit sem hozhattak magukkal és az engedélyezett készlet a két hét elteltével teljesen elfogyott és az így összehurcolt 17.000 ember teljesen élelem nélkül állt. *Dr. Balla István* az élelmezésre vonatkozó kérésünket elutasította, mondván: „van nektek a föld alatt is, kaparjátok elő onnan.” Intézkedése folytán a 17.000 ember éhezett, mert hiába volt, vagy lett volna meg a pénz, a ki és belépés megtagadása miatt az élelmezés kintről lehetetlen volt. A zsidó tanács tagjai ugyan kijárhattak, de miután minden pénzkészletünk az utolsó fillérig elszedetett, egy fillér sem állt rendelkezésünkre vásárlásra. Nagy volt az éhezés, s amikor ennek híre ment, Debrecen és Budapest küldött valami pénzt, de az is minimális volt, és a mindennapi étkezéshez szükséges beszerzések csak egy kis hányadát fedezte.

A tanács egyébként abban a meggyőződésben élt, hogy minden rossz és ránk nézve kellemetlen megkínzás tőle származik. Őt tartottuk legnagyobb ellenségünknek.

Felmutatom a Magyar Bank és Kereskedelmi Rt.-hez 1944. hó május 7-én intézett levelét, melyet mint a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség szervezetének vezetője intézett. Ilyen tartalmú levelet küldött különben a Luther u. 2-4. és a Kossuth tér 10. sz. alatti házak összes bérlőjéhez és a lakbért kisebb kivételekkel a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség részére átvette.

Tudomással bírok egyben arról is, hogy akkor, amikor gyanúsított, mint a KABSZ vezetője átvette a szövetség megbízásából a Székházul kijelölt Luther u.

2. sz. alatt fekvő házamat, **behivatta ... mérnököt** *Ernő* öcsém lakásába, és megkérte nevezettet arra, hogy állapítsa meg a vitrintárgyak közül és a falon elhelyezett miniatűr képek közül a legértékesebbet, amikor ez megtörtént, a legértékesebbet magához vette és eltulajdonította. Eltulajdonított még ezenkívül gyermekjátékok közül is pár darabot. Ezeket a nevezett mérnök közvetlenül *Ernő* öcsémnek és feleségének mondotta el Budapesten. E mérnök azonban eddigi tudomásom szerint ismeretlen helyen van.

A gyanúsított egy alkalommal, amikor a textilközponttól Budapestről egy nagyobb készlet érkezett címemre, anélkül, hogy erre bárkitől is megbízása vagy jogalapja lett volna, elvette tőlem és azt átadta *Hartos Lajos* üzletének azzal, hogy a zsidók ilyen árut nem árusíthatnak.”

**A második jegyzőkönyv,
amely készült a nyíregyházi népügyészségen
1945. évi november hó 3-án
Ungár Béla kihallgatásáról:**

„1942. évben ill. ez év végén nagyobb mennyiség textilkiutalást kaptam Budapestről, a textilközpontból. Mikor az árú megérkezett, felmentem a gyanúsított-hoz, illetve felküldtem az egyik alkalmazottamat azért, hogy a kiosztás milyen mértékben történjen. Gyanúsított a felvilágosítás-adást megtagadta azzal, hogy zsidó ilyen textilanyagot nem árulhat, majd rögtön intézkedett, hogy ezen textilkészletet *Hartos Lajos* nyíregyházi kereskedőnek adjam át, aminek kénytelen voltam eleget tenni. Megjegyzem, hogy ebben az időben zsidókra vonatkozó olyan törvényes rendelkezés még nem volt, mely szabályozta volna azt, hogy nekem milyen fajta anyagot kell árulnom, amit igazolt az is, hogyha ilyen lett volna, akkor a textilközpont már magát a kiutalást is megtagadta volna.

1945. évi augusztus hó 14. napján felvett vallomásomban foglalt eltulajdonításra vonatkozóan pótólólag előadom, miszerint az előtte **név szerint ismeretlen mérnök** *Ernő* öcsémnek és feleségének, aki idehaza is van, mondotta azt, hogy gyanúsított volt az, aki a lakásomban elhelyezett képek közül a legértékesebbeket jogtalanul eltulajdonította és mindezeket nekem öcsém, illetve annak felesége mesélte el.

Előadom, hogy a nyíregyházi gettó élelmezése Nyíregyháza város feladata lett volna, azonban a város élelmezés terén semmi intézkedést nem tett, ezért a gettóbeliek kizárólag az önellátásra voltak utalva.

1944. május hó 25. napján gyanúsított, mint a zsidó ügyek kizárólagos referense telefonon kereste a zsidótanácsot. A telefont én vettem fel, mikor is

a gyanúsított jelentkezett, aki mintegy ukász-szerűen a következőket mondta: „megparancsolom, hogy a zsidó tanács birtokában lévő 65.000 pengőt haladéktalanul fizessem be, ill. fizesse be a zsidótanács a város pénztárába, vagy pedig az ő kezeihez, mert ellenesetben a zsidótanács tagjai a legsúlyosabb eljárásban fognak részesülni.”

Én ezen felhívásra ezt közölve *Weinstock Sámuel* a pénzt felvitte a városhoz és befizette.

Ezen pénzüsszeg a gettóbeliek részére lisztvásárlás céljára lett összegyűjtve.

Egyebekben fenntartom az 1945. évi aug. 14 napján tett vallomásomat azzal, hogy a zsidóügyek kizárólagos intézője *Balla István* volt, és ugyancsak ő volt az, aki akár jogos, akár jogtalan kérelmeinket még meghallgatás nélkül is durván, a leggorombább módon elutasította.”

**A harmadik jegyzőkönyv,
amely készült a nyíregyházi népügységségén
1945. évi november hó 3-án
Ungár Ernőné kihallgatásáról:**

„1944. június havában felkeresett engem budapesti lakásomon *Sztanek* nevezetű nyíregyházi ember, aki azzal fordult hozzám, hogy talán érdekelnek engem azok a dolgok, ami Nyíregyházáról történt eltávozásom után lakásomban történik, amelyet a KABSZ nyíregyházi szervezete foglalt le. Igenlő válaszomra nevezett elmondta, hogy mikor a KABSZ részére a Luther u. 2. sz-ban lévő lakást berendezték, gyanúsított magához hívatta *Sztaneket*, és felvilágosítást kért tőle arra vonatkozóan, hogy a lakás falain függő miniatűr képek értékesek-e s ugyanilyen tárgyú felvilágosítást kért a vitrinszekrényben elhelyezett apró tárgyakról. Majd elmondta, hogy a felvilágosítás megadása után gyanúsított több értékes képet, vitrintárgyat, valamint gyerekjátékot magához vett, vagyis azokat jogtalanul eltulajdonította.

Mikor azután sógorom feljött Budapestre, ezen dolgokat nyomban elmondtam.

Egyebet előadni nem kívánok, felolvasott vallomásom helyes.”

J e g y z ő k ö n y v .

Készült a nyíregyházi népbiztonságon, Nyíregyházán 1945. évi augusztus hó 14. napján a háborús bűntett miatt gyanúsított dr. Balla István ellen folytatott tárgyalás jegyzőkönyve.
Jelen vannak alulírottak.
Idézésre megjelenik: Urbán Béla

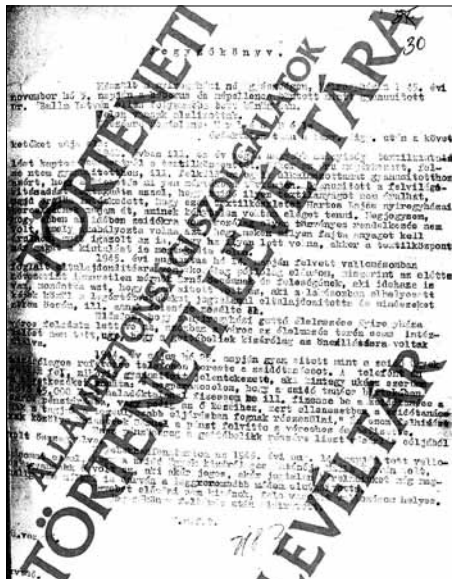
Érdektelen tanu a törv. figy. után a következőket adja elő:
A nyíregyházi gettóval kapcsolatban a gyanúsított volt a zsidó ügyek referense. En mint a zsidó tanács egyik tagja szerepelt és a tanács határozata az volt, hogy dr. Balla Istvánnal Weinstock Samu tanácsotag intézze el a szóbanforgó ügyeket, mindig őt kiadta, ha valaki elmenteni volt, mert abban a hitzemben voltunk, hogy nevezett van legkezelebb dr. Balla Istvánhoz. Bírállyan egyben küldtük is nevezettet a gyanúsítotthoz, minden kérdésben elutasító volt a határozata, annyira, hogy amikor Weinstock a tanácshoz beérkezett, hogy tevékenylen a tárgyalások eredményéről, nevezett megkérült, és állig lehetett az őszára bírnai elkegyeredettségből, mert mint mondta olyan ügyben és drasztikusan tárgyalt vele minden megalapozott és jogos kérester illetékes és. Dr. Balla István egyébként minden kérdésben saját hatáskörében és nyomban a nélkül döntött, hogy bárkinél is referálni volna. Így többek között több ízben küldtük Weinstockot azzal a kéresterrel, hogy miután egyes községekben a behurlyoltak miután hozhatják magukkal, és az engedélyezett készletet a két hét elteltével teljesen elfogyott és így az összehurlyolt 17.000 ember teljesen élelem nélkül állt. Dr. Balla István az élelmészre vonatkozó kéresterrel elutasítta azt "mondván van nektek a föld alatt is, kaparjátok elő onnan." Interjúkésése folytán a 17.000 ember éhezett mert hiába volt vagy lett volna mag a pénz, a ki és belépés megtagadása miatt az élelmész kintreli lehetetlen volt. A zsidó tanács tagjai ugyan kifáradtak, de miután minden pénzkészletünk az utolsó pillégre elcsúszott, egy pillér sem állt rendelkezésünkre vásárlásra nagy volt az éhezés, s a mikor ennek híre ment, Debrecen és Budapest küldött valami pénzt, de az is minimális volt és a mindennapi étkezéshez szükséges pénzeszközök csak egy kis hányadát fedezte.

A tanács egyébként abban a meggyőződésben állt, hogy minden rossz és bánkészevő kellemetlen megkínzás tőle származik. Őt tartottuk legnagyobb ellenségünknek.

Kelutatót a Magyar Bank és Árcserekedelmi Rt. hsz. 1944. évi május hó 17-én intézett levelét, melyet mint a Keleti Árcsvonal Bajtársi Szövetség Nyíregyházi szervezetének vezetője intézett. Ilyen tartalmu levelet küldött különben a Luther u.2-4. és a Kosuth tér 10. sz. alatti házak összes bérlőjéhez és a lakbert kisebb kivételekkel a Keleti Árcsvonal Bajtársi Szövetség részére átvette.

Tudomásal bírok egyben arról is, hogy amikor, amikor gyanúsított mint a KÁBSZ. vezetője átvette a szövetség megbízásából a Szókházal kijelölt Luther u.2. sz. alatt fekvő házat, behívatta mérnököt, Ernő Csécsmén lakásába, és megkérte helyezte arra, hogy állapítsa meg a vitrintárgyak közül és a falon elhelyezett miniatűr képek közül a értékesebbet, amikor ez megtörtént, azpkat magához vette és eltulajdonította. Eltulajdonított zonkívül még gyermekjátékok közül is pár darabot. Ezeket a nevezett mérnök közvetlenül Ernő Csécsménnek és feleségének moncolta el Budapesten. E mérnök azonban eddigi tudomásom szerint ismeretlen helyen van.

A gyanúsított egy alkalommal amikor a textilközponttól Budapestről egy nagyobb készlet érkezett címemre, anélkül, hogy erre bárkitől is megbízása vagy jogalapja lett volna, elvette tőlem és az átadta Hartos Lajos üzletének az al, hogy zsidók ilyen árut nem

22. Ungár Béla 1945. november 3-i kiegészítő vallomása

23. Ungár Ernőné 1945. november 3-i vallomása

Nem szerepel a Nagykanizsán felvett *vagyonleltár* nyilatkozat, amit megkapott a Nyíregyházi Rendőrkapitányság, és a Fogházban töltött idő alatt lesz jelentősége. (Erről az I. kötet *Így láttam, így emlékezem, ez a véleményem: Felszaba/dúl/ásom* fejezetében 606-os oldal „Ékszerek és Goldstein” cím alatt részletes utalás található.)

RENDŐRKAPITÁNYSÁGNAK

Nyíregyháza

Alulírott *Dr. Balla Istvánné* szül. *Ertl Irén* nagykanizsai lakos, *Dr. Balla István* nagykanizsai polgármester helyettes v. főjegyző neje tisztelettel bejelentem a következőket:

Férjemet a nagykanizsai rendőrség 1945. május hó 1-én letartóztatta, majd a nagykanizsai internáló táborba szállította. Május hó 13-án a nyíregyházi rendőrségtől kiküldött detektívgyakornok megjelent Nagykanizsán a Sugár u. 18. sz. lakásunkon és vagyontárgyainkra bűnügyi zárlatot foganatosított. A zárlat kapcsán lefoglalta és elszállította az anyósom: *özv. Balla Jenőné* szül. *Bencs Etelka* és magam tulajdonát képező ékszereket. A zár alá vett ékszerekről jegyzéket kaptam. A jegyzékben felsorolt ékszerek közül egyetlen egy sem képezi a férjem tulajdonát, hanem azok az anyósom, illetőleg az én kizárólagos tulajdonomat képezik. A jegyzékben felsorolt értéktárgyakra vonatkozólag a tulajdonjogunkat igazolni tudjuk, amiért is kérjük a Rendőrkapitányságot, hogy azokat a zárlat alól feloldani és nekünk visszajuttatni szíveskedjék.

A jegyzékben felsorolt értéktárgyak minden darabjának eredetét megjelöljük, kérjük, hogy azt ellenőrizni és megállapítani szíveskedjék, azok között még olyan ékszer sincs, amit férjemtől kaptam volna ajándékba.

Özv. Balla Jenőné családi ékszerei:

- 1 drb. szemüveglánc/arany/ – Nyíregyházi *Szobor Pál* ajándéka
- 1 drb. arany medallion fényképpel – *Özv. Balla Jenőné* anyját ábrázolja
- 1 drb. medallion „Jenő” felirattal – férj jegygyűrűjéből készült
- 1 drb. lornett szemüveg – Nyíregyházi *Szobor Pál* ajándéka
- 1 drb. négysoros nyaklánc /arany/ fényképpel – szülői ajándéka
- 1 drb. karkötő /arany/ – Édesanyja leánykori ékszere
- 1 pár fülbevaló /duble/ – szülői ajándéka
- 1 drb. elszakadt nyaklánc /arany/ – szülői ajándéka
- 1 drb. óralánc /arany/ – Atya ajándéka
- 1 drb. fonott nyaklánc /arany/ – szülői ajándéka
- 1 drb. köves gyűrű /arany/ – keresztanyja, *Tregjár Vilma* ajándéka
- 1 pár kezelő gomb /arany/ – édesatyja, *Bencs László* hagyatéka
- 1 pár négyszögletes kezelőgomb /arany/ -, -, -
- 1 drb. köves zsebóralánc /arany/ -, -, -
- 1 pár fülbevaló /arany/ szülői ajándéka

- 1 drb. kinyitható, szív alakú medallion fényképpel – *Tregjár Ernő* nagybátyja ajándéka
- 1 drb. vékony sodrott aranykarkötő – leánykori ékszer
- 1.drb. arany gyűrű, briliáns kövel – *Balla Jenő* hagyatéka, ezen gyűrűt felváltva hordta férjem, valamint anyósom
- 1 pár arany fülbevaló kövekkel – férjem nászajándéka
- 1 drb. fülbevaló kis fekete kapcsos – gyászékszer, *Balla Jenő* halálakor vettem
- 5 drb. emlékérem, ezüst – szülői ajándéka
- 10 régi pénz ezüst – *Tregjár Ernő* ajándéka
- 1 drb. női karóra /arany/ – *Dr. Bencs Kálmán*, bátyja ajándéka
- 1 pár hajból készült fülbevaló – szülői ajándéka
- 1 széles karkötő /arany/ – családi ékszer.

Alulírott *özv. Balla Jenőné* tisztelettel bejelentem, hogy a felsorolt ékszerek az én kizárólagos tulajdonomat képezik, azokat a fenti módon szereztem. 66 évig éltem nyíregyházán, az ékszereimet ismerik a következők: *Trajtler Anna* női iparos tanonciskolai igazgatónő, Kürt utca. *Lavotha Béláné* jószágigazgatóné: Árok u. *Nagy Lászlóné* tisztartó: Rákóczi u. *Ébrey Győzőné* tisztartó Báthory u. *Orbán Bertalanné* Vécsey u. *Nyíregyházi Pál* polgármester és felesége. A bejelentett tanúkon kívül még többet is tudok felsorolni Nyíregyházán.

Dr. Balla Istvánné szül. *Ertl Irén* tulajdonát képező ékszerek:

- 1.drb. ötköves zöld karkötő arany
- 1 drb. széles karkötő arany
- 1 drb. briliáns karóra
- 1 drb. briliáns gyűrű – nászajándékba kaptam *Dr. Balla András* állatorvostól
- 1 drb. kamell gyűrű – Édesanyám ajándéka
- 1 pár fülbevaló briliáns
- 1 arany lánc, ezüst kereszttel. Az ezüstben gyémántkövek.

A fenti ékszerekre vonatkozólag tisztelettel bejelentem a következőket: Színésznő voltam, 1500 P.havi jövedelmem volt. Az ékszereket részben kaptam, első vőlegényemtől, részben vettem azokat. A vőlegényemtől kapott ékszerek *Tillemann Sebestyén*, Budapest, Vilmos császár úti ékszerész üzletéből valók. Színi kollégáim és igazgatóim igazolják ékszereim eredetét, akiket az alábbiakban felsorolok: 1941–42 évi szezonban a következő tanúkat jelentem be igazolásul: *Márfy Vera* Pécs, Színtársulat. *Beleznay-Unger István* és felesége. Színtársulat Debrecen. *Fenyves Éva* Budapest, Erzsébet krt. 13.

1943. évről *Danis Győző* rendező és felesége *Padúr Terka*: Kassa, Tolnay színtársulat. *Szabó Ibolya* színésznő kolléganőm: Szalay Károly Színtársulat, Győr. Három évig volt öltöztetőnőm: *Józsa Lászlóné* Győr, Színház. *Petúr Ilka* és *Völcsey Rózsi* szegedi kolléganőim. Színészkamara útján feltalálhatók. Szükség esetén még számos tanút tudok bejelenteni, akik igazolják ékszereim eredetét.

Bejelentem még: hogy férjemmel 1944. évi december hó 21-én kötöttem házasságot. Férjem köztisztviselő volt, akiknek annyi fizetése sohasem volt, hogy azon nekem ékszerajándékot vehetett volna. Férjem 1944. évi augusztus hóban lett polgármester helyettes főjegyző, azelőtt Nyíregyházán volt I. ó. aljegyző.

A fentiek alapján kérem a szükséges eljárást folyamatba tenni és az igazolt tulajdonunkat képező ékszereket részünkre visszajuttatni – annál is inkább, mert férjem május hó 1-től semmiféle illetményt nem kap, és semmiféle kereseti forrásunk nincs.

Bejelentésünk szíves tudomásulvételét kérve maradunk:

Nagykanizsán 1945. évi május hó 19-én.

Tisztelettel:

*Dr. Balla Istvánné, Ertl/Erdész/ Irén színésznő
özv. Balla Jenőné Bencs Etelka*

24. Vagyonleltár-nyilatkozat dokumentuma

És az az elhíresült III/3-as időszak

A BM. V-107.906 *Dr. Balla István* Vizsgálati dossziéjának tanulmányozása kapcsán nyomkövethető az elhíresült III/III-as ügyosztály beindulása a Belügyminisztérium Államvédelmi Hatóságán belül.

Kiállításra kerül a **Büntetőlap, 1947. X. 9-én a Nyilvántartásbavétel ahol a nyilvántartásba vett személy személyes adatain kívül megtudható, hogy az egykori népellenes büntett miatt elítélt személy – a tettes – arca hosszas, haja fekete, szeme fekete, bajusza nyírott, továbbá hogy műveltségi foka a középiskola négy osztályát meghaladó.**

Egy 19742/3/1948-as a Belügyminisztérium Államvédelmi Hatósága Debreceni Osztálya által a Népügyészség Debreceni székhelyére írt levelében 1949. május 12-én kéri a *Dr. Balla István* ügyének nyomozati iratok címnél feltalálható bűncselekménye rövid ismertetését, és a bírósági ítélet pontos idejét közölni.

Ezt a Debreceni Népügyészség „*Elintézve- küldöm*” – megjegyzéssel teljesíti.

A Debreceni Népügyszéptől

1100/1949-1. szám

Tárgy: *Balla István* elleni ügy

Hiv. sz: 19742/3/1948. sz.

„Népellenes bűntett miatt *Dr. Balla István* ellen indított bűnügyben fenti számú megkeresésre értesítem, hogy a Nyíregyházi Népbíróság 1945. évi december hó 17-én kelt ítéletével nevezettet 5. évi kényszermunkára ítélte és ezen ítéletet a NOT. 1947. évi június hó 11-ik napján kelt Ítéletével megváltoztatta és vádlottat jogerősen 2. évi börtönre mint főbüntetésre, továbbá politikai jogai gyakorlatának 5-dik évi felfüggesztésére mint mellékbüntetésre ítélte.

Vádlott bűnösséget az alábbi tényállás alapján állapította meg:

Vádlott, mint városi aljegyző 1944. év május havában elvállalta a Keleti Arcvonal Bajtársai Szövetség Szabolcsvármegyei és Nyíregyháza városi szervezetének megszervezését és ennek érdekében a Nyíregyházán megjelenő Nyírvidék-Szabolcsi Hírlap 1944. május 27-i számában: „*Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja?*” címen az ő és két társa aláírásával ellátva egy felhívási közleményt tett közé, melyben a többek közt a következőket mondja: „A Szövetség zárt csatarendbe tömöríteni akarja tömöríteni mindazokat, akik a keleti arcvonal poklában a legnagyobb áldozatot vállalták a magyarságért és egyben korona tanúi lettek a minden nemzet számára halálos veszedelmet jelentő vérgőzös bolsevizmusnak.”

„Feladatunk kettős: Nemzetszolgálat és érdekvédelem.

Szolgálat: Biztosítani akarjuk a külső és belső front szilárdságát, bele akarjuk égetni minden magyar lelkébe a feltétlen győzelmi akaratot, s minden poklon keresztül ki akarjuk harcolni a végső magyar győzelmet fajtánkért, az új Európáért. Nem akarunk sem kint, sem bent gyáva kételkedőket hitetlenkedőket látni. Ezek sürgősen és örökre némuljanak el, mert különben gyáva hazaáruló kishitűségüket mi fogjuk a torkukra forrasztani. De harcolni akarunk itthon is a szellem és a lélek fegyvereivel. Az igazságosabb, testvériesebb és magyarabb Magyarországért. Harcolni akarunk a nemzeti szocializmus koreszmeje jegyében megteremtendő egységes magyar nemzeti szervezetéért, a magyar szocializmusért stb.”

A K.A.B.SZ. céljaira kiigényelte Nyíregyházán a Luther u. 2. alatt levő Ungár féle ház, ahol a Szövetség be is rendezkedett. Mint a vármegyei szervezéssel megbízott kiküldött az egyes községek részére a belépési nyilatkozatokat eljuttatta, részt vett a Szövetség táborozásán, s az 1944. június 22-én tartott dísztáborozáson megnyitó beszédében a táborozáson összegyűlt szövetségi tagok előtt határozott és kemény szavakkal mutatott rá a „bolsevista veszélyre,” a magyarság har-

cos helytállására, az egyedüli útra melyen minden hazáját szerető és felelősségét átérző magyarnak járnia kell. Miáltal fasiszta és demokráciaellenes szervezetben tisztséget töltött be és abban tevékenyen működött.

53

A debreceni népgyűléségtől.

1100/1949-1.szám. Tárty: Balla István elleni ügy.
Hiv. szám: 19742/3/1948.szám.

Népellenes büntett miatt Dr. Balla István ellen indított büntnyben fenti számú megkeresésre értesítem, hogy a nyiregyházi népbírósa 1945. évi december hó 17-én kelt ítéletével nevezettet 5. évi kényszermunkára ítélte, és ezen ítéletet a NOT. 1947. évi június hó 11. napján kelt ítéletével megváltoztatta, és vádlottat jogtalan 2. évi börtönre mint főbüntetésre, továbbá politikai jogai gyakorlásának 5. évi felfüggesztésére, mint mellékbüntetésre ítélte.

Vádlott büntetését az aradi évállás alapján állapította meg: Vádlott, mint városi aljegyző 1944. év május havában elvállalta a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség Szabolcsvármegyei és Nyiregyháza városi szervezetének megszervezését és ennek érdekében a Nyiregyháza megjelenő Nyírvidék Szabolcsi Hírlap 1944. május 27-i számában "Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja?" címen az ő és két társa aláírásával ellátva egy felhívási közleményt tett közzé, melyben a többek közt a következőket mondja: "A Szövetség zárt csatarendbe tömöríteni akarja tömöríteni mindazokat, akik a keleti arcvonal poklában a legnagyobb álszűzöt vállalták a magyarságot és egyben korona tanui lettek a minden nemzet számára halálos veszedelemet jelentő vérgőzös bolsevizmusnak." "eladatunk kettős: nemzetszolgálat és érdekvédelem. Szolgálat: Biztosítani akarjuk a külső és belső front szilárdságát, bele akarjuk égetni minden magyar lelkebe a feltétlen győzelmi akaratot, s minden poklon keresztül ki akarjuk harcolni a végső magyar győzelmet fajtánkért az új Európáért. Nem akarunk sem kint sem bent gyáva kétkedőket hitetlenkedőket látni. Ezek sürgősen és örökre nemuljanak el, mert k lönben gyáva hazasérülő kishitűségüket mi fogjuk a torkukra forrasztani. De harcolni akarunk itthon is a szellem és a lélek fegyvereivel. Az igazságosabb testvéreink és magyarabb "magyarországot harcolni akarunk a nemzeti szocializmus korszakjában megteremtendő egységes magyar nemzeti szervezetét, a magyar szocializmusért stb" ...

A K. A. B. SZ. céljaira kiigényelte Nyiregyháza a Luther utca 2. szám alatt lévő Ungár féle házat, ahol a Szövetség be is rendezkedett. Mint a vármegyei szervezéssel megbízott kiküldött az egyes községek részére a belépési nyilatkozatokat eljuttatta, részt vett a Szövetség táborozásán, s az 1944. június 22-én tartott disztáborozáson megnyitó beszédében a táborozáson összegyűlt szövetségi tagok előtt határozott és kemény szavakkal mutatott rá a "bolsevista veszélyre", a magyarság harcos helytállására, az egyedüli utra melyen minden hazajátszerető és felállását átérző magyarnak járnia kell. "miáltal fasiszta és demokráciaellenes szervezetben tevékeny tevékenyen működött.

eb epen, 1949. évi június hó 21.

Balla István
népgyűlés.

Ír. Átirat B. H.; Államvédelmi Hatóság Debrecen.

Kiadás után irattárba.

Lajstromlás kivétel nélkül
Szaféjában: egész módon

V-117306

25. Levél a Debreceni Népgyűléségtől

Viszonylag hosszú kihagyás után – 50-es évekről nem tartalmaz iratot a dosszié, miközben gyermekként vannak ismereteim a rendszeres rendőri látogatásokról – fényképesé fejlődik a BM Nyilvántartás, pontos lakcímmel, és ügynökhálózattal.

31000 56/11

1. Csalad név: BALLA		Név: /	
2. Ut. név: LAJTHÓ ISTVÁN		Az ut. név szerinti tör. p.	
3. Ház. (anyagi) név: 87018		4. Csal. állapota: /	
5. Születési hely: Szabolca		6. Születési ország: Vtregyháza város	
7. Születési idő: 1911. évi január 24. nap		8. Születési körzetszám: /	
9. Állás, foglalkozás: jogi egyetem		10. Iskola végzettségi szintje: /	
11. Anyja ház. név: BENCSE ETELKA		12. Anyja születési helye: Balla Jeno Hódmezővásárhely	
13. Munkahely: Vtregyháza város		14. Munkahely kezdete: 1951. febr. 23.	
15. Szakképzettség: jogász		16. Munkakönyv száma: 5: 377371	
17. Csal. és utónév: Érté István Maria		18. Foglalkozás: htl.	
19. Születési hely és idő: Pest		20. Születési ország: Budapest XII. ker. 1913. jan. 24. nap	
21. Házasság kötési helye és ideje: Vtregyháza város		22. Házasság kötési ország: Vtregyháza város 1949. dec. 24. nap	
23. Születési hely: Vtregyháza város		24. Születési körzetszám: 11 ker. Sóstói út 53. ház	
25. Állás, foglalkozás: A lakásban tartózkodás minősége: tulajd		26. Állás, foglalkozás: /	
27. Születési idő: 1949. nov. 1.		28. Születési ország: /	
29. Kérelmi végzettség: igen		30. Kérelmi igazolvány száma: /	
31. Helyfoglalás: Vtregyháza		32. Helyfoglalás kezdete: 1965. JUL. 1. nap	
33. Csal. állapota: Barát Lászlóné		34. Csal. állapota: /	

NH-2.01. r. sz. - G.M.

V-107006

8

26. Fényképes Nyilvántartási lap a MEGFIGYELT-ről

Szabolcs-Szatmár Megyei Rendőrkapitányság III/III.-as Alosztálya

**Szigorúan Titkos minősítésű,
1966. március 8-án kelt javaslata**

Dr. Balla István nyt. anyagának rendezésére

„Dr. Balla István (Nyíregyháza 1911. január 27. anyja: *Bencs Etelka* apja: *Jenő*, családi állapota nő, *Ertl Irénnel*, iskolai végzettsége: Jogtudományi Egyetem, foglalkozása díjbeszedő, munkahelye: Evangélikus Egyházközség, Nyíregyháza. Büntetett előéletű magyar állampolgár, Nyíregyháza, Sóstói út 53. alatti lakos.

Szerepel: V-107906 sz. pont irattári dossziében.)

Anyagainak áttanulmányozása során megállapítottam, hogy nevezett Nyíregyháza MJ.város aljegyzője, majd később főjegyzője volt. 1944. május havában megválasztották a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség Szabolcsvármegyei és Nyíregyháza városi szervezetének vezetőjének. Mint ilyen aktívan tevékenykedett a Szövetség célkitűzéseinek megvalósítása, tagjainak növelése érdekében.

Nyíregyházán megjelenő „Nyírvidék” c. Szabolcsi Hírlap 1944. május 27-i számában „*Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség célja?*” – címmel és társának aláírásával egy felhívás jelent meg, amelyben többek között a következők olvashatók: „*A Szövetség zárt csatarendben tömöríteni akarja mindazokat, kik a Keleti Arcvonal poklában a legnagyobb áldozatot vállalták a magyarságért és egyben koronatanúi lettek a minden nemzet számára halálos veszedelmet jelentő vérgőzös bolsevizmusnak.*”

K.A.B.SZ-nak 1944. június 24-én tartott táborozása alkalmával nevezett indítványozta, hogy *Imrédy Bélát* táviratilag üdvözljék abból az alkalomból, hogy a Szövetség országos vezetője lett.

Megállapítást nyert az is, hogy nevezett Nyíregyházán, mint közellátási megbízott következetesen népellenes tevékenységet fejtett ki. A vágó állatok kiutalásánál a kisiparosokat igyekezett háttérbe szorítani. Ezzel az intézkedéssel zavart idézett elő a lakosság húsellátásánál.

1945. június 19-től előzetes letartóztatásban lévő *Dr. Balla István* Nyíregyházi lakost, háborús és népellenes büntett miatt a nyíregyházi Népbíróság 1945. december 17-én 5 évi kényszermunkára és politikai jogai gyakorlásának 15 évre¹

¹ A 15 év téves! Az I. és II. fokú ítéletben – amint ez a közölt dokumentumokban is olvasható 5 év szerepel. Még a 1100/1949-1. sz. debreceni népügyészség anyagában is helyesen íródott!

való felfüggesztésre – mint mellékbüntetésre ítélte. A Népbíróság Országos Tanácsa 1947. június 11-én a B.122/45-12. sz. Ítéletében ugyancsak népellenes bűntett elkövetése miatt az I. fokon kiszabott büntetést 2 évi börtönre és 5 év politikai jogvesztésre változtatta. A börtönből 1947. június 16-án szabadult.

Kiszabadulása után a nyíregyházi Evangélikus Egyházközösségnél helyezkedett el, ahol jelenleg is, mind díjbeszedő dolgozik. Bizalmas körben ellenségesen nyilatkozik a párt politikájáról és a Szovjetunióról. Testvére *Andrej Korponay Balla Dr.*² 1945-ben nyugatra szökött. Aki jelenleg is az USA-ban él, vele rendszeres levelezési kapcsolatban áll. 1965. december 23-án nevezett az Angol Rádió Magyar Osztályának levelet írt, amelyben a „London Calling”³ címmel négyhetenként megjelenő tájékoztató megküldését kéri.

István nevű fia⁴ a Debreceni Agrártudományi Főiskola I. osztályos tanulója, aki a nyírlugosi Állami Gazdaság ösztöndíjasa, mint ilyen havonta 800 ösztöndíjat kap. 1965. december 18-án az iskola vezetősége „*Szabad Európa*” rádió adásainak szervezett hallgatása, az ár és bérrendezés ellen tett ellenséges kijelentéseiről írásbeli fedésben részesítette és a kollégiumból kizárták. Folyamatban van ösztöndíjának megvonása is.

Ellenséges tevékenységét bizonyítják I-II. fokú bírósági ítélet másolat. Saját kezűleg írt önéletrajz, kt. adatok továbbá „*Balog János*”⁵ ügynök által adott jelentése és a kérdőjegyven feltüntetett adatok.

A fentiek azt bizonyítják, hogy nevezett jelenleg is fanatikus ellensége rendszerünknek, gyermekeit is hasonló szellemben igyekszik nevelni.

Javaslom nevezett alapnyilvántartásba való besorolását.

Pánczél Károly
rendőr alezredes, alosztályvezető

Bakó István
r. százados

² A vádlott külföldön élő testvére András /Andreás/ és nem Andrej!

³ A vádlottnak a BBC-vel (Angol Rádió Magyar Tagozat) történő kapcsolata önálló fejezetként olvasható itt e könyvben, ahol figyelemreméltó a hatóság álláspontja! (Az iratok 2009-es megismerésével egyértelművé válik az ügy.)

⁵ „*Balog János*” fedőnevű ügynök kilétéről a Történeti Intézetből kapott dokumentumok nem adnak egyértelműen felvilágosítást. Neki nincs un. „MUNKADOSSZIE” kiállítva – sem foglalkoztatási terv csatolva a kapott anyagához, mint a többieknek. Viszont az oldalakon keresztül a Történeti Intézettől kapott kitararások 55-56-56/1, 56/2,56/3, 60 – ahol csak a Személydossier vezető BM alkalmazottak nevei olvashatók alul a lapok alján – *Serfőző Ernő* őrnagy, alosztályvezető, *Bakó István* r. őrnagy – viszont egyértelműen látható, hogy ott írott szövegek kerültek kitararásra. (A módszer miéjtjére nem kaptam semmilyen magyarázatot, ami személyes érintettségre/kapcsolatra enged következtetnem.)

A nevezettre vonatkozó anyagok alapján alapnyilvántartásba való besorolásával egyetértek:

Pálinkás Ferenc r. alezredes
osztályvezető, bizottság elnöke

Nytsz: 657/355, Készítette: *BI/D-né*, Készült: 2 pld.

Kapja: 1 pld. V-107906. sz. irrt. dossz., 1. pld. *Dr. Balla I.* nyt. anyaga

54

SZABOLCS-SZATHMÁRMEGYEI RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁG
III./III. ALOSZTÁLYA.

SZIGORUAN TITKOS!

Tárgy: Dr. Balla István nyt.
anyagának rendezésére

J A V A S L A T.

Nyiregyháza, 1966. március 8-án.

Dr. Balla István /Nyiregyháza, 1911. január 27.
anyja: Benes Etelka, apja: Jenő, családi állapot: nős, Erkl
Irénnel, iskolai végzettsége: Jogtudományi Egyetem, foglalkozása:
díjbeszedő, munkahelye: Evangélikus Egyházközség Nyiregyháza.
Büntetett előéletű, magyar állampolgár./ Nyiregyháza, Sóstói
u. 53 szám alatti lakos.
Szerepelt V-107906. sz. irattári dossziében.

Anyagának áttanulmányozása során megállapítottam, hogy
nevezett Nyiregyháza m. város aljegyzője, majd később főjegyzője
volt. 1944. május havában megválasztották a Keleti Arcvonal
Bajtársi Szövetség Szabolcsvármegyei és Nyiregyháza városi szer-
vezetének vezetőjének. Mint ilyen aktívan tevékenykedett a Szövets-
ségnek célkitűzéseinek megvalósítása, tagjainak nevelése érdeké-
ben.

Nyiregyházán megjelenő "Nyirvidék" c. Szabolcsi Hírlap
1944. május 27. számában "Mi a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetség
célja" címmel 6 és 2 társának aláírásával egy felhívás jelent
meg, amelyben többek között a következők olvashatók: "A Szövetség
zárt csatlakozásban tömöríteni akarja mindazokat, kik a Keleti Arc-
vonal pokolában a legnagyobb áldozatot vállalták a magyarságot
s egyben koronatanulni lettek a minden nemzet számára halálos ves-
zedelmet jelentő vérgőzös bolsevizmusnak".

K.A.P.Sz.-nak 1944. június 24-én tartott táborozása
alkalmával nevezett indítványozta, hogy Iurédi Bélát távirattal
időközüljék abból az alkalomból, hogy a Szövetség országos vezetője
lett.

Megállapítást nyert az is, hogy nevezett Nyiregyházán,
mint közellátási megbízott következtében népellenes tevékenysé-
get fejtett ki. A vágó állatok kiutalásánál a kisiparosokat
igyekezett háttérbe szorítani. Ezzel az intézkedéssel zavart
idézett elő a lakosság húsellátásánál.

V-107906

- 2 -

55

1945. június 19-től előzetes letartóztatásban lévő dr. Balla István nyíregyházi lakost, háborús és népellenes bűntett miatt a nyíregyházi Népbíróság 1945. december 17-én 5 évi kényszermunkára és politikai jogai gyakorlásának 15 évre való felfüggesztésére – mint mellékbüntetésre – ítélte. A Népbíróság Országos Tanácsa 1947. június 11-én a B. 122/45-12 sz. ítéletében ugyancsak népellenes bűntett elkövetése miatt az I. fokozatú kiszabott büntetést 2 évi börtönrre és 5 év politikai jogvesztésre változtatta. A börtönből 1947. június 16-án szabadult.

Kiszabadulása után a nyíregyházi Evangélikus Egyházközségnél helyezkedett el, ahol jelenleg is, mint díjazandó dolgozik. Bizalmas körben ellenségesen nyilatkozik a párt politikájáról és a Szovjetunióról. Testvére Andrej Korponay Balla dr. 1945-ben nyugatra szökött, aki jelenleg is az USA.-ban él, vele rendszeres levelezési kapcsolatban áll. 1965. december 23-án nevezett az angol rádió magyar osztályának levelet írt, amelyben a "London Calling" címmel 4 hetenként megjelenő tájékoztató megküldését kéri.

István nevű fia a Debreceni Agrártudományi Főiskola I. osztályos tanulója, aki a nyírlugosi Állami Gazdaság ösztöndíjasa, mint ilyen havonta 800 forint ösztöndíjat kap. 1965. december 18-án az iskola vezetősége "Szabad Európa" rádió adásainak szervezett hallgatása, az ár és bérrendezés ellen tett ellenséges kijelentéseiért írásbeli fedésben részesítette és a Kollégiumból kizárták. Folyamatban van ösztöndíjának megvonása is.

Ellenséges tevékenységét bizonyítják: I. és II. fokozatú bírósági ítélet másolat, sajátkezűleg írt önéletrajz, kt. adatok, továbbá "Balogh János" fn. újságok által adott jelentése és a kérdőígyen feltüntetett adatok.

A fentiek azt bizonyítják, hogy nevezett jelenleg is fanatikus ellensége rendszerünknek, gyermekeit is hasonló szelvényben igyekszik nevelni.

Javasolom nevezett alapnyilvántartásba való besorolását.

Pálincás Ferenc
Pálincás Károly r. alezredes
osztályvezető

Bakó István
Bakó István r.szds.

A nevezettre vonatkozó anyagok alapján alapnyilvántartásba való besorolásával egyetérttek:

Pálincás Ferenc
Pálincás Ferenc r. alezredes
osztályvezető,
bizottság elnöke.

Nytsz: 657/355
Készítette: BI/D-né.
Készült: 2 pld.
Kapja: 1 pld. V-107906 sz. irtt.dossz.
1 pld. dr. Balla I. nyt.anyaga.

V. 107906

27. A Szabolcs-Szatmár Megyei Rendőrkapitányság javaslata

Az első megfigyelő *Gutyán Mibály* szabómester lesz, akinek Figyelő-dossziéja 1960. III. 17-én nyitott és F-3904 számon fut. Majd a különböző átfirkálásokból és széljegyzetekből kitűnik, hogy megszűnt. A laikus számára az nem, hogy mikor, de a dossziében fellelhető tartalom pársoros – ki nem takart – soraiból megtudható, hogy 1958. októberében arról ír, hogy... „*Dr. Balla István tevékenységére vonatkozóan elmondta azt, hogy ezek s nyilasvezetők nem tevékenykednek, mert a felszabadulás idején történt felelősségre vonás után mindnyájan félelelmből visszabúzódtak...*” Hosszú kitakárás után még az olvasható, hogy *Balázs Tibor* r. főhadnagy alosztályvezető – amit *Gyuris András* r. helyettes ír alá és *Farkas Imre* r. hadnagy hitelesíti szavait. Továbbá még az, hogy *Gutyán Mibály* nyilatkozik, hogy *Dr. Balla Istvánt volt városi jegyzőt úgy ismerem, hogy csináltam neki katonai egyenruhát, de beszédes viszonyban sosem voltam vele, én úgy nem ismerem, nem tudok róla mondani semmit...*

A MEGFIGYELŐK dossziéja, megfigyeltre vonatkozó jelentései

A MAGYAR NEPKÖZTARSASÁG BELGYZMINISZTERIUMA

SZIGORUCAN TITKOS!

F. 2906. SZAMC

Figyelő-dosszié

NEV: *Patron Mihály*

KOTET

A Történelmi Hivatal az Etv. 25/A.§ alapján az iratokat átvette.

A FIGYELTAS IDOPONTIA: *1960/11.11.*

A LEZARAS IDOPONTIA: *1960/11.11.*

186

10-14863

M. Szabolcs-Debreceni Megyei Igazgatóság
 Közigazgatási Osztály

Közigazgató: ...

Szám: ...

Célja: ...

Előzetes: ...

Dr. ...

1960.11.11.

14863/186

... Szabolcs-Debreceni Megyei Igazgatóság
 Közigazgatási Osztály

... Szabolcs-Debreceni Megyei Igazgatóság
 Közigazgatási Osztály

... Szabolcs-Debreceni Megyei Igazgatóság
 Közigazgatási Osztály

1960.11.11.

14863/186

28. Figyelő-dosszié

1965. szeptember 30-án viszont A BM Szabolcs-Szatmár Megyei Rendőrfőkapitányság Politikai Osztálya Munka-dossziét nyit „*Szabolcsi Sándor*” néven, aki *Kovács Imre* névre hallgat és 1910-ben született Seregélyesen. Miközben személyes adatai teljes terjedelmében olvashatóak az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárától kapott anyagból (ÁBTL 6-os kartonon) a bőségesen kitakart Jelentésben a számozás szerinti 123–128. oldal anyagából mindössze a 127-es oldal 4. pontja olvasható, ami a kézzel írt tartólistát feljegyzése alapján 1967. január 30-án íródott:

„...Az evangélikusok tanyai /bokori/ szolgálatairól a nagy tél miatt egyelőre különösebb adatok nem voltak megállapíthatók. A nagy tanyavilág hat lelkész között van felosztva és ezek járnak ki. Most a téli időben kevesebb alkalmat tartanak, mint jobb időkben. A fiatalság irányában történő próbálkozásairól egyelőre konkrét adat nem volt megállapítható. Csúppán annyi, hogy időnként családokat meglátogatnak a lelkészek is, de különösen egy bizonyos egyházi pénzeszedőjük, valami *Dr. Balla* nevezetű, akinek ez a foglalkozása, hogy a tanyavilágban szedi az egyház számára a pénzt. Nagyon ért az emberek nyelvén, s megállapíthatóan igen reakciós ember némelyek előtt ezért népszerű és szívesen látott ember...”

továbbá a 128-as oldalon a lap felső szegmensében a kézzel írt olvashatatlan aláírású rendőrhadnagy értékelése:

„Az ügynök jelentésében értékes adatokat közöl ez egyházmegye területén folyamatban lévő eseményekről...”

Szabolcsi Sándor alias *Kovács Imre* ügynök dossziéja 1969. XI. 28-án lezárva.

Az ügynökök közül a legaktívabb és egyben legrejtélyesebb *Balog János* fedőnevű ügynök kilétéről nincs adat, csak a Szabolcs-Szatmár megyei Rendőrfőkapitányság III/III-as Alosztályának egy kivonata 1969. március 20-án adott jelentéséből. Feltételezhetően az aktív ügynök munkássága kivételre került, ez is csak véletlen maradt a dossziében, de hogy igen jól működött azt bizonyítja az Alosztály 1966-ban írott javaslata, mikor is *Dr. Balla Istvánt* alapnyilvántartásba javasolják elhelyezni és ebben a dokumentumban történik hivatkozás az ügynökre.

A III/III-as alosztályról *Horányi László* r. alezredes osztályvezető engedélyezi a szigorúan titkos Intézkedési tervet, ami 1969. január 15-től november 1-ig tart. Bár ez az intézkedési terv az iratok tanulmányozása kapcsán *Szabó Vilmos* evangélikus lelkészre vonatkozik, ahol arra utal az ügynök, *hogy a meglehetősen zárkózott és rapszódikus magatartású lelkész ellenségesen*, főleg – hosszú kitarakás – valamint *Balla István* ev. egyház pénzbeszédje előtt nyilatkozik.

Feltehetően a kitarakás más személyekre vonatkozik, amelyeket az adatvédelmi törvény értelmében a hivatalos fórum nem adhat ki, viszont ennek ellentmond, hogy harmadik személynek – azaz e könyv szerkesztőjének – kiadta *Szabó Vilmos* lelkész nevét.

Sőt a Kivonat utolsó oldalán a kitarakások között ismét nevesítve van *Szabó Vilmos* ügy, hogy mindez egyben *Dr. Balla István* megfigyelése is.

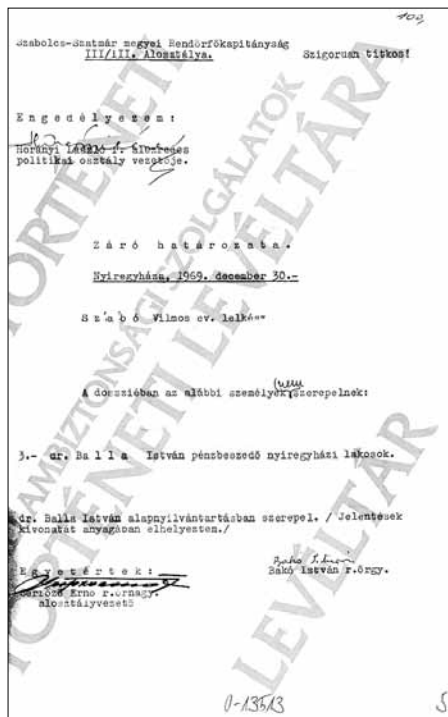
„*Szabó Vilmos* lelkész és *Dr. Balla István* pénztáros volt pénzbeszédő beszélgetéseiből hallottam, III. 17-én a következőket: háborús témáról lehetett szó előbb, a második világháború eseményeiről, mert *Szabó* lelkész azt mondta, hogy „ne is beszélj, mert én a németektől nem kaptam semmi jót, ahol lelkészkedtem Szárdon, a németek elhordtak minden mozgathatót, a nőket megbecstelenítették épp úgy, mint másutt a háborús időszakban, a németek nem voltak „übermenschenek ott”. *Balla Dr.* a németek úriemberségét emlegette, hogy: „érdekes, én pedig azt mondhatom, hogy amikor menekültünk és a saját tisztjeim kizártak a könnyebb közlekedésből, a né-

metek vettek fel és adtak helyet nekem és családomnak, csak jót mondhatok róluk...”

Ugyanezen kivonat 100-oldalán jelzett záróhatározat amely 1969. december 30-án íródott, arról tájékoztat, hogy „*Dr. Balla István* alapnyilvántartásban szerepel. Jelentések kivonatát anyagában elhelyeztem.

Egyetértek. *Serfőző Ernő* r. őrnagy alosztályvezető és *Bakó István* r. őrnagy.”

Viszont a Történelmi Intézettől kapott iratokban nincsenek semmilyen jelentések...

30. Balog János ügynöki jelentése

A korszak paradoxona, hogy ezek a megfigyelések és jelentések gyakorlatilag az 1989-es rendszerváltásig élnek.

Dossziészám	1110127 2691 ✓
1967 SEP 2 9	
1968 MAR 1 5	
1968 MAR 2 0	
1972 JUN 1 4 G	
1973 MAJ 1 1 N	
1973 JUN 1 1 N	
1973 JUL 1 1 N	
1987 MAR 1 1 N	
1988 JAN 2 5 1000	

31. Részlet a dokumentumból

Függelék

A per jogi háttere és a korszak ítélkezési gyakorlata az interneten (*részletek*)

Az 1945. évi VII.törvény és mellékletei

- az Ideiglenes Nemzeti Kormány 81/1945. ME. számú
rendelete a népbíráskodásról
- az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1440/1945. ME.
rendelete a népbíráskodásról szóló
81/1945 ME számú rendelet módosítása

Forrás:
1000 év törvényi adatbázis
www.1000ev.hu

Complex Kiadó Kft.

1945. évi VII. törvény**a népbírászkodás tárgyában kibocsátott kormányrendeletek törvényerőre emeléséről (Kihirdetve: 1945. szeptember 16-án. A szerk.)**

1. § (1) Az ideiglenes nemzetgyűlés ezennel törvényerőre emeli az ideiglenes nemzeti kormánynak a népbírászkodás tárgyában kibocsátott következő rendeleteit: 81/1945. ME számú rendelet a népbírászkodásról; kibocsátott Debrecenben az 1945. évi január hó 25. napján, hatályba lépett az 1945. évi február hó 5. napján;

1440/1945. ME számú rendelet a népbírászkodásról szóló 81/1945. ME számú rendelet módosítása és kiegészítése tárgyában; kibocsátott Budapesten, az 1945. évi április hó 27. napján, hatályba lépett az 1945. évi május hó 1. napján;

5900/1945. ME számú rendelet a népbírászkodás körében a távollevő terhelt ellen folyó eljárásra, úgyszintén a közvád képviselőjére vonatkozó szabályok kiegészítése tárgyában; kibocsátott Budapesten, az 1945. évi augusztus hó 1. napján; hatályba lépett az 1945. évi augusztus hó 5. napján;

6750/1945. ME számú rendelet a közhivatalnokok munkafegyelmének fokozottabb biztosítása tárgyában; kibocsátott Budapesten, az 1945. évi augusztus hó 16. napján, hatályba lépett az 1945. évi augusztus hó 19. napján.

(2) Az előbbi bekezdésben említett rendeletek szövegét ennek a törvénynek I-IV. mellékletei tartalmazzák.

2. § Felhatalmaztatik az ideiglenes nemzeti kormány, hogy a szükséghez képest a törvényerőre emelt fenti rendeleteket az ideiglenes nemzetgyűlés politikai bizottságának előzetes hozzájárulásával módosíthassa és kiegészíthesse.

3. § Ez a törvény kihirdetésének napján lép hatályba.

I. számú melléklet az 1945. évi VII. törvényhez.***Az ideiglenes nemzeti kormány 81/1945. ME számú rendelete a népbírászkodásról. (Hatályos: 1945. február 5. A szerk.)***

Az ideiglenes Nemzetgyűlés által 1944. évi december hó 21. és 22. napjain a Debrecenben adott felhatalmazás alapján az ideiglenes nemzeti kormány attól a szükségstől vezetette, hogy mindazok, akik a magyar népet ért történelmi katasztrófa okozói, illetve részesei voltak, mielőbb elnyerjék büntetésüket, – az esküdtbírósnak törvényhozás útján való visszaállításáig a népbírászkodás megvalósítása tárgyában a következőket rendeli:

Általános rendelkezések

1. § A jelen rendeletben körülírt bűncselekmények az esetben is büntethetők, ha a cselekmény a rendelet életbeléptekor már befejeztetett s a cselekmény befe-

jezésének időpontjában fennállott törvényes rendelkezések alapján az büntethető nem volt.

2. § A népbíróság jogköre kiterjed a polgári egyénekre és a fegyveres erő tagjaira, ideértve a rendőrséget és a csendőrséget is, valamint a magyar állam területén elfogott vagy a magyar államnak kiadott egyénekre, tekintet nélkül azok állampolgárságára.

A magyar állam területén kívül elkövetett bűncselekmény tekintetében, valamint a netán kiadatás alá kerülő bármely büntetettel szemben, a népbíróság jogköre mindaddig fennáll, amíg a tettes kiadása elrendelve nincs.

Jelen rendelet alkalmazásában **közalkalmazottnak az 1940. évi XVIII. tc. 3. §-ában felsorolt személy tekintendő.**

3. § A népbíróság által kiszabható büntetések:

1. halál,
2. fegyház,
3. börtön,
4. fogház,
5. internálás,
6. vagyonelkobzásig terjedhető pénzbüntetés,
7. állásvesztés, vagy foglalkozástól való eltiltás,
8. politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése,
9. **a 15/1945. ME számú rendelet 19. § 3. bekezdésének a), b), c) pontjaiban meghatározott fegyelmi jellegű büntetések.**

A felsorolt büntetések önmagukban főbüntetésként, – a 6–8. pontban felsorolt büntetések mellékbüntetésként is alkalmazhatók a népbíróság hatáskörébe utalt minden bűncselekmény esetében, akkor is, ha a vonatkozó jogszabály a 6–8. pontban felsorolt büntetéseket mellékbüntetésként alkalmazandóknak nem mondja ki. Egy ítéletben több mellékbüntetés is kiszabható.

Az internálás legkisebb tartama hat hó, – leghosszabb tartama kettő év.

Amennyiben a rendelet büntetésként internálás kiszabását rendeli, annak legkisebb tartamát a népbíróság ítéletében megszabja. A megszabott időnek eltelté után azonban az internálótáborba utalt csak abban az esetben bocsátható szabadon, ha internálásának tartama alatt példás magatartást tanúsított. Ellenkező esetben az internálótábor felügyelő hatósága az elítélt fogva tartását további 8 hónapig terjedő idővel meghosszabbíthatja. Az internálás leghosszabb tartama ebben az esetben sem haladhatja meg a két (2) évet.

A pénzbüntetés kiszabására, átváltoztatására, behajtására vonatkozóan az 1928: X. tc. rendelkezései megfelelően alkalmazandók.

A népbíróság teljes vagyonek Kobzás helyett a vagyon meghatározott hányadának elkobzását is kimondhatja.

A vagyonek Kobzást kimondó ítéletet végrehajtás végett közölni kell a területileg illetékes pénzügyigazgatósággal, amely a Pénzügyminiszter rendelete szerint jár el.

Az állásvesztésre ítélt elveszti közhivatalát és közszolgálati állását. **Nyugdíjigényét, nyug- és kegydíját csak akkor veszti el, ha ezt a népbíróság ítéletében kifejezetten kimondja. Az elítélt ellátatlan családtagjait megillető nyugdíjigényt a népbíróság fenntarthatja.**

Az állásvesztés vezető állásban levő magánalkalmazottal szemben is kimondható. Ennek kimondása nem akadályozza annak, hogy az elítélt nem vezető jellegű állást tölthessen be.

A foglalkozástól eltiltott foglalkozását öt évig nem folytathatja abban a helységben vagy helységeken, amelyekre nézve ezt a népbíróság ítéletében kimondja.

4. § A Te. 125. §-a nem alkalmazható.

5. § A büntetés kiszabásánál a Btk. 91. és 92. §-ai alkalmazhatók azzal, hogy a Btk. 92. §-ában foglalt enyhítéseken túlmenően a 3. §-ban felsorolt bármelyik enyhébb büntetés is alkalmazható.

6. § Bűnvádi eljárás a szökésben levő terhelt ellen is lefolytatható az 1921: III. tc. 12. § 2. bekezdésében foglalt korlátok között azzal, hogy a terheltet nem kell hirdetmény útján megidézni, de a tárgyalás kitűzését a terhelt utolsó lakhelyén 30 nappal előbb szokásos módon meg kell hirdetni. Ennek elmulasztása az eljárás megsemmisítésének okául nem szolgálhat.

7. § A népbíróság által kiszabott halálbüntetés kegyelmi úton életfogytiglani, vagy 10–15 évig terjedő, határozott tartamú fegyházbüntetésre változtatható át.

A kegyelmezés joga a Nemzeti Főtanácsot illeti.

A Nemzeti Főtanács határozatát az Igazságügyminiszter javaslatára hozza meg.

8. § A büntetés megkezdésére halasztást vagy a megkezdett büntetés félbeszakítását az igazságügyminiszter engedélyezheti.

A még ki nem töltött büntetés elengedése a Nemzeti Főtanács hatáskörébe tartozik abban az esetben, ha az elítélt büntetésének kétharmad részét nem töltötte ki.

Ha az elítélt büntetésének kétharmad részét kitöltötte, a még hátralevő büntetés elengedése miniszterelnök hatáskörébe tartozik, aki az igazságügyminiszter javaslatára határoz.

9. § Az elévülés tekintetében a Btk. 106. §-a alkalmazandó azzal, hogy az **1941. június 21. napja után a fegyverszünet megkötéséig elkövetett cselekményekre az elévülés a fegyverszünet megkötésének napjával (1945. január 20.) veszi kezdetét.**

Az 1919. évben és az azután elkövetett ama politikai gyilkosságokra vonatkozólag, – amelyek üldöztetését az uralmon volt hatalom megakadályozta – az elévülés csak 1944. évi december hó 21. napján veszi kezdetét.

10. § Az 1878:V. tc. első részében foglalt rendelkezések – amennyiben a jelen rendelettel nem állanak ellentétben – megfelelően alkalmazandók.

Különös rész

11. § Háborús bűnös az:

1. aki az 1939. évi háborúnak Magyarországra való kiterjedését, vagy Magyarországnak a háborúba mind fokozottabb mértékben történt belesodródását vezető állásban kifejtett tevékenységével vagy magatartásával elősegítette,

vagy azt megakadályozni nem törekedett, bár erre vezető közhivatali állásánál, politikai, közgazdasági, közéleti szerepénél fogva módja lett volna,

2. aki, mint a kormány, országgyűlés tagja, vagy mint vezető állást betöltő közalkalmazott, kezdeményezője, vagy, bár a következményeket előre láthatta, részese volt olyan határozat hozatalának, amely a magyar népet az 1939. évben kitört világháborúba sodorta,

3. aki a fegyverszünet megkötését erőszakkal vagy befolyásának kihasználásával megakadályozni igyekezett,

4. aki vezető jellegű cselekményével a nyilas mozgalomnak segítséget nyújtott a hatalom megszerzésére irányuló lázadáshoz, a hatalom megtartásához vagy aki e hatalom megszerzése után kapott kinevezés alapján a nyilas kormányzatban, közigazgatásban vagy honvédelem keretében életét fenyegető kényszerű szükség nélkül vezető állást vállalt (vezető állás alatt miniszteri, államtitkári, főispáni, főpolgármesteri, hadseregparancsnoki, hadtestparancsnoki vagy hasonló fontoságú állást kell érteni).

5. aki a megszállott területek lakosságával vagy a hadifoglyokkal való bánás tekintetében a háborúra vonatkozó nemzetközi jogszabályokat súlyosan megsértette, vagy a visszacsatolt területek lakosságával a reábizott hatalommal visszaélve, kegyetlenkedett, vagy aki általában felhajtója, tettese vagy részese volt emberek törvénytelen kivégzésének vagy megkínzásának.

12. § Amennyiben más jogszabály a cselekményre súlyosabb büntetést nem rendel, a népbíróság által kiszabható legsúlyosabb büntetés:

a 11. § 1. pontjának első bekezdésében és a 3., 4., 5. pontokban meghatározott bűncselekményekre halál,

a 11. § 1. pontjának második bekezdésében meghatározott bűncselekmény esetében tíz (10) évi fegyház,

a 11. § 2. pontja esetében tizenöt (15) évi fegyház.

13. § Háborús bűnös az is:

1. aki nyomtatványban (bármilyen módon sokszorosított iratban), gyülekezet előtt elmondott beszédben vagy rádió útján a háború fokozottabb mértékben való folytatására izgatott,

2. aki valamilyen katonai jellegű alakulatnak személy vagy vagyontárgy ellen elkövetett erőszakos cselekményhez segítséget nyújtott,

3. aki nem vezető jellegű cselekményével a nyilas mozgalomnak segítséget nyújtott a hatalom megszerzéséhez vagy megtartásához,

vagy **aki e hatalom megszerzése után kapott kinevezés alapján a nyilas közigazgatásban vagy honvédelem keretében önként a 11. § 4. bekezdésében fel nem sorolt egyéb fontos állást vállalt,**

4. aki magyar állampolgár létére a német hadsereg vagy biztonsági szolgálat (SS., Gestapo stb.) kötelékébe lépett,

5. aki valamilyen német alakulatnak a magyarság érdekeit sértő adatokat szolgáltatott vagy mint besúgó működött,

6. aki a háborús hírverés szolgálatában jelentős szellemi munkát végzett.

14. § Amennyiben más jogszabály a cselekményre súlyosabb büntetést nem rendel, a népbíróság által kiszabható legsúlyosabb büntetés:

a 13. § 1. pontjában meghatározott cselekményre három (3) évi börtön,

a 2., 3. pontokban meghatározott cselekményekre kettő (2) évi börtön,

a 4. pontban meghatározott cselekményre öt (5) évi börtön,

az 5. pontban meghatározott cselekményre három (3) évi börtön,

a 6. pontban meghatározott cselekményre egy (1) évi börtön.

A 13. § 2. pontja esetében, ha az erőszakos cselekmény a sértettnek 20 napon túl gyógyuló súlyos testi sértést okozott, a legsúlyosabb büntetés három (3) évi börtön, ha pedig a cselekmény a sértett halálát okozta, a legsúlyosabb büntetés tíz (10) évi fegyház.

A 13. § 4. pontja esetében, ha a tettes magyar állampolgárok elleni erőszakos cselekményben részes volt, a kiszabható legsúlyosabb büntetés tíz (10) évi fegyház, ha magyar állampolgár halálát okozta, vagy a magyar honvédség ellen harcolt, illetve fegyveres erőszakkal megakadályozta, hogy egyesek vagy csapatok a vörös hadsereghez átálljanak, a legsúlyosabb büntetés halál.

A 13. § 5. pontja esetében, ha a feljelentés folytán a feljelentett magyar állampolgárt megölték, vagy feltehetőleg külföldre hurcolták, a legsúlyosabb büntetés tizenöt (15) évi fegyház, ha pedig rendszeresen vagy jutalom ellenében működött, a legsúlyosabb büntetés halál.

15. § Népellenes büntettségben bűnös:

1. a minisztériumnak, az országgyűlésnek az a tagja vagy az a vezető állást betöltő közalkalmazott, ki a nép érdekeit súlyosan sértő jogszabály kezdeményezője volt, vagy annak meghozatalában tudatosan résztvett,

2. aki az 1939. évi szeptember hó 1. napját követő időben közhivatali ténykedése során a nép egyes rétegei ellen irányuló törvények és rendeletek végrehajtásában a számára előírt ténykedést túlhaladva, olyan tevékenységet fejtett ki, amely a személyes szabadságot vagy a testi épséget veszélyeztette, vagy sértette, vagy egyes személyek vagyoni romlását elősegítette,

3. az a joghatósággal bíró közalkalmazott, aki következetesen népellenes, fasiszta-barát hivatali működést fejtett ki.

16. § Amennyiben más jogszabály a cselekményre súlyosabb büntetést nem rendel,

a 15. § 1. pontjában meghatározott cselekmény legsúlyosabb büntetése öt (5) évi fegyház,

a 15. § 2. pontjában meghatározott cselekmény legsúlyosabb büntetése három (3) évi börtön.

Ha a 2. pontban meghatározott cselekmény a sértettnek 20 napon túl gyógyuló súlyos testi sértést okozott, a legsúlyosabb büntetés öt (5) évi börtön,

ha pedig az elkövetett testi sértés következtében sértett a Btk. 303. §-ában írt sérülést szenvedte, a legsúlyosabb büntetés öt (5) évi fegyház,

a 15. § 3. pontjában meghatározott cselekmény legsúlyosabb büntetése pedig kettő (2) évi börtön.

17. § Népellenes vétségben bűnös az,

1. aki a 15. § 2. pontjában írt cselekmények elkövetését megakadályozni nem igyekezett, bár ez törvényes hatáskörben módjában állott volna,

2. aki fasiszta, demokráciaellenes pártban fejtett ki kevésbé jelentős, de még vezető jellegű tevékenységet,

3. aki nyomtatványban (bármilyen módon sokszorosított iratban), gyülekezet előtt, rádió útján vagy egyébként, nyilvánosan népellenes vagy demokráciaellenes intézkedések meghozatalát sürgette, vagy a meghozottakat feldicsérte,

4. aki kényszerű szükség nélkül a nép- vagy demokráciaellenes hírverés szolgálatába szegődött,

5. aki fenyegető magatartásával fasiszta (nyilas-, német-, háború-) ellenes vélemény nyilvánítását akadályozta.

18. § Amennyiben más jogszabály a cselekményre súlyosabb büntetést nem rendel, a népbíróság által kiszabható legsúlyosabb büntetés,

a 17. § 1. pontjában meghatározott cselekményre egy (1) évi fogház,

a 17. § 2. és 3. pontjaiban meghatározott cselekményekre egy (1) évi internálás,

- a 17. § 4. és 5. pontjaiban meghatározott cselekményekre egy (1) évi fogház.
 19. § A jelen rendeletben felsorolt bűncselekmények hivatalból üldözendők.

Hatáskör és illetékesség

20. § A jelen rendelet 11., 13., 15. és 17. §-aiban meghatározott bűncselekmények feletti ítélkezés a népbírászkodás elé tartozik.

A népbíróság hatásköre kiterjed továbbá:

az 1921. évi III. tc. 1-5. §-aiban,

az 1930. évi III. tc. 58-59. §-aiban,

az 1878. évi V. tc. IV. fejezetében,

az 1878. évi V. tc. 172. §-ának 1. bekezdésében (1912. évi LXIII. tc. 19. §) meghatározott bűncselekményekre,

valamint a jelen §-ban eddig felsorolt bűncselekményekkel összefüggésben levő más bűncselekményekre, különösen az 1878. évi V. tc. XVIII., XX., XXI., XXII., XXXVI., XXXVII., XXXVIII. és XXXIX. fejezeteiben meghatározott bűncselekményekre.

21. § A 20. § utolsó bekezdésében felsorolt bűncselekményekben az ott megjelölt összefüggés nélkül a népbíróság csak abban az esetben bír hatáskörrel, ha a cselekmény politikai jellegű és a Bp. szerint illetékes ügyészség vezetője az ügynek népbíróság elé viteléhez a népügyészség vezetőjének előterjesztésére hozzájárul.

22. § A népbíróság a fiatalkorúak ügyében is eljárhat. Fiatalkorúak ügyében az 1908. évi XXXVI. tc. II. fejezetének IV. Cikkében meghatározott intézkedéseken kívül a jelen rendelet 3. §-ában megjelölt büntetések alkalmazásának is helye van, mégis azzal az eltéréssel, hogy halálbüntetés nem szabható ki – börtön- vagy fegyházbüntetés pedig csak a 15. életévét betöltött fiatalkorúval szemben alkalmazható.

23. § Az illetékességre az 1896. évi XXXIII. tc. II. fejezetében foglaltak irányadók.

Ha a gyanúsított ellen több helyen elkövetett több bűncselekmény gyanúja merül fel, úgy az eljáró népügyész a cselekmények és az esetleges bizonyítékok megjelölésével az ügyet a gyanúsított lakóhelye szerint illetékes népbíróság mellett működő népügyészséghez teszi át további eljárás végett.

Népügyészség

24. § A népbíróság előtt a vádat a népügyész képviseli. A népügyészeket és azok vezetőit az igazságügyminiszter nevezi ki a bírói és ügyvédi vizsgával vagy szükség esetén jogtudori oklevéllel rendelkező egyének közül, **a helyi nemzeti bizottság ajánlása**, illetve meghallgatása után. Az igazságügyminiszter a népügyészeket bármikor felmentheti.

A népügyész működésének tartama alatt, amennyiben még nem kinevezett ügyész, a bírákra és ügyészekre felállított I. fizetési csoport 4. fokozatának megfelelő fizetést kap.

A népügyész más kereső foglalkozást nem folytathat.

A népügyész alkalmazása ideiglenes. Felmentésekor, amennyiben az igazságügyminiszter ügyésszé ki nem nevezi, háromhavi fizetést kap végkielégítésül.

A népügyész, amennyiben még ügyészi esküt nem tett, a 17/1945. ME számú rendelet 2. §-ában írt esküt tesz az ügyészség vezetője előtt.

25. § Az igazságügyminiszter felügyeleti joga tekintetében az 1871. évi XXXIII. tc. 5. §-át, illetve a 4600/1899. I. M. számú rendeletet, valamint az azokat kiegészítő jogszabályokat kell alkalmazni.

26. § A népügyész az általa szerkesztett vádiratokat és határozatokat saját maga írja alá, s azokat **a népügyészség vezetője láttamozza. Láttamozás nélkül határozat, vádirat ki nem adható.**

A népügyész az általa aláírt határozatokért a felelősséget saját személyében viseli. A láttamozott határozatokért a vezető népügyész is felelős.

27. § A törvényszék és az ügyészség vezetője együttesen jelöli ki a népügyészség segédszemélyzetét a bíróságok és az ügyészség segédszemélyzetének tagjai közül.

28. § Ugyancsak együttesen jelöli ki a törvényszék és az ügyészség vezetője a népügyészség helyiségeit úgy, hogy azok lehetőleg a népbíróság részére kijelölt helyiségek közelében legyenek.

29. § A nyomozás tekintetében a Bp. 83–86. §-ai alkalmazandók.

30. § A Bp. XII. fejezetében a vizsgálóbíróra megszabott jogok (kötelességek) a népügyészt illetik.

31. § A népügyész feljelentést csak abban az esetben vehet figyelembe, ha abban a feljelentő pontos lakcímét feltünteti és azt aláírja. A hiányos vagy hamis név alatt tett, nyilván alaptalan feljelentést figyelembe venni nem szabad.

Szóbeli feljelentésről a népügyész jegyzőkönyvet vesz fel, amely a feljelentő nevét és lakcímét, a feljelentés alapját képező tényeket és a vonatkozó bizonyítékokat tartalmazza. A jegyzőkönyvet a feljelentővel alá kell íratni.

A népügyészség előtt tett feljelentés esetében a feljelentő ellen az 1914. évi XLI. tc. 20. §-ába ütköző cselekmény miatt eljárást indítani nem lehet. Ez a rendelkezés nem érinti a Btk. XIII. fejezetének alkalmazását.

32. § A 15/1946. ME számú rendelet 19. §-ának 2. pontja alapján a népbíróság elé utalt ügyeket a népügyészhez kell megküldeni. A népügyész az így áttett ügyekben úgy jár el, mint a feljelentésre megindult ügyekben.

33. § Az előzetes letartóztatást a népbügyész rendeli el a Bp. 141. §-ában felsorolt esetekben.

Az előzetes letartóztatás elrendelése ellen felfolyamodásnak helye nincs.

Amennyiben a népbügyész nem állította a terheltet 30 nap alatt ügyének tárgyalása végett a népbíróság elé, vagy ugyanezen idő alatt nem nyújtott be vádiratot a népbírósághoz, az előzetes letartóztatást meg kell szüntetni, vagy az iratokat haladéktalanul a népbíróság elé kell terjeszteni. A népbíróság az előzetes letartóztatás fenntartása tárgyában három nap alatt határozni köteles. A népbíróság az előzetes letartóztatást a népbügyész indítványára 30 nappal meghosszabbíthatja. Érdemleges tárgyaláson az előzetes letartóztatás a népbíróság érdemi határozatának hozataláig is meghosszabbítható. Az előzetes letartóztatás azonban a népbírósági ítélet meghozataláig összesen 6 hónapot nem haladhat meg.

Amennyiben azonban a népbíróság a vád tárgyává tett valamely bűncselekmény tekintetében a vádlott bűnösségét **megindokolt közbeszóló határozattal megállapítja, úgy az előzetes letartóztatás további 6 hónappal hosszabbítható meg.**

A népbíróság ítéletének kihirdetése után meghosszabbított előzetes letartóztatás az ügyben hozandó jogerős határozat hozataláig tart.

34. § A népbügyész vagy vádiratot nyújt be, vagy csekélyebb jelentőségű ügyekben a Te. 107., 108. §-ainak megfelelő alkalmazásával terheltet a népbíróság elé állítja.

35. § Közbenső eljárásnak helye nincs.

36. § A védelem tekintetében a Bp. V. fejezete alkalmazandó.

A népbíróságok

37. § Minden törvényszéki székhelyen népbíróságot kell felállítani.

Az igazságügyminiszter ugyanazon népbíróság keretén belül több tanács felállítását rendelheti el.

38. § A népbírósági tárgyalásra a törvényszék vezetője jelöl ki alkalmas helyiséget.

39. § A népbírósági tanács 5 tagból áll.

A jelen rendelet hatálybalépésétől számított 8 nap alatt a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült öt politikai párt (Demokratikus Polgári Párt, Független Kisgazdapárt, Magyar Kommunista Párt, Nemzeti Parasztpárt, Szociáldemokrata Párt) helyi szervezetei annyiszor 5 tagot hoznak javaslatba, ahány tanács felállítását az igazságügyminiszter az illető helyre elrendelte. A főispán a tagnévsorok beterjesztésétől számított további 8 napon belül egy-egy rendes és egy-egy póttá-

got jelöl ki mindegyik névsorból a helyi nemzeti bizottság javaslata alapján. Eképp a népbíróság tanácsában a felsorolt politikai pártok mindegyike egy rendes és egy póttaggal van képviselve. Amennyiben a tanács valamelyik rendes tagja akadályozva van, úgy azon párt póttagja hívandó be, amely pártnak tagja az akadályozott tag.

Nem nevezhető ki népbíróként az, aki büntett, nyereségvágyból elkövetett vétés, vagy fasiszta jellegű cselekmény miatt elítéltetett. A jelen rendelet alkalmazása szempontjából **nem tekintendő büntetett előéletűnek az, aki fasisztaellenes cselekmény vagy a zsidótörvényekben meghatározott valamely cselekmény miatt ítéltetett el.**

A politikai pártok által beterveztett névsorhoz csatolni kell a jelöltek írásbeli nyilatkozatát, amelyben büntetőjogi felelősségük mellett kijelentik, hogy e rendelkezés értelmében büntetlen előéletűek.

Amennyiben a felállítandó népbíróság székhelyén valamely felsorolt politikai párt működést nem fejtene ki, a főispán a felsorolásban nem szereplő más demokratikus párt vagy pártok által felajánlott 5 személy közül – ilyen párt hiányában pedig pártonkívüli, de politikailag megbízható személyek közül – jelöli ki a hiányzó tagot és póttagot, ugyancsak a nemzeti bizottság véleményének meghallgatása alapján.

A kijelölt népbíró a kijelölést nem utasíthatja vissza.

A népbíróság tagja vagy póttagja három hónapi működés után felmentését kérheti a főispántól, aki az új tagot és póttagot e §-ban meghatározott eljárással jelöli ki.

40. § A népbíró tárgyalási naponként az igazságügyminiszter által megállapítandó díjat kap. A díjazás összege ezidő szerint tárgyalási naponként 20 P. Tárgyaláson kívüli ülésért díjazás nem jár.

A költségeket – ideértve a helyszínre történő esetleges kiszállással felmerülő költségeket – a székhely szerinti törvényhatóság előlegezi az államkincstár helyett.

41. § Ha mind a rendes, mind a póttag tartósan akadályozva van, a főispán az illető párt által ajánlott öt tag közül jelöl ki új tagot és póttagot.

42. § Az igazságügyminiszter minden tanács mellé szakképzett tanácsvezető bírót (továbbiakban: vezető bíró) és helyettes bírót jelöl ki.

Népbírósági eljárás

43. § A tárgyalás előkészítése (a vádlott és a tanúk megidézése, a tanács tagjainak és póttagjainak értesítése) a vezető bíró feladata. Ugyancsak a vezető bíró jelöli ki a székhelyen lévő bíróságok fogalmazói személyzete közül a jegyzőkönyvvezetőt is.

44. § A jegyzőkönyv vezetésére a Bp. 331-332., valamint a Te. 113. §-ai irányadók.

45. § A népbírák az első tárgyalás előtt esküt (fogadalmat) tesznek. Az esküt a vezető bíró veszi ki. Az eskü szövegére a 45.010/1945. IM rendelet 1. §-a irányadó. Fogadalomtétel esetén az esküszöveg a 15/1945. ME számú rendelet 8. §-a 3. bekezdésének megfelelően helyesbítendő.

46. § A vezető bíró, népbíró, jegyzőkönyvvezető, népügyész kizárására a Bp. VI. fejezete irányadó.

47. § A tárgyalást a vezető bíró vezeti a Bp.-nak a főtárgyalásra vonatkozó rendelkezései szerint.

A vádlotthoz, tanúhoz a vezető bíró kérdései után a népbírák, a népügyész és a védő – a tanúkhöz ezeken felül a vádlott is intézhet kérdéseket.

48. § **A népbíróság a bizonyítási eljárás teljes lefolytatása előtt a már bebizonyítottak látszó bűncselekmények tekintetében közbeszóló határozattal állapíthatja meg a vádlott bűnösségét.** Ilyen határozatot – amely az ítélethozatalra megállapított eljárással történik – a népbíróság csak abban az esetben hoz, ha a vádlott letartóztatásban van és előrelátható, hogy a letartóztatás leghosszabb tartamának (6 hónap) lejártáig az összes vád tárgyává tett cselekmények tekintetében a főtárgyalás le nem folytatható. A közbeszóló határozatot a népbíróság indokolni köteles.

Közbeszóló határozat alapján a vádlott előzetes letartóztatása csak abban az esetben hosszabbítható meg, ha feltehető, hogy az ügyben hozandó ítélet a vádlottat legalább egy évi szabadságvesztés büntetéssel fogja sújtani.

A közbeszóló határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

Az ügyben hozandó ítéletet a népbíróság a közbeszóló határozatra tekintet nélkül hozhatja meg.

49. § A bizonyítási eljárás befejezése után a tanács határozathozatalra vonul vissza. A tanácskozás zárt s azon a népbírákon kívül a vezető bíró és a jegyzőkönyvvezető vesz részt.

A tanácskozáson a vezető bíró összefoglalja a tárgyalás eredményét, szakszerű felvilágosítást nyújt az alkalmazható törvény-, illetve rendeletekről, a kiszabható büntetésnemekről és azok mértékéről. A vezető bíró köteles indokolt véleményt nyilvánítani abban a kérdésben is, hogy a tárgyalás bizonyítási anyagához képest milyen bűncselekmények elkövetése látszik bizonyítottnak. Tilos azonban véleményt nyilvánítani a tekintetben, hogy mint ítéldbíró, milyen nemű és mérvű büntetést szabna ki.

A tanács előbb abban a kérdésben határoz, hogy milyen bűncselekmény, illetve bűncselekmények bizonyítása állapítható meg.

A szavazás sorrendjét a népbírák életkora határozza meg akként, hogy legelőször a legidősebb, legutoljára pedig a legfiatalabb népbíró szavaz. A vezető bíró nem szavaz.

A bűnösség kérdésében való döntés után a vezető bíró újból felvilágosítást ad a népbíráknak arra vonatkozólag, hogy a már megállapított bűncselekményekre milyen nemű és mérvű büntetések szabhatók ki. A népbírák a fentírt sorrendben szavaznak a kiszabandó büntetés neméről és mérvéről.

Amennyiben a határozathozatalhoz szükséges három egybehangzó vélemény (szavazat) nem alakulna ki, a vezető bíró jogosult két népbíró egybehangzó szavazatához csatlakozni. Ettől az esettől eltekintve, a vezető bírónak szavazati joga nincs.

A szavazásról csak abban az esetben kell jegyzőkönyvet felvenni, ha azt a vezető bíró szükségesnek tartja.

Az ítéletet a vezető bíró szerkeszti a fennálló törvényes rendelkezések szerint.

50. § Ha a vezető bíró meggyőződése szerint a népbírák határozatukat a törvények, illetve a jelen rendelet lényeges intézkedéseinek megsértésével hozták és a határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, – a vezető bíró borítékba zárt, indokolt előterjesztéssel fordulhat a Népbíróságok Országos Tanácsához a vádlott javára. A vezető bírónak ezt az elhatározását kinyilvánítania nem szabad s az előterjesztésnek halasztó hatálya nincs.

51. § A népbíróság és a Népbíróságok Országos Tanácsa ítéletét „*A magyar nép nevében*” hozza.

52. § A bűnvádi perrendtartásban felsorolt eseteken kívül, a jogerőre emelkedett ítélet rendelkező része kiadandó a népügyészségnek, az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalnak, az elítélt lakhelye szerint illetékes törvényhatósági előljáróságoknak, a központi választmányoknak és a lakáshivataloknak.

Fellebbevitel

53. § A népbíróságoknak halálbüntetést, teljes vagyonekobzást vagy állásvesztést kimondó, három évi szabadságvesztés büntetést, 20.000 pengő pénzbüntetést meghaladó ítélete ellen az elítélt fellebbezéssel élhet a Népbíróságok Országos Tanácsához.

Az ítélet ellen az elítélt által bármilyen formában vagy elnevezéssel bejelentett jogorvoslat fellebbezésnek tekintendő.

A védőt önálló fellebbezési jog nem illeti meg, kivéve a jelen rendelet 6. §-ában írt eljárást.

A népügyész felmentés miatt, vagy az ítélet súlyosbítása végett minden esetben fellebbezéssel élhet. A népügyész által bejelentett fellebbezés alapján az ítélet az elítélt javára is megváltoztatható.

A népügyész az elítélt által bejelentett fellebbezéshez az elítélt terhére csatlakozhatik (1928. évi X. t.-c. 29. §).

A fellebbezésre egyébként a Bp. 388. §-a alkalmazandó.

Népfőügyész

54. § A Népbíróóságok Országos Tanácsa előtt a vádat a népfőügyész vagy helyettese képviseli.

Népfőügyész vagy helyettesei csak bírói és ügyvédi vizsgát tett egyének lehetnek, akiket az igazságügyminiszter javaslatára a kormány nevez ki.

A népfőügyész a bírákra és ügyészekre megállapított III. fizetési csoport 1. fokozatának, helyettesei a II. fizetési csoport 1. fokozatának megfelelő illetményben részesülnek, amennyiben egyéb közhivatali állásukban magasabb illetményük nincs.

E rendelet 24., 25. és 26. §-ai a népfőügyészre és helyetteseire megfelelően alkalmazandók.

55. § A népfőügyész a népügyész által bejelentett fellebbezést vagy csatlakozást visszavonhatja.

A népfőügyészre és helyetteseire nézve a főügyészre és helyettesére vonatkozó jogszabályok megfelelően alkalmazandók.

Népbíróóságok Országos Tanácsa

56. § A népbíróóságok jogorvoslattal megtámadott ítéleteit a Népbíróóságok Országos Tanácsa bírálja felül.

A Népbíróóságok Országos Tanácsa ötagú tanácsokban jár el, a tanácsok számát az igazságügyminiszter határozza meg.

A Népbíróóságok Országos Tanácsának székhelye a kormány mindenkori székhelye.

57. § A rendelet 39. §-ában felsorolt mindegyik politikai párt országos vezetősége a felállítandó minden egyes tanácsba beküld egy-egy bírói és ügyvédi vizsgát tett, büntetlen előéletű (39. § 3. bek.) állandó tanácstagot. Az így megalakult tanács egy tagját az igazságügyminiszter a tanács vezetésével megbízza.

Minden egyes politikai párt a tanácsok számára tekintet nélkül egy póttagot jelöl ki.

A pártok a tanács tagjaiul kijelölt tagok és póttagok megbízatását vissza nem vonhatják.

A kijelölt tanácsvezető tagok és póttagok a Tanács működése alatt a bírákra és ügyészekre megállapított III. fizetési csoport 1. fokozatának megfelelő illetményekben részesülnek, amennyiben mint köztisztviselők részére magasabb illetmény egyébként megállapítva nincs.

A rendes- és póttagok más kereső foglalkozást nem folytathatnak.

A tagok és póttagok eskütételére a 45. § megfelelően alkalmazandó azzal, hogy az esküt (fogadalmat) a Népbíróóságok Országos Tanácsának elnöke előtt kell letenni.

58. § A Népbíróóságok Országos Tanácsa az elnök vezetése alatt áll, akit az igazságügyminiszter nevez ki. Illetményeire nézve az 67. § negyedik bekezdése irányadó.

Az elnök a Népbíróóságok Országos Tanácsának ügyvitelével felmerülő teendőket végzi (póttagok behívása, ügyek szétosztása, sürgősség elrendelése stb.).

59. § A Népbíróóságok Országos Tanácsának jegyzője az igazságügyminiszter által berendelt bíró vagy bírósági fogalmazó.

60. § A Népbíróóságok Országos Tanácsa előtti eljárásra a Bp. és az 1928. évi X. tc. 33. §-ának rendelkezései megfelelően alkalmazandók azzal, hogy a tanács a bizonyítást maga is felveheti, avégett valamelyik bíróját kiküldheti, de a bizonyítás felvétele végett bármelyik bíróságot is megkeresheti. A tárgyalásra vagy a bizonyítás felvételére az előzetes letartóztatásban lévő vádlottat csak abban az esetben kell elővezetni, ha ezt a tanács elrendeli. Egyébként a vádlott és védője a tárgyalásról vagy bizonyításfelvételtől értesítendő, de az értesítés elmaradása az eljárás ismétlésére okul nem szolgálhat.

61. § A vezető bíró előterjesztése (50. §) tárgyában a tanács zárt ülésben határoz.

A tanács a következő határozatokat hozza:

1. az előterjesztést figyelmen kívül hagyja,
2. bizonyítást rendel el és annak felvételére
 - a) tárgyalást tűz ki,
 - b) saját bíróját kiküldi,
 - c) valamelyik bíróságot megkeresi,
3. a népbíróóság ítéletét feloldja és az ügyet újabb eljárás végett ugyanazon, vagy az általa kijelölt más népbíróósághoz megküldi,
4. a népbíróóság ítéletét a vádlott javára megváltoztatja.

A 2. pont *b)* és *c)* eseteiben a bizonyítás felvétele után a tanács tárgyaláson határoz.

62. § A vádlott által bejelentett fellebbezés és a népügyész által bejelentett csatlakozás tárgyában a Népbíróóságok Országos Tanácsa a Bp. XX. fejezetének II. címében foglaltak szerint határoz.

A Népbíróóságok Országos Tanácsa a fellebbezés folytán eléje került ítéletet egész terjedelmében bírálja felül.

Újrafelvétel

63. § Az ítélet jogerőre emelkedése után újrafelvételnek van helye.

Újrafelvételre a Bp. XXI. fejezete megfelelően alkalmazandó azzal, hogy az elítélt terhére újrafelvételnek csak az ítéletnek jogerőre emelkedésétől számított két éven belül van helye.

Vegyes határozatok

64. § Amennyiben a jelen rendeletből más nem következik, az 1896. évi XXXIII. tc. és az azt kiegészítő törvények, illetve rendelkezések megfelelően alkalmazandók.

65. § E rendeletnek a vagyonekhozás végrehajtására vonatkozó eljárását a pénzügyminiszter rendeleti úton szabályozza.

66. § E rendelet végrehajtása során felmerülő eljárási és szervezeti kérdéseket az igazságügyminiszter rendelettel szabályozza.

67. § A népügyész a helyi lakáshivatal előtti felhasználás céljára bizonyítványt állíthat ki arról, hogy a kérelmező ellen népbírósi eljárás nincs folyamatban.

68. § Ez a rendelet kihirdetésével lép hatályba.

II. számú melléklet az 1945. évi VII. törvényhez***Az ideiglenes nemzeti kormány 1.400/1945. ME számú rendelete a népbíráskodásról szóló 81/1945. ME számú rendelet módosítása és kiegészítése tárgyában (Hatályos: 1945. május 1-jétől. A szerk.)***

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés által az 1944. évi december hó 22. napján adott felhatalmazás alapján a népbíráskodásról szóló 81/1945. ME számú rendelet módosítása és kiegészítése tárgyában az ideiglenes nemzeti kormány a következőket rendeli:

1. § A 81/1945. ME számú rendelet 3. §-a hatályát veszti és helyébe az alábbi rendelkezések lépnek.

A népbíráskodás körében a büntetések nemei a következők:

1. halál;
2. kényszermunka;
3. fegyház;
4. börtön;
5. pénzbüntetés;
6. vagyonekhozás;
7. állásvesztés vagy foglalkozástól való eltiltás;
8. politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése.

Az előbbi bekezdés 1-4. pontjában felsorolt büntetési nemek főbüntetések. Az 5-8. pontban felsorolt büntetési nemek mellékbüntetések; ezek alkalmazásának helye van abban az esetben is, ha alkalmazásukat a bűncselekményre vonatkozó jogszabály nem rendeli. A 8. pontban megjelölt mellékbüntetés alkalmazása az elítélés minden esetében kötelező. Ugyanazon elítélttel szemben többféle mellékbüntetést is ki lehet szabni.

A halálbüntetést kötél vagy golyó által zárt helyen, de a nyilvánosság kizárása nélkül kell végrehajtani.

A kényszermunka kiszabható életfogytig vagy határozatlan időre. Ez utóbbi esetben az időtartam és a szabadulás feltételei tekintetében a szigorított dologházra vonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni. A kényszermunka munkatáborokban hajtandó végre. A végrehajtás részletes szabályait az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve állapítja meg.

A pénzbüntetés kiszabására, átváltoztatására és behajtására vonatkozóan az 1928:X. törvénycikk rendelkezései megfelelően irányadók.

A népbíróság teljes vagyonek Kobzás helyett a vagyon meghatározott hányadának vagy egyes vagyontárgyaknak elkobzását is kimondhatja.

A vagyonek Kobzást kimondó ítéletet végrehajtás végett közölni kell a területileg illetékes pénzügyigazgatósággal, amely a pénzügyminiszter rendelete szerint jár el.

Az állásvesztésre ítélt elveszti közszolgálati állását. Nyugdíjigényét, nyug- és kegydíját csak akkor veszti el, ha ezt a népbíróság ítéletében kifejezetten kimondja. Az elítélt ellátatlan családtagjait megillető nyugdíjigényét a népbíróság fenntarthatja; ebben az esetben a nyugdíjigény megállapításánál az elítéltet úgy kell tekinteni, mintha az ítélet jogerőre emelkedésének napján elhalálozott volna. Az állásvesztés vezető állásban lévő magánalkalmazottal szemben is kimondható. Ennek kimondása nem akadályozza annak, hogy az elítélt a jövőben a magánalkalmazás körében nem vezető jellegű állást tölthessen be.

Azt, akit állásvesztésre ítélték, utóbb – a bíróság ítéletében kimondandó rendelkezéshez képest – közhivatalra vagy a magánalkalmazás körében vezető állásra egyáltalában nem, illetőleg meghatározott időtartamára nem lehet alkalmazni.

A foglalkozástól eltiltott foglalkozását öt évig nem folytathatja abban a helységben, vagy helységeken, amelyekre nézve ezt a népbíróság ítéletében kimondja.

Az állásvesztésnek vagy a foglalkozástól való eltiltásnak kimondása maga után vonja a Btk. 65. §-ának 3. és 4. pontjában meghatározott következményeket is; ezeknek tartamát a bíróság az ítéletben határozza meg.

Ha a bűncselekmény következtében a sértett vagy jogutódja válságos helyzetbe jutott, a népbíróság ítéletében a megfelelő vagyonú vagy jövedelmű elítéltet a nem vitás kárnak vagy hányadának megtérítésére kötelezheti; az ezt meghaladó magánjogi igény a törvény rendes útján érvényesíthető.

2. § A 81/1945. ME számú rendelet 6. §-a hatályát veszti és helyébe a következő rendelkezések lépnek.

A büntetés kiszabása tekintetében az alábbi szabályok irányadók:

Halálbüntetés kiszabásának akkor van helye, ha a cselekményre a büntető törvények vagy a jelen rendelet halálbüntetést állapítanak meg és ha a cselekmény

tárgyi súlyával és a vádlott alanyi bűnösségének fokával egyedül a halálbüntetés áll arányban. A Bn. 32. §-a alkalmazásának a népbíróság előtti eljárásban nincs helye.

Ahol valamely cselekményre a jelen rendelet többféle szabadságvesztés büntetési nemet állapít meg, a cselekményre megállapított legsúlyosabb szabadságvesztés büntetési nem legmagasabb tartamát kell alkalmazni vagy megközelíteni, ha a súlyosító körülmények számuk vagy nyomatékuk tekintetében túlnyomóak (Btk. 90. §);

a cselekményre megállapított legenyhébb szabadságvesztés büntetési nemnek a jelen rendeletben megállapított legkisebb tartamát kell alkalmazni vagy megközelíteni, ha az enyhítő körülmények számuk vagy nyomatékuk tekintetében túlnyomóak (Btk. 91. §).

Ha az enyhítő körülmények annyira nyomatékosak vagy olyan nagy számmal forognak fenn, hogy a cselekményre meghatározott legenyhébb büntetési nemnek a cselekményre meghatározott legkisebb tartama is aránytalanul súlyos lenne, a cselekményre megállapított legkisebb büntetési nemnek a Btk.-ban megállapított legkisebb tartama alkalmazható. Enyhébb büntetési nem alkalmazásának a Btk. 92. §-ának felhívásával sincs helye.

Kényszermunka helyett fegyházbüntetést csak akkor lehet kiszabni, ha a vádlott koránál vagy egészségi állapotánál fogva kényszermunkára alkalmatlan.

3. § A 81/1945. ME számú rendelet 7. §-a hatályát veszti és helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

Kegyelmezési jog gyakorlásának – a közkegyelem esetét kivéve – csak halálbüntetés esetében és csak az ítéltnek vagy védőjének kérelmére van helye.

A halálbüntetés kegyelem útján életfogytig tartó kényszermunkára vagy testi alkalmatlanság esetében életfogytig tartó fegyházra változtatható át.

A kegyelmezés joga a Nemzeti Főtanácsot illeti.

A Nemzeti Főtanács határozatát az igazságügyminiszter javaslatára hozza meg. Az igazságügyminiszter a kegyelmi ügyben javaslatát az iratoknak hozzá érkezésétől számított két nap alatt teszi meg a Nemzeti Főtanács a kegyelmi kérvény felett érkezésétől számított öt nap alatt határoz.

Ha a Népbíróságok Országos Tanácsa a halálraítéltet egyhangúlag nem találja kegyelemre javaslatba hozhatónak, a kegyelmi kérvényt s továbbterjesztés mellőzésével saját hatáskörében maga utasítja el.

4. § A 81/1945. ME számú rendelet 8. §-a hatályát veszti és helyébe a következő rendelkezések lépnek:

A szabadságvesztésbüntetés végrehajtásának elhalasztása tekintetében a Bp. 507. §-át és 508. §-ának első bekezdését kell alkalmazni. A Bp. 508. §-ának második

bekezdése és 509. §-a nem alkalmazható. Az elhalasztás felől az igazságügyminiszter határoz.

A szabadságvesztésbüntetés végrehajtásának félbeszakítását csak újrafelvétel esetében (Bp. 453. §) és csak a népbíróóság rendelheti el. A Bp. 468. és 513. §-át nem lehet alkalmazni.

5. § A 81/1945. ME számú rendelet 9. §-ának második bekezdése hatályát veszti és helyébe az alábbi rendelkezés lép:

Az 1919. évben és azt követően elkövetett azoknak a politikai bűncselekményeknek elévülése, amelyeknek emberélet esett áldozatul, úgyszintén a sajtó útján elkövetett azoknak a bűncselekményeknek elévülése, amelyeknek tényálladékát a jelen rendelet határozza meg, – és amelyek üldözhetőségét az uralmon volt hatalom megakadályozta, az 1944. évi december hó 21. napján veszi kezdetét.

6. § A 81/1945. ME számú rendelet 11. §-ának 5. pontja helyébe az a rendelkezés lép, hogy háborús bűnös az is,

5. aki a megszállott területek lakosságával vagy a hadifoglyokkal való bánás tekintetében a háborúra vonatkozó nemzetközi jogszabályokat súlyosan megsértette vagy a visszacsatolt területek lakosságával, a reábízott hatalommal visszaélve, kegyetlenkedett, vagy aki általában akár belföldön, akár külföldön felbujtja, tettese vagy részese volt emberek törvénytelen kivégzésének vagy megkínzásának.

A 81/1945. ME számú rendelet 11. §-a azzal a 6. ponttal egészítették ki, hogy háborús bűnös az is,

6. aki nyomtatványban (bármilyen módon sokszorosított iratban), gyülekezet előtt elmondott beszédben vagy rádió útján huzamosabb időn át olyan állandó jellegű és folyamatos tevékenységet fejtett ki, amely alkalmas volt arra, hogy az ország háborúba lépése, illetőleg a háború fokozottabb mértékben való folytatása érdekében a közfelfogást jelentős mértékben befolyásolja és az országra káros irányba terelje.

7. § A 81/1945. ME számú rendelet 12. §-a hatályát veszti és helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

A 11. § 1-6. pontjaiban felsorolt cselekményekre főbüntetésként a következő büntetéseket lehet alkalmazni:

a) halál vagy

b) életfogytig tartó kényszermunka, testi alkalmatlanság esetében életfogytig tartó fegyház vagy

c) kényszermunka, amelynek legrövidebb tartama tíz évnél kevesebb nem lehet, testi alkalmatlanság esetében tíz évtől tizenöt évig terjedhető fegyház.

8. § A 81/1945. ME számú rendelet 13. §-ának 1. pontja azzal egészített ki, hogy az e pont alá eső háborús bűnös az is, aki az ott meghatározott módon a háborúba lépésre izgatott.

A 81/1945. ME számú rendelet 13. §-a azzal a 7. ponttal egészített ki, hogy háborús bűnös az is,

7. aki bármilyen formában olyan tevékenységet fejtett vagy fejt ki, illetőleg mozdított vagy mozdít elő, amely a népek háború utáni békéjének vagy együttműködésének megnehezítésére vagy megbontására, avagy nemzetközi viszály előidézésére alkalmas.

9. § A 81/1945. ME számú rendelet 14. §-a hatályát veszti és helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

A 13. § 1-7. pontjaiban felsorolt cselekményekre főbüntetésként a következő büntetéseket lehet alkalmazni:

a) halál vagy

b) életfogytig tartó kényszermunka, testi alkalmatlanság esetében életfogytig tartó fegyház vagy

c) kényszermunka, amelynek legrövidebb tartama öt évnél kevesebb nem lehet, testi alkalmatlanság esetében öt évtől tizenöt évig terjedhető fegyház vagy

d) öt évtől tíz évig terjedhető börtön.

10. § A 81/1945. ME számú rendelet 15. §-a azzal a 4., 5. és 6. ponttal egészített ki, hogy népellenes büntettségben bűnös az is,

4. aki nyomtatványban (bármilyen módon sokszorosított iratban), gyülekezet előtt elmondott beszédben vagy rádió útján huzamosabb időn át olyan állandó jellegű és folyamatos tevékenységet fejtett ki, amely alkalmas volt arra, hogy a fasiszta és a demokráciaellenes irányzatok elterjesztése és megerősítése végett vagy a faji és felekezeti gyűlölet felkeltése, illetőleg ébrentartása céljára a közfelfogást jelentős mértékben befolyásolja és az országra káros irányba terelje;

5. aki a fasiszta és a demokráciaellenes törekvéseknek vagy a társadalom egyes rétegei üldözésének célját szolgáló hivatalos szerv, párt vagy társadalmi szervezet besúgójaként működött vagy annak számára adatokat szolgáltatott;

6. aki a fasiszta és a demokráciaellenes uralmi rendszer hatalmi eszközeinek saját céljaira való felhasználásával szemérem, vagyon vagy személyes szabadság elleni bűncselekményt követett el.

11. § A 81/1945. ME számú rendelet 16. §-a hatályát veszti és helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

amennyiben más jogszabály a cselekményre súlyosabb büntetést nem rendel, a 15. § 1-6. pontjaiban felsorolt cselekményekre főbüntetésként a következő büntetéseket lehet alkalmazni:

- a) kényszermunka, amelynek legrövidebb tartama öt évnél kevesebb nem lehet, testi alkalmatlanság esetében öt évtől tíz évig terjedhető fegyház vagy
- b) öt évtől tíz évig terjedhető börtön.

12. § A 81/1945. ME számú rendelet 17. §-a hatályát veszti s helyébe a következő rendelkezések lépnek.

Népellenes bűntettben bűnös az is:

1. aki a 15. § 2. pontjában meghatározott cselekmények elkövetését megakadályozni nem igyekezett, bár ez törvényes hatáskörében módjában állott volna;

2. aki anélkül, hogy evégből vele szemben közvetlenül vagy közvetve kényszer alkalmaztatott volna, a németek által Magyarországon szervezett Volksbundba tagként belépett, vagy fasiszta, illetőleg demokráciaellenes pártban, szervezetben vagy alakulatban tisztséget vállalt, avagy tagként tevékeny működést fejtett ki;

3. aki – a 11. § 6. pontjának, illetőleg a 15. § 4. pontjának esetét ide nem értve – nyomtatványban (bármilyen módon sokszorosított iratban), gyülekezet előtt, rádió útján vagy egyébként nyilvánosan népellenes vagy demokráciaellenes intézkedések meghozatalát sürgette vagy a meghozottakat feldicsérte;

4. aki kényszerű szükség nélkül a nép- vagy demokráciaellenes hírverés szolgálatába szegődött;

5. aki magatartásával fasiszta- (nyilas-, német-, háború-) ellenes vélemény nyilvánítását akadályozta;

6. aki a 11., 13., 15. §-ban vagy a jelen §-ban felsorolt cselekmények valamelyikére nézve – a Btk. 378. §-ának esetét kivéve – a Btk. 374. vagy 375. §-ában meghatározott bűnpártolást követ el;

7. aki tudomással bír arról, hogy valaki a 11. § 5. pontja alá eső cselekménnyel kapcsolatos kivégzésnek vagy kínzásnak tettese vagy részese és ezt a hatóságnak haladéktalanul fel nem jelenti.

13. § A 81/1945. ME számú rendelet 18. §-a hatályát veszti és helyébe az alábbi rendelkezés lép:

Amennyiben más jogszabály a cselekményre súlyosabb büntetést nem rendel, a 17. § 1–7. pontjaiban felsorolt cselekményekre főbüntetésként két évtől öt évig terjedhető börtönbüntetést lehet kiszabni.

14. § A 81/1945. ME számú rendelet 21. §-a hatályát veszti és helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

A 20. § utolsó bekezdésében felsorolt bűncselekményekben az ott megjelölt összefüggés nélkül a népbíróság csak abban az esetben bír hatáskörrel, ha a cselekmény politikai jellegű.

Ha a tekintetben, hogy a cselekmény politikai jellegű-e, a Bp. szerint illetékes ügyészségnek és a népügyészségnek álláspontja eltérő, a főügyész dönt.

15. § A 81/1945. ME számú rendelet 22. §-a hatályát veszti és helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

A népbíróság a fiatalkorúak bűnügyében is eljár.

Ha a fiatalkorú a cselekményt élete tizenötödik évének betöltése után követte el, a Bn. II. fejezetének IV. cikkében meghatározott intézkedéseken felül a 3. §-ban felsorolt büntetések alkalmazásának is helye van. Halálbüntetést mégis csak akkor lehet kiszabni, ha a fiatalkorú a cselekmény elkövetésekor tizenhatodik életévét már betöltötte.

A 3. § 5–7. pontjaiban felsorolt mellékbüntetések a tizenötödik életévét még be nem töltött fiatalkorúval szemben is alkalmazni lehet.

A népbíróság előtti eljárásban fiatalkorúval szemben dorgálásnak és próbá-rabocsátásnak nincs helye.

16. § A jelen rendeletnek az előző §-okban foglalt rendelkezéseit visszaható erővel kell alkalmazni, még pedig a folyamatban levő azokban az ügyekben is, amelyekben az eljárást a jelen rendelet hatálybalépéséig jogerősen nem fejezték be.

17. § A 81/1945. ME számú rendelet 33. §-a akként egészített ki, hogy az előzetes letartóztatást a népbíróság is elrendelheti, továbbá, hogy az előzetes letartóztatás meghosszabbításának több ízben is helye lehet.

18. § Budapesten csak egy népbíróság működik, amelynek illetékessége a budapesti büntető és a pestvidéki törvényszék területére terjed ki.

19. § A 81/1945. ME számú rendelet 39. és 41. §-ai hatályukat veszítik és helyükbe az alábbi rendelkezések lépnek.

A népbírósági tanács hat tagból áll.

A Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült öt politikai párt (Független Kisgazdapárt, Magyar Kommunista párt, Nemzeti Parasztpárt, Polgári Demokrata párt, Szociáldemokrata Párt) helyi szervezetei, úgyszintén az Országos Szakszervezeti Tanács helyi szervezete a jelen rendelet hatálybalépésétől számított nyolc nap alatt annyiszor egy-egy rendes és két-két póttagot jelölnek ki, ahány tanács szervezését az igazságügyminiszter elrendelte. A népbírósági tanács a kijelölt rendes tagokból alakul meg. A tanács valamelyik rendes tagjának akadályoztatása esetében a vezető bíró annak a pártnak (szakszervezetnek) az első póttagját hívja be, amely pártnak (szakszervezetnek) tagja az akadályozott személy. A póttag

akadályoztatása esetében a második póttag behívására kerül a sor; ha pedig ez is akadályozott, új beküldésnek van helye.

Nem járhat el népbíróként az, akit büntett, nyereségvágyból elkövetett vétség vagy fasiszta jellegű cselekmény miatt elítéltek. A jelen rendelet alkalmazása szempontjából nem lehet büntetett előéletűnek tekinteni azt, akit fasisztaellenes cselekmény vagy az úgynevezett zsidótörvényben meghatározott valamely cselekmény miatt ítélték el.

A beküldés alkalmával be kell mutatni a tagok és póttagok írásbeli nyilatkozatát, amelyben büntetőjogi felelősségük tudatában kijelentik, hogy az előbbi bekezdés értelmében büntetlen előéletűek.

Ha a népbíróság székhelyén a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült pártok közül valamelyik működést nem fejt ki, a hiányzó tagot és póttagokat a vezető bíró sorsolja ki a működő pártok által ajánlott öt-öt személy közül.

A kijelölt tag és póttag a megbízást nem utasíthatja vissza.

A népbíróság tagjainak és póttagjainak megbízása három hónapig tart, a megbízás azonban megismételhető.

20. § A 81/1945. ME számú rendelet 49. §-a akként módosítottatik, hogy a vezető bíró a bűncselekmény elkövetésének bizonyított voltára nézve csak akkor nyilvánít véleményt, ha erre nézve a tanácsnak legalább egy tagja felkéri, továbbá, hogy szavazategyenlőség esetében a vezető bíró is szavaz.

21. § A 81/1945. ME számú rendelet 53. §-a hatályát veszti és helyébe az alábbi rendelkezések lépnek.

A népbíróság ítélete ellen a népügyész az elítélt terhére fellebbezéssel élhet. A népügyész által bejelentett fellebbezés alapján az ítélet az elítélt javára is megváltoztatható.

Az elítélt abban az esetben, ha a 11. § 1–6. pontja alá eső cselekmények valamelyikében mondták ki bűnösnek, a népbíróság ítélete ellen egyáltalán nem, egyéb esetekben pedig csak a halált vagy az öt évet meghaladó szabadságvesztés büntetést kimondó ítélet ellen élhet fellebbezéssel. Az elítélt által az ítélet ellen bármilyen formában vagy elnevezéssel bejelentett jogorvoslat fellebbezésnek tekintendő.

A védő – a 6. §-ban megjelölt eljárás kivételével – csak az elítélt hozzájárulásával jelenthet be fellebbezést. A védő egyébként ugyanolyan korlátok között élhet fellebbezéssel, mint az elítélt.

A népfőügyész az elítélt által bejelentett fellebbezéshez az elítélt terhére csatlakozhatik (1928: X. tc. 29. §).

A népbíróság előtti eljárásban a Bp. 388. §-ának utolsó bekezdése nem alkalmazható.

Halálbüntetést kiszabó ítélet ellen bejelentett fellebbezés esetében a népbíróság az ítélethozataltól számított nyolc nap alatt köteles a Népbíróságok Országos Tanácsához felterjeszteni. Az ilyen ítélet szóbeli indokait a kihirdetés alkalmával részletesen ki kell fejteni és az ítéletet három nap alatt írásba kell foglalni. A Népbíróságok Országos Tanácsa az ügyben az iratoknak hozzá érkezésétől számított három nap alatt köteles a lehetőség szerint minél közelebbi tárgyalási határnapot kitűzni, illetőleg a bizonyítás kiegészítése tárgyában intézkedni.

Ha a jelen § a halálbüntetést kimondó ítélet ellen a fellebbezést kizárja és a népbíróság a Bp. 497. §-ának megfelelő eljárásban akként határozott, hogy az elítélt kegyelemre nem méltó, a halálbüntetést ettől számított két órán belül végre kell hajtani.

Az előbbi bekezdés esetében az ítéletet rövid indokolással együtt azonnal írásba kell foglalni.

22. § A 81/1945. ME számú rendelet 20. és 21. §-a értelmében a népbíróság hatáskörébe vont azoknak a szándékos bűncselekményeknek a büntetése, amelyekre a büntető törvények fogházbüntetést állapítanak meg, ugyanolyan tartamú börtön, mint amilyen tartamú a törvényben megszabott fogházbüntetés.

23. § Ha alaposan tartani lehet attól, hogy az, akit a népbíróság hatáskörébe tartozó büntett nyomatékos gyanúja terhel, vagyonának vagy vagyonához tartozó dolognak elidegenítése vagy elrejtése által a vagyoneklobzás foganatosítását meg hiúsítja: a népbüvészség ingóságaira bűnügyi zárlatot, illetőleg mind ingó; mind ingatlan vagyonára biztosítási végrehajtást rendel el.

A bűnügyi zárlat, illetőleg a biztosítási végrehajtás elrendelése ellen felfolyamodásnak helye nincs.

A bűnvádi eljárás megindítása után szerzett jogot nem lehet az államkincstárral szemben érvényesíteni olyan vagyonra, illetőleg olyan vagyontárgyra, melyre a bűnügyi zárlatot vagy a biztosítási végrehajtást elrendelték, feltéve, hogy a népbíróság utóbb a vagyont, illetőleg a vagyontárgyat elkobozta.

Egyebekben a bűnügyi zárlat, illetőleg a biztosítási végrehajtás tekintetében a Bp. rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni.

24. § A népbírósági vezetőbírák és népbüvészek az igazságügyminiszter által megállapítandó pótdjban részesülnek.

25. § A jelen rendelet hatálybalépése előtt megalakult népbíróságok működésének érvényét nem érinti az a körülmény, hogy megalakításuk a 81/1945. ME számú rendelet 39. §-ának nem felelt meg; a már működő tanácsok tagjainak számát azonban a jelen rendelet hatálybalépésétől számított nyolc nap alatt a 19. § értelmében hatra ki kell egészíteni.

26. § A népbíróság az 1080/1945. ME számú rendelet hatálybalépése előtt az igazolóbizottságnak a népbíróság elé utaló határozatával a népbírósághoz áttett ügyet haladéktalanul visszaküldi az igazolóbizottság elnökének.

A budapesti népbíróság előtt igazolófellebbezési eljárásban a törvényszéki eljárás szabályai irányadók

27. § A jelen rendelet az 1945. évi május hó 1. napján lép hatályba.

III. számú melléklet az 1945. évi VII. törvényhez

Az ideiglenes nemzeti kormány 5.900/1945. ME számú rendelete a népbíráskodás körében a távollévő terhelt ellen folyó eljárásra, úgyszintén a közvád képviselőjére vonatkozó szabályok kiegészítése tárgyában (Hatályos: 1945. augusztus 5. A szerk.)

A minisztérium az Ideiglenes Nemzetgyűlés által az 1944. évi december hó 22. napján adott felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. § A népbíráskodásról szóló 81/1945. ME számú rendelet (Magyar Közlöny 3. szám) 6. §-a az alábbi rendelkezésekkel egészítettik ki:

Ha a főtárgyalás adatai szerint a terhelt olyan cselekményt követett el, amelyre a fennálló jogszabályok halálbüntetést állapítanak meg, a terhelt távolléte a halálbüntetése kiszabását és a megfelelő mellékbüntetések megállapítását nem akadályozza. A terhelt távollétében hozott halálos ítélet ellen az ítélet meghozatalakor fellebbezés bejelentésének nincs helye és az ítélet pénzbüntetést, illetőleg vagyonek Kobzást megállapító részében végrehajtható. A terheltet jelentkezése vagy kézrekerülése után haladéktalanul a népbíróság elé kell állítani. A népbíróság a terheltet nyilvános tárgyaláson kihallgatja és a kihallgatás eredményéhez képest határoz a halálos ítélet fenntartása vagy a Bp. 460-462. §-ai szerint tartandó új főtárgyalás elrendelése iránt. Ha a népbíróság a halálos ítélet fenntartása mellett dönt, az ítéletet a terhelt előtt haladéktalanul nyilvánosan kihirdeti. Az ítélet kihirdetését követő eljárásra ugyanazok a szabályok irányadók, mint a terhelt jelenlétében tartott tárgyalás alapján hozott ítélet esetében.

2. § A 81/1945. ME számú rendelet 24. §-a az alábbi rendelkezésekkel egészítetik ki:

A közvádló tennivalóinak ellátásával az igazságügyminiszter egyes ügyekben a népügyészség szervezetén kívül álló személyt is megbízhat. A megbízott közvádlót e megbízatása körében ugyanazok a jogok illetik, mint a népügyész. A megbízott közvádló díjazása iránt az igazságügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértve esetenként intézkedik.

3. § A jelen rendelet kihirdetése napján lép hatályba; rendelkezéseit a már folyamatban levő azokban az ügyekben is alkalmazni kell, amelyekben első fokon érdemleges határozatot nem hoztak.

IV. számú melléklet az 1945. évi VII. törvényhez

Az ideiglenes nemzeti kormány 6.750/1945. ME számú rendelete a közhivatalok munkafegyelmének fokozottabb biztosítása tárgyában (Hatályos: 1945. augusztus 16-tól. A szerk.)

A minisztérium az Ideiglenes Nemzetgyűlés által az 1944. évi december hó 22. napján adott felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. § A 81/1945. ME számú rendelet 15. §-a (az 1440/1945. ME számú rendelet 10. §-a) azzal a 7. ponttal egészítették ki, hogy népellenes bűntettben bűnös.

7. az a közhivatalnok, aki hivatali kötelességét szándékosan súlyosan megsérti, különösen felettes hatóságának törvényszerű szolgálati utasítását nem teljesíti, vagy rosszhiszeműen nem a kellő időben vagy nem a megszabott módon teljesíti, ha ezáltal a demokratikus kormányzat rendelkezéseinek zavartalan végrehajtását súlyosan veszélyezteti, vagy az ország népi és demokratikus szellemében való újjászervezését lényegesen akadályozza.

2. § Az 1. §-ban meghatározott bűncselekmény miatt a bűnvádi eljárást csupán az illetékes miniszter feljelentésére lehet megindítani. A terhelt előzetes letartóztatásának elrendeléséhez az illetékes miniszter hozzájárulása szükséges.

3. § Az 1. §-ban meghatározott cselekményre az 1440/1945. ME számú rendelet 16. §-át nem lehet alkalmazni.

4. § A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Amit a Népbírószági Ítéletekről tudni illik:

Háborús és népellenes bűnösök népbírószági pereit (1945–1950)

<http://allamszocializmus.lapunk.hu/tarhely/allamszocializmus/dokumentumok/perek1.pdf>

Az 1945 és 1949 közötti perek* másik csoportjával szemben az itt feltüntetett perek nem koncepciósz perek voltak. Bár sok esetben az egyéni bosszú és a politikai célok vezették ezen ügyek irányítóit is, továbbá eljárási hibák, bizonyítási hiányosságok jellemezték e pereket, mégis az itt elítéltek döntő többsége valóban bűnöket követett el. (Az ítéletek szigorú azonban számos esetben ébreszt kételyeket a kutatókban.) Ezen ügyekben a 81/1945. ME., illetve az azt módosító 1440/1945. ME. rendeletek alapján felállított népbírószágok jártak el, amelyek feladata a háborús és népellenes bűnök feltárása és a bűnösök felelősségre vonása volt. (A rendeleteket törvényerőre emelte az 1945. VII. tc. a népbíráskodásról.) Ezen eljárásokban majdnem hatvanezer fő ügyét vizsgálták, 27 ezer elmarasztaló ítélet született (ebből 477 halálos ítélet, amelyek közül 189-et végre is hajtottak). Ennek megfelelően e táblázat csak a legismertebb személyekre, illetve ügyekre terjedhetett ki.

A népbírószág elsőfokú ítélete jogerős volt, ha minden népbíró egyetértett az ítélet mértékével. Ha a népbírák között nem volt egyetértés, az ügy automatikusan a Népbírószágok Országos Tanácsa elé került. (Az elítélt egyes bűncselekmények megállapítása esetén egyáltalán nem fellebbezhetett, más esetekben is csak 5 évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetésnél). Ennél is súlyosabb kifogás a népbíráskodás ellen az, hogy az azt elrendelő jogszabályok visszamenőleges hatályúak voltak, azaz olyan cselekményeket is büntettek, amelyek az elkövetés idején nem számítottak büntetnek.

A dátumokat év.hó.nap. formátumban, egybeírva adtam meg. A különböző ügyek a jogerős ítélet időrendi sorrendjében szerepelnek a táblázatban.

A Budapesti Népbírószágon ítélező fontosabb bírák: *Major Ákos, Nagy Károly, Molnár László, Jankó Péter, Gálfalvy István, Pálosi Béla, Tutsek Gusztáv, Olti Vilmos.* (Közülük többen részt vettek a későbbi koncepciósz perekben, 1956 előtt és/vagy után.)

A Népbírószágok Országos Tanácsán ítélező fontosabb bírák: *Bojta Béla, Várady Sándor, Sarlós Márton, Szabó Zoltán, Boglutz László, Szabó Mibály.*

A jelzett adatok fő forrása: *Solt Pál* (főszerk.): *Iratok az igazságszolgáltatás történetéhez.* 1–5. kötet. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, 1992–1996. (Különösen a 4. kötet.)

Utolsó módosítás: 2009. június 17.

<http://allamszocializmus.lapunk.hu/tarhely/allamszocializmus/dokumentumok/perek1.pdf>

Rövidítések

BMB – Budapesti Megyei Bíróság

BNT – Budapesti Néptörvényszék

BNB – Budapesti Népbíróság

LB – Legfelsőbb Bíróság

NOT – Népbíróságok Országos Tanácsa

é. – év

éf. – életfogytiglani

h. – halál

Fővádlott	Vádlottak neve	Ítéletek ideje	Bíróság és bíró neve	ít. I.	ít. II.	Megjegyzés
Haynal	Haynal Alajos	1945.02.02.?	BNT Major	h.	–	távollétében ítélik el
	Rotys Péter			h.	–	1945.02.03. kivégzik
	Szívós Sándor			h.	–	1945.02.03. kivégzik
Muray	Herczeg Tibor	1945.04.01. 1945.04.	BNB Major NOT	éf.	éf.	
	Muray Lipót			h.	h.	1945.05.01. kivégzik
	Spóner Rudolf			h.	h.	1945.05.08. kivégzik
Meskó	Meskó Zoltán	1945.05.17. 1945.06.14.	BNB Major NOT Bojta	5 é	éf.	
Bárdossy	Bárdossy László	1945.11.02. 1945.11.13.	BNB Major NOT Bojta	h.	h.	1946.01.10. kivégzik
	Dövényi Nagy Lajos	1945.10.13. 1945.11.29.	BNB NOT	h.	h.	kegyelemből éf. k. 1960.04.01. szabadult.
	Pálffy Fidél gróf	1945.12.15. 1946.02.01.	BNB NOT	h.	h.	1946.03.02. kivégzik
Imrédy	Imrédy Béla	1945.11.23. 1946.02.04.	BNB Nagy K. NOT Bojta	h.	h.	1946.02.28. kivégzik
	Budinszky László	1945.12.12. 1946.02.26.	BNB Gálfalvy NOT	h.	h.	1946.03.07. kivégzik
	Rajniss Ferenc	1945.12.07. 1946.03.01.	BNB NOT	h.	h.	1946.03.12. kivégzik
Szálasi	Beregfy Károly	1946.03.01. (1946.03.13. a *-gal jelzettek esetében)	BNB Jankó (NOT kegyelmi tanács)	h.	–	1946.03.12. kivégzik
	Csia Sándor*			h.	–	1946.03.19. kivégzik
	Gera József			h.	–	1946.03.12. kivégzik
	Kemény Gábor báró*			h.	–	1946.03.19. kivégzik
	Szálasi Ferenc			h.	–	1946.03.12. kivégzik
	Szöllösi Jenő*			h.	–	1946.03.19. kivégzik
	Vajna Gábor			h.	–	1946.03.12. kivégzik

TÖRÉSVONAL – FÜGGELÉK

Grassy?	Grassy József	1946.01.11.	BNB NOT	h.	h.	kiadják őket Jugoszláviának; kivégzések: 1946.11.05.
	Zöldy Márton	1946.03.02.		h.	h.	
Jaross	Baky László	1946.01.07. 1946.03.27.	BNB NOT	h.	h.	1946.03.29. kivégzik
	Endre László			h.	h.	1946.03.28. kivégzik
	Jaross Andor			h.	h.	1946.04.11. kivégzik
	Basch Ferenc	1946.01.18. 1946.03.28.	BNB NOT	h.	h.	1946.04.26. kivégzik
	Kovarcz Emil	1946.05.02.	BNB	h.		1946.05.02. kivégzik
	Hain Péter	1946.05.06.	BNB	h.		1946.06.27. kivégzik
	Ruszkay Jenő	1946.03.09. 1946.05.15.	BNB NOT	h.	h.	1946.06.22. kivégzik
	Ferenczy László	1946.04.09. 1946.05.16.	BNB NOT	h.	h.	1946.05.31. kivégzik
	Szombathelyi Ferenc	1946.03.30. 1946.05.22.	BNB NOT Bojta	10é	éf.	1946.09. kiadják Jugoszláviának; 1946.11.05. ott kivégzik
	Hellebronth Vilmos	1946.03.14. 1946.06.12.	BNB NOT	15é	h.	1946.10.14. kegyelemből éf. k. 1963.03. szabadult
	Hubay Kálmán	1946.04.09. 1946.06.17.	BNB NOT	h.	h.	1946.06.22. kivégzik
Sztójay	Kunder Antal	1946.03.22. 1946.07.01.	BNB NOT	éf.	h.	1946.08.16. kegyelemből éf. 1956. kiszabadul, külf.-re m.
	Rátz Jenő			h.	h.	1946.08.16. kegyelemből éf. k. 1952.01.21. meghal
	Reményi-Schneller Lajos			h.	h.	1946.08.24. kivégzik
	Szász Lajos			h.	h.	1946.08.10. kivégzik
	Sztójay Döme			h.	h.	1946.08.24. kivégzik
	Szakvály Emil	1946.04.01. 1946.07.20.	BNB NOT	10é	éf.	1956.11.01. kiszabadítják, külf.-re ment
	Kassai-Schallmayer Ferenc	1946.04.02.	BNB NOT	h.	h.	1946.10.30. kivégzik
	Kolosváry-Borcza Mihály	1946.08.23.		h.	h.	1946.12.06. kivégzik
	Antal István	1946.04.05. 1946.08.31.	BNB NOT	h.	h.	1946.10.14. kegyelemből éf. k. 1960.04.01. kegyelmet kapott
	Feketehalmy-Czeydner Ferenc	1946.05.22. (1946.10.31.)	BNB (Jugoszl.)	h.	h.	l.f. ít. után kiadják Jugoszláviának; 1946.11.05. kivégzik

TÖRÉSVONAL – FÜGGELÉK

	Hajnácskóy László	1946.11.22.	BNB	h.	h.	1947.02.24. kivégzik
	tasnádi Nagy András	1946.08.01. 1946.12.28.	BNB NOT	h.	éf.	1956.07.01. meghal (fegyházban?)
	Dorogi Farkas Ákos	1946		10é	10é	1955. fogságban meghalt
	Fiala Ferenc	1946. 1946.	BNB NOT	h.	éf.	1956.10. kiszabadult, külf.-re ment
	Hóman Bálint	1946.		éf.		1951.06.02. meghal
	Málnási Ödön	1946?		10é		1956. kiszabadul, külf.- re ment
	Matolcsy Mátyás	1946.		10é		1953.06.20. meghal
	Serényi Miklós gróf	1946.?		éf.		1956. kiszabadul, külf.- re ment
Kádár M.	Bilkey-Papp Zoltán	1946.05.18. 1947.05.19.	BNB Gálfalvy NOT Bojta	h.	h.	1947.10.23. kegyelemből éf.; 1951.03.21. kivégzik
	Homolay Zoltán			h.	h.	1947.10.23. kegyelemből éf. k. 1958.02.04. kiszabadul
	Kádár Mihály			15é	7é	
Jány	Jány Gusztáv	1947.10.04.	BNB Pálosi B	h.	h.	1947.11.26. kivégzik 1993.10.04. rehabilitálják
Pün- kösthy	uzoni Pümkösth László	1947.05.21. 1947.10.07.	BNB NOT Szabó M	h.	h.	1948.04.21. kivégzik
Zsitvay?	Méhes Ignác	1946.06.01. (1946.12.18.) 1948.06.15.	BNB (NOT Bojta) NOT		3,5é	1946.06.01. után külf.-re mentek. Távollétükben ítélik el őket. 1992.11.09. felmentik
	Zsitvay Tibor			2,5é	8é	
	Paulay Gyula			3,5é	3,5é	1992.11.09. felmentik
	Krayzell Miklós			2é	2é	1992.11.09. felmentik
Héjjas	Francia Kiss Mihály	1947.05.13. 1948.07.28.	BNB NOT	h.	h.	távollétében ítélték el; 1957.08.13. kivégzik
	Héjjas Iván			h.	h.	távollétében ítélték el
	László Dezső	1946.05.31. 1949.05.03.	BNB NOT	h.	h.	1946.10.02. új eljárás indul; 1949.05.30. kivégzik
	Pásztóy Ámon	1949.05.28. 1949.07.15.	BNB NOT	h.	h.	1949.08.10. kivégzik
	Stomm Marcell			12é	12é	1951.05.16. tér haza SzU-ból; 1954.08.06. kegyelmet kap
Bosnyák	Bosnyák Zoltán	1951.11.12. 1952.09.06.	BMB LB	h.	h.	1951. Romániában fognak el. 1952.10.04. kivégzik

*másik csoport

KONCEPCIÓS PEREK 1945–1949

<http://allamszocializmus.lapunk.hu/tarhely/allamszocializmus/dokumentumok/perek2.pdf>

A koalíciós idők politikai perei számos vonásban eltértek a háborús bűnösök felelősségrevonásától. Ezek szintén koncepciós perek voltak, mint az 1949 és 1956 közötti eljárások. Céljuk a szalámitaktika kiteljesítése volt, ezért elsősorban a Kisgazdapárt, később a Szociáldemokrata Párt egyes vezetői ellen irányultak. A korszak végén megjelent az egyházi személyek és keresztény politikusok elleni leszámolás is. Ugyanakkor előfordult a kommunista párt egyes frakciói elleni leszámolás is (Demény-ügy).

A pereket kronológiai sorrendben tüntettem fel; általában a jogerős ítélet keletkezésének időrendjét véve figyelembe.

Ezen eljárásokat lényegében az 1946. VII. tc. a demokratikus államrend és a köztársaság büntetőjogi védelméről (az ún. „Hóhértörvény”) tette lehetővé. E törvény alapján 1946–1950 között közel 6 ezer főt marasztaltak el. Nem tüntettem fel az összes politikai pert; pl. a Magyar Testvéri Közösség ügye egy 7 perből álló sorozat volt, amelyből kettő szerepel itt.

A dátumokat év.hó.nap. formátumban, egybeírva adtam meg.

Az adatok forrása nagyrészt (de nem kizárólagosan) a következő mű:

Solt Pál (főszerk.): Iratok az igazságszolgáltatás történetéhez. 1–5. kötet. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, 1992–1996. Emellett felhasználtam az egyes perekre vonatkozó köteteket és tanulmányokat is. (Ezeket ld. a bibliográfia c. részben.)

Utolsó módosítás: 2009. június.17.

http://allamszocializmus.lapunk.hu/tarhely/allamszocializmus/dokumentumok/perek_2.pdf

Rövidítések:

- BBTSz – Budapesti Büntető Törvényszék
 BNB – Budapesti Népbíróság
 BNBK – Budapesti Népbíróság Különtanácsa
 BUK – Budapesti Uzsorabíróság Különtanácsa
 NOT – Népbíróságok Országos Tanácsa
 NOT – Népbíróságok Országos Tanácsa
 VHKB – Vörös Hadsereg Katonai Bírósága
 stat. – statáriális (rögtönítélő) tanács
 é – év, ek. – egyéni kegyelem
 éf. – életfogytiglan
 fm. – felmentik
 h. – halál
 k. – kegyelemből
 I. – elsőfokú tárgyalás
 II. – másodfokú tárgyalás

Per neve	Fontosabb vádlottak neve	Letartóztatás ideje	Ítéletek ideje	Eljáró bíróság	I. f. ítélet	II. f. ítélet	Szabadság ideje	Megjegyzés
Demény 1.	Demény Pál	1945. 02. 13.	1946. 07. 17.	BNB	4,5 é		1956. 10. 15.	1950: intern., 1953: 10é
Justus	Justus Pál	1945.	–	–	–	–	1945. 02.	Id. még a Rajk-perben is
gyöngyösi „szervezkedés”	Páter Kiss Szaléz	1946. 04. 28.	1946. 09. 14.	VHKB	h.		–	kivégzik 1946. 12. 10.
	Kizmann Ottó	1946. 04.	1946. 09. 14.	Rumszkij	h.		–	kivégzik 1946. 12. 10.

Magyar Testvéri Közösség 1. pere (Donáth-per)	Donáth György	1946. 12. 14.	1947. 04. 16. 1947. 09. 12.	I. BNBK Jankó Péter II. NOT Szabó Mihály	h.	h.	–	kivégzik 1947. 10. 23.
	András Sándor	1946. 12. 19.			h.	10é	1956. 11. 01.	1956-ban emigrált
	Dálnoki Veres Lajos	1947. 01.			h.	15é	1956.	1956-ban emigrált
	Szent-Miklós István	1946. 12.			éf.	15é	1956.	1956-ban emigrált
	Arany Bálint	1946. 12.			éf.	12é	1956. 09.	
	Szent-Iványi Domokos	1946. 12. 24.			14é	10é	1956. 09.	1972-ben emigrált
	Kiss Károly	1946. 12.			12é	12é		
Magyar Testvéri Közösség 2. pere (Mistéth-per)	Mistéth Endre	1947. 01. 14.	1947. 08. 29. 1948. 03. 03.	I. BNBK Jankó Péter II. NOT	3,5é.	6é	1955. 04. 04.	Mo.-on maradt
	Hám Tibor	1947. 01. 17.			fm.	fm.	–	még 1948-ban emigrált
	Jaczkó Pál	1947. 01. 15.			4é	5é	1954.	1956-ban emigrált
	Gyulai László	1947. 01.			4é	5é	1951.	+3é internálás
	Weisshaus Aladár	1947. 01. 05.			2,5é	3,5é	1956. 02. 04.	+intern.; 1953. újabb 6é
	Horváth János	1947. 01.			3,5é	3é	1950.	1956-ban emigrált
	Kiss Sándor	1947. 01. 16.			2,5é	3é	1949. 10. 15.	1956-ban emigrált
Peyar	Peyar Károly	(emigrált)	1948. 02. 16. 1948. 07. 6.	I. BNBK Olti Vilmos II. NOT Jankó P.	8é	8é	–	a per a fővádlottak távollétében zajlott le
	Gábor Róbert	(emigrált)			h.	h.	–	
	Pisky-Schmidt Frigyes	(emigrált)			10é	10é	–	
Nitrokémia	Szabó Kornél	1947. 11. 21.	1948. 03. 04. 1948. 07. 12.	I. BNBK Olti Vilmos II. NOT	h.	h.	–	kivégzik 1948. 09. 09.
	Kelemen Gyula	1948. 02. 02.			éf.	éf.	1956.	
	Sárkány József	1947. 12. 21.			éf.	éf.	1956. 09. 12.	
	Steller Lajos	1947. 11. 14.			éf.	éf.	1956. 09. 12.	
Pócspetri	Asztalos János	1948. 06. 03.	1948. 06. 11.	BBTSz stat. Olti Vilmos	h.	k. éf.	1956. 10. 27.	1955 kegyelemből 15é
	Királyfalvi Miklós	1948. 06. 03.			h.	–	–	kivégzik 1948. 06. 11.

TÖRÉSVONAL – FÜGGELÉK

Actio Catholica	Mihalovits Zsigmond	(emigrált)	1948. 07. 23.	BNBK Olti Vilmos	10é	–	–	távollétében ítélték el
	Lénárd Ödön	1948.			6é	–	1953.	1961. 06. ismét 7,5é
Ordass	Ordass Lajos	1948. 09. 08.	1948. 10. 01.	BUK	2é	–	1950. 05. 30.	
	Radvánszky Albert	1948. 08. 24.				–		
	Vargha Sándor	1948. 08. 24.				–		
Csornoky	Csornoky Viktor	1948. 07. 23.	1948. 11. 15. 1948. 12. 06.	BNBK Olti NOT Jankó	h.	h.	–	kivégzik 1948. 12. 07.
MAORT	Papp Simon	1948. 08. 12.	1948. 12. 09. 1949. 01. 20.	I. BNBK Olti Vilmos II. NOT Jankó P.	h.	éf.	1955. 06. 04.	
	Ábel Bódog	1948. 08. 28.			15é	10é	–	1953. 09. 10. meghalt
	Binder Béla	1948. 09. 07.			4é	4é	1951. 06. 11.	
	Paul Ruedemann	1948. 09. 19.			–	–	1948. 09. 25.	a per előtt kiutasították
	George Bannantine	1948. 09. 19.			–	–	1948. 09. 25.	a per előtt kiutasították
Föld- művelési Minisztérium (Perneckzy)	Perneckzy Béla	1948. 06. 07.	1948. 10. 29. 1949. 04. 27.	I. BNBK Olti Vilmos II. NOT Jankó Péter	éf.	éf.		
	Solthy Ernő	1948. 07.			15é	15é		
	Kiss Ferenc	1948. 03. 05.						
	Kiss Elemér	1948. 03. 07.						
Mindszenty	Mindszenty József	1948. 12. 26.	1949. 02. 08. 1949. 07. 09.	I. BNBK Olti Vilmos II. NOT Jankó Péter	éf.	éf.	1956. 10. 30.	
	Baranyay Jusztin	1948. 12. 24.			15é	12é	1956. 02. 25.	
	Zakar András	1948. 11. 19.			6é	4é	1953.	
	Esterházy Pál	1948. 12. 23.			15é	–	1956.	Ausztriába emigrált
	Nagy Miklós	1948. 11. 23.				–		
	Ispánki Béla	1948. 11. 26.			éf.	15é	1956. 10.	1956. emigrált

TÖRÉSVONAL – FÜGGELÉK

Beresztóczy	Beresztóczy Miklós	1948. 11. 29.	1949. 02.	BNBK?	8 hó	–	1949.	hamarosan békepap
Matheovits (DNP és KNT ellen)	Matheovits Ferenc	1949. 01. 20.	1949.	BNB NOT	?	12é	1956. 09. 13.	1957. 03. 11. 6,5é (utólag)
	Gróh József	1949. 03. 11.	04. 21. 1949.		2é	1953.	+2é 3hó internálás	
	Kisházi Mihály	1949. 03. 16.	09. 28.		7é	1954. 12. 04.		

Nyugdíjügy

A felszaba/dú/lás következménye

Törvényi szabályozás

1958. évi 40. sz. törvényerejű rendelet a dolgozók társadalombiztosítási nyugdíjáról (Tny.)

5/1959/V.8 /MüM. Sz. rendelet az 1958 évi 40. sz. rend és a 67/1958/XII.24/ Korm. sz. rendelet végrehajtásáról /Vr./. Rokkantsági nyugdíj igényelhető: szolgálati idő alapján. A rokkantsági nyugdíj teljes vagy résznyugdíj. Jogosult:

I. csoport: aki teljesen munkaképtelen és mások gondozására szorul.

II. csoport: aki teljesen munkaképtelen, de mások gondozására nem szorul.

III. csoport: rendes keresőfoglalkozásban a szokásos munkafeltételekkel rendszeres munkára képtelen és munkaképességét legalább kétharmad részben általánosságban is elvesztette úgy, hogy megmaradó munkaképességével rendszeresen nem, vagy korábbi foglalkozásánál lényegesen kisebb keresetet biztosító foglalkozásban dolgozik: ha rokkantsága egy év alatt előreláthatóan nem szűnik meg /Tny.5§ /1/bek/ A szolgálati időn alapuló *rokkantsági nyugdíjra* jogosultságnak kettős feltétele van: *rokkantság*, mely előreláthatóan egy év alatt nem szűnik meg és *a szükséges szolgálati idő*. *Teljes nyugdíj szolgálati ideje 55–60 éves* életkorúak között, ha *az igénybejelentés, 1967: 21 év, ha 1968: akkor 22 év. Résznyugdíjhoz legalább 10 évi szolgálati idő szükséges*. A rokkantsági teljes vagy résznyugdíj törzsnyugdíjből és nyugdíj-kiegészítésből áll. /Tny.27 §/

III. csoportba tartozó teljes nyugdíj a nem balesetből vagy foglalkozási betegségből eredő rokkantság esetén a munkabér 50 %-a. A rokkantsági résznyugdíjra jogosult törzsnyugdíja az öt megillető teljes törzsnyugdíj annyiszor 2 %-al csökkentett összege, ahány év a rokkantsági teljes nyugdíjhoz szükséges szolgálati időből hiányzik./ Tny.29 §/. A nyugdíj-kiegészítés az 1929. január 1. óta megszerzett szolgálati idő minden teljes éve után a törzsnyugdíj 1 %-a. /Tny. 30 §/ Igénylés: SZTK Igénylőlapon.

I. fok: az SZTK Megyei Alközpontja. Kézbésítés után 15 napon belül fellebezhető az illetékes társadalombiztosítási bizottsághoz.

II. fokú határozat ellen a kézbésítést követően 60 napon belül a Járásbírósághoz lehet fordulni, különösen a szolgálati idő megállapítása, vagy baleset esetén. Nem lehet keresettel fordulni a bírósághoz a nyugellátás összegszerűsége, a rokkantság fennállása, annak mértéke ügyében. /"Ügyviteli utasítás a nyugdíjszabályok végrehajtásához" című kiadvány 405-ös oldal. 818-as bekezdés./ A munkaképesség-csökkenést véleményező Orvosi Bizottságok működése: 44/1960/EÜ.K.24/Eü.M.sz. utasítás. Vidéki városokban I. fokú Orvosi Bizottság. Nyíregyházán egy működik. Ez áll: egy belgyógyász, egy sebész szakorvos, az OB. Elnöke a Rendelőintézet Igazgató Főorvosa. /73 §/

II. fokú illetékes: Debrecen, Megyei Rendelőintézet

Igénybejelentő-lap, Igényjogelismerési kérelem

Igénybejelentés: 1968. január 31.

SZOT TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI FŐIGAZGATÓSÁG

A feltett kérdésekre igennel, vagy nemmel, illetőleg a megfelelő adatok beírásával kell válaszolni! Erkezett: _____
 Ugyszám: _____

Igénybejelentő-lap, Igényjogelismerési kérelem
 az 1958. évi 40. számú törvényerejű rendelet alapján
~~nyugdíj~~/rokkantsági nyugdíjhoz.
 A nyugdíjigénylő adatai:

1. Neve: Dr. Balla István Leánykori neve: ---
 Előző neve: --- Névváltozás ideje: 19... év ... hó ... n.
 2. Jelenlegi foglalkozása és munkaköre: Eváng. egyházközség számalékos pénzbeszedője
 3. Születési ideje: 1911 év január 27 nap. Születési hely: Nyiregyháza
 4. Anyja neve: néhai Bencs Etelka
 5. Lakcíme: Nyiregyháza város --- község
11. kerület Sóstói út 52. szám.
 6. Ipari (kereskedő) vagy azzal egyenértékű szakképzettsége: nincs
 7. Hány évet dolgozott szakmunkás munkakörben? nem dolgoztam
 8. Az igény előterjesztését megelőző ... éven belül mennyi időt töltött el nem szakképztségének megfelelő munkakörben? 17. évet
 9. Ha kedvezőbb, kéri-e nyugdíjának megállapítását az igénybejelentést, illetve az öregségi korhatár betöltését megelőző 5 évi bér helyett az 55. (nőnél 50.) életév előtti 5 évre kapott munkabér alapján? nem kérem
 10. Előterjesztett-e már igényt: nyugdíjra? nem mikor? --- hol? ---
 öregségi járadékra? nem
 rokkantsági járadékra? nem
 baleseti járadékra? nem
 11. Előterjesztett-e már igényjogelismerési kérelmet? nem
 12. Állapítottak-e meg részére olyan nyugdíjat, mely nem került folyósításra? (Küszolg. alkalmazott) nem
 Mikor? --- Hol? ---
 13. Részesül-e, vagy részesült-e valamilyen ellátásban? (Nyugdíj, járadék, kegydíj stb.) nem
 Ha igen, ki folyósítja (vagy ki folyósította)? --- Milyen címen? ---
 Milyen összegben? --- Ft. Mely időponttól — meddig? ---
 Milyen törzsszámon? --- Az ellátást megállapító határozat száma: ---
 14. Ha rokkantsági nyugdíjat igényel, megrokkánása üzemi baleset, vagy foglalkozási betegség következménye-e? nem
 15. Szilikózisveszélynek kitett munkakörben dolgozott-e? nem Ha igen, mikortól — meddig? ---
 Hol? ---
 16. Megrokkánása milyen egyéb betegségből ered? (Pl. TBC) nem ered
 17. Tartósan járóképtelen-e? nem Ha igen, orvosi bizonyítvánnyal igazolni kell.
 18. Utójára mikortól — meddig részesült táppénzben? 1967. I. 30-1968. I. 29-ig
 19. Egyetemi, főiskolai tanulmányokat folytatott-e? igen Mikortól — meddig? 1929-1933
 20. Korkezdeményre jogosító munkakörben dolgozik-e? nem Ha igen, mikortól — meddig? ---
 Hol? ---
 21. Egy légköri nyomásnál magasabb nyomású légterben dolgozott-e? nem Ha igen, mikortól — meddig? ---
 Hol? ---

A. 3515—62. r. SZ. — Igénybejelentő-lap, Igényjogelismerési kérelem, 45 000 — Nyomelt 15613 — 66.3231 Ságvári Ny.

33. Igénybejelentő-lap, Igényjogelismerési kérelem

26. A 24. és 25. pontban felsorolt munkaviszonyban volt-e olyan időtartam, amely alatt sem munkabérből, sem a betegség biztosítás alapján munkabérpótló képzépszolgáltatásban (táppénz, terhességi-gyermekágyi segély) vagy kórházi ápolásban nem részesült? Ha igen, mikortól — meddig? ...**nem volt**.....
27. Az 1929. I. 1-től eltelt időben mi képezte megérettetésnek alapját, amikor nem állt munkaviszonyban? (Pl. iparendéje volt, gazdálkodott, háztartását vezette)**1947-1991 anyam tartott el.**.....
28. Utolsó munkaviszonya megszűnésének ideje: 196. 8. év ...**január**..... hó 30... nap
29. Az 1939—1945 között fennállott mezőgazdasági munkaviszonyait igazoló OMBI-könyvének száma:**---**.....
30. 1952. január 1. előtt öregség, betegség esetére önkéntesen, vagy önkéntes továbbfizetéssel biztosított volt-e? Ha igen, az SZTK melyik alközpontjánál, kirendeltségénél?**nem voltam**.....
31. Magánalkalmazotti jogszabályok alapján szerzett-e nyugdíjbiztosítási időt? Ha igen, mikortól — meddig? (Elismert, el nem ismert vállalati nyugdíjpénztár, Országos Nyugdíjintézet stb.) ..**nem szereztem**.....
32. 1943. I. 1—1947. III. 31. között hol, kinél és mikortól meddig állott mezőgazdasági munkaviszonyban?**nem álltam**.....
33. Fizetett-e elismerési díjat? Ha igen, mikortól — meddig és hol? ..**nem fizettem**.....
34. 1929. I. 1-től a Honvédség, Nephadzsereg hivatásos és továbbszolgáló állományában, vagy egyéb katonai, illetve azzal egy tekintet alá eső szolgálatban, deportálásban eltöltött idejének részletes felsorolása: **1928. X.1-1929. X.1-ig tényleges katona, 1938 V-XII-ig, 1939 III.1-III.31-ig, 1939. VII.1-től XII.10-ig, 1940. VI.15-X.31-ig, 1941. IV.1-IV.30-ig majd VII.1-től 1942. I.15-ig a katonai felriasztásokkor, illetve fronton mint tartalékos.**
35. Az 1929. január 1—1944. december 31. között munkiszolgálatban eltöltött idő megjelölése**nem töltöttem**.....
36. Mint közszolgálati alkalmazott, vagy mint orvosnak, egészségügyi alkalmazottnak korpótlék és szabadságidő szempontjából számítottak-e be olyan idők, amelyet a korábbi pontokra adott válaszában nem tüntetett fel? Ha igen, mikor történt a beszámítás? Mikortól — meddig, milyen minőségben eltöltött időt számítottak be?**nem számítottak be.**.....
37. Az olyan közszolgálati időnek és helynek részletes felsorolása, amely szolgálatból minden ellátási igény megvonásával bocsátották el (csatlolni kell az igazolóbizottság B-lista, fegyelmi határozatát): **1945. IV.26-án Nagykanizsán a rendőrség őrizetbe vett, B-lista határozat: határozat: Kam.**
38. Olyan szolgálati időnek és helynek részletes felsorolása, amelynek alapján nyugdíjban stb. részesült, de nyugdíját stb. megvonták?**nem voltam nyugdíjas**.....
39. Rendelkezik-e, vagy rendelkezett-e fenntartásos (rögzített) nyugdíjigénnyel? ..**nem**..... Hol?
40. Részesült-e végkielégítésben, vagy járulékvisszatérítésben?**nem**.....

Házastársi (élettársi) pótlékhoz igénybejelentés

[Csak akkor kell kitölteni, ha a fenti ellátást kéri 55. évet betöltött, vagy rokkant házastársa (élettársa) után.]

41. A házastárs (élettárs) neve: **Dr. Balla Istvánné sz. Ertl Irén**.....
42. Születési ideje: **1913** év **január**..... hó **24**..... nap, helye: **Budapest**.....
43. Anyjának leánykori neve:**Molnár Anna**.....
44. A házasságkötés ideje: **1944** év **december**..... hó **21**..... nap, helye:**Nagykanizsa**.....
45. Ha az élettársal házasságot nem kötött, az együttélés kezdete:**---**.....
46. Az együttélésből származott gyermekek száma:**3**.....
47. Házastárs (élettárs) rokkant-e?**nem**.....
48. Házastárs (élettárs) milyen összegű havi keresettel, jövedelemmel rendelkezik? **nincs keresete**..... Részesül-e nyugdíjban, járadékban, kegydíjban? Ha igen, honnan és milyen összegben?**nem részesül**..... Ft.
49. Az élettárs kapott-e özvegyi ellátást?**nem**..... Mikortól — meddig? Milyen folyósítási számon?**nem**..... Mikor?
- Melyik folyósító szervtől:

35. Igénybejelentő-lap, Igényjogelismerési kérelem

Értesítés

Törzsszám: 241-22833

NYUGDÍJFOLYÓSÍTÓ IGAZGATÓSÁG

Budapest, V., Guszev u. 10.

Törzsszám: 241-22833**Értesítés**nyugdíj (járadék) határozat foganatosításáról
és a legfontosabb tudnivalókról

1. CÍMZÉS: A nyugdíjas (járadékos) törzsszámát, nevét, születési idejét, anyja leánynevét, végül a nyugdíja (járadékos) pontos lakcímét a mellékleten megküldött betegségi biztosítási (baleseti járadékos) igazolvány tartalmazza. Szíveskedjék tüzetesen megvizsgálni, hogy a címzés valamennyi adata a valóságnak megfelel-e. Adateltérés esetén kérjük írásbeli bejelentést.

2. TÖRZSSZÁM: A nyugdíjasok (járadékosok) ügyeinek intézése a címzésben található törzsszám alapján történik. Ha bármilyen nyugdíj ügyben a Nyugdíjfolyósító Igazgatósághoz fordul, törzsszámát – saját érdekében – minden alkalommal közölje, mert úgynevezett esetben sokkal gyorsabban elintéztető.

3. ELSZÁMOLÁS: A MEGÁLLAPÍTOTT HAVI ELLÁTÁS (esaládi- és egyéb

pótlékkal növelt) TELJES ÖSSZEGE 850,- Ft

Ehéből levonásra kerül: Ft

..... Ft

HAVONTA KIPIZETENDŐ 1968. III. 1-től 850,- Ft

AZ 1968. I. 31-től

1968. II. 29 -ig terjedő időre jár 874,- Ft

melyből levonásra kerül Ft

..... Ft

AZ ÉRTESETÉSSEL EGYIDŐBEN POSTÁRA ADVA 874,- Ft

(A kézbesítés a postára adást követő egy héten belül történik.)

4. A NYUGDÍJ (JÁRADEK) ESEDEKESSEGE ÉS KIPIZETÉSE: A nyugdíj (járadék) havonta utólag esedékes. A posta a kifizetéseket a hónap 22. napjától kezdi meg, és általában minden hónapban a kézbesítő körzetnek megfelelő azonos naptári napon teljesíti. Lakcímváltozás, vagy a nyugdíj összegének változása esetén azonban a kézbesítés a szokásos időponttól eltérően, a hónap utolsó napjától történik meg.

5. LAKCÍMVÁLTOZÁSÁT a folyósítószervhez a változást követően azonnal jelentse be annak érdekében hogy nyugdíjának helyes lakcímre utalványozásáról gondoskodhassunk. A bejelentésben a gyors elintézés érdekében a törzsszámot, nevet, a régi- és új lakcímet kell közölni.

6. HÁZASTÁRSI PÓTLÉK jár a korlátozás nélkül folyósított, de 1600,- Ft-ot el nem érő öregségi- vagy rokkantsági nyugdíjban részesülő nyugdíjasnak az övenötödik életévét betöltött, vagy rokkant házastársa (élettársa) után, feltéve, hogy a házastárs: a) nyugdíjassal együtt él, b) havi 300,- Ft-ot meghaladó keresettel (jövedelemmel, nyugdíjjal) nem rendelkezik, és c) a nyugdíjas halála esetén ötévesi nyugdíjra lenne jogosult. A házastársi pótlék megállapítását a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságtól írásban kell kérni. Amennyiben a házastárs meghal, vagy a házastársi életközösség megszűnik, illetve a házastárs havi 300,- Ft-ot meghaladó kereset (jövedelemhez, nyugdíjhoz) jut, azt a felesége (élettársa) után házastársi pótlékban részesülő nyugdíjas – törzsszámára hivatkozással – haladéktalanul köteles bejelenteni. A bejelentéshez a megfelelő igazolást csatolni kell.

7. HOZZÁTARTOZÓK IGÉNYENEK ELBÍRÁLÁSA: A nyugdíjas gyermeke után járó családi pótlék, illetéleg a nyugdíjas halála estén az özvegy és szülő részére járó özvegyi (szülői) nyugdíj, valamint az árva részére járó árvaellátás megállapítását írásban kell kérni a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságtól.

8. HA AZ ÖZVEGYI NYUGDÍJAS ÚJABB HÁZASSÁGOT KÖT, azt a folyósítószervezet halandéktalanul be kell jelentenie. Az állandó özvegyi nyugdíjra jogosult özvegy nő újabb házasságkötés esetén végkielégítésre jogosultságának elbírálását kérheti. A végkielégítési igényt a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnál lehet bejelenteni. Ha a jogosult végkielégítést nem vett fel, korábbi özvegyi nyugdíjra vonatkozó igénye az újabb házasság megszűnése esetén feléled. Ha utóbb több címen nyílnék igény özvegyi nyugdíjra, a jogosult egy ízben választhat, melyik özvegyi igényét kívánja érvényesíteni.

9. TEMETÉSI SEGÉLY folyósítását a nyugdíjas (járdékos), valamint igényjogosult családtag elhalálása esetén a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának a nyugdíjas lakóhelye szerint illetékes megyei igazgatóságától (székhelyétől) kell kérni. A kérelemhez csatolni kell a nyugdíjas betegségét igazoló orvosi igazolványt, az eredeti halotti anyakönyvi kivonatot és a temetési számlát.

10. A NYUGDÍJ FOLYÓSÍTÁSA ÉS KORLÁTOZÁSA: Az özvegyi és szülői nyugdíjat az árvaellátás és a baleseti járadékot a munkaviszony, vagy keresőfoglalkozás tartama alatt is korlátozás nélkül folyósítani kell. A rokkantság címén árvaellátásban részesülő személy árvaellátásának folyósítását szüneteltetni kell, ha keresete három egymást követő hónapban a napi 500.— Ft-ot meghaladja.

Az öregségi nyugdíj folyósítása szünetel abban a naptári hónapban, melyben a nyugdíjas munkaviszonyban áll és a munkabére az 500.— Ft-ot meghaladja. Munkaviszonyban töltött időnek kell tekinteni a korlátozás szempontjából azt az időt is, melyben a nyugdíjas táppénzben részesül.

Ha a rokkantsági nyugdíjas munkaviszonyban áll és munkabére az 500.— Ft-ot meghaladja, úgy rokkantsági fokára tekintet nélkül a III. rokkantsági csoport szerint járó nyugdíjnak egyharmad részét, míg ha rokkantsága üzemi balesetből, vagy foglalkozási megbetegedésből származott, úgy felet kell folyósítani.

Mind az öregségi-, mind a rokkantsági nyugdíj folyósítása szünetel arra a naptári hónapra, amelyben a nyugdíjas keresőfoglalkozást folytat. Keresőfoglalkozást folytatónak kell tekinteni azt a nyugdíjast a) akinek iparengedélye van, b) akinek hasznátható jogosítványa van, c) aki orvosi-, ügyvédi-, mérnöki magánnyelviselői tevékenységet folytat, d) aki keresőtevékenységet folytató munkaközösség (üggyévi-, földmérési-, oktatási stb.) tagja, e) aki mezőgazdasági termelőszövetkezet tagja és egy naptári éven belül kétszázötven munkaszerződést kötött teljesít, f) aki, vagy akinek a vele együttélő házastársa olyan gazdasági tevékenységet folytat, mely után a mezőgazdasági lakosság általános jövedelemadója köteles fizetni. Ha e címen van 1200.— Ft-ot meghaladó összeget vetettek ki, g) aki gazdaságilag művelhető ingatlanát haszonbérbeadás útján hasznosítja, ha a haszonbérbe adott földterület után a bérleti (bérlek) terhére mezőgazdasági lakosság általános jövedelemadója címén 1200.— Ft-ot meghaladó összeget vetettek ki, h) aki munkaviszonyon kívül végzett egyéb tevékenysége (megbízás stb.) alapján egy naptári hónapban összesen 500.— Ft-ot meghaladó díjazásban részesül.

A munkaviszonyból származó bért és egyéb forrásból származó jövedelmet egybe kell számítani.

11. BEJELENTÉSI KÖTELEZETTSÉG. Az öregségi- vagy rokkantsági nyugdíjban részesülő személy munkaviszonyba lépését, vagy keresőfoglalkozásának megkezdését, valamint minden olyan változást, amely a nyugdíjára jogosultságot, a nyugdíj összegét, vagy a nyugdíj folyósítását érinti, köteles a folyósítószervezet **nyolc napon belül bejelenteni**. Azonos módon terhelő bejelentési kötelezettség a nyugdíjast akkor is, ha ellátásának folyósítását formális munkaviszonyára tekintettel kezdték meg, ha utóbb munkabéren munkabérjellegű kifizetésben (felmondási időre járó bér, folyó évi fizetés szabadságidőre járó bér stb.) vagy munkabért helyettesítő járandóságban (táppénzben) részesül. Az ellátott bejelenteni köteles, ha a jelen értesítésben említett nyugdíján, járadékán, kivétel ellátásán kívül más nyugdíjat, járadékot, egyéb ellátást állapítanak meg számára.

Ha a nyugdíjas bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget és ebből kifolyólag olyan összeg kerül kifizetésre, mely részére nem járt volna, nemcsak a jogalap nélküli felvett összeget tartozik visszafizetni, hanem ezen felül térítés fizetése is kötelezhető, sőt a bejelentést elmulasztó nyugdíjas ellen eljárás is indítható.

NYUGDÍJFOLYÓSÍTÓ IGAZGATÓSÁG

Az mg. tsz. tagként dolgozó öregségi és rokkantsági nyugdíjas nyugdíj-
állításának korlátozására vonatkozó rendelkezés /lásd a fenti 10. e./
pontot/ 1967. I. 1-től megváltozott. Az új rendelkezés szerint a tsz-
ben fizikai munkát végző tag nyugdíja korlátozás nélkül folyósítható.
A nem fizikai munkakörben dolgozó tag nyugdíjának folyósítását a 121.
munkanap teljesítése után - a naptári év végéig - szüneteltetni kell.

**Nyíregyháza Városi Tanács VB.
levele**

Nyíregyháza Városi Tanács VB.
Pénzügyi Osztály a.
Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

Dr. Balla István részére,

N y í r e g y h á z a .

Kérelmére igazolom, hogy Ön 1929. november hó 15-től 1944. augusztus hó 21-éig állott Nyíregyháza Város Polgármesteri Hivatalánál alkalmazásban, mint kinevezett közszolgálati alkalmazott. Ezen munkaviszonyában megszakítás nem volt, az más munkakörben való elhelyezkedés miatt szűnt meg.

Ent íeset a hirtokunkban levő eredeti nyilvántartások, illetményszám-fejtő-könyvek alapján állapítottam meg.

Nyíregyháza, 1968. február 12.

ptt.oszt. vezető. 4

39. VB. igazolás, hogy az igénylő 1929.XI.15-1944.VIII.21-ig
a város közigazgatásában dolgozott. (És ezeket az éveket veszíti majd el.)

A Társadalombiztosítási Igazgatóság levele

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI IGAZGATÓSÁG, KIRENDELTSÉG	
Nyiregyháza	
<hr/>	
Hiv. szám:	19Ny.1002/968
Melléklet: szám (Valasz esetén kérjük a fenti száma hivatkozni.)
dr.Balla István	
<u>N y i r e g y h á z a</u>	
Sóstói u 53.	
Tárgy:	
 Nyugdíj ügyében kérjük sziveskedjék felkeresni az Igazgatóság Nyugdíj Osztályát/Nyiregyháza, Széchenyi u 2 I.e. 10 a./. Amennyiben munkaviszonyába vonatkozóan 1947-1952-ig bármilyen okmány birtokában van - h a munkaviszonyban állt - úgy kérjük sziveskedjék azt is magával hozni. Nyiregyháza, 1968. febr. 27.	
 előadó.	
<small>A. 3511—12. r. sz. — 185 000 — Nyomell 7719 — 07.2399 SÁGVÁRI NY.</small>	

40. Társadalombiztosítási Igazgatóság levele

HARC 16 ÉVÉRT

Levél Kiss Gyulához

„Kedves Gyula Barátom!

Szíves elnézsedet kérem, hogy levelemmel zavarlak, de igen nagy szükségem volna szíves segítségedre.

1951. február havától egészen 1968. január végéig az itteni Evangélikus Egyház szolgálatában állottam, mint az egyház tanyasi pénzbeszedője. Egy trombózisból kifolyólag az elmúlt esztendőben végig táppénzen voltam, majd az orvosi bizottság rokkanttá nyilvánított, aminek eredményeként ez év február 1 napjától rokkant nyugdíjat állapított meg az itteni Sztk.

E nyugdíjam megállapításánál csak az egyháznál eltöltött időmet számították be, de annak megállapítása során felmerült annak a szolgálati időnek vizsgálata is, amelyet azelőtt a Városnál eltöltöttem. Ez 1929–1945 április 1 napjáig 16 esztendőt tesz ki, mely idő beszámítása esetén részemre a most megállapított 750 forint nyugdíj helyett, kb. 1000 forint volna megállapítható. A beszámításnak most már jogi akadálya főként politikai alapon nem volna – bizonyos enyhülés következett ezen a téren – de van 5 év és 8 hónapi megszakításom, ami elég nehezé teszi e kérdést.

Az Sztk-tól kapott felvilágosítás szerint azonban, mivel 1951. február 21. napjától dolgoztam csak, egy rendelkezés szerint, ha 1951. december 31.-ig ki tudnék mutatni 350 napos munkában eltöltött időt, a városi szolgálati időm beszámításának akadálya nem volna. Itt volna szükségem segítségedre. Annak idején, igaz, hogy alkalmi jelleggel dolgoztam Nálad is. Ha hajlandó volnál erről egy igazolást adni, akkor a bíróság előtt a siker reményében tudnám peremet az SZTK. ellen megindítani. Amint felvilágosítottak – mivel nem nyugdíjigény megszerzéséről van szó, csupán az elévülési idő megszakításáról – függetlenül attól, hogy be nem voltam jelentve, ez számodra anyagi megterhelést nem jelentene. De már itt kijelentem, hogy bármilyen ilyen irányú esetleges fizetési kötelezettségedet megterítem. Hiszen a többlet nyugdíj számomra ezt is megérné.

Feltételezhetően valamelyik bíróság előtt vallomást kell majd tenni, de az esetleges fáradtságokat majd igyekszem valahogy ellentételezni. Nagyon kérek, légy szíves elhatározásodról postafordultával értesíteni, mert fellebbezésem benyújtási ideje korlátozott, a határidő betartása perdöntő fontosságú.

Mi elbetegesedve stb. stb... Válaszodat várva régi barátsággal ölel:

István”

Válasz Kiss Gyulától

„Kedves Barátom!

Február elsején Hozzám intézett kérésedre a következőkről értesítelek:

Ismeretségünk és barátságunk visszanyúlik gyermekkorunkra. Ezt az évtizedes barátságot mélyítette el közöttünk az a rokoni szál, mely egyik unokaöcsédnek sógornőmmel kötött házassága révén közöttünk létrejött. Ismertem és figyelemmel kísértem életedet, annak alakulását. Tudtam arról, amikor börtönbe kerültél és tudtam arról, hogy éves börtönbüntetésed letöltése után kiszabadulva, milyen küzdelmet folytattál családot fenntartásáért.

Tudtam arról, hogy néhai Kiss Mibály volt lakómmal, valamint Orbán Berti bácsival és Kubassy Tamással favágó brigádokat alkotva dolgoztatok a városban, dolgoztatok nálam is és nem riadtatok attól a munkától sem vissza, hogy az általam korábban vásárolt akác dücsköt vágásra felvállaljátok, és igen kemény munkával tettetek eleget ennek a vállalt kötelezettségeteknek. Láttam, hogy milyen szegényes öltözetben, milyen keményen dolgoztál, hogy szaporodó kis családotoknak a mindennapit biztosítsd. Ez az előttem folyó kemény munka érlelte meg bennem azt az elhatározást, hogy – mivel tudtam, hogy börtönviselt múltad miatt elhelyezkedni nem tudsz – igyekezzem Rajtad a rendelkezésemre álló más módon is segíteni. Állandó munkára alkalmazni nem tudtalak, mivel nem volt abban az időben annyi munkavállalásom, de amikor szükségem volt reá, mindig, mint napszamos munkás hívtalak dolgozni. Élénken megmaradt emlékezetemben e munkálatokkal kapcsolatban az, amikor egyik megrendelőmnél kutat javítottunk, és gyakorlatlan kezedből franciakuksom a kútba esett. Előttem van elpiruló arcod, és előttem van vizes ruhád, amikor – minden tiltakozásom ellenére – lementél a kötésen felülérő vízbe és kiboztad a beesett kulcsot. Elnézésed kérem, hogy így emlékeztem vissza a lassan évtizedek homályában elmerülő közös munkánk munkaóráira, de baráti leveled kiváltotta belőlem az emlékek sokaságát. Baráti leveledre ezért válaszoltam ilyen baráti hangnemben. Összegezve azonban a Téged most érdeklő lényegyet **1947 és 1950 évek között kisebb nagyobb megszakításokkal emlékezetem szerint 50-60 napot, de 35 napot feltétlenül meghaladó időben dolgoztál Nálam, mint segítő munkás napszámberért. Ha érdekeid úgy kívánják, ezt bármilyen hatóság előtt is hajlandó vagyok akár élőszóval, akár írásban igazolni.**

Feleséged kezeid csókolva, gyermekeidet ölelve Téged el nem múló szeretettel köszönt:

Nyíregyházán, 1968. február hó 28.

Kiss Gyula, Nyíregyháza, Dózsa Gy. 47.”

Levél Ganzler Bélához

„Kedves Béla Bátyám!

Szíves elnézésedet kérem, hogy levelemmel zavarlak, de igen nagy szükségem volna szíves segítségedre. 1951. február havától egészen 1968. január végéig az itteni Evangélikus Egyház Szolgálatában állottam, mint az egyház tanyasi pénzbeszedője. Egy trombózisból kifolyólag az elmúlt esztendőben végig táppénzen voltam, majd az orvosi bizottság rokkanttá nyilvánított, aminek eredményeként ez év február 1. napjától rokkant nyugdíjat állapított meg az itteni Sztk. E nyugdíjam megállapításánál csak az Egyháznál eltöltött időmet számították be, de annak megállapítása során felmerült annak a szolgálati időnek vizsgálata is, melyet azelőtt a Városnál eltöltöttem. **Ez 1929–1945. április 1 napjáig 16 esztendőt** tesz ki, mely idő beszámítása esetén részemre a most megállapított 750 forint nyugdíj helyett kb. 1000 forint volna megállapítható. A beszámításnak most már jogi akadálya főként politikai alapon nem volna – bizonyos enyhülés következett itt be – de van 5 év és 8 hónapi megszakításom, ami elég nehézzé teszi e kérdést. Az Sztk-tól kapott felvilágosítás szerint azonban, mivel 1951. február 21. napjától dolgoztam csak, egy rendelkezés szerint 1951. december 31-ig, ha ki tudnék mutatni 350 napos munkában eltöltött időt, a városi szolgálati időm beszámításának akadálya nem volna. Itt volna szükségem a segítségre. Annak idején – igaz, hogy csak nagyon rövid ideig – de kútfúró vállalatodnál dolgoztam. Ha hajlandó volnál arra, hogy egy olyan igazolást adnál, hogy mondjuk 1947-ben, vagy '48-ban csak 28 napot, mint segédmunkás Nálad dolgoztam. Ha ezt még mondjuk Miklós fiad is külön nyilatkozatban igazolná, úgy itt Leviczky Rudival is igazoltatva e munkát, a bíróság előtt a siker reményében tudnám peremet az Sztk. ellen megindítani. Amint felvilágosítottak – mivel nem nyugdíjigény megszerzéséről van szó, csupán az elévülési idő megszakításáról, függetlenül attól, hogy be nem voltam természetesen jelentve, ez számodra anyagi megterhelést nem jelentene, de már itt kijelentem, hogy bármilyen ilyen irányú esetleges fizetési kötelezettségedet megtérítem. Hiszen havi 250 forint többlet nyugdíj számomra ezt is megérné. Annyi fáradságot jelentene ez Számotokra, hogy valamelyik ottani bíróság előtt annak idején erre vallomást kellene tenni.

Nagyon kérlek, légy szíves elhatározásodról postafordultával értesíteni, mert fellebbezésem benyújtási ideje korlátozott, a határidő betartása perdöntő fontosságú. Mi elbetegeskedve, de megvagyunk. Gyermekeim részben főiskolán, részben katonai szolgálatban, részben a legkisebb érettségi előtt, pergetjük napjainkat. Bizony nem így gondoltuk annak idején, de a történelmi viharok ellen semmit sem lehet tenni.

Feleséged kezeit csókolva, válaszodat várva régi barátsággal

Ölel: István”

Válasz Ganzler Bélától

„Kedves Pistám!

Kedves soraidat távollétem miatt csak a napokban vettem kézbe, ezért csak most válaszolok arra. Kérlek, ne haragudj.

Sajnos kérésednek a legnagyobb jóindulattal sem tudok eleget tenni. Ennek ugyanis nemcsak anyagi, de súlyos erkölcsi következményei is lehetnek. Ezt pedig az én helyzetemben nem vállalhatom.

Bármely más kéréssel fordulnál hozzám, készséggel állok rendelkezésedre, s tőlem telhetőleg segítségedre vagyok.

Múlt év július óta én is nyugdíjban vagyok, havi 750 Ft nyugdíjjal. 11 évi munkaidő után fizetésem 28 %-át kapom. Az a bizonyos havi 500 forintos nyugdíjas állásom megvan ugyan, de így is édes-kevés ez a mai megélhetéshez.

Pistám kérlek, ne haragudj, hogy kérésed elől elzárkózom.

Kedves feleséged kezeit csókolva, szeretettel ölel

Budapest, 1968. március 28.

*Ganzler Béla
XII. Kékgolyó u. 14. ”*

Felvilágosítás kérése nyugdíj ügyben

„A Népszava Szerkesztőségének

Budapest

Mint régi olvasójuk, kérem alábbi kérdéseimre szíves válaszukat, illetve tanácsukat.

1929-től egészen 1945. április közepéig a városi közigazgatásnál dolgoztam Nyíregyházán és Nagykanizsán. Legutolsó szolgálati beosztásom városi főjegyző volt Nagykanizsán. Szolgálati helyemet nem hagytam el, az orosz csapatok bevonulása után is még ugyanebben a beosztásban maradtam mintegy 2 hétig. Hosszú volna elbeszélni – ma már talán nem is igen érdekes –, hogy milyen úton, módon, kinek az útjában állva, milyen *önkéntes áldozatul esve kerültem el hivatalomból előbb az internáló táborba, majd börtönbe, hogy onnan majd 2 és negyed év után kerüljek ismét vissza családomhoz minden javadalmazás, állás nélkül, sőt úgy megbélyegezve, hogy iskolai végzettségemnek megfelelően sem, de még fizikai munkásként sem tudtam esztendőkön keresztül elhelyezkedni.* 5 tagú családommal igen nehéz körülmények között, mint alkalmi munkás tartottam el magamat és családomat, hogy végre 1951. év február 21.-től egy igen szerény, semmi képzettséghez nem kötött fizikai munkahelyen keressék kenyeremet. 1967. januárjában egy későn felismert trombózis ágyba kényszerített – bizonyára munkakörömmel kapcsolatos sok járásom is közrejátszott – aminek eredményeként az orvosi bizottság III. csoportbeli rokkantnak nyilvánított, majd az Sztk itteni igazgatósága 1968. február 1. napjával nyugdíjazott. Háromévi átlagkeresetem 1540 forintba lett megállapítva, mivel azonban csak 1951. február 21.-től fogadták el nyugdíjba beszámítható időmet, az 1968. évi nyugdíjkéréshez megkívánt 22 év helyett csak 17 év fogadtatván el, alapnyugdíjnak a kereset 40 %-át, állapították meg. és így össz nyugdíjam figyelemmel a 2/1966 rendeletre: 750 forint.

Ha a régi 16 éves szolgálatomat is beszámították volna, úgy 33 esztendő szolgálattal havi 250 forintra tudnék több nyugdíjat kapni. Az Sztk. illetékesei szerint – akik jóindulattal kezelték ügyemet – a baj ott van, hogy a megszakítás több mint 5 éves és nem rendelkezem 1951. december 31-ig a szükséges 350 nappal, mivel csak február 21.-től voltam állandó jellegű munkában. **Megkísérlem a közben lévő időben való alkalmi munkáimat volt munkaadóimnál keresni, de nem sok reményel.**

Kérdésem a T. Szerkesztőséghez az: *belyesen értelmezi-e az itteni Igazgatóság e kérdéses 350 nap meghatározását, mivel egészen megrokkulásomig ugyanazon munkaadónál egyfolytában dolgoztam. És ha igen, nem volna-e arra lehetőség, hogy tekintettel erre a néhány napra mondjuk kegyelmi úton e napokra történő*

kiszámítástól eltekintve a 33 esztendőös szolgáltatnak elismerését kérni magasabb fórumoknál.

Válaszukat előre is megköszönve maradtam

Nyíregyháza 1968. március 3.

Tisztelettel:

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53. ”

A Népszava válasza

<p>NÉPSZAVA JOGTANÁCSOSA BUDAPEST VII. RÁKÓCZI ÚT 44 TELEFON: 224-819 Felfogás: kedden 15-16 óráig szombaton 10-11 óráig</p> <p><u>Ny. -81.245</u> Válaszát kérjük a fenti száma hívarkörrel</p>	<p><u>Dr. Balla István</u> <u>Nyíregyháza</u> <u>Sóstói út 53.</u></p> <p>Budapest, 1968. március 6.</p>
<p>Kedves Olvasónk!</p>	
<p>Nyugdíjazása ügyében helyesen jártak el és sajnos nincs lehetőség arra, hogy méltányosságából felmentést adjanak a törvény előírásai alól.</p>	
<p>Üdvözlettel: <i>Betty</i> Dr. SZEGŐ TAMÁS a Népszava jogtanácsosa</p>	

41. A Népszava jogtanácsosának (Dr. Szegő Tamás) válasza

„Kedves Olvasónk!

Nyugdíjazása ügyében helyesen jártak el és sajnos nincs lehetőség arra, hogy méltányosságából felmentést adjanak a törvény előírása alól.

Budapest, 1968. március 6.

Üdvözlettel:

Dr. Szegő Tamás
Népszava jogtanácsosa ”

Levél a Társadalombiztosítási Igazgatóságnak

Társadalombiztosítási Igazgatóságnak

Nyíregyháza

Hivatkozással 19 Ny.1002/1968 szám alatt kiadott felhívására *Kiss Gyula* nyíregyházi Dózsa Gy. u. 47. sz. alatti lakosnak, volt lakatosmesternek hozzám intézett levelét betérjesztem. E levél igazolja, hogy 1947-50 évben mellette több mint 35 napot dolgoztam.

Tisztelettel kérem, hogy a f. évi február hó 22. napján kiadott 19.Ny.1002/1968-15 számú Határozatában, nevezetesen e Határozat indoklásának utolsó mondatában jelzett „közszolgálati munkaviszony” igazolásának eredményét tartalmazó határozati értesítését részemre kiadni szíveskedjék.

Nyíregyháza, 1968. március hó 15.

Dr. Balla István

Nyíregyháza, Sóstói út 53.

A Társadalombiztosítási Igazgatóság határozata

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI IGAZGATÓSÁG, ~~XXXXXXXXXX~~
Nyíregyháza

19.Ny.1002/1967-21
 Igénylő neve:
 Felvételre vagy valaki másra az ügyintéző kelt határozat

H A T Á R O Z A T:

A dolgozó neve: dr. Helle István
 Foglalkozás: pénzbevezető
 Születés: 1911. év Január hó 27. nap
Nyíregyháza helységeiben

Állás neve: Honos Stelka
Nyíregyháza

Az igazgatóság ~~XXXXXXXXXX~~ rokkantsági nyugdíj
 megállapítását a fentieknek a rokkantsági nyugdíj
 megállapítását illetően a határozatban megnevezett személyek
 kelt határozatát ki kell adni
1./ dr. Helle István
Nyíregyháza, Sóstói u.57.sz.

Igénylőknek azzal, hogy a határozat ellen a kézbesítéskor számolt 13 nap alatt a Társadalombiztosítási Bizottsághoz valódi kérelmek benyújtásával lehet.

A fellebbezést a kelt igazgatóságnál ~~XXXXXXXXXX~~ kell benyújtani.

MEGOKOZÁS:

Igénylő részére az Igazgatóság a 19.Ny.1002/1968-15. határozatával az 1951.február 21.-1968.január 30.-ig terjedő időben beigazolt 16. év és 348.nap szolgálati idő alapján 1968.február 1.-től kezdődően havi 750.-Ft. összegű rokkantsági rész nyugdíjat állapított meg.

A határozatban jelözte az Igazgatóság, hogy 1951. előtt hivatkozott közszolgálati idejét vizsgálja, mely vizsgálat eredményéről határozattal értesítve lesz. A vizsgálat befejezést nyert, s a vizsgálat során nem nyert igazolást az igénylő által *Kiss Gyula* lakatos nyíregyházi munkáltatónál hivatkozott szolgálati ideje.

A. 3515-70. r. sz. 1967.
 Készítette: dr. ...
 Jóváhagyta: ...

A vizsgálat befejezést nyert s a vizsgálat során nem nyert igazolást az igénylő által *Kiss Gyula* lakatos nyíregyházi munkáltatónál hivatkozott szolgálati ideje.

Az 1945.-ig hivatkozott közszolgálat idejé nem vizsgálta az igazgatóság, mert újabb szolgálati ideje csak 1951.február 21.-től igazolódott be, így jogvesztő 5.éves megszakítás keletkezett, a beigazolás esetén sem volna figyelembe vehető.

Kelt: Nyíregyháza 1968. évi június ... no 18. n.

A határozat hitelesítője: Szabó
 P. H. Vasvári Kálmán nk.
 Aláírás

TÁJÉKOZTATÓ

Amennyiben az öregségi nyugdíj megállapításához szükséges életkori (férfiak: 60, nők 55. év) a rokkantsági nyugdíj folyósítását bemutató napló, illetve a rokkantsági nyugdíj igény elutasítás esetén az utolsó munkavégzés megkezdését követő napló adatait 3 éven belül nem tartja be és ezen idő alatt előzettségi díj nem kapható, az öregségi nyugdíj megállapításához szükséges adatok hiányában az öregségi nyugdíj megállapítását nem kaphatja meg.

Az öregségi díj fizetése iránti kérelmeket a határozat kézbesítését követő 30 napon belül lehet benyújtani az igazgatóságnál, Kirendeltségnél.

42. A Társadalombiztosítási Igazgatóság határozata

Társadalombiztosítási Igazgatóság (Nyíregyháza)

19.Ny.1002/1967-21. számú,

1968. június 18-án kelt határozata

„Igénylő részére az Igazgatóság a 19.Ny.1002/1968-15. határozatával az 1951. február 21-től 1968. január 30-ig terjedő időben beigazolt 16. év és 348. nap szolgálati idő alapján 1968. február 1-től kezdődően havi 750 Ft összegű rokkantsági rész nyugdíjat állapított meg. A határozatban jelözte az igazgatóság, hogy 1951. előtt hivatkozott közszolgálati idejét vizsgálja, mely vizsgálat eredményéről határozattal értesítve lesz. A vizsgálat befejezést nyert, s a vizsgálat során nem nyert igazolást az igénylő által *Kiss Gyula* lakatos nyíregyházi munkáltatónál hivatkozott szolgálati ideje.

Az 1945-ig hivatkozott közszolgálat idejét nem vizsgálta az igazgatóság, mert újabb szolgálati ideje csak 1951. február 21-től igazolódott be, így jogvesztő 5 éves megszakítás keletkezett, s beigazolás esetén sem volna figyelembe vehető.”

Levél a Társadalombiztosítási Igazgatóságnak

„Rokkantsági nyugdíjam felemelése ügyében 1968. évi június hó 18. napján kelt és kezeimhez június hó 25. napján kézbesített 19. Ny. 1002/1967-21 számú Határozat ellen a jelzett határidőn belül a Társadalombiztosítási Bizottsághoz

f e l l e b b e z é s s e l

illetve felszólalással élek.

Kérem a Társadalombiztosítási Bizottságot, hogy felszólalásomnak helyet adva **az 1929-1945 közötti szolgálati időm beszámítását is elrendelni szíveskedjék.**

Indokaimat két csoportra osztom: *jogi és méltányossági* okokra.

Jogi alapom:

Bizonyított igazság, hogy *1929. november 15– 1945. április 15. közötti időben Nyíregyháza és Nagykanizsa városánál megszakítás nélkül közszolgálatban állottam.* Szolgálati helyemet nem hagytam el, közigazgatási kötelezettségemnek a legnehezebb háborús viszonyok között is eleget tettem. Jogalap nélküli személyi bosszú távolított el helyemről, juttatott börtönbe, és tartott több mint két eszten-deig fogságban. Szolgálati viszonyomat nem az akkor érvényben lévő jogszabályok alapján (B. lista rendelet) szüntették meg, hanem teljesen jogellenesen, ami csak az akkori rendezetlen viszonyok között volt lehetséges és nem utolsó sorban azért, hogy hozzá nem értő egyének intéztek jogi tudást, és közigazgatási tapasztalatot igénylő ügyeket. Azt kell mondanom, hogy mind a mai napig – bármilyen furcsán is hangzik ez – kanizsai állásomból jogszerűen eltávolítva nem lettem, csupán az erőszak alapján, rendőri segítséggel. Népbírói ítéleteim az iratok között vannak.

Világosan mutatják, hogy a „vád cselekmények” és az ítélet között áthidalhatatlan szakadék tátong. Ezt különben annak idején a NOT népfőügyésze is megállapította. Üldözöm jóvoltából 1947. június derekán szabadultam, véglegesen, mint priuszos csak 1951. február 21-ével tudtam – nem képesítesemnek megfelelő állásban – elhelyezkedni. *Talán az is vitatható volna, vajon nem e naptól – tehát szabadulásom napjától kell-e az 5 éves megszakítást számítani – hiszen e határidő megszabásánál nem lehetett a törvényhozó szándéka más, mint a szándékos szolgálati, hogy úgy mondjam munkakerülést korlátozni, de nem azt, aki saját hibáján kívül nincsen abban a helyzetben, hogy elhelyezkedni tudjon: gondolok itt arra is, hogy ha például valaki 5 évet meghaladó időn keresztül volt hadifogságban, az is elveszítette korábbi szolgálatát?* Talán azokban a zavaros időkben

különbséget tenni fogság és fogság között abszolút értelemben nem lehet, vagy legalább is igen nehéz. De ettől függetlenül is bemutattam *Kiss Gyula* lakatos messternek levelét, mely szerint 1947–1950 között megszakításokkal bár de 50–60 napot, de 35 napot feltétlenül dolgoztam nála és ezen állításunkat néhány bejelentett tanúval is igazoltam. Legalább is úgy vélem a bejelentett tanúk igazolták állításomat, de a sérelmezett **Határozat**-ból ez nem tűnik ki.

Mi a méltányossági indokom?

Néhány hónap múlva 40 éve, hogy szolgálatba léptem. Nagy általánosságban két munkaadóm volt: **egyik a városi közélet, a másik az Egyház**. Nyilvánvaló, hogy munkámmal a munkaadóm meg kellett, hogy elégedve legyen, hiszen nem vagyok a munkavállalók úgynevezett „vándormadarai” közé sorolható. Háború és azt követő rendszerváltozás sem mozdított ki helyemből – amit igen kevés akkori köztisztviselő mondhat el magáról. Egy váratlan érrendszeri betegség – trombózis – lehetetlenné teszi számomra azt, hogy folytassam fizikai munkát igénylő foglalkozásomat akkor, amikor mind három gyermekem még tanulmányait folytatja, feleségem pedig gyógyíthatatlan beteg. 40 év szolgálat és havi 750 forint nyugdíj. E tények sajnós önmaguk helyett beszélnek. Úgy vélem felesleges minden külön kommentár.

Nyíregyháza, 1968. július hó 3.

Tisztelettel:

Dr. Balla István

Elutasító határozat

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI BIZOTTSÁG
Nyiregyháza

F:423/19.Ny.1002/1968-23

Ügyszám:

ÖREGSEGI, ROKKANTSÁGI NYUGDÍJ

Elutasító határozat

az 1958. évi 10. március 16-nyerejű rendelet alapján

A Társadalombiztosítási Bizottság
dr. Balla István
..... leányneve:

..... pénzeszedő 1911. január 27. hó napján
foglalkozása: született: év Nyiregyháza helységben, anyja neve: Bencs Etelka
..... Nyiregyháza, Sóstói u. 53. sz. lakos

..... rokkantsági nyugdíja ügyében, a Társadalombiztosítási Igazgatóságnak, ~~1968. július 5.~~
19 év június hó 18. napján hozott 19.Ny.1002/1968-21 számú elsőfoku
határozatát 1968. július 5. - napján érkezett felszólítás alapján felülvizsgálta és meghozta a következő

H A T Á R O Z A T O T

A Társadalombiztosítási Bizottság az első fokon hozott határozatot helybenhagyta és az igénylő felszólítását elutasítja
A Társadalombiztosítási Bizottság másodfokon hozott határozata ellen a közbensőtől számított 60 nap alatt az igénylő
— az igénylés jogosságát tekintetében — keresettel (fellebbezéssel) fordulhat a Társadalombiztosítási Bizottság székhelye
szerint illetékes járásbíróhoz, illetőleg Budapesten a pesti központi kerületi bírósághoz.
A keresetet (fellebbezést) három példányban a nyiregyházi járásbírósnál
kell benyújtani.

~~.....~~
~~.....~~

Figyelmeztetés!

A keresetnél (fellebbezésnél) a határozat ügyszámára kell hivatkozni.

Megokolás

M E G O K O L Á S

igénylő részére az Igazgatóság a 19.Ny.1002/1968-15.sz.határozatában az 1951.február 21.-1968.január 31.-ig terjedő időben igazolt 16. év es 748.nap szolgálati idő alapján napi 750.-Ft. összegű rokkantsági resznyugdíjat állapított meg.

A 19.Ny.1002/1968-21.sz. határozatában az Igazgatóság elutasította igénylőnek az 1945.-ig hivatkozott közszolgálati idejének beszámíthatóságát jogvesztő 5.éves megszakítás miatt. Ugyancsak elutasította az Igazgatóság Kiss Gyula lakatos mesternel elvitatott szolgálati idejée alapított igényet, mert bejelentve nincs, azt helyszíni eljárás során sem tudta megállapítani.

A kiadott határozat ellen igénylo törvényes határidőn belül felszólalt. Felszólalásában serelmezte az igazgatóság elutasítását, kerte a Bizottsagtól annak beszámítását.

A Bizottsag igénylo rlszálalását megvizsgálva megállapította, hogy a Kiss Gyula lakatos mesternel bejelentve nincs hiteletérdemloen korabeli okmányokkal nem igazolta, a helyszíni kivizsgálás során nem nyert igazolást. Az 1945.-ig hivatkozott közszolgálati idejének beszámíthatóságát azért nem vizsgálva a Bizottság, mivel azt jogvesztő megszakítás miatt igyeiembe venni nem lehet.

A fentiekre tekintettel a Bizottsag igénylo rlszálalását elutasítja.

Kelt **Nyiregyháza** a Társadalombiztosítási Bizottság
..... napján tartott ülésén.

A kiadmány hitelűl:
kiadó.

Melléklet:
.....
a bizottság elnöke

44. Elutasító határozat

Levél a Nyíregyházi Járásbíróságnak

„A Nyíregyházán működő Társadalombiztosítási Bizottság f. évi szept. 2. napján kelt és kezeimhez szeptember 12 napján kézbesített F:423/19.Ny.1002/1968-23 számú Határozata ellen az e határozatban jelzett 60 napos perindítási határidőn belül

k e r e s e t t e l

élek, és arra kérem a T. Járásbíróságot, meghozandó ítéletében kötelezze a nyíregyházi Társadalombiztosítási Igazgatóságot, hogy rokkantsági nyugdíjam megállapításánál már elfogadott 1951. febr. 21. – 1968. január 30. közötti szolgálati időm felül 1929. november 15-től számítsa be szolgálati esztendeimet, és rokkantsági nyugdíjamat ennek megfelelően emelje fel.

Keresetemet az alábbiakban indokolom:

Rokkantsági nyugdíjam megállapításánál sem az első fokon eljáró Igazgatóság, sem a Társadalombiztosítási Bizottság nem vitatta, hogy **1929. november 15. napjától Nyíregyháza városánál, majd Nagykanizsa városánál különböző közszolgálati állásokat töltöttem be.** Beszámítási kéresemnek elutasítása azonban az alapon történt mindkét fórumon, hogy a két szolgálat között jogvesztő 5 éves megszakítás volt.

Véleményem szerint az eljáró hatóságok álláspontja téves. Mint Nagykanizsa város főjegyzője szolgálati helyemet az orosz katonai csapatok bevonulása alatt és után sem hagytam el, kötelességemnek a legnehezebb viszonyok között is eleget tettem. Jogonal nélküli személyi bosszú távolított el helyemről – amint ezt már korábban kifejtettem a Társadalombiztosítási Bizottsághoz intézett fellebbezésemben – juttatott börtönbe és tartott több mint két évig fogságban. Ezen idő alatt került sor egyes közigazgatási tisztviselők és alkalmazottak B. listázására. ***B. listázva nem lettem, az e rendeletben előírt és fellebbezési jogot is biztosító értesítés kiadva részemre nem lett,*** valamint nem kaptam meg azt a 2 havi illetményt, melyről B. listázás esetében a rendelet gondoskodott. Amikor a NOT. ítélete alapján kiszabadultam, és annak idején 1947. júniusában írásban jelentkeztem szolgálat tételre Nagykanizsa városnál, az ottani szervek akkor jöttek rá, hogy nem jártak el törvényesen és minden jogalapot nélkülöző határozatokkal húzták az időt addig, amíg a kormányzat meg nem szüntette a Közigazgatási Bíróságot és nem volt tovább lehetőségem, hogy független bírói fórum előtt keressem igazságot. Ezért állítom azt, hogy mind a mai napig jogilag állásomból eltávolítva nem lettem, csak de facto rendőri segítséggel lettem kiemelve az állásomból és egy

éjszaka elszállítatva Kanizsáról. Szabadulásom után, mint priuszos elhelyezkedni nem tudtam, majd 1951. februártól betöltött állásom is világosan igazolja, hogy milyen nehézségekkel kellett megküzdennem.

A T. Járásbíróság előtt is megismétlem ama felfogásomat, hogy ezen 5 éves megszakítási időt nem jogszerűbb-e szabadulásom napjától számítani. *Saját magatartásból ered-e a megszakítás akkor, amikor valaki fogságban van. Egy hosszabb ideig tartó hadifogság szolgálati idő elvesztését vonja-e maga után?* Különbséget tenni fogság és fogság között azokban az átmeneti időkben pedig igen nehéz.

Azokban az esztendőkből, mint több gyermekes családapának élnem kellett és kenyeret keresni. Azokban az években minden munkalehetőséget megragadtam, így *dolgoztam Kiss Gyula lakatosmester barátomnál* is hosszabb –rövidebb ideig, ugyanis mint favágó, de úgyis, mint segítő munkás napszámért. Ennek igazolására jelentettem be tanúimat: *Dr. Kubassy Tamást, Dr. Kállay Lászlót, Sóváry Ferencet és Tass Eleket.* Kérésemnek tett eleget *Kiss Gyula* akkor, amikor nem jelentett be. Üldözőim egy része akkor még nem hagyta el az országot, így rejtőzni voltam kénytelen árgus szemük elől.

Kérem a T. Járásbíróságot, fogadja el érvelésemet. Közel 40 évi szolgálat után nem volna méltányos és igazságos havi 750 forintos nyugdíj megállapítása.

Nyíregyháza, 1968. október 20.

Tisztelettel:

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.”

Idéző végzés

NYÍREGYHÁZI JÁRÁSBÍRÓSÁG

A
P. II. 23014./1968. szám.
A beadványokban hivatkozni kell erre a száma.

+
bíróság.

Ezt az idéző végzést a megjelenéskor fel kell mutatni.

Idéző végzés

Dr. Balla István felperes _____ nek
SZOT. Társadalombiztosítási Főigazgatóság Megyei Ig. H. alperes _____ ellen

_____ iránt indított perében a bíróság a mellékelt keresetlevél folytán felhívja a feleket, hogy _____ 10.

1968. évi november hó 19. napján 1/2 órákig a bíróságnál (Nyháza, Bocskai u. 2. házszám I. emelet 115. ajtószám alatt) személyesen vagy az 1952. évi III. tv. 67 §-a szerint képviselőre jogosult és igazolt meghatalmazott által a per első tárgyalására a tulsó oldalon ismertetett törvényes következmények terhé melletti jelenjenek meg.

Felhívja a bíróság a feleket, hogy a tárgyalásra az ügyre vonatkozó okirataikat hozzák magukkal.

Figyelmezteti a bíróság _____ alperest, hogy a kereseti kérelemre legkésőbb a tárgyaláson nyilatkoznia kell és elő kell adnia a védekezésének alapjául szolgáló tényeket és ezek bizonyításait. Az ügyre vonatkozó okiratait pedig be is kell mutatnia.

Az alperes nyilatkozatát már a kitézött hatánap előtt is benyújthatja vagy jegyzőkönyvbe mondhatja ennél a bíróságnál.

Nyíregyháza, 1968. évi november hó 1. napján.

A kiadmány hitelével

irodakezelő _____

Dr. Lukács Mihály j. bíró sk.
a tanács elnöke

102. Idéző végzés a per első tárgyalására. (Pp. 96.)

20 000 4 - 1370 Állami Nyomda

45. Idéző végzés

Idéző végzés: P.II.23014./1968 számon Dr. Balla István felperesnek a SZOT.Társadalombiztosítási Főigazgatóság Megyei Ig.B. alperes ellen 1968. november hó. 19. napján 1/2-re a Nyíregyházi Járásbíróság Bocskai u. 2. I.115-szobába.

A rokkantsági teljes nyugdíjra jogosultságot elutasító határozat ellen *Dr. Balla István* közvetlenül a t. Járásbírósághoz keresetlevelet nyújtott be, mellyel kapcsolatban Igazgatóságunk az alábbi észrevételt jelenti be.

Dr. Balla István (1911. január 27. Nyíregyháza, an: *Bencs Etelka*) a következőkben részletezett szolgálati idővel rendelkezik.

1./	Evang.Egyh.ny.h.	1951. febr. 21. – 1951. febr. 28-ig	8 nap
2./	”	1951. márc. 15. – 1951. márc. 18-ig	4 nap
3./	”	1951. ápr. 26. – 1951. ápr. 29-ig	4 nap
4./	”	1951. máj. 7. – 1951. máj. 9-ig	3 nap
5./	”	1951. jún. 8. – 1951. jún. 8-ig	1 nap
6./	”	1951. jún. 14. – 1951. jún. 17-ig	4 nap
7./	”	1951. júl. 1. – 1968. jan. 30-ig	<u>6058 nap</u>
		<u>Összesen:</u>	<u>6082 nap</u>

azaz: **16 év és 242 nap**

A felperes rokkantsági résznyugdíját megállapító határozatokban megjelölt 16 év 348 nap számítási hiba folytán lett feltüntetve, ténylegesen ugyanis csak a fent részletezett, összesen 16 év 242 napi szolgálati idővel rendelkezik.

A keresetlevélből kitűnően felperes **azt sérelmezi**, hogy nyugdíjának megállapításakor **nem lett javára figyelembe véve az 1929. november 15. – 1945. április 15-ig fennállott közszolgálati munkaviszonya**. Annak igazolására, hogy szolgálati viszonyai között nincs jogvesztő megszakítás, arra hivatkozik, hogy 1947 és 1950. évek között *Kiss Gyula* nyíregyházi lakatosmester alkalmazásában állott, mint favágó, valamint segítő munkás kb. 35 napon át.

A *Kiss Gyulánál* hivatkozott munkavégzésekkel kapcsolatban az Igazgatóság álláspontja szerint szolgálati időt nem szerezhettek, mint favágó és napszámos vállalkozóként végzett bizonyos munkákat, amennyiben tényleg végzett, ez munkaviszonynak nem minősül, ezt egyébként maga a felperes is elismerte 1968. március 1-jén tett nyilatkozatában, mely szerint *Kiss Gyulánál* munkaviszonyban nem állott.

A jogvesztő megszakítás meglététől függetlenül a felperes által hivatkozott közszolgálati időt figyelembe venni egyébként sem lehet. Az 5/1959. MÜ M sz. rendelet 64. §-a szerint ugyanis az 1952. évi január hó 1. napját megelőző közszolgálati időket abban az esetben kell figyelembe venni, ha azokat a dolgozó a szolgálati főnökség által saját nyilvántartásai /törzslap, szolgálati év, minősítési táblázatok/ alapján kiállított – a közszolgálatban beszámított időket és a közszol-

gálat megszüntetésének okát is feltüntetendő – szolgálati bizonyítvánnyal, nyugdíjazási okirattal, szolgálati- és nyugilletményi kimutatással, eredeti kinevezési okiratokkal, új mintájú munkakönyvnek a kiállítás napját követő időre vonatkozó hitelt érdemlő bejegyzéseivel igazolja. A felperes az adott esetben ezt nem igazolta, tehát a felperes kérdéses közzolgálati idejét a 67/1958. Korm. sz. rend. 25. §. /1/ bek.-ének c/ pontja alapján az 5/1959. Mü M sz. rend. 64. §-ában foglalt rendelkezés folytán figyelembe venni nem lehet. – Ilyen értelemben hozott határozatot a Legfelsőbb Bíróság P. törv. IV. 20. 607/1963/3. szám alatt a nyíregyházi járásbíróság előtt P.24.765/1962. számon folyamatban volt ügyben.

Másolatban csatolja az Igazgatóság a nagykanizsai Városi Tanács VB 1968. március 4-én kelt, valamint a zalaegerszegi Állami Levéltár 1968. február 17-én kelt átiratait, melyből kitűnően felperes közzolgálati idejét a 67/1958. Korm. sz. rend. 24. § /1/ bek. b/ pontjában, valamint 5/1959. Mü M sz. rend. 31. § /') bek. d/ **pontjában foglaltakra is figyelemmel beszámítani nem lehet, mert munkaviszonya az 5000/1946. ME. sz. rend. 2. §. /2/ bek. a/ pontja alapján szűnt meg.**

A fentiek közlése után kéri az Igazgatóság a kereset elutasítását és annak rögzítését, hogy a felperes csak 16 év 242 nap szolgálati idővel rendelkezik.

Nyíregyháza, 1968. november 16.

SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának
megyei igazgatóság Nyíregyháza 17.

Körbélyegzője

Nagy Károlyné Dr. sk.

Igazgató

Levél a Járásbíróságnak

tanúk bejelentése: P. II. 23014/1968 számhoz

Járásbíróságnak

Nyíregyháza

November 19. napján tartott tárgyaláson hozott Végzés felhívására tanúim pontos címét tisztelettel bejelentem:

<i>Dr. Kállay László</i>	Nyíregyháza	Zrínyi I. u. 5. IV. 405.
<i>Kiss Gyula</i>	”	Dózsa Gy. út 47.
<i>Dr. Kubassy Tamás</i>	”	Rákóczi u. 9.
<i>Sóváry Ferenc</i>	”	Vöröshadsereg u. 83.
<i>Tarján Zoltán</i>	”	Iskola u. 1.
<i>Tass Gyula</i>	”	Eötvös u. 17/a.

Nyíregyháza, 1968. november 20.

Az ítélet

47. A Nyíregyházi Járásbíróság ítélete

A Nyíregyházi Járásbíróság

P. II. 23014/1968 – 7. szám.

A NÉPKÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A nyíregyházi járásbíróság a személyesen eljáró *Dr. Balla István* nyugdíjas, nyíregyháza, Sóstói u. 53. sz. alatti lakos felperesnek – SZOT társadalombiztosítási Főigazgatóság Megyei igazgatósága Nyíregyháza alperes ellen szolgálati idő megállapítása iránti perében meghozta a következő

Í t é l e t

A járásbíróság megállapítja, hogy a felperes 17 /tizenhét/ évi szolgálati idő alapján jogosult rokkantsági résznyugdíjra.

Ezt meghaladóan a járásbíróság felperes keresetét elutasítja.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a járásbíróságnál 3 példányban benyújtandó fellebbezésnek van helye.

I n d o k l á s

Felperes keresetében kérte az 1929. november hó 15. napjától 1945. április 20-ig közszolgálatban töltött idejének, valamint 1947–1951. években *Kiss Gyula* munkáltatónál alkalmi munkásként eltöltött idejének szolgálati időként való megállapítását, s ennek alapján annak megállapítását, hogy rokkantsági teljes nyugdíjra jogosult.

Alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy a felperes az általa jelzett időben közszolgálatban állott, azonban ezt az idejét elvesztette a 67/1958. Korm. sz. r. 24. § /1/ bek. b./, valamint az 5/1959. Mü.M. sz. r. 31. § /1/ bek. d./ pontjában foglaltakra tekintettel.

Kiss Gyulánál munkaviszonyt bejelentés hiányában nem ismert el.

A járásbíróóság felperes keresetének csak csekély mértékben adott helyt az alábbiak szerint:

A 67/1958. Korm. sz. r. 24. § /1/ bek. b./ pontja szerint a szolgálati idő számításánál nem lehet figyelembe venni az 1952. január hó 1. napja előtt nyugdíjra igényt adó alkalmazásban töltött időt, ha a dolgozó alkalmazását nyugellátási igényének kizárásával szüntették meg.

Az 5/1959. Mü.M.sz. r. 31. § /1/ bek. d./ pontja szerint a 67/1958. Korm. sz. r. 24. §. /1/ bek. b./ pontjában foglalt rendelkezés alkalmazása szempontjából nyugellátási igényét elvesztett közszolgálati alkalmazott az, akit az 5.000/1946-M.E.sz.r. alapján minden igény kizárásával elbocsátottak.

A nagykanizsai Városi Tanács VB. által 1968. március hó 4. napján kelt közlése szerint írásbeli feljegyzés tanúsítja, hogy a felperes munkaviszonyának megszűnésének időpontja 1946. július hó 26. napja, a munkaviszony az 5.000/1946. M.E.sz.r. 2.§. /2/. bek. a./ pontja alapján szűnt meg.

A 67/1958. Korm. sz. r. 24. § /1/ bek. e./ pontjára figyelemmel az 5/1959. MüM. sz. r. 34.§. a./ pontja szerint a szolgálati idő számításánál nem lehet figyelembe venni azt az időt, melyet követően a bíróság jogerősen hivatalvesztésre, közügyektől való eltiltásra ítélte a közszolgálati alkalmazottat.

A Népbíróóságok Országos Tanács NOT.III 122/1946-21. sz. ítéletével a felperest népellenes büntett miatt 2 évi börtönre és politikai jogainak gyakorlásától 5 évi felfüggesztésre ítélte.

Ilyen körülmények között a felperesnek 1945 évet megelőző közszolgálati idejét nyugellátás szempontjából figyelembe venni nem lehet.

Igazoltnak látta azonban a járásbíróóság *Sóvári Ferenc, Dr. Kubassy Tamás* és *Kiss Gyula* tanúk vallomásai alapján azt, hogy a felperes 1948. szeptemberétől 1950. decemberéig tartó időszakban, mint alkalmi munkás *Kiss Gyula* alkalmazásában állott biztosításra kötelezett munkaviszonyban összesen 124 napon át.

Kiss Gyula munkáltató elismerését a felperessel együtt munkát végző tanúk megerősítették. E munkálatokat a felperes *Kiss Gyulánál* alkalmilag látta el, mivel ez időszakban nem volt állandó munkája. Az időpontokat ma már közelebbről meghatározni nem lehet, s ennyi idő távlatából a munkáltató sem tudja bizonyítani. Járásbíróság az összes körülmények vizsgálata mellett 1948. szeptembertől december havi 8, 1949. januártól április havi 8, valamint 1949. májustól 1950. decemberéig havi 3 munkanapot vett figyelembe.

Így az alperes által 1951. február 21-től 1968. január 30-ig terjedő időszakban elismert 6082 napi szolgálati időn felül a felperes további 124, összesen 6206 napi szolgálati idővel rendelkezik. Ez 17 évnek és 1 napnak felel meg.

Ezek alapján a járásbíróság felperes keresetének annyiban adott helyt, hogy **megállapította 17 évi szolgálati idő alapján rokkantsági résznyugdíjra való jogosultságát.**

Ezen túlmenően azonban felperes keresetét elutasította.

Felperes a 4. sorszámú nyilatkozatában nem kérte az Evangélikus Egyháznál további szolgálati idő elismerését, így a bíróság erre nézve bizonyítást nem vett fel.

Nyíregyháza, 1968. december hó 17. napján.

Dr. Lukács Mihály bíró sk. a tanács elnöke,
az aláírásban akadályozott *Bányász Józsefné*
és *Novák István* ülnökök helyett is.

A kiadmány hitelül:

f e l l e b b e z é s s e l

élünk, és kérjük, szíveskedjék fellebbezésünket az iratokkal együtt a Megyei Bírósághoz, mint másodfokú bírósághoz felterjeszteni. Fellebbezési kérelmünk arra irányul, hogy a t. Megyei Bíróság változtassa meg a járásbíróság ítéletét és felperes keresetének elutasítása mellett állapítsa meg, hogy csak az Igazgatóság által elismert 6.082 napi szolgálati idővel rendelkezik.

I n d o k l á s

A járásbíróság a hivatkozott számú perben meghallgatott *Sóvári Ferenc*, *Dr. Kubassy Tamás* és *Kiss Gyula* tanúk vallomására alapozva azt állapította meg, hogy felperes az igazgatóság által elismert 6.082 napi szolgálati időn felül *Kiss Gyula* munkáltató alkalmazásában 1948 szeptembertől 1950 decemberéig további 124 napi szolgálati időt szerzett.

Az Igazgatóság megítélése szerint a járásbíróság a tanúvallomásokat tévesen értékelte, s így megalapozatlan az a megállapítása, hogy a felperes 124 napon át *Kiss Gyulánál* biztosításra kötelezett munkaviszonyban állott volna. A kereseti kérelem szerint, de felperes személyes előadása szerint is *Kiss Gyulánál* csupán 30–35 napon át dolgozott napszámosként. Maga *Kiss Gyula* is úgy nyilatkozott, hogy a felperes 1947 és 1950 között, egyik év őszétől a következő év tavaszáig dolgozott nála átlagosan havi 6 napon át, e vallomás tehát legfeljebb 36 napi munkavégzést igazol. Igaz, hogy *Kiss Gyula* előadta azt is, miszerint felperes ezt követően eljárt még hozzá dolgozni, de vallomása szerint már jóval kevesebbet, mint azelőtt. *Kiss Gyula* tehát semmiképpen nem igazolt annyi napi munkavégzést, mint amennyit a járásbíróság végkövetkeztetésként kihozott.

A további tanúvallomásokat figyelembe véve. *Dr. Kubassy Tamás* szerint felperessel 1947. után több esetben együtt dolgozott *Kiss Gyulánál*, volt eset, amikor ketten, volt eset amikor 4-en társulva vállaltak favágási munkát. Ezen kívül a felperest *Kiss Gyula* többször is elhívta dolgozni, ilyen esetekben tudom, hogy napszámbért fizetett részére. Megítélésünk szerint e vallomás a vállalkozásként végzett favágási munkát igazolja megnyugtatóan, mert együtt dolgoztak, ezen túlmenően munkaviszony keretében végzett alkalmi munkavégzést nem személyes meggyőződés alapján igazol, és egyáltalán nem igazol számszerinti adatokat, amelyekből világosan kitűnne, hogy munkaviszony keretében végzett munkáról, vagy csupán vállalkozáskénti favágásról van szó. Egyébként is felperes és az állítólagos munkáltató, *Kiss Gyula* nyilatkozatával szemben semmiképpen nem lehet erősebb egy olyan tanú vallomása, aki még csak nem is volt munkatársa a felperesnek.

Sóvári Ferenc csupán 1950. februártól 1950. augusztusáig dolgozott *Kiss Gyulánál*, s így vallomása csak erre az időszakra értékelhető, azonban ő is csak látta ez időben *Kiss Gyulánál* a felperest fát vágni és az irodán, de hogy hány napon át, még hozzávetőlegesen sem nyilatkozott.

Véleményünk szerint a járásbíróság nem különböztetett megfelelően a vállalkozásnak minősülő, s így biztosításba nem tartozó favágási munka, és az egyéb felperes által végzett munka között, s talán ennek tudható be, hogy jóval a tanúk által igazolt és felperes által megjelölt számú napnál több napi munkavégzést, illetve szolgálati időt állapított meg felperes javára. Nézetünk szerint a perben még az sem nyert megnyugtatóan igazolást *Kiss Gyula* elismerésén túlmenően, hogy a felperes legalább 30–35 napon át biztosításra kötelezett munkaviszony keretében dolgozott volna *Kiss Gyulánál*, ezért ismételten kéri az Igazgatóság a járásbíróság ítéletének megváltoztatását, annak rögzítése mellett, hogy felperes csak 6.082 napi szolgálati idő alapján jogosult nyugellátásra.

Nyíregyháza, 1969. január 16.

SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának
Megyei igazgatóság Nyíregyháza 17. Körbélyegzője
Nagy Károlyné Dr. sk.
Igazgató

Levél a Megyei Bíróságnak

Megyei Bíróságnak

Nyíregyháza

A nyíregyházi járásbíróság P.II.23014/1968-7 szám alatt 1968. december 17. napján hozott és kezeimhez 1969. január 8. napján kézbesített Ítélete ellen a törvényes határidőn belül

f e l l e b b e z é s s e l

élek.

Kérem, hogy a Megyei Bíróság meghozandó ítéletében a SZOT. Társadalombiztosítási Főigazgatóság Megyei igazgatóságát arra kötelezze, hogy rokkantsági nyugdíjam megállapításánál a már elfogadott szolgálati időn felül **1929. november 15 -től 1945. április 20. napjáig leszolgált esztendőket is számítsa be és rokkantsági nyugdíjamat ennek megfelelően a nyugdíj megállapításának időpontjától, azaz 1968. január 31-től emelje fel. Szolgálati időm így 32 év és 5 hónap.**

I n d o k a i m

A járásbíróság ítéletében az eljárás során kihallgatott tanúk vallomása alapján megállapította, hogy 1948. szeptember és 1950. december közötti időben Kíss Gyula lakatos mesternél, mint alkalmi munkás dolgoztam s így az alperes által már elismert 6082 napi szolgálati időn felül további 124 napot s így összesen 6206 napi szolgálati időt, azaz 17 esztendőt állapított meg. A járásbíróság ítéletének e részét köszönettel tudomásul veszem.

Jogsértőnek tartom azonban a járásbíróság azon álláspontját, hogy közszolgálatban 1929. november 15 – 1945. április 20. közötti időben leszolgált időm beszámítása iránti kérésemet elutasította.

A közszolgálatban eltöltött időmet alperes nem vitatja. Ezen idő beszámításának elutasítására jogalapként a 67/1958. Korm. rendeletre és az 5/1959. Mü.M. rendeletre támaszkodik. Ezen alperesi álláspontot fogadja el a Járásbíróság is megtoldva azzal, hogy mivel a NOT – a járásbírósági ítéletben idézett – ítéletével politikai jogaim gyakorlásának 5 évi felfüggesztésére ítélte, ezt azonosítja az 5/1959. Mü.M. rendelet 34.§-a a./ pontja szerinti hivatalvesztés, közügyektől -i eltiltás jogi fogalmával.

Megítélésem szerint a bíróság ezen álláspontja téves. A NOT. II. fokú ítéletének meghozatala idején érvényes BTK. rendelkezései ismerték, mint mellékbüntetést, a hivatalvesztést. Ha engem azzal kívántak volna sújtani az ítéletben ez volna. A politikai jogok időleges felfüggesztése, mely elsősorban az aktív és passzív választói jog gyakorlásának felfüggesztését jelenti, természetes következménye volt egy politikai pernek. E mellékbüntetés ilyen kiterjesztő magyarázata azt eredményezheti, hogy a járásbíróság több mint 20 év után súlyosbítja, mégpedig igen lényegesen súlyosbítja az akkori időkben politikai perekben legfelsőbb szintű bíróság ítéletét. Ha engem a NOT. hivatalvesztésre akart volna ítélni, úgy az ítéletéből világosan kitűnik, bár megjegyzem, hogy az akkor ellenem folyó peres eljárás hivatali működésemet nem is érintette, s így természetesen nem kívánta a hivatalomtól való megfosztásomat sem. De úgy érzem a politikai jogoktól való időszakos felfüggesztés – ez 5 évig tartott – nem azonos jogi fogalom a közügyektől való végleges eltiltással, legalább is abban az időben nem volt. A jelenlegi BTK. rendelkezéseket nem ismerem.

Ami pedig az 5000/1946. M.E. rendelet – a köztudatban B. listázó – illeti, amint azt alkeresetemben és a bíróság előtt is kifejtettem, **ellenem B. listázás nem folyt**, e rendeletben rögzített eljárás velem szemben lefolytatva nem lett. Hogy miért? Annak magyarázata egyszerű. *Úgy tudom, hogy ez a rendelet éle elsősorban a szolgálati helyét elhagyó köztisztviselők ellen irányult. Én szolgálati helyemet nem hagytam el. Nagykanizsa város közönsége annak idején nagyon is jól tudta, hogy miért kellett engem rendőri segítséggel hivatalomból eltávolítani, majd egy éjszaka lopva a városból elszállítani. Nem volt tehát sem jogi, sem erkölcsi alapja annak, hogy az 5000/1946. M.E. rendeletet alkalmazzák.* E rendelet kimondta az érdekelt írásbeli kiértécsítését fellebbezési jogára való figyelmeztetéssel és 3 havi illetmény kifizetését az elbocsátottnak. *Ezek velem szemben nem történtek meg, hanem, amikor 1947. nyarán kiszabadulva írásban szolgálatra jelentkeztem, akkor jöttek rá, hogy nem jártak el velem szemben és valótlán indokokkal különböző közigazgatási fórumok előtt addig húzták, halasztották ügyemet, amíg az akkori idők független bírói felügyeletet gyakorló testülete a közigazgatási Bíróság meg nem lett szüntetve és ezzel nem volt lehetőségem jogaim biztosítására.* Amikor 1968. év elején alperes ügyemben a nagykanizsai VB-t megkereste, olyan írásbeli választ kapott 1968. március 4-én – amint erre a járásbíróság ítélete hivatkozik –, hogy „írásbeli feljegyzés tanúsítja” B.listázásomat, de ezek nem az eredeti iratok, csak feljegyzés. Nincs tudomásom arról, hogy Kanizsa város irattárát 1945 után valamilyen vész pusztította el. Néhány héttel ezelőtt itt Nyíregyházán több mint 40 éves sokkal kisebb jelentőségű iratokat tudtam a levéltárból megkapni, pedig közben itt e város utcáin egy világháború háborús eseményei zajlottak le.

Az I. fokú határozat – helyesen ítélet – kézhez kapása után azonnal írtam egy ajánlott levelet a nagykanizsai VB-hez és kértem az eredeti B.listázó iratnak, vagy annak hitelesített másolata megküldését, úgyszintén számvevőszégi számlakivonatot arról, hogy mikor fizették ki a rendeletben előírt 3 havi illetményt. Szerettem volna a fellebbezési határidő lejárta előtt, ha választ kapok, de ez nem történt meg. Remélem, a bírósági tárgyalásig birtokomban lesz az érdekelt hivatalnak válasza. Jól tudom, hogy a negatívum még nem bizonyíték, de úgy vélem, ha figyelemmel vagyunk arra, hogy egy magános áll egy hivatali apparátussal szemben, a bíróság mérlegelésében egy ilyen negatívum is döntően jöhet számításba.

A 32 év 5 hónap szolgálati idő igazoltan meg van. Úgy érzem fellebbezési kérelmem minden szempontból megalapozott.

Nyíregyháza, 1969. január 22.

Tisztelettel:

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

Levél Nagykanizsára

Városi Tanács VB.

Nagykanizsa

Szolgálati időm megállapítása ügyében pert indítottam a SZOT itteni igazgatósága ellen. A bíróság előtt alperes igazgatóság bemutatott egy a VB. által 1968. III. 4-én kelt átiratot, mely szerint, mint volt nagykanizsai városi főjegyzőnek munkaviszonya 1946. VII. 26-án szűnt meg az 5000/1946. M.E. r. 2. § /2/ bekezdés alapján. E rendelet, mely a köztudatban, mint B listázó rendelet ismert, emlékezetem szerint előírta, hogy a meghozott határozatot az érdekeltnak ki kellett kézbesíteni és 3 havi illetményt kellett kifizetni. Már 1947 évben is vitattam, hogy e rendeletben meghatározott eljárás velem szemben lefolytatva nem lett, sem elbocsátó határozatot, sem azt a bizonyos 3 havi illetményt soha meg nem kaptam, hanem áldozatul estem egy ellenem irányuló *Windisch-Dr. Molnár* akciónak szép jutalmául annak, hogy a legnehezebb időkben is szolgálati helyemet el nem hagyva végeztem hivatali kötelességemet. Akkor azonban – rajtam kívül álló okok miatt – független bírói fórum előtt igazamat bizonyítani nem tudtam. Évtizedeknek kellett elmúlni, hogy most végre módom nyíljon bíróság előtt keresni igazságomat.

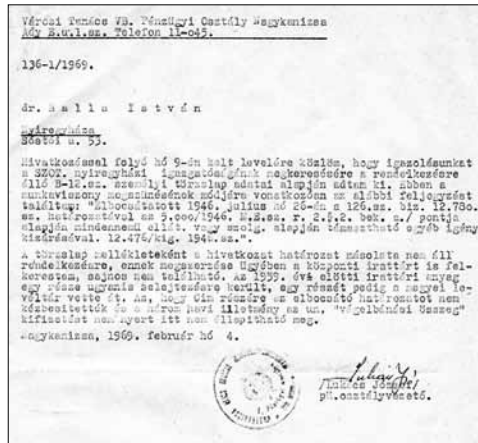
Kérem, szíveskedjenek kivizsgálni és igazolni a számvevőszégi könyvek alapján, hogy a fentebb jelzett 3 havi illetményt nem fizették ki, kezeimhez annak idején jogorvoslatot is biztosító elbocsátó határozatot nem kézbesítettek ki. Ha ezen állításom nem fedti a valóságot, akkor nyilvánvalóan meg kell tudni állapítani azt, hogy mikor, kinek és milyen szám alatt lett a „végelbánási összeg” kifizetve és nyilván az Irattárban őrzött iratok között kell lenni másodpéldánynak elbocsátásomról.

Részemre rendkívüli fontossággal bír e kérdés, hiszen 16 év lelkiismeretesen leszolgált idejének beszámítása forog kockán. Sajnos egy trombotikus betegség rokkantságot okozott és a megállapított 750 forintos nyugdíjamat a korábbi szolgálat igazolásával mintegy 250 forinttal lehetne megemelni, ami nem közömbös számomra.

Úgy érzem, a tiszta igazság kiderítésében méltán kérhet segítséget egy olyan volt alkalmazott, aki azokban a nehéz időkben – ha rövid ideig is –, de kitarított munkahelyén és vállalta mind azokat a kockázatokat, melyeket a háborús idők, és az azokat követő impériumváltozás hozott maguk után.

Nyíregyháza, 1969. január 9.

Válasz a levélre

49. A Nagykánizsai Városi Tanács válaszelevele

Városi Tanács VB. Pénzügyi Osztály

Nagykanizsa Ady E. u. 1. sz. Telefon 11-045
136-1/1969.

Dr. Balla István, Nyíregyháza, Sóstói u. 53.

Hivatkozással folyó hó 9-én kelt levelére közlöm, hogy igazolásunkat a SZOT. nyíregyházi igazgatóságának megkeresésére, a rendelkezésre álló B-12. sz. személyi törzslap adatai alapján adtam ki. Ebben a munkaviszony megszüntésének módjára vonatkozóan az alábbi feljegyzést találtam: „*Elbocsátatott 1946. július hó 26-án a 126. sz. biz. 12.780. sz. határozatával az 5.000/1946. M.E.sz. r. 2. §. 2. bek. a./ pontja alapján mindennemű ellát. vagy szolg. alapján támasztható egyéb igény kizárásával. 12.476/kg. 1946. sz.*”.

A törzslap mellékleteként a hivatkozott határozat másolata nem áll rendelkezésre, ennek megszerzése ügyében a központi irattárt is felkerestem, sajnos nem található. Az 1959. év előtti irattári anyag egy része ugyanis selejtezésre került, egy részét pedig a megyei levéltár vette át. Az, hogy Cím részére az elbocsátó határozatot nem kézbesítették és a három havi illetmény az ún. „végelbánási összeg” kifizetést nem nyert, itt nem állapítható meg.

Nagykanizsa, 1969. február hó 4.

Lukács József pü. osztályvezető

Próbálkozás

Dr. Balla István
Nyíregyháza. 1969 március 19.

Nagytiszteletű lelkész Úr!

Joób Olivér lelkész barátom tanácsára fordulok ismeretlenül Önhez, hogy igénybe vegyem szívességét egy engem személy szerint igen közelről érintő ügyben.

1944. augusztusától 1945. áprilisáig ott szolgáltam Nagykanizsa városánál mint városi főjegyző. Szolgálati időm beszámítására bizonyos igazolásra volna szükségem, úgy tudom az akkori időkben szolgálatot teljesítő volt tisztviselőtársaim közül /Dr. Potyondi, Dr. Borsányi, Dr. Vit, Vecsey/ talán senki sincs életben. Volt azonban két fiatalabb munkatársam Dr. Varga és Dr. Paizs Ferenc, akik úgy tudom ott élnek Kanizsán.

Nagyon szépen kérem Nagytiszteletű Urat, szíveskedjék megtudni a pontos címüket és azokat közölni. Nevezett római katolikus vallású volt tudomásom szerint, így bizonyára az ottani lelkészi hivatal meg tudná adni a címet, illetve címeket.

Fáradtságát előre is hálással megköszönve maradtam
hittestvéri üdvözzlettel:

50. Próbálkozás

„Nagytiszteletű lelkész Úr!

Joób Olivér lelkész barátom tanácsára fordulok ismeretlenül Önhez, hogy igénybe vegyem szívességét egy engem személy szerint igen közelről érintő ügyben.

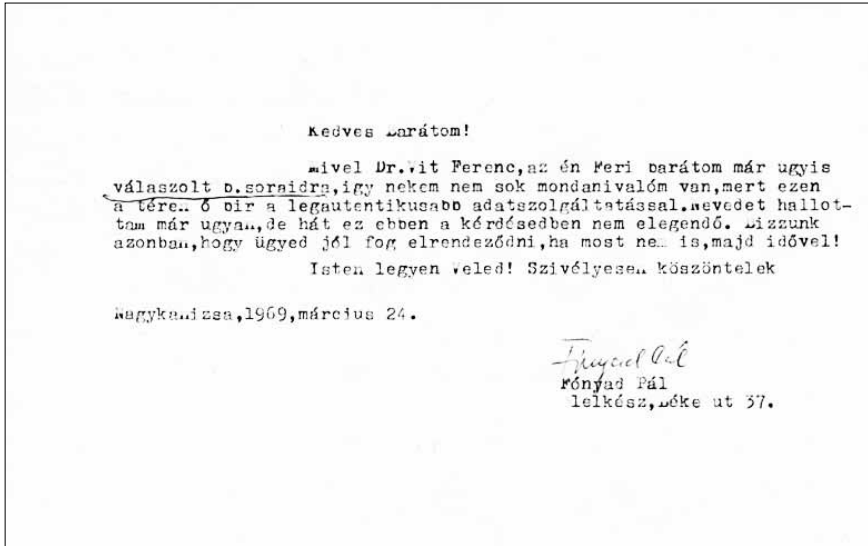
1944. augusztusától 1945. áprilisáig ott szolgáltam Nagykanizsa városánál, mint városi főjegyző. Szolgálati időm beszámítására bizonyos igazolásra volna szükségem. Úgy tudom az akkori időkben szolgálatot teljesítő volt tisztviselőtársaim közül /Dr. Potyondi, Dr. Borsányi, Dr. Vit, Vecsey/ talán senki sincs életben. Volt azonban két fiatalabb munkatársam Dr. Varga és Dr. Paizs Ferenc, akik úgy tudom ott élnek Kanizsán.

Nagyon szépen kérem Nagytiszteletű urat, szíveskedjék megtudni a pontos címüket, és azokat közölni. Nevezett római katolikus vallású volt tudomásom szerint, így bizonyára az ottani lelkészi hivatal meg tudná adni a címet, illetve címeket.

Fáradtságát előre is hálással megköszönve maradtam
hittestvéri üdvözzlettel:

Dr. Balla István”

A válasz

51. Próbálkozás

„Kedves Barátom!

Mivel Dr. Vit Ferenc, az én Feri barátom már úgyis válaszolt b. soraidra, így nekem nem sok mondanivalóm van, mert ezen a téren ő bír a legautentikusabb adatszolgáltatással. Nevedet hallottam már ugyan, de hát ez ebben a kérdésedben nem elegendő. Bízunk azonban, hogy ügyed jól fog elrendeződni, ha most nem is, majd idővel!

Isten legyen Veled! Szívélyesen köszöntelek
Nagykanizsa, 1969. március 24.

Fónyad Pál
lelkész, Béke út 37.”

1969. január 16-án levélben
 érdeklődtem a jelzett V. Feri
 levelének sorsa felől, mivel
 kézhez nem kaptam. Főnyaditól
 kértem írásbeli választ
 illetve azt, hogy V. Feri ismételje
 meg levelét.

52. Feljegyzés a levél hátán

„1969. január 16-án levélben érdeklődtem a jelzett V. Feri levelének sorsa felől, mivel kézhez nem kaptam. Főnyaditól kértem írásbeli választ illetve azt, hogy V. Feri ismételje meg levelét...”

(...)

Kedves Ferikém!

Nem vagyok abban biztos, hogy ez a levelem eljut kezeidhez, hiszen nem tudom pontos címedet. Ma az itt lakó Ubrin leányokkal beszéltem, akiket azért kerestem fel, hogy megtudjam Tőlük él e még hozzátartozójuk Kanizsán, akitől megtudnék olyan volt tisztviselő társam címét, kibez kérdésemmel tudnék fordulni. Ők mondták Nekem, hogy bár tudtukkal nem élsz Kanizsán, de Feleséged ott lakik és Te is gyakran baza, baza utazol, sőt ha nyugdíjba volnál, úgy még az sincs kizárva, ott éled nyugdíjas életedet. Így indítom a nagy bizonytalanságba e levelem.

Kérdésem a következő: Mivel életem meglehetősen nebezen alakulgat még most is, több mint 2 évi börtön után, 3 évi állástalansággal kínlódva 1951. februárjában az itteni ev. egyházhoz kerültem, mint a széles kiterjedésű tanyavilág egyházadó gyűjtője. Itt éltem le majdnem 17 évet, amikor egy váratlan trombózis idő előtt kidöntött a sorból, hogy egy évi táppénzeskedés után nyugdíjazzanak, mint rokkantat. Beszámítva e majdnem 17 év szolgálatot, minek eredménye egy havi 750 forintos nyugdíj.

A múlt 16 évi közszolgálatomat azonban nem akarják beszámítani részben azért, mert több mint 5 éves megszakításom van, részben azért, mert Kanizsáról úgy lettem B.listázva, hogy minden ellátási igényemet elvesztettem. Bizonyos 5000 rendelet nem tudom melyik paragrafusra. Az Sztk. ellen pert indítottam, mely a járásbírósnál annyi eredményt hozott, hogy az 5 éves megszakítást sikerült közbenső napszámosi, így bejelentési kötelezettség alá eső munkakörrel eliminálni. Maradt azonban e bizonyos B.listázás. Tegnap volt a törvényszéki tárgyalásom, melyen a Megyei Bíróság – igen jó indulattól vezettetve – úgy határozott, hogy e kérdés tisztázása végett megkeresi a kanizsai Tanácsot, valamint az Zalaegerszegi megyei levéltárt.

B.listázásom, ahogy Én tudom.

1947. júniusában szabadultam jogerős NOT. 2 éves ítélettel, mely csak polit. jog gyak. felfüggesztésre – 5 év – ítél, mint mellékbüntetés. Részemre a fogházba – innen nem szállítottak el, mivel nem voltam jogerősen elítél, és amikor elítéltek, már szabadultam is – semmi írást nem kézbesítettek, feleségemnek sem és nem küldötték el az ügynevezett 3 havi végelbánási összeget sem. Amikor kijöttem, levelet írtam a polgármesteri hivatalnak Kanizsára, a fentiek elmondása mellett oda konkludáltam, hogy mivel ezek szerint nem vagyok B.listázva, kérem küldjék el 2 évi illetményemet és szolgálattételre jelentkezem, mivel a bírói ítélet ki sem tért közszolgálati ügyemre, kizárólag politikai természetű ügyben marasztaltak el. Erre még 1947 őszén kaptam egy választ, mint határozatot, melyben azt mondja Kanizsa polgármestere, hogy tévedek, mert B.listáztak ekkor meg ekkor és az értesítést átvettem. Fellebbeztem a zalai alispáni hivatalhoz. Hol a vétív, ahol átvettem. Az alispán jóváhagyta az I. fokú határozatot mondván, hogy az igaz, hogy nem vettem át, de átvette a feleségem. Törvénysértés címén felfolyamodtam a belügyhöz. Ez sem igaz mondtam, de ha még át is vette volna, az akkori kézbesítési szabályok szerint csak közös háztartásban élő feleségnek lehet kézbesíteni, mi pedig nem éltünk így, lévén én börtönben. Hónapokig semmi válasz, holott igen gyakran, igen goromba levelező lapokon sürgettem a Minisztériumot. Volt ugyanis már kezeim között Közigazgatási Bíróság analóg ítélete, így tudtam, hogy ott pernyertes leszek. Hosszú hónapok után egy ízben olvastam az újságban, hogy megszüntette a kormányzat, akkor már erősen balra tolódtunk a Közig. Bíróságot. Akkor már tudtam, hogy ügyem, talán sok hasonlóhoz – ezt várta. Néhány nap múlva kaptam is a BM-től egy értesítést, miszerint számtalan sürgetésemre értesítenek, hogy megállapították nem sértettek sehol törvényt, az iratokat kiértesítésem végett a zalai alispánhoz küldötték el, kitől ez a bizonyos értesítés még azóta is jön. Bizonyára lassú a postajárás, de engem ez akkor már nem érdekelt, hiszen nem tehettem semmit

a hatalommal szemben. Sajnos e levelezéseim nincsenek meg, mert egy adott alkalommal, félve egy bekövetkezett házkutatástól, mindent megsemmisítettem. Én tebát ez ügyet így tudom. Igazolni látszik előttem az a tény, hogy ilyen, hogy úgy mondjam, suskussal intéztek el.

Az itteni SZTK. Írt Zalaegerszegre is, Kanizsára is. Én is írtam. A válaszok egybehangzóak. Minden irat megsemmisült. Kértem, hogy az eredeti B.listázási állítólagos papírt, vagy azt küldjék el, hogy mikor és kinek fizették ki a 3 havi végelbánást. Válasz. Nincs semmi irat, nem tudják megállapítani, csak egy törzslapot találtak, melyen az áll, hogy állásom 1946. június, vagy júliusban szűnt meg és B.listázva ilyen és ilyen pont alapján. Azt sem értem, hogy 1946. nyarán, amikor Engem 1945. áprilisában egy éjszaka elszállítottak Kanizsáról. A tanács előadó bírāja azt mondta, hogy utazzak le Kanizsára és próbáljam ott tisztázni a kérdést, mert ha a bíróság olyan értesítést kap, hogy B.listázva ellátási igény elvétele nélkül, vagy B.listázva úgy, hogy a hozzátartozók ellátási igényének meghagyásával, meg tudják ítélni a 16 és fél évet, ami havi kb. 250 forintot jelentene, ami komoly összeg az ilyen kicsiny nyugdíjnál.

Ha nem volna ez az irdatlan távolság - már magyar és saját viszonylatomban – minden további nélkül le is mennék, de ez nemcsak 4-5 napi fáradságot jelent, ami tekintettel rokkantságomra nem kívánatos, de anyagilag is egy havi nyugdíjat, ami ugyancsak számít. Mindenekfelett pedig nem tudom ki van ott és egyáltalában van e ott tárgyalós képes, jóindulatú ember, mert ilyen típus például itt nem található még mikroszkóppal sem. Merev elzártság, rosszindulat és tudatlanság mindenkiel szemben, aki tegnap valaki volt. Sötét Szabolcs, ahogy azelőtt is hívták, de mos is hívják. És ez az igazság.

Ezért fordulok Tehozzád Feri! Nem tudnál e segíteni rajtam. Nem volna e valami összekötetted városi tényezővel, vagy ha él és ott például Paizs Ferinek vagy Varga Jóskának, ha jól emlékszem a keresztnevére. Elvégre – ezt magunk között írom sajnos, ott maradtam, még sajnosabb – ezt ne vedd kanizsai szívvedre, batósági parancsra de kellett mennem, ha itt maradok, az egész városbáza Mosonmagyaróvárra kitelepül és onnan nyugat, ahol ma nem viaskodnék 250 forintokért. Valami kis részem volt benne, hogy a Városházának egyik része megmaradt, hiszen egy kis pikoló fiúval a Grand Hotelből és az ottani városbázi zenebolt bérlővel virrasztottunk azon a bizonyos éjszakán, és oltogattuk a tüzeket, és az udvari melléképületnek bontogattuk a tetejét, nehogy belekapjon a tűz abba is. És gyönyörű hálát kaptam Kanizsától, hiszen még az ügynevezett özvegyi nyugdíjat sem adták meg, amire pedig akkor volt lehetőség. Szóval csupa boldogság, ha Kanizsára gondolok, leszámítva néhány, de csak nagyon néhány olyan embert, akiket emlékezetembe zártam. Természetesen, ha volna annak

gyakorlati értelme, hogy elmenjek, és személyesen próbáljak valamit intézni, erőt vennék magamon.

Ha levelem elér, és sorsom érdekel, szívesen számolok be egy alkalommal magamról, gyermekeimről, mi lett annak a frigynek eredménye, mely kiindulásánál tevékenykedtél. De most zárom soraimat, hiszen így is igen hosszúra sikerült e levél.

Feleséged kezeit csókolva, Téged baráti szeretettel ölel:

1969. március 20.

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

*

Idézés

Pf. 20.247 /1969. 9 10. szám. **MEGYEI BÍRÓSÁG, NYÍREGYHÁZI BÍRÓSÁG.**
A beadványban erre a számmra hivatkozni kell. Ezt az idéző végzést a megjelenéskor fel kell mutatni.

Idéző v. ós

Dr. Balla István felperes nek
Szot. Igazgatónő alperes ellen
nyugdíj irápt indított

perében a bíróság a fellebbezés tárgyalására 1969. évi **március** hó **19.** napjának **9.** órájára **Boenkai** utca – tér **2.** házászám **I.** emelet – fsz. **115.** ajtószám alá határnapot tűz és erre az érdekelteket azzal idézi, hogy elmaradásuk a tárgyalás megtartását nem akadályozza. A tárgyalás elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Ha a tárgyaláson nem személyesen jelennek meg, az 1952. III. tv. 67. §-a szerinti meghatalmazott képviselheti őket. (Tájékoztató a túllólatlan.)

A bíróság figyelmezteti a fellebbező fél ellenfelét, hogy a fellebbezésre vonatkozó ellenkérelmet terjeszthet elő; ha pedig a fellebbezéssel megítámodott ítélet megváltoztatását is kívánja, csatlakozó fellebbezést nyújthat be. Ha a fellebbezés a per fő-csatlakozó fellebbezésben elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. A fellebbezési ellenkérelmet legkésőbb a tárgyaláson, a csatlakozó fellebbezést pedig a fellebbezés kézbesítésétől számított nyolc napon belül kell a másodfokú bíróságnál előterjeszteni. A tárgyaláson a fellebbezési ellenkérelmet szóban is előterjeszthető, egyébként mind a fellebbezési ellenkérelmet, mind a csatlakozó fellebbezést egyfel több példányban kell benyújtani, mint ahány fél a perben érdekeltve van.

Nyíregyháza 1969. évi **február** hó **14.** napján.

A kiadvány hitelevél:
17.12.
Irodavezető

Izsák Ferenc sk.nb.tanácsvezető
a tanácsa elnöke

113. Fellebbezés tárgyalására idéző végzés. (Pp. 243., 244. §.) 10.000. 67.11., 3257. Állami Nyomda

53. Idézés

A Nyíregyházi Megyei Bíróság, mind másodfokú bíróság

Pf.20.247/1969-19. szám.

A NÉPKÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Nyíregyházi Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság, a személyesen eljáró *Dr. Balla István nyugdíjas, Nyíregyháza, Sóstói u. 53. sz. alatti lakos felperesnek, SZOT. Társadalombiztosítási Főigazgatóság Megyei Igazgatósága Nyíregyháza alperes ellen*, nyugdíj iránt a nyíregyházi járásbíróság előtt folyamatba tett perében, s ugyanott az 1968. évi december hó 17. napján P.II.23.014/1968-7. szám alatt hozott ítélet ellen alperes részéről 8. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Í t é l e t e t

A Megyei Bíróság az Elsőfokú Bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helyben hagyja.

A másodfokú perköltségek viselése tárgyában mellőzi a határozathozatalt.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k l á s

Az ítélet ellen úgy az alperes, mint a felperes fellebbezéssel élt.

A felperes az Elsőfokú Bíróság ítéletének a kereset elutasító részét kérte megváltoztatni és az öregségi teljes nyugdíjra való igényjogosultságának megállapítását kérte. A fellebbezés szerint az Elsőfokú Bíróság a jogszabály téves alkalmazásával mellőzte közszolgálati idejének szolgálati időként való figyelembe vételét.

Az alperes Elsőfokú Bíróság ítéletének a keresetnek helyt adó részét kérte megváltoztatni, és a felperes keresetét teljes egészében kérte elutasítani. Álláspontja szerint az Elsőfokú Bíróság a bizonyítékok téves mérlegelésével állapította meg, hogy a felperes *Kiss Gyulánál* további 124 napi szolgálati időt szerzett.

A felperes részéről bejelentett fellebbezés elenyészően csekély mértékben alapos, az alperes fellebbezése pedig alaptalan.

A másodfokú eljárás során a Zala megyei Levéltár 1969. április 2. napján kelt 227/1969. lt. sz. alatt közölte a Megyei Bírósággal, hogy Nagykanizsa város polgármester 12.266/sz. iratai között lévő 126. sz. létszámcsökkentő bizottság 12476/1946. sz. alatt iktatott 12870. számú jegyzőkönyve szerint *Dr. Balla István* városi főjegyzőt az 5.000/1946. ME. sz. rendelet 2. §. /2/ bekezdésének a./

pontja alapján elbocsátotta mindennemű ellátási vagy szolgálati alatt támasztható egyéb igény kizárásával. Az ugyanott található Zala vármegyei Alispánjának 21.725/1947. sz. véghatározata, mely a polgármester első fokon hozott határozatát helybenhagyta. Ezt a határozatot Dr. Balla Istvánné 1946. augusztus 1.napján átvette.

A nagykanizsai városi tanács VB. pénzügyi osztálya által megküldött személyi törzskönyvi kivonat szerint a felperest a 126. sz. biz. 12780/sz. határozatával az 5.000/1946. ME. sz. rendelet 2. § /2./ bekezdése a./ pontja alapján mindennemű ellát, vagy szolg. alapján támasztható egyéb igény kizárásával 1946. július 26. napjával elbocsátotta.

A hivatkozott iratok alapján tehát kétségtelenül megállapítható, hogy a felperest, mint közszolgálati alkalmazottat 1946. július 26. napjával az 5000/1946. ME. sz. rendelet 2. § /2/ bekezdés a./ pontja alapján minden igény kizárásával elbocsátották.

Az Rny. 24. §-ának /1./ bekezdés b./ pontja szerint a szolgálati idő számításánál nem lehet figyelembe venni az 1952 évi január hó 1.napja előtt nyugdíjra igényadó alkalmazásban töltött időt, ha a dolgozó alkalmazását nyugellátási igényének kizárásával szüntették meg.

A Vr. 31. §-ának /1./ bekezdés d./ pontja szerint pedig a Rny. 24. §-ának /1/ bekezdés b./ pontjában foglalt rendelkezés alkalmazása szempontjából nyugellátási igényét vesztett közszolgálati alkalmazott az, akit az 5000/1946. ME. sz. rendelet alapján minden igény kizárásával elbocsátottak.

A Rny. 24. §-ának /2./ bekezdése a./ pontja szerint az /1./ bekezdés rendelkezéseitől eltérően a szolgálati idő számításnál figyelembe kell venni azt az időt, amelynek alapján támaszthat nyugellátási igényt a dolgozó elvesztette, de hozzátartozóinak nyugellátási igényét fenntartották, ha a dolgozó munkaviszonyának megszűnését követő öt éven belül munkaviszonyba lépett és ennek figyelembevételével legalább három évi szolgálati időt szerzett.

A felperest az 5000/1946. ME. sz. rendelet 2. § /1./ bekezdés a./ pontja alapján minden igény kizárásával bocsátották el közszolgálatról és hozzátartozóinak nyugellátási igényét nem tartották fenn. Helyesen mellőzte tehát az Elsőfokú Bíróság a felperesnek 1946. július 26-ig terjedő közszolgálati idejének szolgálati időként való figyelembe vételét.

E felperes 1951. február 28. napján kiállított munkakönyve szerint a felperes 1951. február 21-től kezdve 1968. január 30-ig a nyíregyházi Evangélikus Egyháznál pénzbeszedő volt.

A Vr. 45. §-ának /2./ bekezdés a./ pontja szerint a társadalombiztosítási szervezetek nyilvántartásai alapján nem igazolt szolgálati időket abban az esetben is fi-

gyelembe kell venni, ha azokat a dolgozó régi vagy új mintájú munkakönyvének a kiállítás napját követő hitelt érdemlő bejegyzésével igazolja.

Az 1958. évi 40. tvr. 24. §-a szerint a nyugellátáshoz szükséges legkisebb szolgálati idő egyötöd részét – de legfeljebb két évet – meghaladó szolgálati időt csak a biztosítási szervek nyilvántartásai vagy hitelt érdemlő egykorú okirati bizonyítékok alapján lehet számításba venni.

A felperesnek a Nyíregyházi Evangélikus Egyháznál eltöltött pénzbeszedő munkaviszonya 1951. február 28.-tól június 30-ig az új mintájú munkakönyvnek a kiállítás napját követő időre vonatkozó hitelt érdemlő bejegyzésével van igazolva, míg az előtti idő egyéb bizonyítékokkal. 1951. február 21.-től június 30-ig 130 nap van. Erre az időre az alperes 24. napot ismer el. Ezért a Megyei Bíróság a felperes javára figyelembe vette a különbözeti időt, még pedig 1951. március 1-től június 30-ig terjedő időre eredeti munkakönyv alapján további 106 napot.

Az elsőfokú eljárás során kihallgatott tanúk vallomása szerint a felperes *Kiss Gyula* volt nyíregyházi lakosnál, mint alkalmi munkás munkaviszonyban állt. A kihallgatott tanúk vallomásai nem aggályosak. Nincsenek olyan tények vagy körülmények, amelyek a kihallgatott tanúk vallomását aggályossá tennék. Helyesen állapította meg az Elsőfokú Bíróság a kihallgatott tanúk vallomása alapján, hogy a felperes 1948. szeptemberétől 1950. decemberig 124 napon át *Kiss Gyula* nyíregyházi lakosnál öregségi biztosítással járó munkaviszonyban volt.

Az Rny. 25.§-ának /1./ bekezdés a./ pontja szerint 1929. évi január hó 1. napjától 1951. évi december 31. napjáig terjedő időre szolgálati időként figyelembe kell venni a dolgozó által kötelező öregségi biztosítással járó munkaviszonyban töltött időt.

A felperesnek az említett 124. napi munkaviszonya öregségi biztosítás alá eset, helyesen vette azt figyelembe az Elsőfokú Bíróság szolgálati időként.

A kifejtettek értelmében a felperes a következő szolgálati időkkel rendelkezik:

Az alperes által elismerve saját nyilvántartásai szerint:

1951. február 28. – 1968. január 30. 6082 nap

A bíróság által megállapítva:

I. Munkakönyv alapján

Evangélikus Egyház Nyíregyháza

1961. február 21. – június 30. Különbözeti idő 106 nap

Kiss Gyula Nyíregyháza

1948–1951

124 nap

összesen: 6312 nap

Ez az idő 17 év és 107 napnak felel meg.

Az Rny. 4. §-a szerint 1968. évi igénybejelentés esetén az öregségi teljes nyugdíjhoz 23 évi szolgálati idő szükséges. A felperes ennyi szolgálati idővel nem rendelkezik.

Az 1958. évi 40 tvr. 4. §-a szerint viszont az öregségi résznyugdíjhoz 10 évi szolgálati idő szükséges. A felperes szolgálati ideje a 10 évet meghaladja. Helyesen állapította meg tehát az Elsőfokú Bíróság, hogy a felperes 17 évi szolgálati idő alapján jogosult öregségi résznyugdíjra.

Mindezek alapján a Megyei Bíróság az Elsőfokú Bíróság ítéletét a fenti indokok alapján helyben hagyta.

Mivel túlnyomórészt pernyertes alperes részéről a másodfokú eljárás során költség nem merült fel, annak viselése kérdésében intézkedni nem kellett.

Nyíregyháza, 1969. április 30. napján

Izsák Ferenc sk.

mb. tan. vez. a tanács elnöke

Dr. Szalay Tibor sk.

mb. bíró, az ügy előadója

Az aláírásban akadályozott
Dr. Füzesséry Jenő sk. mb. bíró
helyett, *Izsák Ferenc* sk. mb.
tanácsvezető

Másfél évi pereskedés utáni Nyugdíjmegállapítás

Előző határozat postázásának napja: 1968. Febr. 22.

Társadalombiztosítási Igazgatóság-Kirándítószolgálat Nyíregyháza.

Tartozás: nincs Ft
Melléklet: Ft
Gygszám: 19.N. 1002/68-38.

Előzmény száma: ismeretlen
Név: Dr. Balla István
Foglalkozás: pénzbeszedő
Szül. 1911 év január hó 27. nap
Anyja: Bónes Etelka
Lakcíme: Nyíregyháza, Sóstói u. 53.

UTALVÁNY

bírósági ítélet foganatosítására ~~XXXX~~ örökös rokkantsági nyugdíj megállapítása,

NYUGDÍJFOLYÓSTÓ IGAZGATÓSÁG

Budapest

Ertesítjük, hogy rokkantsági nyugdíj ügyében a bíróság a Társadalombiztosítási Bizottság Pf. 423/19.N. 1002/68- számú határozatát megváltoztatta és az 1968. jan. 31. napján kelt Pf. 20247/69-19. számú idecsatolt ítéletével rokkantsági résznyugdíj jogosultságot megállapította. Nyugdíj (baleseti járadék) 19. 68. Jan. 31. -től Ft 758.- Házastársi (élettársi) pótlék 19. 68. Febr. 1. -től Ft 100.- Családi pótlék 19. -től Ft 0.- A már folyósított ellátás betudásával Ft 0.- Összesen havi: Ft 858.-

Az utolsó munkáltató: Evangélikus Egyházközség neve és telephelye: Nyíregyháza, város (község) Szabolcs megye

A vállalat egységes számjel-rendszere:

Költségvetési szervnél helyrendjének számjele:

Házastársi pótlékra jogosult feleség (élettárs) leányneve: Ertl Irén
Szül. 1915 év jun. hó 24. nap.

A családi pótlékra jogosult gyermekek

neve	szül. ideje	X anya neve X	vér szerinti apja		igénylőhöz viszonya
			a) neve és szül. ideje	b) anyja neve	
1.		X	a)		
		X	b)		
2.		X	a)		
		X	b)		
3.		X	a)		
		X	b)		
		X			
		X			
		X			

FONTOS TUDNIVALÓK

Arra a naptári hónapra, amelyben a nyugdíjas munkaviszonyban ~~szűnik~~ és munkabére (ha ténnyes, a ténnyes alapját képező keresete) az 500 Ft-ot meghaladja, vagy keresőfoglalkozást folytat (iparengedélyre, hasznatható jogosítványra van, munkaközösségi tag stb.) nyugdíja korlátozás alá esik.

A mezőgazdasági lakosság évi általános jövedelemadója címen Ft adókitétele volt, ami havi Ft vételezhető jövedelemnek felel meg, nyugdíjának folyósítását Ft-ot meghaladó egyéb kereset vagy jövedelem esetén korlátozni kell.

A nyugdíjas a munkaviszonyba lépés, vagy keresőfoglalkozás megkezdésénél ~~előz~~ napját, valamint házastársi, vagy családi pótlékra jogosultság megszűnését köteles — a törzsszáma hivatkozással — a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnak (Budapest, V. Guszev u. 10.) 8 napon belül bejelenteni. A bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén a nyugdíjas — a jogtalanul felvett összeg visszafizetésén túlmenően — felelősségre is vonható.

A rokkantsági nyugdíj a rokkantság tartamára jár.

FORDÍTÁS!

Betegségi kódszám: R-52..... Orvosi bizottság véleménye szerinti rokk. csoport: III./Hermetik/
Esedékes orvosi felülvizsgálat ideje: 1968. május hó.

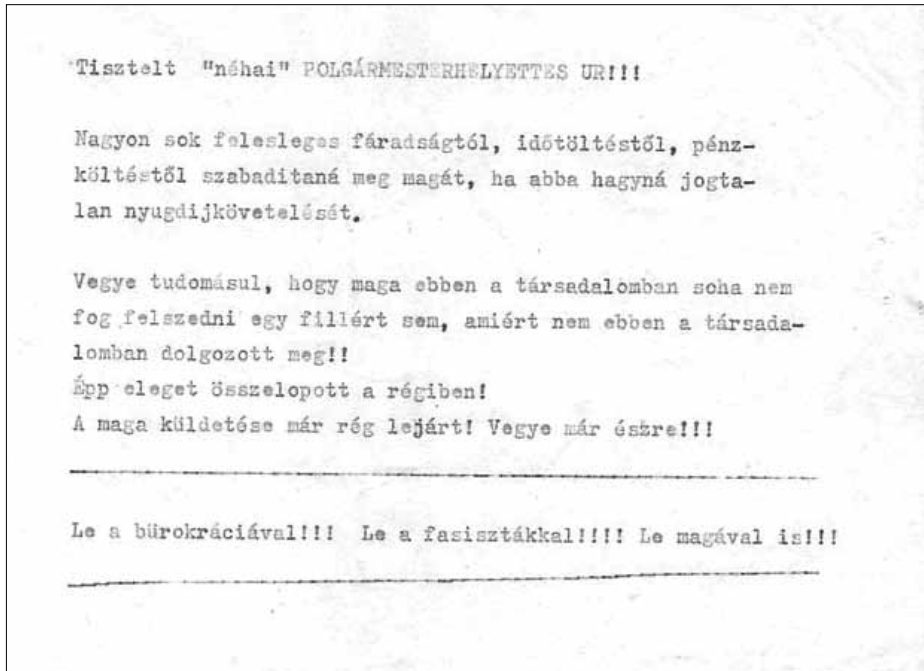
A. 3515—95 a. r. SZ. — Nyomelt. 7248 3000 — 67. 5300 F33NYV

Utalvány bírósági ítélet fog. örökös rokk. nyugdíjhoz.

Szerkesztői kiegészítés

Dr. Balla Istvánné semmilyen iratot, sem papírt nem vett át 1946. augusztus 1-én, már csak azért sem, mert ez idő tájt igazolhatóan Nyíregyházán élt és tartózkodott anyósával és 9 hónapos elsőszülött gyermekével. Egyébként is egy ilyen fontos, jogkövetkezményekkel járó irat átvétele még abban a politikailag zűrés helyzetben is aláírás köteles volt.

És a postaládába bedobott névtelen levél

56. Kísért a múlt...

Tisztelt „néhai” POLGÁRMESTERHELYETTES ÚR!!!

Nagyon sok felesleges fáradságtól, időtöltéstől, pénzköltéstől szabadítaná meg magát, ha abba hagyná jogtalan nyugdíjkövetelését.

Vegye tudomásul, hogy maga ebben a társadalomban soha nem fog felszedni egy fillért sem, amiért nem ebben a társadalomban dolgozott meg!!

Épp eleget összelopott a régiben!

A maga küldetése már rég lejárt! Vegye már észre!!!

Le a bürokráciával!!! Le a fasisztákkal!!!! Le magával is!!!

II. fejezet

Kitörési kísérlet

Egy a sok közül:

ABC. pályázat

„Mit jelent számomra Anglia?

Az angol rádió magyar osztályának pályázati tétele.

A kalandozások korát élem évtizedek óta – a 30-as évek derekán került házunkhoz rádió – az éter hullámain. Mint sok-sok évszázaddal ezelőtt lovon nyargalászó eleink, úgy száguldozom az égtájak térségein ki kicsapva a hazai gyepükön túl ismeretlenül, és mégis ismerősként országok, tájak, kultúrák sokszor művelt, sokszor műveletlen rádióadói között.

Így jutott egy este tudomásomra e pályázat is.

Sok mindent felkavart bennem. Rég múlt emlékei, vágyak, remények, ifjúság, érettkor, naplemente búsongása, mind, mind rendre előjött a már ismeretlenségbe elmerültnek vélt emlékeim közül. Zakatolt bennem, noszogott, hívott a fehér papír, csábított a kis gép hűségesen engedelmes és gondolataimat oly sokszor rögzítő betűi.

Engedtem e hívásnak és megpróbálom elmondani, hogy mit is jelent számomra Anglia.

Hosszú, nagyon hosszú évtizedekkel kell visszafordítani az Időt.

A húszas évek elején vagyunk. Mint kisdíák koptatom – elfogadható eredménnyel – az iskola padjait. A humán gimnáziumok klasszikus műveltségét nyújtó latin nyelvtanulás mellett, Goethe nyelvvel ismerkedünk. E nyelv nem ismeretlen előttem, hiszen a régi Magyarország felvidéki „zipser” leányain keresztül e nyelv pallérozatlan formájában eljutott gyermekszobámba is, de az iskola kívánalma más, egészen más. Grammatika szankciói oly nehezek és Uram Bocsásd, sokszor a kis diáknak oly logikátlanok.

Egy szeptemberi délelőtt felhívás olvasható az iskola hirdető tábláján. A La Fontaine irodalmi társaság helyi csoportja világnyelv tanfolyamokat indít. Angolul is lehet tanulni. A hadak útján is örökkévalóságba távozott felejthetetlen barátommal lángra lobbanunk.

Volt ebben talán valami része Coopernek és Buffalo Billnek is? Lehet. Ifjúságunk minden tüzével vágunk neki az angol nyelv rejtjelmeinek. Vezetőnk *Gál István*, az országos hírű magyar színész *Gál Gyula* testvéröccse, az angol élet és nyelv már régen elporladt szerelmese, a tanulni vágyó ifjúság nagy példaképe. Az Ő szakavatott irányítása mellett ismerkedünk mi is nagy buzgósággal e nyelv csodálatos logikájával, tömörségével, egyszerűségében rejlő nagyszerűségével. Formáljuk ízenként az angol szavakat, gyakoroltatjuk nehezen engedelmeskedni akaró alsó ajkunkat, utánozni próbáljuk tanárunk kiejtését.

Nem volt ez könnyű dolog a Nyírség szülőttei számára. Nem volt még rádió, ahol hallani lehet született angolok beszédét, ismeretlen volt a Linguaphone, vidé-

künkre hírmondó sem érkezett a messzi *Albionból*. Az őszi népes csoport – amint ez oly sokszor történik az ilyenfajta nekibuzdulásoknál – tavaszra három tagból áll, hogy újrakezdekör már csak egyedül folytassam, mint magánórás tanuló nyelvtanulmányaimat.

Így kezdődött el egy immár négy évtizede tartó, intenzitásából mit sem veszít nyelvszerelem. Folytatása már sivárabb.

A húszas évek végén érettségi, majd jogi tanulmányok, közben gyakornokoskodás a helyi közigazgatásnál. És több alkalommal tanáromon keresztül tárgyalás *Yolland Arthur* budapesti egyetemi előadóval – diplomám megszerzése után egy évi fizetési szabadságot kapva a várostól – egy kisebb angol városnál közigazgatási beosztásban eltöltendő tanulmányi évről.

Már körvonalaiiban kibontakozik az angliai közigazgatási és nyelvi tanulmányút. Minden úgy néz ki, hogy a legjobb úton halad. Tervek, vágyak, remények. Készülődés. Egyetemi tanulmányaim rendben haladnak, vizsgáim időre megvannak, már a szigorlatok félelmes időpontjai közelednek, amikor...

Amikor a Világon végigsöpör a gazdasági világválság félelmes hullámai és utána, győztes és legyőzött szédelegve próbálja megtalálni önmagát.

Szanálási rendelkezések hosszú sora országunk földjén. Ugyan kinek tűnne fel, hogy egy fiatalember siratja összeomlott terveit?

Sic fata volunt.

A tántorgó Világ nehezen talál önmagára.

Jogi diplomámmal a zsebemben ténfergem a fiatalságra nehezedő élet napjait. Szerény, nem diplomához kötött kenyér, teljesíthetetlennek látszó vágyak *Albion* után. De marad egy csodálatos kitartó lendület bennem. Továbbra is buzgón tanulom az angolt.

Sorsom összehoz egy itt vendégeskedő manchesteri iskola igazgatónőjével. A találkozást részemről óriási izgalom előzi meg. Néhány órára együtt lenni egy született angollal. Hihetetlennek látszó esemény, mely számomra valóban az is volt, mert az óta sem láttam, vagy pontosabban beszéltem angollal.

Amikor a vacsorán elfoglalom az angol hölgy mellett kijelölt helyemet, olyan izgalom vesz rajtam erőt, hogy egy árva szót sem tudok kinyögni. De ezúttal szerencsém van: egy pedagógussal kerültem össze, aki, amikor a lámpaláz szemmel látható tüneteit észreveszi rajtam, a másik szomszédjához fordul, és rólam nem látszik tudomást venni. A társaság is másra figyel, én pedig lassan megnyugszom és amikor kedves, tapasztalt szomszédnőm tagolva mondott apró kérdéseket tesz fel, már felelni is tudok. Kedvesen bíztat, dicséri kiejtésemet, szókinccsemet. Nyugtat és ez megnyugtat. Másnap már a városban kalauzolom. Három nap múlva elutazik.

Gondoltam volna arra, hogy immár az Úrnak 1966-ik esztendejét írjuk és az óta sem hozott össze a jó szerencsém angollal?

Ami a nyelvtanulást illeti, hát ezt jelentette számomra Anglia.

Angliai vágyak, tervek, remények? Visszahozhatatlanul a megmásíthatatlan múlté.

Amikor e vágyaim derengését véltem remélni, elkezdődött a „Második”. „*Inter arma silent Musae.*” „*A háborúban ballgatnak a műzsák.*”

A háború után számomra Anglia csupán egy torz fintort hagyott. De mennyire torz fintort. Angol nyelvtanulásom, családom tagjaiban sokszor mosolyt keltettek.

Anglia messze van, az országtól túl messze, németszóra kell ösztökélni makrancoskodó nyelvünket, mert ez a realitás. Különködésnek ítélték e törekvésemet.

Hát nem volt az?

Családom tagjai jórészt németszóval, különböző angol nyelvterületeken élnek. Én itt maradtam. Hogy ne ismétljem magamat, most *Ovidiussal* zárom e kesergésemet. „*Sic erat in fatis.*”

És mit jelent Anglia nekem, mint jogásznak?

Furcsa kontrasztja életemnek, aki idealista vagyok. *Hobbes*-t, a materialistát, aki nekem summázott tételét a „*bellum omnium, contra omnes*”-t, a „*valamennyi ember harcát valamennyi ember ellen*” olyan szomorú realitással igazolja a körülöttünk zajló világ.

Az angol jogrendet, de még inkább a szívügyemként érdekelt angol közigazgatást. A konzervativizmusában lévő örök frissességgel, politikájának, hogy úgy mondjam „váltó” rendszerével, gondolva itt elsősorban a két nagy pártjának váltására. Jogegyenlőségük, a kimondott szó nagyobb értékelésének biztosítását. Annak feltételezését, hogy az emberek becsületesek, jóra való, és amíg ezen alapállás ellenkezőjéről az ember önmaga meg nem győzte az illetékeseket, azok így fogadnak el. Az ember emberi mivolta a zálog, és ez olyan biztosíték, amit nem kell bizonyítani. És az angol jogrendben ezt csak meghatódva, alázattal csodálni lehet.

És mit jelent Anglia, nekem a színházrajongó számára?

Úgyis feltehettem volna magamnak e kérdést, hogy egy életen keresztül színházrajongó számára.

Feleségem volt színésznő.

Kell-e ennél pregnánsabb bizonyíték színházrajongásom mellett?

Egy magyar vidéki kisvárosban a centrális kulturközponttól messze eső ember kimagasló előadást ritkán láthat. A darabok olvasása nem pótolhatja a „hús-vér”

előadást. Nem is nagyon ismerem, különösen az újabb színpadi szerzőket. *Shaw* ugyanis, mint ember, ugyanis, mint szerző számomra idegen.

Shakespeare, ez az egyedülálló üstököse – véleményem szerint – a Világnak, Anglia szülöttje. 400 esztendeje ragyog minden kultúrát szerető és tisztelő nemzet egén, talán évtizedről évtizedre fényesebben. S aki az emberi lélek minden dimenziójával játszott, egyedülálló színészi alakítások lehetőségét rejtve magában – talán ez is mindenkori sikerének titka – egyben az angol filmgyártásnak is klasszikus lehetőségeket nyújtva ezáltal. Hódol a Világ minden időben előtte, s *Stratford upon Avon*, a költő szülővárosának és eltemetetésének a helye a Világ egyik zarándokhelye.

Shakespeare jellemzésére nehéz olyan jelzőket találni, hogy az írás patetikus ne legyen.

És... És... És be kell vallanom, még ha pályázatom kimenetelét illetően: nem is előnyös ez számomra: kevésbé szeretem *Shakespeare-t*.

Talán korunk tomboló sötétsége homályosítja el Őt bennem?

Talán túl sokat élt generációm, VAGY/ ÉS ahhoz, hogy elfásuljak? Számomra már nem csak *Macbeth* és *Lear* udvara az „ármány és romlottság” tanyája. Hiszen korom, melyben volt szerencsém élni, megannyi ármányt és romlottságot mutat.

És színházba inkább felejteni, mintsem emlékezni megyek.

E gondolatok mögött is számomra Anglia és annak sokszor és sokféleképpen megírt múltja áll. Pedig, hogy is mondja *Surányi* a *Széchenyiről* írt könyvében? „*A legszentebb élet is vérben és vajúadásban születik.*”

Szaladnak a sorok, és még mennyi mindenről tudnék beszélni.

Beszélni a sportok Angliájáról, ahol úgy érzem, e szó – szórakozni, időt tölteni – a maga teljes valóságában valósul meg. Kedvenc hasonlatom, hogy ha egy óriási marok láthatatlanul Angliában és a földkerekség bármely más országába úgy bele tudnék markolni és a két felmarkolt csoportot különböző sportágakban vetélkedésekre indítani, a vitathatatlan győztes Anglia volna.

Beszélhetnék arról, ami legalább is számomra oly sokat jelent. „*My house is My castle.*”

Beszélhetnék a felfedezőik, az ismereteket gyarapító angolok hosszú soráról, a „gyarmatosítókról”, kik mit adtak cserébe ezekért a gyarmatokért.

Beszélhetnék a tudomány harcosairól, a civilizáció élenjáróiról, de – úgy vélem –, arra is kell gondolni, hogy bíráló bizottság is van, elbírálásra bizonyára sok pályázat érkezik, és az Angliában élő magyaroknak is a nap csak 24 órából áll.

Befejezésül csak egyet.

1963 nyarán egy későn felismert vakbélgyulladással kerültem a helyi kórház egyik fiatal sebészének kése alá. A műtét alatt döbrentek rá az orvosok arra, hogy a hashártyám is gyulladásba jött. A műtét után – amint később mondták – „*kitömték a basamat*” Penicillinnel. Tehát az Isten mellett *Flemming* jött megsegítesemre!

Hogy mit jelent számomra Anglia?

Életet.

Dehogyan egy „smaragd sziget”-e, vagy „*állandó-e a köd*”, nem tudom.

A bírálókon a sor annak eldöntése, érdemes-e engem erről felvilágosítani.

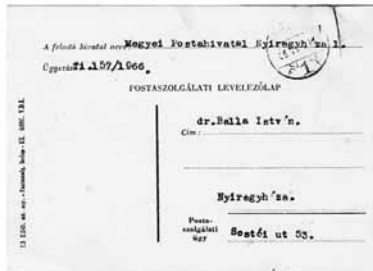
Dr. Balla István

Nyíregyháza, Sóstói út 53.”

* * *

A hatósággal történő levelezések dokumentumai – mert a levél sosem ért célba...

Anglia helyett ugyanis a rendőrségen landol, ami viszont csak 2009-ben – a III/III-as megfigyelési dokumentumok ismeretében válik ténnyé!

57. A batósággal történő levelezések dokumentumai

KITÖRÉSI KÍSÉRLET

58. A batósággal történő levelezések dokumentumai

* * *

Dr. Csanády György úrnak
 Közlekedés és postaügyi miniszter
 Budapest

1966. szeptember hó 7. napján

Miniszter Úr!

Elnézését kérem ez úton történő háborgatásomért, de a vezetése alatt álló Posta velem szembeni magatartása arra kényszerít, hogy panaszommal a legilletékebbhez forduljak.

Az angol rádió /BBC/ magyar osztálya még ez év kora tavaszán Magyarországon élő hallgatói számára irodalmi pályázatot hirdetett *Mit jelent számomra Anglia* címmel. A pályázat első két díja 2 hetes angliai utazás volt a rádió költségén. A rádió e felhívását heteken keresztül számos adásában megismételte. Hivatalos és felelős helyről e pályázattal szemben elutasító, vagy elmarasztaló álláspont sem a sajtóban, sem a Magyar Rádióban fel nem merült legjobb tudomásom szerint. Azokban a napokban írta alá a Magyar és Angol rádió vezérigazgatója Budapesten műsorcsere-re, egymás baráti támogatására vonatkozó egyezményét a nagy nyilvánosság előtt. Tudomásom szerint a Magyar Rádió is hasonló pályázatot hirdetett külföldi hallgatói számára. Megítélésem szerint e pályázatokon való részvétel nem politikai állásfoglalás, a népek barátságának és kölcsönös megbecsülésének kifejezési módja.

E meggyőződésemtől és attól a vágytól vezetettve, hogy több mint 40 éve szeretnék Angliába eljutni, foglalkozom intenzíven az angol nyelvvel, irodalommal, stb. határoztam el, hogy részt veszek e pályázaton. Mivel első ízben kitervezett és megvalósítás előtt álló angliai utamat az 1930-as évek gazdasági válsága, másodízben a kitört II. Világháború akadályozta meg, most „naplementém” alkalmával fokozott gondnal készültem e vágyam realizálásához. A pályázat témáját alaposan átgondolva, nagy műgonddal, többszöri csiszolgatás után öntöttem pályázatomat végleges formájába és úgy érzem ma is, hogy a témát helyesen megfogva, azt minden politikától mentesen úgy dolgoztam ki, hogy jogos reményekkel indítottam útjára. Óvatosságból – a már említett 2 ízben kudarcra gondolva – nemcsak Nyíregyházán, hanem másodpéldányát Debrecenben is ajánlottan postára adtam. A borítékon – a pályázati előírásnak megfelelően – nemcsak pontos címemet, hanem a „pályázat” szót feltüntetve, indítottam pályamunkámat útnak.

Érthető izgalommal vártam a május 21-iki eredményhirdetést. Várakozásomat azonban már az eredményhirdetés is alaposan lehűtötte. Közölte ugyanis az Angol Rádió magyarosztályának bemondója, hogy a pályázat beérkezéséről

minden pályázót az osztály írásban értesített. Én semmi értesítést nem kaptam. Megtudtam, hogy 207 pályázat érkezett és megtudtam annak reám nézve fájdalmas eredményét. Pályázatom nem érkezett rendeltetési helyére. Másnap 22-én Nyíregyházán, két nap múlva Debrecenbe az előírt nyomtatványon ajánlott leveleim keresését kértem. Keresésem Nyíregyházán „Megyei Postahivatal Nyíregyháza 1. TI.157/1966 szám” alatt, Debrecenben „Megyei Postahivatal Debrecen 1.Té.265/1966” számok alatt futottak. Mindkét helyről szóban azt a felvilágosítást kaptam, hogy ajánlott küldeményem a 72-es postahivatalban elveszett. Kérték a kárigényem bejelentését.

Miniszter Úr! Hihető-e és elfogadható magyarázat-e az, hogy véletlenül van szó? Én úgy érzem, nem. Ha így van – már pedig nem tudok más magyarázatot találni – felvetődik bennem a kérdés – ha 207 pályázat kimehet az országból, miért és ki tartotta vissza az enyémet és vágott el – úgy érzem véglegesen – attól, hogy életem e vágya teljesüljön. Nem tudom elhinni, hogy felelős tényező legyen az. Nagykanizsa város főjegyzője voltam, szolgálati helyemet nem hagytam el, szolgálatomból csak akkor léptem ki, amikor az 1945 évben ott megalakult akkori városvezetéssel nem voltam hajlandó azonosítani magamat. Nem kívánom most az keresni, kinek volt igaza, a tény az, hogy ma is Magyarországon tartózkodom, az 1956-os események sem vittek el hazámból. Külföldre szökött főellenségem aknamunkájára, amikor szülővárosomba visszajöttem, börtönbe kerültem, és 2 évig ültem ott, amíg igazságom beigazolódott. Azóta megkeseredett szájjal, szerény kenyérkeresettel tartom fenn magamat és családomat, mint szerényen dotált egyházi alkalmazott. 19 éve sem a fennálló Társadalmi Renddel, sem annak egyetlen tagjával összeütközésbe nem kerültem. Úgy érzem, nem vagyok II. osztályú polgára e Honnak. És mégis, valaki az ismeretlenség homályába tudtom és megkérdésem nélkül annak nyilvánította.

Amikor a Posta két helyről is károm bejelentésére szólított fel, felkerestem a nyíregyházi IBUSZ kirendeltséget és megkérdeztem, mennyi az az összeg, amiért 2 hétig Angliába tudnék úgy tartózkodni, mint az a két szerencsés honfitársam, akik a pályázatot megnyerték. A felelet az volt, 20 ezer forintba feltétlenül belekerülne. Hol van még az erkölcsi siker? Káromat ezen összegben jelöltem meg. Mindkét helyről azóta semmi értesítést nem kaptam.

Kérem Miniszter urat, mint a legfelsőbb felügyelő hatóságot, szíveskedjék ügyemet kivizsgálni. Amennyiben személyes meghallgatásomat látná szükségesnek, felhívására bárhol, bármikor megjelenek.

Tisztelettel:

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

* * *

A Közlekedési és Postaügyi Minisztérium válaszlevele

KÖZLEKEDÉS-ÉS POSTAÜGYI MINISZTER

M. 12.691/1966.

dr. Balla István

Nyiregyháza

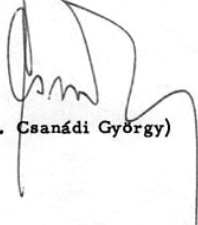
A BBC angol rádió címére feladott ajánlott leveleivel kapcsolatos panaszát megvizsgáltattam. A lefolytatott vizsgálat a küldemények sorsát nem tudta megállapítani.

Tájékoztatásként közlöm, hogy a posta belső kezelésében az ajánlott leveleket nem tartja nyilván. Így a vizsgálat csak azt tudta megállapítani, hogy a kifogásolt küldemények az angol postához nem nyertek továbbítást. Ebből következik, hogy helytelen volt az a szóbeli felvilágosítás, melyet Önnek adtak arra vonatkozóan, hogy a küldemények a Budapest 72. sz. postahivatalban vesztek el.

Levele alapján intézkedtem, hogy a Postaszabályzatban meghatározott keretek között Önt késedelem nélkül kártalanítsák.

A fentiek miatt a posta által Önnek okozott kellemetlenségért sajnálkozásomat fejezem ki.

Budapest, 1966. október 10.

(dr. Csánádi György)

KÖZLEKEDÉSI- ÉS POSTAÜGYI MINISZTER

M.12.691/1966.

Dr. Balla István

Nyíregyháza

A BBC angol rádió címére feladott ajánlott leveleivel kapcsolatos panaszát megvizsgáltattam. A lefolytatott vizsgálat a küldemények sorsát nem tudta megállapítani.

Tájékoztatásként közlöm, hogy a posta belső kezelésében az ajánlott leveleket nem tartja nyilván. Így a vizsgálat csak azt tudta megállapítani, hogy a kifogásolt küldemények az angol postához nem nyertek továbbítást. Ebből következik, hogy helytelen volt a szóbeli felvilágosítás, melyet Önnek adtak arra vonatkozóan, hogy a küldemények a Budapest 72. sz. postahivatalban vesztek el.

Levele alapján intézkedtem, hogy a Postaszabályzatban meghatározott keretek között Önt késedelem nélkül kártalanítsák.

A fentiek miatt a posta által önnek okozott kellemetlenségért sajnálkozásomat fejezem ki.

Budapest, 1966. október 10.

Dr. Csanádi György sk.

* * *

A Budapesti Postaigazgatóság válaszelevele a debreceni címre

BUDAPESTI POSTAIGAZGATÓSÁG 1966. évi október 4. n.
 BUDAPEST V., VÁCI U. 34. – POSTAI CÍM: „BUDAPEST 500” – TÁVIRATI CÍM: POSTAIG. BUDAPEST – TÁVBSZÉLŐ: 184-840
 ÜGYINTÉZŐ: SÜTŐ MIHÁLYNE TÁRGY: Debrecen 2. 7639 ragszámú, B.B.C. D-30/1966. szám, London című ajánlott küldemény kártérítése.

D-30 1966. október 4. napján
 Vezetőbizottságja elő a válasz irattal

Határozat

A tárgyrovaton leírt ajánlott küldemény feladója a küldemény elveszése miatt 20.000.-Ft összegű kártérítési igényt jelentett be.
 A kártérítést elbíráltam és a következőképpen

határoztam:

A bejelentett kártérítést csak részben, azaz 100.-Ft összegig elfogadom ki, azt meghaladó kártérítést elutasítom. Viszontérítet egyben a küldemény birtokvesztéséért díjat 75.-Ft./, valamint a tudatosítás díját 75.-Ft./.
 Az összeg kivételére irát egyszólag intézkedem.
 Határozatom ellen a kézhezvételtől számított 15 nap alatt a Postavendérgazdálkodás felé lehet fellebbezni. A fellebbezés 20.-Ft. illeték alá esik. Illetékből a fellebbezésével azt az összeget akkor is le kell rótni, ha a fellebbezést valamely formájában tartászták el.
 A levelem elfutalásáért - a 11/1966./VI.29./P.M. számú rendelet 67.§. értelmében - 20.-Ft. bírság kifizetését is meg kell vonni.
 A Postavendérgazdálkodás felé intézett fellebbezést a Budapesti Postaigazgatóság útján /Budapest V., Váci u.34./ kell benyújtani.

Indokolás

A szóbanlévő küldemény szövege a lefolytatott vizsgálat során nem sikerült megállapítani, így azt elvesztésnek kell tekinteni. A Posta és a postai üzemeltetés igazgatóságának joghatóságát meghatározó Postaszabályzat 61.§./2/ bekezdése szerint a kártérítés feladott küldemény beérkezése történt elveszése esetén a Posta a belső üzemi forgalomban tárgyadó szabályokat alkalmazza. Ennek megfelelően a 11./1966./VI.29./P.M. rendelet 67.§. értelmében ajánlott küldemény elvesztéséért - tekintet nélkül a küldemény tartalmára - legfeljebb 100.-Ft. összegű kártérítést fizet.
 Úgy kell tekinteni, hogy a kártérítést meghaladó összegű kártérítést nem tartható el, a rendelkezés részben leírt módon kellett határoznom.

Érkezett értesítést napi Dr. Balla István Debrecen
 Bécs ut. 25.

A hivatalny hiteltel: [Kézi aláírás]
 Dejend Gábor a.k.
 az igazgatóigazgató vezetője

1966. október 4. napján

60. A Debrecenben feladott, elveszett levélre érkező válasz

BUDAPESTI POSTAIGAZGATÓSÁG

1966. évi október hó 4-én

Budapest V., Váci u. 34. – Postai cím: „Budapest 500”

Távirati cím: Postaig. Budapest” – Távbeszélő: 184-840

Ügyintéző: Sütő Mihályne

Tárgy: Debrecen 2. 7639 ragszámú,

B.B.C. D-30/1966. szám, London című ajánlott küldemény kártérítése.

H a t á r o z a t

A tárgyrovaton leírt ajánlott küldemény feladója a küldemény elvesztése miatt 20.000 Ft összegű kártérítési igényt jelentett be.

A kárigényt elbíráltam és a következőképpen

h a t á r o z t a m :

a bejelentett kárigényt csak részben, azaz 100 Ft összegig elégítem ki, azt meghaladó kárigényt elutasítom. Visszatérítem egyben a küldemény bérmentesítési díját /3 Ft/, valamint a tudakozódás díját /2 Ft/.

Az összeg kiutalása iránt egyidejűleg intézkedtem.

Határozatom ellen a kézhezvételtől számított 15 nap alatt a Posta vezérigazgatóságához lehet fellebbezni. A fellebbezés 20 Ft illeték alá esik. Illetékbélyeg felragasztásával ezt az összeget akkor is le kell róni, ha a fellebbezést panasz formájában terjesztik elő.

A lerovás elmulasztása – a 11/1966. /VI. 29./ P.M. számú rendelet 67. § értelmében – 20 Ft bírság kiszabását is maga után vonja.

A Posta Vezérigazgatóságához intézett fellebbezést a Budapesti Postaigazgatóság útján /Budapest, V., Váci u. 34./ kell benyújtani.

I n d o k o l á s

A szóban lévő küldemény sorsát a lefolytatott vizsgálat során nem sikerült megállapítani, így azt elveszettnek kell tekinteni. A Posta és a szolgálatait igénybevevők jogviszonyát meghatározó Postaszabályzat 91. § /2/ bekezdése szerint a külföldre feladott küldemény belföldön történt elveszése esetén a Posta a belföldi forgalomban irányadó szabályokat alkalmazza. Ennek megfelelően a 90. § /1/ bekezdése értelmében ajánlott küldemény elveszéséért – tekintet nélkül a küldemény tartalmára – legfeljebb 100 Ft összegű kártérítést fizet.

Mivel az említett Szabályzat magasabb összegű kártérítést nem tesz lehetővé, a rendelkező részben leírt módon kellett határoznom.

*Erről értesítést kap: **Dr. Balla István, Debrecen, Béke út 25.***

A kiadmány hiteles: *Dejcző Gábor* s.k.
aláírás, az igazgatóság vezetője

* * *

A Budapesti Postaigazgatóság válaszelevele a nyíregyházi címre

Tárgy: Nyíregyháza 2. 6964/b. ragszámú, N-14/1966. szám, B.B.C. London című
ajánlott küldemény kártérítése

Erről értesítést kap: **Dr. Balla István, Nyíregyháza, Sóstói út 53.**

BUDAPESTI POSTAIGAZGATÓSÁG		1966. évi október hó 4. n.
BUDAPEST V., VÁCLICA 34. — POSTAI CÍM: „BUDAPEST 509” — TÁVIRATI CÍM: POSTAIG. BUDAPEST — TÁVBEJELTŐ: 184-840		
<u>Ügyintéző:</u> Sütső Mihályné		<u>Tárgy:</u> Nyíregyháza 2. 6964/b. ragszámú, B.B.C. London című ajánlott küldemény kártérítése
N-14	1966. szám	
Váltsában eszlekedők erre a száma hivatalos		

H a t á r o z a t

A tárgyrovaton leírt ajánlott küldemény feladója a küldemény elveszése miatt 20.000.-Ft összegű kártérítési igényt jelentett be.
A kárigényt elbíráltam és a következőképpen

h a t á r o z t a m :

A bejelentett kárigényt csak részben, azaz 100.-Ft összegig elégítem ki, az ezt meghaladó kárigényt elutasítom. Visszatérítem egyben a küldemény bérmentesítési díját /73.-Ft/, valamint a tudakozódás díját /2.-Ft/.

Az összeg kiutalása iránt egyidejűleg intézkedtem.
Határozatom ellen a kézhezvételtől számított 15 nap alatt a Postavezériszgatóságához lehet fellebbezni. A fellebbezés 20.-Ft illeték alá esik. Illetékbélyeg felragasztásával ezt az összeget akkor is le kell róni, ha a fellebbezést panasza formájában terjesztik elő.

A lexvadás elmulasztás - a 11/1966./VI.29./E.N.számú rendelet 67.§. értelmében - 20.-Ft bírság kiszabását is maga után vonja.
A Postavezériszgatóságához intézett fellebbezést A Budapesti Postaigazgatóság utján /Budapest, V., Váci u. 34./ kell benyújtani.

I n d o k o l á s

A számbanlévő küldemény sorozát a lefolytatott vizsgálat során nem sikerült megállapítani, így azt elveszettnek kell tekinteni. A Posta és a szolgálateit igénybevevők jogviszonyát meghatározó Postaszabályzat 91.§./2/bekézése szerint a külföldre feladott küldemény belföldön történt elveszése esetén a Posta a belföldi forgalomban irányadó szabályokat alkalmazza. Ennek megfelelően a 90.§./1/bekézése értelmében ajánlott küldemény elveszéséért - tekintet nélkül a küldemény tartalmára - legfeljebb 100.-Ft összegű kártérítést fizet.

Mivel az említett Szabályzat magasabb összegű kártérítést nem tesz lehetővé, a rendelkező részben leírt módon kellett határoznom.

Erről értesítést kap: Dr. Balla István Nyíregyháza
Sóstói út 53.

A kivágyány hiteles:
Dejzsf Gábor s.k.
az igazgatóság vezetője

Bp. Ig. 022 sz. hely — Posta Anyaghivatali nyomdáján 028-16

61. A Nyíregyházán feladott, elveszett levélre válasz

1966. október 7.
Hiv.szám Té.265/1966
Megyei Postahivatalnak
Debrecen 1.

Tisztelettel kérem, hogy amennyiben a Budapesti Postaigazgatóságtól a hivatkozott szám alatt reklamált ajánlott küldeményem ügyében bármilyen intézkedés érkezik ottani Béke u. 25. szám alatti címemre /fiam korábbi lakása/ úgy azt szíveskedjék nyíregyházi címemre megküldeni.

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

* * *

Levél a Posta Vezérigazgatóságának

Budapest

A budapesti Postaigazgatóság f. hó 4. napján kelt és kezeimhez e hónap 6-ik napján kikézbcsített N-14/1966 számú határozata ellen az abban jelzett határidőn belül

f e l l e b b e z é s s e l élek.

Kérem, hogy a postát az alapkárigényem megfizetésére kötelezni szíveskedjék.

I n d o k a i m :

Előljáróban bejelentem, hogy nem egy, de két ajánlott levél, illetve helyesen ajánlottan feladott és a levélborítékon is jól láthatóan feltüntetett „pályázat” elvesztéséről van szó. Az egyiket a nyíregyházi postán, a másikat a debreceni postán adtam fel. Mivel rendeltetési helyére /BBC. magyar Osztálya London/ egyik sem ért el, a szokásos hivatalos úton reklamáltam. Reklamációm nyíregyházi száma „Megyei Postahivatal Nyíregyháza 1, TI.157/1966” a debrecenié „Megyei Postahivatal Debrecen 1, Té.265/1966” Mindkét postahivatal annak idején történt felhívására káromat 20.000 forintba jelöltem meg. Ez összeg úgy adódott, hogy kérdésemre a nyíregyházi IBUSZ kirendeltség egy 2 hetes londoni tartózkodást – az angol rádió költségén – ez volt a pályázat első két díjának nyeresége – ebben az összegben jelölt meg. Hol van még az erkölcsi siker és nem utolsó sorban az a valutáris

nehézség, ami még abban az esetben is fennáll, ha e célra volna 20.000 forintom. Hiszen a magánturista rendelkezésére bocsátott 70 dolláros lehetőség semmi esetre nem pótolná azt, amit egy ilyen irányú pályázat nyertesének a pályázatot hirdető – gondoljunk, pl. a Magyar Rádió hasonló pályázatára – nyújtani szokott ellátásban, kulturális lehetőségekben és látnivalóban egyaránt.

Amikor a hivatalos úton megindított eljárásokra hónapokig választ nem kaptam, közvetlenül a Postaügyi Miniszter Úrhoz fordultam panaszommal. Birtokomban van a Miniszter Úr M.12691/1966 számú hozzám intézett levele, melyben arról értesít, hogy leveleimmel kapcsolatos panaszomat megvizsgáltatta. Leveleimmel és nem levelemmel. Meglepődve olvastam, hogy a posta belső kezelésében az ajánlott leveleket nem tartja nyilván. Laikus vagyok e téren, de akkor vajon miért van szükség „ajánlott” küldeményre? Mert azt meg értem természetesen, hogy a közönséges leveleket nem tartja, nem is tarthatja nyilván. De az ajánlott leveleket? Amint azonban a miniszter úr is közli levelében a vizsgálat azt megállapította, hogy a „küldemények az angol postához nem nyertek továbbítást” idéztem szóról szóra a miniszteri válaszból.

Több mint 3 évtized előtti jogi stúdiumaim emléktárában tallózom. Mi jön létre egy levél feladásakor? Egy kétoldali jogügylet, hallom elporladt professzorom fejtegetését. Úgy vélem tisztelt Vezérigazgatóság, hogy ez így is van. S ha az egyik fél – jelen esetben a Posta – nem teljesít? Kártérítéssel tartozik. Ide konkludál a Miniszter Úr is, amikor azt írja, hogy engem a Postaszabályzatban meghatározott keretek között késedelem nélkül kártalanítani kell, így intézkedett. Nem ismerem a posta erre vonatkozó szabályait, de bármilyen nagy tisztelője vagyok is a forintnak, mert belőle mindig kevés jut számomra, 100 forintból nemhogy Londonba, de a legközelebbi faluba sem tudok elutazni és ott 2 hetet eltölteni. Csak úgy per analogice említem. A közelmúltban volt a budapesti Nemzeti Színház építési pályázata. olvastam, hogy sok külföldi pályázó is részt vett ezen. Pályázatait el kellett személyesen hozni? Lehetetlennek tartom, hogy a pályázat beküldésére nem lehetett a Postát felhasználni. Elvégre a dalizsánsz korát már kinötte az emberiség. S ha ott elveszett, vagy elveszett volna egy pályázat, a pályázó kártérítése 100 forint? Valahogy, sem mint jogász, sem mint ember, laikus ember nem tartom ezt egy igazságos megoldásnak.

A Miniszter Úrhoz intézett beadványomban részletesen kifejtettem, hogy mi indított arra, hogy ugyanazon pályázatomat két helyről, két példányban indítsam útnak. Feleslegesnek tartom a Tisztelt Vezérigazgatóság előtt ezt részletezni, csupán annyit említek meg, hogy mindkét helyről teljes névvel, pontos lakcímmel adtam fel leveletem /a megadott debreceni címem akkor Béke u. 25., az ott lakó fiam címe volt/ feltüntetve a borítékon, amint ez a pályázatot hirdető kívánsága is

volt, hogy „pályázat”. Véletlen, hogy mindkét ajánlott levél nem érkezett a rendeltetési helyére? Nem hihető.

A megfellebbezett Határozat nagyon pontosan részletezi a megítélt 100 forintos kártérítési összeg mellett a visszatérített 3 forintos bérmentesítési díjat és 2 forintos tudakozódási díjat, de úgy érzem nincs arányban ez az elveszett két levelemért és azért a lehetőségemért, amitől a posta ezen magatartása megfosztott.

Tisztelettel veszem tudomásul a Miniszter Úr írásban kifejezett sajnálkozását azért a kellemetlenségért, amit a posta okozott, de úgy érzem, ez nekem több volt, mint kellemetlenség. Háromszor nyílt meg számomra – több mint 40 éve foglalkozom az angol nyelvvel – az Angliába való kijutás. Tervezett utamat először az 1930-as évek gazdasági válsága, másodsor a II. világháború, harmadszor a Magyar Posta akadályozta meg. Ez bizony több mint kellemetlenség.

Tisztelettel:

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

* * *

Válaszlevél a Minisztériumtól

KÖZLEKEDÉS- ÉS POSTAÜGYI MINISZTERIUM
IV. POSTAFŐOSZTÁLY (POSTAVEZÉRGAZGATÓSÁG)
BUDAPEST, XII. KRISZTINA-KÖRÜT 6-8
TELEFON: 350-350, 353-150

Tárgy: dr. Balla István fellebbezése
I.fokú kártérítési határozat
ellen.

182.805/1966. 8.A.

Határozat

Dr. Balla István, Nyíregyháza, Sóstói út 53.sz. lakos által a Nyíregyháza 2.sz. postahivatalnál 1966. március 18-án feladott 6964/b ragszámú BBC London című ajdótt küldemény elveszése tárgyában a Budapesti Postaigazgatóság által hozott M-14/1966. sz. kártérítési határozatot fellebbezés folytán felülvizsgáltam és a következőképpen

határoztam:

A Budapesti Postaigazgatóság által hozott határozatot helyben hagyom. A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A kézhezvételtől számított 30 napon belül azonban a bíróságnál keresettel lehet élni.

Indokolás

A Budapesti Postaigazgatóság helyesen állapította meg a tényállást. A kártérítési megállapítását illetően helyesen alkalmazta a Posta és szolgáltatásait igénybevevők jogviszonyát meghatározó Postaszabályzat 91.§ /2/ bek. rendelkezéseit. Ezen túlmenően helyes volt a Postaigazgatóság határozata azért is, mert a Postaszabályzat 92.§ h/ pontja rendelkezései értelmében a Posta nem felel a közvetett kárért, az elmaradt haszonért.

A hivatkozott szabályhely szerint magasabb összege kártérítésére nincs lehetőség, ezért a rendelkezés részben leírt módon határoztam.

Erről értesítést kapnak:

- 1./ dr. Balla István, Nyíregyháza, Sóstói út 53.
- 2./ Budapesti Postaigazgatóság.

Budapest, 1966. november 21.
A kiadvány hiteles:

Ákos Földes

Menoni József s.k.
ügyosztályvezető

Posta Aranyéremmel a nyitólapon

62. Bár elveszett a mindkét helyen feladott postai küldemény, de nem jár érte kártérítés...

KÖZLEKEDÉS- ÉS POSTAÜGYI MINISZTERIUM

IV. Postafőosztály (Postavezérgazgatóság)

Budapest, XII. Krisztina körút 6–8. Telefon: 350-350, 353-150

Tárgy: Dr. Balla István fellebbezése I. fokú kártérítési határozat ellen

182.805/1966. 8.A.

H a t á r o z a t

Dr. Balla István, Nyíregyháza, Sóstói út 53. sz. lakos által a Nyíregyháza 2. sz. postahivatalnál 1966. március 18-án feladott 6964/b ragszámú BBC London című

ajánlott küldemény elveszése tárgyában a Budapesti Postaigazgatóság által hozott N-14/1966. sz. kártérítési határozatot fellebbezés folytán felülvizsgáltam és a következőképpen

h a t á r o z t a m :

A Budapesti Postaigazgatóság által hozott határozatot helybenhagyom. A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A kézhezvételtől számított 30 napon belül azonban a bíróságnál keresettel lehet élni.

I n d o k l á s

A Budapesti Postaigazgatóság helyesen állapította meg a tényállást. A kárösszeg megállapítását illetően helyesen alkalmazta a Posta és szolgáltatásait igénybevevők jogviszonyát meghatározó Postaszabályzat 91. § /2/ bek. rendelkezéseit. Ezen túlmenően helyes volt a Postaigazgatóság határozata azért is, mert a Postaszabályzat 92. § h/ pontja rendelkezései értelmében a Posta nem felel a közvetett kárért, az elmaradt haszonért.

A hivatkozott szabályhely szerint magasabb összegű kártérítésre nincs lehetőség, ezért a rendelkező részben leírt módon határoztam.

Erről értesítést kapnak:

1./ *Dr. Balla István*, Nyíregyháza, Sóstói út 53.

2./ Budapesti Postaigazgatóság

Budapest, 1966. november 21.

A kiadvány hiteles:

Ács Ferencné sk. PH.

Menoni József s.k. ügyosztályvezető

* * *

Záróakkord Ismételt levél Londonba

B.B.C. Magyar osztályának
London, Bush-House

Kelt: Nyíregyháza, 1967. május 12.

Ha van irigyelem és ellenségem, még az sem foghatja reám, hogy Angliával és általában az angolokkal kapcsolatban Fortuna istenasszony kedveltjei közé tartozom.

Elmúlt 40 éve, hogy ifjú lelkesedéssel az akkori La Fontaine nyelvkurzusán, majd önállóan buzgón az angol nyelv ismerkedéséhez kezdettem azzal a nekibuzdulással, hogy amikor egyetemi tanulmányaimat befejezem, közigazgatási pályára öhajtván lépni – nem utolsó sorban családi tradíciókból – hosszabb tanulmányutat tudok tenni Angliába.

Amikor már úgy nézett ki minden, hogy a vágyam elérhető lesz, diplomám megszerzésének előestéjén az 1932-es Világválság sodorta el terveimet. A II-dik Világháború, majd megváltozott életkörülményeim bebizonyították előttem, hogy ez irányú tervem megvalósíthatatlan.

Az elmúlt évben meghirdetett „*Mit jelent számomra Anglia*” pályázat némi reményt adott. Hátha sikerül legalább két hétre eljutnom az Ígéret Földjére. Meg is írtam pályázatomat. Nekem nagyon is tetszett. Jeles óvatosságból két példányban, két városban adtam ajánlva postára, de Fortunával megint csak konfliktusom támadt, mind a két ajánlott levelem elveszett. A posta kártérítést fizetett, de sovány vigasz ez egy esetleges angliai útért.

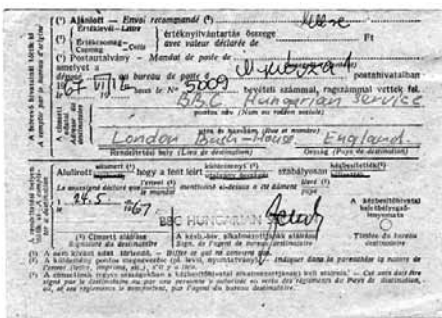
Bizonyára kérdezi e levelem olvasója magában, vagy lehet hogy hangosan, ugyan miért íródott e levél? Megint csak Fortunára kell hivatkoznom, legalább négy ízben írtam már ilyen légi leveleket, hogy az Önök által hirdetett London Callingot megkapjam, legalább nyelvgyakorlási szempontból hasznát tudom venni. Még egy alkalommal Amerikában élő testvéremet is megkértem a közbenjárásra – több alkalommal írta is, hogy eleget tett e kérésemnek s levelét Önöknek annak idején elküldötte, – de eredményt elérni így sem tudtam. A pesszimizmus annyira erőt vett szűkebb családomon is, hogy kisleányom, aki teanager korában e korának megfelelő muzsika rajongója, már nem mer *Niky Grantnak* írni mondjuk egy *Sendy Shaw* képért – pedig még e héten is volt belőle, amint az Arckép csarnokból tudjuk, mondván, hogy London Calling sem érkezik.

Tegnap este az után megint csak reám szóltak Önök, hogy ha kéri, írjon. Hát még egyszer megpróbálom, most azzal a változtatással, hogy „tértivevényesen” adom fel

a levelemet. Ha így eljut Önökhöz és nem volna terhére az osztálynak a postázott London Callinggal egyidőben szíveskedjenek egy vagy ajánlott, vagy tértivevényes levelet is küldeni havi folyóirat megindításáról. Ne vegyék túlzott igényességnek e kérésemet, de mégis szeretném tudni annak okát, hogy vajon kérő leveleim nem jutottak-e el önökhöz, vagy a küldött újság nem érkezik-e hozzám.

Szíves elnézésüket kérem idejüket rabló hosszabb levelemért.
és maradtam tisztelettel:

Dr. Balla István
Sóstói út 53.

63. A batósággal történő levelezések dokumentumai

Feltételezhetően ez a levél célba ért, mert a London Calling küldeményei megérkeztek, sőt a Történelmi Intézettől kapott dossziében erre utalás is található.

III. fejezet

Avilla és munkitása

Arról, hogy a villa hogyan vészeli át a történelmi zűrzavarok időszakát – hiszen egész Magyarországon az államosítás Demoklesz kardja fenyeget – terjedelmi és főleg műfaji okokból adódóan itt nem esik szó. E második kötet főleg dokumentumok gyűjteménye és a *Sóstói út 53.* megmaradása szubjektív mozzanatokra vezethető vissza.

Bár a könyv főszereplője szerint ez az *Isteni Gondviselésnek* köszönhető – lásd I. kötet idevonatkozó visszaemlékezései – azért ebben szó szerint szerepe van a színésznő feleségnek is, aki a kisajátító hatóság előtt egy egyszemélyes kamardarabot adott elő. (Erről bővebben majd a III. kötetben – „*A színésznő és lánya*” – lesz szó.)

De az államosítás elkerülésében szerepe lehetett annak is, hogy a villát építő *Balla Jenő* polgármestert a Tanácsköztársaság ideje alatt temetik el, ahol a direktórium tagjai is képviseltetik magukat. Özvegye, a villa kizárólagos tulajdonosa, *Balla Jenőné* 1962. januárjában hal meg, addig meghagyott nyugdíja és a hatóságok köztisztelete a szocialista rezsim égisze alatt is zavartalanul biztosított. Az ötvenes évek elején a hatóság által kijelölt albérlők is viszonylag rövid ideig lakják a hátsó részt, bár a lakók – *Fényesék* – önkéntes távozásában közrejátszott intelligens voltuk, miszerint a szocialista diktatórikus módszereknek ők sem voltak hívei és inkább kiköltöztek szüleikhez a tanyára. *özv. Balla Jenőné* halála után a villát két fia öröklí, akik közül András ebben az időszakban már amerikai állampolgár. És Amerika – köztudottan – a második világháború győztes nagyhatalma, még akkor is, ha hamarosan a két nagy tábor között hidegháború dúl. Bár ez az érdekérvényesítés kissé dőcögős, mint ahogy ez majd a villa kisajátításánál olvasható. És aminek e dokumentumkötetben – a villa szempontjából – főszerepet szántam.

Kivajätätas

1964-1967

A szóbeszéd...

AZT MONDJÁK, HOGY...

építkezni fognak a villák mögötti telkeken...

Népszava Szerkesztőségének

Budapest

Elnézésüket kérem, hogy idejüket és türelmüket igénybe veszem, tudatában vagyok annak, hogy az alábbi, részletesen leírt kérdés elsősorban engem érintő magánkérdés és csak azután többek kérdése, s ezen keresztül mondjuk közügy, de végeredményben a közügy kérdését is meg lehet közelíteni a magán kérdések oldaláról, hiszen az is sok-sok magánügy összefogása.

Kérdésem előadását meg kell, hogy előzze egy kis helyismertetés.

Nyíregyháza észak, észak-keleti oldalát egy – valamikor kb.1000 holdas – tölgyerdő és egy szőlő, gyümölcsös *kertsegi övezet* védi az uralkodó észak, északkeleti széljárástól és az azzal járó állandó portól, melyből e laza, kötetlen talajon a szél mindig bőséges utánpótlást talál. Nem véletlen, hogy e várost alapító eleink annak idején felismerve az akkor már meglévő erdő nyújtotta lehetőséget, így telepítették városunkat. Nyilvánvaló, hogy ennek felismerése indította őket arra, hogy közvetlenül az erdő mellett egy szőlő gyümölcsöst telepítettek néhány száz holdon, apró parcellákban. Mintegy „zöldövezetként” fogva félkörben a várost, ezáltal is védve a szél és porjárástól. A második világháború eseményei az egykori büszkeségünket, e nyírségi csodálatosan szép tölgyerdőt alaposan megritkították és a nem mindig ésszerűnek nevezhető erdőgazdálkodás, részben, talán egészben (?) megfosztotta a várost e szinte valószínűtlenül szép kincsétől. Megítélésem szerint e tény is fokozta a kertsegi övezet fontosságát.

E kertség sok tulajdonos apró, átlag 5-800 négyszögöles törpe parcellájából tevődik össze. Termelvényeit – szőlő, gyümölcs, zöldség. stb. – elsősorban maguk a tulajdonosok és családtagjaik fogyasztják, a felesleg pedig a helyi piacra kerül. Megítélésem szerint a maguk személyének kikapcsolásával és a piacra vitt termelvényeikkel tevőlegesen járulnak hozzá a közellátás amúgy sem könnyű és zavartalan problémáinak e téren való könnyítéséhez.

Ha még a fentiekhez hozzáteszem azt is, hogy ezen úgynevezett mezővárosoknak (régebbi kifejezéssel parasztvárosoknak) közművesítésénél legnagyobb kérdésük szétterülő mivoltukban volt – mint a lavórból kiöntött víz, mert a vidé-

ki szemléletű lakosságuk igyekezett kertes, udvaros házat építeni – egy modern szemléletű városfejlesztés szinte parancsolólag írja elő, hogy a várost ne terjedelmében, hanem magasságában igyekezzen növelni, és szaporodó lakosságának lakásszükségletét az emeletes városközpont kifejlesztésével próbálja megoldani. (Magam is annak idején közigazgatási szakember voltam, tehát e kérdés megítélésében talán van némi tapasztalatom.)

Röviden és világosan összefoglaltam a közérdeket.

Magánérdekem, mely különösen indított e levélem megírására?

Magyszüleimtől származó és szüleimtől megörökölt kertemben és házamban ezelőtt 32 esztendővel, úttörőként költöztem ki állandó lakásra, addig e településnek villasorát csak nyaralótelepnek használták. Ezen elhatározásomra a csend utáni vágy mellett az is indított, hogy az ott lévő szőlő kidobása után telepített és magam művelte kis gyümölcsösöm gondozása öreg, nyugdíjas koromnak kedves és amellet hasznos elfoglaltságot fog nyújtani. Kertem 735 öl, terméséből, nagy és gyümölcskedvelő családom miatt piacra nem sok jut, így vagyongyűjtési alapnak rosszindulattal sem lehet nevezni. (Bár természetes törekvésnek tartom azt, hogy minden jó irányban tevékenykedő szülő elvitathatatlan joga, hogy gyermekeinek könnyebb és jobb sorsot szeretne biztosítani.)

Néhány nappal ezelőtt földmérők jelentek meg kertségünkben és kissé, hogy enyhén szóljak, szokatlan módon, – a tulajdonost nem is értesítve, figyelmen kívül hagyva, hogy mindenütt érőben lévő gyümölcs van, és mindenki munkájának eredményét jogosan félti – méricskélni kezdték a kertet. Azért írom ilyen becézve a mérést, mert bár legalább 3-4 ízben ide-oda mérték, mintha a mérés tudományával volna némi baj, vagy a kellemes környezet gyakorolna rájuk vonzó hatást. Majd a méricskéléstől kimerülve letelepedtek a nagy császárkörte fa alá, és neki kezdtek szieztázni. Érdeklődésemre ezt a felvilágosítást kaptam:

„az egész kertet felparcellázzák apró házbhelyekre és házakat fognak ide építeni.”

Nos itt van az, amire értetlenül tekintek!

A város több oldalát szántók övezik. Ha nem is fogadja el valaki a városfejlesztésről fentebb leírt véleményemet, de pontosan a város további széthúzása érdekében a zöld kertségi övezetet kell szétrombolni?

E kis incidens után, tájékoztatásomra szomszédom – ki aktív részese a közéletnek, de eddig semmiről sem hallott – beszerezte a mi telkünket is érintő tervrajzot. Nagyobbik felén túljutott életembe még ilyen értelmetlen, férc mérnöki munkát nem láttam. *Nem tudom, hogy a tudatlanság vagy a rosszindulat oldalán kell-e a felosztás szülőapját keresni.* A tervezett utcák görbék, egy fejlődő forgalmat

illetően korszerűtlenek, a térkiképzés értelmetlen. Ami ugyancsak meglepő: nem a város felől, de még nem is a város széle felől befelé haladva kívánja végrehajtani, hanem huszáros lendülettel közepén vág bele. Valakinek vagy valakiknek így kívánja a közérdek látszatába csomagolt magánérdeke? Nem szeretek senkit alaptalanul gyanúsítani, de ha valaki valamelyest is hozzáértő szemmel néz e tervrajzra, akarva, akaratlanul ez jut eszébe. Nekem legalább is ez jutott.

Kibírbatatlan gondolat valaki számára az, hogy a másíknak kertje vagy ilyen törpe gyümölcsöse legyen? Hiszen a természet nem ismeri az egyenlőséget és bármilyen szép és nemes emberi törekvés is nyilvánul meg ez irányba, világos, hogy ez mindig utópia marad. Hiszen itt is, máshol is az egyiknek van autója, a másíknak nincs. Az egyiknek van háza, a másíknak nincs. Nem lehet e tényeken még vitázni sem.

Ami számomra még érthetlenebbé teszi e kérdést, az az, hogy kb. 3 évvel ezelőtt a Református Egyház a tőlem légvonalban mintegy 400 méterre lévő kb. 5 holdas egyházi ingatlanát akarta házhelynek parcellázni, de törekvése azon akadt fenn, hogy a város jelezte, nem célja ez irányba fejlődni, mivel a közművesítés amúgy is nehéz kérdését ez a fejlesztés még nehezebbé tenné. Erről írásos dokumentum is született. És rövidke 3 esztendő múlva már e kérdést egészen más oldalról kell szemlélni?

Értelmetlenség és homály fedt elöttem ezt az ellentmondást.

Ezért fordulok Önökhöz és Önökön keresztül a sajtó nyilvánosságához. Szíveskedjenek tanácsot adni: ilyen bukfencet tudomásul kell venni? Vagy a fennebb leírtakat csak az elfogultság mondatja velem? Sokszor olvasom a Népszavában, hogy „*kiküldött munkatársunk ezt meg azt tapasztalta*”. Túl nagy kérdés volna, ha egyszer erre felé is kiszállna egy-két munkatárs? Én úgy érzem, hogy soha nem voltam önző egoista. Tiszteltem a köz és államérdeket, de ezeket nem tudom ez esetben felismerni.

Mint levelem elején írtam: az állam sok-sok ember összességéből tevődik össze, éppen e kialakulási formája írja parancsolólag elő, hogy minél több elégedett ember alkossa e közösséget. Szolgálja e célt az ilyen tervezés? Nem hiszem.

Tanácsukat és válaszukat várva ismételten kérem szíves elnézésüket, hogy kérdésimmel háborgatom Önöket.

Nyíregyháza, 1964. augusztus 30.

Tisztelettel:
Dr. Balla István
 Sóstói út 53.

*

A Népszava Szerkesztőség válaszelevele

NÉPSZAVA SZERKESZTŐSÉG	Budapest, 196. <u>4. szept. 1.</u>
V/74.381.	dr. Balla István <u>NYIREGYHÁZA</u> Sóstói u. 53.
Kedves Olvasónk!	
Helyzetében együtt érzünk Önnel, s mi sem tudnánk magyarázatát adni a törté- téteknek, akár csak Ön. Azonban sajnós arra egyelőre nincs módunk, hogy személyesen keressük fel kedves Olvasónkat. Azonban ha igényli, hogy a Ta- nács vizsgálatát és intézkedését kérjük, ezt nagyon szívesen megteesszük. Ezért kérjük: ha úgy véli, hogy ezzel szolgálatot tehetünk Önnek / eddig többnyire eredményes volt a tanácsokkal való együttműködésünk / szívesked- jék ezt levélben közölni velünk.	
Üdvözlettel: <i>Sirközi Mária</i> Sirközi Mária	

64. A Népszava együttérző válaszelevele

*

Népszava Szerkesztőségének

Budapest

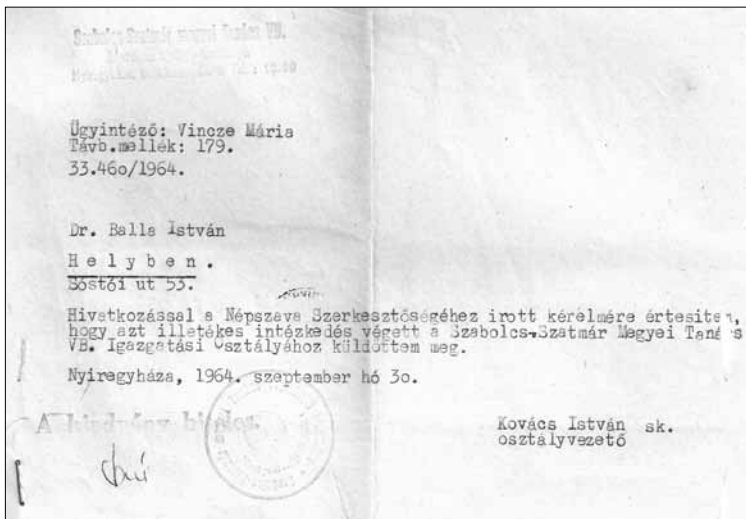
Hálásan köszönöm szívélyes hangú, együtt érző V 74.381 számú. f. hó 1. napján
kelt levelüket. Igen-igen jól esett annak hangja és gyorsasága. Arra kérem a Tisz-
telt Szerkesztőséget, szíveskedjenek a Tanács vizsgálatát és intézkedését kérni. Ha
semmi más eredménye nem is volna ennek – amit nem hiszek – legalább meg-
tudnám, milyen gondolatok vezetnek az illetékes szerveket az általam sérelmezett
tervek végrehajtásánál.

Budapest, 1964. szeptember 6.

Tisztelettel:
Dr. Balla István

*

A Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács levele

65. A Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács levele

*

Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága, Építési, Közlekedési és Vízügyi Igazgatósága

Nyíregyháza, Beloiannisz tér 5.

Ügyintéző: Szabolcsi Tibor

Száma: 38.487/2/1964

Dr. Balla István

Nyíregyháza, Sóstói út 53. sz.

Hivatkozással a *Népszava Szerkesztőségéhez* küldött, majd a *Szabolcs – Szatmár Megyei Tanács VB. Mezőgazdasági Osztályához*, végül a *Nyíregyházi Városi Tanács VB. Építési és Közlekedési Osztályán* keresztül *Osztályombhoz* továbbított levelére, az alábbiakról tájékoztatom:

Nyíregyháza város lélekszáma a távlati regionális tervek szerint kb. 20-25.ezerrel fog emelkedni. E jelentős tervezett létszámnövekedés új városrészek kialakí-

tását vonta maga után. Az Ön által említett városrészt találták a tervezők a legmegfelelőbbnek nagyobb laksűrűségű kialakításra, mivel a legkedvezőbbek a természeti adottságai (alacsony talajvízszint, homokos altalaj, kedvező uralkodó szélirány stb.).

Ezen legfontosabb tényezők miatt került sor a terület egy részének *magasház*as beépítésére, valamint kétszintes társasházak beépítésre kijelölve, kis területű parcellákra bontással és a korszerű városépítési módozatok szem előtt tartásával. Természetesen az egyéni érdekek háttérbe szorultak, mivel a város jelenlegi belterülete igen terjedős, ami közművesítés gazdaságossága miatt változtatásra kellett, hogy kerüljön, illetve a tervezők a jelenlegi terület meghagyásával próbálták a létszámnövekedésekkel kapcsolatos problémákat megoldani, úgy, hogy a fejlesztést vertikálisan oldották meg. Nyilvánvaló, hogy egy nagyváros kialakításakor nem maradhatnak meg 6-800 négyszögöles telekingatlanok, a már korábban említett közművesítési problémák miatt.

Jelen időszakban a kérdéses területen felmérési és kitűzési munkálatok folynak a részletes rendezési terv alapján. A tervvel kapcsolatos szakmai észrevételeivel kapcsolatosan tanácsolom, hogy forduljon az *ÉM. Várostervező Vállalathoz* a korszerű városépítés általános irányelveivel kapcsolatos részletesebb tájékoztatás céljából.

Nyíregyháza, 1964. december 3.

Dézsi István
Osztályvezető

*

Amikor a szóbeszéd valósággá válik...

A Népszava Szerkesztőségének

Budapest

Hivatkozási szám: V.74381- kelte 1964. IX. 1.

Szíves engedelmmükkel *visszatérek* a fent hivatkozott kedves levelükre. A mai napon közölte velem a Városi Tanács VB. Igazgatási Osztályának szakreferense, hogy az *ÉM. Városépítési és Tervezési Vállalat* ügyünkben elkészített terve ellen – amennyiben azt sérelmesnek találjuk – közvetlenül a Vállalathoz lehet fordulni. Egyelőre a magam nevében kérelmet intéztem a Vállalathoz. Arra kérném az igen *Tisztelt Szerkesztőséget*, hogy amennyiben lehetségesnek tartja, úgy kérésemet a Vállalatnál támogatni szíveskedjék.

Hálásan megköszönöm szíves fáradságukat.

Nyíregyháza, 1966. február 18.

Maradok tisztelettel:

Dr. Balla István

Nyíregyháza, Sóstói út 53.

*

Részletek a Nyíregyházi Városi Tanács VB által az érdekelteknek is eljuttatott határozatból, amikor is a pletyka – „miszerint az nem járja, hogy csak kiváltságosak élvezzék a jó levegőt” – valóság lesz.

*

Nyíregyházi Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya

Nyíregyháza, Kossuth tér 1. Telefon: 17-40. 10.693-69/1966.

Ügyintéző: Czakó

Tárgy: Nyíregyházán az „Ószőlők” területén telek kialakítással kapcsolatos kisajátítás.

H a t á r o z a t :

A Városi Tanács Vb. Építési- és Közlekedési osztálya, mint I. fokú építésügyi hatóság kérelmének helyt adok és a kisajátítási tervet változatlanul jóváhagyom.

Kisajátításra kerül a nyíregyházi

...

9255 sz. tkvi. betétben a 4440/4 hrsz. alatt kezelt 962 □-ölből 754 □-öl, telek, mely Dr. Korponay Balla András devizakülföldi és Dr. Balla István tkvi. tulajdona;

Dr. Korponai Balla András ügyét ügygondnok képviselte.

A felajánlott kártalanítás. 54.511,50 Ft.

...

Tájékoztatom tkvi. tulajdonosokat, hogy a *felajánlott és a követelt összeg különbszetét* illetően keresettel fordulhatnak a *Nyíregyházi Járásbírósághoz* – a *Nyíregyházi Városi Tanáccsal szemben* – e határozat jogerőre emelkedésétől számított *30 napon belül*. E határidőnek önhibából történő elmulasztása jogvesztő! A jogerőre emelkedésről külön értesítem érdekelteket.

Kisajátítást kérő a felajánlott kártalanítási összeget köteles kifizetni tkvi. tulajdonosoknak – e határozat jogerőre emelkedését követő naptól számított 30 napon belül – a pénzforgalomra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően, egy összegben.

Felhívom tkvi. tulajdonosokat, hogy az ingatlan fekvése és a lakóhelyük szerint illetékes tanács vb. pénzügyi osztályától kérjenek adóigazolást és azt 1966. április hó 22. napjáig küldjék meg a Nyíregyházi Városi Tanács VB. jogtanácsosának: *Dr. Forgács András* elvtársnak. (...)

I n d o k l á s :

A Városi Tanács VB. Építési és Közlekedési Osztálya, mint I. fokú építésügyi hatóság kérte a Városi Tanács VB. Igazgatási Osztályát, mint a kisajátítás

títási ügyekben eljáró hatóságot, hogy a városrendezési tervnek megfelelően az **Etel Köz-, az Ószőlő utca, a Csalóköz és a Sóstói út** által határolt tömbben tervezett **telekkialakítás és magánérőből történő lakásépítés céljára** folytassa le a **kisajátítási eljárást és engedélyezzen azonnali birtokbavételt**.

A kérelmet elbíráltam és a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Intézkedésem az 1965. évi 15. sz. tvr. és ennek végrehajtása tárgyában kiadott 13/1965. /VII. 24./ Korm. és az 1/1965. /VIII. 24./ PM-IM. sz. r.-en alapszik.

Az eljárás során tartott egyezségi tárgyaláson megállapítottam, hogy a kisajátítási terv szerinti tulajdoni- és telekkönyvi állapotok, valamint a tényleges birtoklás nem azonosak, a szakértőbizottság nem minden esetben volt figyelemmel a tényekre, s emiatt az eljárás elhúzódott.

Kisajátítást kérő és kisajátított telkekért – **400 □-ölig □-öl/50 Ft, a 400 □-ölon felüli részért pedig □-öl /15 Ft kártalanítást ajánlott**. Ezen **felül pedig vállalta** a 13/1965. /VII. 24./ Korm. sz. r. 49. §-a alapján alakult szakértőbizottság által megállapított **műszaki létesítmények- és zöldleltár értékének megfizetését**.

Telekkönyvi tulajdonosok és egyéb érdekelt ügyfelek az értékelési jegyzőkönyveket megtekinthették, és arra észrevételt tehettek.

A rendelkező részben közölt felajánlott kártalanítás magában foglalja a kisajátított telek-, a rajtalévő műszaki létesítmények- és a zöldleltár értékét.

Tkvi. tulajdonosok – kettő kivételével – a felajánlott **kártalanítási összeget méltánytalanul kevésnek találták** és különböző címen, különböző forint értékben meghatározva **nagyobb összegű kártalanítást kértek**.

Kisajátítást kérő képviselői a felajánlottnál nagyobb összegű kártalanításra vonatkozó kérelmeket nem teljesítették arra hivatkozással, hogy a végrehajtó bizottságtól csak a felajánlott kártalanításra kaptak megbízást.

Az 1965. évi 15. sz. tvr. 15. § /2/ bekezdésére hivatkozással közölték tkvi. tulajdonosokkal, hogy a felajánlott, kártalanítást meghaladó követeléseiket a bíróság előtt **30 napon belül keresettel érvényesíthetik**.

Kisajátítást kérő felajánlott kártalanítási összegnek 30 napon belül kifizetésére az 1965. évi 15. sz. tvr. 15. § /3/ bekezdése kötelezi, a kártalanítási összeg kifizetésének részletes szabályait pedig az 1/1965. /VII. 24./ PM-IM. sz. r. 33-38. §-ai állapítja meg.

Az 1/1965. /VII. 24./ PM-IM. sz. r. 35. § /1/ bekezdése értelmében kisajátítást kérő az 1.000 Ft-ot meghaladó kártalanítási összeg kifizetése előtt, a kártalanításra jogosulttól adóigazolást köteles beszerezni.

Hogy **kisajátítást kérőnek ne kelljen külön felhívást intézni tkvi. tulajdonosokhoz**, a rendelkező részben felkértem érdekeltet az adóigazolás beszerzésére és a vb. megbízottjának való megküldésére. Ezen felhívás teljesítése

a tkvi. tulajdonosok részéről nagyon fontos, mert ha az adóigazolást nem küldik meg idejében, a vb. megbízottja a felajánlott kártalanítási összeget bírói letétbe helyezi, a Nyíregyházi Járásbíróságnál.

(...)

Dr. Korponai Balla András devizakülföldi ügyét a gyámhatóság által ki-rendelt, s a 2. sz. ÜMK. által kijelölt eseti gondnok: *Dr. Jubász Barnabás* ügyvéd képviselte, ezért az 5/1962. IM. sz. r. 14. § /2/ bekezdésében szabályozott eljárási díj illeti meg.

Dr. Balla István kifogásolta, hogy devizakülföldi résztulajdonost az eljáró hatóság nem értesítette, és nem hívta meg az egyezségi tárgyalásra, hanem ügyének képviselőjére gyámhatóság ügygondnokot rendelt ki.

Közölte, hogy legjobb tudomása szerint bátyját „e kérdés erősen érdekli”, s élni kíván a jogszabályokban biztosított jogaival. Devizakülföldi címét közöltem eseti gondnokkal, akinek közbejöttével *Dr. Korponai Balla András* devizakülföldi minden néven nevezendő kívánságát előterjesztheti, ami a telekrészének kisajátításával kapcsolatos.

Dr. Balla István a zöldleltárban szereplő 27 köszmétre, 46 ribizli bokorra és 20 fekete ribizli bokorra igényt jelentett be. Kisajátítást kérő tkvi. tulajdonos kérését teljesítette és az értékét kitevő 990 Ft-ot az illetősége után fizetendő kártalanítási összegből le fogja vonni.

Ugyanis eseti gondnok nem járult hozzá, hogy a visszatartott zöldleltár értéke az egész kártalanítási összegből vonassék le, mivel az *Dr. Balla Istvánnak* nem külön vagyona. Ha viszont ennek ellenére megtartja magának, az értékét kitevő 990 Ft a részére esedékes kártalanítási összegből levonandó...

Határozatomról értesítem:

1-41/:....

...42./ ***Dr. Balla István, Nyíregyháza, Sóstói út 53.***

Nyíregyháza, 1966. március 31.

*

Népszava Szerkesztőségének

Budapest, *Hivatkozási szám: V. 74381 kelte 1964. IX.1*

Folyó évi *február 18. napján* ajánlott levélben megküldtem a Tisztelt Szerkesztőségnek az *ÉM Városépítési Tervezési Vállalathoz* intézett kérelmem másolatát, (az eredeti példányt a Vállalathoz ugyanazon a napon szintén ajánlva adtam fel) és kértem a Szerkesztőség szíves támogatását.

Ajánlott leveleimre mind a mai napig választ nem kaptam, viszont az itteni Tanács f. hó 14 és 15 napjára a kisajátított ingatlanok birtokbaadását rendelte el, ami ha megtörténik, úgy e „zöldövezet” jelentőségét lényegében pótolhatatlanul elvesztette.

Arra kérem a Tisztelt Szerkesztőset, szíveskedjék, ha lehet sürgősen válaszolni arra, hogy esetleges közbenjárására a Vállalatnál nem vezetett-e valami eredményre.

Nyíregyháza, 1966. április 12.

Elnézésüket kérem ismételt zaklatásomért és maradtam tisztelettel:

Dr. Balla István

*

Városi Tanács VB. Igazgatási Osztályának

Nyíregyháza

Tárgy: Nyíregyházán az „Ószőlők” területén telek kialakítással kapcsolatos kisajátítás

A hivatkozott számú határozat ellen fellebbezési jogommal élni kívánok.

A Megyei Tanács VB. Igazgatási Osztályához intézett fellebbezésemet mellékelem és kérem, szíveskedjék azt a II. fokú hatósághoz felterjeszteni.

Nyíregyháza, 1966. április hó 20.

Tisztelettel:

Dr. Balla István

Nyíregyháza, Sóstói út 53.

*

Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács Vb. Igazgatási Osztályának

Nyíregyháza

Nyíregyháza Városi Tanács VB. Igazgatási Osztályának 10693-69/1966 számú és f. évi március 31. napján kelt, kezeimhez f. évi április hó 8. napján kikézbcsített Határozat ellen a törvényes határidőn belül

f e l l e b b e z é s e l

élek.

Tisztelettel kérem a Megyei Tanács VB. Igazgatási Osztályát, mint fellebbviteli hatóságot arra, hogy az első fokon eljáró Városi Tanács VB. Igazgatási osztályát utasítsa

1. a kisajátítást kérő Építési és Közlekedési Osztályt, mint I. fokú építésügyi hatóságot beterveztett kisajátítási tervével utasítsa el; hívja fel *Kisajátítást kérőt*, hogy az érdekelt telektulajdonosok előzetes megkérdezésével készítsen olyan kisajátítási tervet, mely e kertség „villa-negyed” jellegét továbbra is fenntartja:

2. a külföldi állampolgár és ismert helyen tartózkodó testvérem és tulajdonostársam *Dr. Andreas Korponay-Balla* jogainak tiszteletben tartására és vele szemben a törvényekben előírt eljárás lefolytatására:

3. a tulajdonukat képező melléképület érintetlenül hagyására, vagy annak a megállapítandó új telekhatárra való átépítésére kötelezze kisajátítást kérőt:

4. az I. fokú határozat azonnali végrehajtásának feloldására és az ezen alapon foganatosított birtokbaadás megsemmisítésére.

Fellebbezésemben előterjesztett kéréseimet az alábbiakban indokolom:

ad 1. Azt a tervet, melynek alapján kisajátítást kérő kérelmét az I. fokon eljáró hatóságnál előterjesztette velünk érdekeltekkel soha senki nem ismertette, meg nem beszélte, tanácstagjainkon keresztül sem lettünk tájékoztatva. Felőlünk, de nélkülnk született e Terv. Megítélésem szerint nem a mai kor felfogásának megfelelő eljárási mód ez. Amikor mint érdekelttel f. évi febr. 18-án első ízben tárgyalt eljáró I. fokú hatóság, e kifogásomra az ügy referensétől azt a felvilágosítást kaptam, hogy a Terv ellen most van lehetőségem észrevételt tenni az azt készítő E.M. Városépítési és Tervező Vállalatnál. Még azon nap írtam e Vállalatnak és kértem helyszíni vizsgálatot. Ajánlott levelemre mind a mai napig választ sem kaptam. Nincs más lehetőség számomra, mint a **Tisztelt II. fokú hatóság közbelépését kérni annak megakadályozására, hogy a Világon mindenütt ismert és elfogadott települési mód, a „villa” szerű építkezés e városban is több mint 60 éves települése visszavonhatatlanul és végérvényesen ne legyen tönkretéve. Megépített villákat 150-200 öles udvarokkal hagyni, vagy újakat így építeni valami egészen érthetetlen építkezési mód és terv.**

ad. 2. Amikor az I. fokú hatóság f. évi febr. 9. napján kelt és egyességi tárgyalásra meghívó határozatából értesültem arról, hogy az ismert helyen lakó tulajdonostársam és testvérem képviselőjét kirendelt ügygondnokkal kívánja a hatóság képviseltetni, febr. 11-én először, majd febr. 20. másodszor is írásban jelentettem be, hogy az ügygondnoknak az 1957. évi IV. tv. 15. §-a 4-ik bekezdése alapján **kirendelése jogi tévedés.** Ezen pont az ismeretlen helyen lakó képviselőtéről

gondoskodik. Külföldről e törvény I. fejeletének 1 §-ának 6-ik bekezdése intézkedik úgy, hogy a nem magyar állampolgárok államigazgatási ügyeiben az általános eljárási szabályok alkalmazandók. Már pedig az I. fokú határozat hosszan sorolja a magyar állampolgárokat anélkül, hogy részükre – lakjanak bár más részében is az Ország-nak – ügygondnokot rendelne. A kisajátításról szóló Elnöki Tanácsi 1965. évi 15. számú törvényerejű rendelet, valamint annak végrehajtásáról szóló a Forradalmi Munkás-paraszt Kormány 13/1965 /VII. 24./ számú és a pénzügyminiszter és az igazságügy miniszter 1/1965. /VII. 24./ PM-IM. számú rendelet sok jogot biztosít a kisajátítást szenvedőnek, melyektől megfosztani – úgy vélem – nem lehet valakit. **Már pedig annak kimondása, hogy valakit, aki ismert helyen lakik, gondnok képviselje és ezen álláspont fenntartása annak ellenére, hogy két ízben is írásban, egy ízben pedig a február 18. napján megtartott tárgyaláson szóban bejelentés lett téve, kizárja a feledékenységet, de súlyos jogfosztást eredményez. Megítélésem szerint az I. fokú hatóság e lépésével törvényt sértett.**

ad. 3. a kisajátítási terv szoba-konyhás lakóház melléképületünket – mely háborús sérülést szenvedett és átmenetileg szerszám-fáskamra céljára szolgál – derékban vágja ketté és ezért 7293 forint kárt ajánl fel. Az épület e terv végrehajtása használhatatlanná és értéktelenné tenné. Az egyességi tárgyaláson kértem a felajánlott kártalanítási összegnek ezen 7293 forinttal való csökkentését és vagy az épület érintetlenül hagyását, vagy az újvonalra való átépítését. A sérelmezett határozat kérelmem ügyében nem intézkedik. Amikor f. hó 14. napján az ügy referense kiszállt, ez irányú kérdésemre azt a felvilágosítást adta, hogy ez nem az Igazgatási Osztályra tartozik, hanem a kisajátítást kérőre és majd az f. hó 14. kérdésben határozni. Véleményem szerint ezen álláspont téves. A 13/1965 sz. rendelet 8 §-a világosan kimondja, hogy a kisajátítást kérő az eljárásban ügyfél. Olyan, mint az, akinek az ingatlanra vonatkozó jogát a kisajátítást érinti. A kisajátítási eljárást az ingatlan fekvése szerint illetékes járási jogú Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya folytatja le (Id.rend. 7. §-a/

ad. 4. Az Elnöki tanács 1965. évi 15. sz. törvénye rendeletének 23. § 2-ik bekezdése kimondja, hogy „fontos érdekből – kérelemre – a kisajátítási határozat azonnali végrehajtását is el lehet rendelni”. A sérelmezett I. fokú határozatból nem tűnik ki, kérte-e valaki e határozat azonnali végrehajtásának kimondását. A végrehajtási utasítás 81 §-nak 2-ik bekezdése azonban félreérthetetlenül kimondja, hogy „külön meg kell indokolni” az azonnali végrehajtást. az I. fokú határozatban nem találok ezen indoklást. Vajon miért? Próbáltam erre magyarázatot keresni,

de nem sikerült. Törvényisztelő ember vagyok, és úgy érzem a törvény tiszteletben tartása mindannyiunk jól felfogott érdeke és nem jogi szőrszálhasogatás, vagy kötekedés keresés.

Nyíregyháza, 1966. évi április hó 20. napján
Tisztelettel:

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

*

Állami revans...

*

Nyíregyházi Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya

Nyíregyháza, Kossuth tér 1., Telefon: 17–40.

Ügyintéző: *Czakó*

10.693-71/1966.

Tárgy: Nyíregyházán az „Ószőlők” területén telekkialakítással kapcsolatos kisajátítás.

H a t á r o z a t

A 10.693-69/1966. számú kisajátítási határozatot a következőképpen módosítom:

...4. oldal, – **Dr. Korponai Balla András** és **Dr. Balla István** részére kifizethető kártalanítás: 54.268.- Ft.

I n d o k l á s :

A Városi Tanács VB. Építési- és Közlekedési Osztályának, mint I. fokú építésügyi hatóságnak kérelmére, telekalakítás céljára kisajátítási eljárást folytattam és 1966. március 31-én 10.693-69/1966. szám alatt kisajátítási határozatot hoztam. A határozat azonnal végrehajtását rendeltel el és kitűztem a kisajátított telkek birtokbaadásának, illetve birtokbavételének időpontját.

Telekkönyvi tulajdonosok a kisajátított telkeken talált és a szakértőbizottság által értékelt létesítményekért és zöldleltárba foglalt értékekért mindaddig anyagi- és büntetőjogi felelősséget tartoznak, amíg kisajátítást kérő a kisajátított telkeket birtokba nem veszi.

A kisajátított ingatlanok birtokbaadása, illetve birtokbavételekor kisajátítást kérő- és a városi tanács vb. mezőgazdasági osztályának képviselője megállapította, hogy

(...)

Dr. Korponai Balla András és Dr. Balla Istvántól kisajátított 754 □-öl telken korábban talált és értékelt 4 db 2 éves őszibarackfa és 1 db 3 éves őszibarackfa hiányzott. Ezért az értékét kitevő 243 Ft-ot a Dr. Balla István illetőségéért felajánlott kártalanítási összegből le kellett vonni. (A Kisajátításra került fák valamennyi esetben a helyszínen megsemmisítésre – elégetésre – kerültek. A Kisajátító utasítására a hivatal dolgozói által...)

A kisajátítást kérő a felajánlott kártalanítást a fentieknek megfelelően módosította és kérte az eljáró hatóságot, hogy a módosító határozatot hozza meg. A kérelmet elbíráltam és a rendelkező részben foglaltak szerint jártam el.

Intézkedésem az 1957. évi IV. sz. tv. 43 §-án alapszik.

Határozatomról értesítem:

1./ Városi Tanács VB. Titkárságát (*Dr. Forgács András* jogtanácsost)

2./ Városi Tanács VB. Építési és Közlekedési Osztályát, mint kisajátítást kérőt, a 20.012/1966 számra hivatkozással **Helyben**

3./ A Városi Tanács VB. Mezőgazdasági Osztályát **Helyben**

4./ Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács VB. Igazgatási Osztályát, Nyíregyháza, Beioiannisz tér 5.sz

(...)

15./ *Dr. Juhász Barnabás* ügyvéd, mint *L. László, Sz. Gézáné, özv. B. Sándorné, D. Mária, Ifj. D. Sándor*, és *Dr. Korponai Balla András* kirendelt képviselője 2. sz. ÜMK. Kossuth tér.7.

16./ *Dr. Balla István*, Nyíregyháza, Sóstói út 53.

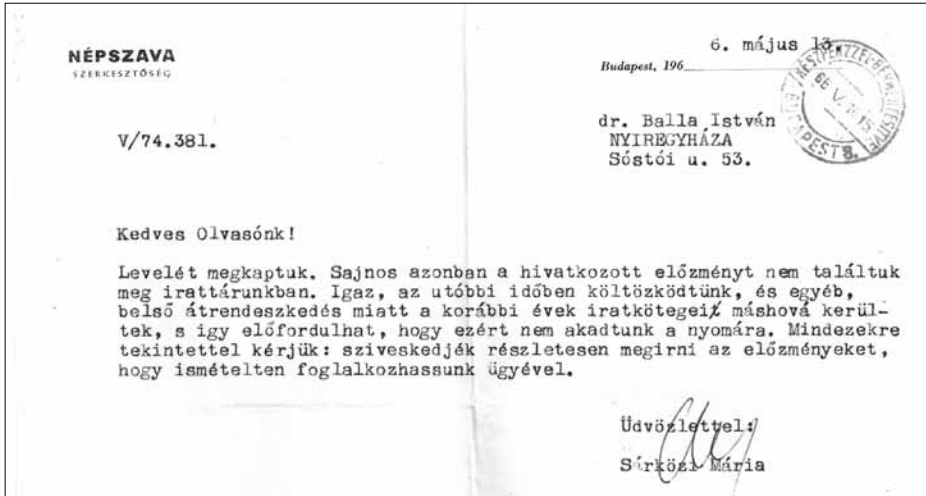
Nyíregyháza, 1966. április 22.

A kiadvány hiteles *Molnár Pál* sk.

Megbízott osztályvezető, Stencilszám: 629.

*

A Népszava Szerkesztőségének levele

66. A Népszava Szerkesztőségének levele

*

Népszava Szerkesztőségének

Budapest

Hivatkozási szám: V.74381

Melléklet: 10 db!

Folyó hó 13. napján kelt hivatkozott számú levelére mellékelten megküldöm a birtokomban lévő, s a kért ügyet érintő levelezésem eredeti és másolati példányait. Kérésem ez alkalommal is oda irányul, hogy az *ÉM. Városépítési és Tervező Vállalathoz* (Bp. Krisztina krt. 99.) még f. évi február 18. napján benyújtott (ajánlva) kérelmemet, amennyiben lehet, támogatni szíveskedjék.

Kérem, hogy amikor ezen iratokra már nincs a T. Szerkesztőségnek szüksége, azokat szíveskedjék visszaküldeni.

Nyíregyháza, 1966. május hó 19.

Ismételten nagyon köszönve szíves fáradozásukat

Maradtam tisztelettel:

Dr. Balla István

*

Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács VB. Igazgatási Osztálya

Nyíregyháza, Beloiannisz tér 5.

Tárgy: Kisajátítás Nyíregyházán az „Őszőlők” területén telek-alakítás céljára.

Ügyintéző: *Dr. Regős Sándor*

140-es mellék

Szám: 28.694-3/1966.

Nyíregyháza Városi Tanács VB. Építési Közlekedési Osztályának kérelmére telek-alakítás céljára a Városi Tanács Vb. Igazgatási osztálya kisajátítási eljárást folytatott le a Sóstói u. Etel-köz, az Őszőlő utca és a Csalóköz által határolt területen. A kisajátítási tervet I. fokú hatóság 1966. április 31-én kiadott 10.693-69/1966. számú határozatával változatlanul jóváhagyta, majd 1966. április 22-én kiadott 10.693-71/1966. számú határozatával – a kártalanítási összegekre vonatkozóan – módosította.

A határozat ellen *Dr. Balla István*, Sóstói u. 53., *László Zoltánné*, *Lengyel Júlia* Sóstói u. 58., *Lengyel József*, Őszőlő u. 162., *Lengyel Árpád*, Zalka Máté u. 8., *Lengyel Margit*, Sóstói u. 56. és *Lengyel Endre*, ugyancsak Sóstói u. 56. szám alatti nyíregyházi lakosok fellebbezéssel éltek, amit elbírálva meghoztam az alábbi

h a t á r o z a t o t :

Nyíregyháza Városi Tanács VB. Igazgatási Osztályának a 10.693-71/1966. számú határozattal módosított 10.693-69/1966. számú – 1966. március 31-én kiadott – határozatát az alábbiak szerint megváltoztatom:

Dr. Balla István nyíregyházi lakosnak és birtoktársának a Sóstói u. 53. szám alatt a nyíregyházi 9993 számú tkvi. betétben a 4440/4 hrszám alatt lévő mellék-épülete nem kerül igénybevetelre, az a tulajdonosok részére visszamarad. Ezzel kapcsolatban a határvonal módosítása – a kisajátított területek változatlanul hagyása mellett – a következőképpen változik meg:

A határvonal módosított vonalát az ingatlan É-i telekhatárán lévő gazdasági épület /melyet az eredeti kisajátítási eljárás érintett/ K-i határvonala mentén és annak meghosszabbításában állapítom meg. A módosítás következtében az eredetileg kisajátított terület nem változik, mivel a módosítás az ingatlan D-i oldalán terület-kiegészítéssel történik.

Mivel az eljárás a gazdasági épületet és kerítést – fenti változás következtében – nem érinti, a kártalanítási összeg a következőképpen módosul:

Eredetileg felajánlott kártalanítási összeg:

telekár: 754 x 54 Ft	=	37.700.-
zöldkár:	=	9.466.-
épület+kerítés	=	<u>7.345,50.-</u>
		54.55,50 Ft

Ö s s z e s e n :

levonva műszaki létesítmény értéke: - 7.345,50.-

M a r a d : 47.166.- Ft.

Telekkönyvi tulajdonos a zöldleltárból visszatartott 27 db köszméte és 20 tő fekete ribizli bokrot, melynek értéke 990 Ft. Ugyancsak levonásra kerül a birtokbaadási eljárás során megállapított zöldleltári hiány értéke 4 db 2 éves őszibarackfa 1 db 3 éves őszibarackfa 243 Ft értékben. Ezek szerint a zöldleltár értékét 990+243 Ft – összesen 1233 Ft-al csökkenteni kell. A 47.166 Ft-ból tehát levonás került 1233 Ft, s így marad 45.933 Ft azaz negyvenötezer kilencszázharminchárom Ft kifizetendő összeg.

Felhívom kisajátítót, hogy a kisajátítási tervet a változtatás következtében 8 napon belül helyesbítse, fentiekben közölt és felajánlott kártalanítási összeget a tulajdoni részarány szerint tulajdonosok részére a határozat kézbesítését követő 30 napon belül – az esetleg fennálló köztartozás kiegyenlítése után, a pénzforgalomra vonatkozó szabályok betartása mellett – fizesse ki.

Dr. Balla István fellebbezőnek a kisajátítási terv jóváhagyását elutasító és az eseti gondnok kirendelését sérelmező határozat hatálytalanítására vonatkozó kérelmét elutasítom. *László Zoltánné Lengyel Júlia* és társai fellebbezését elutasítom.

A módosított I. fokú határozat nem érintett egyéb rendelkezéseit, változtatás nélkül helybenhagyom.

Határozatom ellen további fellebbezésnek helye nincs.

Felhívom azonban fellebbezők figyelmét arra, hogy a felajánlott kártalanítási összeget meghaladó követeléseiket e határozat kézbesítését követő naptól számított 30 napon belül a Nyíregyházi Járásbíróság előtt keresettel érvényesíthetik. Ez a határidő jogvesztő, annak önhibából történő elmulasztása esetén kereset indítani nem lehet.

I n d o k o l á s

Dr. Balla István fellebbezésében sérelmezte, hogy a Városi Tanács Vb. Igazgatási osztálya, mint I. fokú gyámhatóság a távollévő *Dr. Korponai Balla András* részére gondnokot rendelt ki. A képviselő kérdésére különös súllyal merül fel olyan személyekre nézve, akik – körülményeik folytán – ügyeik vitelében akadályozva vannak. Jogunk az ilyen személy érdekeinek védelmére, ennek keretében képviselőre is gondnok kirendelését teszi lehetővé /a távollévő gondnoka/. E szerint a gyámhatóság gondnokot rendel annak, akit körülményei ügyeinek vitelében akadályoznak, különösen, ha ismeretlen helyen tartózkodik, vagy ismert helyen tartózkodik ugyan, de visszatérésében gátolva van. /PTK.224.§. /1/ bekezdés/.

Az 1957-évi IV. tv. 15.§. /4/ bekezdése szerint pedig, ha az ügyfél ismeretlen helyen tartózkodik, vagy nem tud az ügyben önállóan eljárni, *törvényes képviselője, vagy meghatalmazottja nincs*, részére a gyámhatóság ügygondnokot rendel ki. Ezért intézkedett az I. fokú gyámhatóság gondnok kirendelése iránt, annál is inkább, *mert fellebbezőnek nem volt meghatalmazása* a távollévő *Dr. Korponai Balla András* ügyeinek vitelére, és az I. fokú hatóság kérdésére kijelentette fellebbező, hogy azt nem is vállalja.

Ezért a távollévő érdekeinek védelmére ügygondnok kirendelése vált szükségessé.

A határozat azonnali végrehajtásának /azonnali birtokbaadás/ indokolása valóban kimaradt a határozat megfelelő indoklási részéből, ez azonban nem szolgálhat alapul a határozat megsemmisítésére, mert az építkezések megkezdése sürgős. Ennek pedig előfeltétele a tulajdonjog rendezése, illetve az ezzel kapcsolatos birtokbaadás, és az építési engedély kiadása. Ezért engedélyezte I. fokú hatóság az azonnali birtokbaadást.

A kisajátítási terv módosítására vonatkozóan – a fellebbezés elfogadva – a melléképületeket a rendelkező részben foglaltak szerint mentesítettem az igénybevétel alól.

(...)

Tartalmazza a fellebbezés azt is, hogy a felajánlott □-ölenként 50 Ft-os kártalanítási összeggel nem értenek egyet fellebbezők, azt nem fogadják el, kevésnek tartják. Az 1965-évi 15. sz. tvr. 15. § /2/ bekezdése szerint a kisajátítást kérő által felajánlott kártalanítást meghaladó pénzkövetelést a bíróság előtt 30 napon belül keresettel lehet érvényesíteni. Ezért nevezettek erre vonatkozóan – a rendelkező részben foglaltak szerint – figyelmeztettem a perindítás lehetőségére.

Fentiek alapján az I. fokú határozatot az 1957-évi IV. tv. 51. § /1/ bekezdésében foglaltak szerint megváltoztattam *Dr. Balla István* kérelmének megfelelően.

Az ügygondnok kirendelésére vonatkozó fellebbezési kérelmet, valamint a *Lengyel* testvérek fellebbezési kérelmét – a törvényt nem sértő és helyes I. fokú határozat fenntartása mellett – elutasítottam.

Határozatomról értesülnek:

1./ Városi Tanács Vb. Igazgatási Osztálya Nyíregyháza iratokkal a határozat megfelelő példányán a további eljárás lefolytatása céljából.

2./ Városi Tanács VB. Titkársága 45-20/1965. számra hivatkozással Nyíregyháza.

3./ Nyíregyházi Járásbíróság a bírói letétbe helyezett összegek kezelése végett Nyíregyháza, Bocskai u. 2. sz.

4./ OTP Szabolcs-Szatmár Megyei Fiókja Nyíregyháza a fenntartásos betét-könyvbe helyezett összegek kezelése végett.

5./ Magyar Nemzeti Bank Jogi Főosztálya Budapest, V. Szabadság tér 8-9. sz. /A devizakülföldi ügyének intézése céljából./

6./ Magyar Külkereskedelmi RT. Budapest.

7./ Városi Tanács Vb. Pü. Osztálya Nyíregyháza, az adó mértékének helyesbítése céljából.

8./ ÁFTH. Megyei Felügyelősége Nyíregyháza, Báthori u. 13. sz.

9./ Járásbíróság, mint Tkvi. Hatóság Nyíregyháza, Bocskai u. 2. sz.

10./ *Dr. Jubász Barnabás*, ügyvéd Nyíregyháza 2. számú ÜMK. Nyíregyháza, Kossuth tér 7. sz. mint kirendelt ügygondnok.

11./ *Dr. Balla István*, Nyíregyháza, Sóstói u. 53. sz.

(...)

17./ *Demeter János*, tanácsstag Nyíregyháza Ószőlő u. 164. sz.

18./ *Kazár Gábor*, tanácsstag, Nyíregyháza, Sóstói u. 60. sz.

Nyíregyháza, 1966. május 23.

A kiadvány hiteles: *Béke Albert* sk.
ügyiratkezelő osztályvezető

*

A Népszava Szerkesztőségének levele

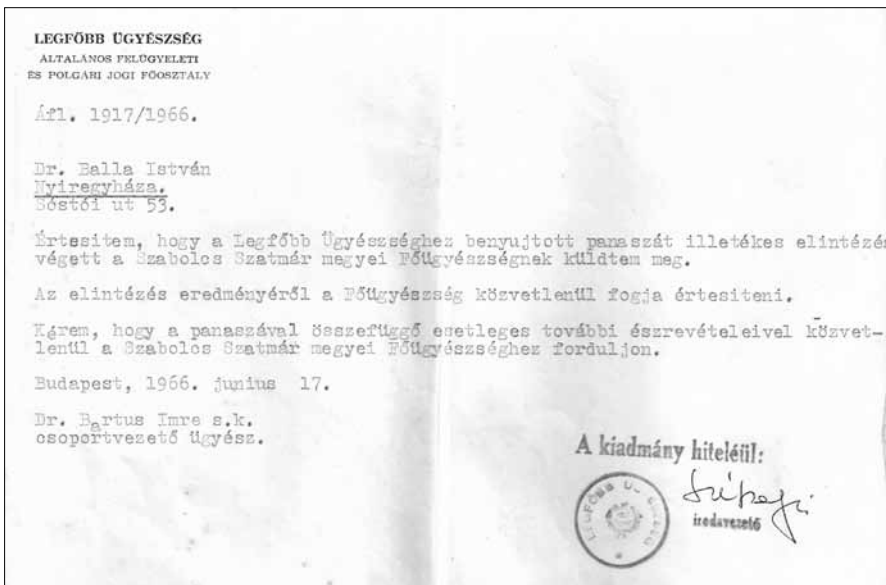
NÉPSZAVA SZERKESZTŐSÉG	Budapest, 1966. 6. június 7.
V/74.381.	dr. Balla István <u>NYIREGYPÁZA</u> Sóstói u. 53.
Kedves Olvasónk!	
<p>Irtunk az <u>ÉM</u> Városépítési és Tervező Vállalatnak. A biztonság okáért meg küldtük címükre az <u>x</u> Ön legutóbbi, februári beadványának másolatát, kérve, hogy mielőbb hozzanak döntést, és az eredményről Önt is, minket is tájékoztassanak. Egyéb iratait nem adtuk ki a kezünkből, - azokat csatoltan vissza küldjük. Ha esetleg erre a levélre sem reagálnának megfelelően, Önnek jogában áll hivatkozni a fennálló kormányhatározatra, amely előírja: a hivatalok, szervek 30 napon belül kötelesek válaszolni az észrevételekre, akár pozitív, akár negatív értelemben. A sürgetést a magunk részéről mi is elvállaljuk, azonban adminisztrációinkból csak kéthavonként keressük elő azokat a leveleket, amelyekre még nem érkezett válasz. Így az Ön érdeke volna, hogy mostani levelünktől számított harminc nap elteltével - amennyiben az <u>ÉM</u> válasza elmaradna - ismét írjon nekünk, és akkor mi sürgethetünk.</p>	
<p>Kérjük, hogy a vissza küldött iratokat továbbra is őrizze meg, hátha szüksége lesz rájuk.</p>	
Üdvözléssel: <i>Parkovics Mária</i>	

67. A Népszava Szerkesztőségének levele

És a kör bezárul... vissza a "kisajátítóhoz"

*

A Legfőbb Ügyészség levele

68. A Legfőbb Ügyészség levele

*

Tisztelt Járásbíróság!

Nyíregyháza Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya f. évi március hó 31 napján 10693-69/1966 szám alatt kiadott Határozatával testvéremmel közös tulajdont képező s a nyíregyházi 9255 tkvi. betétben 4440/4 hrsz. alatt kezelt 962 n.öl nagyságú telkünkéből 754 ölet, ölenként 50 forintos kártalanítási összegért és ügynevezett zöldkárért kisajátított. Ezen I. fokú határozat ellen benyújtott fellebbezésem Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács VB. Igazgatási osztálya a kezeimhez 1966 évi május hó 28 napján kikézbcsített 28.694-3/1966 szám alatt 1966 május hó 23. napján kiadott Határozatával II. fokon elbírálta és az I. fokú hatóságot bi-

zonyos határvonal módosításra utasította, valamint melléképületünket az igénybevétel alól mentesítette s ennek eredményeként a korábban 54.511.50 forintban megállapított kártalanítási összeget 47.166 forintra mérsékelte. Figyelemmel a fennálló kormányrendeletekre, természetesen közigazgatási vonalon az általam sérelmezett egységár kérdését valamint ingatlanunkat ért értékcsökkenés kérdését vitássá nem tettem. Figyelemmel a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszti Kormány 13/1965. /VII-24/ sz. rendeletének 62 §-a 1. bekezdésében foglaltakra az abban rögzített törvényes határidőn belül a Nyíregyházi Városi Tanáccsal szemben

k e r e s e t t e l

fordulok a T. Járásbírósághoz és kérem a Tanácsot ítéletileg arra kötelezni, hogy az érvényes pénzgazdálkodási szabályok figyelembe vétele mellett fizessen ki részünkre

a./ a kisajátított 754 n.ölért 52.780 azaz ötvenkettőezer hétszáznyolcvan forintot: /ölenként + 70 forint/

b./ a visszamaradó ingatlan értékének csökkenés címén 30.000 azaz harmincezer forintot;

c./ a kisajátított ingatlanok 1966. évi április hó 14 napján történt birtokbavételétől számítva a fentebbi két pontban részletezett és összesen 82.780 azaz nyolcvankétezerhétszáznyolcvan forint utáni s ezen összeg kifizetésének napjáig járó 5 %-os kamatot.

Kereseti követelésemet az alábbiakban pontonként indokolom:

ad.a./

Alperes a Sóstói úton fekvő telünkből, melyen egy villa épület áll, 754 n.ölet sajátított ki magánlakások építése céljából és ezért ölenként 50 forintos kártalanítást ajánlott fel. A kisajátítással kapcsolatos kártalanítási eljárás szabályozásáról a pénzügyminiszter és az igazságügyminiszter által együttesen – 1/1965 /VII-24/ PM.-IM. sz. rendeletben – kiadott és a telkekre vonatkozó irányár táblázat összegerszerinti utasítást tartalmaz a kártérítési irányárakra vonatkozólag. *Megítélésem szerint telkünket a részlegesen közművesített üdülőterület kategóriájába kell sorolni, ahol is az idézett rendelet 25-120 forintos kártalanításról szól. E rendelet az „üdülő terület” fogalmát nem rögzíti, megítélésem szerint nagyon helyesen, hiszen annak az ország egész területére való taxatív felsorolása szinte lehetetlen volna. De ez nem jelenti azt, hogy mondjuk csak a Balaton vidékét, vagy Lillafüredet lehet üdülőnek számí-*

tani. A Sóstó fürdő már az állomásra érkező előtt is fénycsőven hirdeti „gyógyfürdő” mivoltát. Locálisan köztudomású sok évtizedes gyógyhatású természetes vize, nébány éves termálja pedig kiemeli a fürdőhelyek közül. Ha valaki ebben kételkedik, vegyen annyi fáradságot, hogy tavasztól őszig a szabadfürdésre alkalmas időben nézze meg a fürdőhelyet és annak látogatottságát. Kisajátított telkünk e fürdőtől 2,5 km-re fekszik s nevében is példázza a fürdővel való szoros kapcsolatát, de mi sem bizonyítja ezen rész üdülési mivoltát jobban más, mint éppen alperes által létesített kitűnő útja, promenade szerű nagy beruházást igénylő sétányai, az Egészségügyi Kormányzat Tüdőszanatóriuma és gyermek Tüdőosztálya, mely utóbbi telkünkkel tőszomszéd, míg előbbi mintegy 300 méterre fekszik telkünkötől. Időrablás és szópcsekölás volna e tény igazolására minden további fejtegetés.

Ami a közművesítés fokát illeti – amint kifejezetten a most idézett rendelet ki is emeli – a telek előtt ivóvíz fővezeték van, de ha még hozzáteszem, hogy a város egyetlen villamosvonala itt megy el, telkünk szomszédtságában mélyfúrású kút van az Állam tulajdonát képező gyermektüdőosztály udvarán, telkünkkel mesgyésen, ami vizet ad az Ószöllő utcában létesített nyomorékgyermekothonnak is, tehát e kút „közkút” mivoltát sem lehet vitássá tenni. Ha globálisan a kisajátításra kerülő egész objectumot nézzük, a területet Dél felöl határoló Csalóközben épült erdészeti szolgálati lakásokban, valamint az északi oldalon húzódó Etelközben pedig az ivóvizet már be is vezették.

ad.b./

A visszamaradó 208. n.öl területen egy „villa”-szerűen épített épület áll, mint lakóház. *Ez építkezési mód előfeltétele a nagyobb terület hiszen az épület minden oldalon szabadon áll. A zárt utcakorok épületei „tűzfal” megoldással biztosítják lakóiknak azt, hogy az udvarukon, minden szomszéd zavarástól mentesen élhessék életüket. Nem akarom magam alpárian a T. Járásbíróóság előtt kifejezni, de e kisajátítás után annyi lehetőségem sem marad, hogy udvarunkon mondjuk napozni tudjunk anélkül, hogy a szomszédok vagy az utcai járókelők esetleg kíváncsi pillantásainak ki ne legyünk téve. A gyomrunkba, a spóron álló fazekunkba bele lehet pillantani. Úgy érzem, a kert értékcsökkenéssel még nincs arányban a valódi csökkenése e villának.* (lásd: Galéria)

ad.c./

E pont alatt bejelentett kereseti igényem az 1/1965 /VII-24/ PM.-IM. rendelet 34 §-nak 2-ik bekezdésére támaszkodik. Nyíregyháza Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya a március hó 31 napján kiadott 10693-69/1966 számú Határozatában – annak jogerőre emelkedés előtt ti végrehajtását kimondva – a rendelkezési részben a birtokba adás idejéül 1966 április hó 14 napját jelölte meg a Sóstói úti viszony-

latban, a birtokbavétel e napon – amint a városi tanács VB. Igazgatási Osztályának iratai között fekvő jegyzőkönyv igazolja – meg is történt.

Nyíregyháza, 1966. június hó 20. napján

Tisztelettel:

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

*

Szabolcs-Szatmár Megyei Főügyészség

Nyíregyháza

Á.315/1966/1/II.szám

Dr. Balla István

Nyíregyháza, Sóstói út 53.

A Legfőbb Ügyészséghez benyújtott, s onnan a Megyei Főügyészségre áttett kisajátítási panaszára hivatkozással értesítem, hogy a beadványt az 1957. évi IV.tv. VIII. fejezetében szabályozott panasz eljárás lefolytatása végett a Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságához, mint a sérelmezett határozatot hozó szerv közvetlen feletteséhez tettem át.

A panasz elbírálásáról és a tett intézkedésekről a Végrehajtó Bizottság annakidején értesíteni fogja. Kérem, hogy panaszával összefüggő esetleges további észrevételeivel közvetlenül a Végrehajtó Bizottsághoz szíveskedjen fordulni.

Tájékoztatásul közlöm, hogy panaszügye elintézésének törvényességét a Megyei Főügyészség figyelemmel fogja kísérni.

Nyíregyháza, 1966. évi június hó 23. napján

Dr. Lebel István sk.
csoportvezető ügyész

*

A Nyíregyházi Járásbíróság

P.21.922/1966-2.

V é g z é s

Dr. Balla István felperesnek, Városi Tanács Építési és Közlekedési Osztálya, alperes ellen, kisajátítási kártalanítás iránt indított perében a bíróság a kisajátított ingatlan értékének, valamint annak *tisztázása végett, hogy a felperes részére visszamaradt ingatlan a kisajátítás következtében veszített-e értékéből és ezen értékvesztés mekkora összegre tehető, – szakértő meghallgatását rendeli.*

Szakértőként Dr. Vityi Nándor igazságügyi szakértőt rendeli ki.

A nyíregyházi Városi Tanács V.B. ig. Osztálya 10.693/1966. számú határozatával a felperes tulajdonában álló és a nyíregyházi 9255.sz. tkv-i betétben 4440/4. hrsz. alatt felvett 962 □-öl kiterjedésű ingatlan területéből 754 □-ölet az alperes kérelmére kisajátított.

A kisajátítási eljárás során az alperes a kisajátított *ingatlanért □-ölenként 50 Ft összegű kártalanítást ajánlott, viszont a felperesek □-ölenként 120 Ft kártalanítást igényeltek.* Mivel ezt az összeget az alperes nem ajánlotta fel, a felek között a kártalanításra nézve megegyezés nem jött létre. A felperes keresetében □-ölenként 70 Ft kártalanítást, a visszamaradt területnél mutatkozó értékvesztés címén pedig 30.00 Ft kártalanítást igényeltek.

Az 1/1965. P.M.-I.M. sz. rendelet 16-24 §-a, valamint az említett rendelet 5. sz. mellékletében megszabott irányarak szerint kell a kisajátított ingatlan értékét megállapítani. A szakértő tehát a helyszínen tisztázza azokat a körülményeket, amelyeknek az említett rendelkezések folytán a kisajátított telek értékének megállapításánál jelentőségük van és szakértői véleményében ugyanezekre a körülményekre nyilatkozni kell. A szakértői szemle idejéről értesíteni kell: *Dr. Balla István*, Nyíregyháza, Sóstói u. 53., felperest, *Dr. Forgács András*, Nyíregyháza, alperes képviselőjét. A Járásbíróság a per tárgyalására határnapul: 1966. évi július hó 19. napjának d.e. 10. óráját tűzi ki a fsz. 34. sz. terembe, amelyre peresfeleket és szakértőt a jelen végzés kézbesítésével megidézi.

A Járásbíróság felhívja felperest, hogy a tárgyaláson tkv-i szemlét csatoljon be. Nyíregyháza, 1966. évi június hó 30. napján

A kiadmány hitelül:
körbélyegző

Dr. Febér Istvánné s.k.
jb. tanácsvezető
kiadó

*

A Nyíregyházi Járásbíróság mint Telekkönyvi Hatóságtól

3910/1966.tk.sz

V é g z é s

A telekkönyvi hatóság a nyíregyházi Városi Tanács VB. Igazgatási Osztályának a 10.693-69/1966. szám alatt kelt jogerős határozata, továbbá a 10.693-71/1966. sz.alatt kelt jogerős módosító határozata, továbbá a Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács VB. Igazgatási Osztályának a 28.694/3/1966.sz. alatt kelt jogerős határozata, továbbá a nyíregyházi Városi Tanács V.B. Igazgatási Osztályának a 10.693-83/1966 sz. alatt kelt átírata, továbbá az ahhoz csatolt összeírás és területkimutatás, kiosztási földkönyv és 3 rendbeli megosztási vázrajz alapján, ELRENDELI, (...)

A nyíregyházi 9255.számú telekkönyvi betétben a 4440/4 helyrajzi szám alatt foglalt ingatlan területéből kisajátított 754 négyszögöl terület levonása után ezen helyrajzi számú ingatlan terület 208 négyszögöltre történő kiigazítását – az ingatlan a *Dr. Balla István, Dr. Korponai Balla András* (Honesdale Eayna Counti Pennsylvánia State M.S.A 321.11.th.Stret) nevén van nyilvántartva – *a helyingatlanokat a nyíregyházi 25487.sz. telekkönyvi betétbe az eddigi tulajdonos helyett a MAGYAR ÁLLAM javára jegyezze vissza* azzal, hogy ezen ingatlanok kezelője a nyíregyházi Városi Tanács, – azután: a fentebb hivatkozott összes telekkönyvi betétekben a kisajátítási eljárás folyamatba tételére utaló feljegyzéseket törölje – valamennyi telekkönyvi betétben fennálló terheket a visszajegyezni rendelt ingatlanokra terjessze ki – az utakat hagyja telekkönyvetlenül, a részlajtsromban vezesse át – végül: a megszűnt telekkönyvi betéteket helyezze forgalmon kívül illetve szüntesse meg.

Ezen végzés ellen – jogsérelem esetében – annak kézbesítésétől számított 15 napon belül, a nyíregyházi Megyei Bírósághoz címzett, de ezen telekkönyvi hatósághoz benyújtandó fellebbezéssel lehet élni.

Nyíregyháza, 1966. évi július hó 2. napján

Gera Zoltán sk.

Vezető telekkönyvvezető-előadó

*

Népszava Szerkesztőségének

Budapest, Hiv. szám: V/74.381

Hivatkozva fenti számú f.évi június hó 7. napján írott szíves levelükre, bejelentem, hogy az ÉM. Városépítési és Tervező Vállalat még f. évi február 19. napján ajánlva előterjesztett, majd a T. Szerkesztőség által június hónapban ugyancsak hozzájuk megküldött másolati felterjesztésemre a mai napig nem válaszolt.

Szíves válaszból tudtam meg azt, hogy *kormányhatározat írja elő a hivataloknak 30 napos válaszadási kötelezettségét. Kérésem előterjesztése óta bizony jó néhány 30 napos határidő elmúlt és megdöbbenve kell megállapítanom, hogy ilyen magasszintű hivatalok is mennyire túl teszik magukat a kormányhatározat betartásán. Vajon mit lehet akkor várni egy falusi szerv intézkedésének pontosságától, vagy törvényességétől?*

Az élet azonban nem állt meg határunkban. Időközben hernyótalpas szörnyek keresztül – kasul vágták dédelgetett kertségünket, gyümölcsösöket megrakott fákat, szőlőket tépve, tiporva, szívzaggató látvánnyá téve e lelket, testet üdítő tájat. A Vállalat intézkedése ezzel illuzórikussá vált.

Megköszönöm a Szerkesztőség fáradozását – e sötétségben fény volt az sokunk számára – de arra kérem Önöket, hogy tovább ne fárasszák magukat.

Valamit azonban megjegyzek: az alantas hatóságok ilyen intézkedései jó példát nyújtanak felnövő ifjúságunknak a fák védelmére? Valamikor minket tanítóink évről évre kihoztak „Madarak és Fák napjára” a természetbe és úgy tanítottak e nagy barátaink megbecsülésére. A köztertek és parkok védelme biztosítva van-e az ilyen példákon felnövő ifjúságtól?

Mellékelem a helyi Kelet-Magyarország f. évi június hó 14 napján megjelenő példányának egyik számát. Van ott egy cikk „Rendezési terv készül a Kemecei útra” címmel *Bogár Ferenc* tollából. E cikkben egy mondat „*Jó példa erre a Sóstói út, ahol a villasor szépen takarja a KISZ lakótelepet, s esztétikailag sem rontja az utca képét.*” *Milyen szomorú az, hogy egy új lakótelepet takarni kell, hogy esztétikailag ne rontsa az utca képét. Számomra még szomorúbb az, hogy ezt a „takaró” villasort, ennek a sornak a „villa képét” tette tönkre az általam hónapokon keresztül támadott terv. De minden küzdelmem meddő maradt.*

Ismételten megköszönöm szíves és jóindulatú fáradozásukat maradtam tisztelettel:
Nyíregyháza, 1966. július 16.

Dr. Balla István

*

ÉM. Városépítési Tervező Vállalat

Budapest, I. Krisztina krt. 99.

Ügyiratszám: 6981/1966. július 21.

Ügyintéző: Kalata Gyula/NI.

Tárgy: Ószöllők részletes rendezési terve felülvizsgálatával kapcsolatos kérés

Dr. Balla István

Nyíregyháza, Sóstói út 53.

A Népszava Szerkesztőségén keresztül hozzánk érkezett – eredetileg hozzánk címzett – levelére válaszolva a következőket közöljük:

Tervező Vállalatunk a terveket a megbízók programja alapján, az érvényes tervezési irányelveknek, normáknak és szabályzatoknak megfelelően készíti. A terveket az illetékes Tanács VB-je hagyja jóvá. Jóváhagyás után a Tervező Vállalat szerepe csupán szakvéleményezésre szorítkozik olyan esetekben, amikor azt valamely hatóság kéri. Magánfeleknek felvilágosítást, engedélyt, stb a helyi építési hatóságok adnak. A jóváhagyott tervek módosítását is csak a hatóság kezdeményezheti, jelen esetben a Városi vagy Megyei Tanács.

Mindezt azért mondtuk el, hogy az illetékesség tekintetében tájékoztatást adjunk.

Az Ön levelében szereplő „Ószöllők” területe a közeljövőben a nyíregyházi lakásépítés súlyponti területe lesz, melyet közművesíteni fognak, ezért az Ön által kívánt 300-500 négyszögöles telkek tervezését az Országos Építésügyi Szabályzat nem engedi meg. Ha meggondoljuk, hogy egy város közművesítése milyen terhet jelent a népgazdaságnak, úgy érthetővé válik ez a rendelkezés. Távol áll tőlünk, hogy lebecsüljük a területátalakításoknak, rendezéseknek az egyénekre, a telektulajdonosokra gyakorolt hatását, *jelen esetben azonban Önnek leveléből kivehetően 200 négyszögöles telke és azon saját háza megmarad. Ekkora telek semmiképp sem nevezhető „udvarnak”, s az ilyen telkekből álló tömb nem „összeépült”, hanem az adott lehetőségekhez képest maximálisan lazított beépítés.* (lásd: Galéria) Ehhez tegyük még hozzá, hogy a terület közművesítésével a telkek értéke jelentősen megnő, ami a telektulajdonosokat megfelelően kárpótolja még akkor is, ha a korábbi telek egy része kisajátításra kerül.

Befejezésül szeretnénk még egyszer hangsúlyozni, hogy – bár az elmondottak alapján meggyőződésünk, hogy Önt sok más telektulajdonossal együtt végső soron anyagi kár nem éri – nagyon megértjük azokat az érzelmi motívumokat, melyek leveléből kicsengenek. *Egyetértünk azon fejtegetéseivel is, melyek a város, az erdő, és a kialakult villanegyed kapcsolatára vonatkoznak.* S hogy ezzel nemcsak most értünk egyet, de korábban, a tervek készítésekor is hasonló elvek vezették tervezőinket, arról meggyőződhet, ha megtekinti a város általános rendezési tervét. Egy város fejlesztési tervét azonban a legkülönbözőbb – gyakran ellentmondó – szempontok mérlegelése és összehangolása alapján kell kialakítani és ezen szempontok között egyik legjelentősebb a gazdaságosság.

Budapest, 1966. július 21.

Kismarty-Lechner Gyula
Irodavezető

*

Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács Végrehajtó Bizottság Elnöke

Nyíregyháza, Beloiannisz tér 5.

Ügyintéző: Dr. Széll Gy./Gyné

1867/1966

Dr. Balla István

Nyíregyháza, Sóstói út 53.

A Nyíregyházi Városi Tanács VB.Építési és Közlekedési Osztály, mint kisajátító kérelmére Nyíregyházán, az Ószőlők területén kisajátítási eljárás folyt telekalakítás céljára. Az eljárás érintette – többek között – az Ön testvére – *Dr. Andreas Korponay Balla* Egyesült Államok-beli lakos tulajdonát képező ingatlanát is.

Az eljáró I. fokú hatóság megkísérelte, hogy távollévő testvére részére az Ön ügygondnoki kijelölését kérje, mivel azonban ezt nem fogadta el, más személyt jelöltek ki. Most amiatt fordult panasszal a Legfelsőbb Ügyészséghez – Törvényességi óvást kérve –, hogy eljárási szabálysértéssel történt testvére részére ügygondnok kijelölése, mivel nevezett ismert helyen tartózkodik, s az ügyben idézésre megjelenhetett volna.

A Legfőbb Ügyészség törvényességi óvásra okot nem látott, s ezért beadványát az államigazgatási törvény szerinti panaszként való elbírálás céljából megküldte.

Beadványát panaszként elbírálni nem lehet, mivel az ügyben testvére vonatkozásában nem ügyfél és a testvérével kapcsolatos intézkedés sem jogát, sem jogos érdekét nem sérti.

Az 1957. évi IV.Tv.64. § /1/ bekezdése szerint ugyanis az érdemi államigazgatási határozat, illetve intézkedés ellen csak az élhet panasszal, akinek jogát vagy jogos érdekét a határozat vagy intézkedés sérti.

Mivel a kifejtettek szerint Ön sem ügyfélnek nem tekinthető ebben a vonatkozásban, sem jogsérelmet nem szenvedett, a beadvánnyal érdemben foglalkozni nem lehet.

Nyíregyháza, 1966. július 27.

Dr. Fekszí István
A VB. elnöke

*

Járásbíróságnak,

Nyíregyháza.

Dr. Balla István felperesnek – Nyíregyháza v. t. VB. Igazgatási Osztálya alperes elleni P. 21.922/1966. számú perében a peres felek előzetes értesítésével és jelenlétében megtartott helyszíni szemle az épületek felmérése, felmérési rajz készítése, beépített mennyiségek számítása értékek megállapítása a vonatkozó rendelet alapján **szakértői vélemény**-em az alábbiakban terjesztem elő:

I. A kisajátított, visszamaradt ingatlan értéke:

a./ telek a város északi külső részén, burkolt közút és gyalogjáróval bíró úton **villany közmű mellett, ivóvizet ellátó vezeték mellett, de bekötés és bekötés lehetőségének biztosítása nélkül**, a túlsó oldalon erdővel szemben, helyi villanyos és távolsági keskenyvágányú kisvasút mentén annak megállójához közeli fekvéssel, kissé emelkedő homokos talajjal. Visszamaradt terület 366 □-öl, 1321 m². területtel, nagy utcai telek szélességi mérettel. Értéke a vonatkozó rendelet 5 számú melléklete szerint, mint megyei székhelyen **saját vízszolgáltatással és szennyvízderítő berendezéssel bír, részlegesen közművesített telek**

80 Ft/ □-öl

29.280.00 Ft

b./ lakóház a villasor épületeinek szokásos nyári jellegű épületeitől eltérően állandó lakásokhoz szükséges vastagságú falazattal és ablakokkal, téglalapozati és felmenő falazattal. Az alapfalak emeletes ház építésére alkalmas méretével és mélységével építve, részben alapincézve, poroszszüveg mennyezet szerkezettel.

a Fedél és födémszerkezet közös, a tető fedése műpala lemez. A szobák hajópadló burkolattal, mellékhelységek lapburkolattal készítve. Beépítése az Id. Műszaki Előírásoknak megfelelően számítva pincével és üvegezett verandával 776 m³. Értéke a vonatkozó rendeletek, avulás figyelembevételével 197.00 Ft/m³, azonban az alapozási többlet miatt 200.00 Ft/ m³ értékkel számítva

155.200.00 Ft

c./ udvari melléképület, beton és téglalapozással, téglafalazattal, téglafelmenő falakkal, nyers téglahézagolásos kiképzéssel mosókonyha és külön szoba rendeltetéssel, jelenleg fűtőkamrául és műhelyül használva. A háborús események alatt leégett fedélszerkezettel jelenleg ideiglenes csapadék elleni szigetelő lemez fedéssel. Beépítve 30.0 m²en 90.00 m³. Értéke avulás figyelembe vételével 160.00 Ft/ m³-el számítva

14.400.00 Ft

d./ épületekhez tartozó póce és szikkasztó aknák 4 db á.

500.00 Ft/db

2.000.00 Ft

e./ **ásott kút betoncsövekkel szivattyúval az épületek vízellátásához. A kút 7 db betoncsővel**

á. 250.00 Ft/db 1.750.00 Ft

kézi szivattyú 1.250.00 Ft

f./ kerítések 3 oldalon. Az utcai betonlábazaton lécfelső rész kiképzéssel 25 fm

á. 60.00 Ft/fm 1.500.00 Ft

g./ belső kerítések faoszlopokra szerelt dróthálóval 25+43 összesen 68 m. hosszal

Értéke 30.00 Ft/fm 2.040.00 Ft

Összesen: 207.420.00 Ft

II. A kisajátítással bekövetkezett felülepítmény ingatlan értékcsökkenése.

A terület csökkenés következtében csak a főépületnél állapítható meg értékcsökkenés. A melléképület és tartozékok a terület kisajátításával kapcsolatban értékcsökkenést nem szenvednek. A főépület: b/ alatti értéke

155.200.00 Ft

1./ Az értékcsökkenésnél következőket kell figyelembe venni: az épület keletkezésének, építésének időpontjában városi építési szabályrendelet volt érvényben. Az eredeti terület 366 □-öltre, 1321 m² csökkent. Az abban az időben érvényes szabályrendelet a IV. övezetben a telek területét 720 m²-ben, 200 □-ölből szabta meg. Utcai telek méret 18 méter, mélysége 40 méter. A jelenlegi telek elhelyezkedése ezen minimális méretét meghaladják. A 30 § szerint beépítetlen kell hagyni

a telek 50%-át, ami 660 m² tehát az akkori építési szabályrendelet szerinti feltételek fenállnak.

Az azóta érvénybe lépett országos építési szabályrendelet a 129 oldal I. táblázata szerint a telkek átalakítása, parcellázása akkor engedélyezhető ha a telek szélesség min. 16. o. méter, mélysége 45.0 m. A terület minimum 800 m². Beépíthető a telek 20 %-a, ami 264 m², a tényleges 172 m² beépítéssel szemben. Nincs tehát oly körülmény, ami a szabályrendeletben írt feltételeket megbolygatta volna.

Kétségtelen azonban, hogy az utcavonaltól 26.0 m-re épített villa megett csak 5 m mély telekrészt hagyott, ahol az ifjúsági lakóházak melléképületei továbbá a már évtizedek óta ott lévő villa ásott kútja, amely a ház vízellátását is biztosítja nehézségekbe ütközik. A város központjától távoli telken a legminimálisabb házi kert nem létesíthető, így mindenért be kell menni a városi piacra, oly hátrányok, melyek az épület értékét, a telek beépíthetőségét, használhatóságát befolyásolják. Véleményem szerint az ezen címen bekövetkezett értékcsökkenés kb. 5 %, ami 7.760.00 Ft-nak felel meg.

Nyíregyháza, 1966. szept. 8.

Barucha József
igazságügyi ép. szakértő
okl. építészmérnök

*

A Nyíregyházi Járásbíróság

P.21.922/1966-6

A NÉPKÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Nyíregyházi Járásbíróság *Dr. Balla István*, Nyíregyháza, Sóstói út 53. szám alatti lakos I.r., *Dr. Korponay Balla András* New York-i lakos II.r felpereseknek *Dr. Forgács András* jogtanácsos által képviselt Városi Tanács VB. Építési és Közlekedési Osztálya alperes ellen kisajátítási kártalanítás és jár. iránt indított perében az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

Í t é l e t e t :

A Járásbíróság kötelezi alperest, hogy az általa felajánlott összegben felül 13.250 (Tizenháromezerkettőszázötven) Ft-ot I.r. felperesnek 15 napon belül fizesse meg.

Kötelezi, hogy az általa felajánlott 22.996,50 Ft-nak 1966. április 14 napjától járó évi 5 %-os kamatát július 28 napjáig 15 nap alatt fizessen meg.

A fentieket meghaladóan felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi I.r felperest, hogy alperes részére 500 Ft (Ötszáz forint) részperköltséget 15 nap alatt fizessen meg.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek van helye, amelyet a Járásbíróságnál kell benyújtani vagy jegyzőkönyvbe mondani a kézbesítéstől számított 15 nap alatt.

I n d o k l á s :

I.r. felperes keresetében kérte, hogy a Járásbíróság kötelezze alperest az általa felajánlott összegben felül további 82.780 Ft-ot fizetni tekintettel arra, hogy hogy a kisajátított ingatlan négyszögölenként értékében 50 Ft-ot ajánlott fel, az pedig négyszögölenként 120 Ft-ot ért. Így további 70 Ft megfizetésére köteles. A kisajátítást követően visszamaradt ingatlanban értékvesztés következett be, amely 30.000 Ft, ezt az összeget is köteles alperes megfizetni. A kisajátított ingatlan birtokba vétele 1966. április 14 napján történt meg, így ezen időponttól a kifizetés napjáig alperes kamatot köteles fizetni. A tárgyalás során bejelentette, hogy a külföldön tartózkodó társtulajdonos is felperesként perbe lép és tőle meghatalmazást csatolt. A Járásbíróság II.r felperessel szemben a pert külön végzéssel megszüntette.

Alperes a kereset elutasítását kérte, azzal az indokolással, hogy az ingatlan értékének megfelelő kártalanítást ajánlott fel.

A Járásbíróság az I.r felperes személyes meghallgatása, alperes nyilatkozata, a kihallgatott szakértők véleménye alapján az alábbi tényállást állapította meg:

A Nyíregyháza 9255 számú telekkönyvi betétben 44-es /2.4440/4 hrsz. Alatt felvett 1120 négyszögöl területű ingatlan ½ részben felperes tulajdonát képezte. A Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya 10693-69/1965 számú határozatával a 4440/4 hrsz 962 négyszögöl területből 754 négyszögölet alperes kérésére kisajátított. Az egyezségi tárgyalás során négyszögölenként 50 Ft-ot ajánlott fel, amelyet a felperes nem fogadott el, így egyezség nem jött létre.

A kisajátítással érintett ingatlan Nyíregyháza város belterületén a város központjától 2,5 km. Távolságra a Sóstói út 53 szám alatt fekszik. A Sóstói út kövezett aszfaltburkolatú. Villamossal közelíthető meg, a megállóhely az ingatlan közelében van. A telk villanyhálózatba be van kapcsolva. A Sóstói úton vízvezetékét fektettek le, azonban a Városi Tanács VB. Építési és Közlekedési Osztályának hivatalos közlése szerint ezen fővezetékre a telkek ivóvíz ellátásra nem kapcsolhatók be.

A kisajátítást követően az I.r. felperes részére a lakóházával együtt 366 négyszögöl terület maradt vissza. Ez a rész részben lakóházzal és egyéb melléképülettel be van építve, részben pedig udvarral és díszkerttel van elfoglalva, úgyhogy a kertként hasznosítható rész elenyészően kevés.

A kisajátítás folytán nehezségekbe ütközik a melléképületek elhelyezése is, mert az épület előkerttel van építve és tervezve és a visszamaradt területrész az előkertet leszámítva nem olyan nagy, hogy a melléképületek elhelyezése biztosított lenne.

Az 1965. évi 15 sz.tvr.13. §-a szerint a kisajátított ingatlanért értékének megfelelő kártalanítás jár. A kártalanítás mértékét az 1/1965 PM.-IM.sz rendelet szabályozza és a telkekre vonatkozóan az 5.számú táblázat határozza meg az irányárakat.

A perbeli ingatlant nem lehet közművesítettnek tekinteni, mert ennek megállapításához az 5.számú táblázat azt kívánja meg, hogy a telektől számított 150 m-en belül közút vagy közkifolyó legyen vagy a telek előtt ivóvíz fővezeték haladjon. A telek a fenti feltételekkel nem rendelkezik. Az ivóvíz fővezetékét sem lehet olyannak tekinteni, mint amely a közművesítettség megállapítására alkalmas lenne, mert arra a telek nem kapcsolható rá. A közmű fogalmában pedig benne van az, hogy a szolgáltatásokat igénybe is lehessen venni. Az a körülmény, hogy egy megépített fővezeték van, amely nem a mellette lévő telkek vízellátását van bízva biztosítani, nem olyan közmű, amely a telkek értékét valóban emelné.

Az 1/1965 PM.IM. számú rendelet 5. számú táblázata szerint nem közművesített ingatlan irányára megyei székhelyen 15–50 Ft. Az alperes a legmagasabb irányarat ajánlotta fel. A 13/1965 Korm. számú rendelet 62 § /4/ bek.szerint az irányárakba a jogszabály másként nem rendelkezik.

A Járásbíróság úgy találta, hogy a kisajátított ingatlannál jelentős értékemelő tényezők vannak, amelyek indokolják az irányárakon felül történő értékmegállapítást. Ilyen értékemelő tényező, hogy a kisajátított ingatlan Nyíregyháza Város egyik legszebb és legegészségesebb részén fekszik, közel az erdőhöz, amely a telkek jó levegőjét biztosítja. A város erősen fejlődő részén van. A teljes közművesítettség is rövid idő múlva biztosított. Ezért a Járásbíróság a telek értékét az irányáron felül négyszögölenként 70 Ft-ban állapította meg.

Alperes az egyezségi tárgyaláson 50 Ft-ot ajánlott fel, így további 20 Ft megfizetésére köteles. Figyelembe véve, hogy az I.r felperes az ingatlan ½ részének tulajdonosa, így a telek értéke címén öt további 20 Ft. Összesen 7.540 Ft illeti meg, amelynek megfizetésére a Járásbíróság kötelezte az alperest.

A 13/1965 Korm.számú rendelet 40. § c. pontja szerint kártalanítás jár az értékvesztésért is.

A Járásbíróság *Dr. Vityi Nándor* szakértő véleménye alapján megállapította, hogy az a körülmény, hogy a kertként hasznosítható rész jelentős mértékben elveszett, értékvesztéseget eredményezett. A Járásbíróság elfogadta a szakértő azon véleményét, hogy ezt négyszögölenként 10 Ft-ban lehet meghatározni. Ezen a címen tehát az alperest 1.830 Ft megfizetésére kötelezte.

Az értékvesztés nemcsak a telekbe, de az I.r felperes és tulajdonostárs részére visszamaradt épületben is bekövetkezett azáltal, hogy a mellékhelyiségek elhelyezése nehézségekbe ütközik. A Járásbíróság elfogadta *Barucha József* szakértő véleményét és ezen a címen bekövetkezett értékvesztéseget 7.760 Ft-ban állapította meg és I.r felperes tulajdoni arányának megfelelően 3.880 Ft megfizetésére kötelezte az alperest.

Az 1/11965 PM.IM. számú rendelet 34. § /2/ bek. szerint, ha a kisajátítani kért ingatlan birtokbaadása a kisajátítási határozat jogerőre emelkedése előtt megtörtént, a kamat a birtokbaadás napjától jár. A birtokbaadás nem vitásan 1966. április 14. napján megtörtént, így a bíróság a fentiek alapján kötelezte alperest kamat fizetésére.

A fentieket meghaladóan a Járásbíróság I. r. felperes keresetét azért utasította el, mert a telek értékének megállapításánál az összes értékelő tényezőket figyelembe vette, amikor a 70 Ft-os értéket állapította meg és a szakértői véleménye alapján nagyobb összegű értékvesztést nem lehetett megállapítani.

A perköltségről a Járásbíróság a Pp. 81. §-a alapján határozott.

Nyíregyháza 1966. szeptember 9.

Dr. Febér Istvánné sk. Jb.tanácsvezető,
az aláírásban akadályozott *Kovács János*
és *Kiss József* elnökök helyett is. A kiadmány hitelül
Nádasiné irodavezető

*

A Megyei Bíróságnak

Nyíregyháza

A Nyíregyházi Járásbíróságnak P-21922/1966-6 szám alatt hozott és kezeimhez f. hó 17. napján kézbesített Ítélete, valamint a f. hó 9. napján megtartott tárgyaláson szóbelileg kihirdetett, de írásban kezeimhez a mai napig nem kézbesített II. számú Végzése ellen a törvényes határidőn belül

f e l l e b b e z é s s e l

élek.

Kérem a T. Megyei Bíróságot, hogy a Városi Tanács VB. Építési és Közlekedési Osztálya alperest alapkereseti kérelemnek megfelelően elmarasztalni és alperes fizetési kötelezettségét annak megfelelően megállapítani szíveskedjék.

I n d o k a i m :

az Amerikában, ismert helyen élő testvéremmel *Dr. Korponay-Balla Andrással* közös tulajdont képező és a nyíregyházi 9255 tkvi. betétben felvett ingatlanunkból alperes 754 öl területet kért kisajátítani. A kisajátítási eljárás megindulásától minden rendelkezésemre álló lehetőséget megragadtam szóban és írásban, hogy az eljáró közigazgatási hatóságokat arra bírjam, hogy a külföldön, de ismert helyen lakó testvéremmel és tulajdonostársammal szemben a törvénynek megfelelő úton járjon el. Közigazgatási eljárási jogszabályaink ugyanis csak az ismeretlen helyen tartózkodó személlyel szembeni eljárást szabályozza ügygondnok kirendelése útján. Szóbeli előterjesztésem és írásbeli beadványaim sajnos eredményre nem vezettek. Amikor alapkereseti kérelmemet benyújtottam, figyelemmel a 13/1965 számú kormányrendelet 62 §-nak szigorúan határidőhöz kötött rendelkezéseire, kénytelen voltam e kereseti kérelmemet előterjeszteni, anélkül, hogy testvérem jogi képviselőtének kérdése megnyugtató módon biztosítva lett volna. Keresetem – mely az egész kisajátított ingatlanrész, tehát mindkettőnk tulajdonrészét érintette – alapján a Járásbíróság 1966. július hó 19. napjára tűzte ki tárgyalásunkat. E tárgyaláson – amint arról a felvett jegyzőkönyv is tanúskodik – a testvérem képviselőtének kérdését a fentiek szerint adtam elő és kértem a tárgyalásnak elnapolását addig, amíg e kérdés, mely akkor a Megyei Tanács VB. előtt volt elbírálás alatt, elintézését nyer. A Járásbíróság elnapolási kérelmemnek helyt adott. Eljáró bíró,

pontosan kifejezve magam j b. tanácsvezető mondotta nekem, hogy tudomása van arról, hogy a tanács által kirendelt ügygondnok e kisajátított területek többi külföldi tulajdonosaival együtt testvérem nevében is keresetet nyújtott be s arra a bíróság augusztus hó 12. napját tűzte ki. Felszólított arra, hogy e tárgyaláson jelenjek meg. Bejelentettem, hogy testvérem – kivel rendszeres levelezést folytatok – nem kívánja a hatóság által részére kirendelt ügygondnok szolgálatait igénybe venni, testvérem is osztja ama álláspontomat, hogy képviseléről kizárólag egyedül neki van joga dönteni és e jogát sem a honi, sem a nemzetközi jogszabályok nem korlátozzák. Mindez, ismétlem 1966. július hó 19. napján történt. Új tárgyalási napul a Járásbíróság augusztus hó 18. napját tűzte ki. A tárgyaláson – ismét csak a járásbírósági jegyzőkönyvre hivatkozhatom – bejelentettem, hogy a Megyei Tanács VB. beadványomat elutasította, arról testvéremet értesítettem és várom döntését. Testvérem ezen értesitésem után úgy döntött, hogy képviselével engem bíz meg és erről – most már az iratokhoz csatolt – közjegyzőileg hitelesített meghatalmazását küldötte hozzám. A f. hó 9. napján megtartott tárgyaláson Meghatalmazásomat a járásbírósághoz benyújtottam. A j b. tanácsvezetője azonban a bíróság Ítéletének kihirdetése alkalmával szóbelileg kihirdette a bíróság II. számú végzését, melyben II. r. felperest, azaz az általam képviselt *Dr. Korponay Balla Andrást* keresetével elutasította. Ha jól emlékszem e végzés indokolására, az elutasítás jogalapja az, hogy e kérdésben a bíróság már ítélt.

Tisztelt Megyei Bíróság! *Előttem teljesen érthetetlen jogi eset áll. Testvéremnek egyedüli jogi képviselője vagyok, a vérszerinti kapcsolatokról nem is beszélve, amelllett tulajdonostársa, tehát a kérdés legjobb ismerője, érdekeltje, s kereseti kérelmemet a bíróság nem fogadja el, helyesebben elutasítja, ítélt azonban olyan kereseti kérelem alapján, melynek benyújtója az érdekelttől soha megbízást nem kapott, az érdekelttel e kérdésben soha levelet sem váltott és akit az érdekelt képviselőjének elfogadni nem hajlandó. Hogy a közigazgatási hatóság előtt lefolytatódott így egy eljárás, sajnálatos tény, mivel tudomásom van arról, hogy testvérem e kérdést diplomáciai útra terelte, ennek kibogozása a diplomaták feladata lesz, de hogy a bíróság előtt így alakuljon e kérdés, ez nekem, mint jogásznak teljesen érthetetlen. Szükségesnek vélem ily hosszadalmasan elidőzni e kérdésnél, de a Megyei Bíróságnak – úgy vélem – e kérdést ítétele előtt világosan kell ismerni.*

A fentiek alapján önként érthető tehát, hogy alperessel szemben a teljes kisajátított terület után támasztom igényemet. Indokaimat mindkettőnk nevében, teljes egészében fenntartom. Kiegészítem még alapkeresetem indokait azzal, hogy a kérdéses **1965. évi 15. sz. tvr. 5. számú táblázata az kívánja, hogy a kérdéses telek előtt ivóvíz fővezeték baladjon. Nem mondja e rendelet melléklete sehol azt ki, hogy csak olyan fővezeték fogadható el, melyre telek**

kapcsolható rá, amint ezt a Járásbíróság ítéleti indoklásában részletezi. Téved azonban abban is a Járásbíróság, hogy e vezetékre nem lehet telkeket rákapcsolni, hiszen az Erdei kitérőnél lévő Szanatórium, valamint a Kitérő keleti oldalán épület Erdészeti igazgatóság épülete, sőt továbbmenve az ún. Vadászbáz és a Csalóköz déli oldalán tudomásom szerint ugyancsak az Erdőigazgatóság által épített lakóbáz tömb is e vezetékre van kapcsolva. A Járásbíróságnál bemutattam a tkvi. hatóság 45/1963. tksz. Végzését, mely 1963. február 7-én kelt, s amelynek tanúsága szerint *a kérdéses ingatlanok ekkor lettünk tulajdonosai, a fővezetékét pedig 1962. év tavaszán fektették le. Így mireánk a 15/1965. rend. 21. §-nak 4-ik bekezdése nem vonatkozik. Talán egyedül mi vagyunk az érdekeltek közül ebben a helyzetben, a Járásbíróság ítélete azonban e – véleményem szerint döntő – jogi kérdésre nem tér ki.*

Nem fogadom el a bírósági építészeti szakértőnek azt a véleményét, hogy épületünk e kisajátítással értékének 5 %-át veszítette el. Sógoromat, Orbán Sándort az őt érintő kisajátítási ügyében én képviselem. Az építészeti szakértő az ő ügyében beadott szakvéleményében az épület értékének 10 %-os veszteségét állapította meg. Az akkor megtartott járásbírósi tárgyaláson külön is megkérdeztem az építési szakértőt – úgy hiszem, ez a tárgyalási jegyzőkönyvben is szerepel – hogy mi az értékvesztéséről véleménye. ott a bíróság előtt szóbelileg is megismételte, hogy az épület 10 %-a. Értelmetlen előttem, hogy a Sóstói u. 45. számú villa 10 %-os értékcsökkentést szenvedett, akkor miért szenvedett az 53. számú villa 5 %-os csökkenést.

Nyíregyháza, 1966. szeptember hó 30. napján

Tisztelettel:

ügyis mint *Dr. Korponay-Balla András* megbízottja

Dr. Balla István

Nyíregyháza, Sóstói út 53.

*

Nyíregyházi Megyei Bíróság, mint Másodfokú Bíróság

Pf.21606/1966-11

A NÉPKÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Nyíregyházi Megyei Bíróság, mint Másodfokú Bíróság a személyesen eljáró *Dr. Balla István* I. r (Nyíregyháza, Sóstói út 53. sz. alatti lakos) és az általa képviselt *Dr. Korponay Balla András* New York-i lakos II. r felperesnek *Dr. Forgács And-*

rás által képviselt Városi Tanács VB. Építési és Közlekedési Osztálya Nyíregyháza alperes ellen kisajátítási kártalanítás is jár. Iránt a Nyíregyházi Járásbíróság előtt folyamatban tett perében és a Nyíregyházi Járásbíróság által az 1966. évi szeptember hó 9. napján P.21922/1966-7. szám alatt hozott ítélet ellen a felperesek részéről 8. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Í t é l e t e t

A Megyei Bíróság az Elsőfokú Bíróság ítéletét nem fellebbezett részében nem érinti. Fellebbezett részében, a per főtárgya tekintetében helybenhagyja. A perköltségre vonatkozó részében megváltoztatja, akként rendelkezik, hogy mindegyik fél viselje a saját elsőfokú perköltségét. Kötelezi felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250, azaz kettőszázötven Ft másodfokú perköltséget.

Ezen Ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k l á s :

A Nyíregyházi Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya 1966. március 31. napján kelt 10.693-69/1966 számú határozatával az alperes részére kisajátította az I. és II. r. felperesnek 1/2 –1/2 arányban tulajdonában állott a nyíregyházi 9266.sz telekkönyvi betétben 4440/2 és 4440/4. hrsz. alatt felvett házasbelsősegből 754 négyszögöl kertrészt és ezért kártalanítást állapított meg, ezen belül a telek négyszögöléért (ölenként) 50 Ft-ot összesen 47.166 Ft. A felperesek keresetükben négyszögölenként összesen 120 Ft-ot, vagyis a kisajátított 754 négyszögölért még további 52.780 Ft telek kártalanítást, a visszamaradt ingatlan értékcsökkenése címén a ház után 20.000 Ft, a telek után 5.000 Ft kártalanítás és emellett az 1966. április 14.napjától kamat megítélését kérték. Az Elsőfokú Bíróság a II. r. felperes keresetére nézve a pert a p.157.§.a. pontja alapján megszüntette, merta II. r. felperes perbeli kártalanítása felől a P.211.687/1966. sz. alatt indított perben már jogerős ítéletet hozott.

Az I. r. felperes keresetének a telekkártalanítás és értékcsökkenéssel kapcsolatban részben helyt adott. A telek értékét négyszögölenként 70 Ft-ban állapította meg és ennek megfelelően az alperest az I. r. felperes félilletőség arányában 7.540 Ft további kártalanítás fizetésére kötelezte. A telek értékcsökkenését négyszögölenként 10 Ft-ban állapította meg, s mivel az I-II. r. felpereseknek 366 négyszögöles területük maradt vissza, ezen a címen, szintén az I. r. felperes fél illetősége arányában 1.830 Ft kártalanítást ítélt meg. Az épületnek a szakértő által becsült 7.760 Ft-os értékcsökkenését megállapította az I. r. felperes fél illetősége arányában 3.880 Ft kártalanítás illeti meg. Összesen 13.250 Ft további kártalanítás fizetésére kötelezte

az alperest az I. r felperes javára mindezeken felül az I. fokú Bíróság az I. r felperes kamat fizetés kezdőpontjával kapcsolatos kereseti kérelmének helyt adott, míg ezt meghaladóan az I. r. felperes keresetét elutasította és az I. r felperest 500 Ft részperkötség megfizetésére kötelezte.

Az Ítélet ellen a felperesek fellebbezéssel éltek. Kérték az Elsőfokú Bíróság ítéletének a megváltoztatását és az alperes kereset szerinti elmarasztalását.

Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A fellebbezés indokaiból kitűnően a felperesek sérelmezték az Elsőfokú Bíróság II. r. felperes keresetével kapcsolatos P.21922/1966. 7. sorszám alatti permegszüntető végzést is. Azonban a Másodfokú Bíróság a felperesek fellebbezését csak mint Ítélet elleni fellebbezést bírálta el, mert a külön végzés elleni fellebbezés elbírálása külön történik.

Az I. r. fellebbezése nem alapos. Jogtalanul hivatkozik az I. r. felperes négyzög-ölenként 120 Ft-os forgalmi értékre. A perben kisajátítási kártalanítási érték megállapításánál az 1/1965/VII.24./PM-IM.sz. rendelet (továbbiakban Kr.) 5. sz. mellékletének 3. oszlopában megszabott irányárból kell kiindulni. A 13/1965:VII.24/Korm.sz.rendelet/: továbbiakban R.:/62. §/ *A bekezdésében írt lehetőség, mely megengedi az irányarak túllépését, nem azt jelenti, hogy a telek kisajátítási értéknek megállapításánál a forgalmi értéket kell tudomásul venni.* Azt jelenti, hogy amennyiben a Kr. 22 §-ban felsorakoztatott értékemelő tényezők és az ott fel nem sorakoztatott, de a valóságban értékemelő tényezőként jelentkező egyéb tényezők a telek árára kedvező hatással vannak, abban az esetben a bíróság az irányarak felső határát túllépheti. *A perbeli telek közművesítetlen, mert csak a villanybázisba van bekapcsolva.*

A telek előtt húzódó ivóvíz fővezeték, abban az esetben is, ha a fővezeték lefektetése után szerezték meg a felperesek a telek tulajdonjogát /Kr. 21. §/4/bek.:/ *nem teszi a telket részlegesen közművesítetté, mert a tanács hivatalos közlése szerint az ivóvíz fővezetékéről magánszemélyek ivóvizet telkükre nem vezethetnek be. Márpedig részlegesen közművesítettség szempontjából az ivóvíz fővezeték abban az esetben minősíti a telket, ha a vezetékéről magánszemélyeknek vételezési lehetősége van. A telekhez 150 m-en belül levő tudószanatóriumi vízvezeték azért nem minősíti a perbeli telket részlegesen közművesítetté, mert onnan magánszemély szintén nem nyerhet ivóvizet.* Alaptalanul kérték a felperesek a kisajátított telkükre az üdülőterületekre megállapított irányegységáruk alkalmazását. A Kr. 5. sz. melléklet 6. pontja szerint az üdülőterületű minősítést csak hatósági határozat alapján lehet megállapítani. Vagyis a Sóstó csak abban az esetben lenne üdülőterület, ha az Egészségügyi Minisztérium üdülőterületnek nyilvánította volna. Ez azonban nem történt meg, így az irányarak alkalmazásánál Sóstóra, illetve környékére nem alkalmazható az üdülőterület irányár.

Az Elsőfokú Bíróság helyesen értékelte a kisajátított területre előnyösen ható értéknövelő tényezőket, a kisajátított terület Nyíregyháza egészséges környezetében fekszik, villamossal megközelíthető. Emellett a Másodfokú Bíróság figyelembe vette azt, hogy a telek közel van az északi alközponthoz is, ahol jelentős intézmények épültek és még arra fognak épülni a közeljövőben. Ennek ellenére nem talált alapot arra, hogy a legmagasabb irányárát jelentősen meghaladó, sőt részlegesen közművesített telek legmagasabb irányárát meghaladó telekkártalanítást állapítson meg. Az Elsőfokú Bíróság által megállapított 70 Ft-os kártalanítás megfelel a Sóstói úton kisajátított telkek után megállapított kártalanítási összegnek is. Mindezekre figyelemmel a Másodfokú Bíróság a négyszögölenkénti 70 Ft-os kártalanítást helyesnek találta.

A felperesek külön értékcsökkenés megállapítását kérték a lakás után és külön a telek után, bár részükre visszamaradt telek még mindig 366 négyszögöl és az épület terjedelme a visszamaradt területnek 15 %-át sem éri el a beépítés. (A terület 1.321 m² a beépítés 172 m².) Ilyen tényezők mellett az épület értékcsökkenéséről szó sem lehet. Még kevésbé lehet arról szó, hogy az Elsőfokú Bíróság által megállapított értékcsökkenését a Másodfokú Bíróság még tovább emelje. Az Elsőfokú Bíróság által megállapított értékcsökkenés összegére nézve a Másodfokú Bíróság az alperes fellebbezése hiányában nem érintette az elsőfokú ítéletet. Az I. fokú bíróság helyesen kötelezte az alperest kamat fizetésére. A kifejtettek alapján a Megyei Bíróság az Elsőfokú Bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részében a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta.

Az Elsőfokú Bíróság az alperes javára 500 Ft elsőfokú perköltséget állapított meg. A felperesek keresete a mintegy 80.000 Ft megfizetésére irányult. Azonban az Elsőfokú Bíróság a II. r. felperessel kapcsolatosan a pert megszüntette. Így I. r. felperes kereseti kérelmei kapcsán a perérték 40.000 Ft-ra csökkent. A II. r. felperessel kapcsolatos perérték után a perköltség felől a megszüntető végzésben kellett volna határozni. I. r. felperes pernyertes lett a jogalap vonatkozásában és az összecszerűség tekintetében mintegy 1/3-adóan. Ebben a viszonylatban az Elsőfokú Bíróság alaptalanul kötelezte őt perköltség megfizetésére. Ezért a Másodfokú Bíróság az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó részét megváltoztatta, és akként rendelkezett, hogy mindegyik fél maga viselje a saját elsőfokú perköltségét.

Viszont az I.r. felperes fellebbezése eredménytelennek bizonyult, ezért a Pp. 78. §-a alapján a fellebbezési eljárásban perköltséget köteles fizetni.

Nyíregyháza, 1966. november 22.

Dr. Bácsi Sándor *Dr. Zolnay László* *Dr. Szalay Tibor*
mb. bíró. előadó sk. Mb. elnökhelyettes mb. bíró, a tanács tagja
tanács elnöke

*

Szabolcs-Szatmármegyei Főügyészségnek

Nyíregyháza

Nyíregyháza Városi Tanács VB. Igazgatási osztálya 10693-69/1966. számú Határozatával a nyíregyházi 9255 tkvi. betétben 4440/4 hrsz. alatt felvett és az Amerikában több mint 2 évtizede élő, ottani állampolgárságú testvéremmel Dr. Korponay-Balla Andrással fele-fele részben tulajdonukat képező ingatlanunkból 754 n.ölet kisajátított. Testvérem Amerikában ismert helyen lakik, amikor 1963 évben néhai édesanyánktól ezen ingatlant megörököltük, az eljáró állami közjegyző több alkalommal írásban – a törvényes úton – testvéremmel érintkezett, amerikai lakcíme a telekkönyvbe is feljegyzést nyert. Ezen tény, valamint annak ellenére, hogy amikor a kisajátítási eljárás megindítása hivatalosan tudomásomra jutott, valamint az a tény, hogy testvérem részére a közigazgatási hatóság „ügygondnokot” rendelt ki, minden rendelkezésemre álló törvényes utat megragadtam arra, hogy az eljáró közigazgatási hatóság testvéremmel szemben az 1957. évi IV. tc. I. fej. I. bekezdés 6-ik pontja szerint járjon el. Megfelelő eredményt sem a Városi, sem a Megyei Tanácsnál, sem a Legfőbb Ügyészségnél, sem a megyei Főügyészségnél e közigazgatási intézkedés megváltoztatása ügyében elérni nem tudtam.

Mivel a kisajátítási ár kérdésében a Városi Tanács Vb. igazgatási osztályával egyezséget kötni nem tudtam, figyelemmel a 13/1965. sz. korm. rendelet 62 §-nak szigorúan határidőhöz kötött rendelkezésére, kereseti kérelmet nyújtottam be a Járásbírósághoz, peresítve az egész kisajátított ingatlan utáni követelésünket. Az 1966. évi július hó 19. napjára kitűzött tárgyaláson azonban „a tanácsvezetőnek bejelentve fivérem képviseleti ügyében keletkezett vitás helyzetet – akkor még folyt ez ügy közigazgatási vonalon – kértem a tárgyalás elnapolását a képviseleti kérdés megnyugtató elintézéséig. Kérésemre a tárgyalás először augusztus 18-ra, majd augusztus 31-re, végül szeptember 9-re lett halasztva. E végső halasztásnál a bírósági építési szakértő elfoglaltsága is közrejátszott. Időközben megtörtént a közigazgatási hatóság e kérdésben részünkre kedvezőtlen döntése, amiről testvéremet értesítve, ő amerikai közjegyzőileg hitelesített meghatalmazásával engem bízott meg képviseletével. E meghatalmazást szeptember 9-én a bírósági tárgyaláson betérjesztettem, mely meghatalmazás a P.21.922/1966. számú iratoknál van. Ezen a tárgyaláson jutott tudomásomra, hogy a Járásbíróság *több külföldi állampolgár hasonló ügyében kirendelt ügygondnok keresete alapján a többi között testvérem ügyében is jogerősen ítélt.* Az ítélet hirdetéskor eljáró tanácsvezető bíró szóbelileg kihirdette a bíróság – ha jól emlékszem – II. számúnak említett végzé-

sét, mely engem, mint II. rendű felperes képviselőjét, keresetemmel elutasított. E végzés kihirdetésénél azonban – ezt határozottan állítom – figyelmem nem volt arra felhívva, hogy *e végzést írásban nem kapom meg és ellene nem az ítélet eleni jogorvoslati határidő lesz a döntő*. Közigazgatási jogász voltam, ott legalább is annak idején, amikor aktíve szolgáltam, ilyen eljárási szabály ismeretlen volt. Ebben a tudatban vettem tudomásul a Járásbíróság e végzési intézkedését.

A Járásbíróság P.21922/1966-6 számú I. fokú Ítélet f. évi szeptember hó 17. napján vettem kézhez és ellene fellebbezésemet – amint irataim között fekvő postai vevény is bizonyítja – szeptember 30-án tehát az ítéletben jelzett 15 napos határidő szigorú betartása mellett, nyújtottam be. E fellebbezésemben hosszan és részletesen kitértem e képviseleti kérdésre is. Sőt fellebbezésemnek nagy részét e kérdéssel való foglalkozás tölti ki. A Megyei Bíróság Pf. I.21.606-10. szám alatt kiadott Idéző végzésével f. évi november hó 22. napjára tűzött ki II. fokú tárgyalást. A megtartott tárgyaláson – még írásban az ítélet nincs kezeim között – jóváhagyta a Megyei Bíróság a Járásbíróságnak részemre történt 13250 forintos + a már kifizetett összeg utáni kamatjárandóságomat, ami 330.75 forintot tesz ki, együttesen tehát 13.580,75 forintot ítélt meg, nem fogadott el azonban engem testvérem képviselőjének. Ennek pontos indokát – mivel mint jeleztem az ítélet írásban nincs kezeim között – nem tudom, de úgy vélem azzal az indoklással, hogy az a bizonyos II. számú végzés IX-9-én lett kihirdetve, fellebbezésem pedig csak október hó 1 napján futott be a bírósághoz. A Megyei Bíróság szerint tehát egy 7 napos, lényegében 6 napos – mivel fellebbezésem szeptember 30-án lett postára adva – késedelem áll fenn.

Tisztelt Főügyészség! Így állott elő az a véleményem szerint furcsa és jogilag indokolatlan helyzet, hogy amíg nekem az egyik félrész után P.21.922/1966-6 számú és a Megyei Bíróság által Pf.I.21606/1966 szám alatt megerősített járásbíróági ítélettel 13.580.75 forint lett megítélve a Városi Tanáccsal szemben, testéremnek P.21687/1966 számú ítélettel 7540 forint. A különbözet 6040.75 forint, amit sem magam előtt, de még kevésbé külföldön élő fivérem előtt igazolni nem tudok. Előállott e mellett az a – véleményem szerint ugyancsak nem kívánatos furcsaság – hogy testvérem mind a mai napig az őt közvetlenül érintő vagyoni jogi kérdésben egyetlen magyar hatóságtól semmiféle hivatalos értesítést nem kapott, de azt vagyok kénytelen tudomására hozni, hogy engem, sem mint testvérét, sem mint tulajdonosársát, sem mint jogi meghatalmazottját – a magyar hatóságok előtt nem akceptálták.

Tisztelettel kérem, hogy amennyiben erre mód van, óvást emelni szíveskedjék.

1966. december hó 6. napján

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

*

Szabolcs-Szatmár Megyei Főügyészség

Nyíregyháza

P.20.765/1966/1.sz.

Dr. Balla István

Nyíregyháza, Sóstói út 53.

A Nyíregyházi Járásbíróság P.21.687/1966. számú ítélete ellen benyújtott kérelmére értesítem, hogy az iratok még eddig nem voltak beszerezhetőek, ezért kérelme tárgyában érdemben dönteni nem lehetett. Az iratok beszerzése iránt egyidejűleg ismételten intézkedtem és a vizsgálat eredményéről a megyei főügyészségtől újabb értesítést fog kapni.

Nyíregyháza, 1967. január hó 12.

Dr. Varga András sk.

Ügyész

*

Nyíregyháza Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága

Titkárság

Dr. Forgács jogtanácsos

Nyíregyháza

Hivatkozással f. hó 17. napján kelt 1761966 számú felszólítására bejelentem, hogy a küldött csekkbefizetési lap felhasználásával a megítélt 250 forint perköltséget a mai napon befizettem. Szíves elnézését kérem késedelmemért – nem szeretek senkinek tartozni – de szolgáljon mentségemre az, hogy a Pf. 21606/1966-II számú Ítélet nem jelöli meg azt, hogy a községfejlesztési alap javára kell a befizetést teljesítenem, betegségem pedig hetek óta megakadályoz abban, hogy kijárjak, s így nem tudtam személyesen ez ügyben eljárni. Jóindulatú várakozását ismételten köszönöm.

A Megyei Bíróság idézett ítélete azonban jóváhagyta a Járásbíróság P.21922/1966-6 számú nem fellebbezett ítéletét, illetve annak nem fellebbezett részét, mely részemre 13.250 forintot, 22996,50 forintnak 1966. április 14-től július 28-ig járó 5 %-os kamatát – ami 330,75 forintot tesz ki – ítélte meg. Vélem, hogy ezen összegeket terheli még a kifizetés napjáig járó 5 %-os kamat is. Sajnálattal kell meg-

állapítanom azonban, hogy e fizetési kötelezettségüknek Önök sem tettek eleget. Felkérem, hogy ezen kötelezettségüknek tegyenek eleget, hogy a végrehajtás elkerülhető legyen.

Remélem, hogy Önök részéről is ugyanolyan gyors eljárásban részesülök.
Nyíregyháza, 1967. január 18.

Dr. Balla István

*

Szabolcs-Szatmár Megyei Főügyészség

Nyíregyháza

P.20.765/1966/4 szám

Dr. Balla István

Nyíregyháza

A Nyíregyházi Járásbíróság előtt P.20.687/1966. szám alatt folyamatban volt perben hozott jogerős Ítélet ellen benyújtott kérelmére értesítem, hogy az iratokat a Legfőbb Ügyészséghez terjesztem fel a törvényességi óvás kérdésében történő állásfoglalás végett.

A döntésről értesítést fog kapni.
Nyíregyháza, 1967. március 6.

Dr. Varga András sk.
Ügyész

*

Nyíregyházi Járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság

7603/1967 tksz.

V é g z é s

A Nyíregyházi Járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság a nyíregyházi Városi Tanács Vb. Igazgatási Osztályának 10.693/69-1966 sz. és az azt módosító 10.693/71-1966 sz. kisajátítási határozat folytán a nyíregyházi Városi Tanács VB. Építési és Közlekedési Osztály kisajátítónak az Ószőlő területén telek kialakítással történt kisajátítás folytán a Megyei Bírósági Gazdasági Hivatal által B1.205/1966. sz. alatt nyilvántartott és a bírói letétnapló X./47-13/1966. sz. alatt bevételezett és együtte-

sen 11.508,50 Ft kisajátítási ár, valamint a bírósági Gazdasági Hivatal által B1.183/1966 sz. alatt nyilvántartott és VIII/39-7/1966. sz. alatt bevételezett 12.765 Ft és 7.865.32 Ft kisajátítási ár mikénti felosztása tárgyában az alábbi részletezés szerint sorrendi tárgyalást tart:

1./ (...)

5./ a nyíregyházi 9255 betétben 4440/4 hrsz. 962 □-öl ingatlanból kisajátított 754 □-öl ingatlanból B.5. sorszám alatt *Dr. Korponai Balla András* nevén nevezett osztatlan ½ illetőség és bírói letétben lévő 7.540 Ft kisajátítási ár mikénti felosztása tárgyában /miután nevezett ismeretlen helyen külföldön tartózkodik, és deviza külföldi/

A bíróság a sorrendi tárgyalás megtartására

1967. augusztus 7. napjának de. ½ 9 óráját tűzi ki, a Nyíregyházi Járásbíróságnál fszt. 20. sz. tárgyaló terembe, és felhívja érdekeltet, hogy ezen a tárgyaláson saját érdekükben jelenjenek meg, mert a tárgyalást a bíróság esetleg távollétükben is meg fogja tartani.

A sorrendi tárgyalás tartása azért vált szükségessé, mert a telekkönyvi tulajdonosok részben ismeretlen helyen vannak távol, részben külföldön tartózkodnak, deviza külföldiek, illetve *L. Béla* meghalt, a hagyatéka letárgyalva nincs, és az látszik valószínűnek, hogy *L. Béla* még halála előtt az ingatlant eladta, és így a vevő és az örökösök kell, hogy tisztázzák a sorrendi tárgyaláson, hogy a bírói letétbe helyezett kisajátítási ár részlet *L. Bélát*, *M. Mihályt* és nejét, mint vevőt, vagy pedig az örökösöket illeti meg.

(...)

Megkeresi a nyíregyházi Városi Tanács VB. Pénzügyi Osztályát, hogy a kisajátított ingatlanokat terhelő köztartozásról kiállított kimutatást minden egyes kisajátítást szenvedő ellen külön-külön legkésőbb a sorrendi tárgyalást megelőző második napon küldje meg a telekkönyvi hatóságnak, mert különben a köztartozás sorozását mellőzni fogja.

Az esetleges haszonélvezetre jogosultakat pedig figyelmezteti, hogyha a tárgyaláson meg nem jelenik, és igényét be nem jelenti, akár a tárgyalást megelőzően írásban, hogy haszonélvezeti jogát érvényesíteni kívánja, úgy igényéről lemondtnak fogja a telekkönyvi hatóság tekinteni.

A telekkönyvi érdekeltet, ügygondnokokat, jogi képviselőket figyelmezteti, hogy elmaradásuk esetén a kártérítési összeg felosztásánál a bejegyzett telekkönyvi jogokat és terheket a bejegyzett rangsorban veszi figyelembe.

A deviza külföldi tulajdonosoknak a kisajátítási összegét a 982.300 sz. és a Magyar Külkereskedelmi Bank zárolt számlájára fogja megküldeni, az ügygondnoki, és jogi képviselő költségének levonása és megállapítása után.

Nyíregyháza, 1967. július 24.

Erről értesítést kapnak:

1./ Városi Tanács Vb. Építési és Közlekedési Osztály, Nyíregyháza

2./ Városi Tanács VB. Pénzügyi Osztály

4./ *Dr. Jubász Barna* II. sz. Ü. M. K. mint *V. László, L. László, Sz. Gézáné*, özv. *B. Sándorné, D. Mária, Dr. Korponai Balla András* és *K. Józsefné* ismeretlen helyen távollévő és deviza külföldiek részére kirendelt ügygondnok

(...)

12./ *Dr. Balla István*, Nyíregyháza, Sóstói út 63. sz.

Dr. Banner László s.k.
jb. Tanácsvezető

*

Népszava Szerkesztőségének

Budapest

Szíves felvilágosításukat és tanácsukat kérem az alább ismertetett ügyemben:

Évtizedek óta Amerikában élő és ottani állampolgár testvéremmel egyenlő arányban közös tulajdonunkat képezi egy lakóház, amelyhez 754 öl kert is volt. A kertet – építkezés céljára – a Városi Tanács az elmúlt év tavaszán kisajátította. Engem a kisajátítással kapcsolatos eljárásra annak idején a törvény előírásának megfelelően megidéztek, testvéremet azonban úgy vették, mint ismeretlen helyen tartózkodót és részére az itteni ügyvédi munkaközösség egyik tagját ügygondnokul kirendelték. Amikor erről tudomást szereztem, több alkalommal szóban és írásban ezen eljárás ellen tiltakoztam, bejelentvén, hogy testvérem ismert helyen lakik, a lakcímét is közöltem és kértem a kisajátítási eljárásról az Ő értesítését is. Ezen kérésemet a Tanács első fokon elutasította, majd fellebbezésemre a Megyei Tanács is e kéréssel elutasított. Akkor a Legfőbb Ügyészséghez fordultam és kértem, hogy törvénysértés címén emeljen óvást. *A Főügyészség kérésemet az itteni Megyei Főügyészséghez tette át illetékes elintézés végett, ahonnan azt az értesítést kaptam, hogy panaszomat a Megyei Tanács VB-bez tették át – tehát abhoz a II. fokú hatósághoz, ahol egyszer már fellebbezésem előterjesztettem – és ahonnan azután azzal az indoklással utasítottak el, hogy beadványomat panasznak tekintik, de úgy elbírálni nem tudják, mivel az ügyben testvére vonatkozásában nem ügyfél, és a testvérral kapcsolatos intézkedés sem jogát, sem jogos érdekét nem sérti.*

Ilyen közigazgatási jogi helyzetben nem láttam más megoldást, mint testvéremet arra kérni, hogy ügyében képviselétével bízson meg valakit, hiszen a kiren-

delt gondnok sem az ingatlant meg nem tekintette, sem velem, mint tulajdonos társsal e kérdésben tárgyalást nem folytatott, a helyzetet nem ismerte.

Közben – mivel a felajánlott kisajátítási kártalanítás elfogadhatatlan volt, a Járásbírósághoz fordultam az egész terület kártalanítási összegének felemelése iránti keresetemmel. Akkor még folyt e képviseleti kérdés közigazgatási úti vitája, így több alkalommal tárgyalási halasztást kértem és kaptam. Amikor a testvérem engem bízott meg teljes jogú képviseletével és erről szabályszerű közjegyző előtti meghatalmazást küldött, ezt a Járásbírósághoz benyújtottam. A bíróság közölte, hogy időközben az ügygondnok által megindított peres ügyben jogerős ítéletet hozott és engem keresetemnek azon részében, mely a testvéremmel kapcsolatos szóbeli Végzéssel elutasított, saját tulajdonom után pedig 13.250 Ft és járulékát ítélte meg /P.21922/1966-6, kelt 1966. szept. 9-én/.

Amikor az itteni Járásbíróság Ítéletét megkaptam, a törvényes határidőn belül az ellen a Megyei Bírósághoz fellebbezéssel éltem. Fellebbezésemben elsősorban és nyomatékosan a testvérem képviseleti kérdésének szerintem tarthatatlan jogi kérdését vitattam. A Megyei Bíróság keresetemmel elutasított.

A testvérem ügyével kapcsolatban a II. fokú Ítélet indokolása előttem nem világos. Megállapítja, hogy az I. fokú bíróság a II. r. felperes /ez testvérem/ keresetére nézve a pert a p.157 §-a. pontja alapján megszüntette, mert e felől a P.21687/1966 sz. alatt indított perben már jogerős ítélet van. Majd később és most szó szerint idézem „*a fellebbezés indokaiból kitűnően a felperesek sérelmezték az I. fokú bíróság II. r. felperes keresetével kapcsolatos P.21923/1966. 7. sorszám alatti permegszüntető végzést is.*” Azonban a II. fokú Bíróság a felperesek fellebbezését csak, mint ítélet elleni fellebbezést bírálta el, mert külön végzés elleni fellebbezés elbírálása külön történik. Több szó e kérdésről a II. fokú Ítéletben nem esik. *Nem egészen értem az indoklást, de úgy sejttem, hogy mivel a szóbeli végzés ellen nem adtam be külön fellebbezést, az I. fokú Ítélet kikézbésítésekor pedig már elmúlt 15 nap, talán ezért nem tárgyalta érdemben a II. fokú bíróság kérésünket.* Közigazgatási jogász voltam, a bírói eljárási jogot, vagy szokást nem ismerem, de valahogy furcsának tartom, hogy ezért nem foglalkoznak érdemben a kérdéssel.

Amikor a II. fokú Ítélet a tárgyaláson elhangzott, másnap felkerestem az itteni soros ügyészt és előadtam az ügyemet, megkérdezve, hogy nem forog e fenn törvénysértés, illetve nem hajlandó e az ügyészség ez ügyben beavatkozni.

Mert mi a tényállás: az ismert helyen lakó tulajdonos csak magán levélből tud telkének elvételéről! Hivatalos helyről értesítést mind a mai napig nem kapott! Tudomással bírok, hogy testvérem panaszt nyújtott be a washingtoni magyar követséghez, ahonnan birtokomban lévő 1966. június 22-i, majd november 15-i ér-

tesítés szerint az ügyet kivizsgálásra Budapestre továbbították. Újabb választ nem kapott.

Az ügyész felszólított, hogy panaszomat írásban terjesszem elő. Szóban kifejtette, hogy előtte is érthetetlennek tűnik úgy a közigazgatási, mint a bírói eljárás. Hiszen ismert helyen lakó külföldit a jog úgy tekinti, mint ha belföldi volna, szabályszerűen kell eljárni vele szemben. Mindössze annyi a megszorítás, hogy a levelezés diplomáciai úton történik. Panaszomat benyújtottam, majd 1967. márc. 15-i kelettel a Budapesti Legfőbb Ügyészség polgári jogi osztálya Pf.1.30821/1967 /1/ I. szám alatt arról értesített, hogy törvényességi óvást nem emel.

E kérdést a magam részéről lezártnak is tekinteném, ha nem támad egy furcsa és engem közletről érintő kérdés. Nekem az Elsőfokú Bíróság jogerősen 13.250 Ft járadékát ítélte meg, amit meg is kaptam. A testvéremnek, akit a gondnok képviselt ugyannak a területnek másik feléért 7.540 Ft-ot ítél meg.

Saját magam előtt sem tudom e furcsaságot indokolni, hát még az évtizedek óta külföldön élő előtt. És ami még tovább érzékenyen érint: most – mikor egy több, mint féléves, huzamos betegség ágyhoz köt, a testvérem a Magyar Külkereskedelmi Banknál letétbe lévő pénzt nekem adta. Nekem pedig nem közömbös, hogy – aki havi 1.020 forintos táppénzből él 5-öd magával, több mint 7 hónapja – 6.040 Forinttal kevesebbet kap, ennyi ugyanis a két ítélet közötti különbség.

Kérdésem az volna, van-e jogi lehetőség arra, hogy e különbözetet peres úton meg tudjam kapni.

Elnézést kérek e hosszú és időt rabló levélért, de a teljes tényállás ismerete azt hiszem elengedhetetlenül szükséges volt.

Nyíregyháza, 1967. augusztus 1.

Tisztelettel:

Dr. Balla István
Sóstói út 53. sz.

*

<p>NÉPSZAVA JOGTANÁCSOSA BUDAPEST VII. RÁKÓCZI ÚT 54 / TELEFON: 224-819 Felfogadás: kedden 15-16-ig szombaton 19-10-ig</p> <p>V.-62.441</p> <p>Válaszát kérjük a fenti számra hivatkozával</p>	<p>Dr. Balla István <u>Nyíregyháza</u> Sóstói út 53.</p> <p>Budapest, 1967. augusztus 5.</p>
---	--

Kedves Olvasónk!

Leveléből kitűnően az ítéletek jogerősek és az ügyészi szervek nem élnek törvényességi óvással. Így a kártérítési összeg tovább nem vitatható, s mivel már egyszer ítélt dologról van szó, újabb per nem is indítható. Álláspontunk szerint ügyében nem történt törvénysértés, ha volt is szabálytalanság, mert nem idézték meg diplomáciai úton testvérét. Mivel azonban ügygondnok kirendelésével jogos érdekei megvédéséről gondoskodtak, törvénysértés nincs. Véleményünk szerint nyugodtan lezárhatja az ügyet magában is.

Üdvözlettel:

Dr. SZEGŐ TAMÁS
A Népszava jogtanácsosa

69. A Népszava már korántsem empátikus levele

Népszava

Jogtanácsosa

Budapest VII. Rákóczi út 34

Telefon: 224-819

V.-62.441

Dr. Balla István

Nyíregyháza

Sóstói út 53.

Budapest, 1967. augusztus 5.

Kedves Olvasónk!

Leveléből kitűnően az ítéletek jogerősek és az ügyészi szervek nem élnek törvényességi óvással. Így a kártérítési összeg tovább nem vitatható, s mivel már egyszer ítélt dologról van szó, újabb per nem is indítható. Álláspontunk szerint ügyében nem történt törvénysértés, ha volt is szabálytalanság, mert nem idézték meg diplomáciai úton testvérét. Mivel azonban ügygondnok kirendelésével jogos érdekei megvédéséről gondoskodtak, törvénysértés nincs. Véleményünk szerint nyugodtan lezárhatja az ügyet magában is.

Üdvözlettel:

Dr. Szegő Tamás

A Népszava jogtanácsosa

Epilógus

A majd három évig tartó pereskedés lezárult, elfogyott a fórum, ahová a kisember fordulhatott. A kisajátítás megtörtént, a kerteket kétszintes családi házak, mögöttük toronyházak váltották fel. A városkép átalakult: az erdő oxigént adó árnyékában a villák mögött a város legkeresettebb, legelegánsabb és legértékesebb városnegyede épült ki, miközben a villákban élők olykor ellehetetlenült.

Miért?

Egyszerűen azért, mert anno ezeket a villákat nem olyan telkekre tervezték, amelyek a kisajátítást követően megmaradtak.

Mert például a **Sóstói út 53.** hiába rendelkezik az előírásnak megfelelő négyszögöllel – amit az akkori építészeti fővárosi csúcsintézmény szavá is tesz – a villa nem azonos az evőeszközzel, amit ide-oda rakhatnak. 1912-ben a kor építészeti stílusának megfelelően előkerttel tervezték, széles macskaköves feljáróval, amire szinte rányit a felvezető lépcső, amely a nyitott verandára invitálja az érkezőt. Háttal pedig kör alakú terasszal foglalja keretbe az épületet, amitől a villa elnyeri szépségét és méltóságát. Hiszen a mögötte kezdődő kert biztosítja azt a szabadságot, amitől az épület él és lélegzik.

Még talán ha „*Őz a csodák csodájából*” előlépne, és varázspálcájával elintézné, hogy a villa a megmaradt terület közepére kerülhessen, javítana valamit az összképen, de mindezek hiányában a villa így hátulról megcsonkítva csak egy torzó maradt. Mindez e kötet Galéria fejezetének képeinél tetten érhető.

A villa elleni első merénylet a kifosztása volt. A környék lakói amit tudtak vinni, elvitték. Hiszen lakatlan volt, mert a belügyminiszter átvezényelte lakóját Nagykanizsára. Még a vízellátást biztosító szivattyút is elvitték, amit később, az ötvenes évek elején – lelkiismereti indíttatásból egy éjjel visszahozott az elvivő.

A villa túlélte az oroszok bejövetelét, akik istállónak használták, elvégre a szomszéd Bencs villa elfoglalása után az ál-

latoknak is helyet kellett valahol keresni. Itatónak a fürdőkádnak volt a legalkalmasabb, amelyben távozásuk után véletlenül egy lovat is hagytak. Bár ez még mindig kellemesebb látvány volt, mint az őket megelőző rövid német vizit, akik inkább gyűjtögettek. Szerencsére csak a melléképület látta kárát.

De mégis: a villa és lakója szempontjából a maradandó sérülést a városrendezés hozta.

Hogy ez mennyire igaz, azt tíz évre rá a gyakorlat igazolta. Ugyanis tíz évvel a kisajátítás után, miközben az új lakók az államosított kerten felépült objektumaikban a város legelibb környezetével járó édes életet élvezhették, a telkétől megfosztott villalakónak az élete tyúkszarossá válik. Szó szerint!

A tyúkszaros élet a villa vízhálózatának adottságaival és a Hatalom egymásnak ellentmondó rosszindulatával függ össze.

Mert a Járásbírósági Ítélet kimondja

„...A Sóstói úton vízvezetékét fektettek le, azonban a Városi Tanács VB. Építési és Közlekedési Osztályának hivatalos közlése szerint ezen fővezetékre a telkek ivóvíz ellátásra nem kapcsolhatók be...”: (JB. Ítélet 261-62.)

Dr. Balla István az Ítélet ellen tényekkel érvel:

*„...Kiegészítem még alapkeresetem indokait azzal, hogy a kérdéses 1965. évi 15. sz. tvr. 5. számú táblázata azt kívánja, hogy a kérdéses telek előtt ivóvíz fővezeték haladjon. Nem mondja e rendelet melléklet sehol azt ki, hogy csak olyan fővezeték fogadható el, melyre telek kapcsolható rá, amint ezt a járásbíróság ítéleti indoklásában részletezi. **Téved azonban abban is a járásbíróság, hogy e vezetékre nem lehet telkeket rákapcsolni, hiszen az Erdei kitérőnél lévő Szanatórium, valamint a Kitérő keleti oldalán épült Erdészeti igazgatóság épülete, sőt továbbmenve az ún. Vadászház és a Csalóköz déli oldalán tudomásom szerint ugyancsak az Erdőigazgatóság által épített lakóház tömb is e vezetékre van kapcsolva.** A járásbíróságnál bemutattam a tkvi. hatóság 45/1963. tksz. végzését, mely 1963. február 7-én kelt, s amelynek tanúsága szerint a kérdéses ingatlanok ek-*

kor lettünk tulajdonosai, a fővezetékét pedig 1962 év tavaszán fektették le. Így mireánk a 15/1965. rend. 21. §-nak 4-ik bekezdése nem vonatkozik. Talán egyedül mi vagyunk az érdekeltek közül ebben a helyzetben, a járásbíróóság ítélete azonban e – véleményem szerint döntő – jogi kérdésre nem tér ki.”

A Megyei Bíróság is hajthatatlan, döntése viszont már megmásíthatatlan. A tulajdonjog, amit a villa vonatkozásában Dr. Balla István édesanyja halála után 1962-ben szerez meg, nem változtat a helyzeten. Továbbra sem csatlakoztathatja telkét a villa előtt húzódó vízvezetékre, ezáltal telke közművesítetlen, aminek a kisajátítási összeg meghatározásánál van szerepe. **„A telekhez 150 m-en belül levő tüdőszanatóriumi vízvezeték azért nem minősíti a perbeli telket részlegesen közművesítetté, mert onnan magánszemély szintén nem nyerhet ivóvizet.**

A telek közművesítetlen, mert csak a villany van bevezetve.”

Az, hogy a villa saját vízvezetékrendszerrel rendelkezik, ami a saját kútjáról biztosított, nem szempont a négyyszögölenként adódó kisajátítási összeg mértékénél. És nem szempont, hogy a kisajátításkor hol húzódjon a telekhatár.

Tehát a villalakó akarata ellenére megtörténik a kisajátítás.

Közben a hatóság váltig hangoztatja, hogy a tulajdonost nem éri kár, mert maradt még elegendő területe. Viszont azt, hogy ezen hogyan helyezkedik el a villa, továbbá az a kút, amely már több mint félévszázada áll azon a helyén, ahonnan biztosítja a villa vízhálózatát, lakóinak ivóvíz szükségletét, a villanymotor innen szivattyúzza fel a vizet a padláson elhelyezkedő nagy tartályba, s ahonnan a vezetékrendszeren keresztül jut el a ház konyhájába és fürdőszobájába, s ezáltal a villa lakói nem érzik, hogy nem lenne komfortfokozata a háznak – az nem szempont a hatóságnak.

Az sem érdekli, hogy a kúttól alig egy méterre szabja ki a villa határmezsgyéjét.

Az Élet és a gyakorlat azután átírja a történetet.

Az emeletes társasházak lakói közül az egyik tyúkokat tart, és igyekszik saját lakóterének legtávolabbi helyén kialakítani tyúkólját. Az pedig, hogy mi van a hullámpalával elválasztott birodalmának másik oldalán, legkevésbé sem érdekli.

Levelezések ez ügyben

Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya Szabállysértési Csoport

Lakásom háta megett húzódó Botond utca valószínűleg 4-es számot viselő 1 emeletes, 4 lakásos háza egyik lakójának – a nevét nem tudom – csirkeólja az ástott kutunktól mintegy 1–1,5 méterre van elhelyezve. ***Ez a kút fedezi lakóbázunk víz és ivóvíz szükségletét is.*** Az ól bűzös, rontja udvarunk levegőjét, de fenn áll annak veszélye, hogy kutunkat elfertőzi. Velem lakó fiam június 26-án felkereste az érdekelt lakót és kérte a csirkeólnak a kúttól legalább 9 méterre történő áthelyezését. Bár erre ígéretet kapott, intézkedés mind a mai napig nem történt.

Kérem, szíveskedjenek sürgősen megvizsgálni panaszomat lehetőleg a helyszínen és kötelezni az érdekeltet ezen állapot megszüntetésére. Lakásunkban négyen lakunk, közöttük egy kis 2 éves unokám, a ház minden vízszükségletét a kút biztosítja. A kút vízének elfertőződése igen súlyos helyzetet teremtene, aminek minden anyagi következményét kénytelenek volnánk a vétkes szomszédra hárítani.

Sürgős intézkedésüket kérve, maradtam tisztelettel:

1977. július 5. napján.

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

Nyíregyházi Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya

441. Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
719/1977. szabs. szám.

Távbeszélő szám: 17-40. Pf.: 83.

Dr. Balla István, Nyíregyháza, Sóstói u. 53.

Ismeretlen tettes ellen tett feljelentésére hivatkozva, kérem szíveskedjék az elkövető nevét és lakcímét hatóságommal közölni.

Ezen adatok a szabálysértési eljárás lefolytatásához szükségesek, és Önnek lehetősége van a lakóbizottsági elnök, vagy a tanácsstag segítségével feljelentését kiegészíteni.

Nyíregyháza, 1977. szeptember 5.

PH. *Dr. Ujváry Margit*, szabs.csop.vez.

*

Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya

Nyíregyháza

719/1977.szabs.számú felhívására utalással bejelentem, hogy a szabálysértést elkövető: *Száraz Károly címe:* Botond u. 6.

Nyíregyháza, 1977. október 27.

Tisztelettel:

Dr. Balla István, Sóstói út 53.

*

Nyíregyházi Városi Tanács VB.

Igazgatási Osztálya

441. Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
719/1977. szabs. szám.

Távbeszélő szám: 17-40. Pf.: 83.

Tárgy: *Száraz Károly* szabálysértési ügye

Megszüntető határozat

Száraz Károlyt (szül. helye: év ... hónap ... nap, anyja neve: ... foglalkozású Nyh. Botond u. 6. sz. alatti lakos ellen állattartási rend. szabálysértés miatt indított eljárást az 1968. évi I. tv. 49. § (1) bekezdés b. pontja alapján megszüntetem, és az elkövetőt egyben figyelmeztetésben részesítem.

A határozat ellen az 1968. évi I. tv. 68. § (3) bekezdése alapján a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Szabolcs-Szatmár megyei tanács vb. igazgatási osztályához címzett illetékmentes fellebbezésnek van helye.

A fellebbezést e határozatot kibocsátó hatóságnál kell benyújtani.

I n d o k l á s

Dr. Balla István, Nyíregyháza, Sóstói u. 53. szám alatti lakos szabálysértési feljelentést tett *Szárász Károly* ellen az alábbiak miatt.

Szárász Károly a telekszomszédja, és ásott kútjától 1–1,5 méterre helyezte el csirkeólját, közvetlenül a telekhatár mellett, e helyzetet szóbeli kérés alapján sem volt hajlandó megszüntetni. Az ügyben 1978. január 16-án tárgyalást tartottam, amelyen az elkövető szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, és magát ki sem mentette.

A fentiek alapján a rendelkezésemre álló adatok alapján határoztam, és megállapítottam, hogy az elkövető megsértette a Nyíregyháza Város Tanácsának 1974. évi 8. számú rendeletét – az állatok tartásáról – amely 3. §. /1/ bekezdésében kimondja, hogy:

„...kisállat tartható, amennyiben az elhelyezésüket szolgáló melléképület a 2/1970. /I. 17./ ÉVM. rendeletben előírt védőtávolságra vonatkozó előírása szerint elhelyezhető ... ásott kúttól 15 méter ... telekhatártól 3 méter. A rendelet megszegése a 21. §. szerint szabálysértés és megszegője ezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.”

Az elkövetőt szabálysértése miatt az 1968. évi I. tv. 20. §-a alapján figyelmeztetésben részesítem, és felhívom a figyelmét, hogy amennyiben a jogellenes állapot azonnal nem szünteti meg, hogy ismétlődő bírság kiszabására számíthat.

Intézkedésem során figyelembe vettem, hogy szabálysértési eljárás még nem volt ellene folyamatban és megítélésem szerint a kellő nevelő hatás figyelmeztetéssel is biztosítható.

Erről értesül: *Szárász Károly*, Nyíregyháza, Botond u. 6.

Dr. Balla István, nyh. Sóstói u. 53.

Nyíregyháza, 1978. január 16.

PH. *Dr. Ujváry Margit*, szabs.csop.vez.

Nyíregyháza Városi Tanács VB. Igazgatási Osztálya

Tárgy: Száraz Károly szabálysértési ügye

Hiv.szám: 719/1977

Hivatkozással f. évi január 16-án kelt fenti számú *Megszüntető Határozatára*, melyben a szabálysértő *Száraz Károlyt* figyelmeztetésben részesítette, bejelentem, hogy nevezett a jogellenes állapotot mind a mai napig nem szüntette meg.

Mivel hivatkozott határozatának indoklásában kimondja, hogy amennyiben a jogellenes állapot azonnal nem szünteti meg, ismétlődő bírság kiszabására számíthat „kérem, hogy a jogellenes állapot megszűnése érdekében hathatósabban intézkedni szíveskedjék. Száraz Károly ezen magatartása sérti a Tanács 1974. évi 8. számú rendeletének 3. § 1. bekezdését, sem szóbeli kérésre, sem hatósági írásbeli figyelmeztetésre törvénysértő magatartásán úgy látszik, változtatni nem kíván, így kérem a törvényes rendelet teljes szigorával vele szemben eljárni. A tavasz és nyár várható esetleges zivatarai kutunk elszennyeződésének veszélyét csak fokozzák.

Nyíregyháza, 1978. április 11.

Tisztelettel:

Dr. Balla István, Sóstói út 53.

*

Miközben – eredménytelenül – zajlik a „tyúkól contra Száraz ügy”, az ANTSZ igazolása is tanúsítja, hogy a villa kútvíze elfertőződött, nitrát-tartalma miatt fogyasztásra alkalmatlan.

„...*Vízvizsgálati eredmény: az alábűzöttak miatt – víz nitráttartalma: – 216, cöli 12/100 FCF a víz ívóvízül nem fogadható el, megjavíthatósága nem valószínű. Nagy nitráttartalma csecsemőknél methaemoglobinaemiát okozhat. Felhasználása csecsemők ételének készítéséhez veszélyes és tilos!*” – áll a 3927/1978. június 21-i Szabolcs-Szatmár Megyei Közegészségügyi és Járványügyi Laboratóriumi jelentésben, aminek kivitelezésénél – mármint hogy ebben a vízügyben elkészüljön egy hivatalos dokumentáció is – már nekem is, férjem által némi szerepem van. Ő ugyanis, megunva a hivatallal és a szomszéddal történő huza-vonát, és szem előtt tartva, hogy a villában kisgyerek is van, igénybe véve egészségügyi kapcsolatait, bevizsgáltatta a kút vizét.

Beküldés szám: 3927/1978. Beérkezett: jun.12. Válasz kelt: jun.21.
 Beküldő: dr.Kollár László
 Víz minta származása: Nyíregyháza, Sóstói ut 51.

VÍZVIZSGALATI EREDMÉNY

Fizikai sajátosságok:	Coli szám: <u>12/100 ml FCF</u>
Baktériumszám:	Alkalinitás: <u>3,6</u> ml n HC/liter
Összes szilárd alkatrész: <u>575</u> mg/liter	Összes keménység: <u>24,8</u> német fok
Klorid: <u>1,8</u> mg/liter	Szulfát: <u>kevés</u> mg/liter
Oxigénfogyasztás: <u>70</u> mg/liter O ₂	Vas: <u>0,48</u> mg/liter
Nitrát: <u>216</u> mg/liter	Mangán: <u>0</u>
Nitrit: <u>0</u> mg/liter	
Ammonia: <u>0</u> mg/liter	

Az a lánhozottak miatt ivóvízül nem fogadható el.
 VELEMENYÁ víz megjevithatósága nem valószínű.

A víz nagy nitráttartalma csecsemőknel methemoglobinémiát okozhat.
 Felhasználása csecsemők ételének készítéséhez veszélyes és tilos.

Nyíregyháza, Árk. u. 41.

C. 3337—29. r. sz. — Nyomell. 2244 — 73 3333 FNYV 7

70. A férjem által beküldött vízminta eredménye.
 (Bár, nem régi családtag, még nem tudta pontosan a házszámot.)

*

BEFEJEZÉS: VÍZBEKÖTÉS

És amit tíz évvel korábban nem engedett a hatóság – hogy a villa előtt elhaladó vízvezetékre rácsatlakozzon a ház, mert ezáltal „közművesített lett volna és járt volna a nagyobb kisajátítási összeg” – most egyszerre engedélyezhetővé vált. Ehhez persze az kellett, hogy a tulajdonos ellenére kivitelezett kisajátítás bebizonyítsa a villára nézve lehetetlen voltát.

Tanácsi határozat

Nyíregyháza Városi Tanács VB. Műszaki Osztálya

Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

Távbeszélő: 11-155.143.mell.

Ügyintéző: *Szabó Gy./Szné* *Tárgy:* Közterületek bontásának engedélyezése
31.011-317/1978.sz.

H a t á r o z a t

Dr. Balla István, Nyíregyháza, Sóstói út 53. sz. alatti lakos kérelmére fenti számú ingatlan közműre történő csatlakoztatása céljából zöldsáv és járda bontását a kérelemhez mellékelt helyszínrajzon megjelölt nyomvonal szerint a következő kikötések betartása mellett engedélyezem:

Engedélyes köteles a megbontott területeket forgalomterelő korláttal és a látási viszonyoktól függően szabványos fémjelzéssel ellátni.

A munkálatok végzésével sem a gyalogos sem a gépjárműforgalom nem akadályozható.

Engedélyes köteles a megbontott területeket a bontástól számított 24 órán belül ideiglenesen, az ezt követő 3 napon belül pedig véglegesen helyreállítani.

Jelen engedélyem 1978. december 20-ig érvényes.

Határozatom ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül a Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács VB.Építési, közlekedési és Vízügyi Osztályához címzett, de hivatalomnál benyújtandó, –50 Ft-os illetékbélyeggel ellátott – fellebbezésnek van helye.

I n d o k o l á s

Dr. Balla István kérelemmel fordult az Osztályhoz, hogy a rendelkező részben jelzett helyen és célból zöldsáv és járda bontását engedélyezzem.

Kérelmének helyt adva fentiek szerint határoztam.

Felhívom engedélyes figyelmét, hogy kötelezettségeinek maradéktalanul tegyен eleget, mert ellenkező esetben az 1957. évi IV. tv., valamint az ezt módosító és kiegészítő 1972. évi 30-as tvr. alapján 5.000 Ft-ig terjedő végrehajtási bírságot szabok ki.

A határozatot az 1962. évi 21-es tvr. valamint az 34/1962. IX. 16/Korm. sz.rendelet alapján, az 1957. évi IV. tv 37.§/1/bek-ben biztosított jogkörömben eljárva adtam ki.

Értesül: 1./ *Dr. Balla István*, Nyíregyháza, Sóstói út 53. mell.2 pld.terv

2./ Városi-Járásí Rendőrkapitányság, Nyh., Lenin tér 3.

3./ SZAVICSAV. Nyíregyháza, Stadion u. 5.

4./ Irattár

Nyíregyháza, 1978. szeptember 15.

Kovács István, osztályvezető

Sz.Sz.Megyei Viz és Csatornami V.
Nyíregyháza I.sz.Üzemzetőségétől.

Dr. Balla István

Tárgy: kiviteli tervek megküldése

Ügyszám: 1-235/71

Melléklet: 1 db.

H. Sástói u 53

Mellékelten megküldjük T.Cím részére a közműcsatlakozási igényéhez szükséges és a vállalatunknál megrendelt tervrajz példányos fénymásolatát.
A jelenleg érvényben lévő rendeletek és utasítások értelmében az alábbi engedély/ek/ beszerzése szükséges.

Vízvezeték U.B. Hálózati Döntélytel

Köztértelepítés

A benyújtandó kérvényéhez csatolnia kell 3 pld. fénymásolatot, valamint a jelzett hatóság által előírt értékű okmánybélyeget. Az engedély/ek/ kiadásának időpontjáig a tervező által kijelölt helyen a mellékelte szabványszerinti vízmérőaknát, valamint a belső csatlakozó hálózatot szíveskedjen kiépíteni. A csatlakozási lehetőség hiányában az engedély/ek/ meglététől függetlenül a hálózattal való összekötést nem áll módunkban elvégezni.

Egyidejűleg a csatolt befizetési csekklapon feltüntetett befizetési előleget postai úton a „Vízmi számlájára utaltassa át.

A fentiek megvalósítása után 3 pld.fénymásolatot és az előírt engedély/ek/ mellékelésével jelen levélünkhöz csatolt befizetési megrendelőt szíveskedjen vállalatunknak visszajuttatni, hogy közműcsatlakozását a beérkezés sorrendjében megvalósíthassuk. Kérjük a fentiek szíves tudomásulvételét.

Nyíregyháza, 197 8 27 hó 04 nap

S Z A V I C S A V.
Nyíregyházi Üzemzetőségé.

Szabolcs-Szatmár Megyei
Víz és Csatornamű Vállalat
Nyíregyháza, I. sz. Üzemvezetősége

155-238/78

Dr. Balla István Tárgy: vízbeiktési számla
Nyháza, Sóstói u. 53.

Mellékelten megküldjük a T. Címnek az ivóvíz-
beiktésről készült számát 1 példányban.

Kérjük, hogy a mellékelt csakken a "Fizetendő
összesen" megjelölt részét feltüntetett kesz-
széget 8 napon belül barizetni sziveskedjen.

Nyíregyháza, 19 78. november 23. n.

melléklet:
1 plé. számla
1 db. befizetési csekk

Szabolcs-Szatmár megye
Víz- és Csatornamű Vállala
Nyíregyházi Üzemvezetőség
Üzemvezetőség vezetője

Nem

72. Csak be lehet kötni a vizet

Iktatószám: 1000 Nyiregyháza 1978. nov. hó 23. n.

Számla

Név: Dr. Balla István Lakcím: Nyiregyháza, Sóstói u. 53.

1. Útlatási átfúrás készletével	fm á:		
2. Alspárok kiemelése	7,68 m ² á:	21,30	163,58
3. Visszatöltés 50 cm víg-ig	2,30 m ² á:	11,40	26,22
4. Visszatöltés 50 cm-en túl	5,38 m ² á:	12,20	65,63
5. Tömörítés 50 cm víg-ig	2,30 m ² á:	11,44	26,31
6. Tömörítés 50 cm-en túl	5,38 m ² á:	25,25	135,84
7. Megfűrésap, fűcsap Øv. 3/4" Ø	1 db á:	64,80	64,80
8. Vízmérő mellékzereivényel komplett SR 3/4" Ø	1 db á:	237,-	237,-
9. Varratnélküli horganyzottacso munkadarabok 3/4" Ø	8 fm á:	44,37	354,96
10. Nyomócső megf. csőbéklyóval 300/3/4" Ø	1 db á:	119,-	119,-
11. Vízmérőóra felsz. 13 Ø	1 db á:	831,-	831,-
12. Horganyzott csőidom 3/4" Ø k. hollandier	1 db á:	21,84	21,84
13. Aknafal, pincefal áttérés és helyreállítás	db á:		
14. Vízbekötésnél szalacsák zárása és nyitása nyomáspróba, fertőtlenítés 1 óra szerelőpár	á:	84,-	84,-

Számla összesen:	2.130,18	
munkaadó 1% VÁLLALATI ADÓVAL	21,30	
Bruttó összeg	2.332,54	
Felvennivaló költs. 0,8%	18,66	
Összesen 4,0%	2.351,20	
Le: befizetett előleg	1.000,-	
Földmunka A. adott anyag és végeztet munkák tervezés:	250,-	
FIZETENDŐ ÖSSZESEN:	1.183,-	

Kérjük, hogy a számla összegét 8 napon belül befizetni sziveskedjen.

Nyiregyháza, 1978. nov. 23. n.

Vilmos Csontosné Varga
számlázó
Köszönjük a munkáját!

73. Csak be lehet kötni a vizet

Galeria

A Sóstói út 53.

1912-ben a kor építészeti stílusának megfelelően előkerttel tervezték, széles macskaköves feljáróval, amire szinte rányit a felvezető lépcső.

*„...Ekkora telek semmiképp sem nevezhető „udvarnak”, s az ilyen telkekből álló tömb nem „összeépült”, hanem az adott lehetőségekhez képest maximálisan lazított beépítés...”
(lásd: ÉM. Városépítő Hatóság Bp. 298. old.)*

Hátsó anziksz

Hátsó anziksz

*„...a villa így hátulról megcsonkítva csak egy torzó maradt...”
(lásd: Epilógus, 321. old.)*

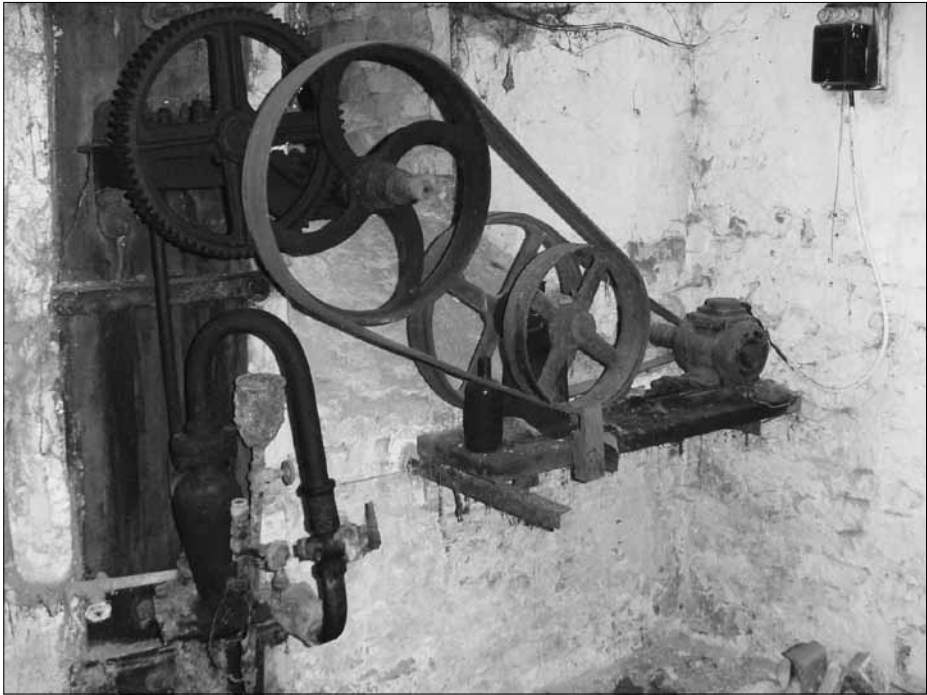
*„...A kör alakú terasz, ami mögött kezdődött a kert...
amitől a villa élt és lélegzett...
amit alig 3 m-re lezár a szomszéd melléképülete...”
(lásd: Eptlógus, 321. old.)*

Körfogva

*„...a villasor szépen takarja a KISZ-lakótelepet, s esztétikailag sem rontja az utca képét.
Milyen szomorú az, hogy egy új lakótelepet takarni kell, hogy esztétikailag ne rontsa az utca képét.”
(lásd: 297. old.)*

*„...a villa vízellátást biztosító szivattyú...
amit elloptak, majd évek múlva visszaboztak...”
(lásd: Epilógus, 321. old.)*

*...az a bizonyos egykori kút, amely biztosította a villa vízbázisát,
s a távolság a kisajátítás után...*

Az Édesanyám ültette diófa (a szürke bullámpalát a szomszéd rakta a tyúkoltjára).

„Ennek a villának nem így kellene kinéznie és ne mondd azt, hogy ez is a szocialista rendszer bűne” – szólt hozzám a Megyei Levéltár Olvasótermében a már nyugdíjba vonult, de igencsak aktív, évtizedekig múzeumigazgatóként regnáló Dr. N. P.

Azóta is sokat gondolkodom ezen a megjegyzésén és tulajdonképpen igazat adok neki.

Igen, nem így kellene kinéznie.

Hanem úgy, ahogyan anno megtervezte az általam soha nem ismert Nagypám: tág térben, zöldellő fákkal karöltve, azaz villaként.

Ez így, hátulról tövig lekasabolva maximum: fából vaskarika. Pontosabban vaskarikából átalakított fadarab...

Egyébként szerintem a szocializmus bűne nemcsak a világi értékek tönkretételében rejlik.

Hanem sokkal nagyobb BŰN az, amit a LELKEKBEN végzett!...

IV. fejezet

Kívánt a múlt

Kertész ügy

Amikor kísért a múlt... Igaztalanul

Rendőrkapitányságnak

1984. augusztus 1.

Nyíregyháza

Emlékezetem szerint kb. 20 évvel ezelőtt kerestem valakit a Benczúr téren a volt csendőrlaktanyában lévő, talán Zöldért nevet viselő vállalatnál. Az épület kapualjában véletlenül találkoztam egy ott dolgozó volt iskolatársammal, kivel igen régen találkoztván kölcsönösen megörültünk egymásnak. Neve *K. Mihály* volt, tudomásom szerint a Kárpátalja utcában lakik. Beszélgetésünk közben egy férfi ment el mellettünk, aki visszafordulva, azt mondta iskolatársamnak, hogy „*minek állasz szóba egy ilyen emberrel*”. Iskolatársam azt felelte, hogy „*eridj innen a fenébe, ki hívott ide!*”. A férfi elment. Kérdésemre, hogy ki ez – akkor láttam ezt az embert életemben először – azt felelte: „*ne törődj vele, utálja ezt mindenki és mindenki-vel nézeteltérése van*”. Nem sokkal ezután trombózisban megbetegedtem, közel 1 évig feküdtem, majd 75%-os rokkantnak nyilvánítva, rokkant nyugdíjas lettem. Azóta is mozgásomban bizonyos fokig korlátozva vagyok, így nem sokat szoktam a városban járni.

1976. július 31-én az Új utca – Búza tér sarkán szembe jővén ez az ember, neve *Kertész Sándor*, nekem támadt, hogy egy ilyen többszörös gyermekgyilkos, aki nem adott tej-jegyet a zsidó gyerekeknek, hogy mer még az utcán mutatkozni. Nem kívánván utcai botrányba keveredni, szó nélkül tovább mentem, majd 1976. augusztus 9-én 11 óra 30 perckor – a történetekről feljegyzést vezetek – megjelentem a Rendőrség akkor a Szabadság tér 2. számú helyiségének I. em. 2 számú panaszírodájában (valamikor Wirtschaftfer hász volt) és panaszt tettem. Az ott tevékenykedő polgári ruhás tisztviselő – beosztását nem ismerem és nevét sem – panaszomról jegyzetelt – azt nem íratta alá – majd azzal bocsátott el, hogy a rendőrség *Kertész Sándort* figyelmeztetni fogja. Hogy történt-e valami, azt nem tudom.

1977. október 29-én 11 óra körül a Vöröshadsereg utca elején menvén az ottani patika és háztartási bolt között szemben jött *Kertész Sándor* egy botra támaszkodó hölgy társaságában, és ismét a gyermekgyilkosság vádjával illetett. Még azon napon, tehát 1977. október 29-én panaszt tettem a Kapitányság most már az új épületben lévő 248. számú szobájában. Ott azt közölte velem egy hivatalos személy, hogy jöjjen vissza október 31-én délután. A kívánt napon délután 4 órakor megjelentem, az ott akkor szolgálatot teljesítő polgári ruhás tisztviselő panaszomról jegyzőkönyvet készített – velem nem íratta alá – és azt mondta, hogy beidézi *Kertész Sándort* és kellő figyelmeztetésbe részesíti. Kb. 3-4 hét múlva érdeklődjem nála.

1977. december 7-én a jegyzőkönyvet készítő rendőrségi alkalmazottat újból felkerestem. Azt a választ kaptam, hogy betegsége és szabadsága miatt még

nem intézkedett, de majd írásban kapok választ. Választ mind a napi napig nem kaptam.

Mint említettem, ritkán járok be a városba, de hébe-hóba azért be kell mennem, így jártam benn 1984. július 27-én is, amikor kb. este nyolc óra körül a Görög Katolikus templommal szemben lévő buszmegállónál buszra várakoztam. Mivel e rokkant lábammal sokáig nem bírok állni, így fel és alá járkálva vártam a buszra. Amikor a Bessenyei tér felé menve, a többi várakozótól bizonyos távolságra jutottam, a hátam mögül *Kertész Sándor* váratlanul mellém lépve azzal a kedves közvetlenséggel köszöntött, hogy „*maga még mindig él, az ilyen embernek meg kellett volna már régen dögölni!*” Majd ocsmány szavakat mormolva tovább ment és befordult az Egyház utcának a Kelet Áruház felé haladó szakaszára.

A mai napon, tebát augusztus 1-jén lévén ügyészségi panasznap, felkerestem a városi ügyészség soros ügyészét, akinek fentebb ismertetett panaszomat elmondottam és tanácsát kértem, hogy mi tévő legyek. Hangsúlyozván azt is, hogy néha magam is rokkantságom miatt bottal szoktam közlekedni, és attól félek, hogy egy ilyen esetleges inzultus esetén elveszítvén józan mérlegelési képességemet, az engem teljesen indokolatlanul inzultálót úgy találok megütni, hogy ez az ütés még akár végzetes is lehet mindkettőnkre nézve. A soros ügyészről – ha jól emlékezem nevére *Dr. Marjay* – azt a felvilágosítás kaptam, hogy fordulhatnék polgári bírósághoz is, de mivel valószínűleg szándékosan *Kertész Sándor* mindig kilesi az olyan alkalmakat, amikor inzultálásának tanúja nincs, *Kertész Sándor* az egész eljárását egyszerűen letagadja, és még engem vádol meg ott hatóság előtti rágalmazásért. Ezért azt az utat ajánlja, hogy most már ajánlott levélben tegyek panaszt a kapitányságnál. Így és ezért írtam meg ezen panasz leveletem.

1944. augusztusáig, mint *Nyíregyháza város közszolgálati alkalmazottja, a közellátási előadói munkakörrel voltam megbízva*. Nem közellátási hivatalvezető voltam, hanem mint előadó, összekötő a közellátási hivatal vezetője és a polgármester között. Az abban az időben bevezetett és a fogyasztás korlátozását szolgáló jegyek – kenyér, liszt, zsír és cipő – kiadása a Közellátási Hivatal feladata volt, tehát azt sem én adtam, de tej jegy Magyarországon nem volt, így ilyet a Hivatal sem adhatott, vagy tagadhatott meg. *Ha Kertész Sándornak velem szemben hangoztatott vádjai a „Gettóra” vonatkoznak, a Gettó karhatalmi intézmény volt (csendőrség, rendőrség) és nem városi közellátási feladat*. Hogy a Gettóba zártak élelmezése hogyan történt, azt nem tudom, de feljegyzéseim között keresve találtam egy feljegyzést, hogy amikor a zsidóság elszállítása megtörtént, a karhatalmi szervek 30.000 pengő értékű élelmiszert adtak át a Közellátási Hivatalnak. Ez az összeg, figyelemmel a pengő akkori vásárlási erejére, igen hatalmas összeg volt. 1945 májusában népellenesség címén bünvádi eljárás indult ellenem, aminek befejező jogi

aktusa képen a Népbíróságok Országos Tanácsa 2 évi börtönbüntetésre ítélte, amit másfél hónappal túl töltöttem. Birtokomban van a **Népiügyszéség 1945. november hó 3. napján kelt 1759/1945 nű számú vádemelési indítványa, de még akkor és ott sem merült fel ellenem semmiféle a zsidósággal kapcsolatos vád.** Elképzelhető, hogy ha ilyen „zsidó-gyermekgyilkos” lettem volna, már pedig 1945. december havában megtartott tárgyalásomig több mint 6 hónapig vizsgálati fogságban ültem, ez vádként nem utolsó sorban figyelemmel az akkori idők hangulatára, napfényre került volna.

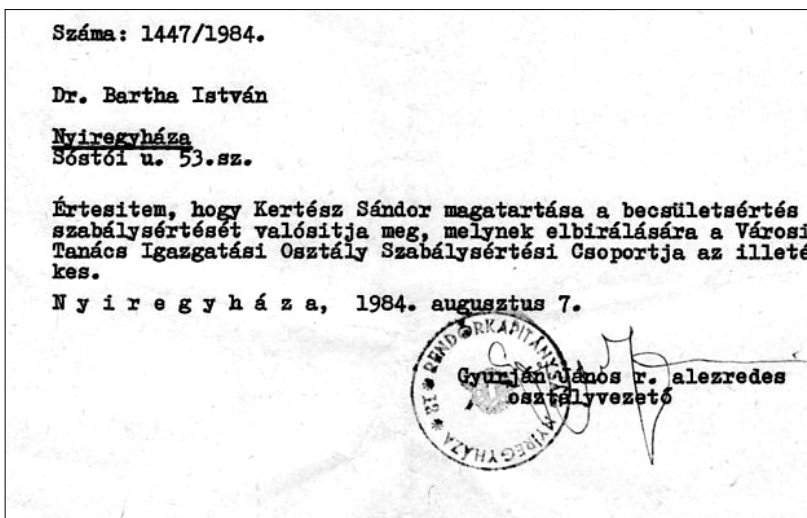
De azt hiszem, az semmiképpen nem képezheti vita tárgyát, hogy ha valakinek valaki ellen ilyen súlyos panasza van, annak elintézési formája nem az alamuszi utcai szolngatás, hanem a törvényes fórumok előtti igazság, vagy jogkeresés.

Tisztelt Kapitányság! Lehet, hogy valakinek, vagy valakiknek nem vagyok szimpatikus, de ez mindenkinek az egyéni véleménye, amit lehetőleg tartson meg magának. Nekem semmi más kéréssem nincs, mint figyelmeztesse a rendőrség az ő tekintélyével Kertész Sándor Kun B. úti lakost, hogy az ilyen fajta utcai inzultusoktól tartózkodjon. Merem remélni, hogy kéréssem elég szerény ahhoz, hogy teljesítsék.

Tisztelettel:

*Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.*

*

74. A rendőrség válasza

*

**Városi Tanács Igazgatási Osztály
Szabálysértési Csoport**

Nyíregyháza

1984. szeptember 3.

Talán 20 évvel ezelőtt valakit kerestem a Benczúr téren a volt Csendőrlaktányában lévő, talán Zöldért nevet viselő Vállalatnál. Az épület kapualjában véletlenül talákoztam egy ott dolgozó volt iskolatársammal, kivel igen régen találkozván kölcsönösen megörültünk egymásnak. Beszélgetésünk közben egy férfi ment el mellettünk, aki visszafordulva azt mondta volt iskolatársamnak, hogy minek állasz szóba egy ilyen emberrel. Iskolatársam azt felelte, hogy eridj innen, ki hívott ide. A férfi elment. Kérdésemre, hogy ki ez – akkor láttam ezt az embert életemben először, azt felelte, ne törődj vele, utálja ezt mindenki, és mindenkivel nézeteltérése van.

1976. július 31-én az Új utca és Búza tér sarkán szembe jövén ez az ember, neve K. Sándor és a Kun Béla úton lakik, nekem támadt, hogy egy ilyen többszörös gyermekgyilkos, aki nem adott tej-jegyet a zsidó gyermekeknek, hogy mer még az utcán mutatkozni. Nem kívánván utcai botrányba keveredni, szó nélkül tovább mentem, majd 1976. augusztus 9-én 11 óra 30 perckor – a történetekről

feljegyzést vezetek – elmentem a Rendőrség akkor a Szabadság tér 2. szám alatti épület I. em. 2. számú panaszirodájába és panaszt tettem. Az ott tevékenykedő polgári ruhás tisztviselő panaszomról jegyzetet készített, majd azzal bocsátott el, hogy a rendőrség K. Sándort figyelmeztetni fogja. Hogy ez megtörtént-e, nem tudom.

1977. október 29-én 11 óra körül a Vöröshadsereg utca elején menvén az ot-tani Patika és Háztartási bolt között szemben jött Kertész Sándor, aki ismét gyermekgyilkossággal vádolt. Még azon napon panaszt tettem a Kapitanyság most már az új épületben lévő 248 számú szobájában. Ott közölték, hogy jöjjenek vissza október 31-én délután. A jelzett napon délután 4 órakor megjelentem. Az ott szolgáló teljesítő polgári ruhás tisztviselő panaszomról jegyzőkönyvet készített és azt mondta, hogy beidézi Kertész Sándort és kellő figyelmeztetésbe részesíti. Kb. 3-4 hét múlva érdeklődjem.

1977. december 7-én újból felkerestem. Azt a választ kaptam, hogy betegsége és szabadsága miatt még nem intézkedett, de majd írásban kapok választ. E választ nem kaptam meg.

1984. július 27-én este 8 óra körül a Görög Katolikus templommal szemben lévő buszmegállónál buszra várakoztam. Mivel 75 %-os rokkant vagyok, sokáig nem tudok egy helyben állni, így fel és alá járván, amikor a Bessenyei tér felé menve, a többi várakozótól távolabb kerültem, a hátam mögül mellém lépve Kertész Sándor azt mondta, hogy Maga nem döglött meg, majd ocsmány szavakat mormolva tovább ment.

Mivel a fentebbiek tanúsága szerint a Rendőrségtől mind ez ideig eredményes intézkedést nem sikerült kapnom, augusztus 1-jén, lévén ügyészségi panasznap, a Városi Ügyészség soros ügyészt kerestem fel és panaszomat ott mondtam el. A soros ügyésztől azt a felvilágosítást kaptam, hogy fordulhatnék polgári bírósághoz is, de mivel Kertész Sándor valószínűleg szándékosan mindig kilesi az olyan alkalmakat, amikor inzultálásának számomra nincs megfelelő tanúja, nevezett esetleg mindent letagad és még engem vádol meg rágalmozásért. Ezért azt ajánlotta, hogy ajánlott levélben tegyek a Rendőrségnél panaszt. Panaszomat megtettem.

A Rendőrkapitanyság Közbiztonsági és Közlekedési Osztálya 1447/1984 szám alatt arról értesített, hogy Kertész Sándor magatartása a becsületsértés szabálysértését valósítja meg, melynek elbírálására T. Cím illetékes.

Panaszommal ezért fordulok Önökhöz. K. Sándor vádaskodásával kapcsolatban talán elég annyit megemlítenem, hogy Magyarországon a II. Világháború alatt volt cipő, cukor, liszt és talán kenyérjegy. De tejjegy nem volt, a tej szabad kereskedelemben bárkik által korlátlanul volt beszerezhető. Annak idején, mint köztisztviselő Nyíregyháza város közellátási előadói tisztségét töltöttem be. Hiva-

tali beosztásomnál fogva összekötő voltam a város Polgármestere és a Közellátási Hivatal között. A rendszeresített jegyeket azonban akkor sem én adtam, hanem a Hivatal, de a Hivatal sem adhatott olyan jegyet, ami nem volt.

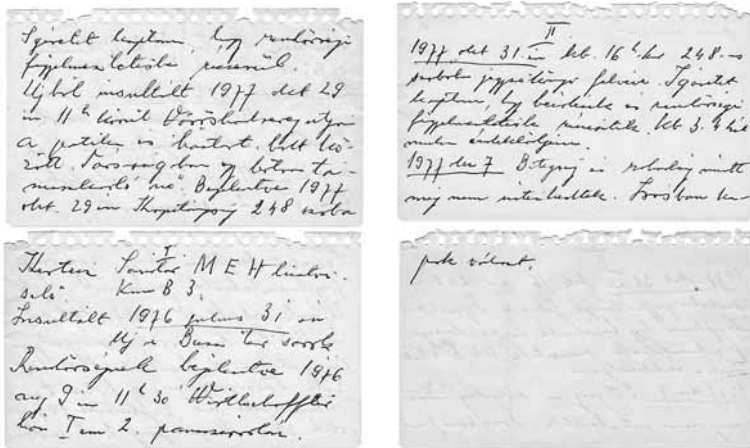
Hogy otromba vádaskodását **K. Sándor** mire alapítja, azt nem tudom. 1945 májusától hosszú hónapokig vizsgálati fogságban voltam, de még akkor sem merült fel velem szemben ez, vagy ilyenhez hasonló vád. Bizonyos politikainak nyilvánított beszédek miatt elítéltek, de még akkor, azokban a zsidó-kérdésben kiélezett napokban sem merült fel ellenem semmiféle a zsidósággal kapcsolatos vád. Hogy *K. Sándor*, aki hallomásom szerint nem nyíregyházi – abban az időben nem itt lakott – mit hallott, vagy mit talált ki, azt nem tudom, de bármi megalapozott, vagy megalapozatlan vádaskodásának semmi esetre nem lehet az a módja, amit választott.

Megbüntetését senkinek nem kívánom, így *Kertész Sándorét* sem, csak szeretném azt elérni, hogy egyszer már egy Hatóság részesítse figyelemzésbe.

Tisztelettel:

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

*

Dr. Balla István aktára felvezetett írása

75. A széljegyzet

„Ígéretet kaptam, hogy rendőrségi figyelmeztetésben részesül. Újból molesztált 1977. okt. 29-én 11 h. körül Vöröshadsereg útján a patika és a háztartási bolt között. Társaságában egy botra támaszkodó nő. Bejelentve 1977.október 29-én Kapitányság 218-as szoba.

Kertész Sándor MEH tisztviselő Kun B.3”

„Újból insultált 1976. július 31-én Nyháza Benczúr téri sarok Rendőrségnek bejelentve: 1976. augusztus 9, 11.óra 30. Wirtschafter f.ház 2. parancsnoknál.

1977. október 31-én kb. 16. óra-kor 248-as szoba jegyzőkönyv felvéve. Ígéretet kaptam, hogy behívják és rendőrségi figyelmeztetésben részesítik. Kb. 3 hét múlva érdeklődjem.

1977. dec. 7. Betegség és szabadság miatt még nem intézkedtek. Írásban kapok választ.”

„Értesítenek: A tárgyalás megtartva. Kertész Sándor kijelentette, hogy rosszul informáltak. A jövőben tartózkodni fog minden megjegyzéstől. Bírósághoz való áttételt nem kértem.”

V. „kakukktojás” fejezet

Harcban a józan észrel

Biztosítási ügy

Állami Biztosító contra sértett: Sóstói út 53.

Ez a fejezet azért kakukktojás, mert nincs okozati összefüggésben Édesapám politikai magatartásával. Bár a könyv címével – Sóstói út 53. – igen, hiszen a villa a tárgya a Biztosítási ügynek, mégis hosszas töprengés után nem azért döntöttem e könyvben történő közlése mellett.

Hanem azért, mert egyértelműen kifejezi a könnyű főhősének a személyiségét. És végül is a *Sóstói út 53.* egy keret, amely magába foglalja a benne élő személy saját, azaz személyes történelmét.

Dr. Balla István e fejezetben közölt dokumentumok idején elmúlt 75 éves. Szellemi frissessége, hitének töretlensége, érveinek bizonyítása semmit sem változik korának előrehaladtával, ugyanúgy járja „kanosszáit”- miközben nagyon is tisztában van annak eleve halálraítélt voltával. Hiszen saját maga kárán érzi a jogállamiság hiányát, de azért következetesen igyekszik hű maradni legfőképp önmagához. Utolsó lépésként igénybe venni a nyilvánosságot – sajtót vagy televíziót – az egyfajta „*mert nem tudok mást*” kényszermagatartásaként.

(Így, e dokumentumkönyv vége felé, húsz év távlatából felmerül a szerkesztőben a kérdés, vajon mondjuk akár a biztosítók vonatkozásában történt-e változás?)

Az ügy:

mikor a nevesített Győri Lajos „ismeretlen” betör, a hetvenöt éves sértett/a tulajdonos elfogja, a rendőrség mégis tehetetlen.

No és a biztosító nem fizet.

Előzmény:

1986. június 18-án Dr. Balla István villájának hátsó terasza felől – első ajtók bezárva – arra lép be szobájába, hogy egy férfi nagy táskákba összegyűjtve a lakásban található főleg ezüst értékeket, épp a szekrény tetején lévő relikviaként ott őrzött vívókardokat akarja leemelni. A 75 éves Balla István határozott hangon felszólítja a pakolászó férfit, hogy azonnal hagyja abba ez irányú cselekedetét és igazolja magát. A férfi – feltételezhetően a határozott felszólítás miatt – igazolja magát és átadja személyes okmányait, majd futva, – maga mögött hagyva a táskában összegyűjtött értékeket – távozik. Dr. Balla István túljutva az őt ért incidens lelki tényezőin észreveszi, hogy néhány kisebb tárgy hiányzik házából – óra, pénztárca – és megteszi a szükséges intézkedések.

Feljelentést tesz a rendőrségen, és bejelenti kárigényét a biztosítónál.

kapitányság

osztály rendőrőrs

Irányítószám: _____
Szám: 1994 /1986.80.

Idézés
arbitrio - tanú, szakértő részére

Dr. Balla István Nyíregyháza, város /község/
ker. Sóter utca/tér/ 53 szám em./fsz./
sz.lakost a Be. 112. §/1/,/2/ bek.alapján felhívom, hogy bün-
ügyben történő kihallgatása céljából 1986. év október hó 29 n.
08.30 órakor a Nyíregyháza, város/község/ ker. Sóter utca/
53 szám II. em./fsz./ 245 ajtó alatti hivatalos helyiségé-
ben jelenjen meg.

Nyíregyháza, 1986. október hó 29 n.

P.H.

Tudnivalók a tulajdonlón!
* A nem kívánt részt törölni kell.
Postai kézbesítés csak zárt borítékban történhet.
905 1201 000.sz.-Idézés tanu,szakértő részére -BN-Dózsa SE.

Kapitányság
rendőrőrs
osztály
19____ szám alatt hoztam intézett idézé-
sét átvettem.
_____/19____. hó ____ n.
megidéztet

76. Feljelentés

**NYÍREGYHÁZI RENDŐR-
BÜROGYI -**

kapitányság
osztály

Szám: 1994 /1986.-82.

1986. október 12. 16:58

Határozat
a nyomozás felfüggesztéséről

A Btk. 316. § 1-3 bek.-be ütköző 1 lépés
bűntettének* vétségének* alapos gyanúja miatt (név, személyi szám): GYÓRI Lajos
/3630/ (szül. hely, idő): Szakaly, 1952. július 13.
(anya neve): Rab Ián Szakaly, Zrínyi u. 83. sz.

szám alatti lakos gyanúsítottal szemben a nyomozást a Be. 137. §
(1) bek. a), b)/b)/d) pontjai; (2) bek. a), b) pontjai; (3) bek. alapján
felfüggesztem.

A határozatot kapja:
Ügyészi jóváhagyás után:
Dr. BALLA ISTVÁN Nyíregyháza, Sóterói u. 53. sz.
alatti lakos, sórtetti

A határozat ellen a Be. 148. § (1) bek. alapján panasznak van helye, melyet a (4) bek.-re figye-
lemmel, a közléstől számított nyolc napon belül a Sz.-Sz. m.-i Fő-
ügyészhez címezve, a fenti rendőri szervnél lehet előterjeszteni.

77. A rendőrség határozata

INDOKOLÁS:

1986. június 18-án, Dr. Balla István Nyíregyházi lakos feljelentést tett a rendőrkapitányságon ismeretlen tettes ellen, aki a Nyíregyháza, Sóstói út. 53. sz. alatti lakásában a nyitott ajtón át behatolt, majd különböző értékeket készített elő eltulajdonításhoz, azonban a sértett ebben megakadályozta. Ennek ellenére 1 db. karórát és a sértett pénztárcáját, benne 1.160,- Ft. készpénzzel eltulajdonította.

A nyomozás során megállapítást nyert, hogy a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható: Györi Lajos, szakolyi lakos.

Nevezett felkutatására tett eddigi intézkedéseink nem vezettek eredményre, ellene elfogató parancsot bocsátottam ki. Tekintettel arra, hogy a gyanúsított ismeretlen helyen tartózkodik, és az említett eddigi intézkedések nem vezettek eredményre, ezért elfogásáig a rendelkezés részen foglaltak szerint határoztam.

Nyíregyháza 1986. év augusztus 15. nap.

/1 KAPITÁNYI PARANCS R. SZÁM: 1/
BÜ. SZÁM: V. 222

Ugyezség

Szám: 20652/1986

..... 1986. év hó 21. nap.

Győr

Ha a Bc. 152. § alapján a cselekményre a törvény egy évnél súlyosabb büntetést nem rendelt, Ugyaszi jóváhagyás nem szükséges.

* A nem kívánt részt törölni kell.

78. Indoklás. Rendőrségi válasz

...részlet az 1986. augusztus 15-i, 1994/1986-bü számú Nyíregyházi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának nyomozás felfüggesztéséről szóló HATÁROZATÁNAK Indokolásából:

1986. június 18-án Dr. Balla István, Nyíregyháza, Sóstói út. 53. sz. alatti lakos feljelentést tett a rendőrkapitányságon ismeretlen tettes ellen, aki a Nyíregyháza, Sóstói út. 53. sz. alatti lakásában a nyitott ajtón át behatolt, majd különböző értékeket készített elő eltulajdonításhoz, azonban a sértett ebben megakadályozta. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható Györi Lajos, szakolyi lakos.

Nevezett felkutatására tett eddigi intézkedéseink nem vezettek eredményre, ellene elfogató parancsot bocsátottam ki. Tekintettel arra, hogy a gyanúsított ismeretlen helyen tartózkodik, és az említett eddigi intézkedések nem vezettek eredményre, ezért elfogásáig a rendelkezés részen foglaltak szerint határoztam.

*

Biztosítási szakasz

<p>ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ NYÍREGYHÁZI VÁROSI FIÓKJA 4481 NYÍREGYHÁZA, LENIN TER 3-4 Telefon: 11-517, 10-995 MNB 440-09706</p>	<p>Nyiregyháza, 1986. 6. szeptember 02. Közlöny/Sz. N. Ugyiratszám: 3477/86 Tárgy: Kopáskár.</p>
---	--

Dr. Bella István

Nyiregyháza
Sóatói u.53

Tisztelt Ügyfelünk!

Fiókunkhoz érkezett bejelentése, melyben közli, hogy lakásában besurranásos lopás történt, melynek során különböző ingóság eltűnt.

Fiókunk nyilvántartása szerint Ön 1983.02.26-a óta rendelkezik érvényben lévő épület és lakásbiztosítással. Ezen biztosítási szerződés szerint megérti a biztosító a vagyontárgyak eltulajdonításával okozott kárt, "ha a tettes az épület lendít helyiségébe erőszakos módon jogtalanul behatolt/betört/ a helyiség nyílásáró szerkezeteit vagy sárnit, feltörte, hamis vagy lopott kulccsal nyitotta fel."

Mivel a rendőrség megállapítása szerint az Ön ingóságát a nyitott lakásból vitte el a tettes így sajnálatosul közöljük, hogy bejelentett kárával követényfeltételünk értelmében érdemben foglalkosni nem áll módunkban.

Kérjük a fent leírtak szives megértését és tudomásulvételét.

Ajánlott:

Tisztelettel:
ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ NYÍREGYHÁZI FIÓKJA
Varga János

EL - 1101 - NY. NY.

80. Biztosítási szakasz

A biztosító biztosítja magát

**Az Állami Biztosító Nyiregyházi Fiókjának
1986. szeptember 2-án írt
3477/86 lopáskár tárgyában felvett értesítése**

Fiókunkhoz érkezett bejelentése, melyben közli, hogy lakásában besurranásos lopás történt, melynek során különböző ingósága eltűnt.

Fiókunk nyilvántartása szerint ön 1983. 02. 26-a óta rendelkezik érvényben lévő Épület- és Lakásbiztosítással. Ezen biztosítási szerződés szerint megtéríti a biztosító a vagyontárgyak eltulajdonításával okozott kárt, *„ha a tettes az épület lezárt helyiségébe erőszakos módon joggalanul behatolt (betört), a helyiség nyílászáró szerkezeteit vagy zárait feltörte, hamis vagy lopott kulccsal nyitotta fel.”*

Mivel a rendőrség megállapítása szerint az Ön ingóságát a nyitott lakásból vitte el a tettes, így sajnálattal közöljük, hogy bejelentett kárával kötvényfeltételeink értelmében foglalkozni nem áll módunkban.

Kérjük a fent leírtak szíves megértését és tudomásulvételét.

*

**Kérés a rendőrség felé, avagy a lakás: HÁZ, és a többszö-
rösen bezárt kerítés átugrása nem legális közlekedés.**

Avagy: mikor a szavaknak anyagi tétje van:

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának

1986. szeptember 11-én

a sértett – Dr. Balla István – által írt levele

„Ellenem, mint sértett ellen elkövetett lopás ügyében f. évi augusztus hó 15. napján kelt 1994/1986 – bü. számú határozatának Indoklási részében a tett, tehát a lopás vétsége úgy lett meghatározva, hogy feljelentésemben szereplő „ismeretlen” tettes lakásomba *„nyitott ajtón át hatolt be”*. Lakásomat 1983. február 25. napján az Állami Biztosítónál biztosítottam. A Biztosító azonban kártérítési kötelezettségét megtagadta hivatkozva arra, hogy a behatolás nyitott ajtón keresztül, tehát *mintegy felelőtlen magatartásom eredménye volt*, így a Kötvény 14-ik bekezdése értelmében az Intézetet kártérítési kötelezettség nem terheli.

Az általam *1986. június 18-án telefonon kibívtott rendőrrjárőr*, majd a néhány nap múlva itt helyszínen nyomozást folytató Simon rendőrhadnagy Úr megállapította, majd a Rendőrségen felvett jegyzőkönyvbe világosan és pontosan részletezte, hogy lakásom, ami villalakás, kerítéssel van körülvéve, *az egyetlen és az utcára nyíló kapu állandóan kulcsra zárt*, még akkor udvaromban házörző pulikutyám volt, magam, pedig a fáskamrában tartózkodtam. Hogy az általam a lakásban megfogott és a tőle elvett Személyazonossági Igazolvány tanúsága szerint *Győri Lajos* nevezetű szakolyi lakos mi úton és módon hatolt lakásomba, erre csak ő tudna feleletet adni, ő azonban szökésben van. *De az vitathatatlan*

tény, hogy a villához vagy a kapunak álkulcs általi kinyitása, vagy a kerítésen történő bemászása útján jutbatott el. Mivel a Biztosító helyszíni szemlét nem tartott, kártérítési kötelességét kizárólag arra alapítja, hogy a rendőrségi határozat indoklása „nyitott ajtót” említ, kérem a Kapitányság Bűnügyi Osztályát, tegye meg a szükséges lépést az Ügyészségnél határozati indoklásának megfelelő kiegészítésére.”

*

...mikor a biztosító felé küldött ismételt levélből, kitűnik a lélekjelenlét, a tettes bűnössége, a törvény szigora, de legfőképp:

A betörő BETÖRŐ volta:

A károsultnak

az Állami Biztosító Nyíregyházi Városi Fiókjához

1987. január 20-án írt levele

„Nyíregyházán, a Sóstói út 53. szám alatti villalakásban lakom. Lakásom minden oldalról kerítéssel van körül véve, korábban házőrző puli kutyával, jelenleg kuzasz kutyával igyekszem biztosítani. Lakásomra Önökkel 1983. február 25-én jelenleg is érvényes Épület- és Lakásbiztosítást kötöttem. Biztosítási díjtarozásomat nyugdíjamból a Nyugdíjintézet vonja le és utalja át Önökhöz.

F. évi június hó 18. napján néhány percre udvaromon lévő fáskamrába menve, onnan feljőve fürdőszobámban egy férfit találtam a kádon ülve, aki kérdésemre elmondotta, hogy őt egy előtte ismeretlen fiatalember hívta be bizonyos belső kőműves munkának elvégzése tárgyában, magát személyi igazolvánnyal igazolta, mely szerint Győri Lajos szakolyi kőműves. Lakásom különböző helyiségeiben összekészített értéktárgyakat találtam, de éjjeli szekrényemről hiányzott karórám, íróasztalomról pedig pénztárcám. Felháborodva vette ezt tudomásul és mondotta, hogy elmegy a Rendőrségre, riasztja és visszatér velük, hátha az erdei Kórház környékén ezt a bizonyos fiatalembert, kiről ő személyleírást tud adni, elfojják. Személyigazolványát visszatartottam, Győri lakásomról elsietett. Nyilvánvaló, hogy az eltűnt tárgyak nála voltak, de nekem nincs motozási jogom, és nem is gyanúsítottam a lopás elkövetésével. Telefonom nem lévén, negyedik szomszédhoz mentem át, onnan hívtam magam is a Rendőrséget. A kijövő járőr még mindent úgy talált, ahogy a tolvaj hagyta, majd amikor átnyújtottam a személyi

igazolványt, a járőr vezető közölte, hogy egy többszörösen büntetett valakiről van szó, nyilvánvaló mesét talált ki.

A Rendőrség 1986. október 30-án Győri Lajost őrizetbe vette és a Nyíregyházi Városi Bíróság 1986. december 11-én 3.B.3150/1986/3 szám alatt meghozott Ítélettel 10 hónapi szabadságvesztésre ítélte. Elrendelte ugyanakkor, hogy a korábban meghozott, de felfüggesztett 8 havi szabadságvesztés végrehajtását is.

Győri Lajos ellopta fekete bőr pénztárcámat benne 1.160 forint készpénzzel. Pénztárcám alig használt volt, értéke 3-400 forint. Karórám fém karláncsal volt ellátva és swájci Zenith márkájú volt. Érdeklődésemre a nyíregyházi Óra és Ékszer bolt vezetője közölte, hogy ilyen márka legalább is itt nem kapható, értéke 5000 forintra tehető. Ezt az összeget erősítette meg előttem egyik magán órás kisiparos ismerősöm is. Érvényes biztosítási kötvényem alapján kérem károm megtérítését.

Még annyit látok szükségesnek megjegyezni, hogy a Bíróság f. évi január hó 16-án értesített, hogy ítélete jogerős.

Tisztelettel:

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstúti út 53.”

*

ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ KÖZPONTJÁN KISKESZŐI ÚJRA 1000 Budapest, László tér 8-4. Telefon: 1-21-18 00 1050 utca-címre	Helyezés: 100. 7. február 11. Társaság: Lendvaine/Biz.B. Végeltesítés: 375/87. Tárgy: lopásokról.
Ir. Széna István	
Széna István Széna István 4 4 0 0	
Tisztelt Ügyfelünk!	
Bejelentett lopáskárával kapcsolatban kérjük, szíveskedjen a bírósági-ítéletet betekintésre megküldeni.	
Kérését az ítéletben foglaltaktól függően tudjuk elbírálni.	
Várjuk mielőbbi szíves válaszát.	
Tisztelettel: [Kézírás] [Kézírás]	
3.B.3150/1986/3 sz. bírósági ítéletet átvettem 1987. február 19. Lendvaine	

A mi ügyem
 az ítélet
 1987. 2. 19.
 [Kézírás]

81. Az Állami biztosító 375/87-es levele. Kézírással bítelesítve a bírósági ítélet átvétele!

Állami Biztosító

375/87

1987. február 11.

Tisztelt Ügyfelünk!

Bejelentett lopáskárával kapcsolatban kérjük, szíveskedjen a bírósági-ítéletet betekintésre megküldeni.

Kérését az ítéletben foglaltaktól függően tudjuk elbírálni.

Várjuk mielőbbi szíves válaszát

3.B.3150/1986/3.sz bírósági ítéletet átvettem

1987. február 19. Lendvaine

*

<p>ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ SZABOLCSVÁRIKAI MEGYEI IGAZGATÓSÁGA</p> <p>408 NYÍREGYHÁZA, ERINYI I. U. 3-5. Postacím: 417</p> <p>T: 41-998 11-981 Telek: 70-368 4849 h. MEX: 481-8888</p>	<p>Nyiregyháza: 18. 02. február 24.</p> <p>Csaty:DOKI.....</p> <p>Előadó:</p> <p>Ügyintéző:</p> <p>Tárgy:</p>
---	---

Dr. Holló István

Nyiregyháza
Gócsárd u. 53 sz.

Tisztelt Ügyfelünk!

Az 1986. július 18-án történt káreseménnyel kapcsolatban az alábbiakban tájékoztatjuk:

A Nyiregyházi Városi Bíróság 3.B.3150/86/3. sz. ítéletében jogerősen megállapította, hogy a lopást Győri Lajos /Szakoly, Zrínyi I. u. 67. sz. követte el, besurranás útján. Az érvényben lévő épület és lakásbiztosítási szerződés feltételei szerint:

A biztosító azokat a károkat téríti meg, amelyeket betöréssel történő lopás vagy rablás biztosítási esemény során a biztosított vagyontárgyak eltulajdonításával okoztak.

A szerződés szempontjából betöréssel lopás az, ha a tettes az épület zárt helyiségébe erőszakos módon jogtalanul behatolt/betört, a helyiség nyílászáró szerkezetét vagy zárszerkezetét megsérülten, vagy lopott kulccsal nyitotta fel.....

Az Ön esetében a tettség nyitott ajtóon keresztül, besurranással jutott a lakásba, így sajnos a kár nem áll módunkban megtéríteni.

A károkozóval szemben így csak polgári per útján érvényesítheti igényét.

Kérjük tájékoztatásunk szíves tudomásulvételét.

Dr. Dugász István
Tisztelt Ügyintéző, Erinyi I. u. 3-5.
Dr. Dugász István

41-998-8888
Tárgy:

82. Az Állami Biztosító levele, 1987. február 24.

Állami Biztosító

1987. február 24.

Tisztelt Ügyfelünk!

Az **1986. július 18-án** történt káreseménnyel kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatjuk:

A Nyiregyházi Városi Bíróság 3.B.3150/86/3.sz. ítéletében jogerősen megállapította, hogy a lopást *Győri Lajos/Szakoly*, Zrínyi I. u. 67. sz. követte el, besurranás útján. Az érvényben lévő épület és lakásbiztosítási szerződés feltételei szerint: a biztosító azokat a károkat téríti meg, amelyeket betöréssel történő lopás vagy rablás biztosítási esemény során a biztosított vagyontárgyak eltulajdonításával okoztak.

A szerződés szempontjából betöréssel történő lopás az, ha a tettes az épület zárt helyiségébe erőszakos módon jogtalanul behatolt/betört a helyiség nyílászáró szer-

kezeteit vagy zárait feltörte, hamis, vagy lopott kulccsal nyitotta fel. Az Ön esetében a tolvaj a nyitott ajtón keresztül, besurranással jutott a lakásba, így sajnos a kárt nem áll módunkban megtéríteni. A károkozóval szemben így csak polgári per útján érvényesítheti igényét.

Kérjük tájékoztatásunk szíves tudomásulvételét.

Dr. Dusáné Dr. Kondora Zsuzsanna
oszt. vez. jogtanácsos

A Biztosító és annak vezető jogtanácsosa még a dátumot is elírja egy dokumentumban.

*

Az Állami Biztosító Megyei Igazgatójának

1987. március 5.

Nyíregyháza

1986. június 18-án délelőtt 1 órakor villa-lakásomból a főépülettől kb. 6 méterre lévő faskamrámba mentem ki egy 10 perces munka elvégzésére. Állandóan kulcsra zárt kapum van a Sóstói út felé, udvarom minden oldalról drótkerítéssel kerített, felette szegesdrót van kifeszítve és udvaromban egy igen mérges puli kutyát tartok. Néhány perc múlva lakásomba bejőve az egyes szobákban összekészített ingóságot (magnós rádió, magnetofon, zsebrádió, ruhaanyag, kazetta) találtam, sőt emlékként őrzött vívókardom is „kéz alá” volt díványomra kikészítve, majd fürdőszobámban egy idegen ült a fürdőkádon szemmel láthatólag a legnagyobb nyugalomban. Kérdésemre elmondta, hogy kőműves, Szakolyban lakik, és egy idegen fiatalember hozta be lakásomba azzal, hogy bizonyos kőművesmunka volna elvégzendő. Ez a fiatalember elment megkeresni a házigazdát. Személyét személyigazolvánnyal igazolta. Kijőve a fürdőszobából észrevettem, hogy svájci Zenit karórám éjjeliszekrényemről és pénztárcám benne kb. 1.160 forinttal íróasztalomról hiányzik. Megbotránkozva vette ezt tudomásul, mondta, hogy azonnal a rendőrségre megy, hátha itt a közelben megtalálja azt a személyt, aki idecsalta.

Telefonom nem lévén, személyigazolványának elvétele mellett kénytelen voltam elengedni.

A kihívott járőr, amikor átadtam az igazolványt, közölte, hogy egy büntetett előéletű, jelenleg is feltételesen szabadon engedett egyén járt nálam. November-

ben fogták el egy újabb betörés után és ítélte el a Nyíregyházi Bíróság a Biztosító intézet itteni fiókjának átadott 3.B.3150/1986-e sz. ítéletével.

Érvényes Épület- és Lakásbiztosításom lévén, az ítélet kézhez vétele után az Intézet városi fiókjától 1987. január 20-án írásban károm megtérítését kértem.

Másnap este úgy fél nyolc körül megérkezett a fiók kiküldöttje, meglehetősen nehéz körülmények között be tudott lakásomba jutni (januári este. TV. szól, csengő nehezen hallható stb.) elkérte az Ítéletet, majd anélkül, hogy körülnézett volna, helyszíni vizsgálatot tartott volna, *közölte, hogy mivel sem ablak, sem ajtó feltörés nem történt, a kárt az Intézet nem vállalja.* Lakásomból távozva még megállapította, hogy jó záraim vannak és az ablakon is vas rács van. Majd f. évi február 24-én keltezett számnélküli ajánlott levelet kaptam a biztosító jogi osztályától, mely megerősítette kiküldött tisztviselőjüknek kárigényemet elutasító közlését. Az Intézet osztályvezető jogtanácsosa megállapította, és most idézem „*betöréses lopás az, ahová a tettes stb... zárait feltörte, hamis, vagy lopott kulccsal nyitotta fel*”.

Amikor a vizsgálat folyamán, a Rendőrségen szembesítettek a tolvajjal, az a nyomozó igen erélyes hangú felszólítására sem volt hajlandó bevallani, hogy bemászott a kerítésemen, vagy a kaput álkulccsal nyitotta-e ki. Nyilvánvalóan „üzleti titkát” nem volt hajlandó elárulni. De valahol és valami úton be kellett hatolnia villa-lakásomba!

Az Intézet osztályvezető jogtanácsosának álláspontját hajlandó volnék elfogadni, ha például egy bérházban lakom és lakásom nyitva hagyásával mondjuk, kávézni megyek el egy presszóba. Nyilvánvaló, hogy gondatlan magatartással tettem lehetővé a tolvaj munkáját. De egy körülkerített épületből, melynek állandóan zárt kapuja és házörző kutyája van, ha valaki kimegy néhány percre, mondjuk a fáskamrájába, vagy teszem, felmegy a padlásra, vagy lemegy a pincéjébe, hogy nem zárja be lakását kulcsra, ez véleményem szerint nem gondatlanság. Semmi körülmények között nem meríti ki ezt a fogalmat. A körülmények sajnálatos egybeesése. Néhány perccel korábban ment el itt lakó fiam unokámmal, majd néhány perc múlva érkezett haza, hogy a rendőrség elment. Rendkívül nagy volt a meleg. Hiszen déli 11 óra volt és június dereka. A keleti szomszédommal közös kerítés másik oldalára egy farkas kutya van odakötözve. Amikor lemegyek a fáskamrába, mindig megugat. Akkor nyilván a nagy meleg hatására lustult vagy aludt el.

De megismétlem: valami úton-módon át kellett hatolnia a zárt kerítésen!! Rendszeres nézője vagyok a TV-nek. Gyakran olvasom: „Állami Biztosítás: Biztonság.” Kérdezem én, azt hiszem, joggal, ezen intézeti magatartás és az ügyemnek kezelése kimeríti a „biztonság fogalmát”? Mi az erkölcsi alapja a biztosításnak? Az okozott kárnak térítése a közösség vállával, mentesítve az egyén lényegesen gyengébb vállát. Ha ez az egyén gondatlan, természetes, hogy annak követke-

ményeit viselni kell! Ez nyilvánvaló. De gondatlan voltam? Ezt legalább is eddig még senki nem állította rólam.

Amikor a fiók kérésére személyesen bevitettem a bírói ítéletet, az illetékes tisztviselőnőtől megkérdeztem, hogy ha egy múzeumból annak nyitvatartási ideje alatt egy besurranó tolvaj mondjuk képet visz el, fizet a biztosító? *A válasz az volt, hogy ilyen esetekre más szabályok az érvényesek. Önkéntelenül adódott számomra a gondolat; azért, mert a Múzeum, az állam, vagy valamelyik közület tulajdonába van és a biztosító intézet is állami? De ha így volna, hol van az egyenlő elbánás elve?*

Befejezésül még valamit. *Nem volna alapvető kötelessége egy biztosító intézetnek az, hogy a helyszínen meggyőződik a tényállásról, lelkiismeretesen megnézi, fennforog-e a gondatlanság esete, stb. stb. és nem csak az azonnali nemet kimondani? Nem ordítóan úgy néz ki az ilyen eljárás, hogy csak kösd meg a biztosítást és fizess?! Ez a lényeg és semmi más?*

Jogtanácsosuk azzal zárta levelét, hogy és megint idézem „*kérjük tájékoztatásunk szíves tudomásul vételét*”. ***Hát nem veszem tudomásul és elhatározott szándékom, hogy meg fogom próbálni a nagy nyilvánosság előtt keresni igazságomat.***

Levelem kicsit hosszúra nyúlt, és nem akarom azt, hogy a későbbiek során az a szemrehányás érjen, hogy nem voltak kellően tájékoztatva.

Kérem szíves türelmét és megértését.

Tisztelettel:

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

Eredetileg először a biztosító budapesti Központját kerestem volna fel, gondolván arra, hogy ezen az úton el tudom kerülni az Önök zaklatását, de mivel azt a legalábbis számomra szokatlan elintézési módot láttam – legalább is itt szűkebb pátriámban – hogy amikor a városi fiók elutasító döntésével szemben az Intézet Megyei igazgatójához fordultam, nem kis meglepetésemre ugyanannak a *Dr. Dusáné Dr. Kondora Zsuzsannának* jogi véleményével találkoztam, aki elutasító véleményét már az alapeljárásban is kifejtette, így nem akartam annak kitenni magam, hogy a pesti főhöz fordulva, onnan is ugyanannak a jogtanácsosnak véleményét ismételjék meg. Nem ismerem nevezett jogtanácsost, de lett legyen bármilyen kitűnő jogász is, a „*több szem többet és esetleg mást lát*” elve jogi kérdésekben is elképzelhető. Ezért terhelem Önöket levelemmel.

Leegyszerűsítve a kérdést: a jogtanácsos február 24-én kelt válaszlevele aláhúzott megjelölése szerint „*a szerződés szempontjából betöréses lopás az, ha a tettes az épület lezárt helyiségébe erőszakos módon hatol be*”. Miért nem esik e kritérium alá legalább is az itteni jogtanácsos véleménye szerint az a villa, amely körül van kerítve, állandóan zárt az egyetlen utcakapuja, az udvar kutyával van biztosítva és az egyedül ott tartózkodó tulajdonos a fő épülettől hat méterre lévő fűskamrájába ment kb. 10 percre, hogy ott bizonyos elrendezési munkát végezzen. *Gondatlanság fogalmi körébe esik az, ha akár a fűskamrába, akár a padlásra, vagy pincébe felmegy a tulajdonos ilyen körülmények között?* Hogy a lakás három kijáratú ajtója közt az egyik, a konyha ajtó nem volt bezárva, ez tény, de az udvar zárt, oda valahogy és pedig erőszakos módon történő behatolással kellett behatolnia a most már mint kisült többszörösen elítélt tettesnek, aki előttem a rendőrségi nyomozónak minden igyekezete dacára nem volt hajlandó azt elárulni, hogy jutott be a zárt udvarba, hogy bővölte el a különben rendkívül mérges puli kutyát. Vélem ez olyan üzleti titka, melyet esetleg még szabadulása után ismét hasznosítani kíván. De ez nem erőszakos behatolás? Ilyen esetben miért akar, vagy szeretne kibújni biztosítási kötelezettsége alól az Állami Biztosító? Vagy Döntő „érvként” kell elfogadni a Ludas Matyi f. évi 10-ik számában megírt „*Biztosítási Törvényt*” amely szerint: „**A biztosítási kötvénye minden kárra vonatkozik, kivéve azt az eget, ami ért.**” Viszont ez humornak nem rossz, de talán azért mégse jogi érvelés.

Erre kérem szíves válaszukat, vagy ha erre lehetőségük nincs, tanácsukat hova forduljak illetékeshez, hogy más jogi szakértő véleményét is megtudjam.

Tisztelettel:

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

*

85. A Magyar Televízió 21.437/1986-os levele, 1987. április 13.

Magyar Televízió

21.437/1986

1987. április 13.

Tisztelt Nézőnk!

Szerkesztőségünkhöz fenti tárggyal kapcsolatban írt levelére válaszulva mindenekelőtt közöljük, hogy Önnek panaszával természetesen jogában áll az Állami Biztosító Központi Ügyfélszolgálati Irodájához (1813 Budapest, Üllői u. 1.) fordulni és tőlük az ügy kivizsgálását kérni. Meg kell azonban azt is mondani, hogy az Ön által közölték alapján – függetlenül a Biztosító válaszlevelében foglaltaktól – azt kell mondanunk: a Biztosítót kártérítési kötelezettség adott esetben nem terheli, mert a lakásbiztosítási szerződés értelmében valóban csak erőszakos behatolás, köznyelven betörés folytán keletkezett kár megtérítésére terjed ki a Biztosító kártérítési kötelezettsége. Ön saját maga írja levelében, hogy „...a tulajdonos,

a fáskamrába ment 10 percre” és hogy „tény, hogy a lakás három ajtaja közül az egyik nem volt bezárva”. Márpedig egy lakásba nyitott ajtón át történő „behatolás” semmi esetre sem tekinthető „betörésnek” azt még a mindennapi szóhasználat is „besurranásnak” minősíti, és mint ilyen módon okozott kárra a biztosítás hatálya nem terjed ki. (Miből áll az erőszak?)

Dr. Sugár Ferenc
Jogi esetek

*

**Állami Biztosító Központi
Ügyfélszolgálati Irodája**
Budapest
1987. május 14.

Egy teljes hónapig merengtem azon, érdemes-e ügyemben még bárhová is fordulnom. Végre mégis arra az elhatározásra jutottam, inkább a magam megnyugtatósára, hogy minden lehetőséget, amit honunkban erre nyújtanak, kilovagolok, és zsinórba teszem a postaköltséget.

Ha vesznek annyi fáradságot, hogy az eddig keletkezett beadványokat és válaszokat végig olvassák, azt hiszem világos lesz ügyem. Felesleges tehát tovább szaporítanom a szót.

Csupán annyit ismétlek meg, hátha egyszer találok valakit e honban, aki megérti és elfogadja azt az álláspontomat, – mert minden negatív válasz után is szilárd meggyőződése az, hogy egy kerítéssel körülvett, éjjel nappal zárt kapuval álló magányos villa, mely még ráadásul kutyával is védett, és a házba történő bejutást a mindig jelesül működő elektronikus csengő biztosítja – „*nem olyan lakás, ahová be lehet surranni*” – hogy idézzem a *TV Jogi esetek* válaszadóját. Valami úton ide be kell törni, vagy a kapu zárának álkulccsal történő kinyitásával, vagy a kb. 1,5 méter magas és szöges dróttal szegélyezett kerítés átmászásával. Írtam már arról, hogy fülem hallatára, a nyomozó kérdésére erről nem volt hajlandó nyilatkozni a betörő. Meglehetősen cinizmussal azt felelte, hogy ez az ő üzleti titka. Már pedig ez a tény maga kizárja a „besurranás” minősítését. Itt tudok arra a költői kérdésre válaszolni a TV „*szakértőjének*”, hogy: „*miben állt az erőszak?*”

Hát a fentiekben!

Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út 53.

*

ALLAMI BIZTOSÍTÓ
FŐOSZTÁLYVEZETŐ

Budapest, 1987. június 11.
Jogi és igazgatási főosztály
P-752/1987.

Dr. Balla István ügyfelünknek,

Nyíregyháza
Sóstói u.53.
4400

Tisztelt Ügyfelünk!

Szabolcs-Szatmár megyei igazgatóságunk vezetője - újabb panaszos levele alapján - hozzám terjesztette fel az 1986. június 18-i lopáskárának előzményes iratait állásfoglalásra.

Az iratok gondos áttanulmányozása kapcsán magam is nemleges választ adhatok ügyében, hiszen a Nyíregyházi Városi Bíróság 3.B.3150/86/3.sz. ítéletében megállapította, hogy a lopást Györi Lajos /Szakoly, Zrínyi u.67.sz./ követte el, besurranás útján.

A jogerős ítélet alapján meg kell állapítanunk, hogy a biztosító döntése az Ön kárigényének elutasítását illetően, a biztosítási szerződés feltételeinek megfelelően.

Az Állami Biztosító az épületbiztosítás szerződés alapján arra vállal kötelezettséget, hogy az ott megjelölt okból bekövetkezett károkat téríti meg.

Sajnálatos módon azonban - a csekély díjak miatt is - minden károsondást nem tudunk megtéríteni, így az Önél keletkezett karóra lopási kárt sem. Egyébként biztosítási szerződéseink a készpénz megtérítést kizárják, így ez nem is képezheti a kártérítés alapját.

Nagyon sajnálom, hogy Ön nem fogadja el sem megyei igazgatóságunk, sem pedig a Magyar Televíziótól kapott felvilágosítást, mely szerint ügyében a biztosító nem teljesíthet kifizetést.

Nem vitatjuk, hogy a kerítéssel körülvett, és kutyával védett zárt kapun nem lehet könnyen bejutni, azonban kötvényfeltételeinkben kizárólag arra vállaltunk kötelezettséget, ha az ismeretlen tettes az épület lezárt helyiségébe erőszakos módon vagy jogtalanul hatol be. Az Ön esetében a lakás ajtaja nyitva volt.

Levelével érkezett iratait visszaküldöm.

mellékletek
ajánlott

Tisztelttel:
ALLAMI BIZTOSÍTÓ
/dr.Trunkó Barnabás/

Állami Biztosító

1987. június 11.

Tisztelt Ügyfelünk!

Szabolcs-Szatmár megyei igazgatóságunk vezetője – újabb panaszos levele alapján – hozzám terjesztette fel az 1986. június 18-i lopáskárának előzménye iratait állásfoglalásra.

Az iratok gondos áttanulmányozása kapcsán magam is nemleges választ adhatok ügyében, hiszen a Nyíregyházi Városi Bíróság 3.B.3150/86/3 sz. ítéletében megállapította, hogy a lopást Győri Lajos (Szakoly, Zrínyi u. 67. sz.) követte el, besurranás útján.

A jogerős ítélet alapján meg kell állapítanunk, hogy a Biztosító döntése az Ön kárigényének elutasítását illetően, a biztosítási szerződés feltételeinek megfelelt.

Az Állami Biztosító az épületbiztosítás szerződés alapján arra vállal kötelezettséget, hogy az ott megjelölt okból bekövetkezett károkat téríti meg.

Sajnálatos módon azonban – a csekély díjak miatt is – minden károsodást nem tudunk megtéríteni, így az Önnél keletkezett karóra lopási kért sem. Egyébként biztosítási szerződéseink a készpénz megtérítését kizárják, így ez nem képezheti a kártérítés alapját.

Nagyon sajnálom, hogy Ön nem fogadja el sem megyei igazgatóságunk, sem pedig a Magyar Televíziótól kapott felvilágosítást, mely szerint ügyében a biztosító nem teljesíthet kifizetést.

Nem vitatjuk, hogy a kerítéssel körülvelt és kutyával védett zárt kapun nem lehet könnyen bejutni, azonban kötvényfeltételeinkben kizárólag arra vállaltunk kötelezettséget, *ha az ismeretlen tettes az épület lezárt helyiségébe erőszakos módon vagy jogtalanul hatol be.*

Az Ön esetében a lakás ajtaja nyitva volt.

Levelével érkezett iratait visszaküldöm.

Tisztelettel:

Dr. Trunkó Barnabás
Állami Biztosító

*

Dr. Balla István széljegyzete

**„az Állami Biztosító contra Dr. Balla István
Nyíregyháza, Sóstói út. 53. sz alatti betöréses
lopás”**

általa gondosan összeállított aktáin:

76 évesen ismételten megtapasztaltam: nem eredményes út az igazság hangoztatása. Ha a kalapáccsal rásózok egyet a villa ajtajára, és azt mondom, hogy akkor is zárom az ajtót, ha csak egy méterre állok el tőle, akkor talán egyértelmű az erőszak. Persze ez sem biztos és így életem vége felé felmerül bennem: az effajta gondolkodás szocialista termék vagy jellemzője e világnak? Egyáltalán létezik-e jogállam? Vagy itt e földi életben a csűrés-csavarás és manőverezés a feltétele a boldogulásnak?!

Nyíregyháza, 1987. június 14.

Altavilla

Édesapánk, *Dr. Balla István* életében a vele szembeni magatartásomat a lázongás, a meg nem értés jellemezte. Így volt ez nemcsak gyermek és ifjúkoromban, hanem asszony koromban is. Sőt: akkor már meg mertem mondani azt, amit előtte gyáván elhallgattam. Számon kértem tőle, hogy miért nem lett azzá, aki lehetett volna. Hogy mi, gyermekek, no és Édesanyánk miért nem profitálhattunk anyagilag és egzisztenciálisan az esetleges „átállásából”, hogy miért kellett az X-es származás bélyegét és annak valamennyi negatív következményét nekünk, az egész családnak viselnünk.

Lázongó fiatalságomban odáig jutottam, hogy új apát is kerestem magamnak, akire a nagypapai szerepet is kiosztottam. Az ex-kórházigazgató főorvos jobban megfelelt apaképemnek, gyermekeim pedig előszeretettel hivatkoztak az időközben Ausztráliába kiköltöző, de onnan is aktív kapcsolatot felvállaló választott nagyapjukra.

Hogy mindezt Édesapa hogyan élte meg: nem tudom.

Valószínűleg ezt is odarakta a többi élettől kapott pofonjai közé.

Miután időt és energiát fordítottam rejtett dimenzióinak megismerésére, vigaszom és kapaszkodóm *Konrád Lorenz* maradt.

Az élőlények viselkedésével foglalkozó tudománynak, az etológiának a megalapítója számos munkájában foglalkozik a kamaszkorban kezdődő, és viszonylag hosszasan lezajló viselkedésváltozással:

„A jelenség gyökerei a pubertáskor fejlődési zavaraiiban keresendők. Ebben az életszakaszban a fiatal kötődése a szülői ház hagyományaihoz meglazul, és miközben azokat kritikus szemmel vizsgálja, új ideálok, olyan új csoportok keresésére indul, amelyhez csatlakozhat, és amelynek eszméit magáévá teheti. Ilyenkor

*a régebbi eredetű dolgok unalmasnak tűnnek, viszont minden új vonzónak. A jelenséget akár fiziológiai neofiliának is nevezhetnénk... Normális esetben a fiziológiai neofília után eljön annak is az ideje, hogy újra feltámad a régi dolgok iránti szeretetünk. Ez egy hosszú folyamat és mi, idősebbek a legtöbben tanúsíthatjuk, hogy hatvanéves korban sokkal jobb véleménnyel vagyunk apáink nézeteiről, mint tizennyolc vagy huszonnyolc éves korunkban voltunk. A Mitscherlich ezt a jelenséget „késői engedelmesség”-nek nevezi. A fiziológiai neofília és a késői engedelmesség együtt rendszert képeznek, amelynek fajfenntartó ereje abban rejlik, hogy kiszűri az átadott kultúra kifejezetten elavult és fejlődést akadályozó elemeit, megőrizve annak lényeges és nélkülözhetetlen elemeit...” (Konrád Lorenz: *A civilizált emberiség nyolc halálos bűne*, IKVA kiadó, 1994)*

Íme tehát mankóm fiziológiai magyarázata.

És talán még az, hogy nemcsak én változtam, hanem a KOR is.

A történelmi változás eredményeként az egykori bűn – a családnak Nyíregyháza város vezetésében huzamosan betöltött döntéshozói szerepe – egyik napról a másikra átminősült. Mára VÁROSALAPÍTÓK lettek őseink, – hiszen az elismert tény, hogy a belváros mai arculata, beleértve a régi épületeket, az ő vezetésük idejére datálódik – miközben ÉDESAPÁNK – az egyetlen Magyarországon maradt közvetlen leszármazott – a szocializmusban osztályidegennek minősült.

És hogy a politika színpadán olykor azok jutalmaznak, akik egykoron büntettek?

Ez is egy újabb *Konrád Lorenz* téma lehetne, de Ő már nem él. Így inkább tudjuk be ezt is az etológiának, és nagyvonalúan lépünk át felette.

*

Van egy villa Nyíregyházán, a Sóstói úton.

A Sóstói út 53.

Kora építészeti stílusával mementóként áll a két pazar épület: a felújított *Bencs villa* és az újonnan épített, a telket mintegy teljesen kitöltő *Continent Szálloda* között. Hátról megcsonkítva, alig pár métert hagyva az 1966-os kisajátítási akcióban tervezett és kivitelezett „ifjúsági lakótelepig” – hogy „*ne csak a régi reakciósök élvezzék az erdő adta jó levegőt,*” – ezáltal a maga szépségében megbecstelenítve és tönkretéve. Hiszen a félköríves terasz a még most is létező öreg diófa árnyékában alig három méterre a társasház tyúkóljától egyfajta panorámaként nem éppen a legjobb ajánlócédula.

Az 1912-ben épült házat a mögötte fekvő mintegy 800 négyszögöl szőlőskertre tervezték, amelynek vége leért a most is Ószőlő névre hallgató utcafrontra.

A városalapító *Bencs László* polgármester egykori szőlőskertje a két gyermeke részére kívánt örökségül szolgálni. *Etelka*, a nővér, – Nagymamánk – férjhezmenete után villát épített rá a Sóstói út felé, – így lett a Sóstói út 53. – ezáltal felcserélve az Ószőlő utca felé néző és elhelyezkedő kis parasztházat, ami nemcsak a szüret idejére biztosított menedéket a szüretelőknek, hanem a polgármester leányának *Bencs Etelkának* a Nyíregyháza város *tanácsnokával*, később polgármesterével, *Balla Jenővel* kötött házassága után a mézesetek színterül is szolgált. Az itt eltöltött élmények hatására született a házépítés ötlete, amely alig két éven belül valóság lett. *Bencs László* birtokának nagysága még azt is lehetővé tette, hogy mikor az öccs, *Bencs Kálmán* – később szintén polgármester – sűrűn tartózkodva kint nővérénél megirigyelte az „édeni állapotot,” szintén házépítésre szánta magát. Így az eredetileg csak Sóstói út 53. számon telekkönyvezett birtokot megosztották: a két testvér között létrejött egyezés alapján Sóstói út 54. számra telekkönyvezve ketté vált a birtok. Így lett az egykori *Bencs* szőlőből két önálló házas objektum, amelyet a testvérek életében a szó szoros értelmében sem választott el kerítés. A családi köteléken kívül összetartotta őket az a közös cél, amely a generációk egymásra épülésével Nyíregyháza város közéletét, abban aktív részvételét jelentette.

A két testvér házának, azaz a *Bencs* birtoknak tényleges, nemcsak papír szerinti szétválása *dr. Bencs Kálmán* tragikus halálával következett be, amikor a jelzálogjoggal megterhelt villa az építési kölcsönt folyósító banké lett. Bár a történelem itt is kimutatta foga fehérjét, hiszen a szocializmus ideje alatt „lopta-lak” néven mindenféle, nem éppen a családot dicsőítő mendemonda forgott közzsájon. Amit még a leszármazott gyerekek – például e sorok írója is – „direktbe kapott” az iskolában.

Pedig az igazság az, hogy a ma is rendkívül impozáns *Bencs* villa soha nem volt a családé. Mert *Bencs Kálmán*, bár jól keresett, annyit azért mégsem, hogy bevételeiből a nagyra sikerült villa építésének költségeit hitel nélkül fedezhette. De még részben sem, mert halálával a villa vitte a *Bencs* birtok ráeső részét, s a nővérnek sem volt annyi, hogy a villa adósságait kiegyenlítse. Hiszen férje, *Balla Jenő* korai halálával megözvegyült és ott maradt az alig pár éves gyermekeivel: *Andrással és Istvánnal*. Sőt féltestvére *Bencs Mariska* – *Bencs László* polgármester feleségének előző házasságából hozott gyermeke – korai halálával annak három gyermeke is hozzá került: *Magda, Laci és Juci*. Így az öt gyermek nevelése a nehéz gazdasági helyzetben a *Bencs* villa megváltását illetően nem tett lehetővé semmilyen családi gyorssegélyt. (A két testvér között, ha volt vita, az mindig e villa és annak méretei, no meg az „addig nyújtózkodni, amíg a takaró ér” elv miatt volt. De hiába volt a nővér előrelátó aggályoskodása, az élet őt igazolta.

A *Sóstói út 53.* testvér nélkül maradt, és a szülői örökség idő előtt összezsugorodott, mintsem gyarapodott volna.

*

A *Sóstói út 53.* elhagyatottságával, és egyéni sorstörténetével – a benne élő emberek személyes történelmével – üzen az utókornak. Mint ahogy az I. kötet bevezetőjében írtam: „*arra utal, hogy az elvhűség – ragaszkodni meggyőződésünkhöz, saját értékrendszerünkhöz – a mai divatos kifejezéssel élve nem a legjobb marketingstratégia. Nemcsak anyagilag nem hoz eredményt, hanem az elvhű ember gyakran az őt megillető méltó, erkölcsi elismerést sem kapja meg.*” Nemcsak az utókortól, hanem olykor a család részéről sem...

Akár csak Édesapánk, én is beleszülettem ebbe a házba. Az ötvenes években még nem voltak szomszédok. Legközelebb *Lengyel Kati* lakott a 49-ben, a másik oldalról a *Lengyel testvérek* az 56-ban. Körülöttünk a szőlősök kedves, számomra többnyire idős tulajdonosaikkal, akik csak kertet művelni jártak ki a Sóstói útra. *Kiss* tanító bácsi, a szomszéd *Plutó* néni, a kert tövében a kissé morcos *Király néni* – hirtelen ők jutnak eszembe.

A kertek leértek egészen az Őszőlőig. A miénk, ferdén a végében *Nyitraiék*kal, az egész életüket kétkezi munkával élő két öreg kertjével találkozott. Akiknél jobbszívű embereket nehéz elképzelni. A bácsi praktikus intelligenciájával felvehette volna a versenyt akármelyik egyetemi professzorral, a néni szelíd jósága pedig mennyei magaslatokba ért. „*Ébesek vagytok-e gyerekek?*” – hangzott a költői kérdés, amely ritkán várt feleletet, mert már azonnal tett követte a kérdésfelvetést: dugta is szánkba, zsebünkbe a süteményt, miközben szorgosan csomagolt elvitelre is. Ott segítettek, ahol tudtak. És elkelt a segítség...

A *Sóstói út 53.* tőszomszédságában álló egykori testvér, a *Bencs* villa amolyan tiltott zóna volt, legfőképpen talán azért, mert a fennálló hatalom a villát időnként a legkülönbözőbb örült ötletek színterévé tette. Volt átképző politikai iskola, tűzoltóság, gyermekszanatórium, óvoda, elfelejtve, hogy fizikai adottságai nem alkalmasak erre. A szülői hatalom pedig úgy védekezett, hogy tiltotta a gyermekeket. Különösen, mikor a tbc-s gyermekek költöztek be, hisz a fertőző betegség nem ismeri sem az ideológiai különbségeket, sem pedig a drótkerítésig történő illetékességet. S bár a szanatórium egykori vezetőivel mindmáig élő, baráti kapcsolat alakult ki, a villa nem került be vérkeringésünkbe.

Valamilyen megmagyarázhatatlan misztikum vette körül, és mi, a *Balla* gyerekek, a villát illetően csak a családi elbeszélésekből építkeztünk. Nagyanyánk

a hatvanas évek elejéig közöttünk volt, így az élmények első kézből érkeztek. És igencsak átléptem már a felnőttkor küszöbét, mikor az óvodaként funkcionáló épületet annak rendje és módja szerint körbejárhattam és egybevettem Nagymamánk és Édesapánk elbeszéléseivel. Mert az a pár alkalom, amit gyermekként a villa orvosi lakásnak kialakított részében *Loós* doktor bácsinál injekciós tűk és spatulák árnyékában eltölthettem, a *Bencs* villával kapcsolatban nem hagyott maradandó emléket. Legalább is bennem nem.

Az idősödő kor egyfajta életkori sajátossága az álmoknak a gyermekkorba történő visszatérése. Ennek a jelenségnek adott is a fiziológiai magyarázata: az emlékezet piramis alakú, az emlékképek kúp alakzatban az idő előre haladtával egymásra épülnek, alulról fölfelé, míg a felejtés és a leépülés visszafelé, felülről lefelé következik be. Ezért van az, hogy az idősödő ember nem mindig tudja, hová tette a kalapját, viszont arra ragyogóan emlékszik, hogy mondjuk 55 évvel ezelőtt mit mondott neki egy kedves szomszéd, vagy milyen színű ruhában locsolta meg őt húsvétkor egy gavallér.

Az én mostani álmaim is itt zajlanak.

Bennük egységes egészben áll a *Sóstói út 53.* a maga fenségében. Kertjével le egészen az Őszőlőig. Megcsonkítatlanul.

A ház előtt az egykori jobb napokat látott parkkal, benne a gesztenyefa, alatta kör alakú asztallal és fapaddal, a macskaköves felvezető út, mellette balra a villanykandelláber, amelyen látni még, hova kötötte ki lovait a megszálló és betelepülő orosz csapat. A japánbirsek, amelyek dacára annak, hogy nemigen gondozták szakavatottan, mégis ontották virágaikat és nem volt olyan tavasz, hogy a sétálók ne csengettek volna be némi csokorra valóért. A zsalus ablakok alatt kis kovácsoltvas kerítések által övezett virágágyások, amelyeknek Mária virágai betegé tették az egykori gyönyörű színésznő, de asztmás beteg Édesanyánkat. Hátul pedig a több mint 800 négyszögöles kert, ribizlissel és köszmétéssel. Futkosunk a körtefák alatt, ringlőkon keresztül a sikulai almafáig, integetnek a besztekercei szilvafák, az őszibarackos, ami vadonc ugyan, de íze felejthetetlen.

Álmaim elevensége – egybevetve a jelennel – bizarr játékot űz velem.

Sétálva a mostani, *Botond* és *Honfoglalás* utcában annak is az egykori mi kertünkre eső részében, tapasztalva, hogy az egyik körtefánk még mindig szolgálja a mit sem sejtő hódítók életszükségeit, torokszorító életérzéssel szegi kedvemet a múltidézésnek, és azonnal szedem is a sátorfámat, haza a Dunakanyarba. Miközben hálát adok az Úrnak, hogy szerencsésen otthont adott nekem másutt az országban.

Mert nekem megadatott a *Sóstói út 53.* túlélése.

Édesapánknak, *Dr. Balla Istvánnak* nem. Soha nem is akarta túlélni a villát. Görcsösen ragaszkodott hozzá, az egyetlenhez, ami hűséges társa maradt. Még így, szárnyaitól megfosztva, megcsonkítva is egyfajta menedékül szolgált.

A Sóstói út 53-ból Vele együtt távozott az élet.

Halála keretbe foglalja mindazt, amiért, és ahogyan élt.

Bezárta, rabul és áldozatul ejtette őt egy történelmi korszak, anélkül, hogy adott volna vajmi feloldást. Az már irracionális találgatás lenne, hogy egyáltalán adott volna-e, ha megéri az 1990-es fordulatot és az *Antall* kormányt. Vagy csak további csalódás forrásául szolgált volna, mert igényes kritikai jelleme azonnal szembesült volna a különböző ismert arcok köpönyegforgatásával.

De mindez már túlmutat a valóságon.

A *Sóstói út 53.* pedig tényeken alapszik.

Dr. Balla István 1989. november 4-én távozott az élők sorából. Úgy, ahogy élt: magányosan, egyedül. A hozzátartozói – gyermekei – is csak pár nap múlva vették észre távozását, hiszen saját akarata szerint egyedül élt, azért, hogy szavai szerint: „*egyik gyermeke se legyen birtokon belül*”.

A *Sóstói út 53.* azóta lakatlan.

A gazdátlanul eltelt húsz év megtette hatását. A többszöri betörés, az enyészet és az idő elvégezte munkálatait.

Bevégeztetett.

Majd bizonyára jön egy buldózer, elvégzi feladatát, s a romok helyén az egyébként értékes telekre épül egy korszerű épület, amelynek terasza feltehetően nem lesz köpésnyire a szomszéd fekáliát termelő állataitól.

Valószínűleg az új épület is ezt a házszámot viseli majd.

De ez a ház, és ez a hely nem lesz azonos azzal a *Sóstói út 53.*-al, AMELYNEK, és AKINEK e kissé hosszúra sikeredett kétkötetes könyv így állított emléket.

Szentendre, 2009. július 21.

Dr. Kollárné Balla Anna

*

E második kötet nyomdába adásakor – 2011. május – elkezdődtek a villa, azaz a Sóstói út 53. felújítási munkálatai a család Nyíregyházán élő tagjainak összefogásában... Ez örömteli hírt talán csak a költő olykor visszacsengő sorai árnyékolják be: „*Oh, miért oly későn...*” Mire azonnal visszaköszön a népi megfigyelés: „*Jobb későn, mint soha...*”.

Hely- és névmutató

A, Á

Ábel Bódog 190
 Ács Ferencné 270
 Albion [Nagy-Britannia] 253
 Amerika *lásd* Amerikai Egyesült Államok
 Amerikai Egyesült Államok 29, 143, 271, 275, 307, 314, 320, 325
 András Sándor 189
 Andreas/Andrej Korponay Balla, dr. *lásd* Balla/Korponay András, dr.
 Anglia 252, 254, 255–256, 259–260, 268, 271
 Antal István 185
 Antall József 396
 Aradványi [?] törvényszéki bíró 50
 Aradvári Béla 86–87
 Arany Bálint 189
 Asztalos János 189
 Ausztrália 391
 Ausztria 190

B

B[?] Sándorné, özv. 292, 325
 Bácsi Sándor, dr. 319
 Bacsik József 24, 74, 76, 85, 108
 Baja 73
 Bajcsy-Zsilinszky Endre 28
 Bakó István 143, 151
 Baky László 185
 Balaton 300
 Balázs Tibor 146
 Bálint Andrásné 50
 Balla Anna, dr. Kollárné 15, 396
 Balla Gábor 143
 Balla gyerekek 394
 Balla István 393
 Balla István, ifj. 143

Balla Istvánné, dr., Ertl /Erdész/ Irén 57, 62, 101, 110–111, 133–135, 142, 198, 242, 246
 Balla/Korponay András 134, 143, 285, 287, 289, 291–292, 296, 304, 307, 310, 314–316, 320, 324–325, 393
 Balla/Sztempák Jenő 51, 57, 62, 101, 133–134, 142, 275, 393
 Balla/Sztempák Jenőné, Bencs Etelka 38, 51, 57, 62, 101, 120, 133–135, 142, 220, 275, 393
 Balog János 143, 150
 Balogh Anna *lásd* Hartmann Ferencné
 Balogh Gyula, dr. 53, 56, 71, 74, 76, 79, 81, 83, 108
 Banner László, dr. 325
 Bányász Józsefné 225
 Baranyay Jusztin 190
 Bárdossy László 184
 Bartha László 24
 Bartos Gyula 42–43, 48, 55, 69, 71, 73–74, 76–77, 80, 108
 Bartus Imre, dr. 299
 Barucha József 310, 313
 Basch Ferenc 185
 Bécs [Ausztria] 11
 Béke Albert 297
 Békefi Benő 24
 Beleznay-Unger István 134
 Bencs Etelka *lásd* Balla/Sztempák Jenőné
 Bencs Kálmán, dr. 134, 393
 Bencs László 134, 393
 Bencs Mariska 393
 Beregfy Károly 184
 Beresztóczy Miklós 191
 Bilkey-Papp Zoltán 186
 Binder Béla 190

- Bodnár Ilona 90
 Bogár Ferenc 305
 Boglutz László 183
 Bognár [?] nyilas vezető 48
 Bojta Béla 183–186
 Bontó László, dr. 74
 Borsányi [?] dr. 234
 Bosnyák Zoltán 186
 Budaházy [?] vezérőrnagy 69
 Budapest 58, 62, 66–68, 79, 90, 96,
 109, 112, 116, 127–129, 134, 158,
 183, 187, 207–209, 259, 262, 264,
 266, 270, 278, 281, 283, 287, 293,
 297–299, 305–307, 325, 327–328,
 382, 384, 385
 Budinszky László 184
 Buffalo Bill 252
 Bujtos [Nyíregyháza része] 54

C

- Cézár [Caius Iulius Caesar] 32
 Cooper [James Fenimore] 252
 Czakó [?] 285, 291
 Czigánytanya-bokor [Nyíregyháza ré-
 sze] 50
 Cziha András 104
 Czihány András 71
 Czinkovszki Márton 61
 Csanádi/Csanády György, dr. 259,
 261–262
 Csebi Pogány Béla, dr. 116
 Cseplár Gyula 50
 Csia Sándor 184
 Csornoky Viktor 190

D

- D[?] Mária 292, 325
 D[?] Sándor 292
 Dálnoki Miklós Béla 22

- Dálnoki Veres Lajos 189
 Danis Győző 135
 Debrecen 24, 39, 67, 80, 83–84, 127,
 134, 158, 195, 259–260, 263–264,
 266–267
 Dejcző Gábor 263–264
 Délvidék 9
 Demény Pál 188
 Demeter János 297
 Dézsi István 283
 Dikán Nóra, N. 23
 Donáth György 189
 Dövényi Nagy Lajos 184
 Dunakanyar 395
 Dunántúl 89
 Dusáné dr. Kondora Zsuzsanna, dr.
 378, 383

E, É

- Ébrey Győzőné 134
 Egri Sándor 24
 Elekffy Lajos, dr. 24
 Endre László 41, 54, 57, 60, 185
 Engel [Samu?] 69, 83–84
 Eötvös Pál, dr. 61
 Erdély 9
 Erdélyiné [?] 118
 Eröss János 23–26, 28–29
 Ertl /Erdész/ Irén *lásd* dr. Balla
 Istvánné
 Esterházy Pál 190
 Esztergom 53
 Európa 7, 33, 35, 92, 102, 137

F

- F. I., dr. 39
 Farkas Ákos, dorogi 186
 Farkas Imre 146
 Fazekas János 24, 86–87
 Fehér Istvánné, dr. 303, 313

Feketehalmy-Czeydner Ferenc 185
 Fekszti István, dr. 308
 Felvidék 9
 Fényes család 275
 Fenyves Éva 134
 Ferenczy László 185
 Ferkó Gyula 90
 Ferkó József 44, 53, 62, 74, 94, 108
 Fiala Ferenc 186
 Fleming [Alexander] 256
 Fónyad, Fónyad Pál 235–236
 Forgács András, dr. 285, 292, 303,
 310, 316–317, 322
 Földes Sándor 41
 Földes Sándorné 41
 Francia Kiss Mihály 186
 Franciaország 28–29
 Füstí/Füsthy Molnár Lajos, dr. 34, 36,
 58, 60, 63, 86–88, 95–96, 103, 108
 Füzesséry Jenő, dr. 244
 Füzestanya-bokor [Nyírtelek rész]
 50

G, Gy

Gábor András 51
 Gábor Róbert 189
 Gál Gyula 252
 Gál István 252
 Gálfalvy István 183–184, 186
 Ganzler Béla 206, 207
 Ganzler Miklós 206
 Garai József 62
 Garay Gyuláné, dr. 61
 Gáspár Tivadar, dr. 76, 107
 Gátalja 77
 George Bannantine 190
 Gera József 184
 Gera Zoltán 304
 Goethe [Johann Wolfgang von] 252
 Goldstein [Dezső] 132

Görömbey Béla 26
 Grassy József 185
 Greksza József 45
 Gróh József 191
 Gutján Mihály 146
 Gyenes Sándor 51
 Győr 135
 György Józsefné 49
 Győri Lajos 368–370, 373–375, 377,
 387
 Gyulai László 189
 Gyuris András 146
 Gyurján János 361
 Gyüre Károly 24

H

Hain Péter 185
 Hajnácskőy László 186
 Hám Tibor 189
 Harangod pusztja [Nagykálló rész]
 54
 Hársfalvi Péter 22–23
 Hartmann család 41, 55
 Hartmann Erzsébet 41
 Hartmann Ferencné, Balogh Anna
 41, 55
 Hartos Lajos 67, 128
 Haynal Alajos 184
 Ház Sándor 57
 Hegedüs/Hegedűs András 33,
 42–45, 47, 52, 59, 64, 68–69, 71–73,
 78–80, 82–84, 92, 103–104
 Héjjas Iván 186
 Hellebronth Vilmos 185
 Henzsel András 24
 Herczeg Tibor 184
 Hernádi Mihályné 90
 Hitler [Adolf] 23, 42
 Hóman Bálint 186
 Homolay Zoltán 186

Horányi László 150
 Horváth János 189
 Hubay Kálmán 185

I

Imrédy Béla, vitéz 56, 60, 62–63, 65,
 142, 184
 Ispánki Béla 190
 Izsák Ferenc 244

J

Jaczkó Pál 189
 Jakabfy Ödön 54
 Jákvári/Jánkváry Kálmán 60, 66,
 87–88, 90, 108
 Jankó Péter 183–184, 189–190
 Jány Gusztáv 186
 Jaross Andor 185
 Jeles László 24
 Jóba Elek 86
 Joób Olivér 234
 Józsa Lászlóné 135
 Juci *lásd* Prok Judit, Nyíregyházy/
 Szohor Pálné
 Jugoszlávia 185
 Juhász Barna/Barnabás, dr. 287, 292,
 297, 325
 Juhász József 43–45, 47, 53, 68, 74,
 77, 81, 84, 94, 102, 104, 108
 Jurcsek [Béla] 70
 Justus Pál 188

K

K[?] Józsefné 325
 K[?] Mihály 358
 K. Sándor/Kertész Sándor 358–364
 Kádár Mihály 186
 Kalata Gyula/NI 306
 Kállay László, dr. 217, 222
 Kálmán Ervin 56

Kanada 13
 Kanizsa *lásd* Nagykanizsa
 Kárpátalja 9
 Kassa 69, 77, 135
 Kassai-Schallmayer Ferenc 185
 Kazár Gábor 297
 Kecskeméti Mihály 41
 Kelemen Gyula 189
 Kelemen László 24
 Kemece 72
 Kemény Gábor, báró 184
 Kindl [?] mérnök 54
 Király [?] néni 394
 Királyfalvi Miklós 189
 Kisházi Mihály 191
 Kismarty-Lechner Gyula 307
 Kiss [?] tanító 394
 Kiss Elemér 190
 Kiss Ferenc 190
 Kiss Gyula 204–205, 210–211, 213,
 217, 220, 222, 224–225, 227–229,
 241, 243
 Kiss János 90
 Kiss József 313
 Kiss Kálmán, dr. 116
 Kiss Károly 189
 Kiss László Elemér, dr. 76
 Kiss Mihály 205
 Kiss Sándor 189
 Kiss Szaléz, páter 188
 Kisvárdai 89
 Kizmann Ottó 188
 Kollárné dr. *lásd* Balla Anna
 Kolosváry-Borcsa Mihály 185
 Konrád Lorenz 391–392
 Kovács Győző 26
 Kovács Imre/Szabolcsi Sándor 148
 Kovács István 282, 337
 Kovács János 313
 Kovácsy Sándor, dr. 116

Kovarcz Emil 185
 Krayzell Miklós 186
 Kriston Miklós 79, 89
 Kubassy Tamás, dr. 36, 87, 205, 217,
 222, 224, 227
 Kunder Antal 185

L

L[?] Béla 324
 L[?] László 292, 325
 Laci *lásd* Prok László
 László Dezső 186
 László Zoltánné, Lengyel Júlia 294–
 295
 Lavotha Béláné 134
 Lehel István, dr. 302
 Lénárd Ödön 190
 Lendvainé [?] 376
 Lengyel Árpád 294
 Lengyel Endre 294
 Lengyel József 294
 Lengyel Júlia *lásd* László Zoltánné
 Lengyel Kati 394
 Lengyel Margit 294
 Lengyel testvérek 297, 394
 Leviczky Rudi/Rudolf 206
 Lillafüred 300
 London 263, 265–266, 269, 271–272
 Loós [?] doktor 395
 Lukács József 233
 Lukács Mihály, dr. 225

M

M[?] Mihály 324
 Máchel Sándor 24
 Máczay Lajos 87
 Magda *lásd* Prok Magda, Orbán
 Bertalanné

Magyarország 23, 36, 42, 92, 120,
 137, 158, 252, 259–260, 275, 305,
 359, 362, 392
 Major Ákos 183–184
 Makó 83
 Málnási Ödön 186
 Mándi Nagy István, dr. 116
 Márfy Vera 134
 Marjay [?] dr. 359
 Markó János 50
 Márkus László, dr. 61, 73
 Matheovits Ferenc 191
 Matolcsy Mátyás 186
 Méhes Ignác 186
 Menoni József 269–270
 Meskó Zoltán 184
 Mihalovits Zsigmond 190
 Mindszenty József 190
 Mistéth Endre 189
 Mitscherlich [?] 392
 Molnár Anna 198
 Molnár [?] dr. 232
 Molnár László 183
 Molnár Pál 292
 Mosonmagyaróvár 238
 Munkács 44, 53
 Muray Lipót 184

N, Ny

N. F., dr. [dr. Nagy Ferenc] 39
 N. P., dr. [dr. Németh Péter] 353
 Nádasiné [?], irodavezető 313
 Nagy András, tasnádi 186
 Nagy Béla, dr. 61
 Nagy Elemér, dr. 76
 Nagy Endre 69
 Nagy János, dr. 69, 74, 77, 108
 [Nagy] Jolán 48
 Nagy József 48, 53, 76
 Nagy Károly 183–184

Nagy Károlyné dr. 221, 228
 Nagy Lászlóné 134
 Nagy Miklós 190
 Nagykanizsa 7, 9, 13, 28, 51–52, 57,
 62–63, 75–76, 94, 101, 103, 111, 120,
 132–133, 135, 208, 212, 216–217,
 221, 224, 230–238, 241–242, 260,
 329
 Németh Gyula 46, 53, 62, 66, 74, 94,
 107–108
 Netter Olga *lásd* Ungár Ernőné
 New York 310, 316
 Niky Grant 271
 Novák István 225
 Nyíregyházy/Szohor Pál 13, 32, 42,
 50, 54, 69, 133, 134
 Nyíregyházy/Szohor Pálné, Prok Judit
 393
 Nyírjes puszta [Nyíregyháza része]
 49, 54
 Nyírség 252
 Nyírtass 72
 Nyitrai család 394

O, Ó

Oláh Béla, dr. 62
 Olti Vilmos 183, 189, 190
 Oncsa [telep, Nyíregyháza része] 48,
 53, 72
 Orbán András 9
 Orbán Bertalanné, Prok Magda 134,
 393
 Orbán Berti/Bertalan 205
 Orbán Sándor 316
 Ordass Lajos 190
 Orosz Károly 87
 Ószőlők [Nyíregyháza része] 285,
 288, 291, 294, 306–307
 Ovidius [Publius Ovidius Naso] 254

P

Padúr Terka, Danis Győző felesége
 135
 Paizs Feri/Ferenc, dr. 234, 238
 Pálffy Fidél, gróf 184
 Pálinkás Ferenc 144
 Pálosi Béla 183, 186
 Pánczél Károly 143
 Papp Simon 190
 Pásztóy Ámon 186
 Paul Ruedemann 190
 Paulay Gyula 186
 Pécs 134
 Pernecky Béla 190
 Pesterzsébet 73
 Pető Géza 26
 Petrik Károly 67
 Petúr Ilka 135
 Peyer Károly 189
 Pilinszky János 13
 Pintér András 24–25
 Pisky-Schmidt Frigyes 189
 Plutó [?] néni 394
 Pócspetri 189
 Pók István 61
 Potyondi [?] dr. 234
 Prok Juci/Judit *lásd* Nyíregyháza/
 Szohor Pálné
 Prok László 393
 Prok Magda *lásd* Orbán Bertalanné
 Pümkösthly László, uzsoni 186

R

Rab Ida 369
 Radvánszky Albert 190
 Rajniss Ferenc 184
 Rátz Jenő 185
 Regős Sándor, dr. 294
 Reményi-Schneller Lajos 185
 Révay Valéria, dr. 11

Ries-Major, Hubert 97
 Rimaszombathy Géza 24
 Rókatanya bokor [Nyíregyháza része]
 50
 Rónai [?] 84
 Rónaszéki Józsefné 90
 Rotyis Péter 184
 Rumszkij [?] 188
 Ruskay Jenő 185

S, Sz

Sajben András 24–25, 28–29
 Sárkány József 189
 Sárközi Mária 281, 293, 298
 Sarlós Béla, dr. 116
 Sarlós Márton 183
 Sarok Gyula 66, 90, 107–108
 Sarok Gyuláné 90
 Sarvay Elek 87
 Sass Elemér, dr. 74
 Seidl S.S. százados 47, 54
 Sendy Shaw 255, 271
 Seregélyes 148
 Serényi Miklós, gróf 186
 Serfőző Ernő 143, 151
 Shakespeare [William] 255
 Simon [?] rendőrhadnagy 373
 Sinka Gábor 45, 72, 94, 102, 104
 Sipos Ferenc 26
 Solt Pál 183, 187
 Solthy Ernő 190
 Sóstó, Sóstó fürdő [Nyíregyháza része]
 301, 318
 Sővári/Sőváry Ferenc 217, 222, 224,
 227–228
 Spőner Rudolf 184
 Steller Lajos 189
 Stomm Marcell 186
 Stratford upon Avon 255
 Sugár Ferenc, dr. 385

Surányi [?] 255
 Sütő Mihályné 263
 Sz[?] Gézáné 292, 325
 Szabó Gy./Szné 337
 Szabó Ibolya 135
 Szabó Kornél 189
 Szabó Márton 44–45, 47, 71, 84, 94,
 102, 104
 Szabó Mihály 183, 186, 189
 Szabó Vilmos 150
 Szabó Zoltán 183
 Szabolcs, Szatmár vár/megye 22–25,
 28, 46, 58, 60, 62–63, 66, 86–87, 89,
 92, 103, 238
 Szabolcsi Sándor *lásd* Kovács Imre
 Szabolcsi Tibor 282
 Szakoly 370, 373–374, 377, 387
 Szakvály Emil 185
 Szalabán Attila 9
 Szálas Ferenc 184
 Szalay Károly 135
 Szalay Tibor, dr. 244, 319
 Száraz Károly 333–335
 Szárd 150
 Szász Lajos 185
 Széchenyi István 255
 Szeged 51, 135
 Szegő Tamás, dr. 209, 328
 Széll Gy., dr./Gyné 307
 Szendy-Moldován László 57
 Szentendre 396
 Szent-Iványi Domokos 189
 Szentmiklósi/Szentmiklóssy Antal
 58, 62
 Szent-Miklósy István 189
 Szesztay András 24, 26
 Szilágyi János 48, 53, 72, 94, 102
 Szilágyiné [Jánosné] 48
 Szívós Sándor 184
 Szohor *lásd* Nyíregyházy

Szombathelyi Ferenc 185
 Szöllösi Jenő 184
 Sztanek [?] tisztviselő 61, 66–68, 90,
 105, 108, 129
 Sztompák *lásd* Balla
 Sztójay Döme 185
 Szücs/Szücs Sándor 42–45, 47, 73,
 94, 102, 104

T

Tarján Zoltán 222
 Tas Tibor, dr. 62
 Tass Elek 217
 Tass Gyula 222
 Tassy [?] mézszáros 44
 Teleki János 50–51
 Tildy Zoltán 22
 Tillemann Sebestyén 134
 Tiszaeszlár 73, 80
 Tiszalök 26
 Tompos Endre 26
 Tóth Ferenc 61
 Tóth József 47, 48, 69, 71, 94, 102
 Trajtler Anna 134
 Tregjár Ernő 134
 Tregjár Vilma 134
 Trencsényi [?] alhadnagy 47
 Trunkó Barnabás, dr. 385–387
 Turóczy Zoltán 24
 Tutsek Gusztáv 183

U, Ú

Uhrin leányok 236
 Újfehértó 71
 Ujváry Margit, dr. 333–334
 Újvidék 79
 Ungár Ernő 67, 97, 108, 128
 Ungár Ernőné, Netter Olga 68, 94,
 105, 129, 131

Ungár házaspár 126
 Ungár Lipót 67
 Ungár/Urbán Béla 65–67, 93–94, 97,
 105, 126–128, 130–131
 Urbán (Ungár) Béla 33, 66, 105
 USA *lásd* Amerikai Egyesült Államok

V

V. Feri/ Vit Ferenc, dr. 234–236, 238
 V[?] László 325
 Vajna Gábor 184
 Vancsicsin/Vancsisin/Vascicsin József
 72, 74, 76, 82, 108
 Várady Sándor 183
 Varga [?] dr. 234
 Varga András, dr. 322–323
 Varga János, dr. 61, 117–118
 Varga Jóska/József 238
 Vargha Sándor 190
 Varjúlapos [Nyírtelek része] 79, 81
 Vasmegyer 68
 Vass István Zoltán 7
 Vecsey [?] 234
 Vékony Ferenc 45, 73, 94, 102, 104
 Vityi Nándor, dr. 303, 313
 Völcsey Rózi 135

W

Weinstock Samu/Sámuel 60–61, 65,
 67–68, 127, 129
 Weisshaus Aladár 189
 Windisch [?] 232
 Wirschaftter [Ármin Ottó] 358, 361

Y

Yolland Arthur 253

Z, Zs

Zakar András	190
Zalaegerszeg	237–238
Zelejánszki/Zelenyánszki András	41, 55
Zolnay László, dr.	319
Zöldy Márton	185
Zsitvay Tibor	186

Dokumentumok jegyzéke

I. fejezet Törésvonal Felszabadu(ú)lás – 63 év távlatából

1. Magyar Nép, 1945. december 18., Nyíregyháza 31
2. Nyírvidek, Szabolcsi Hírlap, 1944. május 27. 34
3. Nyírvidek, Szabolcsi Hírlap: „Nincs aláírva” 36
4. B.122/1945, Dr. Balla István V-107906 40
5. Tartalomjegyzék 40
6. Bejelentés 40
(Bővebben a 42. oldalon található.)
7. A Nyíregyházi Népbíróság ítélete 98
8. A Nyíregyházi Népbíróság ítélete 99
9. A Nyíregyházi Népbíróság ítélete 100
10. A Budapesti keltezéssel ellátott – Nyíregyházán tartott – fellebbvitelitárgyalás végzésének hiteles aláírásai 109
11. A feleség beadványa, különös tekintettel a 107-es irat aláírásával 110
12. A Budapestre vitt kérelem, amit a feleség ír alá a férje nevében 112
13. Az ítélet II. 113
14. Az ítélet II. 114
15. Átirat 117
16. A nyíregyházi Népbíróság végzése egy régi ügyiratra írva (Papírhiány van) Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, Budapest 118
17. Válaszlevél: melyből megismerhető a betekintést szabályozó törvény is 121
18. Vizsgálati dosszié 122
19. Vizsgálati dosszié 123
20. A nem foganatosított utasítás, melynek értelmében nem is kellett volna börtönbe mennie... 125
21. Ungár Béla 1945. augusztus 14-i jegyzőkönyve 130
23. Ungár Ernőné 1945. november 3-i vallomása 131
24. Vagyonelejtár-nyilatkozat dokumentuma 135
25. Levél a Debreceni Népügyészségtől 139
26. Fényképes Nyílvántartási lap a MEGFIGYELT-ről 141
27. A Szabolcs-Szatmár Megyei Rendőrkapitányság javaslata 144–145
28. Figyelő-dosszié 147
29. Munka-dosszié 149
30. Balog János ügynöki jelentése 151
31. Részlet a dokumentumból 152
32. Dokumentumok 153

Nyugdíjúgy

- 33–36. Igénybejelentő-lap, Igényjogelismerési kérelem 196–199
- 37–38. Értesítés 200–201
39. VB. igazolás, hogy az igénylő 1929. XI. 15 – 1944.VIII. 21-ig a város közigazgatásában dolgozott. (És ezeket az éveket vesztíti majd el.) 202
40. Társadalombiztosítási Igazgatóság levele 203
41. A Népszava jogtanácsosának (Dr. Szegő Tamás) válasza 209
42. A Társadalombiztosítási Igazgatóság határozata 211
- 43–44. Elutasító határozata 214–215
45. Idéző végzés 218
46. A Társadalombiztosítás Igazgatóság levele 219

47. A Nyíregyházi Járásbíróság ítélete 223
48. A Társadalombiztosítási Igazgatóság eredeti levele 226
49. A Nagykanizsai Városi Tanács válaszevele 233
50. Próbálkozás 234
51. Próbálkozás 235
52. Feljegyzés a levél hátán 236
53. Idézés 236
54. Az ítélet dokumentumai 240
55. Másfél évi pereskedés utáni Nyugdíjmegállapítás 245
56. Kísért a múlt... 247

II. fejezet

Kitörési kísérlet

57. A hatósággal történő levelezések dokumentumai 257
58. A hatósággal történő levelezések dokumentumai 258
59. A Közlekedési és Postaügyi Minisztérium válaszevele 261
60. A Debrecenben feladott, elveszett levélre érkező válasz 263
61. A Nyíregyházán feladott, elveszett levélre válasz 265
62. Bár elveszett a mindkét helyen feladott postai küldemény, de nem jár érte kártérítés 269
63. A hatósággal történő levelezések dokumentumai 272

III. fejezet

A villa és csonkítása

64. A Népszava együttérző válaszevele 281
65. A Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács levele 282
66. A Népszava Szerkesztőségének levele 293

67. A Népszava Szerkesztőségének levele 298
68. A Legfőbb Ügyészség levele 299
69. A Népszava már korántsem empátikus levele 328
70. A férjem által beküldött vízminta eredménye. (Bár, nem régi családtag, még nem tudta pontosan a házszámot 336
71. Csak be lehet kötni a vizet 338
72. Csak be lehet kötni a vizet 339
73. Csak be lehet kötni a vizet 340

IV. Fejezet: Kertész ügy

74. A rendőrség válasza 361
75. A széljegyzet 364

V. „Kakukktojás” fejezet

Harcban a józan ésszel

76. Feljelentés 369
77. A rendőrség határozata 369
78. Indoklás Rendőrségi válasz 370
79. A levelezés dokumentumai 371
80. Biztosítási szakasz 372
81. Az Állami biztosító 375/87-es levele. Kézírással hitelesítve a bírósági ítélet átvétele! 376
82. Az Állami Biztosító levele, 1987. február 24. 377
83. Az Állami Biztosító levele, 1987. március 17. 381
84. A Magyar Televíziónak írt levél, 1987. március 30. 382
85. A Magyar Televízió 21.437/1986-os levele, 1987. április 13. 383
86. Az Állami Biztosító (Dr. Trunkó Barnabás) levele, 1987. június 11. 384

Képek jegyzéke

A Sóstói út 53. 342

1912-ben a kor építészeti stílusának megfelelően előkerttel tervezték, széles macskaköves feljáróval, amire szinte rányit a felvezető lépcső.

„...Ekkora telek semmiképp sem nevezhető „udvarnak”, s az ilyen telkekből álló tömb nem

„összeépült”, hanem az adott lehetőségekhez képest maximálisan lazított beépítés...” 343

Hátsó anziksz 344–345

„...a villa így hátulról megcsonkítva csak egy torzó maradt 346

„...A kör alakú terasz, ami mögött kezdődött a kert...

amitől a villa élt és lélegzett...

amit alig 3 m-re lezár a szomszéd melléképülete... 347

Körbefogva 348

„...a villasor szépen takarja a KISZ-lakótelepet, s esztétikailag sem rontja az utca képét.

Milyen szomorú az, hogy egy új lakótelepet takarni kell, hogy esztétikailag ne rontsa az utca képét.” 349

a villa vízellátást biztosító szivattyú...

amit elloptak, majd évek múlva visszahoztak...” 350

...az a bizonyos egykori kút, amely biztosította a villa vízálózatát, s a távolság a kisajátítás után... 351

Az Édesanyám ültette diófa (a szürke hullámpalát a szomszéd rakta a tyúkoljára) 352

Támogatók:
Popart Reklámügynökség
Nyíregyháza Megyei Jogú Város közgyűlése

**„Egyáltalán léteznek-e jogállam?
Vagy itt e földi életben a csűrés-csavarás
és manőverezés a feltétele a boldogulásnak?!”**

– teszi fel a kérdést 1987. június 14-én
a Sóstói út 53. sz. villa 77 éves lakója az egyik
reménytelennek végződő ügyével kapcsolatban legfőképp
Önmagának. S e gondolatát rávezeti a gondosan
összeillesztett akták fejlécére. E II. kötet – *Kolór-történet* –
megjelenése kapcsán elmondhatóan: az utókornak...

Hogy mitől ilyen pesszimista?

Az megtudható közvetlenül saját visszaemlékezéséből,
a Sóstói út 53. I. kötetéből: az „*Így éltem, így emlékezem,
ez a véleményem*”-ből és ebből a most kézben tartott
II. kötetből, amely hiteles dokumentumokkal igyekszik
alátámasztani a XX. században leélt és megélt életutat
és a kort, amelyben élt.

És hogy változott-e az aktára felvezetett
gondolat üzenete napjainkban?

Ennek megválaszolása egy következő
dokumentumkönyvben várat magára....

Magyarország

ISBN 978-963-85019-5-0

9 789638 501950